III. enternasyonal

1919-1943

BELGELER

BELGE YAYINLARI 6

III. ENTERNASYONAL

Bu yıl Komintern'in 60. kuruluş yıldönümü. III. Enternasyonal, 1919 ile 1943 yılları arasındaki 24 yıllık faaliyet dönemi boyunca dünya politikasında en önemli rol oynayan örgütlerden biri olmuştur. Bu önemine karşın, Komintern'in yapısal özelliklerini, çalışma tarzını, ilkelerini, dünyadaki önemli olaylar karşısındaki tavrını yansıtan temel belgeler, Türkçe'de hâlâ yayınlanmamıştır. Elinizdeki derleme Komintern'in bütün yaşam süresinin toplu olarak değerlendirilmesini sağlayacak en önemli belgeleri sunmakta. Bu niteliğiyle bilimsel araştırma yapanların, Komintern üzerine, kendi açıklamaları ve belgelerine dayanarak bilgi edinmek isteyenlerin başvurabileceği vazgeçilmez bir kaynak niteliğinde. Derlemeyi hazırlayan Hermann Weber, bu alanda birçok belgesel incelemesi bulunan bir araştırmacı. Diğer eserleri arasında şunları sayabiliriz : **Der Gründungsparteitag der KPD** — Alman KP'nin Kuruluş Kongresi, (Tutanak ve Belgeler, 1969), **Die Wandlung des deutsche Kommunismus** — Alman Komünizmi'nin Dönüşümü, Weimar Cumhuriyetinde Alman KP'nin Değişimi (1969), **Der deutsche Kommunismus** — Alman Komünizmi, (Belgeler, 1963), **Lenin Ausgewählte Schriften** — Lenin Seçme Yazılar (1963).

BELGE YAYINLARI : 6

Birinci Baskı : Ekim 1979

Die Kommunistische Internationale - Eine Dokumentation (Verlag J.H.W. Dietz - 1966 - Hannover) / Kapak Düzeni: Deniz Oral / Dizgi, Baskı : Kardeşler Matbaası / Kapak Filmleri: Ebru Grafik / Cilt: Nümune Mücellithanesi / BELGE YAYINLARI: Nuruosmaniye Cad. Atasaray İşhan No. 406. Cağaloğlu.

Derleyen : Hermann Weber

III. ENTERNASYONAL

BELGELER 1919 — 1943

Çeviren : Ümit KIVANÇ

belge
yayınları

GİRİŞ

Iki dünya savaşı arasında hareketli sosyal çalkantılarla geçen yıllarda, gerek devrimci gerekse tutucu güçlerin ilgisinin toplandığı merkez, en çok tartışılan konu, en çok desteklenen yada saldırılan hedef **Komintern** olmuştur: III. Enternasyonal yada Komünist Enternasyonal. Bir yandan Komintern, kapitalizme ve emperyalizme yönelik, önemli - önemsiz, kendiliğinden yada bilinçli her türlü protesto, direniş yada ayaklanmayı destekleyip, bunlarla bağlantı kurmağa ve dünya devrimi hedefine tabi kılmağa çalışırken, karşı devrim cephesi de her türlü sosyal hoşnutsuzluğun ardında onun kışkırtmasını aramıştır. Ona duyulan tepki ve düşmanlık, 1930'larda faşist devletlerce oluşturulan **Anti-Komintern Pakt**'la noktalanmıştır.

I. Dünya Savaşına kadar Avrupa ve Amerika'nın sınıf bilincine sahip işçileri, —az ya da çok Marksist eğilimli— sosyalist partilerde örgütlenmişti. Bunlar da nisbeten gevşek bir örgüt olan II. Enternasyonal'de biraraya gelmişlerdi. Enternasyonal, yalnız sosyalizm uğruna mücadele vermiyor, aynı zamanda milyonlarca taraflarıyla, bir savaşı engelleyebileceğini de düşünüyordu. Kongrelerinde de buna uygun, savaş aleyhtarı bildiriler yayınlanıyordu. Bunların sonuncusu 1912'de Basel'de yayınlanandı. Ama Dünya Savaşı patlak verdiğinde hemen tüm sosyalist partiler tavırlarını değiştirdiler ve «anayurt savunması» nutukları atmayı başladılar. Kendi devletlerini saldırıya uğramış saydılar ve daha önceleri uğrunda mücadele verilen «sınıf dayanışması»nın yerine o sırada başta bulunan kendi hükümetlerine karşı «mücadelenin bir süre için tatil edilmesi»nden (**Burgfriede** —iç barış) yana tavır aldılar. II. Enternasyonal'in yönetici ve en güçlü partisi olan Alman Sosyal-demokrasisi 4 Ağustos 1914'de Reichstag'da (Alman İmparatorluk Meclisi) ittifakla savaş kredilerini kabul etti. Sosyalist Enternasyonal'in iflası apaçık ortadaydı.

Sadece Sırp ve Rus sosyalistleri bu genel savaş coşkusuna karşı çıktılar. Ama bunun hiçbir önemi olmadı. Ancak birkaç ay sonra çeşitli ülkelerdeki savaş aleyhtarları seslerini —başlangıçta oldukça tereddütlü olmakla birlikte— yükseltmeye başlayınca Enternasyonal içinde bir bölünme görülür hale geldi. Tüm sosyalistlerin görünürde ititfakla savaşı kabullendikleri inancının yanıltıcı olduğu, Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg'un

«parti disiplini»nin bağlarından kurtulmalarından ve grupları Spartaküs'le birlikte uluslararası ve sol geleneğin mücadelesini vermeye başlamalarından sonra ortaya çıktı. 1915'de Zimmerwald'da ve 1916'de İsviçre'de Kienthal'de biraraya gelen pasifistlerin (savaş aleyhtarlarının) ve sol sosyalistlerin etkisi, savaş uzadığı oranda arttı. Ama sosyalistlerin çoğunluğu yeni milliyetçi konumlarını korudular. Ancak bir parti ve özellikle de bir kişi ta en başından beri sosyalistlerin çoğunluğunun aldığı tavırdan en keskin sonuçları çıkarmıştı: Lenin'in önderliğindeki Rus Bolşevikleri. Lenin daha 1914 Eylülünde «İkinci Enternasyonal'in çöküşü»nü saptamıştı:

«II. Enternasyonal öldü. Oportünizm yedi başını. Kahrolsun oportünizm ve yaşasın ,dönekleri ve oportünizmi başımızdan atan III. Enternasyonal!!.. II. Enternasyonal Ondokuzuncu Yüzyılın son çeyreği ile Yirminci Yüzyılın başındaki korkunç kapitalist köleliğin uzun 'barışçıl dönemi' boyunca, proleter kitlelerin örgütlenmesinde yararlı bir çalışma yapmıştır. III. Enternasyonal'in görevi proletaryayı kapitalist devletlere karşı devrimci mücadeleye, bütün ülkelerin burjuvazilerine karşı içsavaşa hazırlamak olacaktır. Bunu yapmaktaki amacı, kamu güçlerinin ele geçirilmesi ve sosyalizmin zaferidir.»

Savaşın, kapitalizmin derin bir bunalımının sonucu olduğunu saptayan Lenin, dünya durumunun yeni bir analizini yapar. Gelecekte Komünist Enternasyonal'in izleyeceği taktik, temel olarak, 1916'da yayımlanan eseri **Emperyalizm - Kapitalizmin En Yüksek Aşaması**'na dayanıyordu. Burada Lenin, 20. yüzyıl kapitalizmini, iç yapısı açısından tekelci kapitalizm, dış siyasal etkinliği açısından emperyalizm ve tarihi anlamı açısından çürüyen, ölen kapitalizm ve «yaklaşan dünya devriminin habercisi» olarak nitelendiriyordu. Lenin'e göre emperyalizm dönemiyle birlikte devrimin merkezi de kıta Avrupa'sından kaymıştı: Avrupa'nın büyük devletlerindeki kapitalistler önde gelen işçi tabakalarını («işçi aristokrasisi») sömürgelerden elde ettikleri kârlarla satın almışlar ve böylelikle bu tabakaları devrime yabancılaştırmışlardı. Dünya kapitalizmi «zinciri»nin kırılması gereken en zayıf «halka»ları Avrupa'nın kenar ülkeleri, yarı-sömürgeler v.b.'dir. Dünya devriminin artan önemine ilk işaret eden Lenin'dir. Ona göre sömürge halkların da katkısıyla III. Enternasyonal, gerçek bir **dünya partisi** olacaktı.

Savaş uzadıkça Bolşeviklerin ve müttefiklerinin yürüttüğü radikal propagandaya daha çok kişi inanıyordu. Bolşevikler,

Zimmerwald ve Kienthal uluslararası kongrelerinde henüz tecrit edilmiş durumdayken ve hattâ Alman Spartakistleri birçok konuda onlara karşıyken, bu durum, özellikle Rusya'daki 1917 Ekim Devrimi'nden sonra değişti. Yorulmak bilmez barış propagandalarıyla Bolşevikler, artan bir biçimde, savaştan dolayı çok acı çeken Avrupa işçilerinin sempatisini kazanıyorlardı. Devrimci bir Enternasyonal'in kurulması imkânı gittikçe artıyordu ve savaşın ardından Lenin, bunu gerçekleştirmenin zamanının geldiğini düşünüyordu.

I. KONGRE - MART 1919

24 Ocak 1919'da Rus Komünist Partisi Merkez Komitesi ve Polonya, Macaristan, Almanya, Avusturya, Letonya Komünist Partilerinin yabancı ülkelerdeki büroları ile Finlandiya komünist Partisi Merkez Komitesi, Sosyalist Balkan Federasyonu ve Amerikan Sosyalist İşçi Partisi Merkez Komiteleri bir çağrıda bulundular. Bu çağrıda şöyle deniyordu: «Aşağıda imzaları bulunan parti ve örgütler, yeni devrimci enternasyonalin ilk kongresinin toplanmasını kesin bir zorunluluk kabul ederler. Savaş ve devrim sırasında Sosyal Demokratlar ve eski Sosyalist Partilerin ve onlarla birlikte II. Enternasyonal'in de tümüyle iflas ettiği ortaya çıkmakla kalmamış, eski sosyal demokrasinin merkezci ögelerinin devrimci eylemde bulunmadıkları da görülmüştür. Öte yandan gerçek bir devrimci enternasyonalin çizgileri de ortaya çıkmaktadır.» «(. .) proletaryanın görevi iktidarın hemen ele geçirilmesinden ibarettir. İktidarın ele geçirilmesi burjuva aygıtının parçalanması ve proleter devlet aygıtının örgütlenmesi demektir. Yeni aygıt, işçi sınıfı diktatörlüğünü ete kemiğe büründürmeli ve sömürücü sınıfın mülksüzleştirilmesi ve sistemli olarak baskı altına alınmasına hizmet etmelidir. Proleter devlet tipi, burjuva demokrasisi değildir. Burjuva demokrasisi, mali oligarşinin egemenliğini gizleyen bir maskedir. Proleter devlet tipi ise, konseyler biçimindeki proleter demokrasisidir. Topraklara ve üretim araçlarına el konulabilmesi için, bunların tüm halkın eline verilebilmesi için burjuvaziyi silahsızlandırmak ve işçi sınıfını silahlandırmak gerekir. Başlıca mücadele yöntemi, burjuva devlete karşı silahlı müadele patlak verene dek devrimci kitlelerin eylemi sürdürmesidir.» Kongrenin görevi, «Komünist Enternasyonal hareketini koordine etmek ve yönetmek, çeşitli ülkelerdeki hareketin çıkarını, uluslararası devrimin genel çıkarla-

rına bağımlı kılmakla yükümlü bir mücadele organını yaratmaktan ibarettir.»

I. Kongre Mart 1919'da toplandı. Bu dönemde Sovyet Rusya'sı heryandan askeri cephelerle kuşatılmış, bütün yolları kapanmış bir durumdaydı, öyle ki çağrılan delegelerden yalnızca çok azı, büyük güçlükler pahasına kongreye gelebilmişti. Bu kongrenin toplanmasıyla ilgili olarak Zinovyev'in II. Kongreye verdiği raporda şunlar yazıyordu: «O sıralar Amerika ve Avrupanın çeşitli ülkelerindeki komünist hareket henüz başlangıç halindeydi. Komünist sancağı açmak, ve komünist enternasyonal fikrini ileri sürmek I. Kongrenin temel göreviydi. Ne var ki, çeşitli ülkelerdeki komünist partilerin genel durumu yanında, bu kongreye katılanların sayısı Komünist Enternasyonal örgütlenmesinin pratik sorunlarını temelli biçimde tartışmaya izin vermedi...» Kongre, delegelerin kendi ülkelerindeki hareketin durumu üzerine sundukları raporları dinledi; Komünist Enternasyonal'in direktifleri üzerine burjuva demokrasisi ve proleterya diktatörlüğü, uluslararası durum ve sosyalist akımlara karşı alınması gereken tavır konusunda bir takım kararlar alındı. Bütün bu kararlar, kuruluş çağrısı düşüncesi içersinde kaleme alınmışlardı. Komünist Enternasyonal'in kurulması 5 boş oya karşı oybirliğiyle karara bağlandı. Komünist Enternasyonal'in kesin kurulması görevi İkinci Kongreye bırakıldı. İkinci Kongrenin yönetimi için de Rus, Alman, Macar, İsviçre ve İskandinavya komünist partilerinin ve Balkan Federasyonunun temsil edileceği bir yürütme kurulu görevlendirildi (EKKİ). Kongre Dünya Proletaryasına seslenen bir manifestoyla sona erdi.

Komünist Enternasyonal'in yaratılması, II. Enternasyonal siyasetine karşı olan işçi kitlelerine bir amaç ve bir yönetim sağladı. Devrimci işçiler, Enternasyonal'e doğru akmağa başladılar. Mart 1919'da İtalyan Sosyalist Partisi, Komintern'e katıldığını belirtti. Mayıs ayında Norveç İşçi Partisi ve Bulgar «dar» Sosyalist Partisi; Haziranda ise İsveç Sol Sosyalist Partisi, Macar Komünist Sosyalist Partisi v.b. katıldılar. Bu sırada II. Enternasyonal de hızla üye kaybetmekteydi. En önemli partiler birbiri ardından II. Enternasyonal'i terketti.

Kuruluş kongresinde «Komintern Yürütme Kurulunun ve Bürolarının Berlin'de yerleşeceği» kararlaştırılmıştı; bu merkezler Alman Sovyet Cumhuriyetinin zaferine kadar Moskova'da kalacaktı.

II. Kongrede komünist hareketi güçlendirme yolları ele alındı; proleter devrimde partinin oynayacağı rol sorunu işlendi. Komünist parti, işçi sınıfının öncüsü, en devrimci ve en bilinçli kesimi olmalıdır. Parti Merkezilik ilkesi temelinde kurulmalı ve tüm örgütlerde, parti disiplinine bağlı **çekirdekler** oluşturulmalıdır.

Sendikalar konusundaysa, «komünistler sendikalara bunları kapitalizme karşı mücadele kuruluşları ve komünizm okulları haline getirmek için girmelidirler» deniliyordu. İşçi konseyleri, fabrika konseyleri, parlamentarizm, toprak sorunları üstüne birçok kararlar alındı. Son olarak da, II. Kongre'de, Komünist Enternasyonal'in tüzüğü onaylandı.

«21 Koşul» sayesinde Komintern, sıkı merkeziyetçi bir biçimde yönetilen bir örgüt haline geldi. Merkeziyetçilik, ulusal seksiyonları bulunan «komünist dünya partisi» olarak III. Enternasyonal'i II. Enternasyonal'deki partilerin gevşek birliğinden ayırt edecekti. Çoğu sol radikaller, üye partilerinin bağımsızlığı ve milliyetçiliği nedeniyle paramparça olan II. Enternasyonal'in düştüğü yanlışlara düşmemek için, sıkı disiplini olan bir uluslararası örgütü gerekli görüyorlardı. Öbür yandan da «içsavaşın sert koşulları altında iş gören Enternasyonal»in sıkı bir merkezi otoriteye ihtiyacı olduğuna inanıyorlardı; her komünist partisinin «neredeyse askeri bir disiplin»e ihtiyaç duyduğu açıkça söyleniyordu.

Bu koşullar, Komünist Enternasyonal'e katılmak isteyen her partinin tüm propaganda ve ajitasyonunun Komünist bir kimliğe sahip olmasını zorunlu kılmaktaydı. Basın, tümüyle parti MK'sına bağlı olmalıydı. Reformistler, tüm sorumlu mevkilerden uzaklaştırılmalıydı. Parti illegal bir aygıta sahip olmalıydı.

II. Kongre'de ele alınan diğer önemli bir konu da, ulusal kurtuluş savaşları ve bu savaşları yöneten ulusal burjuvaziye ve aydın kadroya karşı alınacak tavırdı.

II. Kongre sonrası, Avrupa ve Asyada komünist partilerin kuruluş dönemi oldu. İşçi sınıfı hareketinde önemli bir yükselme görüldü. Ancak bu, ortaya yeni bir sorun çıkarmıştı: yeni partilerin tecrübesizliğinden ve teorik eksikliğinden kaynaklanan kitlelerden terit olma sorunu.

ÜÇÜNCÜ KONGRE — HAZİRAN 1921

Yirmilerin başında Avrupa'da ve S.S.C.B.'de gelişen siyasal ve ekonomik olaylar, Komintern'in gündemine yeni sorunlar getirir. Proleter hareketin yer yer hızının kesilmesine karşılık burjuvazi yeniden güç toplamış, kaybettiği birçok mevzileri yeniden ele geçirmişti. Savaş sırasında, proletaryaya karşı kendi burjuvazileriyle işbirliğine giden sosyal-demokratlar, savaş sonrasında da kapitalizmin en büyük destekleyicisi oldular, iktidara geldikleri ülkelerde kapitalizmi restore etmeğe çalıştılar.

22 Haziran 1921'de çalışmalarına başlayan III. Kongre'de, 52 ülkenin 103 örgütünü temsil eden 605 delege yeralmıştı.

Radek kongrede yaptığı konuşmada dünya devrimine giden yolun kitlelerin fethinden geçtiğini söyler. Bu nedenle, kongre, «Kitlelere» sloganını benimser.

III. Kongre'de ele alınan en önemli konulardan biri, «**Birleşik İşçi Cephesi**»dir. 18 Aralık 1921'de, EKKİ, Birleşik İşçi Cephesi sorunuyla ilgi olarak, II. Enternasyonal'e, II. 1/2. Enternasyonal'e ve Amsterdam Sendikalar Enternasyonal'ine üye yada anarko-sendikalist örgütlere bağlı işçilere karşı yürütülecek politikayı belirleyen **tarihi tezleri** kabul eder. Tek (Birleşik) Cephe, kapitalizme karşı mücadeleye kararlı tüm işçilerin birliği demekti.

2-5 Nisan 1922 tarihlerinde üç enternasyonalin temsilcileri, bir dünya işçi kongresinin hazırlıklarını tartışmak üzere, Berlin'de toplandılar. Bütün yetersizliğine rağmen, acil sorunlar karşısında belirli asgari müştereklerde birleşme kararının alınması önemli bir sonuçtu. Ancak bu, kağıt üzerinde kalan bir karar oldu. II. Enternasyonal yöneticileri, Komintern ile uluslararası bir uzlaşmaya varma niyetinde olmadıklarını açıkladılar. Buna rağmen Komintern birleşik cephe görüşüne bağlı kaldı. Özellikle İtalya'daki faşist tırmanış birleşik cephe siyasetinin önemini daha da arttırmış, ona yeni anlamlar kazandırmıştı.

IV. KONGRE — EKİM 1922

Bu kongre, esas olarak III. Kongre'de alınan kararlar doğrultusunda çalışmalarını sürdürür. IV. Kongre birleşik cephe konusunda III. Kongre'de benimsenen tezleri geliştirir ve yeni olarak «**işçi hükümeti**» sloganını kabul eder. Kongre'de ekonomik bunalım ve kapitalizmin içinde bulunduğu sorunlar ele alınır: «Kapitalizmin bugün içinde bulunduğu dönem can çekişmeden başka

birşey değildir. Kapitalizmin yıkılışı kaçınılmazdır.» Ne varki kapitalizmin saldırısı son yıllarda dev boyutlara ulaşmıştır, bu ise bütün ülkelerin işçilerini bir savunma durumuna geçmeğe zorlamaktadır. Ama bütün bunlara rağmen, Kongre'de, dünyadaki durumun nesnel bakımdan devrimci kaldığı, ve en küçük bir fırsatın büyük devrimci mücadelelerin başlangıcı olabileceği kabul edilir.

Kongre, sömürge ve yarı sömürge ülkelerdeki ulusal kurtuluş hareketleri üzerinde de önemle durur Anti emperyalist birleşik cephe ilkesi savunulur. Ancak bu cephe içinde, işçi sınıfı, ulusal birlik adına kendi acil taleplerinden vazgeçmemeli, bağımsız niteliğini sonuna dek korumalıydı.

Komünist Enternasyonal'in bütün ülkelerdeki mücadelelerin yönetimiyle yükümlü, bir dünya komünist partisi olarak örgütlenmesinin gerekliliği, gelişen olaylar sonucu büyük önem kazanmıştır deniliyor; ve buna bağlı olarak, Komintern içinde ve tüm seksiyonlarında en kesin uluslararası disiplin zorunlu görülüyordu.

Lenin'in katıldığı son kongre olmasından, ve Lenin'in komintern'in çalışmaları üzerine getirdiği bazı eleştirilerden dolayı IV. kongre ayrı bir anlam taşır.

V. KONGRE — HAZİRAN 1924

49 Komünist ve işçi partisinin, bir devrimci halk partisinin ve uluslararası on örgüte bağlı 504 delegenin katıldığı V. Kongre 17 Haziran 1924'de Moskova'da toplandı.

Kongre'de üzerinde özellikle durulan konular, sermayenin saldırısına karşı devrimci hareketin saflarını sıklaştırması, Komintern'e üye partilerin güçlendirilmesi, bunların kitlelerle olan bağlarının daha sıkılaştırılmasıydı. Kongre, Komintern'e bağlı bütün KP'lerin **bolşevikleştirilmesi** kararını aldı. Kongre'nin sendikalar üzerine aldığı karara göre, tüm komünist sendikalar yeniden bağımsız sendikalara katılacak ve sendikal alanda birlik sağlanacaktı. Komintern sendikalar konusundaki bu tavrını 1929'lara kadar sürdürecek, 1929-34 arası yeniden özgür komünist sendikaların oluşturulması tezi geçerlik kazanacaktı.

V. kongre'de tartışmaların ağırlık noktası, özellikle Almanya ve İtalya'daki gelişmelerden dolayı **faşizm** konusu olmuştur. Önce Zinovyev, daha sonra da Stalin tarafından geliştirilen tezlere göre, sosyal demokratlar faşizmin bir kanadıydı. 1929'lardan sonra bu tezler komintern içinde tamamen egemen olacaklardı.

V. Kongre çalışmaları içinde bir diğer önemli konu, komü-

nist partilerin işyeri esasına göre yeniden örgütlenmesiydi (**reorganizasyon**).

Lenin'in ölümünü izleyen hizipler arası çatışmalar SBKP'den Komintern'e de sıçradı. SBKP'deki hizipler komintern içinde destek sağlamağa çalışırken, diğer KP'ler de bu konuda tavır aldı. Bu durum ve kurulan blokların sık sık değişmesi, Komintern politikasında görülen zigzaglarda ve eklektik kararlarda kısmen etkili oldu, 22 Kasım — 16 Aralık tarihleri arasında yapılan EKKİ'nin 7. Genişletilmiş Plenum'unda muhalefetin görüşleri şiddetle eleştirilmiş ve beş kongredir Komintern'in başında bulunan ve ilkin Stalin'i desteklerken sonra muhalefetin yanında yeralan Zinovyev EKKİ başkanlığından alınmıştır.

1927 yılında toplanan 9. Plenum'da, İngiltere ve Fransa'daki genel seçimler nedeniyle, komintern Komünist partilerinden, sosyal demokrasiyle burjuva partileri arasında bir ayrım yapmamalarını ister. «**Sınıfa karşı sınıf**» sloganı altında, sosyal demokrasi ile burjuvazinin asıl temsilcileri özdeşleştirilmekteydi. Bu ise «Birleşik Cephe» politikasından kesin bir geri dönüştü.

Komintern 1926'larda yoğun bir eğitim faaliyetine girişir. Uluslararası Leninist Okul ve Komünist Üniversite kurulur. Lenin'in toplu eserleri ve bilimsel sosyalizmin kurucularının eserleri birkaç dilde basılır. Ayrıca **Inprokor** adlı bir haber bülteni yayınlanmağa başlar.

VI. KONGRE — TEMMUZ 1928

532 delegenin katılımıyla çalışmalarına başlayan VI. kongrenin önemi, Komintern programının ve yeni tüzüğün onaylandığı kongre olmasındadır. «Tek ülkede sosyalizm» teorisi Komintern'in resmi öğretisi halini almıştır ve komintern programında ortaya konan dünya devrimi anlayışının temelinde bulunmaktadır. Söz konusu anlayış, «eşitsiz iktisadi ve siyasal gelişmenin kapitalizmin mutlak bir yasası olduğunu ve bunun emperyalist çağda daha da belirginleştiğini» belirttikten sonra «proleter dünya devriminin her yerde aynı anda gerçekleşen tek bir olay gibi düşünülemiyeceğini» vurgular. Dolaysıyla «sosyalizmin zaferi ilk başta yalnızca birkaç kapitalist ülkede, hatta tek bir ülkede mümkündür.»... «Emperyalizmin dünya çapındaki diktatörlüğünden proletaryanın dünya çapındaki diktatörlüğüne geçiş, uzun bir proleter mücadeleler, yenilgiler ve zaferler dönemini kapsar.» Bu dönem boyunca kapitalizmin bunalımı sürecek, sosyalist dev-

rimlerse olgunlaşacaktır, ulusal savaşlar ve sömürge ayaklanmaları patlak verecektir. Dahası bu dönem içinde, kapitalist ve sosyalist toplumsal ve iktisadi sistemler dünya ekonomisi içinde yanyana, «barışçıl» ilişkiler içinde olduğu kadar silahlı çatışma içinde de varlıklarını sürdürecektir. Dünya devriminin gelişme çizgisine, ortaya yeni çıkan bir çelişki egemendir: **Sovyetler Birliği ile kapitalist dünya arasındaki çelişki.** Onaylanan program SSCB'nin «dünya devrimci hareketinin öncü gücü» haline geldiğini, «tüm ezilen sınıfların uluslararası hareketinin üssü, uluslararası devrimin merkezi, ve dünya tarihindeki en önemli etken» olduğunu bildirmekteydi. «Sovyetler Birliği proletaryanın gerçek anayurdu» olduğu için de uluslararası proletarya, Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasını başarıya ulaştırmak ve proletarya diktatörlüğü ülkesini kapitalist güçlerin saldırılarına karşı her yoldan savunmak zorundadır. Artık dünya devriminin başlıca etkeni SSCB'de sosyalizmin kurulmasıdır. Ama ayrı ayrı ülkelerdeki sınıf mücadeleleri ile emperyalizmin ezdiği halkların ulusal kurtuluş mücadeleleri de önemlerini yitirmemişlerdir. Böylece dünya devrimi hedefi, SSCB'de sosyalizmin inşasının ihtiyaçlarına bağımlı kılınmış olur.

VI. Kongre'de komünist partilerinde en büyük tehlike sağ, oportünist sapma olarak belirlenir. 1929'da Bukharin Komintern yönetiminden alınır. 1929 daki büyük dünya ekonomik bunalımı, batı Avrupa'da, özellikle Almanya'da sovyet cumhuriyetlerinin kurulmasının eşiğinde olunduğu inancını pekiştirir. Sosyal demokrasi burjuvazinin temel dayanağı, sosyal faşizm olarak nitelenir. SSCB'de ise toprağın kollektifleştirilmesine, ve dev bir planlı kalkınma kampanyasına girişilir. Bu uygulamalar da izlenen «sol» politikanın doğruluğu inancını pekiştirir.

VII. KONGRE — TEMMUZ 1935

Temmuz - Ağustos 1935'de, 513 delegenin katıldığı VII. kongre, Komintern'in faşizm karşısında izlediği politikadaki değişimi onayladı. Komintern, Hitler'in iktidara gelmesinden ve Almanya KP'nin yokedilmesinden sonra da, eski sekter politikasını sürdürdü. Ancak yükselen faşizm belası karşısında gerek «Sosyalist İşçi Enternasyonal'i» gerekse Komintern birbirlerine karşı izledikleri sekter politikayı bırakma yolunda adımlar attılar. Haziran 1933'de Paris'te bir Anti-faşist İşçiler Kongresi toplanır. 1933 sonlarında İspanya KP'si yerel seçimlerde sosyalist ve cumhuriyetçilerle birlikte ortak bir liste oluştururlar. Aralık 1933'de

toplanan EKKİ'nin XIII. Plenumunda faşizm ve yaklaşan savaş tehlikesi üzerinde durulur. Yer yer VI. Kongre'de kabul edilen tezlere bağlı kalınmakla birlikte, Komintern üyesi partiler, «Sosyal demokrasinin hain önderlerine rağmen ve onların isteklerinin aksine, sosyal demokrat işçilerle birleşik militan bir cephenin gerçekleştirilmesi için ısrarla mücadele etmeye» çağrılır. 1934 sonlarında Sosyalist İşçi Enternasyonali, kendisine bağlı partilerin KP'lerle ittifak kurmalarını yasaklayan kararını kaldırdı. Komintern'in VII. Kongresi toplanırken birçok ülkede halk cepheleri oluşmaya başlamıştı.

VII. Kongre, Komintern'in resmi politikası olarak, birlik cephesi ve halk cephesi politikalarını onayladığını bildirir, Komintern seksiyonlarının daha önceki sekter tutumlarını eleştirir, antiemperyalist mücadele konusunda da cephe sorununu gündeme getirir. 1936'larda, Fransa ve İspanya'da halk cephesi hükümetleri iktidara gelir; Komintern'in VII. Kongre'deki tezleri Latin Amerika ve Uzak Doğu'da da etkili olur. Diğer yandan barışı koruma yolunda da çabalar harcanır; Eylül 1936'da Brüksel'de 4500 delegenin katıldığı büyük bir barış kongresi toplanır. Fakat Fransa'daki halk cephesi hükümetinin faşizmin uluslararası alandaki tırmanışı karşısında gerilemesi ve giderek dağılması, İspanya iç savaşı'nın gelişimi, eski kapitalist ülkelerin yükselen faşizm heyulasını SSCB üzerine yöneltmeğe çalışması, dünya savaşını gündeme getirmişti. Stalin İngiltere ve Fransa'nın 1938 Münih Paktı ile üzerine fırlattığı topu, 1939 Sovyet-Nazi Paktıyla yeniden batıya savurmağa çalıştı. Bu pakt KP'ler içinde büyük bir kargaşaya yolaçtı ve partileri burjuvazinin yürüttüğü propaganda karşısında güç bir konumda bıraktı. Kasım 1940'da Amerikan KP'si Kominternden ayrılır. 15 Mayıs 1943'de toplanan EKKİ Prezidyum'u, savaş döneminde bir Komintern kongresinin toplanamıyacağını belirterek, partilere, Komintern'in sona erdirilmesiyle ilgili kararını bildirir, üyelerini Alman faşizmine karşı mücadeleye çağırır. Savaş koşulları içinde, KP'lerin yapısında büyük değişiklikler meydana gelmiştir, ve onların faşizme karşı daha rahat mücadele etmeleri için bağımsızlaştırılmaları gerekmektedir. EKKİ Prezidyumu aldığı kararda, III. Enternasyonal'in kabul ettiği örgütlenme biçiminin artık eskidiği ve ulusal işçi sınıfı partilerinin güçlenmesini engellediği belirtilmekteydi. Böylece III. Enternasyonalin yoğun ve çalkantılı faaliyet dönemi kapanmış oluyordu.

BELGE YAYINLARI

ÖNSÖZ

Dönya komünist hareketindeki dönüşümler, artık görmezden gelinir gibi değil. Moskova Pekin çatışması günümüzde komünizmin ne kadar farklı, çoğu zaman da karşıt biçimleri kabullendiğini açığa çıkartıyor. SBKP ile öteki komünist partiler arasındaki ilişki de oldukça değişmiş bulunuyor.

Bir zamanların yekpare komünist hareketindeki çatlaklar, şu soruyu sorduruyor: Bu gelişimin ardında yatan nedenler nelerdir? Bu soruyla birlikte de Komünist Enternasyonal (Komintern) 1919-1943 yıllarında komünist partileri birleştiren bu sıkı merkezi örgüt, bakışların yöneldiği odak oluyor.

Elinizdeki derleme, Komintern'in bizzat kendi ifadelerini aktararak onun faaliyetini tanıtmayı amaçlıyor. Gerçi Komintern üzerine Alman dilinde yayımlanmış birkaç araştırma vardır; ama bu örgüt üstüne çok sınırlı bir belge koleksiyonu bulunmaktadır, özellikle de resmi ilke açıklamaları eksiktir. Elinizdeki kitap bu açığı kapayarak yararlı olmayı hedef alıyor. Seçilmiş bulunan 50 belge, (*) Komintern politikasının, onun programla ilgili düşünüşünün, devrimci hareketinin ve taktik tavrının olduğu kadar, örgüt yapısının ve durumları değerlendirişinin de bir kesitini vermektedir. Otantik bir görüntü sağlayabilmek için sadece önemli ve resmi açıklamalara, yani Komintern Kongrelerinin tavır alışlarına, yönetici tepenin (Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi: EKKI'nin) önemli kararlarına, örgütün organı olan Kommunistische Internationale'*nin (Komünist Enternasyonal) temel makalelerine, örgütün önde gelen önderlerinin konuşmalarından parçalara ve bunların yanısıra, Komintern içindeki komünist muhalefetten alınma üç belgeye yer verildi. Moskova'daki Komintern yönetiminin iç örgütlenmeye ilişkin üç mektubu, yani 15., 19. ve 20. Belgeler (bunlardan son ikisi ilk kez burada yayımlanmaktadır) ulusal seksiyonların EKKI tarafından yönlendirilişindeki yöntemi göstermektedir.*

Doğaldır ki, bir belgeler antolojisi, tarih yazımının yerini tutmaz. Giriş yazısı ve tek tek belgelerin başına konan tanıtma notları Komünist Enternasyonal'in tarihini açıklamak gibi bir iddiaya sahip değil. Onlar sadece belgelerden

yararlanmayı kolaylaştırmak içindir. Bunun dışında metinler kendi adlarına konuşacaklardır.

En önemli belgeler, özellikle de ilk zamanların birtakım temel kararları kısaltılmaksızın basılmıştır. Bunlar arasında ilk ağızda anılması gereken otuz yılı aşkın bir süre sonra tam metniyle Almanca olarak yayımlanan, kapsamlı, 1928 Programı'dır. Öteki belgeler yer darlığı nedeniyle ya kısaltılarak ya da parça parça verilmiştir. (Metinlerin buraya alınmayan parçaları üç nokta... koyularak gösterilmiş, ekler ise parantez içinde belirtilmiştir.)

Belgelerin sırası kronolojiktir. Bu, özellikle komünist partilerin ortaya çıkışını kaydeden tarih tablosuyla birlikte, Komintern'in örgütsel gelişimi ve ideolojik biçimlenmesini izlemeyi olduğu kadar, gelişmeler nedeniyle çöküşünü gözlemlemeyi de kolaylaştırmaktadır. Sıkı örgütlenmiş bir «dünya partisi» olmayı ve dünya devrimini ilerletmeyi hedef alan bu örgütün gelişimi, böylelikle kendi belgelerinden okunup anlaşılabilecektir.

Mannheim, 1965 Kasım'ı — Hermann Weber

(*) Bu 50 belgeye, Mustafa Suphinin I. Kongre'de yaptığı ve Türkiye'de ilk kez yayınlanan konuşması da eklenmiştir. BELGE V.

1] LENİN : KURULUŞ KONGRESİ AÇIŞ KONUŞMASI (1919)

Komünist Enternasyonal'in Kuruluş Kongresi 2-6 Mart 1919'da Moskova'da toplandı. 29 ülkeden 51 temsilci (34 delege ve 17 konuk) 2 Mart günü saat 18.10'da Kremlin'de biraraya geldi. Açış konuşmasını Komünist Enternasyonal'in esinleyicisi Lenin yaptı.

Rus Komünist Partisi Merkez Komitesi adına Komünist Enternasyonal'in Birinci Kongresini açıyorum. Her şeyden önce, burada hazır bulunan herkesi, III. Enternasyonal'in en değerli delegeleri Karl Liebknecht ve Rosa Luxemburg'un anısına saygı duruşuna çağırıyorum.

Yoldaşlar! Toplantımız çok büyük bir tarihi önem taşıyor. Toplantımız burjuva demokrasisinin tüm hayallerinin toptan çökmüş bulunduğunu ortaya koymakta. Çünkü sadece Rusya'da değil, Almanya gibi en ileri kapitalist ülkelerde de içsavaş bir gerçeklik haline gelmiştir artık.

Burjuvazi, proletaryanın büyüyen devrimci hareketi karşısında cehennem korkusu içinde. Emperyalist savaştan sonraki gelişmelerin kaçınılmaz olarak proletaryanın devrimci hareketini yükselttiği, uluslararası dünya devriminin başladığı ve bütün ülkelerde güçlendiği düşünülürse, bu korkunun nedenleri anlaşılabilir.

Halk şu anda sürüp gitmekte olan kavganın büyüklüğünün ve öneminin bilincinde. Artık sadece, proletaryaya iktidarını gerçekleştirme imkânı verecek pratik bir biçimin bulunması gerekiyor. Bu biçim, proletarya diktatörlüğünü içeren Sovyetler sistemidir. Proletarya diktatörlüğüdür! Bu, şimdiye kadar kitlelere Latince bir sözmüş gibi geliyordu. Sovyetler sisteminin bütün dünyaya yayılışı sayesinde bu Latince söz, bütün modern dillere çevrilmiş bulunuyor; diktatörlüğün pratik biçimi işçi kitleleri tarafından bulundu. Bu biçim, Rusya'daki Sovyetler iktidarı, Almanya'daki Spartakistler ve başka ülkelerdeki benzer örgütler, örneğin İngiltere'deki Shop Stewards Committees (fabrika delegeleri komiteleri —ç) sayesinde, geniş işçi kitlelerince anlaşılır olmuştur. Her şey kanıtlıyor ki, proletarya diktatörlüğünün

devrimci biçimi bulunmuştur, artık proletarya, kendi iktidarını hayata geçirecek durumdadır.

Yoldaşlar! Rusya'daki olaylardan, Almanya'daki Ocak mücadelelerinden sonra, proletarya hareketinin en yeni biçiminin öteki ülkelerde de başarı kazanıyor ve iktidara ulaşıyor olmasına dikkat etmenin özellikle önemli olduğuna inanıyorum. Örneğin, bugün bir anti-sosyalist gazetede çıkan bir telgraf haberini okudum. İngiliz hükümeti, Birmingham İşçi Temsilcileri Sovyeti'ni tanımış. Ve Sovyetleri ekonomik örgütlenme biçimi olarak tanımaya hazır olduğunu belirtmiş. Sovyetler sistemi, sadece geri kalmış Rusya'da değil, Avrupa'nın en gelişmiş ülkelerinde de, Almanya'da ve kapitalizmin ilk vatanı İngiltere'de zafere ulaştı.

Burjuvazi isterse öfkesinden kudursun, isterse binlerce işçiyi katletsin, zafer bizimdir, komünist dünya devriminin zaferi kesinleşmiştir.

Yoldaşlar! Sizleri Rus Komünist Partisi Merkez Komitesi adına yürekten selamlıyor ve Prezidyum seçimine geçilmesini öneriyorum. Önerilerinizi bekliyorum.

2] *KOMİNTERN'İN KURULUŞ KARARI (1919)*

Komintern'in I. Kongresinin 3. günkü oturumunda, delegelerden Rakovski, Gruber (Steinhardt), Grimlund ve Rudyanski Komünist Enternasyonal'in «acilen kurulmasını» talep ettiler. Alman delege Hugo Eberlein (Albert takma adlı) buna karşı uyarıda bulundu. Eberlein'ın (Almanya adına 5 oy hakkı vardı) katılmadığı oylama sonucunda Kongre, Komintern'in kurulması kararını aldı. Bundan sonra Eberlein bir açıklamada bulunarak, «Partimin görüşü ve kişisel görüşüm doğrultusunda, III Enternasyonal'in kuruluşunu erteletmek için elimden geleni yaptım. Buna rağmen kuruluş gerçekleşmiş bulunuyor. Enternasyonal'in, bizim dilediğimiz ölçüde güce kuvvete sahip olmadığını düşündükçe ciddi şüphelere ve derin kaygılara düştüğümü gizleyemem. Ama sizlere şunu bildireyim ki, Almanya'ya geri dönecek ve bütün gücümle yoldaşlarımın mümkün

olduğu kadar çabuk III. Enternasyonal'e katılmaları için harekete geçmelerini sağlamaya çalışacağım,» dedi (Tutanak, s. 146). Komintern'in kuruluşuna ve EKKİ'nin oluşturulmasına ilişkin resmi bir açıklamada şunlar yer alıyordu:

Rus, Balkan, İsviçre, Avusturya ve İsveç delegeleri, III. Enternasyonal'in kuruluşunun en kısa zamanda gerçekleşmesini talep ettiler. Alman delegesi karşı tavır aldı ve burada kabul edilen ilkelerin önce ayrı ayrı her ülkenin işçilerine sunulması gerektiğini; ancak onlar burada saptanan ilkeleri kabul ettikten sonra, III. Enternasyonal'in resmen kurulmuş olabileceğini ileri sürdü. Tüm delegelerin Enternasyonal'in derhal kurulması yönünde konuşmalarından sonra kuruluş, büyük tezahürat arasında gerçekleşti.

Alman delegesi bir açıklama yaparak, ülkesine dönüşünden sonra, Alman komünistlerinin de hiç şüphesiz III. Enternasyonal'e katıldıklarını açıklayacaklarını belirtti.

Delegeler genel olarak Yürütme Komitesinin ve Büronun Berlin'de yerleşmesi gerektiği düşüncesindeydiler. Ama bu ancak bir Alman Sovyetler Cumhuriyetinin kuruluşundan sonra mümkün olabileceği için, geçici olarak Moskova merkez kabul edildi. Oybirliği ile aşağıdaki karar alındı:

Komünist Enternasyonal Moskova Kongresi'nin Örgütlenme Sorununa İlişkin Kararı

Zaman yitirmeden faaliyete geçilmesi için Kongre derhal gerekli organları seçer. Ancak Komünist Enternasyonal'in nihai tüzüğü Büro'nun önerisi ile gelecek Kongre tarafından kesinliğe kavuşturulacaktır. Komünist Enternasyonal'in yönetimini bir Yürütme Komitesi üstlenir. Yürütme Komitesi'ni en önemli ülkelerin Komünist partilerinden gelecek birer delege oluşturur. İlk Yürütme Komitesi'ne

Rus,
Alman,
Alman - Avusturya'sı,
Macar,
Balkan Federasyonu,
İsviçre ve
İskandinav Komünist partileri derhal birer delege göndereceklerdir.

II. Kongreden önce Komünist Enternasyonal'e katıldık-

larını açıklayan ülkelerin partileri, Yürütme Komitesinde birer delegelik alırlar.

Yürütme Komitesi'nde bulunan delegeler ülkelerinden gelinceye kadar, buradaki yoldaşlar onların görevlerini üstlenirler. Yürütme Komitesi 5 kişiden oluşan bir Büro seçer.

3] KOMÜNİST ENTERNASYONAL'İN MANİFESTOSU (1919)

Kuruluş Kongresinin son günkü oturumunda delegeler «Komünist Enternasyonal'in Bütün Dünya Proletaryasına Manifestosu»nu ele aldılar.
Manifesto, Komintern'in —radikal bir biçimde sunulmuş olan— Marksist teoriyi Ortodoksça savunduğunu gösterir. Burada, «sosyal yurtseverler»e, yani Sosyal Demokratlara karşı alınan uzlaşmaz olumsuz tavır ve yoksulluk teorisi ile savaş suçu sorunu karşısındaki tutum bugün bile dikkate değerdir. Manifesto, Komintern'in devlet kapitalizmi, milliyetler sorunu, sömürgeler sorunu, proletarya devrimi, sovyetler veya köylülük sorunları gibi konulardaki tavrına da genel bir bakış sağlar. Taşıdığı önemden ötürü kısaltmadan aktarıyoruz. I. Kongrenin tutanaklarında köşeli parantez içinde belirtilen ekler yoktur.

Dünya Komünist Partisinin, proletarya devriminin en büyük ustaları Karl Marx ve Friedrich Engels tarafından kaleme alınan Manifesto biçimindeki programının ilanından bu yana 72 yıl geçmiş bulunuyor. O zamanlar, henüz mücadele alanına yeni yeni çıkan komünizm, haklı olarak komünizmin kendilerinin can düşmanı olduğunu sezinleyen mülk sahibi sınıfların karaçalmaları, yalanları, kinleri ve kovuşturmaları ile kuşatılmıştı. Bu 70 yıl boyunca Komünizm, zorlu yollardan geçerek gelişti. Yükselme atılımları da yaşadı, çöküş dönemleri de, zaferler de gördü, ağır yenilgiler de. Esasen, yine de gelişim, temelde, *Manifesto*'da öngörülen yol doğrultusunda gerçekleşti. Belirleyici son çarpışmanın geçeceği çağa, toplumsal devrim havarilerinin beklediğinden ve dilediğinden daha geç girildi. Bizler, Avrupa'nın, Ameri-

ka'nın ve Asya'nın çeşitli ülkelerinin devrimci proletaryasının temsilcileri, Sovyet-Moskova'sında toplanmış bulunan komünistler, kendimizi, programı 72 yıl önce ilan edilmiş davanın izleyicileri ve uygulayıcıları olarak görüyor ve kabul ediyoruz. Görevimiz, işçi sınıfının devrimci tecrübesini toparlamak, hareketi oportünizmin ve sosyal-yurtseverliğin yıkıcı müdahalelerinden uzak tutmak, dünya proletaryasının gerçekten devrimci bütün partilerinin gücünü biraraya toplamak ve böylece komünist devrimin zaferini kolaylaştırmak ve hızlandırmaktır.

Şimdi enkaz yığınları ve duman tüten yıkıntılarla kaplı Avrupa'da en melun kundakçılar savaş suçluları aramakla uğraşıyorlar. Arkalarında burjuvazinin profesörleri, parlamenterleri, gazetecileri, sosyal yurtseverleri ve öteki siyaset pezevenkleri var.

Uzun yıllar boyunca sosyalizm, emperyalist savaşın kaçınılmazlığını söyleyegelmişti, savaşın iki ana kamptaki ve genel olarak bütün kapitalist ülkelerdeki mülk sahibi sınıfların doymak bilmez açgözlülüğünden doğduğunu saptamıştı. Savaşın patlak vermesinden iki yıl önce Basel Kongresi'ne katılan tüm ülkelerin sorumlu sosyalist önderleri emperyalizmi, muhtemel bir savaşın baş müsebbibi olarak damgalamış ve proletaryanın burjuvaziyi —militarizm suçuna misilleme olarak— sosyalist devrimle cezalandıracağını söylemişti. Şimdi, 5 yılın deneylerinden sonra, tarih Almanya'nın haydutça tutkularını, İttifak devletlerinin ondan hiç de geri kalmayan canice eylemlerini ortaya çıkarttıktan sonra, İttifak devletlerinin devletçi sosyalistleri devrik Alman İmparatorunun maskesini tekrar tekrar düşürmek için hükümetleriyle yaptıkları işbirliğini sürdürüyorlar. Bunun da ötesinde, Ağustos 1914'de Hohenzollern'in diplomatik Beyaz Kitabını halkların kutsal kitabı ilan eden Alman sosyal-yurtseverleri, daha önce kölece uşaklık ettikleri devrik Alman Monarşisini baş suçlu göstermek konusunda tam bir işgüzarlıkla, Müttefik ülkelerin sosyalistleriyle birlikte davranıyorlar. Böylelikle kendi suçlarını unutturmayı ve galiplerin dostluğunu kazanmayı umuyorlar. Ancak devrik Romanov, Hohenzollern ve Habsburg hanedanları ile bu ülkelerin kapitalist kliklerinin yanıbaşında, Fransa, İngiltere, İtalya ve ABD'de yönetimi elinde bulunduranların sonsuz alçaklıkları da ard-

arda gelişen olayların ve diplomatik açıklamaların ışığında ortaya çıkıyor.

İngiliz diplomasisi, yüzündeki esrarlı umursamazlık maskesinden yararlanarak, savaş kışkırtıcılığını savaşın patladığı ana kadar gizledi. City hükümeti, Berlin hükümetinin gözünü korkutarak savaştan caymasına yol açmamak amacıyla, savaşa Müttefikler safında katılma niyetini açıkça ilan etmekten kaçınıyordu. Londra savaşı istiyordu. Bu amaçla öyle bir tutum içersine girildi ki, bir yanda Paris ve Petrograd'dakiler İngiltere'nin müdahalesine sıkı sıkıya bel bağlarken, öte yanda Berlin ve Viyana, İngiltere'nin tarafsız kalacağını umuyorlardı.

Onyıllar boyunca süren bir gelişme sonucu patlamaya hazır duruma gelmiş olan savaş, Büyük Britanya'nın dolaysız ve bilinçli kışkırtmalarıyla zincirlerinden boşandı. İngiliz hükümeti, Rusya ve Fransa'yı ancak düşmanlarının gücünü kıracak kadar, Almanya'yı da can düşmanlarını felce uğratacak kadar desteklemeyi hesaplıyordu. Ama Alman askeri aygıtı fazla güçlü olduğunu ortaya koyacak, İngiltere'nin sadece lafta kalan bir müdahalesinin yetmeyeceğini gösterecek ve fiilen savaşa katılmasını gerektirecekti. Eski geleneğinin etkisiyle Büyük Britanya'nın kapmak istediği üçüncü şahıs rolü ABD'ye düştü: bir kenarda gülerek olayı izlemek! İttifak devletleri ABD burjuvazisinin zararlarını, «uluslararası hukuk»un zedelenmesi karşılığında yağlı kârlar sunarak giderince, Washington hükümeti, İngiliz ablukasıyla daha kolay başa çıktı; Amerikan borsasının spekülasyonlarını Avrupa kanıyla yoğuran bir ablukaydı bu. Ancak Almanya'nın muazzam askeri üstünlüğü Washington hükümetini sözde tarafsızlık durumunu terk etmeye zorladı. İngiltere'nin daha önceki savaşlarda kıta karşısında oynamış olduğu ve son savaşta da oynamaya kalkıştığı bu rolü ABD üstlendi. Bu, bir kampın yardımıyla öteki kampı zayıf düşürme; askeri operasyonlara, ancak varolan durumun kendisine sağlayabileceği bütün çıkarları güvenlik altına alma açısından kaçınılmaz olduğu ölçüde girişme tavrıydı. Wilson'un oyuna sürdüğü para, Amerikan piyangosunun ölçülerine göre pek büyük değildi, ama oyuna en son katılan oydu, bu nedenle kazanan da o oldu.

Kapitalist düzenin çelişkileri savaşla, insanlık için soğuğun ve açlığın hayvanca acılarına ve yaygın bir ahlâk düş-

künlüğüne dönüştü. Böylece yoksullaşma teorisi ve kapitalizmin sosyalizm tarafından kemirilmesi üzerine sürdürülen sosyalizm içi akademik tartışmanın sonucu nihai olarak belirlendi. Çelişkilerin yumuşaması teorisinin istatistikçileri ve ince hesapçıları, işçi sınıfının bazı grup ve kategorilerinin refah artışını kanıtlayabilmek için onyıllar boyunca dünyanın dört bucağından bir dolu olgu ve görüntü öne sürdüler. Yoksullaşma teorisinin, burjuva kürsülerinin harem ağalarıyla sosyalist oportünizmin rahiplerinin aşağılık ıslıkları arasında mezara gömüldüğü kabul edilmişti. Bugün yoksullaşma, yalnız toplumsal olarak değil aynı zamanda psikolojik olarak da, biyolojik olarak da, tüm sarsıcı gerçekliğiyle önümüzde duruyor.

Emperyalist savaş felaketi, sendikalist ve parlemantarist mücadelenin tüm kazanımlarını yerle bir etti. Ve bu savaş da, kapitalizmin iç eğilimlerinden doğmuştur, tıpkı kan ve pislik içine gömdüğü şu ekonomik anlaşmalar ve parlemantarist uzlaşmalar gibi.

İnsanlığı savaş uçurumuna sürükleyen mali sermaye, savaş boyunca kendisi için de felaket niteliği taşıyan dönüşümlere neden oldu. Kağıt paranın, üretimin maddi temeline bağımlılığı tümüyle bozuldu. Kapitalist meta dolaşımının aracı ve düzenleyicisi olma rolünü giderek yitiren para, savaş vergileri biçiminde, bütünüyle bir elkoyma, haydutluk ve militarist-ekonomik zorbalık aracına dönüştü. Kağıt paranın tam anlamıyla yozlaşması, kapitalist meta değişiminin genel öldürücü bunalımını yansıtmaktadır. Serbest rekabetin üretimin ana alanlarındaki, üretim ile dağılımı düzenleyici rolü, tröst ve tekellerin ekonomik sisteminde daha savaştan önceki onyıllar içinde geçerliğini yitirmişti; savaş sırasında da ekonomik birliklerin (işadamları dernekleri, işveren sendikaları v.b. —ç) düzenleyici rolü, bu güçlerin ellerinden alındı ve doğrudan doğruya militarist devlet gücüne teslim edildi. Hammaddelerin dağılımı, Bakü veya Romanya petrollerinin. Don kömür yataklarının, Ukranya tahılının kullanımı, Alman lokomotiflerinin, vagonlarının, otolarının geleceği, açlık içindeki Avrupa'ya ekmek ve et sağlanması, dünya ekonomik hayatının bütün bu temel sorunları, artık serbest rekabet aracılığıyla, ulusal ve uluslararası tröstlerin oluşturacakları kombinezonlar aracılığıyla değil, bunların varlığını koruma amacı güden askeri zorun dolaysız kullanımı ile dü-

zenlenecekti. Devlet gücünün tümüyle mali sermayenin emrine girmesi, insanlığı emperyalizmin mezbahalarına götürdü. Böylece mali sermaye bu kitle katliamı aracıyla sadece devleti değil, bizzat kendisini de tümüyle militarize etmiş ve artık temel ekonomik işlevlerini kan ve barutla yürütmekten başka çıkar yolu kalmamıştır.

Dünya Savaşından önce, sosyalizme aşamalı geçiş adı altında işçileri kanaatkâr olmaya çağıran, savaş sırasında da iç barışın korunması ve anavatanın savunulması adına sınıf teslimiyeti öneren oportünistler, şimdi de savaşın doğurduğu korkunç sonuçların üstesinden gelinmesi için, proletaryanın kendisini inkâr etmesini istiyorlar. Eğer bu vaaz işçi kitlelerinde yankı bulmuş olsaydı, birçok kuşağın kanıyla canıyla beslenen kapitalizm, değişik ve daha yoğun, daha korkunç bir biçimde yeniden doğuşunu kutlayacaktı —yeni, kaçınılmaz bir dünya savaşı düşleyerek... Neysi ki insanlığın şansına, bu artık mümkün değildir.

Ekonomik hayatın devletleştirilmesi, kapitalist liberalizmin şiddetli muhalefetine rağmen gerçekleşti. Artık değil serbest rekabete, aynı zamanda tröstlerin, kartellerin ve öteki ekonomi canavarlarının egemenliğine de dönmek mümkün değil. Sorun sadece, devletleştirilmiş üretimin gelecekteki sahibinin kim olacağı: Emperyalist devlet mi, yoksa muzaffer proletaryanın devleti mi?

Bir başka deyişle: Milletler Cemiyeti adlı «uluslararası» bir ordu ve «uluslararası» bir donanmanın yardımıyla bir yanda yağma seferleri ve katliamlar düzenlerken, öte yanda (insanlığın önüne —ç) bir parça ekmek fırlatan, fakat biricik amacı olan kendi iktidarını koruma kaygısıyla her yerde proletaryayı zincire vuran, zafer tacını başına geçirmiş bir dünya kliğinin köleleşmiş uşakları mı olacak bütün çalışan insanlık? Yoksa Avrupa'nın ve dünyanın başka yerlerindeki ileri ülkelerin işçi sınıfı, bozulmuş ve yıkılmış olan ulusal ekonomisini sosyalist temel üzerinde yeniden inşa etmek için yönetimi eline mi alacak? Şu anda içinde bulunulan bunalım döneminin mümkün en kısa sürede sona erdirilmesi ancak, bakışlarını geçmişe çevirmeyen, ne soydan gelme ayrıcalıkları ne de mülkiyet haklarını gözönüne alan, açlık çeken yığınların kurtarılması zorunluluğundan yola çıkan, bu amaçla tüm araç ve güçlerini seferber eden, genel çalışma yükümlülüğü koyan ve bu yolda birkaç yıl içinde, sadece sa-

vaşın açtığı kanayan yaraları kapamakla kalmayıp insanlığı yepyeni, daha önce görülmemiş bir düzeye yükseltmek için disiplinli çalışma rejimini yürürlüğe sokan proletarya diktatörlüğünün araçlarıyla gerçekleştirilebilir.

Kapitalizmin gelişmesinde muazzam bir itici güç rolü oynayan ulusal devlet, bugün üretici güçlerin ileriye doğru gelişimini engelleyici bir hale gelmiştir. Avrupa'nın ve dünyanın öteki büyük güçleri arasında dağılan küçük devletlerin durumu da aynı biçimde dayanaktan yoksundur. Değişik zamanlarda, çeşitli hizmetlerin bedelinin ödenmesinde harcanacak bozuk para olarak kullanılan, büyük devletlerin birer parçası ve stratejik tampon bölgeler olarak ortaya çıkartılan bu küçük devletlerin de hanedanları, egemen çeteleri, emperyalist emelleri, diplomatik entrikaları var. Savaş çıkana kadar bunların hayali bağımsızlıkları Avrupa dengesiyle aynı dayanağa sahipti: (Bu dayanak —ç) iki emperyalist kamp arasında süregiden çelişkiydi. Savaş bu dengeyi bozdu. Savaş, başlangıçta Almanya'ya muzzam bir güç üstünlüğü sağlayarak, küçük devletlerin selameti ve kurtuluşu Alman militarizminin yücegönüllülüğünde aramasına da yol açmış oldu. Almanya yenilgiye uğradıktan sonra küçük devletlerin burjuvazileri, yurtsever «sosyalist»leriyle birlikte Müttefikler'in muzaffer emperyalizmine yöneldi ve Wilson Programı'nın iki yüzlü maddelerinde, bağımsız varlıklarını sürdürmelerini sağlayacak güvenceler aramaya başladılar. Aynı zamanda küçük devletlerin sayısı da arttı: Avusturya-Macaristan Monarşisinin mülkünden, Çarlık'ın bazı parçalarından yeni devletler meydana geldi. Bunlar, daha gözlerini açar açmaz, devlet sınırları yüzünden birbirlerinin gırtlağına sarıldılar. Bu arada Müttefik emperyalistler, yeni ve eski devletleri karşılıklı kinin ve genel güçsüzlüğün ortaya çıkarttığı *tazminat yükümlülüğü* aracılığıyla birbirine bağlamak için, onları da katacakları bazı kombinezonlar hazırlıyorlar.

Müttefik emperyalistler, küçük ve zayıf halkları baskı altına alarak ve iğfal ederek, onları açlığa ve aşağılanmaya terk ederken, tıpkı kısa süre önce Mihver Devletleri emperyalistlerinin yaptığı gibi Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkını ağızlarından düşürmüyorlar, oysa bu hak şimdi dünyanın bütün diğer bölgelerinde olduğu gibi Avrupa'da da tümüyle ayaklar altına alınıp paramparça edilmiş durumda.

Küçük halklara özgür varoluş imkânını sadece proletar-

ya devrimi sağlayabilir. Proletarya devrimi, bütün ülkelerin üretici güçlerini ulusal devletlerin dar sınırlarından kurtaracak, ulusları genel bir ekonomik plan temelinde ekonomide en sıkı ortak çalışmanın içine sokacak ve en küçük ve en zayıf uluslara bile, kendi kültürel ögelerini özgür ve bağımsız bir biçimde geliştirmek imkânını —Avrupa'nın ve bütün dünyanın birleşik, merkezi ekonomisine zarar vermeden— sağlayacaktır.

Son savaş, sadece sömürgeler uğruna yapılan bir savaş değil, aynı zamanda sömürgelerin de yardımıyla sürdürülen bir savaş oldu. Sömürge halkları, şimdiye kadar görülmedik genişlikteki bir çerçeve içinde Avrupa savaşının girdabına çekildiler. Hintliler, zenciler, Araplar, Madagaskarlılar Avrupa kıtasında savaştılar. Niçin? İngiltere'nin ve Fransa'nın boyunduruğu altında kalma hakları için. Kapitalist egemenliğin hayasızlığı kendisini şimdiye kadar hiç bu kadar açık göstermemişti, sömürgeci kölelik sorunu hiç bir zaman bu keskinlikte ortaya çıkmamıştı.

Bundan ötürü, bütün sömürgelerde açık ayaklanmalar ve devrimci mayalanmalar görülüyor. Bizzat Avrupa'da, İrlanda, boyunduruk altına alınmış bir ülke olduğunu ve kendisini boyunduruk altında hissettiğini kanlı sokak savaşlarıyla hatırlattı. Madagaskar'da, Annam'da ve başka ülkelerde savaş boyunca, burjuva cumhuriyetinin orduları, sömürgelerdeki kölelerin giriştiği birçok ayaklanmayı bastırmak zorunda kaldı. Hindistan'da devrimci hareket bir an bile duraklamadı ve son olarak Bombay'da Büyük Britanya hükümetinin zırhlı birliklerle karşılık vermesine yol açan grev patlak verdi, Asya'daki en büyük işçi greviydi bu.

Sömürgeler sorunu böylece, sadece Paris'deki diplomatik kongrelerin yeşil masalarında değil, aynı zamanda bizzat sömürgelerde gündeme gelmiş bulunuyor. Wilson'un programı, en fazla, sömürge köleciliği firmasının tabelasının değişmesine yol açabilir. Sömürgelerin kurtuluşu ancak metropollerin [işçi sınıfının] kurtuluşu ile birlikte mümkündür. Sadece Annam'ın, Cezayir'in, Bengal'in işçi ve köylülerinin değil, aynı zamanda İran'ın, Ermenistan'ın işçi ve köylülerinin de bağımsız varoluşu, İngiliz ve Fransız işçilerinin Lloyd George ile Clemenceau'yu devirip iktidarı ele geçirmeleriyle mümkündür.

Daha gelişmiş sömürgelerde mücadele bugün bile, sade-

ce ulusal kurtuluş bayrağı altında sürmekle kalmıyor, açıkça ifade edilen toplumsal bir nitelik kazanıyor. Nasıl kapitalist Avrupa, dünyanın geri-kalmış bölgelerini kapitalizmin girdabı içine çekmişse, sosyalist Avrupa da, —planlı örgütlü sosyalist ekonomiye geçişlerini kolaylaştırmak için— tekniğiyle, örgütlenmesiyle, manevi etkisiyle kurtarılmış sömürgelerin yardımına gelecektir.

Afrika ve Asya'nın sömürge köleleri! Proletarya diktatörlüğünün Avrupa'daki zafer saati, sizin de kurtuluş anınız olacaktır!

Bütün burjuva dünyası, komünistleri özgürlükleri ve siyasal demokrasiyi ortadan kaldırmakla itham ediyor. Ne büyük haksızlık! İktidara geldiğinde proletarya sadece, burjuva demokrasisi yöntemlerini kullanmanın imkânsızlığını saptar ve yeni, daha yüksek bir işçi demokrasisinin koşullarını ve biçimlerini yaratır. Kapitalizmin bütün bir gelişme süreci, özellikle son emperyalist aşamasında, sadece ulusları iki uzlaşmaz sınıfa bölerek değil, çok sayıda küçük-burjuva ve yarı-proleter tabakaları da tıpkı proletaryanın aşağı tabakaları gibi ekonomik bakımdan sakat, siyasal bakımdan duyarsız bir duruma mahkûm ederek siyasal demokrasiyi mezara gömmüştür.

Tarihi gelişimin bu imkânı yarattığı ülkelerde işçi sınıfı, siyasal demokrasi rejiminden, sermayeye karşı [mücadelenin] örgütlenmesinde yararlanmıştır. Aynı şey, henüz bir işçi devriminin önkoşullarının olgunlaşmamış olduğu ülkelerde de yakında gerçekleşecektir. Fakat kentlerdeki gibi, kırsal alanlardaki geniş ara-tabakaların tarihi gelişmeleri de kapitalizm tarafından engellenir, bunlar dönemlerce geride kalırlar. Kilise kulesinin tepesinden ötesini göremeyen Baden ve Bavyera köylüsünü, büyük kapitalistlerin şarap yolsuzlukları yüzünden çöküntüye uğrayan Fransız küçük şarap üreticisini, bankerler ve milletvekilleri tarafından soyulan ve aldatılan Amerikan küçük çiftçisini, kısacası kapitalizm tarafından gelişmenin büyük caddesi dışına itilen bütün bu tabakaları, siyasal demokrasi rejimi, devlet yönetimine katılmaya çağırır. Ama gerçekte halkların kaderlerini belirleyen bütün önemli sorunlarda, parlamenter demokrasi perdesinin ardında, mali oligarşinin kararları geçerlidir. Her şeyden önce savaş sorununda böyleydi bu ve şimdi barış sorununda da aynı oyun oynanıyor.

Mali oligarşi, zorbalıklarını parlamento oylamalarıyla örtbas etmeyi yararlı bulduğunda, sınıf egemenliğiyle geçen yüzyıllardan miras kalan ve kapitalist tekniğin mucizeleriyle gitgide çoğalan her türlü araç, istenen amaçlara ulaşabilmesi için burjuva devletinin emrindedir: Yalan, demagoji, fesat, iftira, rüşvet ve terör.

Kapitalizmle kendisi için bir ölüm kalım anlamı taşıyan son mücadelesinde proletaryadan kuzu gibi, burjuva demokrasisinin taleplerine uymasını istemek; hayatını, varlığını haydutlara karşı korumaya çalışan bir adamdan, Fransız boksundaki gibi, düşmanın saptadığı ama hiçbir zaman uymayacağı yapay, belirlenmiş kurallara uymasını istemek demektir. Sadece üretim ve ulaşım araçlarının değil, siyasal demokrasinin kurumlarının da kanlı yıkıntılar haline geldiği çöküş anında, proletarya, işçi sınıfını bütünleştirip bağlayıcı bir işlev görecek ve kendisine insanlığın gelecekteki gelişmesine devrimci bir müdahale imkânı verecek olan aygıtını yaratmak zorundadır. Bu aygıt işçi konseylerinden ibarettir. Eski partiler, eski sendikalar, önderlerinin şahsında, yeni dönemin ortaya çıkardığı görevleri anlamaktan aciz olduklarını gösterdiler; bu görevleri yerine getirmeleri nasıl beklenebilir. Proletarya, çalıştığı işkoluna ve siyasal olgunluğuna bakmadan bütün işçileri kapsayan bir aygıt yarattı; kendini sürekli olarak yenileme, genişleme, hep yeni yeni tabakaları içine alma ve kapılarını kent ve kırın, proletaryaya yakın durumdaki emekçi tabakalarına açma yeteneğine sahip bir aygıt yarattı. İşçi sınıfının bu eşsiz kendini-yönetme, mücadele ve —gelecekte devlet iktidarını fethettiğinde— iktidar örgütü, çeşitli ülkelerin deneyleriyle sınandı. Bu örgüt, günümüzde proletaryanın en büyük kazanımı ve en güçlü silahıdır.

Kitlelerin uyanarak düşünmeye başladıkları bütün ülkelerde, işçi, asker ve köylü sovyetleri kurulmaktadır. Sovyetleri sağlamlaştırmak, otoritelerini pekiştirmek ve onları burjuvazinin devlet aygıtının karşısına koymak —bugün bütün ülkelerin sınıf bilinçli ve dürüst işçilerinin ana görevi işte budur. İşçi sınıfı, savaşın, açlığın cehennem acıları tarafından, mülk sahiplerinin zorbalıkları tarafından ve bir zamanki önderlerinin ihanetleri tarafından sürüklendiği çöküşten kendisini Sovyetler aracıyla kurtaracaktır. Sovyetlerin, emekçi halkın çoğunluğunu kendi çevresinde toplayabildiği

bütün ülkelerde, işçi sınıfı, sovyetler aracılığıyla, en güvenli ve en kolay yoldan iktidara gelecektir. İktidara gelen işçi sınıfı, şimdi Rusya'da olduğu gibi, sovyetleri aracılığıyla, ekonominin ve kültürel hayatın bütün alanlarını yönetecektir.

Çarlığından en demokratiğine kadar her biçimiyle emperyalist devletin çökmesi, emperyalist askeri sistemin çökmesiyle birlikte gerçekleşir. Emperyalizmin harekete geçirdiği milyonluk ordular, proletarya itaatkâr bir halde burjuvazinin boyunduruğu altında kaldığı sürece ayakta durabildiler. Ulusal birliğin parçalanması, ordunun da kaçınılmaz bir parçalanması anlamına gelir. Önce Rusya'da, daha sonra Avusturya-Macaristan'da ve Almanya'da böyle oldu. Aynı şey, öteki emperyalist devletlerde de olabilir. Köylülerin büyük toprak sahiplerine, işçilerin kapitalistlere, ikisinin birden monarşist ya da «demokratik» bürokrasiye karşı ayaklanmaları, kaçınılmaz olarak askerlerin komutanlara karşı ayaklanmasına ve dahası, ordunun burjuva ve proleter ögeleri arasında keskin bir ayrımın başgöstermesine yol açar. Ulusları karşı karşıya getiren emperyalist savaş, sınıfları karşı karşıya getiren içsavaşa dönüştü, dönüşüyor.

Burjuva dünyasının, içsavaş ve kızıl terör üzerine koparddığı yaygara, siyasal mücadeleler tarihinin şimdiye kadar gördüğü en müthiş ikiyüzlülüktür. İnsanlığı toptan çürüyüp yok olmanın eşiğine getiren sömürücü klikler ,eğer, soygunculuk imtiyazlarını ayakta tutma ya da yeniden oluşturma amacıyla, çalışan yığınların her türlü ileri atılımına karşı harekete geçmeselerdi, (komplolar ve cinayetler tezgahlamasalar, dışardan silahlı yardım çağırmasalardı) içsavaş diye bir şey olmazdı.

İşçi sınıfını içsavaşa, ezeli düşmanı zorlamaktadır. İşçi sınıfı, eğer kendisini ve aynı zamanda insanlığın geleceği demek olan kendi geleceğini feda etmek istemiyorsa, silaha silahla karşılık vermek zorundadır. Komünist partileri, hiçbir zaman yapay bir içsavaşı kışkırtmayarak, onu mümkün olduğu kadar kısa bir sürede sona erdirmeye, eğer içsavaş kaçınılmaz bir zorunluluk haline gelmişse, verilecek kurbanların sayısını azaltmaya ve her şeyden önce proletaryanın zaferini kesin güvence altına almaya çabalar. Buradan, burjuvazinin zamanında silahsızlandırılmasının, işçilerin silahlandırılmasının, proletaryanın iktidarını koruyacak ve sosyalist inşanın dokunulmazlığını sağlayacak bir komünist

ordunun oluşturulmasının zorunlu olduğu sonucu çıkar. Sovyet Rusya'nın, işçi sınıfının kazanımlarını içten ve dıştan gelecek her türlü saldırıya karşı koruyan Kızılordu'su böyle bir ordudur. Sovyet ordusu, sovyet devletinden ayrı düşünülemez.

Görevlerinin dünya tarihi içersindeki niteliğinin bilincinde olan işçiler, örgütlü sosyalist hareketlerinin daha ilk adımını attıkları günden beri, uluslararası bir örgüt oluşturmak için çaba harcamışlardır. Böyle bir örgütün ilk temel taşı, 1864'de Londra'da, Birinci Enternasyonal'de yerleştirildi. Hohenzollernlerin Almanya'sının doğuşuna yol açan Alman - Fransız savaşı, Birinci Enternasyonal'i toprağa gömdü, ama aynı zamanda ulusal işçi partilerinin gelişmesini hızlandırdı. Hemen 1889 yılında bu partiler Paris'de toplanarak İkinci Enternasyonal örgütünü yarattılar. Fakat bu dönemde işçi hareketinin ağırlık noktası, tümüyle ulusal bir zemin üzerinde, ulusal devletler çerçevesi içinde, ulusal sanayi temelinde, ulusal parlamentarizm alanındaydı. Örgütçü ve reformcu çalışmalarla geçen onyıllar, çoğunluğu toplumsal devrim programını lafta tanıyan, gerçekte ise onu yadsıyan ve reformizme ve burjuva devletle uyuşma batağına saplanan bir önderler kuşağı yarattı. İkinci Enternasyonal partilerinin oportünist niteliği sonunda açığa çıktı ve tam da olayların akışının işçi partilerinin devrimci mücadele yöntemlerini benimsemesini gerektirdiği bir anda, dünya tarihinin en büyük çöküşüne yol açtı. Nasıl 1870 savaşı, toplumsal devrim programının arkasında kitlelerin kararlı gücünün bulunmadığını açığa çıkartarak Birinci Enternasyonal'e bir darbe indirdiyse, 1914'deki savaş da kaynaşmış işçi kitlelerinin üzerinde, burjuva devletin tâbi organları durumuna dönüşmüş partilerin varolduğunu göstererek İkinci Enternasyonal'i öldürdü.

Burada sadece bugün açıkça burjuvazinin kampında, onların ayrıcalıklı ve güvenilir adamları, ve işçi sınıfının cellatları olarak yer alan sosyal-yurtseverleri değil; bugün İkinci Enternasyonal'i, yani darkafalılığı, oportünizmi ve yöneticilerinin devrimci güç yoksunluğunu yeniden canlandırma çabasında bulunan dağınık, ikircilikli sosyalist Merkez'i de kastediyoruz. Alman Bağımsız Sosyal Demokrat Partisi (USPD), Fransız Sosyalist Partisi'nin bugünkü çoğunluğu, Rusya'daki Menşevikler grubu, İngiliz Bağımsız İşçi Partisi ve öteki benzer gruplar, gerçekte, İkinci Enternasyonal'in

eski resmi partilerinin savaş öncesinde kapladıkları yeri doldurmak amacındalar: Eskiden olduğu gibi uzlaşma ve birleşme fikirleriyle ortaya çıkacaklar, bu yolla, bütün araçları kullanarak proletaryanın enerjisini azaltacaklar, bunalımı uzatacaklar ve böylelikle Avrupa'nın çektiği sefaleti daha da arttıracaklar. Sosyalist Merkez'e karşı mücadele, emperyalizme karşı verilecek başarılı bir mücadelenin zorunlu önkoşuludur.

Zamanını doldurmuş bulunan resmi sosyalist partilerin kararsızlığını, yalancılığını ve çürümüşlüğünü bir kenara atarken, biz, Üçüncü Enternasyonal'de birleşen komünistler, devrimci kuşaklardan uzun bir dizi oluşturan şehitlerin Babeuf'den Karl Liebknecht'e ve Rosa Luxemburg'a dek uzanan kişilerin kahramanca çabalarının dolaysız sürdürücüleri olduğumuzu hissediyoruz.

Nasıl Birinci Enternasyonal gelecekteki gelişmeyi öngörmüş ve onun yolunu göstermişse, nasıl İkinci Enternasyonal milyonlarca proleteri toplayıp örgütlemişse, Üçüncü Enternasyonal de, açık kitle eyleminin, devrimi gerçekleştirmenin Enternasyonal'i, eylemin Enternasyonal'i olacaktır.

Sosyalist eleştiri, burjuva dünya düzenini yeterince teşhir etti. Uluslararası Komünist partisinin görevi, bu düzeni yıkmak ve yerine sosyalist düzenin yapısını kurmaktır.

Bütün ülkelerin kadın ve erkek işçilerini, gölgesinde ilk büyük zaferin gerçekleştirildiği komünizm bayrağı altında birleşmeye çağırıyoruz.

Bütün ülkelerin işçileri! Emperyalist barbarlığa, Monarşiye, ayrıcalıklara (burjuva devlete ve) burjuva mülkiyetine, toplumsal veya ulusal baskının her türlüsüne karşı mücadelede birleşin!

Bütün ülkelerin işçileri iktidarı almak için, proletarya diktatörlüğü için mücadelede, işçi sovyetleri bayrağı altında, Üçüncü Enternasyonal'in bayrağı altında birleşin!

III. Enternasyonal'in Kuruluş Kongresine katılan 51 kişiden biri de Mustafa Suphi'ydi. Almanca derlemede yeralmayan ve kongre tutanaklarından çevirerek eklediğimiz bu konuşma Türkçe olarak ilk kez yayınlanıyor. [Belge Yayınları].

Moskova'da, dünyanın geleceğini değiştirecek olan bu görkemli III. Enternasyonal'de proletaryanın, ezilen Türk köylülüğünün ve işçi sınıfının adına, özgürlüğün, eşitliğin, kardeşliğin adına, zalim ve yırtıcı emperyalizmden çok çekmiş, kapitalizmin pençesi ve batı uygalığının şiddeti altında mahvolan silahlı bir halkın adına konuşmak ne büyük bir mutluluk. Gerçek şudur ki, Türkiye'de diğer devletlerde olduğu gibi, halkın canına kastedip kanını emen birçok barbar ve alçaktan başka, bir de sadece Ermenilerin değil, fakir işçi ve köylü kitlesinin de kanını akıtan Osmanlı Padişahları vardır. Barbarlığı temsil edenler ezilen halk kitleleri değil Osmanlı padişahlarıdır.

Yoldaşlar! Rusya'da bulunan işçi ve köylü temsilcileri Ekim Devriminden sonra sermayeye karşı savaşı başlatmayı ve özellikle naip denen bu açgözlüleri yoketmeyi başarmışlardır.

Bir yıl önce, Osmanlı paşaları orduyu Hazar Denizi kıyılarını, İran'ı, Türkistan'ı işgale göndermeyi tasarladıkları sırada Moskova'da, tüm dünyaya mutluluk vadeden bu başkentte, Türk devrimcileri bu paşaların maceracı tutkularına baş kaldırmışlardı. Sesimizi boğmak isteyen Moskova'daki Osmanlı Elçisi Rus topraklarından derhal atılmamızı istemek için Rusya Cumhuriyeti hükümetini notalara boğmuş ve, müslüman Taşkent, Örenşehir, Kazan halkları arasında şiddetli bir propagandayı yöneterek çalışmamızı yoketmeye dört elle sarılmıştı.

Burjuva gazetelerinde bizlere karşı yöneltilen makalelerde: «Asya'nın en ucuna dek uzanan müslüman dünya, Osmanlı ordusunun zaferini kutlarken, Türk Tatar milletine duyulan bu en kutsal inançla alay eden bu insanlar kimlerdir? Hangi dinden ve hangi millettendirler?» gibi sorular

yer alıyordu. Ama elçilik müslüman doğu dünyasını ikiyüzlü sorularıyla aldatmak isteyince biz, Türk komünistleri dünyanın vatanımız, insanlığın da milletimiz olduğunu büyük bir ciddiyetle bildirdik.

Böylece, Devrimin kızıl bayrağını korkusuzca çektikten sonra, Osmanlı emperyalizmine katılan gruplara karşı çıkmayı, onlara tepki göstermeyi kararlaştırdık. Bir süre için düşüncelerimizin gerçekleşmesini sağlıyacak olan bu yolu izleyenler sadece bizdik. Ama şimdi bütün Doğu bizimle beraber yürüyor. Yoldaşlar, açgözlü Fransız ve İngilizler Osmanlı emperyalistleriyle beraber İstanbul'u ele geçirince, hakkımızda söylenen yalanlar etkisini yitirdi ve herkes ezilen mutsuz halk için büyük Rus devriminden daha iyi bir müttefik olmadığını açıkça anladı.

1908 den itibaren Türk gençliğinin bir kısmı halkın selametini sosyal bir devrimden başka bir şeyde bulamıyacağını anlamıştı. Ama o sıralar sosyalist çalışma kısıtlanmıştı. Ezilen halkın korunması için yükselen elem içindeki Jaures'in güçlü sesi boşuna nefes tüketiyordu. Arkadaşlarından sadece birkaçı giriştikleri işe sırt çevirmediler ve burda, Rusya'da devrimci Türk ocağını örgütlediler. Doğu'daki gerekli ekonomik ve sosyal değişimin sosyal devrimle gerçekleşebileceği yolundaki inançları Ekim olaylarından sonra iyice pekişti.

Sizlere bu inancın halen Türk proletaryası ve aydınları arasında varolduğunu ispatlıyan bir örnek vereceğim. Devrim ertesinde, İstanbul Üniversitesi, Nobel Ödülü'nün kime verileceği sorusunu sorduğu zaman Türk gençliği profesörlerin yaptığı baskıya rağmen yoldaş Lenin'i seçti; ve bu, sosyal devrim fikirlerinin Doğu'da ne kadar etkili olduğunu bir kez daha ispatlıyordu. Büyük saygın ustamız ve onun eylemleri, tüm devrimci dünyayı temsil etmektedir ve Türk gençliği de yaptıkları seçimle devrimci dünyaya bağlı olduklarını göstermişlerdir.

Türk halkının Rus devrimine olan sempatisinden bahsetmeyeceğim bile. Rusya'daki sosyal devrimin kahramanları halkımızca biliniyor: dünya sosyalist devrimi uğruna birçok kurban feda ettiler, artık savaş alanlarında tek başlarına değiller ve Türk proleter kitlesi gerçekten varlık kazanmıştır, tüm aydınlarıyla birlikte onların hayatını yaşamaktadır ve kalbi onlarınkiyle birlikte aynı uyum içinde atmaktadır.

Bu kahramanlar, bu kötülük dünyasında, Türk proletaryasında başlayan derin bir isyanın olgunlaştığından, bu proletaryanın savaşa atılmak için kardeşlerinin, Rus yoldaşlarının savaş çığlığını beklediğinden emin olabilirler.

Yoldaşlar! Bunu sizlere Orta Doğu'da, Türk halkı içinde, bütün kalpleriyle Rus devriminden yana olan gerçek devrimciler olduğunu göstermek için söyledim. Şimdi hemen bu hareketin dünya devrimiyle olan ilişkileri sorununa geçeceğim. Derinden inanıyorum ki Doğu'daki devrimin Batı'daki devrimle dolaysız bağları bulunmaktadır. Biz, Türk devrimcileri derinden inanıyoruz ki, Doğu'daki devrim sadece Doğu'yu Avrupa emperyalizminden kurtarmak için değil, aynı zamanda Rus devrimine destek olmak için de zorunludur.

Yoldaşlar, çok açıktır ki Fransız-İngiliz kapitalizminin başı Avrupa'da olsa da, gövdesi Asyanın verimli topraklarındadır. Biz Türk sosyalistleri için önemli ve birinci görev Doğu'daki kapitalizmin kökünü kazımaktır. Ancak bu yolla Fransız-İngiliz üretimini ham maddeden yoksun bırakabiliriz. Türkiye, İran, Hindistan ve Çin, Fransız - İngiliz endüstrisine kapılarını kapayarak, onu Avrupa borsalarına akma imkanından yoksun bırakacak, böylece iktidarın proletaryanın eline geçmesi ve sosyalist düzenin yerleşmesiyle sonuçlanacak, eli kulağında bir bunalıma yol açacaklardır. Buna ulaşmak için bölgesel devrimci hareketin ajitasyon yürütmesi ve Doğu halklarının Fransız-İngiliz emperyalizmine karşı ayaklanmaları lazımdır. Ama Doğu'yu nasıl devrimci kılacağız? Sık sık doğu sorununun tartışıldığı, Doğu halklarının manevi hayatlarından sözedildiği, bunların daha iyi incelenmesi isteğinin ifade edildiği toplantılara katıldım. Çarlık rejimi Doğu'yu işte böyle inceliyordu. Söz konusu olan doğu halklarını sömürmek için en iyi yolların bulunmasıydı. Bu sorunu bugün inceliyorsak, bu, ezilen Doğu'yu kurtarmak içindir. Doğu'nun bilimsel incelenmesine vakit ayırarak, silahlarımızı sıkıca ellerimizde tutmamız, Doğu'da devrimci bir ocağın örgütlenmesi amacımızı gözden kaçırmamamız lazımdır. Doğu halklarının Avrupa sermayesine başkaldırışı, Rus devrimi için olduğu kadar bugün tüm ülkelerin proleterlerini harekete geçiren — ki bu da onu İngiltere ve Amerika'nın sürekli tehdidi altına sokmakta ve bizim, yani Doğu'nun yardımının beklenmesini zorunlu kılmaktadır— genç Alman devrimi için de yararlıdır.

Bu nedenle Doğu halkları arasında devrimci ocakların kurulması III. Enternasyonal'in acil görevi olmalıdır. Güçlü ve genç Rus Kızıl Ordusunun bağrında, gelişen Türk askeri örgüt hücreleri kurulmaktadır. Bugün çeşitli Rus cephelerinde, Sovyetlerin gücünü korumak amacıyla Kızıl Ordunun yanında dövüşen bin kadar Türk için büyük bir yarar belirmektedir.

Coğrafi konumundan dolayı, Türkiye daima Asya ve Avrupa arasında bir bağ oluşturmuş ve kapitalizmin dolaysız baskısı altında ezilmiştir.

Bütün bunlar bizlere dünya devriminin gelecek safhasında Türk proletaryasının önemli bir yer işgal edeceğini gösteriyor.

Eminiz ki Türk proletaryası dünya sosyal devrimine dayanak olmak ve onu ilerletmek için bütün gücünü kullanacaktır.

5] *EKKI'NİN VERSAY BARIŞ ANTLAŞMASINA KARŞI BİLDİRİSİ (1919)*

28 Haziran 1919'da Versay'da, Komintern'in kesinlikle mahkûm ettiği Barış Antlaşması imzalandı. Haziranda, EKKİ'nin bu konudaki resmi tavrını ortaya koyan bir çağrı yayımlandı (buraya kısaltılarak aktarılmıştır). Çağrıda Versay Barışının koşulları 1918'deki Brest-Litovsk Alman - Rus barış antlaşmasınınkilere benzetiliyor ve özellikle Sosyal Demokrasiye saldırılıyordu.

Bütün Dünya Emekçilerine!

5 yıl önce soygun savaşını başlatan hükümetler, şimdi ona soyguncu bir barışla son verme girişimindeler. İngiliz, Fransız, Amerikan burjuvazisi Versay'da, barış koşulları diye adlandırdıkları koşullarla Alman burjuvazisinin temsilcilerini teslim aldılar. Versay yeni bir Brest oluyor. Versay antlaşmasının her maddesi şu ya da bu halkın boynuna geçirilmiş bir ilmiktir.

Muzaffer koalisyonun gazabı ve intikam hırsı sınır tanımıyor. Anglo-Fransız ve Amerikan burjuvazileri «Milletler Cemiyeti»nin kuruluşunu ilan ederken aslında bütün Avrupalı ulusların iradelerini alaya alıyor. Müttefik devletlerin burjuvazisi Almanya'yı parça parça etmeye çalışıyor. Almanya'nın birçok bölgesi kopartılıp ondan ayırılıyor, kömürü ve ekmeği yağmalanmak isteniyor, ticaret filosu elinden alınıyor, Almanya baş döndürücü miktarlarda tazminat ödemeye zorlanıyor. Sözde başka ülkelerin ilhak edilmesine karşı savaş yürütmüş olan İttifak Devletleri burjuvazisi, şimdi bizzat en kaba, en sinik biçimlerde ilhaklara girişti. Daha önce Almanya'ya ait olan sömürgelere şimdi hayvan sürüleri gibi davranılıyor. Müttefik emperyalistleri ellerine büyük bir neşter geçirdiler ve Almanya'nın canlı gövdesinde anatomi çalışıyorlar... Uluslararası jandarmalar —bunlar, kendilerine dünya «demokrasi»sinin temsilcileri süsü veren Anglo-Fransız ve Amerikan emperyalistleridir.

Bütün hayaller yıkıldı. Maskeler düştü. Bitmez tükenmez, korkunç emperyalist savaştan ders almayanlar, şimdi Versay'dan insanlığı mutlu kılmaya hazırlanan emperyalist barıştan ders almak zorundalar. Dört buçuk yıl boyunca, savaşı «Ulusların Kaderlerini Tayin Hakkı», küçük halkların «Bağımsızlığı», «Özgürlük ve Kültür», «Demokrasi» için sürdürdüklerini söyleyerek halklarını aldatan hükümetlerin maskeleri düştü, onların birer cellattan, hırstan gözü dönmüş köle tacirlerinden başka birşey olmadıkları meydana çıktı.

Milletler Cemiyeti çiçeği açmaya fırsat bulamadan soldu. Versay barışının koşullarını gördükten sonra birçok işçiye Milletler Cemiyetini cazip göstermek mümkün olmayacaktır. Beşiğini kasap Clemenceau'nun salladığı Milletler Cemiyeti'nin, Avrupa'nın milyonlarca emekçisini çarmıha germeye uğraşan bir soyguncular birliği olduğu bütün dünyaca görüldü.

Versay barışı bütün ağırlığıyla en başta Alman işçi sınıfının omuzlarına biniyor. Eğer Versay Antlaşması belirli ölçülerde de olsa kalıcı kabul edilseydi, bu, Alman işçi sınıfının çifte boyunduruk altında, hem kendi burjuvazisinin hem de yabancı kölecilerin boyunduruğu altında inlemesi anlamına gelecekti.

Komünist Enternasyonal'in, dünyanın bütün dürüst işçilerinin Alman işçi sınıfından yana duygular beslediğini be-

lirtmeye gerek bile yok. Bütün ülkelerin komünist işçileri, Versay barışının koşullarını, uluslararası proletaryaya indirilen ve ancak bütün ülkelerin proletaryasının birleşik gücüyle savuşturulabilecek bir darbe olarak kabul ediyorlar.

Lafta Versay Barış Antlaşması'nı protesto eden şimdiki Alman hükümeti, aslında Müttefik emperyalistlerin Alman işçi sınıfı üzerindeki şeytani planlarına yardımcı oluyor. Cellat Clemenceau'nun Almanya'daki en sadık uşakları, Scheidemann ve Ebert. Scheidemann ve Ebert'in partisinin ipleri, Alman Devriminin en başından beri Müttefik emperyalistlerinin elinde. Clemenceau'nun tahrikleriyle Scheidemann ve Ebert, Sovyet Rusya üzerine beyaz muhafız birlikleri gönderdiler ve gönderiyorlar. Scheidemann ve Ebert'in yönettiği Sosyal Demokratlar, Müttefik emperyalistlerine yaranmak için Karl Liebknecht'i, Rosa Luxemburg'u öldürdüler ve Alman işçilerinin Sovyet iktidarını hedefleyen büyük hareketini kanla, ateşle bastırdılar. Scheidemann hükümeti, Londra ve Paris borsalarının emirlerini yerine getirerek, binlerce komünist Alman işçisini ortadan kaldırmış bulunuyor. Almanya'da işçi hareketinin özellikle yükseldiği her dönemde, hain Sosyal Demokratların hükümeti onu durdurmaya çalıştı; Scheidemann ve Ebert, Almanya'da Sovyetler iktidarı kurulursa Müttefik güçlerin Alman halkına ekmek vermeyeceğini söyleyerek aç işçileri korkuttular.

Scheidemann'ın Sosyal Demokrat partisinin merkez komitesi, Versay'a ilişkin bildirisinde, Versay'dan alınacak dersin, «anavatanın savunulması sorununda Alman Sosyal Demokratlarının takındığı tutumun doğruluğu konusundaki en iyi kanıt»ı oluşturduğunu iddia ediyor.

«Bütün ülkelerin sosyalistleri, savaş sırasındaki tavrımızı şimdi anladınız mı?» —böyle diyor Scheidemann bildirisinde.

Ah siz riyakârlar, ah siz sinikler!

1914 yılında iki haydut aynı ganimetin peşine düşmüştü. Haydutlardan biri daha başarılı oldu. Bu haydut sadece bu ganimetin tümünü elde etmekle kalmadı, aynı zamanda bizzat rakibinin cebine de el attı. O zaman öteki haydut, bu kötü oyunda masum bir çehre takınarak, kırılmış pozlarda namuslu insanlara dönerek haykırdı: «Görüyorsunuz; düşmanımın tutumu, sonunda benim taktiğimin doğru olduğunu

kanıtladı. Biz Scheidemann'ların Alp'lerdeki kar kadar temiz olduğuna hâlâ inanmıyor musunuz?»

Versay Barışı koşulları bütün dürüst işçilere bambaşka bir şeyi gösterdi. Bütün dünyanın sınıf bilinçli işçileri, eğer savaş Alman emperyalistlerinin zaferiyle son bulmuş olsaydı, onların da şimdinin galiplerine karşı, tıpkı bu galiplerin şimdi olduğu kadar acımasız davranacaklarını açıkça anladılar. O zaman da hiç şüphesiz, bugün Scheidemann'ların Noske'lerin yaptığı gibi yalan dolu martavalları ortaya sürme işini Renaudel'ler, Henderson'lar yapacaklardı.

Versay Barış koşulları göstermiştir ki, emperyalizm tek bir ülkede bile yaşadığı sürece, zorbalık ve soygunculuk da yaşamaya devam edecektir.

Proleter dünya devrimi —bütün dünyanın ezilen sınıflarının biricik kurtuluşu budur.

Proletarya diktatörlüğü ve Sovyet iktidarının kurulması —bütün dünyanın proleterlerinin Versay'dan almaları gereken dersten çıkarılacak tek vargı budur.

Kapitalizm yaşadığı sürece sürekli bir barış olamaz. Sürekli barış, burjuva düzeninin yıkıntıları üzerinde inşa edilecektir.

Yaşasın işçilerin ezenlere karşı ayaklanmaları! Kahrolsun Versay Barışı! Kahrolsun yeni Brest! Kahrolsun sosyalhainlerin hükümeti! Yaşasın bütün dünyada Sovyetler iktidarı!

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Başkanı
G. Zinovyev. Petrograd, Haziran 1919

6] KOMÜNİST ENTERNASYONAL TÜZÜĞÜ (1920)

Komintern'in Temmuz-Ağustos 1920'deki II. Dünya Kongresi'nde Komünist Enternasyonal'in rolü ve yapısı üzerine görüşüldü. Bulgar Komünist Partisi önderi Kabakçiyef, oylamaya sunulacak tüzük taslağını açıkladı. Şunları söyledi Kabakçiyef: «Rusya'da devrimci proletaryanın zaferi bize, bütün komünist partilerin ve bizat Komünist Enter-

nasyonalin örgütlenmesinde merkezileşmenin zorunluluğunu açıkça göstermiştir. Rus Komünist Partisi sadece hedefi açık olan politikasıyla ve kesin Marksistçe davranışlarıyla değil, aynı zamanda demir disiplini ve sıkı örgütlenmesiyle de örnek olabilir» (**Protokol**, s. 572). Uzun tartışmalardan sonra, 4 Ağustos'da tüzük oybirliğiyle kabul edildi. Bu (buraya kısaltılarak aktarılan) tüzük sonradan birkaç kez değiştirildi. 1928'de VI. Dünya Kongresi, ayrıntılı sunuş bölümünü çıkartarak yeni bir tüzük kabul etti. Eski tüzüğün ilkesel içeriği korundu, bununla birlikte Seksiyonların EKKI'yle ilişkileri daha kesin biçimde belirlendi ve IV. Dünya Kongresi'nce oluşturulan «Uluslararası Denetim Komisyonu»nun rolü saptandı.

1864 yılında Londra'da Uluslararası Emekçiler Birliği, yani I. Enternasyonal kuruldu. Bu Uluslararası Emekçiler Birliği'nin genel tüzüğünde: «işçi sınıfının kurtuluşunun bizzat işçi sınıfı tarafından gerçekleştirilmesi gerektiği;
işçi sınıfının kurtuluşu için verilen mücadelenin, sınıf ayrıcalıkları ve tekelleri için değil, eşit haklar ve görevler ve her türlü sınıf egemenliğinin yok edilmesi için verilen bir mücadele olduğu;
her çeşit köleliğin;
tüm toplumsal sefaletin, her türlü manevi alçalmanın ve siyasal bağımlılığın temelinde, emekçi insanın, üretim araçlarını, yani yaşam kaynaklarını tekelinde bulunduranların ekonomik boyunduruğu altında bulunmasının yattığı;
bu nedenle, işçi sınıfının ekonomik kurtuluşunun asıl büyük amaç olduğu, her siyasal hareketin bu amacın bir aracı ve ona tabi olması gerektiği;
bugüne kadar bu büyük hedefe yönelik bütün çabaların, bir ülkedeki çok çeşitli işkollarındaki işçiler arasında dayanışma eksikliği ve ayrı ayrı ülkelerin işçi sınıfları arasında birliği sağlayacak bir kardeşlik örgütünün yokluğu nedeniyle başarısız kaldığı;
kurtuluşun ne yerel ne de ulusal bir sorun olduğu, modern toplumun varolduğu bütün ülkeleri kapsayan toplumsal bir sorun olduğu ve çözümün, en ileri ülkelerin teoride ve pratikte birlikte hareketine bağlı bulunduğu;
Avrupa'nın sanayi ülkelerinde işçi hareketinin şimdi eşzamanlı olarak yeniden canlanışının, bir yandan yeni umutlar ver-

diği, öte yandan ise eski yanlışlara yeniden düşülmesine karşı uyarıda bulunduğu ve hareketin şimdiye kadarki kopukluğunu derhal gidererek birliği sağlamaya çağırdığı» söyleniyordu.

1889'da Paris'de kurulan II. Enternasyonal, I. Enternasyonal'in görevini sürdürme sorumluluğunu üstlendi. Fakat 1914 yılında, dünya kıyımı başladığında, tam bir yıkıma uğradı. Oportünizm ve burjuvazinin safına geçen önderlerin ihaneti onun kuyusunu kazdı ve II. Enternasyonal çöktü.

1919 Martında Rus Federatif Sovyet Cumhuriyeti'nin başkenti Moskova'da kurulan Komünist Enternasyonal, I. Uluslararası Emekçiler Birliği'nin yüce görevini devraldığını, bu görevi sürdüreceğini ve sonuçlandıracağını kıvançla bütün dünyaya ilan ediyor.

Komünist Enternasyonal, çeşitli ülkelerin emperyalist burjuvazilerinin 20 milyon insanı feda ettiği 1914-1918 emperyalist savaşının bitiminde kuruldu.

«Emperyalist savaşı hatırla!» Bu, Komünist Enternasyonal'in nerede yaşarsa yaşasın, hangi dili konuşursa konuşsun bütün emekçilere seslenirken kullandığı sözdür. Kapitalist düzenin varlığı sayesinde, bir avuç emperyalistin dört uzun yıl boyunca çeşitli ülkelerin işçilerini birbirlerine boğazlatma fırsatını elde ettiğini hatırla! Burjuvazinin savaşı Avrupa'da ve bütün dünyada en korkunç açlık felaketine ve en korkunç sefalete neden oldu, hatırla! Kapitalizm yıkılmadan, bu tür soygun savaşlarının tekrarlanmasının sadece mümkün olmakla kalmayıp kaçınılmaz olduğunu unutma!

Komünist Enternasyonal'in seçtiği hedef: her türlü aracı kullanarak, gerekirse silah elde uluslararası burjuvaziyi yıkmak için ve devletin tümden yok oluşuna geçiş aşaması olarak uluslararası bir Sovyet Cumhuriyeti'ni kurmak için mücadele etmektir. Komünist Enternasyonal, proletarya diktatörlüğünü, insanlığa kapitalizmin vahşetinden kurtulma imkânı veren biricik yol sayar. Ve Komünist Enternasyonal, Sovyet iktidarını bu proletarya diktatörlüğünün tarihsel olarak verilmiş biçimi sayar.

Emperyalist savaş, bir ülkenin proleterlerinin kaderini diğer bütün ülkelerin proleterlerininkiyle sım sıkı birbirine bağladı. Emperyalist savaş, I. Enternasyonal'in genel tüzüğünde söylenenleri bir kez daha doğruladı: İşçilerin kurtuluşu ne yerel ne de ulusal, ama uluslararası bir sorundur.

Komünist Enternasyonal, gerçekte sadece beyaz derili insanların varlığını kabul eden II. Enternasyonal'le bağlarını kesin olarak koparttı. Komünist Enternasyonal, kendisini bütün dünya emekçilerinin kurtuluşu görevine adıyor. Komünist Enternasyonal saflarında beyaz, sarı, siyah derili insanlar, dünyanın bütün emekçileri kardeşçe birleşiyor.

Komünist Enternasyonal, Rusya'daki büyük proleter devriminin, dünya tarihinin ilk muzaffer sosyalist devriminin kazanımlarını tümüyle destekler ve bütün dünyanın proleterlerini aynı yoldan yürümeye çağırır. Komünist Enternasyonal, nerede yaratılırsa yaratılsın, her Sovyetler Cumhuriyetini desteklemeyi görevi sayar.

Komünist Enternasyonal, zafere daha çabuk ulaşmak için, kapitalizmi ortadan kaldırma ve komünizmi yaratma amacıyla mücadele eden Emekçiler Birliği'nin sıkı merkezi bir örgütlenmeye sahip olması gerektiğini bilir. Komünist Enternasyonal gerçekten, fiilen, bütün dünyanın birleşik komünist partisi gibi olmalıdır. Ayrı ayrı ülkelerde çalışan partiler, sadece onun tekil seksiyonları olmak durumundadırlar. Komünist Enternasyonal'in örgütsel mekanizması, öteki ülkelerin örgütlü proleterlerinin mümkün en büyük desteğini her an elde edebilme imkânını bütün ülkelerin işçilerine sağlamalıdır.

Bu amaçla Komünist Enternasyonal aşağıdaki tüzük maddelerini kabul eder:

1. Yeni Uluslararası İşçiler Birliği, değişik ülkelerin proleterlerinin, kapitalizmi yıkma, proletarya diktatörlüğünü ve sınıfların tümden ortadan kaldırılmasına ve komünist toplumun ilk evresi olan sosyalizmin gerçekleştirilmesine yönelecek bir uluslararası Sovyetler Cumhuriyetini kurma hedefiyle girişecekleri ortak eylemleri örgütlemek için kurulmuştur.
2. Yeni Uluslararası İşçiler Birliği kendisine «Komünist Enternasyonal» adını verir.
3. Komünist Enternasyonal'e üye tüm partiler, «Şu şu şu ülkenin komünist partisi (Komünist Enternasyonal'in Seksiyonu)» adını taşır.
4. Komünist Enternasyonal'in en üst kurumu, bütün üye parti ve örgütlerin katıldığı Dünya Kongresi'dir. Dünya Kongresi yılda bir kez düzenli olarak toplanır. Sadece Dünya Kongresi, Komünist Enternasyonal'in programı-

nı değiştirmeye yetkilidir. Dünya Kongresi, program ve taktiğe ilişkin, Komünist Enternasyonal'in faaliyetleriyle bağıntılı en önemli sorunları görüşür ve bunlar konusunda karar alır. Her partinin veya örgütün sahip olacağı oy hakkı özel bir kongre kararıyla belirlenir.

5. Dünya Kongresi, Komünist Enternasyonal'in Dünya Kongreleri arasında geçen sürede Komünist Enternasyonal'in yönetici organı olan Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesini seçer.
6. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin yerleşeceği yer, her defasında Komünist Enternasyonal Dünya Kongresince saptanır.
7. Komünist Enternasyonal'in olağanüstü bir Dünya Kongresi, Yürütme Komitesinin kararıyla ya da son Dünya Kongresi sırasında Komünist Enternasyonal'e üye olan partilerin yarısının talebiyle gerçekleşir.
8. Yürütme Komitesi çalışmalarında asıl ağırlığı, Dünya Kongresi tarafından Yürütme Komitesinin yerleşeceği yer olarak belirlenen ülkenin partisi üstlenir. Bu ülkenin partisi Yürütme Komitesine, kararlarda oy hakkı bulunan beş temsilci gönderir. Bunun dışında, olağan Dünya Kongresince saptanacak 10-13 kadar en önemli komünist partisi, Yürütme Komitesine kararlarda oy hakkı bulunan birer temsilci gönderir. Komünist Enternasyonal'e alınan öteki örgüt ve partiler, istişari oy kullanabilen birer delege ile Yürütme Komitesinde temsil edilme hakkına sahiptirler.
9. Yürütme Komitesi, iki toplantı arasında, Komünist Enternasyonal'in bütün çalışmalarını yönetir, Komünist Enternasyonal'in merkezî organını («Komünist Enternasyonal» dergisini) en az dört dilde çıkartır, Komünist Enternasyonal adına gerekli duyuruları yapar, Komünist Enternasyonal'e üye bütün örgüt ve partileri bağlayan ilkeleri belirler. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin üye partilerden, uluslararası disiplini zedeleyen grup veya kişileri ihraç etmelerini isteme ve aynı biçimde, Dünya Kongresi kararlarını çiğneyen partileri Komünist Enternasyonal'den çıkartma yetkisi vardır. Bu partiler Dünya Kongresi'ne başvurarak kararı temyiz etme hakkına sahiptirler. Gerekli durumlarda Yürütme Komitesi, çeşitli ülkelerde tümüyle kendi emrinde bulunacak olan

teknik ve başka yardımcı bürolarını örgütler. Yürütme Komitesi üyeleri, siyasal görevlerini her ülkenin parti merkeziyle en sıkı ilişki içinde yerine getirirler.

10. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, Komünist Enternasyonal'e üye olmadığı halde sempatizan veya yakın durumda bulunan örgüt ve partilerden istişari oy hakkına sahip temsilciler alabilir.
11. Komünist Enternasyonal'e üye olan ve sempatizanlar arasında sayılan tüm partilerin ve tüm örgütlerin organları, Komünist Enternasyonal'in ve onun Yürütme Komitesinin bütün resmi kararlarını yayımlamakla yükümlüdürler.
12. Avrupa ve Amerika'daki genel durum, bütün dünya komünistlerini yasal örgütlerin yanısıra yasadışı komünist örgütler kurmaya zorunlu kılıyor. Yürütme Komitesi her yerde bunun pratiğe geçirilmesini sağlamakla yükümlüdür.
13. Kural olarak, Komünist Enternasyonal'e üye partiler arasındaki ilişki Yürütme Komitesi aracılığıyla yürütülür. Acil durumlarda ilişki doğrudan kurulur, fakat aynı anda Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesine bildirilir.
14. Komünizmi temel alan, uluslararası çapta biraraya gelen sendikalar, Komünist Enternasyonal'in Sendikalar Seksiyonu'nu oluştururlar. Bu sendikalar, Komünist Enternasyonal Dünya Kongresi'ne, bulundukları ülkenin komünist partisi aracılığıyla temsilci gönderirler. Komünist Enternasyonal Sendikalar Seksiyonu, Yürütme Komitesine kararlarda oy hakkına sahip bir temsilci gönderir. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, Komünist Enternasyonal Sendikalar Seksiyonu'na kararlarda oy hakkına sahip bir temsilci göndermeye yetkilidir.
15. Komünist Enternasyonal'in üyesi olan Komünist Gençlik Enternasyonali, bütün ötekiler gibi, bu Yürütme Komitesine ve kendi yürütme komitesine tâbidir. Komünist Gençlik Enternasyonali Yürütme Komitesinin bir üyesi, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinde kararlarda oy hakkı sahibi olarak bulunur. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin, Komünist Gençlik Enternas-

yonali Yürütme Komitesine, kararlarda oy hakkı bulunan bir temsilci gönderme yetkisi vardır.

16. Yürütme Komitesi, Komünist Kadın Hareketinin Uluslararası Sekreterini saptar ve Komünist Enternasyonal'in Kadın Seksiyonunu örgütler.
17. Bir ülkeden ötekine iltica eden her Komünist Enternasyonal üyesi, oradaki Komünist Enternasyonal üyelerinin kardeşçe desteğiyle korunur.

7] KOMİNTERN'E KATILMANIN «21 KOŞUL»U (1920)

Komünist olmayan grupların Komintern'e alınmasını önlemek amacıyla II. Dünya Kongresi (2 red oyuna karşılık bütün delegelerin kabulüyle) «Komünist Enternasyonal'e Katılma Koşullarına İlişkin İlkeler»i onayladı. Bu ilkeler öncelikle sosyalist «Merkezciler»e (USPD'nin sağ kanadı, İtalyan ve Fransız sosyalistlerinin çoğunluğu. v.b.) karşıydı. «21 Koşul» 1920 yılında Alman Bağımsız Sosyal Demokrat Partisinin (USPD) bölünmesine neden oldu, daha sonra İtalyan ve Fransız sosyalistleri de aynı nedenle bölündüler. Buraya kısaltmadan aldığımız «Koşullar»ın kabul edilmesiyle Komintern'in katı bir biçimde merkezileştirilmesinin önkoşulları tümüyle oluşturulmuş oluyordu.

Komünist Enternasyonal'in ilk Kongresi, Komünist Enternasyonal'e katılma konusunda kesin koşullar saptamadı. I. Kongre'nin çağrılışına kadar geçen süre içinde çoğu ülkede salt komünist eğilimler ve gruplar vardı.

Komünist Enternasyonal'in II. Kongresi daha farklı koşullarda toplanıyor. Şu anda çoğu ülkede sadece komünist akımlar ve eğilimler değil, komünist partiler ve örgütler de var. Daha kısa zaman önce II. Enternasyonal içinde yer alan ve şimdi Komünist Enternasyonal'e katılmak isteyen, ama gerçekte komünist olmamış partiler ve gruplar da Komünist Enternasyonal'e yöneliyorlar. II. Enternasyonal kesin olarak parçalandı. II. Enternasyonal'in çıkış yolunun kalmadığını gören ara-partiler ve «Merkez»ci gruplar, gitgide güçlenen

Komünist Enternasyonal'e yaslanmaya çalışıyorlar. Fakat bunu yaparken kendilerine daha önceki oportünist veya «merkezci politika»larını sürdürme imkânı verecek bir «özerkliği» korumayı da umuyorlar. Komünist Enternasyonal belirli ölçülerde moda haline geliyor.

«Merkez»in önde gelen bazı gruplarının Komünist Enternasyonal'e katılma talepleri, Komünist Enternasyonal'in bütün dünyanın sınıf-bilinçli işçilerinin ezici çoğunluğunun sempatisini kazandığını ve her geçen gün büyüyen bir güç haline geldiğini dolaylı biçimde doğrulamaktadır.

Komünist Enternasyonal, II. Enternasyonal ideolojisinden kesin olarak sıyrılmayan ve yarı-gönüllü olduklarını belli eden kararsız ögeler tarafından sulandırılma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Bundan başka, geniş kitlesi komünizmin bakış açısını benimseyen bazı büyük partilerde (İtalya, İsveç, Norveç, Yugoslavya, v.b.), başını yeniden kaldırmak ve proleter devrimini aktif biçimde sabote etmek ve böylece burjuvaziye ve II. Enternasyonal'e hizmet etmek için sadece uygun bir anı kollayan, hatırı sayılır bir reformist ve sosyal-pasifist kanat da bulunmaktadır.

Hiçbir komünist, Macar Sovyetler Cumhuriyeti'nden çıkartılması gereken dersleri ihmal edemez. Macar komünistlerinin «sol» Sosyal Demokrat diye adlanıdrılanlarla kaynaştırılması Macar proletaryasına pahalıya mal olmuştur.

Bunlardan hareketle, Komünist Enternasyonal'in II. Kongresi, yeni partilerin katılma koşullarını kesin olarak ortaya koymayı ve Komünist Enternasyonal'e kabul edilen partilere, üstlerine düşen yükümlülükleri göstermeyi gerekli saymaktadır.

Komünist Enternasyonal'in II. Kongresi, Komünist Enternasyonal üyeliği konusunda aşağıdaki koşulları koymaktadır:

1. Bütün propaganda ve ajitasyon, gerçekten komünist nitelik taşımalı ve Komünist Enternasyonal programı ile kararlarına uygun düşmelidir. Partinin bütün basın organları, proletarya davasına bağlılıklarını kanıtlamış, güvenilir komünistler tarafından yönetilmelidir. Proletarya diktatörlüğünden, basitçe, bilinen ve araya sokuşturulmuş bir talep gibi söz edilemez; aksine onun propagandası öyle yapılmalıdır ki, her basit işçi, her kadın işçi, her asker ve köylü, gün-

lük hayatın basınımız tarafından sistemli biçimde gözlenecek ve her gün kullanılacak olgularından kalkarak bu diktatörlüğün zorunluluğunu anlamalıdır.

Periyodik ve periyodik olmayan basın ve bütün parti yayınevleri, belirli bir anda, partinin bütünüyle yasal veya yasadışı olmasına bakılmaksızın Parti yönetiminin direktifi altına sokulmalıdır. Yayınevlerinin özerkliklerini kötüye kullanmaları ve partinin politikasına bütünüyle uymayan bir politika gütmeleri kabul edilemez.

Basın organlarının sütunlarında, halk meclislerinde, sendikalarda, tüketici derneklerinde — Komünist Enternasyonal taraftarlarının girme imkânı buldukları her yerde, sadece burjuvaziyi değil, onun işbirlikçilerini, her türden reformistleri, sistemli ve acımasız biçimde teşhir etmek zorunludur.

2. Komünist Enternasyonal'e katılmak isteyen her örgüt, işçi hareketi içinde şu ya da bu oranda sorumluluğu olan bütün görevlerden (parti örgütleri, yazıkurulları, sendikalar, parlamento fraksiyonları, kooperatifler, komünal yönetimler) reformistleri ve Merkezcileri doğrudan doğruya ve planlı bir biçimde uzaklaştırmalı, onların yerine sınanmış komünistleri geçirmelidir; ve özellikle başlangıçta «tecrübeli» oportünistlerin yerine kitlenin içinden basit işçileri geçirmekten çekinmemelidir.

3. Avrupa ve Amerika'nın hemen bütün ülkelerinde, sınıf mücadelesi içsavaş evresine giriyor. Bu koşullar altında komünistler, burjuva yasallığına güvenemezler. Onlar, belirleyici an geldiğinde, devrime karşı görevlerini yerine getirmesi için partiye yardımcı olabilecek paralel örgüt mekanizmaları oluşturmakla yükümlüdürler. Kuşatma durumu ve olağanüstü yasalar yüzünden komünistlerin bütün çalışmalarını yasal olarak sürdürmeye imkân bulamadıkları bütün ülkelerde, yasal çalışmanın yasadışı çalışmayla kombine edilmesi kesinlikle zorunludur.

4. Komünist fikirlerin yaygınlaştırılması görevi, ordu içinde ısrarlı, sistemli bir propaganda yürütme zorunluluğunu da kapsar. Olağanüstü yasaların bu ajitasyonu önlediği yerlerde bunu yasadışı olarak yapmak gereklidir. Böyle bir çalışmadan kaçınmak, devrimci görevlere ihanetle eş anlama gelir ve Komünist Enternasyonal üyeliğiyle bağdaşmaz.

5. Geniş kırsal kesimlerde sistemli ve planlı bir ajitasyon zorunludur. Tarım proleterlerini ve en yoksul köylülerin

hiç değilse bir bölümünü arkasına alamamış ve izlediği politika aracılığıyla gerikalan köy nüfusunun tarafsızlığını sağlayamamışsa, işçi sınıfı zafer kazanamaz. Kırsal kesimdeki komünist çalışma, günümüzde gittikçe artan bir önem kazanmaktadır. Bu çalışma tercihen, kentin ve kırlardaki devrimci, komünist işçilerin yardımıyla sürdürülmelidir. Bu görevden kaçmak ya da onu güvenilmez, yarı-reformist ellere teslim etmek, proleter devrimden vazgeçmekle aynı anlama gelir.

6. Komünist Enternasyonal'e katılmayı arzulayan her parti, sadece açık sosyal-yurtseverliği değil, sosyal-pasifizmin namussuzluğunu ve ikiyüzlülüğünü de teşhir etmekle yükümlüdür: kapitalizm devrimci yoldan yıkılmadıkça ne uluslararası hakem mahkemelerinin, ne savaş silahlarının sınırlanmasına ilişkin anlaşmaların, nede Cemiyet-i Akvam'ın «demokratik» tarzda düzeltilmesinin hiçbir zaman yeni emperyalist savaşları önleyemeyeceğini işçilere sistemli biçimde anlatmalıdır.

7. Komünist Enternasyonal'e katılmak isteyen partiler, reformizmden ve «Merkez»in politikasından tümüyle kopuşu onaylamak ve parti üyelerinin geniş çevrelerinde bu kopuşun propagandasını yapmakla yükümlüdürler. Bu olmadan tutarlı bir komünist politika yürütmek mümkün değildir.

Komünist Enternasyonal'in bu kopuşun en kısa zamanda gerçekleştirilmesi yolunda yaptığı talep, kayıtsız şartsız bir ultimatom niteliğindedir. Komünist Enternasyonal, artık Turati, Modigliani, Kautsky, Hilferding, Hillquith, Longuet, Macdonald, v.b. kişilerin temsil ettiği müseccel oportünistlerin kendi üyesi sayılma hakkına sahip olmasına katlanamaz. Bu, yalnızca, Komünist Enternasyonal'in bugün büyük ölçüde çökmüş bulunan II. Enternasyonal'e benzemesine yol açar.

8. Burjuvazisi sömürge sahibi olan ve başka ulusları ezen ülkelerde, partilerin sömürgeler ve ezilen uluslar sorununda özellikle belirgin ve açık bir tavır almaları zorunludur. Komünist Enternasyonal'e katılmak isteyen her parti, «kendi» emperyalistlerinin sömürgelerde giriştiği oyunları teşhir etmek, sömürgelerdeki her kurtuluş hareketini sırf sözlerle değil eylemlerle de desteklemek, kendi ülkesinin emperyalistlerinin bu sömürgelerden kovulmasını teşvik etmek, ülkesinin işçilerinin yüreklerinde sömürgelerin ve ezilen ulusla-

rın çalışan nüfuslarına karşı gerçekten kardeşçe duygular yaratmaya yönelik bir eğitim çabası sürdürmek ve ülkesinin askeri birlikleri içinde sömürge halkları üzerindeki her türlü baskıya karşı sistemli bir ajitasyon yürütmek yükümlülüklerini taşır.

9. Komünist Enternasyonal'e katılmak isteyen her parti, sendikalar, işçi ve işyeri meclisleri, tüketici kooperatifleri ve işçilerin öteki kitle örgütleri içinde sistemli ve ısrarlı bir komünist faaliyeti sürdürmek zorundadır. Bu örgütler içinde, sürekli ve ısrarlı bir çalışmayla sendikaları, v.b. komünizm davasına kazanacak komünist hücreler örgütlemek gerekir. Hücreler, günlük çalışmaları içersinde, her yerde, sosyal-yurtseverlerin ihanetini ve «Merkez»cilerin ikiyüzlülüğünü teşhir etmekle yükümlüdürler. Komünist hücreler kesinlikle bütün-partinin direktifi altında olmak zorundadırlar.

10. Komünist Enternasyonal üyesi olan her parti, sarı sendika birliklerinin Amsterdam «Enternasyonal»ine karşı amansız bir mücadele sürdürmekle yükümlüdür. Sendikalarda örgütlenmiş işçiler arasında sarı Amsterdam Enternasyonali'yle bağları koparmak gerektiğinin propagandasını yapmalıdır. Komünist Enternasyonal'e bağlanan kızıl sendikaların oluşmakta olan uluslararası birliğini elindeki her türlü araçla desteklemelidir.

11. Komünist Enternasyonal'e katılmak isteyen partiler, parlamento fraksiyonlarını bunlarda yer alan kişiler açısından bir revizyondan geçirmekle yükümlüdürler; bütün güvenilmez ögeleri uzaklaştırmaları, bu fraksiyonları sırf sözde değil fiilen de parti yönetimlerinin direktifi altına sokmaları gereklidir; öyle ki, tek tek her komünist parlamento üyesi, bütün çalışmanın gerçekten devrimci bir propagandanın ve ajitasyonun çıkarlarına tabi kılınmasını teşvik etsin.

12. Komünist Enternasyonal üyesi partiler, demokratik merkeziyetçilik ilkesi temeli üzerinde örgütlenmelidir. İçinde yaşadığımız, içsavaşın keskinleşme döneminde, komünist parti ancak, olabildiğince merkeziyetçi bir tarzda örgütlenmişse, parti içinde demir disiplin hüküm sürüyorsa ve parti üyelerinin güvenini kazanmış parti yönetimi, yönetim gücü, otorite ve en geniş yetkilerle donatılmışsa, görevlerini yerine getirebilir.

13. Komünistlerin faaliyetlerini yasal olarak sürdürebildikleri ülkelerin komünist partileri, partiyi içlerine sızan kü-

çük-burjuva ögelerden sistemli biçimde temizlemek için parti örgütlerinde zaman zaman temizlikler (üye kayıtlarını yenilemeler) yapmak zorundadırlar.

14. Komünist Enternasyonal'e üye olmak isteyen her parti, bütün sovyet cumhuriyetlerine, karşı-devrimci güçlerle yürüttükleri mücadelede kayıtsız koşulsuz destek sağlar. Komünist partileri, sovyet cumhuriyetlerinin düşmanlarına silah ve cephane taşınmasını önlemek için çok kesin ve anlaşılır bir dille propaganda yapar; ayrıca işçi cumhuriyetlerini boğmak için gönderilen askeri birlikler arasında bütün araçları kullanarak yasal ya da yasa dışı propaganda sürdürmelidirler.

15. Şimdiye kadar eski Sosyal Demokrat programlarını korumuş olan partiler, mümkün olan en kısa zamanda bu programlarını değiştirmek ve ülkelerinin özel koşullarına uygun yeni bir komünist programı Komünist Enternasyonal kararları doğrultusunda hazırlamakla yükümlüdürler. Kural olarak, Komünist Enternasyonal'e üye bütün partilerin programlarının, Komünist Enternasyonal'in olağan kongresi veya Yürütme Komitesi tarafından onaylanması gereklidir. Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin bir partinin programını onaylamaması durumunda, sözkonusu partinin Komünist Enternasyonal Kongresi'ne başvurma hakkı vardır.

16. Komünist Enternasyonal Kongresi'nin ve Yürütme Komitesinin bütün kararları, Komünist Enternasyonal'e üye olan bütün partiler için bağlayıcıdır. En keskin içsavaş koşullarında faaliyet gösteren Komünist Enternasyonal, II. Entesnasyonal'de olduğundan çok daha fazla merkeziyetçi bir tarzda örgütlenmek zorundadır. Komünist Enternasyonal ve onun Yürütme Komitesi doğal olarak, ayrı ayrı partilerin, içinde mücadele ettikleri ve faaliyet gösterdikleri çok farklı koşulları hesaba katmak ve genelde geçerli olacak kararları, ancak böyle kararlar almanın mümkün olduğu sorunlarda almak durumundadırlar.

17. Bununla bağlantılı olarak, Komünist Enternasyonal'e üye olmak isteyen bütün partiler, adlarını değiştirmek zorundadırlar. Komünist Enternasyonal'e üye olmak isteyen her parti, 'Şu ya da bu ülkenin Komünist Partisi (Komünist Enternasyonal Seksiyonu)' adını taşımak zorundadır. Adlandırma sorunu sadece biçimsel bir sorun değil, son derece önem-

li bir siyasal sorundur. Komünist Enternasyonal, bütün burjuva dünyasına ve sarı Sosyal Demokrat partilere savaş açmıştır. Komünist partilerle, işçi sınıfına ihanet etmiş eski resmi «Sosyal Demokrat» veya «Sosyalist» partiler arasındaki farkın her basit emekçinin kafasında açığa çıkması zorunludur.

18. Bütün ülkelerin partilerinin önde gelen basın organları, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin bütün önemli resmi belgelerini yayınlamakla yükümlüdürler.

19. Komünist Enternasyonal'e üye olan ya da katılmak için başvuran bütün partiler, mümkün olduğu kadar çabuk, ama en geç Komünist Enternasyonal'in II. Kongresi'nden sonraki 4 ay içinde, olağanüstü bir kongre toplamak ve bütün bu koşulların yerine getirilip getirilmediğini araştırmakla yükümlüdürler. Bu arada, merkezler, bütün yerel örgütlerin, Komünist Enternasyonal II. Kongre kararlarını öğrenmesi için çalışmalıdır.

20. Şimdi Komünist Enternasyonal'e katılmak isteyen, ama şimdiye kadarki taktiklerini radikal biçimde değiştirmemiş bulunan partiler, Komünist Enternasyonal'e katılmadan önce, merkez komitelerindeki ve bütün önemli merkezi kurumlarındaki üyelerin en az üçte ikisinin, Komünist Enternasyonal II. Kongresinden önce, partinin Komünist Enternasyonal'e katılması yönünde açıkça görüş belirtmiş yoldaşlarından oluşmasını sağlamalıdırlar. İstisnaları kabul edip etmemek, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin onayına bağlıdır. Komünist Enternasyonal Yürütmesi, 7. maddede sözü geçen Merkez çizgisi temsilcilerinin durumu için de istisnaları kabul etme yetkisine sahiptir.

21. Komünist Enternasyonal tarafından konulan koşulları ve ilkeleri temelden reddeden parti üyelerinin partiden çıkartılması gerekir.

Aynı şey olağanüstü parti kongresi delegeleri için de geçerlidir.

8] İŞÇİ SOVYETLERİNE İLİŞKİN ANA İLKELER (1920)

İlk dönemlerinde komünizm, meclisler (sovyetler) fikriyle sıkı bir bağlılık içindeydi. Komünistler meclisler sistemini savunuyor, parlamentarizmi reddediyorlardı. 5 Ağustos 1920'deki II. Dünya Kongresi, «işçi ve asker sovyetlerini oluşturmanın uygun olacağı koşullar» üzerine tartıştı. Kongre, Zinovyev tarafından hazırlanan «İşçi ve Asker Sovyetlerini Oluşturmanın Uygun Olacağı Koşullara İlişkin Ana İlkeler»i kabul etti. Bu ilkeler aşağıda kısaltılmadan verilmektedir.

1. İşçi temsilcileri meclisleri (sovyetler) ilk kez Rusya'da, 1905 yılında, Rus işçilerinin devrimci hareketi büyük bir yükseliş gösterdiği sırada ortaya çıktı. Petersburg Sovyeti, daha 1905 yılında, iktidarı ele geçirme yolunda ilk içgüdüsel adımları attı. O sırada Petersburg Sovyeti, siyasal iktidarı fethetme yönünde görüşler geliştiriyordu, ama gücü sınırlıydı. Çarcı karşı-devrim hareketi güçlenip işçi hareketini söndürmeye başlar başlamaz, kısa süreli bir can çekişmeden sonra Sovyetin varlığı ortadan kalktı.

2. 1916 yılında, Rusya'da yeni ve yaygın bir devrimci yükseliş başlarken, işçi sovyetlerinin derhal örgütlenmesi fikri ortaya atıldığında, Bolşevik partisi, işçileri, sovyetleri hemen kurmamaları yönünde uyardı ve işçi sovyetlerinin, devrimin başladığı ve iktidar için verilecek dolaysız kavganın gündeme geldiği sırada kurulmasının daha uygun düşeceğine dikkatleri çekti.

3. 1917 Devriminin başlangıcında, Rusya'daki işçi temsilcileri sovyetleri, derhal işçi ve asker temsilcileri sovyetlerine dönüştüler, geniş halk kitlelerini etki alanlarına çektiler ve kısa zamanda büyük bir otorite kazandılar; çünkü gerçek iktidar gücü onların yanında ve elindeydi. Liberal burjuvazi, ilk devrimci darbeler sonucunda düştüğü şaşkınlıktan kurtulduğunda ve sosyal-hainler, Sosyal-Devrimciler ve Menşevikler, Rus burjuvazisine iktidar gücünü yeniden eline geçirmesi için yardım etmeye başladıklarında, Sovyetlerin önemi azaldı. Ancak Temmuz 1917 olaylarından ve Kornilov'un karşı-devrimci seferinin başarısızlığa uğramasın-

dan sonra, geniş kitleler harekete geçip, karşı-devrimci burjuva uzlaşmacısı hükümetin çöküşü kesinlik kazandığında, işçi sovyetleri yeniden canlanmaya başladı ve kısa bir süre sonra ülkede belirleyici bir önem kazandı.

4. Alman ve Avusturya devrimlerinin tarihi de aynı şeyi gösteriyor. Geniş işçi kitlelerinin hareketi yükseldiğinde, devrimci dalga özellikle şahlandığında, Hohenzollern ve Habsburg monarşilerinin kalelerini silip süpürdüğünde, Almanya'da ve Avusturya'da doğal olarak işçi ve asker sovyetleri meydana çıktı. İlk zamanlarda gerçek iktidar gücü onların elindeydi ve sovyetler, gerçek bir iktidar olma yolundaydı. Fakat bir dizi tarihi koşulun etkisiyle, iktidar burjuvaziye ve karşı-devrimci Sosyal Demokratlara geçince, sovyetler zayıflamaya başladılar ve giderek bir hiç oldular. Başarısızlığa uğrayan karşı-devrimci Kapp-Lüttwitz Darbesinden sonra Almanya'da sovyetler birkaç günlüğüne yeniden canlandı; fakat başlarını yeni yeni kaldıran sovyetler, kavga bir kez daha burjuvazinin ve sosyal-hainlerin zaferiyle son bulunca, yine uykuya daldılar.

5. Sözkonusu bu olgular, sovyetlerin yaratılabilmesi için belirli önkoşulların gerektiğini göstermektedir. İşçi sovyetleri örgütlemek ve onları işçi ve asker temsilcileri sovyetlerine dönüştürmek, ancak aşağıdaki üç önkoşulun varlığı halinde mümkündür:

a) İşçi, asker ve bütün emekçi halkın geniş tabakalarını kucaklayan devrimci bir kitle hareketinin yükselişi;

b) Ekonomik ve siyasal bunalımın, iktidar gücünün eski hükümetin elinden kaymasına yol açacak biçimde keskinleşmesi;

c) Önemli işçi tabakalarının saflarında ve daha önemlisi, komünist parti saflarında, kararlı, sistemli ve planlı bir iktidar mücadelesi yürütme konusunda ciddi bir hazırlığın bulunması.

6. Bu önkoşulların eksik olması halinde komünistler sovyet fikrinin sistemli ve ısrarlı biçimde propagandasını yapmalı, onu kitleler arasında yaygınlaştırmalı, halkın geniş tabakalarına, sovyetlerin, tam anlamıyla komünizme geçişte devletin alması gereken, amaca uygun tek biçim olduğunu kanıtlamalıdırlar. Fakat yukarda sıralanan koşullar yokken sovyetlerin fiilen örgütlenmesi imkânsızdır.

7. Almanya'daki sosyal-hainlerin, sovyetleri genel bur-

juva-demokratik anayasal sistemin içine katma yönündeki uğraşları, işçilerin davasına gerçek bir ihanet ve işçilerin yolundan saptırılması anlamına gelmektedir. Çünkü gerçek sovyetler, ancak burjuva demokrasisini dağıtan, onu parçalayan ve onun yerine bir işçi diktatörlüğünü geçiren devlet biçimi olarak varolabilirler.

8. Bağımsızların (yani USPD) sağcı önderlerinin (Hilferding, Kautsky, v.b.), «sovyet sistemi»nin bir burjuva ulusal meclisle bağdaşabilirliğini kanıtlama amacı güden propagandaları, ya proletarya devriminin gelişim yasaları konusunda tam bir anlayışsızlığın ürünüdür ya da işçi sınıfının bilinçli olarak yolundan saptırılmasıdır. Sovyetler, proletarya diktatörlüğü demektir. Ulusal meclis, burjuvazinin diktatörlüğüdür. İşçilerin diktatörlüğünü burjuvazinin diktatörlüğüyle birleştirmek ve uzlaştırmak mümkün değildir.

9. Almanya'da USPD'nin sol kanadının bazı temsilcilerinin, işçilere, iç savaşın gerçek gelişimiyle hiçbir bağlantısı bulunmayan, kılı kırk yaran, kof bir «şuralar sistemi» planı sunan propagandası, işçileri gerçek iktidar mücadelesinin günlük görevlerinden saptıran bir ukalalıktan ibarettir.

10. Fransa, İtalya, Amerika ve İngiltere'deki bazı tekil grupların, geniş işçi kitlelerini kapsamayan, bu nedenle de iktidar yolunda girişilecek doğrudan mücadeleyi yürütecek nitelikte olmayan Sovyetler yaratma çabaları, gerçek bir sovyet devrimi için gerekli ön çalışmalara zarar vermekten başka birşeye yaramıyor. Bu türden yapay bir serada oluşacak «sovyetler», en iyi ihtimalle, sovyet iktidarına yandaş küçük propaganda topluluklarına dönüşür, fakat kötü ihtimalle de bu başarısız «sovyetler» geniş halk tabakalarının gözünde sovyet iktidarı fikrini küçük düşürecektir.

11. Alman-Avusturya'sında işçi sınıfının geniş kitlelerini kapsayan işçi meclislerinin oluşturulması başarıldı ve özel bir durum meydana geldi. Buradaki durum, Rusya'daki 1917 Şubat-Ekim dönemini hatırlatıyor. Alman-Avusturya'sındaki işçi meclisleri önemli bir siyasal etmen oluşturuyorlar ve yeni iktidarın nüvesini meydana getiriyorlar. Böyle bir durumda komünistlerin işçi meclislerine katılmak ve bunların ülkenin tüm toplumsal, ekonomik ve siyasal hayatına müdahale etmeleri için yardım etmek, işçi meclisleri içinde komünist fraksiyonlar oluşturmak ve onların gelişmesini her

yoldan desteklemek zorunda oldukları haliyle anlaşılır bir şeydir.

12. Devrimsiz sovyetler mümkün değildir. Proletarya devrimi olmaksızın sovyetler, bir sovyetler parodisine dönüşür. Gerçek kitle sovyetleri, proletarya diktatörlüğünün tarihi olarak belirlenmiş biçimi olarak görünmektedir. Sovyet iktidarının bütün dürüst ve ciddi yandaşları, sovyet fikrini titizlikle kullanmalı, hiç durmaksızın kitleler arasında onun propagandasını yapmalı, fakat sovyetlerin doğrudan doğruya gerçekleştirilmesine, ancak yukarda sıralanan koşulların varlığı halinde girişmelidir.

9] TARIM SORUNUNA İLİŞKİN İLKELER (1920)

Lenin, köylü ülkesi Rusya'da tarım sorununa her zaman büyük bir önem vermiştir. Komintern, Lenin'in önerisi üzerine, 4 Ağustos 1920'deki II. Kongre'de, Lenin tarafından hazırlanan «Tarım Sorununa İlişkin İlkeler»i tartıştı. Ernst Meyer'in konuşmasından sonra, İlkeler (buraya kısaltılarak aktarıldı) oybirliğiyle kabul edildi; İtalyan Serrati oylamaya katılmadı.

1. Sadece Komünist Partisinin önderliği altında bulunan kentlerdeki sanayi proletaryası, kırsal alanlardaki emekçi kitlelerini sermayenin ve büyük toprak sahiplerinin boyunduruğundan kurtarabilir ve kapitalist sistem ayakta durdukça kaçınılmaz biçimde süregelen çürümeden ve emperyalist savaşlardan onları koruyabilir. Kırsal alandaki emekçi kitleler, Junkerler (büyük toprak sahipleri) ile burjuvazinin boyunduruğunun kırılması için komünist proletarya ile ittifak kurmak ve proletaryanın verdiği devrimci mücadeleyi kayıtsız şartsız desteklemek dışında bir yoldan kurtulamazlar...

2. Kent proletaryasının, kendi önderliğinde mücadeleye katmak veya en azından kendi safına çekmek zorunda bulunduğu, kırsal alanın emekçi ve sömürülen kitleleri, kapitalist ülkelerde aşağıdaki gruplarca temsil edilirler Birincisi: Geçimini tarımsal işletmelerde ve bunlarla bağlantılı sınai işlet-

melerde çalışarak sağlayan ücretli işçiler (mevsimlik, göçebe, gündelikçi işçiler), tarım proletaryası. Bu sınıfın, orman işçilerini, büyük mülklerde çalışan zanaatçıları v.b. kapsayacak biçimde, kırsal nüfusun öteki gruplarından ayrı, bağımsız örgütlenmesi (siyasal ya da askeri, sendikal, kooperatif tipi örgütlenmesi, eğitim için örgütlenmesi v.b.), bu grup içinde yoğun bir propaganda ve ajitasyon yürütülmesi ve bu grubun sovyet iktidarının, proletarya diktatörlüğünün safına çekilmesi —bu, bütün ülkelerdeki Komünist Partilerinin temel görevidir. İkincisi : Yarı - proleterler veya az topraklı köylüler, yani geçimlerini kısmen tarımsal, sınai ve kapitalist işletmelerde ücretli işçilik yaparak, kısmen de kendi sahip oldukları ya da yarıcı olarak kullandıkları bir toprak parçası üzerinde, sadece aileleri için zorunlu hayati maddelerin bir bölümünü karşılayacak biçimde çalışarak sağlayanlar...

Üçüncüsü: Küçük köylüler, yani küçük toprak parçalarının sahibi ya da yarıcısı olan, ailelerinin ve ekonomilerinin ihtiyaçlarını kıtı kıtına karşılayan ve ayrıca işgücü kiralamayan çiftçiler.

3. Yukarda sıralanan gruplar, birlikte ele alındığında bütün ülkelerde kırsal nüfusun çoğunluğunu oluştururlar. Bu nedenle, proletarya devriminin zaferi, sadece kentlerde değil kırlarda da güvence altındadır...

4. Kelimenin ekonomik anlamıyla, orta köylülükten, küçük çiftçiler anlaşılmalı; yani bunlar, kapitalizm koşulları altında kural olarak sadece ailenin ve çiftliğin geçimine değil, aynı zamanda en azından verimli yıllarda sermayeye dönüştürülebilen küçük bir artığın ortaya çıkmasına da imkân veren ufak toprak parçalarının sahipleri ya da yarıcılarıdır; bu çiftçiler genellikle ayrıca işgücü kiralayacak durumdadırlar...

Devrimci proletarya, en azından yakın gelecekte ve proletarya diktatörlüğünün başlangıç döneminde, bu tabakayı kendi safına çekmeyi görev edinemez. Devrimci proletarya daha çok onu tarafsızlaştırma, yani proletarya ile burjuvazi arasındaki mücadelede burjuvaziye aktif biçimde yardım etmesini önlemek göreviyle yetinmelidir. Bu tabakanın bir o yana bir bu yana yalpalaması kaçınılmazdır ve yeni dönemin başında, gelişmiş kapitalist ülkelerde daha çok burjuvaziden yana eğilim gösterecektir, çünkü mülk sahiplerinin dün-

ya görüşü ve duyguları özel - kapitalizme göre belirlenmektedir. Muzaffer proletarya, yarıcı kiralarını ve ipotek borçlarını kaldırarak, makineler vererek, tarımsal işletmelere elektrik sağlayarak bu tabakanın durumunu düzeltecektir. Kapitalist ülkelerin çoğunluğunda, özel mülkiyetin proletarya iktidarı tarafından derhal ortadan kaldırılması, hiçbir biçimde sözkonusu olmaz. Fakat buna rağmen proleter devlet iktidarı, bu tabakanın özel mülkiyet yüzünden altına girdiği yüklerin hepsini kaldıracaktır...

5. Büyük köylülükten, tarım alanındaki kapitalist işletmeler anlaşılmalıdır; bunlar kural olarak birtakım ücretli işçiler çalıştırırlar ve köylülükle bağları sadece kültür düzeylerinde, hayat tarzlarında ve kendi ekonomilerinde ve kendi işletmelerinde bizzat bedensel çalışmaya girmelerinde ortaya çıkar. Devrimci proletaryanın doğrudan ve kararlı düşmanı olan burjuva tabakaların en kalabalığı budur. Komünist partileri, kırsal alandaki çalışmalarında, bu tabakayla mücadeleye ve kırsal alanın sömürülen emekçi çoğunluğunu bu sömürücülerin manevi ve siyasal etkilerinden kurtarmaya, en büyük dikkati yöneltmelidir.

Proletarya kentlerde zafer elde ettikten sonra, bu tabakanın karşı-devrimci nitelikte mümkün olan her türlü direnme, sabotaj ve dolaysız silahlı direniş biçimlerine girişmesi kaçınılmazdır. Bu yüzden, devrimci proletarya bu tabakayı derhal silahsızlandırmak ve ona, sanayi kapitalistlerinin çöküşü yanında, daha direnmenin ilk belirtisini gösterir göstermez kararlı, acımasız ve imha edici bir darbe indirmek için gerekli güçlerin manevi ve örgütsel bakımdan hazırlanmasına girişmelidir. Bu amaçla tarım proletaryası silahlanmalı ve sovyetlerde (köylü sovyetleri) örgütlenmelidir; bunlarda sömürücülerin yeri olmamalı, proleter ve yarı-proleterlerin etkisi ağır basmalıdır.

Fakat bizzat büyük köylülerin mülksüzleştirilmesi görevi de muzaffer proletaryanın dolaysız görevi olamaz; çünkü bu tür ekonomilerin toplumsallaştırılması için gerekli maddi, özellikle teknik ve ayrıca toplumsal koşullar henüz mevcut değildir. Tekil, muhtemelen de istisnai durumlarda, bunların topraklarının, yarıcıya verilen veya çevrenin küçük-köylü halkı için özellikle gerekli olan bölümlerine el konulacaktır; bu küçük köylülerin, büyük köylülerin tarımsal makinelerini belirli koşullarla kullanması da güvenceye

bağlanmalıdır. Genel olarak proleter devlet iktidarı, büyük köylülere topraklarını bırakabilir ve bu topraklar sadece emekçilerin ve sömürülenlerin iktidarına karşı bir direnme durumunda mülksüzleştirilir. Bir dizi özel koşulun etkisiyle büyük köylülere karşı mücadelenin uzayıp gittiği ve özellikle karmaşık bir hal aldığı Rusya'daki proleter devrim deneyi de göstermiştir ki, bu tabaka, en ufak bir direnişe kalkıştığında hakettiği dersi alırsa, proleter devlet gücünün taleplerini dürüstçe yerine getirebilir, ve hattâ çalışan bütün insanları koruyan ve zengin aylakları acımasızca kovuşturan bu iktidara saygı duymaya başlar...

6. Devrimci proletarya, hiç duraksamadan, istisnasız ve hiçbir zarara meydan vermeden, büyük toprak sahiplerinin, soyluların ve (ücretli işçilerin ve çevredeki küçük köylülüğün ve pek ender olmamak üzere orta köylülüğün işgücünü doğrudan doğruya veya yarıcıları aracılığıyla sömüren ve) kendileri bedensel çalışmaya girmeyen kimselerin topraklarını kamulaştırır...

Komünist Enternasyonal, gelişmiş kapitalist ülkelerde, tarımsal büyük işletmelerin varlığını özellikle korumanın ve bunları Rusya'daki sovyet işletmeleri türünde yönetmenin doğru olacağı kanısındadır Aynı biçimde, kollektif işletmelerin (kolhozların, komünlerin) oluşturulmasını desteklemek de amaca uygun olacaktır.

Rusya'da, ülkenin ekonomik geriliğinin sonucu olarak, genellikle toprak parçalarının köylüler arasında dağıtılması ve bu topraklardan onların yararlanması yoluna gidildi. Sadece nisbeten istisnai durumlarda, proletarya devletinin kendi hesabına çalıştırdığı sovyet ekonomileri denen düzenlemelerin meydana getirilmesi için bu toprak parçalarından yararlanmak mümkün oldu; o zaman eski ücretli işçiler aynı zamanda hem devletin işçileri hem de devleti yöneten sovyet üyeleri haline geldiler.

Kırsal nüfusun devrimci tabakasının, yani geçimlerini temel olarak büyük işletmelerde ücretli işçi olarak çalışarak sağlayan mülksüz tarım işçilerinin ve yarı-proleter küçük toprak sahiplerinin çıkarlarını kollayacak en iyi yol, tarımsal büyük işletmelerin korunmasıdır. Bundan başka, büyük işletmelerin millileştirilmesi, besin sağlama sorununda kent halkını köylülükten hiç olmazsa kısmen bağımsız kılar...

7. Proleter devlet gücü, ancak, sömürücülerin her türlü

direncini kırdıktan, iktidara iyice egemen olduktan ve tam bir otorite sağladıktan sonra ve bilimsel büyük işletmelere ve tekniğin en modern yeniliklerine (bütün ekonominin elektrikleşmesi) dayanarak sanayii yeniden inşa ettiği zaman, sosyalizm kapitalizmi nihai olarak altedecek ve bir daha yıkılmayacak biçimde güvence altına alınmış olacaktır. Kentler, ancak bu yolla, teknik ve toplumsal bakımdan geri ve dağınık durumda bulunan kırsal nüfusa, tarımsal üretkenliğin ve genel olarak tarımsal çalışmanın olağanüstü artması için maddi temel sağlıyabilecek ölçüde etkili bir yardım yapabilme imkânına sahip olabilir. Ve yine bu yolla küçük toprak sahipleri de karşılarındaki örneğin gücüyle, kendi çıkarları gereği, makineleşmiş ve kollektif büyük işletmeye geçmeye yöneltilir. Sosyalizm için verilecek başarılı bir mücadelenin özellikle kırda etkili bir biçimde yürütebilmesi için şunlar gereklidir: Komünist partileri, burjuvaziyi devirmek ve proletarya iktidarını sağlamlaştırmak için yapılacak fedakarlıkların zorunluluğu konusunda sanayi proletaryasını eğitip bilinçlendirmelidir; çünkü proletarya diktatörlüğü hem proletaryanın bütün çalışan ve sömürülen kitleleri örgütleme ve yönetme yeteneği, hem de öncü birliğin bu hedef uğrunda en büyük çabaları gösterme ve kahramanca fedakarlıklar yapma yeteneği demektir. Proletaryanın zaferiyle birlikte kırsal alanda en fazla sömürülen emekçi kitlelerin durumlarının, sömürücülerin zararına önemli ölçüde derhal düzeltilmesi, başarı için acil bir zorunluluktur; çünkü bu olmaksızın, sanayi proletaryası kırsal alanın desteğini hesaba katamaz ve aynı zamanda kentlerin besin maddesi ihtiyacının karşılanmasını bekleyemez...

10] MİLLİYETLER VE SÖMÜRGE SORUNUNA İLİŞKİN İLKELER (1920)

Komintern, sömürgelerdeki devrime büyük ilgi gösteren ilk örgüttü. II. Dünya Kongresi, 26 Temmuz 1920'de milliyetler ve sömürgeler sorununu ele aldı. Bu konuda açış konuşmasını Lenin yaptı, Komintern'in, sömürge halklarını «ezen uluslara karşı başkaldırılarında» desteklemesini is-

tedi; sömürgelerdeki burjuva kurtuluş hareketlerinin de destekleneceğini belirtti. II. Kongre, uzun tartışmalar sonunda, (aşağıya bütünü alınan) ilkeleri kabul etti; oylamaya üç kişi katılmadı. Bu ilkeler Komintern'in milliyetçilik ve enternasyonalizm konularındaki temel tutumunu (aynı zamanda Panislamizm, Siyonizm gibi hareketler karşısındaki tutumunu da) yansıtmaktaydı.

1. Burjuva demokrasisinin, genel olarak eşitlik ve özel olarak ulusal eşitlik sorununda özünden gelen, soyut veya biçimsel bir kavrayışı vardır. Genel olarak insan kişiliklerinin eşitliği görüntüsü altında burjuva demokrasisi, mülk sahibiyle proleterin, sömürücüyle sömürülenin biçimsel hukuki eşitliğini savunur ve böylece ezilen sınıfları fazlasıyla kandırır. Bizzat kendisi de meta üretimi ilişkilerinin bir yansıması olan eşitlik fikri, insan kişiliklerinin sözde mutlak eşitliği örtüsü altında, sınıfların ortadan kaldırılmasına karşı verdiği mücadelede burjuvazinin elinde bir silah olur. Eşitlik talebinin gerçek anlamı, ancak sınıfların ortadan kaldırılması talebinde ortaya çıkar.

2. Burjuvazinin boyunduruğunun kırılması yolundaki proleter sınıf mücadelesinin bilinçli ifadesi olan Komünist Partisi, temel görevine —burjuva demokrasisine karşı mücadele, onun yalanlarını, ikiyüzlülüğünü açığa çıkartma— uygun olarak, milliyetler sorununda da soyut ve biçimsel ilkeleri ön plana çıkartamaz, aksine, birincisi, tarihi olarak verili ortamın, en başta da ekonomik ortamın kesin bir değerlendirmesini; ikincisi, ezilen sınıfların, emekçilerin, sömürülenlerin çıkarlarının, egemen sınıfın çıkarları anlamına gelen, ulusun çıkarları denen genel kavramdan açıkça ayırt edilmesini; üçüncüsü, mali sermaye ve emperyalizm dönemine özgü olan, dünyanın toplam nüfusunun muazzam çoğunluğunun, en zengin, en ileri kapitalist ülkelerdeki küçük bir azınlık tarafından sömürgeleştirilmesi ve mali bakımdan köleleştirilmesini gizleyen burjuva-demokratik yalanlara karşı, ezilen, bağımlı, eşit haklara sahip olmayan uluslarla ezen, sömüren, bütün haklara sahip uluslar arasında aynı netlikte bir ayrımı ön plana çıkartmalıdırlar.

3. 1914 emperyalist savaşı, bütün dünyanın köleleştirilmiş uluslarına ve ezilen sınıflarına, burjuva-demokratik safsataların sahtekârlığını büyük açıklıkla gösterdi. Ulusları

kurtarma ve ulusların kaderlerini tayin hakkı safsatalarıyla gerekçelendirilen Brest-Litovsk ile Bükreş Barış Antlaşmaları bir yandan, Versailles ile St. Germain Barış Antlaşmaları öbür yandan, zafer kazanan burjuvazinin hiçbir şeye aldırış etmeksizin «ulusal» sınırları da kendi ekonomik çıkarlarına göre belirlediğini gösterdi. «Ulusal» sınırlar da burjuvazi için sadece pazarlık konusudur. Cemiyet-i Akvam adı verilen kuruluş («Milletler Cemiyeti»), savaş galiplerinin birbirlerine karşılıklı soygun garantisi verdiklerini belgeleyen bir güvenlik anlaşmasından başka bir şey değildir. Ulusal birliğin yeniden sağlanması ve «ayrılmış ülke topraklarıyla yeniden birleşme» yönündeki çabalar, burjuvazi açısından yenilenlerin yeni bir savaş için güç toplamalarından başka bir şey değildir. Yapay biçimde parçalanan ulusların yeniden birleşmesi, proletaryanın da çıkarına uygundur; ancak proletarya gerçek ulusal özgürlüğünü ve birliğini sadece devrimci mücadele yoluyla ve devrik bir burjuvazinin üzerine basarak elde edebilir. Cemiyet-i Akvam ve emperyalist devletlerin savaştan sonraki bütün politikaları, bu gerçeği daha anlaşılır ve daha net bir biçimde açığa çıkartmakta, her yerde gelişmiş ülkeler proletaryası ile sömürge ve bağımlı ülkelerin emekçi sınıflarının mücadelesini güçlendirmekte, ulusların kapitalizm koşulları altında barış içinde birarada yaşayabileceklerine ve eşit olabileceklerine ilişkin küçük-burjuva milliyetçi hayallerin yıkılmasını hızlandırmaktadır.

4. Bu sıralanan ilkelerden çıkan sonuç, Komünist Enternasyonal'in milliyetler ve sömürgeler sorunundaki bütün politikasının temelde, tüm ulusların ve ülkelerin proleterlerinin ve emekçi kitlelerinin toprak sahiplerini ve burjuvaziyi devirmek için verilecek ortak devrimci mücadele içinde birleştirilmesine yönelik olması gerektiğidir. Çünkü ancak böyle bir birlik, kapitalizm karşısındaki zaferi güvence altına alır —ki, bu zafere erişilmeksizin ulusal baskıyı ve eşitsizliği ortadan kaldırmak mümkün değildir.

5. Dünyanın siyasal durumu, bugün proletarya diktatörlüğünü gündeme getirmiş bulunmaktadır ve dünya politikasında meydana gelen bütün olaylar kaçınılmaz olarak merkezi bir noktada yoğunlaşmaktadır; yani bir yandan bütün ülkelerin öncü işçilerinin sovyet hareketlerini, öbür yandan devrimci proletaryayla ve dünya emperyalizmi karşısında sovyet iktidarının zaferiyle bağ kurmak dışında hiçbir kur-

tuluş yolları olmadığını acı deneylerle öğrenmiş bulunan, sömürgelerin ve ezilen ulusların ulusal kurtuluş hareketlerini çevresinde toplayan Rus Sovyet Cumhuriyeti'ne karşı dünya burjuvazisinin verdiği mücadelede yoğunlaşmaktadır.

6. Doğaldır ki, şu anda ayrı ulusların emekçilerinin yakınlaşmasını sırf kabul etmekle veya bunun propagandasını yapmakla yetinilemez; bütün ulusal ve sömürge kurtuluş hareketlerinin Sovyet Rusya ile en sıkı ittifakını gerçekleştirecek bir politika izlenmelidir. Bu ittifakın (somut —ç) biçimleri, her ülkenin proletaryası arasında veya geri ülkelerin ve geri kalmış ulusların devrimci kurtuluş hareketleri içinde komünist hareketin ne derecede gelişmiş olduğuna göre belirlenecektir.

7. Federasyon, bütün ulusların emekçilerinin birleşmesine bir geçiş biçimidir. Pratikte federasyon, hem Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti'nin öteki Sovyet cumhuriyetleriyle olan ilişkisi içinde (geçmişte Macar, Fin, Litvanya, şimdi Azerbaycan, Ukrayna sovyet cumhuriyeti ile) hem de Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti içinde (geçmişte —ç) ne bir devlet varlığına, nede kendi hükümetlerine sahip bulunmayan milliyetler karşısında (örneğin Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti'nde 1919 ve 1920'de kurulan Başkır ve Tatar özerk cumhuriyetleri) yararlı olduğunu kanıtlamıştır.

8. Bu açıdan Komünist Enternasyonal'in görevi, sovyet düzeni ve sovyet hareketi temelinde oluşan bu federasyonların sadece geliştirilmesi değil, aynı zamanda incelenmesi ve deneylerinin sınanmasıdır da. Federasyon, tümden birleşmeye doğru bir geçiş biçimi olarak tanınırken, federatif bağların sürekli daha sıkılaştırılması yönünde çaba harcanmalıdır. Burada dikkat edilecek noktalar şunlardır: Birincisi, dünyanın askeri bakımdan önemli ölçüde üstün emperyalist devletleriyle kuşatılmış olan sovyet cumhuriyetlerinin, öteki sovyet cumhuriyetleriyle sıkı bağlar içinde olmaksızın varlıklarını sürdüremeyecekleri; ikincisi, emperyalizmin zarar verdiği üretici güçleri yeniden inşa etmek ve emekçilerin refahını sağlamak için sovyet cumhuriyetleri arasında sıkı bir ekonomik birliğin bulunmasının zorunlu oluşu; bütün ulusların proletaryasının düzenleyeceği, ortak bir plana göre işleyecek, bütünsel bir dünya ekonomisinin yaratılması için çaba harcanması. Bu eğilim henüz kapitalizm koşulları al-

tında çok açık biçimde ortaya çıkmıştır ve sosyalizm tarafından geliştirilmeyi ve gelişmesinin tamamlanmasını beklemektedir.

9. Devletler arası ilişkiler alanında Komünist Enternasyonal'in ulusal politikası, —kendilerine «sosyalist» adı da takabilen— burjuva-demokratların yeterli bulduğu, ulusların eşitliğinin boş, biçimsel, sadece lafta kalan ve pratikte hiçbir yükümlülük getirmeyen bir tarzda tasdik edilmesiyle yetinemez.

Komünist partilerin —gerek parlamento kürsüsünden gerekse parlamento dışında— yürütecekleri propaganda ve ajitasyonda, ulusal azınlıkların güvence altına alınmış haklarına ve bütün kapitalist ülkelerdeki «demokratik» anayasalara rağmen ulusların eşit haklara sahip olmasına indirilen sürekli darbeleri teşhir etmeleri yeterli değildir; ayrıca, birincisi, sadece önce proleterleri ve bunun ardından da bütün emekçiler kitlesini burjuvaziye karşı mücadelede birleştiren sovyet düzeninin, ulusların gerçekten eşit haklara sahip olmasını sağlayabileceğini ısrarla anlatmalıdırlar; ikincisi, bağımlı ve eşit haklara sahip olmayan uluslar arasındaki (örn. İrlanda'da, Amerikan zencileri arasında) ve sömürgelerdeki devrimci hareketleri, sözkonusu ülkenin Komünist Partisi aracılığıyla, doğrudan doğruya desteklemelidirler.

Bu sonuncu ve özellikle önemli koşul yerine getirilmezse, bağımlı ulusların ve sömürgelerin ezlimesine karşı mücadelede, onların bir devlet olarak ayrılma haklarının tanınması da, yalan dolu bir ilan tahtası gibi kalır; İkinci Enternasyonal partilerinde gördüğümüz gibi...

10. Küçük-burjuva milliyetçiliğinin ve pasifizmin, bütün propaganda, ajitasyon ve pratik çalışmalarında enternasyonalizmi sözde tanıyıp pratikte onu sulandırması, sırf İkinci Enternasyonal'in Merkezci partilerinde değil, bu Enternasyonal'den ayrılmış partilerde de sık sık karşımıza çıkan bir görüngüdür. Bu görüngüye, pek de ender olmamak kaydıyla, şu anda kendilerine Komünist diyen partilerde de rastlanmaktadır. Proletarya diktatörlüğünün ulusal bir diktatörlük (yani sadece bir ülkede varolan ve bağımsız bir dünya politikası yürütme yeteneğine sahip olmayan bir diktatörlük) olmaktan çıkartılıp uluslararası bir diktatörlük (yani proletaryanın, en azından birkaç ileri ülkede gerçekleşmiş bulunan ve bütün bir dünya politikası üzerinde belirleyici bir etki yap-

ma imkânına sahip diktatörlüğü) haline dönüştürülmesi sorunu acillik kazandıkça bu saçmalıkla; ırksal nefret, ulusal kışkırtma, Yahudi düşmanlığı gibi mümkün bütün biçimler altında ortaya çıkan, derin kökler salmış küçük-burjuva/milliyetçi önyargılarla mücadele daha da ön plana çıkartılmalıdır. Küçük-burjuva milliyetçiliği, sadece ulusların eşitliğinin tanınmasını enternasyonalizm olarak nitelendirir ve (bu tanımanın sadece sözde kalması bir yana) ulusal egoizme dokunmaz. Buna karşılık proletarya enternasyonalizmi:

1. bir ülkedeki proleter mücadelenin çıkarlarının bu mücadelenin bütün dünya ölçüsündeki çıkarlarına tabi kılınmasını;

2. burjuvazisine karşı zafer kazanan ulusun, uluslararası kapitalizmi yıkmak için ulusal çapta en büyük fedakarlıkları yapmaya yetenekli ve razı olmasını gerektirir.

Bu nedenle, proletaryanın gerçek öncüsü konumunda işçi partilerinin bulunduğu, tam anlamıyla şimdiden kapitalistleşmiş devletlerde, enternasyonalist kavramların ve politikanın oportünistce, küçük-burjuva/pasifistce çarpıtılmasına karşı mücadele, ilk ve en önemli görevdir.

11. Daha çok gerikalmış, ağırlıkla feodal veya pederşahi yada pederşahi-köylü nitelikteki ulsulara ve devletlere ilişkin olarak, şunların gözönünde bulundurulması gereklidir:

a) Bütün Komünist Partileri, bu tür ülkelerdeki devrimci kurtuluş hareketlerini eylemli biçimde desteklemelidirler. Desteğin biçimi, sözkonusu ülkenin, eğer varsa, Komünist Partisi ile tartışılmalıdır. Eylemli biçimde yardım etme yükümlülüğü, ilk planda, geri kalmış ulusun sömürge olarak veya mali bakımdan bağımlı bulunduğu ülkenin işçilerine düşer.

b) Din adamlarının, Hristiyan misyonerlerinin ve benzer ögelerin gerici, Ortaçağ etkilerine karşı mücadele kesin zorunludur.

c) Avrupa ve Amerikan emperyalizmine karşı kurtuluş mücadelesini, Osmanlı ve Japon emperyalizminin, soyluluğun, büyük toprak sahiplerinin, din adamlarının v.b. gücünün artırılmasıyla bağdaştırmaya çalışan Panislamizme, Panasyatik harekete ve benzer akımlara karşı mücadele de zorunludur.

d) Geri kalmış ülkelerde büyük toprak sahiplerine ve feodalizmin bütün biçimlerine ve kalıntılarına karşı köylülerin

giriştiği mücadelenin desteklenmesi de zorunludur. Her şeyden önce köylü hareketine mümkün olduğunca devrimci bir nitelik kazandırmaya çalışılmalı, mümkün olan yerlerde köylüleri ve bütün sömürülenleri sovyetlerde örgütlemeli ve böylelikle Batı Avrupa'nın Komünist proletaryası ile köylülerin doğudaki, sömürgelerdeki ve geri kalmış ülkelerdeki devrimci hareketi arasında en sıkı bağın oluşması sağlanmalıdır.

e) Geri kalmış ülkelerdeki, gerçekten Komünist olmayan devrimci kurtuluş hareketlerine Komünist bir örtü örtme girişimlerine karşı kararlı biçimde mücadele edilmelidir. Sadece, bütün geri kalmış ülkelerde geleceğin proletarya partilerini —sırf ismen değil gerçekten komünist olan partileri— oluşturacak ögeleri toparlamak ve onları özel görevlerinin, yani kendi ulusları içindeki burjuva-demokratik doğrultuya karşı mücadele görevlerinin bilincine varmalarını sağlayacak biçimde eğitmek amacıyla, sömürgelerdeki ve geri kalmış ülkelerdeki devrimci hareketleri desteklemek, Komünist Enternasyonal'in görevidir. Komünist Enternasyonal, sömürgelerin ve geri kalmış ülkelerin devrimci hareketiyle zaman içinde yakınlaşmalı, hattâ bizzat ittifak yapmalıdır, fakat onlarla birleşmemelidir, proletarya hareketinin bağımsız niteliğini —henüz filiz halinde de olsa— korumalıdır.

f) Bütün ülkelerin, özellikle geri kalmış ülkelerin en geniş emekçi kitlelerine, ezilen ülkelerdeki imtiyazlı sınıfların yardımıyla, emperyalist güçlerin, siyasal bağımsızlık sahibi devletler maskesi altında ekonomik, mali ve askeri yönden tümüyle kendilerine bağımlı devlet yapıları oluşturduğu gösterilmeli ve açıklanmalıdır.

Bir ulusun burjuvazisinin, emperyalizmle ittifak kurarak ezilen ulusun çalışan sınıflarına karşı çabalarını birleştirmeleri konusunda çarpıcı bir örnek, Siyonistlerin yarattığı Filistin Olayıdır (Siyonizmin, Filistin'de bir Yahudi devleti yaratma örtüsü altında, —Yahudi emekçilerin küçük bir azınlık oluşturduğu— Filistin'in Arap işçi topluluğunu İngiltere'nin sömürüsüne sunması). Bugünkü uluslararası koşullarda, bağımlı ve zayıf uluslar için sovyet cumhuriyetleriyle ittifaktan başka kurtuluş yolu yoktur.

12. Sömürge ve zayıf ulusların emperyalist büyük güçler tarafından yüzyıllardır süren köleleştirilmeleri, bu duruma düşmüş ülkelerin emekçi kitlelerinde sadece öfke duyguları değil, aynı zamanda genel olarak ezen uluslara, yani bu

ulusun proletaryasına karşı güvensizlik duyguları da yaratmıştır. Bu proletaryanın resmi önderlerinin çoğunluğunun 1914-18'deki alçakca ihanetleri, yani sosyal-yurtseverlerin «anavatan savunması» örtüsü altında «kendi» burjuvazilerinin sömürgeleri köleleştirme ve mali bağımlılık içindeki ülkeleri soyma «hak»larını savunduklarını ileri sürmeleri tümüyle haklı olan bu güvensizliği güçlendirmekten başka birşeye yolaçamazdı. Bu güvensizlik ve ulusal önyargılar, ancak ileri ülkelerde emperyalizm ortadan kaldırıldıktan ve geri kalmış ülkelerde ekonomik hayatın bütün temelleri radikal biçimde dönüşüme uğradıktan sonra yok olabileceği için, bu önyargıların ortadan kalkması yavaş yavaş gerçekleşecektir. Buradan, bütün ülkelerin sınıf bilinçli komünist proletaryası için, uzun dönem boyunduruk altında yaşamış ülkelerin ve ulusların aslında aşılmış olan ulusal duygularına özel dikkat ve özel bir titizlik gösterme ve bu güvensizliği ve önyargıları mümkün olduğu kadar çabuk ortadan kaldırabilmek için tavizler verme yükümlülüğü doğar. Bütün ülkelerin ve dünyanın bütün uluslarının proletaryasının ve bütün emekçi kitlelerinin gönüllü olarak bir çatı, bir birlik altında toplanması olmaksızın, kapitalizme karşı tam, eksiksiz zafer kazanılamaz.

11] KOMÜNİST PARTİLER VE PARLAMENTARİZM KONUSUNDAKİ İLKELER (1920)

Komintern parlamentarizmi kabul etmiyordu. Yine de bu tavır, aşırı sol kanadının talep ettiği üzere, parlamento seçimlerinin ve parlamentolara katılmanın, v.b. sabote edilmesi anlamına gelmiyordu. Lenin bu tutarsız görüşe **Radikalizm, Komünizmin Bir Çocukluk Hastalığı** adlı eserinde tekrar değinmişti. 2 Ağustos 1920'de, II. Dünya Kongresi'nde bu konu ele alınırken şiddetli tartışmalar çıktı. Bukharin'in hazırladığı (aşağıya kısaltarak aldığımız) geniş kapsamlı ilkeler, en başta İtalyan delegesi Bordiga tarafından eleştirildi. Bordiga, seçimlere her türlü katılmanın yanlış olduğunu söylüyordu. Sonuçta Bukharin'in tezleri kabul

ler arasındaki huzursuzluklar) yararlanmak ve bunlarla yakın ilişkiye geçmek zorunludur. Bütün proleter kitle örgütlerini aktif faaliyete çekmek zorunludur...

16. Seçimlere katılmayı ve devrimci parlamentarist faaliyeti mutlak ve kategorik olarak reddeden ilkesel «anti-parlamentarizm», bu durumda, parlamentonun politika yıldızlarına karşı sağlıklı bir nefrete dayanan, fakat aynı zamanda devrimci bir parlamentarizm imkânını görmeyen zayıf, çocukça, her türlü eleştiriye açık bir doktrindir. Bundan başka, bu doktrin genellikle, partinin rolü konusunda çok yanlış bir anlayışla da bağlantılıdır; bu anlayışa göre parti, işçilerin merkezi vurucu gücü değil birbirlerine gevşek bağlarla bağlı gruplardan oluşan merkezsiz bir sistemdir ...

19. Ancak, bu sorunun görece önemsizliğini hiçbir zaman gözden ırak tutmamak gerekir. Ağırlık noktası, asıl parlamento dışında sürdürülen iktidar mücadelesinde olduğu için, proletarya diktatörlüğü ve bunun için verilen kitle mücadelesi sorununun parlamentarizmden yararlanma gibi bir özel sorunla aynı kefeye konamayacağı kendiliğinden anlaşılır.

20. Bu nedenle Komünist Enternasyonal, Komünist Partiler içinde bu doğrultuda ve sadece bu nedene dayanan bir parçalanmayı veya parçalanma girişimini ağır bir yanlış olarak gördüğünü kararlılıkla vurgular. Kongre, proletaryanın, bütün kitle örgütleri üzerinde etki yapabilen merkezi partisinin yönetiminde, proletarya diktatörlüğü için verilecek kitle mücadelesi temelinde birleşen bütün ögeleri, burjuva parlamentolarından yararlanma sorununda çıkması mümkün görüş ayrılıklarına rağmen bütün Komünist ögelerin kesin birliği için çalışmaya çağırır...

12] ZİNOVYEV: KOMİNTERN'İN MÜCADELELERİ (1921)

III. Dünya Kongresi'nde (22 Haziran/12 Temmuz 1921) Başkan Zinovyev Komintern'e EKKİ'nin raporunu sundu. Zinovyev çok ayrıntılı konuşmasında Moskova'daki EKKİ'nin rolüne ve merkeziyetçiliğe de değindi. Burada aktardığımız pasaj, Zinovyev'in konuşmasının bitimidir.

ulusun proletaryasına karşı güvensizlik duyguları da yaratmıştır. Bu proletaryanın resmi önderlerinin çoğunluğunun 1914-18'deki alçakca ihanetleri, yani sosyal-yurtseverlerin «anavatan savunması» örtüsü altında «kendi» burjuvazilerinin sömürgeleri köleleştirme ve mali bağımlılık içindeki ülkeleri soyma «hak»larını savunduklarını ileri sürmeleri tümüyle haklı olan bu güvensizliği güçlendirmekten başka birşeye yolaçamazdı. Bu güvensizlik ve ulusal önyargılar, ancak ileri ülkelerde emperyalizm ortadan kaldırıldıktan ve geri kalmış ülkelerde ekonomik hayatın bütün temelleri radikal biçimde dönüşüme uğradıktan sonra yok olabileceği için, bu önyargıların ortadan kalkması yavaş yavaş gerçekleşecektir. Buradan, bütün ülkelerin sınıf bilinçli komünist proletaryası için, uzun dönem boyunduruk altında yaşamış ülkelerin ve ulusların aslında aşılmış olan ulusal duygularına özel dikkat ve özel bir titizlik gösterme ve bu güvensizliği ve önyargıları mümkün olduğu kadar çabuk ortadan kaldırabilmek için tavizler verme yükümlülüğü doğar. Bütün ülkelerin ve dünyanın bütün uluslarının proletaryasının ve bütün emekçi kitlelerinin gönüllü olarak bir çatı, bir birlik altında toplanması olmaksızın, kapitalizme karşı tam, eksiksiz zafer kazanılamaz.

11] KOMÜNİST PARTİLER VE PARLAMENTARİZM KONUSUNDAKİ İLKELER (1920)

Komintern parlamentarizmi kabul etmiyordu. Yine de bu tavır, aşırı sol kanadının talep ettiği üzere, parlamento seçimlerinin ve parlamentolara katılmanın, v.b. sabote edilmesi anlamına gelmiyordu. Lenin bu tutarsız görüşe **Radikalizm, Komünizmin Bir Çocukluk Hastalığı** adlı eserinde tekrar değinmişti. 2 Ağustos 1920'de, II. Dünya Kongresi'nde bu konu ele alınırken şiddetli tartışmalar çıktı. Bukharin'in hazırladığı (aşağıya kısaltarak aldığımız) geniş kapsamlı ilkeler, en başta İtalyan delegesi Bordiga tarafından eleştirildi. Bordiga, seçimlere her türlü katılmanın yanlış olduğunu söylüyordu. Sonuçta Bukharin'in tezleri kabul

ler arasındaki huzursuzluklar) yararlanmak ve bunlarla yakın ilişkiye geçmek zorunludur. Bütün proleter kitle örgütlerini aktif faaliyete çekmek zorunludur...

16. Seçimlere katılmayı ve devrimci parlamentarist faaliyeti mutlak ve kategorik olarak reddeden ilkesel «anti-parlamentarizm», bu durumda, parlamentonun politika yıldızlarına karşı sağlıklı bir nefrete dayanan, fakat aynı zamanda devrimci bir parlamentarizm imkânını görmeyen zayıf, çocukça, her türlü eleştiriye açık bir doktrindir. Bundan başka, bu doktrin genellikle, partinin rolü konusunda çok yanlış bir anlayışla da bağlantılıdır; bu anlayışa göre parti, işçilerin merkezi vurucu gücü değil birbirlerine gevşek bağlarla bağlı gruplardan oluşan merkezsiz bir sistemdir ...

19. Ancak, bu sorunun görece önemsizliğini hiçbir zaman gözden ırak tutmamak gerekir. Ağırlık noktası, asıl parlamento dışında sürdürülen iktidar mücadelesinde olduğu için, proletarya diktatörlüğü ve bunun için verilen kitle mücadelesi sorununun parlamentarizmden yararlanma gibi bir özel sorunla aynı kefeye konamayacağı kendiliğinden anlaşılır.

20. Bu nedenle Komünist Enternasyonal, Komünist Partiler içinde bu doğrultuda ve sadece bu nedene dayanan bir parçalanmayı veya parçalanma girişimini ağır bir yanlış olarak gördüğünü kararlılıkla vurgular. Kongre, proletaryanın, bütün kitle örgütleri üzerinde etki yapabilen merkezi partisinin yönetiminde, proletarya diktatörlüğü için verilecek kitle mücadelesi temelinde birleşen bütün ögeleri, burjuva parlamentolarından yararlanma sorununda çıkması mümkün görüş ayrılıklarına rağmen bütün Komünist ögelerin kesin birliği için çalışmaya çağırır...

12] ZİNOVYEV: KOMİNTERN'İN MÜCADELELERİ (1921)

III. Dünya Kongresi'nde (22 Haziran/12 Temmuz 1921) Başkan Zinovyev Komintern'e EKKİ'nin raporunu sundu. Zinovyev çok ayrıntılı konuşmasında Moskova'daki EKKİ'nin rolüne ve merkeziyetçiliğe de değindi. Burada aktardığımız pasaj, Zinovyev'in konuşmasının bitimidir.

...Şimdi, bu andan sonra neler olmalı? Hangi çizgiyi benimsemeliyiz? II. Kongre'nin çizgisinin genelde doğru olduğuna inanıyorum. İngiliz ve Amerikalı yoldaşlarımızın II. Kongre sırasındaki sol sapmalarını bertaraf etmeliyiz, düz bir çizgiye sahip olmalıyız. Sağa karşı yürütülen mücadele henüz geniş ölçüde son bulmuş değil; Amsterdam'da 20 milyon işçi üyesi bulunan bir Sendikalar Enternasyonali'nin olduğunu düşünürsek, bu mücadele henüz başlamadı bile. Ana konu sağa karşı mücadeledir. Sendikalara, Merkezcilere karşı mücadele bir taktik sorundur. Sadece iyi bir taktik saptamış olduğumuz için bu yıl boyunca çeşitli ülkelerde birtakım başarılar kazanabildik. Taktiğimiz doğruydu ve bu yoldan zaferi elde edeceğiz. Mücadelemizin üçüncü yılında hâlâ çoğunluğu alamadığımız ülkeler için sloganımız, çoğunluğu kazanmak ve kitlelere yakınlaşmaktır.

Şimdiye kadar hemen hemen hiç, uluslararası bir stratejimiz olmadı. Bazı yoldaşlardan duyuyordum, evet, uluslararası strateji, bu ne demek oluyor? Bir parlamentoda faaliyeti engellemek, belirli günlerde uluslararası gösteriler, grevler yapmak mı? Evet, yoldaşlar, bunu da (yapmalıyız —ç), ama itiraf etmeliyiz ki, bunu bile yapmadık daha. Tek bir uluslararası gösteri düzenlemedik. Bu zayıflıkları görmeli ve açıkça söylemeliyiz.

Bunu telafi etmeli ve bu yıl uluslararası toplantılar düzenlemeliyiz. Uluslararası gösteriler düzenlemeli, uluslararası planda, parlamentolarda yer almalıyız; bu Fransa'da bile olacak. Bu küçük şeylerle işe başlanmalı. Başka bir ülkedeki mücadeleyi desteklemek ve derinleştirmek için bir ülkede bir gedik açmak, bunu şimdiye kadar anlayamadık. Çok zayıftık. Güçsüz bacaklar üzerinde duruyorduk. Bunu telafi etmek, şimdiki görevimiz bu.

Merkeziyetçilik üzerine birkaç söz daha. Korkunç bir baskı, korkunç bir merkeziyetçilik uyguladığımız iddia edilmeye kalkışılıyor. Durum bunun tam tersi. Biz gereğinden fazla gevşek bir örgüttük. Birçok sorunun, ancak ilgili partiler tarafından ulusal koşullar çerçevesinde çözülebilecek nitelikte olduğunu çok iyi anlıyoruz. Doğaları gereği sadece ulusal çerçevede çözülebilecek sorunları uluslararası çerçevede çözme yönünde düşüncesizce taleplerimiz oldu.

Fakat öyle sorunlar vardır ki, bunlar konu olduğunda uluslararası koşulların ortaya getirilmesi gerekir. Çok daha

kendisini hâlâ kuvvetli hissettiğini itiraf etmek zorunda kalırız. Dün belki daha güçlüydü —fakat ne olursa olsun, bugün kendisini, 1919 yılında hissettiğinden daha güçlü hissediyor...

Bir tek sözle, şimdi, Komünist Enternasyonal'in III. Dünya Kongresi sırasında durum, I. ve II. Kongreler sırasındaki gibi değil. O zaman kendimize büyük bir perspektif açtık ve büyük bir çizgi belirledik ve dedik ki: Bu yoldan, bu işaretle proletaryayı kavrayacaksın ve dünyada zaferi kazanacaksın. Bu doğru mu hâlâ? Tümüyle! Büyük bir çerçeve içinde bu tümüyle doğru kaldı. Sadece bu çizginin aşağı-yukarı hareketlerini çizmemiştik ve bunu şimdi fark ediyoruz. Yenilgilerimiz, hayal kırıklıklarımız aracılığıyla, verdiğimiz büyük kurbanlar aracılığıyla, bütün ülkelerde olabilen, bizde, Rusya'da oldukça geniş boyutlarda ortaya çıkan yanılgı dolu eylemlerimiz aracılığıyla bunu anlıyoruz. Ancak şimdi, görüyoruz ve hissediyoruz ki, nihai hedefe, iktidarı fethetmeye, dünya devrimine pek o kadar yakın değiliz. 1919 yılında, o zaman, kendimize demiştik ki: Bu, ay sorunu. Ama şimdi, bunun yıl sorunu olduğunu söylüyoruz. Tam ve kesin olarak söyliyemiyoruz, ama şimdi daha da iyi biliyoruz ki, gelişme bu doğrultudadır ve biz geçen zaman içerisinde bütün dünyada çok daha güçlü olduk.

Henüz bütün dünyada işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmış değiliz. Fakat bir ya da iki yıl öncesine oranla çok daha fazlası bizimle. Bu durumun taktik açıdan da bir analizini yaptıktan sonra —ki bu, Kongre'nin önemli bir görevidir— şunu söyleyebiliriz: Mücadele belki çok uzun süreli olabilir ve bizim isteyebileceğimiz ölçülerde hummalı olmayabilir, ama ileri doğru adım atmağa devam, mücadele son derece büyük zorluklarla dolu olacak ve çok kurban isteyecek. Üstüste biriken deneylerimiz bizi akıllandırdı. Bu mücadele içersinde ve mücadele sayesinde manevra yapmayı öğreneceğiz. Sadece matematik bir çizgi çekmeyi değil, değişen durumlarda saf devrimci çizgimizi bozmadan davranmayı da bileceğiz. Kapitalist sınıfı yıkmaya çalışırken de, sürekli, işçilerin gücünü toplumsal devrim hedefi çevresinde toplama amacıyla manevra yapmayı bileceğiz. Başarımızın da başarısızlığımızın da, Sosyal Demokratlarla ve Bağımsızlarla aramızdaki farkın, bizim devrimi 1919 yılında yapacağımızı söylemiş olmamızda ve onların bize devrimin daha geç olacağını söylemiş olmalarında yatmadığını kanıtladığına inanıyorum.

...Şimdi, bu andan sonra neler olmalı? Hangi çizgiyi benimsemeliyiz? II. Kongre'nin çizgisinin genelde doğru olduğuna inanıyorum. İngiliz ve Amerikalı yoldaşlarımızın II. Kongre sırasındaki sol sapmalarını bertaraf etmeliyiz, düz bir çizgiye sahip olmalıyız. Sağa karşı yürütülen mücadele henüz geniş ölçüde son bulmuş değil; Amsterdam'da 20 milyon işçi üyesi bulunan bir Sendikalar Enternasyonali'nin olduğunu düşünürsek, bu mücadele henüz başlamadı bile. Ana konu sağa karşı mücadeledir. Sendikalara, Merkezcilere karşı mücadele bir taktik sorundur. Sadece iyi bir taktik saptamış olduğumuz için bu yıl boyunca çeşitli ülkelerde birtakım başarılar kazanabildik. Taktiğimiz doğruydu ve bu yoldan zaferi elde edeceğiz. Mücadelemizin üçüncü yılında hâlâ çoğunluğu alamadığımız ülkeler için sloganımız, çoğunluğu kazanmak ve kitlelere yakınlaşmaktır.

Şimdiye kadar hemen hemen hiç, uluslararası bir stratejimiz olmadı. Bazı yoldaşlardan duyuyordum, evet, uluslararası strateji, bu ne demek oluyor? Bir parlamentoda faaliyeti engellemek, belirli günlerde uluslararası gösteriler, grevler yapmak mı? Evet, yoldaşlar, bunu da (yapmalıyız —ç), ama itiraf etmeliyiz ki, bunu bile yapmadık daha. Tek bir uluslararası gösteri düzenlemedik. Bu zayıflıkları görmeli ve açıkça söylemeliyiz.

Bunu telafi etmeli ve bu yıl uluslararası toplantılar düzenlemeliyiz. Uluslararası gösteriler düzenlemeli, uluslararası planda, parlamentolarda yer almalıyız; bu Fransa'da bile olacak. Bu küçük şeylerle işe başlanmalı. Başka bir ülkedeki mücadeleyi desteklemek ve derinleştirmek için bir ülkede bir gedik açmak, bunu şimdiye kadar anlayamadık. Çok zayıftık. Güçsüz bacaklar üzerinde duruyorduk. Bunu telafi etmek, şimdiki görevimiz bu.

Merkeziyetçilik üzerine birkaç söz daha. Korkunç bir baskı, korkunç bir merkeziyetçilik uyguladığımız iddia edilmeye kalkışılıyor. Durum bunun tam tersi. Biz gereğinden fazla gevşek bir örgüttük. Birçok sorunun, ancak ilgili partiler tarafından ulusal koşullar çerçevesinde çözülebilecek nitelikte olduğunu çok iyi anlıyoruz. Doğaları gereği sadece ulusal çerçevede çözülebilecek sorunları uluslararası çerçevede çözme yönünde düşüncesizce taleplerimiz oldu.

Fakat öyle sorunlar vardır ki, bunlar konu olduğunda uluslararası koşulların ortaya getirilmesi gerekir. Çok daha

kendisini hâlâ kuvvetli hissettiğini itiraf etmek zorunda kalırız. Dün belki daha güçlüydü —fakat ne olursa olsun, bugün kendisini, 1919 yılında hissettiğinden daha güçlü hissediyor...

Bir tek sözle, şimdi, Komünist Enternasyonal'in III. Dünya Kongresi sırasında durum, I. ve II. Kongreler sırasındaki gibi değil. O zaman kendimize büyük bir perspektif açtık ve büyük bir çizgi belirledik ve dedik ki: Bu yoldan, bu işaretle proletaryayı kavrayacaksın ve dünyada zaferi kazanacaksın. Bu doğru mu hâlâ? Tümüyle! Büyük bir çerçeve içinde bu tümüyle doğru kaldı. Sadece bu çizginin aşağı-yukarı hareketlerini çizmemiştik ve bunu şimdi fark ediyoruz. Yenilgilerimiz, hayal kırıklıklarımız aracılığıyla, verdiğimiz büyük kurbanlar aracılığıyla, bütün ülkelerde olabilen, bizde, Rusya'da oldukça geniş boyutlarda ortaya çıkan yanılgı dolu eylemlerimiz aracılığıyla bunu anlıyoruz. Ancak şimdi, görüyoruz ve hissediyoruz ki, nihai hedefe, iktidarı fethetmeye, dünya devrimine pek o kadar yakın değiliz. 1919 yılında, o zaman, kendimize demiştik ki: Bu, ay sorunu. Ama şimdi, bunun yıl sorunu olduğunu söylüyoruz. Tam ve kesin olarak söyliyemiyoruz, ama şimdi daha da iyi biliyoruz ki, gelişme bu doğrultudadır ve biz geçen zaman içerisinde bütün dünyada çok daha güçlü olduk.

Henüz bütün dünyada işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmış değiliz. Fakat bir ya da iki yıl öncesine oranla çok daha fazlası bizimle. Bu durumun taktik açıdan da bir analizini yaptıktan sonra —ki bu, Kongre'nin önemli bir görevidir— şunu söyleyebiliriz: Mücadele belki çok uzun süreli olabilir ve bizim isteyebileceğimiz ölçülerde hummalı olmayabilir, ama ileri doğru adım atmağa devam, mücadele son derece büyük zorluklarla dolu olacak ve çok kurban isteyecek. Üstüste biriken deneylerimiz bizi akıllandırdı. Bu mücadele içersinde ve mücadele sayesinde manevra yapmayı öğreneceğiz. Sadece matematik bir çizgi çekmeyi değil, değişen durumlarda saf devrimci çizgimizi bozmadan davranmayı da bileceğiz. Kapitalist sınıfı yıkmaya çalışırken de, sürekli, işçilerin gücünü toplumsal devrim hedefi çevresinde toplama amacıyla manevra yapmayı bileceğiz. Başarımızın da başarısızlığımızın da, Sosyal Demokratlarla ve Bağımsızlarla aramızdaki farkın, bizim devrimi 1919 yılında yapacağımızı söylemiş olmamızda ve onların bize devrimin daha geç olacağını söylemiş olmalarında yatmadığını kanıtladığına inanıyorum.

Fark burada değildir. Fark, Sosyal Demokratların ve Bağımsızların devrime karşı her durumda burjuvaziyi desteklemelerinde, bizim ise nasıl biçimlenmiş olursa olsun her durumdan, devrimci saldırı ve siyasal iktidarın fethedilmesi için yararlanmaya dün de bugün de hazır olmamızdan doğmaktadır. *[Şiddetli tezahürat]*

14] RADEK: KOMİNTERN'İN TAKTİĞİ (1921)

III. Dünya Kongresinde, 30 Haziran 1921 günü, Karl Radek Komünist Enternasyonal'in taktiği üzerine konuştu. Hayli geniş kapsamlı olan bu konuşmanın başlangıç ve sonuç bölümlerini aktarıyoruz.

Komünist Enternasyonal'in taktiği sorunu, olgulardan, Komünist Enternasyonal'in faaliyet süresinden bağımsız olarak konamaz. Komünist Enternasyonal, taktiğini saptarken, içinde faaliyet gösterdiği zamanın somut analizinden yola çıkmalıdır. Bu nedenle Kongre'nin başında, Troçki yoldaşın konuşmasında, şu anda faaliyette bulunan güçlerin mümkün olduğunca nesnel bir biçimde ortaya dökülmesine, genelde dünya devriminin bir yükseliş çizgisi mi bir düşüş çizgisi mi izlemekte olduğunu söylememize imkân verecek bir sergileme yapmaya çalıştık. Çünkü şurası apaçıktır ki, Komünist Enternasyonal, dünya devriminin yenilgisi durumunda da varolacak ve çalışmalarını sürdürecektir. Kapitalist toplumun uzun bir rahat soluk alma döneminde, Komünist Enternasyonal'in, bizim genelde yükselen devrim çizgisi diye gördüğümüz duruma göre daha başka görevleri vardır. Böyle bir durumda onun görevi, proletaryayı doğrudan bütün içsavaş imkânlarına hazırlamak olmayabilir. O zaman onun görevi, örgütlenme, ajitasyon ve gelecek çarpışmalar için orduyu biçimlendirme olabilir. Şimdi, yoldaşlar, Troçki yoldaşın konuşması, bizi, dünya devriminin gelişmesinde, kapitalizmin inşa edici ve sağlamlaştırıcı güçlerince kesintiye uğratıldığı gibi bir anlayışı benimsemeye itecek bazı güçlerin bulunmadığını gösterdi. Troçki'nin konuşması ile ardından yapılan tar-

Çağrılar, bildiriler ve propaganda yazıları,
Broşürleri ve kitapları, devrimci şarkı derlemeleri,
Önemli afişler, gösterilerden, mitinglerden, fabrika komitelerinden, köylü seksiyonlarından v.b., v.b. fotoğraflar.

Bütün bu malzeme, eğer mümkünse, doğrudan doğruya şu adrese yollanmalıdır: Haberalma Bölümü, Komintern, Moşovaya, Moskova. Bu mümkün değilse her zamanki bağlantı kanalımız kullanılabilir.

Haberalma Bölümü sizlere bazı ufak anket formları gönderecek, bunların da çok çabuk doldurulmasını rica ediyoruz.

Komünist selamlar
EKKI Sekreteryası

16] UZAKDOĞU KOMÜNİST VE DEVRİMCİ ÖRGÜTLERİ I. KONGRESİ MANİFESTOSU (1922)

1920'den itibaren Komintern, Asya'daki gelişime özel dikkat gösterdi. 1920 Eylülünde EKKI, Bakü'de, Uzakdoğu işçi ve köylülerinin bir kongresini topladı; burada Zinovyev İngiltere'ye karşı «Kutsal Savaş» çağrısı yaptı. 1922 Ocağında Moskova ve Petrograd'da Uzakdoğu'nun komünist ve devrimci örgütleri kongresi toplandı. Kongrenin (burada tam olarak yer alan) manifestosunda, Komintern'in Asya'ya ilişkin çizgisi yansır. «Bütün Ülkelerin İşçileri ve Bütün Dünyanın Ezilen Halkları, Birleşin!» sloganı, ilk kez burada ortaya atıldı.

Uzakdoğu'nun emekçileri!

Çin'in, Kore'nin, Japonya'nın, Moğolistan'ın, Büyük Okyanus Adalarının, Çinhindi'nin işçi ve köylüleri!

Uzakdoğu ülkelerinin köleleştirilmiş halkları!

Onyıllardır Avrupalı, Amerikalı ve Japon haydutların kaba arzularının ve yağmalarının baskısı altındasınız. Bir ucundan öbür ucuna bütün Kore, Japon zorbalarınca kana boğuldu. Japon, Amerikalı, İngiliz ve Fransız haydutları dörtyüz milyon insanın yaşadığı Çin'i yağmalıyorlar, onu parça parça bölüşüyorlar ve refahlarını Çin

Fark burada değildir. Fark, Sosyal Demokratların ve Bağımsızların devrime karşı her durumda burjuvaziyi desteklemelerinde, bizim ise nasıl biçimlenmiş olursa olsun her durumdan, devrimci saldırı ve siyasal iktidarın fethedilmesi için yararlanmaya dün de bugün de hazır olmamızdan doğmaktadır. *[Şiddetli tezahürat]*

14] RADEK: KOMİNTERN'İN TAKTİĞİ (1921)

III. Dünya Kongresinde, 30 Haziran 1921 günü, Karl Radek Komünist Enternasyonal'in taktiği üzerine konuştu. Hayli geniş kapsamlı olan bu konuşmanın başlangıç ve sonuç bölümlerini aktarıyoruz.

Komünist Enternasyonal'in taktiği sorunu, olgulardan, Komünist Enternasyonal'in faaliyet süresinden bağımsız olarak konamaz. Komünist Enternasyonal, taktiğini saptarken, içinde faaliyet gösterdiği zamanın somut analizinden yola çıkmalıdır. Bu nedenle Kongre'nin başında, Troçki yoldaşın konuşmasında, şu anda faaliyette bulunan güçlerin mümkün olduğunca nesnel bir biçimde ortaya dökülmesine, genelde dünya devriminin bir yükseliş çizgisi mi bir düşüş çizgisi mi izlemekte olduğunu söylememize imkân verecek bir sergileme yapmaya çalıştık. Çünkü şurası apaçıktır ki, Komünist Enternasyonal, dünya devriminin yenilgisi durumunda da varolacak ve çalışmalarını sürdürecektir. Kapitalist toplumun uzun bir rahat soluk alma döneminde, Komünist Enternasyonal'in, bizim genelde yükselen devrim çizgisi diye gördüğümüz duruma göre daha başka görevleri vardır. Böyle bir durumda onun görevi, proletaryayı doğrudan bütün içsavaş imkânlarına hazırlamak olmayabilir. O zaman onun görevi, örgütlenme, ajitasyon ve gelecek çarpışmalar için orduyu biçimlendirme olabilir. Şimdi, yoldaşlar, Troçki yoldaşın konuşması, bizi, dünya devriminin gelişmesinde, kapitalizmin inşa edici ve sağlamlaştırıcı güçlerince kesintiye uğratıldığı gibi bir anlayışı benimsemeye itecek bazı güçlerin bulunmadığını gösterdi. Troçki'nin konuşması ile ardından yapılan tar-

Çağrılar, bildiriler ve propaganda yazıları,
Broşürleri ve kitapları, devrimci şarkı derlemeleri,
Önemli afişler, gösterilerden, mitinglerden, fabrika komitelerinden, köylü seksiyonlarından v.b., v.b. fotoğraflar.

Bütün bu malzeme, eğer mümkünse, doğrudan doğruya şu adrese yollanmalıdır: Haberalma Bölümü, Komintern, Moşovaya, Moskova. Bu mümkün değilse her zamanki bağlantı kanalımız kullanılabilir.

Haberalma Bölümü sizlere bazı ufak anket formları gönderecek, bunların da çok çabuk doldurulmasını rica ediyoruz.

Komünist selamlar
EKKI Sekreteryası

16] UZAKDOĞU KOMÜNİST VE DEVRİMCİ ÖRGÜTLERİ I. KONGRESİ MANİFESTOSU (1922)

1920'den itibaren Komintern, Asya'daki gelişime özel dikkat gösterdi. 1920 Eylülünde EKKI, Bakü'de, Uzakdoğu işçi ve köylülerinin bir kongresini topladı; burada Zinovyev İngiltere'ye karşı «Kutsal Savaş» çağrısı yaptı. 1922 Ocağında Moskova ve Petrograd'da Uzakdoğu'nun komünist ve devrimci örgütleri kongresi toplandı. Kongrenin (burada tam olarak yer alan) manifestosunda, Komintern'in Asya'ya ilişkin çizgisi yansır. «Bütün Ülkelerin İşçileri ve Bütün Dünyanın Ezilen Halkları, Birleşin!» sloganı, ilk kez burada ortaya atıldı.

Uzakdoğu'nun emekçileri!

Çin'in, Kore'nin, Japonya'nın, Moğolistan'ın, Büyük Okyanus Adalarının, Çinhindi'nin işçi ve köylüleri!

Uzakdoğu ülkelerinin köleleştirilmiş halkları!

Onyıllardır Avrupalı, Amerikalı ve Japon haydutların kaba arzularının ve yağmalarının baskısı altındasınız. Bir ucundan öbür ucuna bütün Kore, Japon zorbalarınca kana boğuldu. Japon, Amerikalı, İngiliz ve Fransız haydutları dörtyüz milyon insanın yaşadığı Çin'i yağmalıyorlar, onu parça parça bölüşüyorlar ve refahlarını Çin

halkının kanı ve gözyaşı üstüne kuruyorlar. Ezilen uluslardan olanlara insan diye bakmıyorlar. Parıl parıl altına, kâra ve zenginliğe ihtiyaçları var ve bunu elde etmek için yüz milyonlarca insanın hayatını feda etmekten çekinmiyorlar. Pekin, Şangay, Tien-Şin, Hong-kong, Seul, Tşemulpo'nun yabancıların oturduğu semtlerinde, Çinlilerin ve Korelilerin parklara ve kamu binalarına girmeleri, tıpkı köpekler gibi yasak. Yabancı teri ve kanından palazlanan yabancı burjuvalar, buralarda insanların at gibi çektiği küçük arabalarda —çekçek— seyahat ediyor ve arabayı çeken insanları tekmeleyerek, dürterek güdüyorlar. Çinli Kuli (ücretli işçi, hammal ya da plantasyon işçisi —ç), dünyanın en çok baskı altına alınmış ve en fazla ezilmiş kölesi, bu parazitler için ölesiye çalışıyor. Çinli köylü günde 16-18 saat o dayanılmaz çalışma için yere eğiliyor, fakat çalışmasının ürünü sadece yabancı vurgunculara ve kan emicilere ve onların satılmış uşaklarına yarıyor. Yoksul Koreli, ekmeğini üretmesine imkân verecek toprağa sahip değil. Toprak, (köylüleri —ç) süngüyle, vurup öldürerek çalışmaya zorlayan Japon sömürgecilerin, toprak ağalarının, kapitalistlerin elinde. Filipinler'de, Formoza'da, Çinhindi'nde ve Hollanda Hindistanı Adalarında ve ona komşu, uzun zamandır üçyüz milyonluk halk için korkunç bir zindan haline gelmiş olan İngiliz Hindistanı'nda, her protesto sözü, her umutsuzluk mırıltısı, kitle kıyımlarının ateş sesleri arasında boğuluyor. Milyonlarca işçi, pirinç, kahve, pamuk ve başka ürünlerin yetiştiği tarlalarda hayatını kaybetti.

Moğolistan ancak dün, Japon-Beyaz Ordu mengenesinin kıskacından kurtulabildi.

Egemen sınıfların Uzakdoğu celladı sıfatını kazandığı Japonya'da, işçiler fabrikalarda, köylüler —ve yarım günlük ücretliler— yarıcılık yapılan topraklarda gerçekten hayvanca bir hayatı sürdürmeye çalışıyorlar. Her yerden ve her yönden, köleleştirilmiş yüzlerce ve yüzlerce milyon insanın boğuk iniltileri duyuluyor. Zorbalar, ezilen ulusların özgürlüğü ve bağımsızlığı üstüne, onların İnsan Hakları üstüne tek söz işitmek istemiyorlar.

Henüz yakın zamanda bunlar, Washington'da Amerikan Borsasının çatısı altında, Uzakdoğu ülkelerinin gelecekte nasıl sömürüleceği konusunda anlaşmak amacıyla biraraya geldiler. Orada dört kan emiciden oluşan birliği kurdular. Ko-

çağrısı yapıyoruz; uluslarına ihanet etmemiş, ezilen insanların hayati çıkarlarına değer veren, kendileri köle olan ama artık köle kalmak istemeyen herkesi doğru yola çağırıyoruz. Özgürlüğü cellatlarımızın elinden bekleyemeyeceğimizi biliyoruz. Kurtuluş için verilecek mücadelenin zorlu ve çok yorucu olacağını biliyoruz.

Fakat biz yaşamak ve hakkımız olanı, bize ait olanı zorla almak istiyoruz. Biz çoğunluğuz, yüz milyonlar bizimle, gücümüz birleşmekten geliyor.

Japon, Amerikalı, İngiliz, Fransız ve öteki dünya soyguncularına ölüm kalım savaşı ilan ediyoruz. Çin'de bizi boyunduruk altına alanların satılmış şakşakçılarına ve uşaklarına ölüm kalım savaşı ilan ediyoruz. İkiyüzlü Amerikan emperyalizmine ve mal hırsıyla yanan İngiliz haydutlarına ölüm kalım savaşı ilan ediyoruz. Çin ve Kore'den, Çinhindi ve Hollanda Hindistanı'ndan defolun! Büyük Okyanus Adalarından defolun! Kahrolsun Uzakdoğu'daki bütün müstevliler! Japonya'nın işçi sınıfı Çin ve Kore emekçilerine kardeşçe elini uzatıyor. Japon emperyalizminin kılıcı Japon proletaryasının ellerinde kırılacak.

Bu andan itibaren Komünist Enternasyonal bayrağı altında, Uzakdoğu emekçilerinin parçalanmaz birliğini oluşturuyoruz.

Kurtuluşu zorla sağlayacağız. Zorbaları devirecek ve emekçilerin adil bir düzenini kuracağız; parazitleri kovacak ve işçi ve köylülerin saflarından çıkacak kendi insanlarımızı iktidara getireceğiz.

Örgütlenin! Mücadele saflarımıza katılın! Sermayeye ve emperyalizme karşı mücadele için işçi ve köylü örgütleri kurun! Savaşa hazırlanın!

Kahrolsun Washington komploculari! Kahrolsun dört kan emicinin birliği!

Yaşasın Uzakdoğu emekçilerinin birliği! Yaşasın Komünist Enternasyonal!

halkının kanı ve gözyaşı üstüne kuruyorlar. Ezilen uluslardan olanlara insan diye bakmıyorlar. Parıl parıl altına, kâra ve zenginliğe ihtiyaçları var ve bunu elde etmek için yüz milyonlarca insanın hayatını feda etmekten çekinmiyorlar. Pekin, Şangay, Tien-Şin, Hong-kong, Seul, Tşemulpo'nun yabancıların oturduğu semtlerinde, Çinlilerin ve Korelilerin parklara ve kamu binalarına girmeleri, tıpkı köpekler gibi yasak. Yabancı teri ve kanından palazlanan yabancı burjuvalar, buralarda insanların at gibi çektiği küçük arabalarda —çekçek— seyahat ediyor ve arabayı çeken insanları tekmeleyerek, dürterek güdüyorlar. Çinli Kuli (ücretli işçi, hammal ya da plantasyon işçisi —ç), dünyanın en çok baskı altına alınmış ve en fazla ezilmiş kölesi, bu parazitler için ölesiye çalışıyor. Çinli köylü günde 16-18 saat o dayanılmaz çalışma için yere eğiliyor, fakat çalışmasının ürünü sadece yabancı vurgunculara ve kan emicilere ve onların satılmış uşaklarına yarıyor. Yoksul Koreli, ekmeğini üretmesine imkân verecek toprağa sahip değil. Toprak, (köylüleri —ç) süngüyle, vurup öldürerek çalışmaya zorlayan Japon sömürgecilerin, toprak ağalarının, kapitalistlerin elinde. Filipinler'de, Formoza'da, Çinhindi'nde ve Hollanda Hindistanı Adalarında ve ona komşu, uzun zamandır üçyüz milyonluk halk için korkunç bir zindan haline gelmiş olan İngiliz Hindistanı'nda, her protesto sözü, her umutsuzluk mırıltısı, kitle kıyımlarının ateş sesleri arasında boğuluyor. Milyonlarca işçi, pirinç, kahve, pamuk ve başka ürünlerin yetiştiği tarlalarda hayatını kaybetti.

Moğolistan ancak dün, Japon-Beyaz Ordu mengenesinin kıskacından kurtulabildi.

Egemen sınıfların Uzakdoğu celladı sıfatını kazandığı Japonya'da, işçiler fabrikalarda, köylüler —ve yarım günlük ücretliler— yarıcılık yapılan topraklarda gerçekten hayvanca bir hayatı sürdürmeye çalışıyorlar. Her yerden ve her yönden, köleleştirilmiş yüzlerce ve yüzlerce milyon insanın boğuk iniltileri duyuluyor. Zorbalar, ezilen ulusların özgürlüğü ve bağımsızlığı üstüne, onların İnsan Hakları üstüne tek söz işitmek istemiyorlar.

Henüz yakın zamanda bunlar, Washington'da Amerikan Borsasının çatısı altında, Uzakdoğu ülkelerinin gelecekte nasıl sömürüleceği konusunda anlaşmak amacıyla biraraya geldiler. Orada dört kan emiciden oluşan birliği kurdular. Ko-

çağrısı yapıyoruz; uluslarına ihanet etmemiş, ezilen insanların hayati çıkarlarına değer veren, kendileri köle olan ama artık köle kalmak istemeyen herkesi doğru yola çağırıyoruz. Özgürlüğü cellatlarımızın elinden bekleyemeyeceğimizi biliyoruz. Kurtuluş için verilecek mücadelenin zorlu ve çok yorucu olacağını biliyoruz.

Fakat biz yaşamak ve hakkımız olanı, bize ait olanı zorla almak istiyoruz. Biz çoğunluğuz, yüz milyonlar bizimle, gücümüz birleşmekten geliyor.

Japon, Amerikalı, İngiliz, Fransız ve öteki dünya soyguncularına ölüm kalım savaşı ilan ediyoruz. Çin'de bizi boyunduruk altına alanların satılmış şakşakçılarına ve uşaklarına ölüm kalım savaşı ilan ediyoruz. İkiyüzlü Amerikan emperyalizmine ve mal hırsıyla yanan İngiliz haydutlarına ölüm kalım savaşı ilan ediyoruz. Çin ve Kore'den, Çinhindi ve Hollanda Hindistanı'ndan defolun! Büyük Okyanus Adalarından defolun! Kahrolsun Uzakdoğu'daki bütün müstevliler! Japonya'nın işçi sınıfı Çin ve Kore emekçilerine kardeşçe elini uzatıyor. Japon emperyalizminin kılıcı Japon proletaryasının ellerinde kırılacak.

Bu andan itibaren Komünist Enternasyonal bayrağı altında, Uzakdoğu emekçilerinin parçalanmaz birliğini oluşturuyoruz.

Kurtuluşu zorla sağlayacağız. Zorbaları devirecek ve emekçilerin adil bir düzenini kuracağız; parazitleri kovacak ve işçi ve köylülerin saflarından çıkacak kendi insanlarımızı iktidara getireceğiz.

Örgütlenin! Mücadele saflarımıza katılın! Sermayeye ve emperyalizme karşı mücadele için işçi ve köylü örgütleri kurun! Savaşa hazırlanın!

Kahrolsun Washington komploculari! Kahrolsun dört kan emicinin birliği!

Yaşasın Uzakdoğu emekçilerinin birliği! Yaşasın Komünist Enternasyonal!

17] LENİN: DÜNYA DEVRİMİNİN PERSPEKTİFLERİ (1922)

1922 Aralığındaki IV. Dünya Kongresinde Lenin, «Rus Devrimi'nin Beş Yılı ve Dünya Devriminin Perspektifleri» başlığını taşıyan konuşmasını yaptı. Burada Lenin ağırlıkla o sırada Rusya'da yeni yürürlüğe sokulan «Yeni Ekonomi Politikası» (NEP) üzerinde durdu. Konuşmasının (burada aktarılan) sonuç bölümünde Lenin, Komünist Partilerin Rusya ile ilişkileri ve Komintern'in sahip olduğu perspektifler konularına da girdi.

...1921'de, III. Kongre'de, Komünist partilerinin örgütsel yapısı ve çalışmalarının içeriği ile izlenecek yöntemler üzerine bir kararı kabul etmiştik. Karar harikulâdedir; ama neredeyse tümüyle Rusçadır; yani her şey Rusya'daki ilişkilerden çıkartılmıştır. Bu, kararın iyi yanıdır, ama aynı zamanda kötü yanıdır da. Kötü, çünkü hemen hemen hiçbir yabancı onu baştan sona okuyamaz —bunu söylemeden önce bu kararı bir kez daha okudum. Birincisi, çok uzun, 50 ya da daha fazla maddeden oluşuyor. Yabancılar böyle şeyleri genellikle okumazlar. İkincisi, bunu okuyacak olsalar bile, yabancılardan hiçbirisi bunu anlamayacaktır, çünkü haddinden fazla Rusça. (Anlaşılmaması —ç) Rusça yazılmış olduğu için değil —bütün dillere uygun biçimde çevrildi—, bütünüyle Rus ruhuyla dolu olduğu için. Ve üçüncüsü, eğer bir yabancı istisnai olarak bu metni anlasa bile uygulayamayacaktır. Bu da onun üçüncü eksiğidir. Buraya gelen birkaç delegeyle konuştum ve Kongre devam ederken kişisel olarak katılamasam da —ne yazık ki imkânım yok buna— değişik ülkelerden gelen delegelerin çoğuyla uzun uzun konuşmayı umuyorum. Edindiğim izlenim, bu kararı almakla büyük bir yanlış yaptığımız yönünde, yani daha sonraki başarımızın yolunu bizzat kendimiz tıkamışız. Dediğim gibi, karar harikulâde bir biçimde toparlanmıştır, elli dolayındaki maddenin hepsinin altına imzamı atarım. Fakat bizim Rus deneyimizden edindiklerimizle yabancılara nasıl yaklaşacağımızı bilememişiz. Kararda söylenen her şey, havada kalmıştır. Oysa bunu kavramadan daha ileri gidemeyeceğiz.

Hepimiz için, yabancı yoldaşlar için olduğu kadar Ruslar için de, en önemli şey, Rus Devrimi'nin beş yılından sonra da öğrenmek zorunda oluşumuzdur. Öğrenme imkânını ancak şimdi ele geçirdik. Bu imkâna ne kadar süreyle sahip olacağımızı bilmiyorum. Kapitalist güçlerin bize daha ne kadar sakin sakin öğrenme imkânı tanıyacaklarını bilmiyorum. Ama mücadele faaliyetlerinden ve savaştan arta kalan her anımızdan ,öğrenmek, hem de temelden başlayarak öğrenmek için yararlanmalıyız.

Rusya'daki bütün parti ve bütün tabakalar bunu, bilgi edinme hırslarıyla kanıtlıyorlar. Öğrenmeye duyulan bu istek, öğrenmenin ve yine öğrenmenin bizim için en önemli görev olduğunu gösteriyor. Fakat yabancı yoldaşlar da öğrenmek zorundalar, bizim öğrenmek zorunda oluşumuzla —okumak, yazmak ve yazılmış olanı anlamak, ve eksik bıraktığımız herşey— aynı anlamda değil ama. Bu öğrenmenin proleter kültürüyle mi yoksa burjuva kültürüyle mi ilgili olduğu tartışılıyor. Bu soruyu açık bırakıyorum. Ne olursa olsun kesin bir şey var: Her şeyden önce okumayı, yazmayı ve yazılmış olanı anlamayı öğrenmek zorundayız. Yabancıların buna ihtiyacı yok. Onların daha önemli bir şeye ihtiyacı var. Her şeyden önce, bizim Komünist partilerin örgütsel yapısı üzerine yazdığımız ve yabancı yoldaşların da okumadan ve anlamadan altına imza attıkları konuları öğrenmeleri de buna dahildir. Bu onların birinci görevi olmalıdır. Sözkonusu karar gerçekleştirilmelidir. Bu bir gecede olacak iş değil, böylesi kesinlikle imkânsız. Karar gereğinden fazla Rusça: Rus deneyini yansıtmakta, bu nedenle yabancılar için tümüyle anlaşılmaz, onlar, kararı bir Aziz resmi gibi bir köşeye asıp altına geçip dua etmekle tatmin olamazlar. Bu yolla hiçbir şey elde edilmez. Rus deneyinin makul bir parçasını sindirmek zorundalar. Bu nasıl olur, bilmiyorum. Örneğin belki İtalya'daki faşistler, İtalyanlara henüz yeterince aydınlanmadıklarını ve ülkelerinin henüz Karayüz Çetelerine karşı bağışıklık kazanmadığını gösterirlerse, bize bu konuda hizmet etmiş olurlar. Belki bu çok yararlı olacaktır. Biz Ruslar da aynı biçimde, yabancılara bu kararın temellerini açıklamamızı sağlayacak araçlar ve yollar aramak zorundayız. Aksi halde onlar hiçbir zaman bu kararı uygulayabilecek durumda olmayacaklar. Burada sadece Rus yoldaşlara değil yabancı yoldaşlara da, şu önümüzdeki dönemde en önemli

şeyin öğrenmek olduğunu söylemek zorundayız inancındayım. Biz genel anlamda öğreniyoruz. Ama onlar özel anlamlarda öğrenmek zorundalar; devrimci çalışmanın örgütlenmesini, yapısını, yöntemini ve içeriğini kavrayabilmek için. Bu olursa, inanıyorum ki, dünya devriminin perspektifleri sadece iyi değil harikulâde olacak.

18] BİRLİK CEPHESİ TAKTİĞİ VE İŞÇİ HÜKÜMETİ (1922/23)

1921'den başlayarak Komintern, «Birlik Cephesi» sorunuyla, yani Sosyal Demokrasi taraftarları ve Sosyal Demokrat partilerle ittifak sorunuyla uğraştı. EKKI 18 Aralık 1921'de oybirliğiyle «İşçilerin Birlik Cephesi ve 2., 2, 5. Enternasyonaller ile Amsterdam Enternasyonali'ne Üye İşçilerle, Anarko-Sendikalist Örgütleri Destekleyen İşçilerle İlişkiler Konusundaki İlkeler»i kabul etti. 1922 Nisanında Berlin'de Sosyalist (II.) Komünist (III.) ve Sol Sosyalist (2,5.) Enternasyonallerin temsilcileri toplandı. Bu Konferans gerçi sonuçsuz kaldı, fakat yine de yeni taktiğin, sağladığı ilk başarıydı.

Komintern 1923'e kadar özellikle Almanya'da bir Birlik Cephesi oluşturmaya çalıştı. Ama 1923 Ekimindeki yenilgiden sonra Birlik Cephesi tezleri, aşırı-sol parti önderliği tarafından pratikte terk edildi. 1924/25'de ve 1929'dan sonraki yıllarda sadece bir «aşağıdan Birlik Cephesi» için yani Sosyal Demokrat parti yandaşlarının, önderlerinden kopartılması doğrultusunda çalışıldı.

a) IV. DÜNYA KONGRESİNİN BİRLİK CEPHESİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ

Komintern'in IV. Dünya Kongresi (5.11. - 5.12.1922), «Birlik Cephesi Taktiği Üzerine» ilkelerinde bütün komünist partilerin izleyecekleri Birlik Cephesi politikaları için temel öneriler getirdi.

III. Kongre'nin «Kitlelere gidin» sloganı şimdi her zamankinden daha çok geçerli. Sayıca daha fazla ülkede proleter birlik cephesinin oluşturulması için verilen mücadele, ancak şimdi başlıyor. Birlik cephesi taktiğine ilişkin güçlüklerin aşılması da ancak bundan böyle mümkün olacak. Fransa bu konuda iyi bir örnek: Olayların akışı, daha kısa bir zaman önce bu taktiğe ilkesel olarak karşı çıkanları bile bu taktiğin kullanılmasının zorunluluğuna inandırdı. İçinde bulunduğumuz dönemde komünistlere emekçilerin çoğunluğunu kazanma yolunu sadece birlik cephesi taktiği gösterdiği için Komintern bu taktiğin bütün komünist parti ve gruplarca en titiz bir biçimde uygulanmasını talep etmektedir.

Bugün bölünmeye reformistlerin ihtiyacı var. Komünistlerin çıkarı ise, işçi sınıfının bütün güçlerinin kapitalizm karşısında biraraya gelmesinde.

Birlik cephesi taktiği, komünist öncünün geniş işçi yığınlarına en zorunlu hayati ihtiyaçları için giriştikleri günlük mücadeleler sırasında yaklaşması anlamına gelir. Komünistler bu mücadele içinde, Sosyal Demokratların ve Amsterdam Enternasyonali'nin hain önderleriyle bile görüşmeye hazırdırlar. II. Enternasyonal'in, birlik cephesini bütün «işçi partilerinin» örgütsel olarak kaynaşması biçiminde sunma girişimleri elbette en kararlı biçimde reddedilmelidir. II. Enternasyonal'in, birlik cephesi örtüsü altında daha solda bulunan işçi örgütlerini yutma girişimleri (Almanya'da SP ile USP'nin birleşmesi), pratikte Sosyal Demokrat önderler için işçi sınıfının daha geniş kesimlerini burjuvaziye sunma imkânından başka bir anlam taşımamaktadır.

Bağımsız komünist partilerin varoluşu ve burjuvaziye ve karşı-devrimci Sosyal Demokrasiye karşı bunların eksiksiz eylem özgürlüğü, proletaryanın en büyük tarihi kazanımıdır ve komünistler bundan asla vazgeçemezler. Proletaryanın tüm çıkarlarının mücadelesini sadece Komünist partiler verir. Birlik cephesi taktiği aynı zamanda, asla, şu ya da bu parlamenter hedefi güden önderliklerin «seçim kombinasyonları» anlamına da gelmez. Birlik cephesi taktiği, komünistlerin, başka partilere ya da gruplara üye, ya da partisiz bütün işçilerle işçi sınıfının en temel hayati çıkarlarını burjuvaziye karşı savunmak için birlikte mücadele etmesi önerisidir. En küçük günlük talep için verilen her mücadele, devrimci eğitim için bir kaynak oluşturur; çünkü mücadele

deneyleri, emekçileri devrimin kaçınılmazlığına ve komünizmin önemine inandıracaktır.

Birlik cephesi için çalışırken özellikle önemli görevlerden biri, sadece ajitasyona dayalı sonuçlar değil örgütsel sonuçlar da elde etmektir. Bizzat işçi kitlesinin içinde örgütsel müstahkem mevkiler (işyeri meclisleri, bütün partilerden ya da partisiz işçilerden oluşacak denetim komisyonları, v.b.) elde etme amacıyla tek bir fırsat bile kaçırılmamalıdır. Birlik cephesi taktiğinde en önemli olan ve en önemli kalacak olan, ajitasyonla ve örgütsel olarak işçi kitlelerinin toparlanmasıdır. Birlik cephesi taktiğinin gerçek başarısı «aşağıdan», bizzat işçi kitlesinin derinliğinden çıkacaktır. Fakat komünistler bu arada, belirli koşullarda rakip işçi partilerinin yöneticileriyle görüşmeler yapmaktan da kaçınmamalıdırlar. Ancak bu tür görüşmelerin gidişatı konusunda kitlelere sürekli ve eksiksiz bilgi verilmelidir. Komünist Partisinin ajitasyondaki bağımsızlığı böyle görüşmeler sırasında da hiçbir biçimde sınırlanmamalıdır.

Somut koşullara göre, değişik ülkelerde birlik cephesi taktiğinin farklı biçimlerde yürürlüğe konacağı, kendiliğinden anlaşılır bir şeydir. Fakat önemli kapitalist ülkelerde nerede sosyalist devrimin nesnel koşulları olgunlaşmışsa ve nerede —karşı-devrimci önderlerin yönettiği— Sosyal Demokrat partiler bilinçli olarak işçileri bölmeye çalışıyorsa, birlik cephesi taktiği orada yeni bir dönem için belirleyici olacaktır.

11. İşçi Hükümeti

Genel propaganda sloganı olarak hemen her yerde işçi hükümeti (işçi ve köylü hükümeti de olabilir) kullanılmalıdır. Fakat güncel siyasal slogan olarak işçi hükümeti, burjuva toplumunun özellikle güvensiz durumda bulunduğu, işçi partileriyle burjuvazi arasındaki güç oranının, hükümet sorununun çözülmesini pratik bir zorunluluk olarak gündeme getirdiği ülkeler için önemlidir. Böyle ülkelerde, işçi hükümeti sloganı, bütün bir birlik cephesi taktiğinden çıkan kaçınılmaz mantıki bir sonuçtur.

II. Enternasyonal partileri, bu ülkelerdeki durumu, burjuvalarla Sosyal Demokratların kuracağı bir koalisyonun

propagandasını yaparak ve böyle bir koalisyonu gerçekleştirerek «kurtarmaya» çalışıyorlar. II. Enternasyonal'in bazı partilerinin (örneğin Almanya'da), böyle bir koalisyona açıkça katılmayı reddetmeleri ve bir yandan da gizliden gizliye onu sürdürmeleri ,protestocu yığınların protestosunu yatıştırmayı amaçlayan bir manevradan, işçi kitlelerini aldatmanın daha rafine bir yolundan başka bir şey değildir. Burjuvalarla Sosyal Demokratların açık ya da maskelenmiş koalisyonunun karşısına komünistler, ekonomik ve siyasal alanda burjuva iktidarına karşı ve onun nihai çöküşünü amaçlayan, işçilerin birlik cephesini ve bütün işçi partilerinin koalisyonunu çıkartırlar. Tüm işçilerin burjuvaziye karşı verdiği birleşik mücadelede devlet aygıtı, bütünüyle işçi hükümetinin eline geçmelidir; ve bu yolla işçi sınıfının egemenlik konumları güçlendirilmelidir.

Bir işçi hükümetinin ilk başta gelen görevleri, proletaryayı silahlandırmak, burjuva, karşı-devrimci örgütleri silahsızlandırmak, üretim üzerinde denetimi gerçekleştirmek, vergilerin asıl yükünü zenginlerin omuzlarına bindirmek ve karşı-devrimci burjuvazinin direncini kırmak olmalıdır.

Böyle bir işçi hükümeti, ancak bizzat yığınların mücadelesinden doğduğu takdirde, ezilen işçi kitlelerinin en aşağı tabakalarınca yaratılan, mücadele yeteneğine sahip işçi organlarına dayandığı takdirde gerçekleşebilir. Parlamenter bir kuruluşa sahip olan, yani tümüyle parlamento kökenli bir işçi hükümeti de devrimci işçi hareketinin canlanması için vesile yaratabilir. Gerçek bir işçi hükümetinin doğuşunun ve devrimci politika izleyen bir hükümetin ayakta tutulmasının, en zorlu mücadelelere, muhtemelen burjuvaziyle içsavaşa yol açacağı, anlaşılır bir şeydir. Proletaryanın, böyle bir hükümeti kurmaya kalkışması bile daha baştan, burjuvazinin en sert direnişiyle karşılaşacaktır. Bu nedenle işçi hükümeti sloganı, proletaryayı birbirine kenetlemek ve devrimci mücadeleleri başlatmak için elverişlidir.

Komünistler, koşullara göre, komünist olmayan işçi partileri ve işçi örgütleriyle birlikte bir işçi hükümeti oluşturmaya hazır bulunduklarını açıklamalıdırlar. Fakat bunu ancak, sözkonusu işçi hükümetinin, burjuvaziye karşı yukarda belirtilen anlamda bir mücadele yürüteceğinin güvenceleri varsa yapabilirler. Böyle bir durumda komünistlerin böyle bir hükümete katılmasının mantıki koşulları şunlardır:

1. Bir işçi hükümetine katılma, ancak Komintern'in onayıyla gerçekleşebilir.

2. Böyle bir hükümetin komünist üyeleri, partilerinin en sıkı denetimi altında bulunurlar.

3. Bu hükümetin sözkonusu komünist üyeleri, kitlelerin devrimci örgütleriyle en sıkı temas halinde bulunurlar.

4. Komünist partisi, kendine özgü çehresini ve ajitasyonunun tam bağımsızlığını kayıtsız şartsız olarak korur.

Bütün yararlarına rağmen işçi hükümeti sloganının sakıncaları da vardır; tıpkı birlik cephesi taktiğinin bütününün de birtakım tehlikeler içermesi gibi. Bu tehlikelerin üstesinden gelebilmek için komünist partiler şunu gözönünde tutmak zorundadırlar: Her burjuva hükümet aynı zamanda bir kapitalist hükümettir. Fakat her işçi hükümeti gerçek bir proleter hükümet, yani proletaryanın devrimci bir iktidar aygıtı değildir...

13. Dünya Partisi Olarak Komintern

Komünist Enternasyonal, örgütsel bakımdan bir dünya partisi olarak biçimlenişiyle gitgide daha büyük ölçüde eş zamanda içinde siyasal bakımdan da böyle (bir dünya partisi olarak —ç) davranmak zorundadır; Komintern, özellikle bütün ülke gruplarında gerekli eylemlerin yönetilmesine dikkat etmelidir.

14. Uluslararası Disiplin

Birlik cephesi taktiğini uluslararası planda ve tek tek her ülkede yürütebilmek için, Komintern ve onun tekil seksiyonlarının her biri içinde şimdi her zamankinden fazla uluslararası disipline ihtiyaç vardır.

IV. Kongre, ancak bütün ülkelerde tek sesli ve planlı biçimde, ve sırf sözde değil eylemde de gerçekleştirildiği takdirde meyvelerini verecek olan taktiğin yürütülmesinde, bütün seksiyonlarından ve üyelerinden en sıkı disiplini göstermelerini ister.

21 koşulun onaylanması, Dünya Kongrelerinin ve Dünya Kongreleri arasında geçen zaman için Komintern organı olan Yürütme'nin bütün taktik kararlarının uygulanmasını da içe-

rir. Kongre Yürütme'yi, tüm taktik kararların bütün partilerce uygulanmasını en sıkı biçimde teşvik ve kontrol etmekle görevlendirir. Ancak Komintern'in kesin hatlarıyla belirlenmiş taktiği, uluslararası proletarya devriminin zafere mümkün en büyük hızla ulaşmasını güvence altına alır.

b) KPD'NİN İŞÇİ HÜKÜMETİNE İLİŞKİN TUTUMU

Birlik cephesi taktiği Almanya'da önemli bir rol oynadı. KPD'nin (Alman Komünist Partisi) 1923 Ocak ayındaki VIII. Kongresi, sadece birlik cephesi üzerine belirli ilkeler saptamakla kalmadı, aynı zamanda «işçi hükümeti» konusunda da tutum belirledi. VII. Kongre'ce kabul edilen ilkeler, komünistlerin 1923 güzünde Saksonya ve Thüringen'deki Sosyal Demokrat hükümetlere katılırken dayandıkları teorik temeli meydana getirdi. KPD'nin Ekim 1923'deki yenilgisinden ve Sol kanadın KPD yönetimini almalarından sonra, işçi hükümeti ve birlik cephesi konusundaki tezler de değiştirildi. KPD, kendisinin «tek işçi partisi» olduğunu açıkladı. Özellikle 1929'dan sonra sadece «aşağıdan birlik cephesi» —yani Sosyal Demokrat parti önderliklerine karşı birlik— sloganı benimsendi. 1923 KPD Kongresi şu açıklamayı yapıyordu:

...Birlik cephesi taktiği reformistlerin maskesini indirmeğe yönelik bir manevra değildir. Reformistlerin teşhiri, tersine, proletaryanın birlik içinde kenetlenmiş mücadele cephesinin oluşturulması için bir araçtır. Komünistler, bütün proleterlerle ve bütün proleter örgütlerle ve partilerle birlikte proletaryanın çıkarları için mücadele etmeye heran hazırdır. Bu nedenle Komünist Partisi bütün ciddi durumlarda, bütün proleter örgütlerin hem kitlelerine hem de önderliklerine proleter birlik cephesinin oluşturulması için mücadele etme önerisini götürmelidir. Birlik cephesinin oluşturulmasının, sırf yığınları mücadeleye çağırmakla (sadece «aşağıdan») veya sırf tepedeki kişilerle pazarlıklar yapmakla (sadece «yukardan») mümkün olacağı yollu anlayış, diyalektik-olmayan, katı bir anlayıştır. Birlik cephesi asıl, sınıf mücadelesinin ve proletaryanın gitgide güçlenen tabakalarında sınıf bi-

linci ve mücadele isteğinin canlı uyanış sürecinde gelişecektir.

İşçi sınıfının sefaletine karşı verilen eylemli günlük mücadele içersinde, Sosyal Demokrat önderlerin ihaneti nedeniyle pasifleşmiş işçi kesimleri yeniden proletaryanın sınıf mücadelesine kazanılacaktır.

Birlik cephesi için verilen mücadele, (bizi —ç) eski proleter kitle örgütlerinin (sendikalar, kooperatifler v.b.) fethedilmesine sevkeder. Reformistlerin taktiği yüzünden burjuvazinin aletleri haline gelmiş bulunan bu işçi organlarını yeniden, şimdiki aşamada sadece burjuvaziyi yıkmak için sürdürülebilecek olan proleter sınıf mücadelesinin organları haline dönüştürür.

Proleter birlik cephesi, hedeflerine varabilmek için, bu eski örgütleri fethetmenin yanısıra, bütün sınıfı kapsayan organlar yaratmalıdır (işyeri meclisleri, denetim komisyonları, siyasal işçi meclisleri). Ancak, işçilerin, hizmetlilerin, memurların ve küçük köylülerin siyasal meclislerinde ve işyeri meclislerinde örgütlenmiş olan bütün sınıf, karşı-devrimin bütün dirençlerini diktatörce zorla kırmak için, sömürülen sınıfın bütün gücünü tek bir savaş cephesi biçiminde burjuvaziye karşı dikebilir. Burjuvaziyi yıkmayı amaçlayan, siyasal işçi meclislerinde örgütlenmiş devrimci birlik cephesi, kitlelerin komünizme kazanılması mücadelesinin başlangıcında değil sonunda bulunabilir...

İşçi hükümeti ancak, geniş kitlelerin, burjuvaziye karşı verdiği mücadelelerin akışı içersinde, reformist önderlerin işçilerin mücadelesine verdiği ruhsatla oluşabilir. İşçi hükümeti yine ancak, proleter kitle mücadelelerinin belirli bir anında, burjuvazinin konumunun, dünya ekonomisinin bunalımını çözememesinin sonucu olarak, işçi sınıfının mücadelesi tarafından güçlü biçimde sarsıldığı bir anda oluşabilir.

İşçi hükümeti ne proletaryanın diktatörlüğüdür ne de ona doğru barışçıl, parlamenter bir yükseliştir. Proletarya diktatörlüğü bilinçli olarak demokrasinin çerçevesini parçalarken, demokratik devlet aygıtını, yerine tümüyle proleter sınıf organlarını geçirmek amacıyla dağıtırken, işçi hükümeti, burjuva demokrasisi çerçevesinde ve öncelikle onun araçlarıyla, proleter organlara ve proleter kitle hareketlerine dayanarak işçi politikası yürütme yolunda işçi sınıfınca girişilen bir deneydir.

İşçi hükümeti, burjuvaziye karşı proleter bir politika yürütmeyi ve bütün yükü mülk sahibi sınıfa yüklemeyi deneyen bir işçi partileri hükümetidir; oysa SPD'nin şimdiye kadarki koalisyon politikası, bütün yüklerin işçi sınıfının sırtına bindirilmesi sonucunu doğurmuştur. Fakat böyle bir işçi hükümeti ancak, geniş işçi kitlesine ve onun, birlik cephesi hareketi içinden doğmuş organlarına (işyeri meclisleri, denetim komisyonları, işçi meclisleri, v.b.) ve silahlanmış işçilere dayanıyorsa proleter bir politika güdebilir ve proleter birlik cephesi programını gerçekleştirebilir.

...İşçi hükümetine katılmak, Komünist Partisi açısından proletaryanın devrimci hedefleri pahasına varılmış bir anlaşma, bir hile ya da taktik bir manevra değildir; kendilerini burjuvaziden ayırma ve komünistlerle birlikte proletaryanın günlük talepleri için mücadele verme yönündeki istemlerini açıkça gösterdikleri takdirde reformist işçi partileriyle birlikte mücadele etmeye ciddi biçimde hazır olmak demektir.

Komünist Partisi, işçi hükümetine katılırken koşullar koymalıdır. Bunların en önemlileri, proleter birlik cephesi organlarının yasa yapmaya (görüşme ve uygulama) katılması ve işçilerin silahlandırılmasıdır. Ancak Komünist Partisinin bir işçi hükümetine katılması konusunda reformist önderlerin verecekleri sözler değil, genel siyasal durumun değerlendirilmesi, burjuvazi ile proletarya arasındaki güç oranı, proleter yığınların mücadeleye isteklilik dereceleri, özgün sınıf organlarının varolup olmaması, reformist bürokrasinin direnme gücü ve ilk başta da Komünist Partisinin, yığınları kendi talepleri adına mücadeleye sevk etme yeteneği belirleyicidir...

19] BİR EKKİ TOPLANTISINA ÇAĞRI (1923)

EKKİ'nin komünist partilere gönderdiği, burada ilk kez yayımlanan mektupta, «Genişletilmiş Yürütme Komitesi»nin bir toplantısının gündemi bildiriliyordu. Toplantı, daha önce Mayıs ortalarında düzenlenmesi öngörülmüşse de, Haziran'ın 12'si ile 23'ü arasında Moskova'da yapıldı (1923).

Bu belge (çağrı), EKKİ'nin çalışma yöntemini göstermesi açısından ilginçtir. Fakat aynı zamanda, 1923 yılının Mart ayında, bir süre sonra (Kasım 1923) Almanya'da gerçekleştirilmesi planlanan ayaklanmanın henüz gündeme alınmamış olduğunu da göstermektedir.

Moskova, 13 Mart 1923

KP Merkezlerine,

Prezidyum, Genişletilmiş Yürütme Komitesinin toplantısını *Mayıs ortasında* yapmayı kararlaştırdı. Konferansın başlangıç gününü sizlere ayrıca bildireceğiz. Prezidyum, gündemi aşağıdaki biçimde önermektedir:

1. Prezidyum raporu.
2. Ruhr Bölgesinin işgali ve bununla bağlantılı sorunlar.
3. Birlik cephesinin pratikte yürütülmesi.
4. İngiliz işçi hareketi ve İngiliz seksiyonunun görevleri.
5. Merkeziyetçiliğin sınırları üzerine tartışma (ilk planda İskandinavyalılarla).
6. Sendikal sorunlar ve işyeri meclisleri sorunları.
7. Faşizme karşı kampanya.
8. Komünist Enternasyonal programı için hazırlık çalışmaları.

Bu öneri hakkındaki tutumumuzu derhal saptayıp, gündemde herhangi bir düzeltme ya da değiştirme öneriniz olup olmadığını bize bildirmenizi rica ederiz.

Komünist Selamlar
Komintern Prezidyumu Adına
Otto Kuusinen

20] KITLE ÖRGÜTLERİNİN ÇALIŞMASI (1924)

Komintern yönetimi öncelikle işçileri kazanmak istiyordu, bu nedenle sendikalara önemli roller yüklemişti ve Komintern'in «kitle örgütleri»nden birçoğu sendikal alanda çalışıyordu. 1921 Temmuzunda kurulan «Kızıl Sendikalar Enternasyonali» (RGI) bağımsız komünist sendikaların

birleşmesiyle oluşmuştu. Tüzüğünde RGI'nin amacı, «kapitalizmin yıkılmasına» katkıda bulunmak olarak belirtiliyordu. Ancak komünist sendikalar (Sovyetlerdekiler dışında) küçük ve çoğunlukla etkisiz gruplar halinde kaldılar. Bu nedenle RGI Moskova'da çeşitli «Propaganda Komiteleri» oluşturdu. Bunlar, sadece bağımsız komünist sendikaları yönetmekle kalmıyor, aynı zamanda komünistlerin serbest sendikalardaki çalışmalarını koordine etmek yükümlülüğünü de taşıyorlardı. Moskova'daki bu propaganda merkezlerinin en önemlisi, «Devrimci Metal İşçilerinin Uluslararası Propaganda Komitesi»ydi (IPK). IPK'nın çalışma tarzı (ki uluslararası deney ve bilgi alışverişine azımsanmayacak ölçüde hizmet ediyordu) burada ilk kez yayımlanan bir genelgeden anlaşılmaktadır.

Moskova, 7 Nisan 1924

Genelge No: 5

Paris, Londra, Berlin, Torino, Prag, Viyana, Basel, Brüksel, Sofya, Belgrad, Klausenburg (Romanya), Moskova, Christiania, Stockholm, Helsingfors, Varşova, Riga, Reval, New York, Chicago, Toronto, Tokyo, Buenos Aires (Arjantin), Barcelona (İspanya).

Değerli yoldaşlar!

Bu genelge aracılığıyla devrimci metal işçilerinin IPG'sı (uluslararası propaganda komitesi —ç) sizlere, Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nin Moskova'daki III. Kongresi vesilesiyle ve bu kongre sırasında metal işçisi delegelerin bir görüşme yapmasının öngörüldüğünü bildirir. Bu, hazırlık niteliğinde bir görüşme olacak ve, sekreteryanın görüşüne göre, aşağıdaki sorunlarla uğraşacaktır:

1. Değişik ülkelerden gelen delegeler arasında karşılıklı bilgi alış verişi.

2. Devrimci metal işçilerinin 3. Düzenli Uluslararası Konferansı için kesin bir tarih saptanması ve bir gündem hazırlanması.

Görüşmenin başarısı, değişik ülkelerin delegasyonlarında metal işçilerinin hangi oranda temsil edileceklerine bağlıdır. Metal işçileri her yerde muhalif sendikal harekette büyük bir

rol oynadıklarından, devrimci metal işçileri IPK Sekreteryası, Kızıl Sendikalar Enternasyonali III. Kongresi'ne gelecek delegasyonlarda çoğunlukla metal işçilerinin temsil edileceğini ummaktadır. Yine de IPK Sekreteryası, değişik ülkelerin metal işçileri arasında çalışan bir dizi aktif yoldaşın istişari oy sahibi olarak davet edilmesi isteğiyle RGI Tercih Bürosuna başvurmuştur.

Bu görüşmede karşılıklı bilgi alış verişinin mümkün olduğu kadar eksiksiz biçimde gerçekleşmesi için ve bunun gibi, devrimci metal işçilerinin önümüzdeki 3. Konferansına ayrıntılı bir raporun sunulabilmesi için, Sekreterya, bunun hazırlanışına aşağıdaki plana uygun biçimde katılmalarını istediğini seksiyonlarına bildirir:

a) Bu yılın 15 Nisanı ya da 1 Mayısına kadar, metal işçilerinin örgütleri hakkında sayısal bilgilerin iletilmesi. Bu verilerin geçen yılların sayılarıyla karşılaştırılması. Eğer bir ülkede üye sayılarında azalma varsa, bu azalma özellikle vurgulanmalıdır.
b) İşçilerin ekonomik ve hukuki durumu. 8 saatlik işgünü. En önemli ekonomik anlaşmazlıklar. Gerçek ücretin savaş-öncesi ücretlerle karşılaştırılması.
c) İşyeri meclisleri. Bunların varolduğu ülkelerde, faaliyetleri. İşyeri meclislerinin daha yeni örgütlendiği yerlerde, o ana kadarki gelişim süreçlerinin sergilenmesi.
d) Reformist kurumlarda devrimci muhalefetin etki gücü. Muhalefetin örgütlenme durumu nasıl? Seçimlerde muhalefetin elde ettiği oylar hakkında yaklaşık sayılar.
e) Reformistlerin muhalefetle nasıl mücadele ettikleri. Kuruluşlardan atmalar, bölmeler. Öteki bastırma önlemleri.
f) Seksiyonumuz ve üyeleri, burjuva hükümetin ve faşistlerin ne tür baskılarıyla karşı karşıya? Yakıp yıkmalar, tutuklamalar, cinayetler, v.b.
g) Muhalefet nasıl çalışıyor? Konferanslar yapıldı mı? Bunlara kimler katıldı? Hangi sorunlar ele alındı? Partisiz ve Sosyal Demokrat işçileri konferanslara katmak başarılabildi mi? Bildiriler, broşürler ve başka basılı malzeme dağıtıldı mı? İPK Bülteninin dağıtımı nasıl gidiyor, satılıyor mu parasız mı dağıtılıyor

ve ne çapta bir dağıtımı sözkonusu? Muhalefetin sekiz saatlik işgünü ve başka kampanyaların yürütülmesine katılması. Basılı malzemenin varolan sayılarının rapora eklenmesi gereklidir.

h) Metal sanayiinin en önemli dallarının ve en önemli tröstlerin faaliyetlerinin durumları üzerine genel veriler.

Raporların 1 Mayısa kadar bitirilmiş ve dolaylı yoldan IPK'ya gönderilmiş olması istenmektedir. Sözkonusu ülkenin devrimci metal işçileri tarafından çıkartılmış basılı yayınların (gazeteler, bildiriler, broşürler, v.b.) raporlara eklenmesi gerekmektedir.

Sekreterya, karşılıklı haberleşmenin önemini ve bu bilgilerin hareketin berrak bir tablosunu vermesinin zorunluluğunu vurgularken, seksiyonlarının bu genelgeyi alır almaz saflarından uygun bir yoldaşı raporu hazırlamakla görevlendirmelerini önerir. Bunun yanısıra gönderilecek temsilcinin Moskova'ya gelişinden önce, muhalif metal işçileri arasında, metal işçilerinin uluslararası hareketinin sorunlarının tartışılacağı toplantılar düzenlenmesi de önerilmektedir. Bu toplantılarda, sözkonusu seksiyonun Uluslararası Konferansda ele alınmasını istediği sorunların tartışılması da iyi olacaktır.

Seksiyonların bu genelgeye geciktirmeden cevap vereceklerini umuyoruz.

Devrimci selamlar
[imzalar okunmuyor]

21] SENDİKALAR SORUNU (1924)

Komintern, sendikalar sorununa çok büyük önem vermesine rağmen [bk. Belge 20], serbest sendikalara karşı izlenen politikada sürekli yalpalanmıştır. Komintern'in yürüttüğü mücadelede aşırı radikal bir politika izlediği aşırısol dönemlerde (1924 ve 1929-1934) Komünist Partiler kendi komünist sendikalarını kurdular. Komünist Enternasyonal'in ölçülü bir rota izlediği yıllarda (1921-1923 ve 1926-1928), komünistler, «birlik cephesi» politikasını sendikalarda da

sergilemeye çalıştılar, serbest sendikalar içinde çalışmak ve sendikacıları komünist politikaya kazanmak görevini üstlendiler. Her şeyden önce 1924 başında çeşitli komünist partilerde (ilk başta da KPD'de), sendikaların bölünmesi doğrultusunda propaganda yapan ve çalışan aşırı-sol güçler vardı. Komintern yönetimi o zaman böyle eğilimlere karşı çıktı. Hattâ, Komünist Enternasyonal'in V. Dünya Kongresi'nde (Haziran-Temmuz 1924) bütün komünist sendikaların yeniden serbest sendikalara katılması ve sendikal birliğin sağlanması kararlaştırıldı. (Burada son bölümü yer alan) Sonuç Bildirisi, Komintern'in sendikalar konusunda o dönem sahip olduğu çizgiyi göstermektedir. Bu karar 1929'dan sonra değiştirilmiştir: 1934'e kadar yeniden özgün komünist sendikaların oluşturulması tezi geçerlilik kazanmıştır.

(...) VI. Önümüzdeki Görevler

1. Bütün Komünist Partilerinin merkezi görevi, işyerinden başlayarak, gerek işkolu sendikaları gerekse genel sendikalar çizgisi (politikası —ç) temelinde mücadele fraksiyonları oluşturmak ve parti örgütlerinin tek tek üyeler ve özellikle sendikalardaki fraksiyonlar üzerindeki denetimini güçlendirmektir.
2. Çalışmanın ağırlık noktası kitleler arasındaki ve işyerlerindeki çalışmaya dayandırılmalıdır. Bundan, doğal olarak, henüz kurulmamış bulundukları yerlerde işyeri meclislerinin kurulmasının zorunluluğu ve varolan işyeri meclislerindeki çalışmanın daha fazla devrimcileştirilmesi ve derinleştirilmesi gereği çıkar. Gerekli olan yerlerde, reformist sendikalar girişimcilerden yana tavır aldıkları zaman, bunların karşısına çıkmak için işyeri meclislerinin ekonomik mücadelelere aktif ve enerjik biçimde katılmasına çalışılmalıdır.
3. Her parti içinde, ekonomik mücadeleyi yönetecek mücadele organları sorunu enine boyuna ele alınmalı ve pratik olarak çözülmelidir. Bu, özellikle devrimci işçilerin reformist sendikaların üyesi bulundukları ve ekonomik eylemlerin, sendika yönetimlerinin kulislerde sürdürdükleri pazarlıklara ve bu yönetimlerin uzlaşmacılığına bağımlı olduğu yerlerde zorunludur.

4. Her ülkede bütün bağımsız devrimci sendikalar ile ihraç edilen (unsurların —ç) oluşturduğu sendikalar birleştirilmeli ve eylem komiteleri aracılığıyla bunların reformist sendikalardaki muhalefetle bağ kurmaları sağlanmalıdır.
5. Sendika önderliklerinin ihanetlerine karşı mücadele sertleştirilmeli ve ihanet niteliğindeki bütün tavırlar işyerlerinde tartışılmalıdır. Kitleler arasında, «Hain Bürokratlar Proletaryanın Saflarından Defolsun!» sloganının yaygınlaşması sağlanmalıdır.
6. Sendikal hareketin bölünmüş olduğu yerlerde, nisbi temsil ve fikir mücadelesi özgürlüğü temeli üzerinde bütün sendikaların katılacağı bir birleşme kongresi toplayarak sendikal hareketin birliğinin yeniden sağlanması için kitleler arasında sistemli bir çalışma sürdürülmelidir. Her doğrultudan işçinin sermayeye karşı ortak tavrını gerçekleştirmek amacıyla, bölünmüş sendikal hareketin birliğinin yeniden sağlanması sloganı, önümüzdeki dönemin merkezi sloganı olmalıdır.
7. Sendika bürokrasilerinin siyasal ve ekonomik bakımdan içine girdikleri grev kırıcı tavır yüzünden sendikalardan ayrılmanın sıklaştığı yerlerde, parti, bütün çözülme ve pasiflik eğilimlerine karşı enerjik bir mücadele yürütmelidir. Komünistlerin sendikalardan uzaklaşmasına karşı en acımasız mücadele verilmelidir. Böyle ülkelerde mücadele, «Sendikalara Geri Dönelim!» sloganıyla sürdürülmelidir.
8. Örgütlenmemiş işçileri örgütlemek ve mücadeleye çekmek için enerjik biçimde çalışılmalıdır. Örgütlenmemişleri yeni örgütlerde toplamak yanlış olurdu; bütün örgütlenmemişler ve değişik nedenlerle sendikalardan ayrılmışlar için doğal, temel birleşme noktası, işyeri meclisidir, eylem sırasında ise eylem komiteleri ve mücadele komiteleridir v.b. Örgütlenmemişleri birleştirmek için yapılacak bütün çalışmanın amacı, onların tekrar sendikalara girmelerini sağlamak ve sendikanın politikasından hoşnutsuz bulunan işçileri sendika bürokrasisine karşı aktif mücadeleciler haline dönüştürmek olmalıdır.
9. İşçi sınıfının iktidar için verdiği mücadele açısından belirleyici rol oynayan işkollarındaki (ulaşım, madencilik, metalurji, kimya sanayii, elektrik sanayii, gaz sanayii,

v.b.) işçileri örgütlemeye özel bir dikkat harcanmalıdır. Komünist Partilerin sendikalardaki çalışmalarının başarısı, onların, ulusal ekonominin sözkonusu en önemli dallarını birleştirme ve örgütleme çalışmasındaki başarılarıyla ölçülecektir.

10. Sınırların her iki yanında birleşik, paralel eylemler örgütlemek için ortak komitelerin (Fransız-Alman, Alman-Polonyalı, Alman-Çek, İngiliz-Rus, Rus-Polonyalı, Fransız-İngiliz, Fransız-Alman-İtalyan, v.b.) oluşturulmasına çalışılmalıdır. Eğer partiler bu uluslararası ilişkilerin ve devletlerarası mücadele organlarının örgütlenmesi ve bunlarla uğraşacak kişilerin seçimi konularında çok ciddi davranırlarsa, bu ortak komiteler müthiş bir rol oynayabilirler.
11. Burjuvazileri sömürge ve yarı-sömürge halkları sömüren ülkelerin Komünist Partileri, sömürgelerde yükselen sendikal harekete özel dikkat göstermelidir. Bu alanda, bu genç sendikal örgütleri birincisi milliyetçi ideolojiden, ikincisi ana ülkelerin sendika bürokrasilerinin emperyalist politikalarına tâbi olmaktan kurtarmayı amaçlamalıdır.
12. Sendikaların bağımsızlığı ve özgürlüğü bayrağı altında, komünist partilere ve komünizme düşman bir politikanın yürütüldüğü ülkelerde, kitleler arasındaki çalışma güçlendirilmeli, bu sloganların anti-proleter özü açığa çıkartılmalı ve RGI Kongrelerinde alınan kararlara uyum gösteren sendikalist ögelerle yürütülen ortak çalışma güçlendirilmelidir. Anarko-sendikalist demagoji ve muğlaklığa karşı mücadele, bu ülkelerdeki komünist partilerinin en önemli görevidir.
13. Mücadelenin başarısı için önkoşul, düşmanlarımızı tanımamızdır. Bu nedenle komünist partiler, sendikalarla birlikte, işveren örgütlerinin, onların iç yapılarının, onlar tarafından yaratılan organların ve işçi örgütlerini yozlaştırmak ve parçalamak amacıyla onlar tarafından kullanılan yöntemlerin titiz bir incelemesini yapmalıdır. İşçiler arasında işverenlerin birçok ajanı vardır. Komünist partiler ve devrimci sendikalar, sınıf düşmanlarının güçlerini ve direnme yeteneğinin sınırlarını öğrenmek amacıyla bir ekonomik karşı-casusluk (şebekesi —ç) örgütlemelidirler.

14. Bütün komünist partiler, sendikalar ile askere giden sendika üyeleri arasında bağlantı kurmak zorundadırlar. Askerlerin sözkonusu sendikalarla bağlantısını kuracak özel organların ve sandıkların kurulması, komünist partilerinin anti-militarist çalışması sırasında işe yarayabilir. Özellikle, denizcilerin örgütleriyle savaş filolarındaki tayfalar arasında sıkı bir ilişkinin kurulmasına çaba gösterilmelidir.

VII. Sonuç

Komintern'in V. Kongresi, daha önceki kongrelerin, komünistlerin sendikal hareket içindeki görevlerine ilişkin bütün kararlarını onaylar ve bütün komünist partilerin dikkatini, sendikalar içindeki çalışmanın olağanüstü önemine çeker. Bu sorunda yalpalamalara yer yoktur. Sendikalar devrimin hazırlanması döneminde büyük bir rol oynamaktadırlar, toplumsal devrim anında olağanüstü bir rol oynayacaklar ve proletaryanın zaferinden sonra, proletarya diktatörlüğünün organları haline geldiklerinde, sosyalist inşanın en önemli görevi onlara düşecektir. Bütün kongreler tarafından saptanan çizgi, büyük bir ısrarla sürdürülmelidir. Sendikaların kazanılması kitlelerin kazanılması demektir. Bu yolda bütün komünist partiler ileri doğru büyük bir adım atmışlardır. Daha da ileri gidilmelidir; sendika bürokrasisinin ihaneti, kitlelerin bu soruna ilişkin olarak zaman zaman içine düştükleri yenilgiler ve yalpalamalar ne kadar büyük olursa olsun. Burada toplumsal devrim açısından ölüm kalım sorunu sözkonusudur. Bu nedenle Komintern'in V. Kongresi, alınan kararlardan bir adım, bir milim bile sapılmamasını ve sendikaların fethedilmesini, yani kitlelerin fethedilmesi (yönündeki çalışmaların —ç) sonuna kadar götürülmesini ister.

Uluslararası duruma ilişkin bir raporda Stalin, 1924 Eylülünde, Sosyal Demokratların faşizmin bir «kanadı» olduklarını iddia etti. (İlk olarak bundan birkaç ay önce Zinovyev tarafından ortaya atılmış olan) bu tez, özellikle 1929'dan sonra büyük bir rol oynadı. Komintern, 1929'dan sonra Stalin'in Eylül 1924'deki görüşlerine dayanarak Sosyal Demokrasiyi «sosyal-faşist» olarak niteledi ve ona karşı mücadele etti.

...Bazıları, burjuvazinin zorunluluktan değil de kendi isteğiyle, özgür bir seçme ile «pasifizm» ve «demokratizm»e yöneldiğini sanıyorlar. Burada, burjuvazinin çok önemli mücadelelerde (İtalya, Almanya) işçi sınıfını yendikten sonra kendisini muzaffer hissedip «demokratizm»e izin verdiği kabul ediliyor. Başka sözlerle, belirleyici savaşlar gündemde olduğu sırada burjuvazi bir savaş örgütünü, faşizmi kullandı, fakat şimdi, işçi sınıfı yenilmiş olduğundan, onun yerine zaferini en iyi yerleştirme yolu olan «demokratizm»i geçirebiliyor. Buradan da, burjuvazinin iktidarını sağlamlaştırdığı «pasifizm dönemi»ni uzun süreli bir dönem olarak görürken, Avrupa devrimini de uzun bir vadeyle ertelenmiş saymak gerektiği sonucuna varılıyor.

Varsayım tümüyle yanlış.

Birincisi, faşizmin burjuvazinin bir savaş örgütü olduğu doğru değil. Faşizm sadece askeri bir kategori değildir. Faşizm, burjuvazinin savaş örgütüdür, Sosyal Demokrasinin aktif desteğine dayanmaktadır. Sosyal Demokrasi nesnel olarak, faşizmin ılımlı kanadıdır. Burjuvazinin bu savaş örgütünün, Sosyal Demokrasinin aktif desteği olmaksızın, mücadelelerde ya da ülkenin yönetiminde belirleyici başarılar elde edebileceğini varsaymak için hiçbir neden yoktur. Bu örgütlenmeler birbirlerini dıştalamıyor, aksine tamamlıyorlar. Bunlar karşıt değil ikiz kardeştirler. Faşizm, emperyalizmin savaş sonrası bunalım koşullarında ortaya çıkan ve proletarya devrimine karşı mücadele için düzenlenen bu iki temel örgütlenmenin şekillenmemiş siyasal blokudur. Burjuvazi, böyle bir blok olmaksızın iktidarını sürdüremez. Bu yüzden

«pasifizm»in faşizmin bir kenara atılması demek olduğunu düşünmek bir hata olurdu. Bugünün koşullarında «pasifizm», faşizmin ılımlı, Sosyal Demokrat kanadının ön plana sürülerek sağlamlaştırılması demektir...

23] ZİNOVYEV : KOMÜNİST PARTİLERİNİN BOLŞEVİKLEŞTİRİLMESİ (1925)

Haziran/Temmuz 1924'de, Komintern'in yeni «sol rota»nın etkisi altında toplanan 5. Dünya Kongresi bütün Komünist Partilerinin «Bolşevikleştirilmesi» sloganını ortaya attı. Bu sloganla daha sonraki yıllarda bütün partilerin SBKP'ni örnek alması yanında, Troçkizm ve Lüksemburgianizme karşı da ideolojik mücadele yürütüldü. **Komünist Enternasyonal**'de çıkan bir makalesinde Zinovyev, bu «Bolşevikleştirme»nin teorik ögelerini sunuyordu. Ocak 1925'de yayımlanan bu makaleyi buraya biraz kısaltarak alıyoruz.

Yakın bir gelecekte Komünist Enternasyonal'in Genişletilmiş Yürütme Komitesi toplanacak. 5. Dünya Kongresi'nden bu yana neredeyse altı ay geçti, ama uluslararası Komünist hareketin gündeminde hâlâ otorite gücü taşıyan çözümlere muhtaç çok sayıda sorun bulunuyor. Sözkonusu toplantıda tartışılacak sorunların en önemlileri arasında, uluslararası sendikal birlik, «demokratik-pasifist» dönemin birdenbire son bulması ve dünya gericiliğinin yeni bir döneme girmesinden çıkacak sonuçlar, Rus Komünist Partisi içindeki tartışma v.b. Fakat şüphesiz en önemli sorun, Komintern'in bütün partilerinin Bolşevikleştirilmesi olacak.

Komintern'in, emperyalist savaşın bitimi ve bir dizi ülkede temel devrimci güçlerin fırtına gibi yükselmesiyle eşzamanlı olan ilk döneminde, devrimde partinin ne gibi bir rolü bulunduğu konusunda daha o zaman bile kafası aydınlık olanlarımız da dahil hepimiz, en önemli devletlerde Komünist partiler yaratmayı henüz başaramamış olduğumuza bakmadan, kapitalizm karşısında hızla zafere ulaşılabileceği inancını paylaştık. Bu, Komünist Enternasyonal'in saldırı ve atılım dönemi diye adlandırılabilecek olan dönemdi. Emper-

yalizmin o iğrenç insan kıyımına karşı duyulan nefret, en geniş işçi kitlelerine yayılmıştı. Savaşa katılmış ülkelerin güvenliksiz ve ekonomik bitkinlik ortamında bu nefret, öyle güçlü, fırtına gibi bir hareketin patlamasına yol açtı ki, denizin kıyılardan taşacağı ve kapitalizmin ana kentlerini istila edeceği sanıldı.

Komintern'in çalışmalarında *ikinci* dönem, 1921 ile 1924 yılları arasındaki dönemdir. Zaferin o kadar kolay kazanılamayacağı, Komünist Partilerini geliştirmek için yıllarca çalışmak gerektiği açığa çıkmıştı. Bu çalışma Komintern'in 3. ve 5. Dünya Kongreleri arasında şu ya da bu ölçüde başarıyla yürütüldü. Şimdi *üçüncü* dönem başlıyor. Bu dönemin başlangıcı olarak 5. Dünya Kongresi kabul edilecektir. Komünist Partiler kaba hatlarıyla inşa edildiler. Şimdi sorun, bunları *Bolşevikleştirmek*. Komünist Enternasyonal'in 5. Dünya Kongresi bu sloganı attı. Genişletilmiş Yürütme Komitesi'nin önümüzdeki toplantısı ise onu somutlamalı, ona can vermeli.

Partilerin Bolşevikleştirilmesi! Bu slogan şimdi bütün dünya burjuvazisinin korktuğu hayalet olacak. Bu tam da Avrupa'nın «üzerinde dolaşan» modern «hayalet»tir. II. Enternasyonal uşaklarının omuz verdiği dünya burjuvazisi, hiç şüphe yok ki, Komintern'in Bolşevikleşme içinde bulunan partilerine karşı bir olağanüstü yasa çıkartarak silahlanmak istiyor. Dünya emperyalizmi Komünistlere karşı bir olağanüstü yasa hazırlamak ve Bolşevikleşmeye karşı tıpkı I. Enternasyonal zamanında olduğu gibi, sadece daha büyük iğrençlik ve hainliklerle dolu bir «Kutsal Savaş» açmak istiyor.

Çok geç, baylar!

Şu ya da bu Komünist Partisini yasadışılığa itmeyi, onu zaman zaman baskılarla zayıflatmayı başarabilseniz bile, bu, sözkonusu partinin Bolşevikleşmesini engelleyememekle kalmayacak, hattâ bazı durumlarda daha da hızlandıracaktır. Partilerimizden bazılarının kesin olarak Bolşevikleşmek için hapishanelerden, olağanüstü yasalardan ve yasadışı bir dönemden geçmeye ihtiyacı olduğunu hâlâ anlayamadınız mı?

Fırtına gibi esen kovuşturmalar döneminden geçmek, bir yasadışı dönemde hayatını sürdürmek —evet, bu kader işte tam da bir partinin Bolşevikleşmesinin bir ögesi...

Peki, partilerimizin Bolşevikleştirilmesi ne demek?

Her şeyden önce, Bolşevikleşmenin ne olmadığına ilişkin birkaç söz (edeyim —ç). Bir partinin Bolşevikleştirilmesi hiçbir zaman «saf» Bolşevik partilerinin örgütlenme yolundan gitmek, «seçilmişler»den bir örgüt oluşturmak v.b. olamaz. Bolşevik her şeyden önce kitleden bir insandır, yani her şeyden önce kastlara düşmandır.

Bolşevikleştirme ilkelleştirme değildir. Bolşevik gerçek bir Marksisttir, yani Marx ve Lenin'in öğretisinin inanmış bir taraftarıdır. Bolşevik, en geniş halk kitlelerinin önderi olmak için çaba harcar ve aynı zamanda Marksist öğretinin yüksekliklerinde, proletarya devriminin cebir dersine gerçekten nüfuz etmiş durumda bulunmaya çalışır.

Bolşevikleştirme, Rus Bolşevizminin deneylerini mekanik biçimde öteki ülkelere taşımak değildir. Bolşevik her şeyden önce, somut durumda yolunu bulmaya çaba gösterir. Bolşevik Marx ve Lenin'in öğretisini «genellikle»ye çevirmez, aksine onu toplumsal düzeyin, ekonominin ve politikanın verili zamansal ve mekansal koşullarına uyarlar.

Komintern partilerinin Bolşevikleştirilmesi, Bolşevik Partisi'nin üç Rus devrimindeki deneylerinden (aynı zamanda Komintern'in öbür en iyi seksiyonlarının deneylerinden de) yararlanmak ve onları her ülkenin somut durumunda kullanmaktır.

Komintern'in bütün partileri için sözkonusu olan bir dizi ortak görev vardır. Bunlar örneğin:

1. Komünist öncünün partisiz işçi kitlesine doğru bir tarzda yaklaşması. Avrupa'da bu, her şeyden önce, sendikalarla ilişki sorununun, yani Komünistlerin sendikalar içinde uzun süreli çalışma taktikleri sorununun doğru çözümü demektir.

2. Köylülüğe doğru yaklaşım. Bütün dünyanın tarımsal alanda çalışan halkı, tarafımızdan kazanılması ve proletaryanın müttefikleri haline getirilmesi gereken ve zorunlu olan üç tabakadan meydana gelir. En azından tarafsızlaştırmamız gereken bir başka köylü tabakası da vardır. (Lenin yoldaşın köylü sorununa ilişkin görüşlerine bk... Komintern'in II. Dünya Kongresi'nde kabul edilen bu görüşler, partilerin Bolşevikleştirilmesinin en önemli belgelerinden biridir —bk. Belge 9 —ç)

3. Ulusal sorunun ve sömürgeler sorununun doğru çözümü. Bu sorun, köylülük sorununun doğru çözümü ile sıkı bir

bağlantı içindedir; çünkü sömürge ve yarı-sömürgelerde yaşayan halkların büyük çoğunluğu köylüdür.

4. Zafere yönelik, bolşevik bir irade, yani, eğilip bükülmez bir irade ve bütün taktik sorunların bu hedefe tâbi kılınması. Bundan ötürü Lenin yoldaşın bize *Çocukluk Hastalığı*'nda öğrettiği anlamda «uzlaşmalar»a olanak tanıma (yeteneği —ç)

Bir partiyi Bolşevikleştirmek demek, her ülkede, bir partiye (a) bir kitle partisi ve (b) savaşan Leninizmin bir partisi olma imkânlarını veren temel görevler üzerinde bütün dikkatleri yoğunlaştırmak ve bunları anında kavramak demektir...

Almanya'da şu anda partinin Bolşevikleştirilmesi, her şeyden önce sendikal sorunun doğru çözümünden geçiyor. Alman Komünist Partisi bize geçtiğimiz yıllarda dürüstçe Bolşevik olmayı isteyen bir partinin, buna rağmen nasıl Bolşevikliğe uymayan yanlışlar yapabileceği konusunda örnekler verdi. Alman Komünist Partisi'nin —Frankfurt Kongresi öncesinde— sendikalar sorununda düştüğü yanlış böyle bir yanlıştı. Bu yanlış sadece teoride değil, sadece birtakım kararlarda değil, gazetelerde ve pankartlarda değil, partinin günlük çalışması içersinde, onun bütün bir pratik politikası içersinde telafi edilmelidir.

Alman partısini az kalsın yok edecek olan Brandler oportünizmine karşı haklı bir mücadele yürüten KPD, aynı zamanda partiyi işçi kitlesinden kopartan «sol» soyutlaştırmaya karşı da mücadele etmelidir. Ne olursa olsun son seçimlerde bir milyon oy kaybettiğimiz ve asıl önemlisi, Alman Sosyal Demokrasisinin bir buçuk milyona yakın oy kazandığı gerçeği hafife alınamaz. Şimdi yeni bir biçimde ajitasyon yürütmeyi becermek gerek; Alman işçisinin günlük hayatına, en canalıcı günlük sorunlarına, şu anki varoluşuna sıkı sıkıya «yapışan» bir ajitasyon yürütmeliyiz. Alman yoldaşlar bu durumda öncelikle, bıkmadan yorulmadan, her ne pahasına olursa olsun kitleleri Sosyal Demokrasinin etkisinden kurtarmak ve saflarımıza katmak için çalışmak yerine, kendilerini bir «kapalı çevre» —haline sokma, yokluğu erdem haline getirme ve «saf» Bolşeviklerden oluşan küçük bir örgütle yetinme eğilimine karşı mücadele etmelidirler.

Şu anda Sovyetler Birliği'nde Bolşevikleşme, Troçkizme

karşı ideolojik mücadeleyle, «meşru bir ayrı ton» olan Troçkizmin RKP'den tasfiyesiyle ilerliyor.

Polonya'da Bolşevikleşme, Lenin'in köylü sorununa ve ulusal soruna ilişkin görüşlerinin benimsenmesiyle ilerliyor. Polonyalı yoldaşlar şimdi, 20 yıl önce bulundukları yere yeniden dönüyorlar, çünkü o zaman bu sorunlarda Lenin yoldaştan farklı düşünüyorlardı. Fakat uluslararası devrimci hareketin deneyleri, bu sorunlarda Leninizmin «Lüksemburgianizm» karşısında doğruluğunu kanıtladı. (Geçerken söylemiş olalım, «Lüksemburgianizm»in teorik ve pratik alandaki yanlış yönlerinin aşılması da Bolşevikleşmenin zorunlu bir ögesidir v b.)...

24] PARTİLERİN DURUMU ÜZERİNE EKKI'NİN ÖRGÜTLENME RAPORU (1926)

EKKİ çeşitli vesilelerle, faaliyet raporları yayınlardı. Bu raporlar, tekil durumlarda, Komintern'in seksiyonları üstüne aydınlatıcı bilgiler içerirdi. EKKİ'nin 1926 yılı faaliyet raporunda Örgütlenme Bürosunun hazırladığı bir liste vardı. Bu raporu hayli uzun oluşuna rağmen buraya kısaltmadan aktarıyoruz, çünkü Komintern seksiyonlarının 1920'lerin ortalarındaki durumları ve EKKİ'nin çalışma tarzı üzerine çok gerekli veriler bulunuyor burada. O zaman çalışmaların merkezi konusu, «reorganizasyon», yani parti örgütlerinin işyeri hücreleri temelinde örgütlenmeye dönüştürülmesiydi. KPD raporunda birçok kez sözü geçen «Açık Mektup», EKKİ'nin KPD'ye 1925 Ağustosunda yolladığı mektuptur. Bu mektupta Ruth-Fischer yönetimi suçlanmış ve görevinden alınmıştı. [Kısaltmalar: MK/Merkez Komitesi, Polbüro/Politbüro]

EKKİ'nin 1925 Martındaki Genişletilmiş Plenumundan sonra Örgütlenme Bölümünün önünde duran görevler, temelde Mart Plenumununkilerden farklı değildi: 1. Komünist Partilerin işyeri hücreleri temelinde reorganize edilmesi ve eylemliliklerinin arttırılması; 2. Komünist fraksiyonlarının ku-

rulup faaliyete geçmeleri; 3. Merkezi ve yerel parti yönetimlerinin reorganizasyonu ve faaliyet göstermeleri. Fark sadece şuradaydı ki, 1. Örgütlenme Toplantısından ve Mart Plenumundan sonra Örgütlenme Bölümü KE'nin seksiyonlarıyla daha sıkı ilişkiler kurmuştu ve her seksiyonun somut örgütlenme sorunlarına daha iyi yaklaşabiliyordu. Bu bağlantı içersinde, Örgütlenme Bölümünün en önemli beş partiye gönderdiği eğiticiler büyük bir destek işlevi gördüler. Şu anda EKKİ Örgütlenme Bölümü, çeşitli KE seksiyonlarının parti örgütlerinin durumları konusunda geniş ölçüde eksiksiz ve tam bir tablo sunabilecek durumdadır.

ALMANYA

Üyeler ve Basın

Aidat ödeyen üyeler (ödediklerine göre hesaplanan sayı) yaklaşık 150 000
Gazete aboneleri yaklaşık 300 000

Bu sayılar geçmiştekine oranla daha kesin. Aidat ödeyen üye sayısının azalışı, parti üyeleri arasından büyük bir bölümün artan işsizliğin kurbanı olmasıyla açıklanabilir. Parti üyelerinin gerçek sayısı tabii bir hayli fazladır.

Partinin kitleler üzerindeki etkisini aşağıdaki seçim sonuçları göstermektedir:

	KPD	SPD
Meclis seçimleri, Aralık 1924 ...	2 708 345	7 889 693
Başkanlık seçimleri, Mart 1925	1 871 805	7 803 100

Sözkonusu etkinin artmakta olduğunu düşünmek gerekir, bunun için partinin son aylarda yapılan değişik seçimlerde aldığı oyların sayısına bakılmalıdır. Özellikle karakteristik bir örnek, Berlin belediye seçimleridir (daha önceki seçimlerdeki oy sayılarıyla kıyaslıyoruz):

	Meclis seçimleri	Başkanlık seçimleri	Belediye seçimleri
	7.12.24	29.3.25	25.10.25
Seçmenlik hakkına sahip bulunanlar	2 978 700	2 954 300	2 935 900
Geçerli oy sayısı	2 299 700	2 215 600	1 853 100
Partiye (KPD) verilen oylar	375 000	308 500	347 400
SPD'ye verilen oylar	697 200	751 800	604 700

Reorganizasyonun gelişmesi

Açık Mektup'dan bu yana parti reorganizasyona ciddi biçimde sarıldı. Çeşitli yerlerde, örneğin Erzgebirge-Vogtland, Thüringen, Berlin-Brandenburg'da, reorganizasyon süreci şimdiden oldukça ilerlemiş durumda. Berlin 15 Aralığa kadar planlı biçimde hücreler temelinde örgütlenmeye geçmiş, evlere göre örgütlenme tasfiye edilmiş olacak. Yukarda sayılanlar dışında da birçok yerde daha ufak alt-birimlere bölünme gerçekleşiyor. Fakat gelen raporlar, hâlâ, değişikliğin henüz eksiksiz biçimde değil, sadece ana hatlarıyla gerçekleştirilmiş bulunduğunu söylüyorlar.

Son raporlar (toplam 25 bölgeden geldi, Berlin, Württemberg, Frankfurt gibi bazı bölgelerinki eksik) 1945 işyeri hücresinden söz ediyor. (10. Parti Kongresi raporunda 30 Aralık 1924'deki durum, 1853 hücrenin bulunduğu biçiminde gösteriliyordu, bunların arasında sadece Berlin'de 626 hücre sayılıyordu, fakat bu sayılar abartmalıydı.) Bu 1945 hücreden 1043'ünde kasa tutuluyor, yani ancak bu hücreler belirli ölçülerde mali güvenceye sahip ve çalışan hücreler sayılabilirler.

İşyeri Hücrelerinin Faaliyeti

Hücrelerin çoğu henüz kötü çalışıyor. Fakat iyi hücreler arasında da bugün çalışmalarına bakılarak parti örgütlenmesinin temeli diye nitelenebilecek pek az hücre var. Ele geçen hücre raporları, hücrelerin ancak çok az bir bölümünün düzenli siyasal çalışma, gerçekten iyi bir çalışma yürüttüklerini gösteriyor; buna karşılık büyük bölümü bunu zaman zaman yapıyor (partinin açtığı kampanyalarla bağlantılı olarak, fakat düzenli olarak yapmıyor. Çoğu hücre salt işyeri sorunlarıyla uğraşıyor ve siyasal bakımdan etkin biçimde çalışmayı bilemiyor. İşyeri hücrelerinin raporlarının çoğunda şu sözler tekrarlanıyor: «Ekonomik alanda etkimiz çok, ama siyasal etkimiz zayıf.» Bunlara karşılık şunu saptamalıyız ki, hücrelerin çalışmaları, sendikalardaki etkimizin arttırılması ve bizzat sendikaların güçlendirilmesi anlamında şimdiye kadar oldukça büyük başarılar sağlamıştır. Partinin işyeri hücrelerine dayalı reorganizasyonunun, sendikalardaki çoğunluğu kazanmak için çok önemli bir araç olduğu şimdi çok açık gözükmektedir.

Reorganizasyonun partinin toplumsal bileşimine etkisi konusunda bugün henüz somut bir şey söylenemez. Ağırlık işyeri hücrelerine verildiğinde, parti içinde şimdiye kadar üstlendikleri rolü terk etmek zorunda kalacaklarından korkan aşırı solcu aydınların, daha çok küçük işletmelerde çalışan yoldaşların genellikle reorganizasyona karşı çıkmaları bu konuda bir ölçü verebilir. Aşırı solcular şimdi, işyeri hücrelerinden bulamadıkları desteği sokak hücrelerinde arıyorlar.

İşyeri gazetelerinin sayısı öncekine göre önemli ölçüde azaldı. Bu konuda henüz kesin sayılar verilemiyor. Bu, temelde güçlüklerin artmasına (polisiye cezalandırılmalar, işten atılmalar, terör, v.b.) bağlanabilir, fakat hücrelerin aşağı kademeden yönetim konumlarınca yeteri ölçüde desteklenmemesinin de bu azalmada kısmen payı vardır. Çıkmakta olan hücre gazetelerinin yayımcıları çoğunlukla işyeri hücreleri, fakat bazı yerel gruplar, bölge yönetimleri de bu işi yapıyorlar. Makaleleri yazanların genellikle hücre üyeleri olmasına alışılmış.

Fraksiyonların Yapısı ve Çalışmaları

Partinin sendikalar içindeki etkisinin epey azaldığını, ADGB (Alman Tüm Sendikalar Birliği) Kongresine ve tek tek birtakım sendikaların kongrelerine giden delegelerin sayısı göstermektedir. Bazı sayılar aktaralım. ADGB Kongresinde parti aşağıdaki biçimde temsil edilmişti:

YIL	Toplam ADGB Üyeleri	Kongreye katılan Delege Sayısı	Bunlar Arasında Komünist Olanlar
1922	7 908 516	692	58
1924	4 732 000	350	3

Maden İşçileri Birliği'nin Kessel'deki kongresinde (1924 Şubat), delegelerin üçte birinden fazlası KPD üyesiydi, üyelerden yüzde 40'ı (1 200 000 üyenin 500 000'i) üzerinde etkimiz vardı. 1925 ortalarında bu etki yüzde 20 için geçerli olmaya başladı. Ağaç işçilerinin son kongresinde 198 delegenin sadece üçü Komünistti. Öteki sendikalarda da durum böyle. Ancak EKKİ'nin Açık Mektup'undan sonra, biraz düzelme oldu ve parti şimdi gerçekten ciddi biçimde sendikalar içinde fraksiyonlar oluşturmaya çalışıyor ve sendikalar le-

hine yoğun bir reklam kampanyası yürüterek, işyerlerinde sistemli biçimde çalışma yürüterek sendikalar içindeki etkisini güçlendiriyor. Bugün bu etkinin hızla yükseldiği söylenebilir.

Bu konuya ilişkin malzeme henüz eksik. Eldeki bölge raporlarından, 14 bölgede 1226 sendika fraksiyonuna sahip olunduğu anlaşılıyor. Bu sayının yaklaşık yüzde 50'si aktif fraksiyonlar olarak nitelenebilir. 6 bölge, topluca 81 mahalleye hakim olduklarını bildiriyorlar. Bir bölgede 25 sendika karteli bizim elimizde. Sadece bir bölge, güvenilir sendikalı kimseler arasında 65 Komünistin bulunduğunu bildiriyor. Sendikaların yönetim organlarındaki fraksiyonlar üzerine elimizdeki raporlarda hiçbir söz yok. Komünist işyeri meclislerinin sayısı üzerine de tam bir malzeme yok. Sadece bir bölge, 41 spor fraksiyonundan söz ediyor. Gerikalan tarafsız örgütlerdeki fraksiyonlar, belediye ve parlamento fraksiyonları üzerine yeterli malzeme yok.

Parti Aygıtının Reorganizasyonu

İlk olarak, merkezi aygıtın reorganizasyonu gündemde. EKKİ'nin Açık Mektup'undan sonra MK'ya bağlı bir sendikalar bölümü ile bir örgütlenme bölümü oluşturuldu (daha önceden de bir Ajit-prop bölümü vardı), bunlar şimdi düzenli biçimde çalışıyorlar. Fakat MK aygıtının bölümlerindeki yerler henüz tam doldurulmuş değil.

Bölge yönetimleri ve onların bölümleri için de MK tarafından aynı biçimde ilkeler saptandı. Bölge yönetimlerinin, özellikle alt-bölge ve mahalle gruplarının yönetimlerinin gerçek reorganizasyonuna henüz başlanmamış sayılır.

ÇEKOSLOVAKYA

MK'nin 3. Kongreye, 1925'in ilk yarıyılı için rozet satışlarına göre tespit ettiği sayıya göre, 92 220 parti üyesi var. Kısa zaman önce yapılan parlamento seçimlerinde partiye verilen oyların sayısı, toplam 7 milyon oy içinde 933 000. Parti üyelerinin sayısı yaklaşık 100 000 olabilir.

Partinin reorganizasyonu ilerliyor. Temmuz 1925'de işyeri hücrelerinin sayısı 1301'di.

Reorganizasyonun dinamiği şöyle:

Aralık 1924	458	işyeri hücresi
Ocak 1925	778	» »
Mart 1925	1117	» »
Temmuz 1925	1301	» »

Varolan işyeri hücrelerinin büyük bölümü siyasal bakımdan aktif değil. Paralar hemen tümüyle istisnasız olarak hücrelerde (nerede bulunuyorlarsa orada) toplanıyor.

İşyeri hücrelerinin yanısıra her yerde sokak ve köy hücreleri var. Fakat sokak hücrelerinin birçoğu daha önceki bölgesel örgütlerin adlarının değiştirilmesiyle meydana gelmiş.

Ağırlığın işyeri hücrelerine kaydırılması yavaş yavaş oluyor. Birçok komünist hâlâ eski örgütlerinde bulunuyor. Fakat varolan işyeri hücreleri de sözkonusu işletmelerde çalışan bütün parti üyelerini kapsamıyor henüz. İşyeri hücreleri aracılığıyla gitgide daha fazla parti çalışması yapılıyor; özellikle yayın ve bildiri dağıtımı gerçekleştiriliyor.

İşyeri hücrelerine göre örgütlenmenin yararları en iyi, bütün partinin faaliyetinin yükseltilmesinde, komünist-olmayan geniş yığınla daha sıkı ilişkiye geçilmesinde ortaya çıkıyor. İşyeri hücreleri, Bubnik tehlikesine («sağ sapma») karşı mücadelesinde MK'nın en sağlam dayanakları oldular. Ostrau ve Kuzey Bohemya işçilerinin grevlerinde büyük bir rol oynadılar. Sendikal birlik sorununun anlaşılmasında önemli katkılarda bulundular.

Son seçim kampanyasında işyeri hücreleri henüz belirleyici bir rol oynamadılar, ama aktif biçimde zafere katkıda bulundular.

İşyeri hücreleri gazetelerinin toplam sayısını bilmiyoruz. Sadece, Prag çevresinde 20 işyeri hücresi gazetesinin düzenli olarak çıktığını biliyoruz. Buna karşılık bu çevredeki işyeri hücrelerinin sayısı ise 181.

Fraksiyonlar sorunu oldukça yeni. 3. Kongre bütün sendikalarda fraksiyonlar yaratılması doğrultusunda ilkeler benimsedi.

Fraksiyonların parti organlarıyla ilişkileri sorununun daha fazla açılması gerek.

Parti aygıtı: MK içinde Politbüro, örgütlenme bürosu ve sekreterya var. MK içinde 14 bölüm oluşturuluyor. Muhtemelen bu sayı biraz azaltılacak. Örgütlenme bölümü çalışmaya başlıyor. Parti 24 çevreye bölünmüş durumda (bun-

lardan dördü Slovakya'da, biri Karpatlar Rusya'sında). Çevreler de bölgelere bölünüyor, ama bunların hepsinin tanımlanmış yönetimleri yok. Bölgelerden bazılarında ücretli sekreterler de var. Büyükçe kentler, semtlere bölünüyor.

FRANSA

Parti Üyelerinin Sayısı

31 Ağustos 1924'de partinin 68 187 üyesi vardı, 31 Ağustos 1925'de ise 83.326. Mayıs 1924'deki son genel seçimlerde komünistler 950 000 oy aldılar. Bunlardan 300 000'i Paris ve yöresindendi.

Reorganizasyon: 1 Mart 1925'de Fransız Partisinde 2 500 hücre bulunuyordu: bunlardan 700'ü Paris bölgesinde, 300'ü Kuzeyde ve 138'i de Lyon bölgesindeydi. Partinin Ekim'deki raporunda şu sayılar verilmektedir: Paris bölgesi 1 200 hücre, Kuzey 320 hücre, bunlardan 60'ı köy hücreleri, Bordeaux 180, Aşağı Sen 100, Beaux-Perche 52, toplam 2298 hücre.

Genelde, reorganizasyon sırasında üye hareketinde gidiş - gelişler olduğu saptandı. Reorganizasyonun başlangıcında, partiye işçi ögelerin büyük bir akını vardı, sonra üye artışı tekrar düştü. Partiye akan üyeler, onu büyük çapta yenilediler; Paris bölgesinde yaklaşık üçte ikisini. Partinin, üyelerinden daha fazla çalışma istediği olgusu gözönüne alındığında, eski örgütün sakin hayatına alışmış bir miktar eski üyenin partiyi terk ettiği anlaşılıyor. Daha önce, eski parti örgütlenmesinde, sadece parasal katkıda bulunan üyelerin büyük bölümü de aynı biçimde davrandı. Yeni üyelerin kazanılması işi, Kasım ayına kadar sadece ilerlememekle kalmadı, hattâ bazı bölgelerde önemli ölçüde gerilemeler bile görüldü. (Şimdi parti, 30 000 yeni üye kazanmak için yer yer başarılar kazanan bir kampanya yürütüyor.) Kasımdan Ocağa kadar önemli bir üye artışı saptanıyor. Toparlarsak, yeni üyelerin çoğalışı, sadece dönemsel üye kaybını gidermekle kalmadı. üye sayısını 64 000'den, üye kazanma kampanyası öncesindeki sayıya (1.1.1926) yani 75 000'e ulaştırdı.

Partinin toplumsal bileşiminin şimdi daha uygun ve parti üyelerinin eylemliliğinin eskiye oranla daha fazla olduğu saptanabilmekte Bu, özellikle çeşitli kampanyalarda gözle-

nebilmekte (Fas Savaşına karşı kampanya ,işçi kongrelerinin hazırlık kampanyaları, 24 saatlik genel grev için yapılan kampanya, reklam kampanyası, seçim kampanyası). İşçilerin sayısı ortalama % 80'i oluşturuyor, gerikalan üyeler ise köylüler, küçük zanaatçılar ve (çok küçük bir yüzde de) aydınlardan meydana geliyor. Kadınların sayısı oldukça az, genellikle % 1 ya da 2'yi geçmiyor.

Reorganizasyon her yerde başladı. Fakat birçok yerde bu çalışmaya mekanik bir nitelik kazandırıldı. Çoğu yerde eski seksiyonların basitçe adı değiştirildi. Şimdilerde belirli düzelme görülmesine karşılık, hücrelerin siyasal hayatı henüz oldukça zayıf. Üyeler çoğunlukla pek az örgütsel deneye sahip olduklarından, her yerde eğitilmiş güçlerin sıkıntısı çekiliyor (hücre, reyon ve alt-bölge sekreterlerinin). Üyeler ve sekreterler, işyerlerinde nasıl çalışılacağını bile henüz anlayamıyorlar. Hücrelerle, reyon ve bölge komiteleri arasında bağlantı var, ama, büyük kent örgütlenmeleri dışında bu pek yetersiz; hücrelerin aylarca bölgelere rapor vermedikleri oluyor ve bunlar da hücrelere somut direktifler vermiyorlar. Parti basınında, özellikle *Humanité*'de, işyeri hücreleri sorununa pek az dikkat hasrediliyor. Günlük basında hücrelerdeki çalışma ve deneylere ilişkin haberlere pek ender rastlanıyor.

Parti aygıtı: Politbüro, örgütlenme bürosu ve sekreterya var, ama bunlar yeterince kollektif bir ortak çalışma yürütemiyorlar. Merkez, ancak çok seyrek biraraya gelebilen 40 yoldaştan oluşuyor. Politbüro, toplantılara her zaman tamamı katılmayan yaklaşık 16 yoldaştan meydana geliyor. Son zamanlarda Politbüro, örgütlenme bürosu ve MK'ya ilişkin olarak belirli bir düzelme görülüyor. Merkezde oldukça iyi çalışan bir örgütlenme bölümü ve pek iyi çalışmayan ve aralarında bağlantı bulunmayan çeşitli başka bölümler var. Bir sendika bölümü (daha önce: Commission syndicale), bölüm olarak varlığına yeni kavuştu ve pek kötü çalışmıyor. Parti, Cezayir ve Tunus da dahil 31 bölgeye ayrılmış durumda, bölgeler de kendi içlerinde reyonlara ve alt-reyonlara ayrılıyorlar. Çoğu bölgede ücret alan bölge yöneticileri var. Ücret alan reyon sekreterleri sadece iki bölgede (Paris ve Kuzey) bulunuyor. Paris bölgesinde 300 işyeri hücresi var, Lyon ile Bordeaux'da ise 40'ar tane. Öteki bölgelere ilişkin kesin veriler yok.

Fraksiyonların sayısı az ve bunlar genellikle Paris'de. Ayrıca bunlar sadece seçilmiş organlarda oluşturuluyorlar. Ama bunlar da işlev görmüyor.

İNGİLTERE

Üye Sayısı

Haziran 1924'de üye sayısı 3 612 idi, Haziran 1925'de 4 398'e çıktı. Geçen Eylülde sürdürülen reklam haftası sırasında üye sayısı 5 750'ye çıkartıldı. Partinin etki gücü ise çok daha fazla.

Reorganizasyon: Hücrelerin sayısı 177 (gerçekten çalışan hücre 125 tane). Bunlarda yaklaşık 900 yoldaş yer alıyor. Bu hücrelerin 52'si geçen Eylüldeki Reklam Haftası sırasında meydana getirildi. Çoğunluğu maden bölgelerinden. Bu hücrelerin çoğu kendi işyeri gazetelerini çıkartıyorlar. Toplam olarak, genel tirajları 22 000'i bulan 79 işyeri gazetesi çıkartılıyor. Bunlardan bazıları çok iyi, haftada ya da onbeş günde bir çıkıyorlar ve 12. sayılarına ulaşmış durumdalar, ama birçoğu salt işyerine ve sendikaya ilişkin olaylarla uğraşıyor. Hücreler de bu yoksunluğu yansıtıyorlar. Reklam haftası sırasında işyeri gazetelerinin büyük bir bölümü uyum içinde değildi. Bazı hücreler reklam haftası sırasında yeni üye kazanmak için pek az çaba harcadılar. Reklam haftası sırasında ağırlık, geleneksel köşebaşı toplantılarındaydı ki, bunlar üye kazanma bakımından fazla başarılı olamadılar. Ancak iyi sonuçlar, hücrelerin iyi bir çalışma (yeni üyeler kazanmak için bireysel propaganda, işyeri toplantıları) yürüttüğü yerlerde alındı. Toplama grupları denen gruplar da iyi birer araç olduklarını gösterdiler. Gençlik örgütü bunlar aracıyla başarılar elde ettiğinden, parti de onların oluşturulmasını ele aldı. Toplama grupları en çok üç ile beş arasında yoldaştan meydana geliyor. Bunlar, yerel parti yönetimine (semt grubu veya ilçe) tâbi durumdalar ve bir hücre yaratmak amacıyla ikâmet ya da çalışma yerlerinin yakınındaki bir işyerinde çalışmalarını yoğunlaştırmakla görevlidirler. Görevlerini tamamladıktan sonra parti yönetimi onlara yeni bir görev vermektedir.

Hücrelerin çalışmalarında hâlâ belirli eksiklikler var. Örneğin raporlardan, bunların ağırlıkla işyerine ve sendika-

lara ilişkin sorunlarla uğraştıkları ve örgütsel açıdan partinin etkisi henüz pek sağlamlaştırılmamışken, temel görevlerini, sendikalara yeni üyeler kazanmak olarak anladıkları anlaşılıyor. Hücrelerin siyasal etkinliği henüz az.

Parti aygıtı: Merkez, politbüro, örgütlenme bürosu ve sekreteryadan oluşuyor. Sendikal çalışma, Ajit-prop, kooperatifler, parlamento ve belediye politikası ile kadın bölümleri var. Henüz bir örgütlenme bölümü yok, sadece yavaş yavaş bir örgütlenme bölümü haline getirilecek olan işyeri hücreleri komitesi var. Henüz pek iyi çalışmayan 10 bölge var. Sadece birkaç bölgede ücretli üyeler bulunuyor. Hiçbir bölgeye bağlı olmayan tekil gruplar, doğrudan doğruya merkeze bağlı. Fraksiyonların kaç kişiden oluştuğu bilinmiyor. Bu tür fraksiyonlar sendikalarda, sendika kartellerinde (birleşmelerinde —ç) ve kooperatiflerde bulunmakta. Düzenli olarak toplantılar yapılıyor, ama fraksiyon yönetimleri yok.

AMERİKA (ABD)

Parti şimdiye kadar, 19 Dil Federasyonundan oluşuyordu; bunların toplam üye sayısı 1924'de 17 377, 1925'de ise 16 325 idi. Şimdi 13 bölge (ilçe) var. Büyük kentler seksiyonlara (semtler) ve alt - seksiyonlara bölünmüş durumda. Chicago'da 6 seksiyon, New York'da 11 seksiyon ve 32 altseksiyon bulunuyor.

Workers Party'nin (KP'nin resmi adı) 4. Kongresinde yeni bir parti tüzüğü kabul edildi. Bu temel alınarak ayrıntılı bir reorganizasyon planı hazırlandı. Plana göre Chicago ve New York bölgeleri bir ay, bütün partiyse altı ay içinde uluslararası işyeri hücreleri temeli üzerinde reorganize edilmiş olacak. Şu anda New York da Chicago da reorganize oldu. Chicago'da parti üyelerinin yüzde 90'ı işyeri ve sokak hücrelerinde toplandı. 28 işyeri, 40 da sokak hücresi kuruldu. Üyelerin yüzde 80'i sokak hücrelerinde örgütlendi, yaklaşık yüzde 20'si ise işyeri hücrelerinde. Sokak hücrelerinin ortalama üye sayısı 17, işyeri hücrelerininki 3 ile 23 arasında. Sokak hücreleri, eski ikâmet esaslı grupların yerini alma eğilimi taşıyor. New York'da yaklaşık 1000 üyeye sahip 210 işyeri hücresi oluşturuldu. Bunun dışında, toplama grupları, yani tek tek birbirine yakın işletmelerde çalışan yoldaşları kapsayan işyeri hücreleri kuruldu ki, bunların 600

üyesi ve toplam 1200 üyeli 35 uluslararası grubu (sokak hücreleri) var. Ayrıca Claveland ve Pittsburg bölgeleri de 19 hücreyle reorganize edildiler; eskiden bunların sayısı 7'ydi. Şimdiye kadar bütün ülkede kurulmuş olan hücrelerin sayısı yaklaşık 300'ü buluyor.

Workers Party'nin reorganizasyonuna girişilmiş olması önemli bir adımdır, çünkü böylelikle hepsi kendi parti hayatını süren 19 değişik dil-federasyonu gerçek, birleşik bir parti halinde biraraya toplanmıştır. Reorganizasyon, başlangıçta, dile ilişkin zorluklardan ötürü büyük engellerle karşılaşacak gibiydi. Ancak, bu zorlukların aşılmaz nitelikte olmadığı ortaya çıktı. Ayrı Dil Federasyonlarının büyük bölümü, Parti Kongresinden sonra yapılan Konferanslarda, Parti Kongresi kararlarını temel aldılar ve reorganizasyonu onayladılar; yine de kısmen tartarak, düşünerek yaptılar bunu. Reorganizasyonu açık açık reddeden, sadece (Bordiga doğrultusundaki) İtalyan Federasyonu oldu. Dil Federasyonları için özel ulusal işçi klüpleri öngörüldü. Bu işçi klüplerinde, temelde öteki parti-dışı örgütlerdeki fraksiyonlarla aynı göreve sahip bulunan komünist fraksiyonlar oluşturulacak. Partiye katılma işçi klüpleri kanalıyla değil. uluslararası işyeri veya sokak hücrelerinden (uluslararası gruplar olarak da adlandırılıyor bunlar) geçerek gerçekleşecek. Şimdiki Dil Federasyonlarının bütün üyeleri, dil ayrımı gözetilmeksizin işyeri ve sokak hücrelerine dağıtılıyor. Federasyon diye ayrı bir şey kalmayacak, dağıtılacak, ama ancak işyeri ve sokak hücreleri belirli ölçülerde çalışmaya başladıktan ve geniş yığınları kapsamak durumunda bulunan işçi klüpleri yaratıldıktan sonra.

«Daily Worker» için açılan kampanya sırasında hücreler iyi bir çalışma yürüttüler, bundan başka 1 Mayıs dolayısıyla ve çeşitli grevlerde de (örneğin New York'da) iyi çalıştılar. Fakat hücreleri salt işyeri ve sendika ile ilgili görevlerle sınırlama eğilimi hâlâ var. Bu eğilime karşı parti bir kampanya yürütüyor. «Daily Worker»de ve Amerikan dilinde çıkan öteki parti gazetelerinde her gün birçok sütun, işyeri hücreleri ile görevlerine ayrılıyor. Kendilerini sadece işyeri sorunlarıyla ve sözkonusu işletmede çalışan işçilerin günlük şikâyetleriyle uğraşmakla sınırlama eğiliminde olan birkaç işyeri gazetesi de var (sayıları bilinmiyor).

Sendikalardaki çalışma şimdiye kadar çok ihmal edil-

di. TUEL'i (Sendikal Eğitim Birliği) Sol fraksiyon olarak görme eğilimi vardı. Üyelerin sadece yüzde 32'si sendikal örgütlenme içersinde ve bunların da ancak küçük bir bölümü sendikalarda ve TUEL'de aktif biçimde çalışıyor. Sadece birkaç sanayi merkezinde gruplar var. Fraksiyonlar oldukça az. Parti merkezi Politbüro, örgütlenme bürosu, sekreterya ve çeşitli bölümlerden meydana geliyor. (Burada değişik dil grupları dikkate alınıyor.) Şu bölümler var: Örgütlenme, Sendikalar, Koloniler ve Zenciler, Basın ve Yayınevleri.

İTALYA

Parti yasadışı.

Bordiga fraksiyonunun işyeri hücrelerine karşı-tavrı yüzünden reorganizasyon yavaş yavaş ilerleyebiliyor.

İşyeri hücrelerinin olduğu yerlerde de bunların görevleri konusunda doğru dürüst bir anlayış yok ortada. Bunlar siyasal hayatın merkezleri olamamışlar ve hemen yalnız işyerine ilişkin olaylarla uğraşıyorlar. İşyeri komisyonlarının yaratılması ve kampanyalar sırasında, özellikle «Unita» (Merkez Organı) için para toplama kampanyasında iyi bir çalışma sergilediler.

İşyeri gazetelerine ilişkin veri yok.

Fraksiyonlar, sendikalarda, kooperatiflerde ve köylü örgütlerinde oldukça iyi çalışıyor. Onların çalışması sayesinde federasyon seçimlerinde iyi sonuçlar alındı.

Merkez-aygıtı, politbüro, örgütlenme bürosu (halen örgütlenme bölümü) ve sekreteryadan oluşuyor. Şu bölümler var (halen komisyonlar durumunda): Örgütlenme (örgütlenme bürosu ve bölümü aynı kurum), Sendikalar, Ajit-prop, Basın, Köylüler, Kooperatifler, Kadınlar ve Gençlik.

AVUSTURYA

5 500 düzenli aidat ödeyen üyeden 2 200'ü, 129 işyeri hücresinde örgütlenmiş durumda. Viyana'da 66, taşrada 63 hücre var. Bir hücrenin 100'den fazla, 4 hücrenin 50-100 arasında, 61 hücrenin 10 ile 50 arasında ve 63 hücrenin 3 ile 10 arasında üyesi var.

Bütün hücrelerin yüzde 25'i düzenli hücre çalışması yü-

rütüyor. Toplanan paraların yüzde 80'i işyerlerinden. Siyasal sorunlar ve parti sorunları kural olarak hâlâ konut yeri esasına dayanan örgütlerde tartışılırken, hücrelerin bir bölümü sadece sendikal sorunlarla uğraşıyor. Donawitz hücresi, Alpine işletmelerindeki son ücret mücadelesinin değerlendirilmesi sırasında, üye sayısını iki katına çıkartmayı, aktifleşmeyi ve gelişmeyi başardı. 1926 ilkbaharında Viyana'daki reorganizasyon, Birinci Viyana Delegeler Konferansını toplayabilecek kadar ilerletilmiş olacak. Delegeler işyeri ve sokak hücrelerinden seçilecek. 23 işyeri gazetesi çıkıyor, ama henüz düzenli değil.

Sendikalarda fraksiyon çalışması halen zayıf. Viyana'da 1234 üyeye sahip 16 devrimci blok var, bunların 14'ünde komünistler (817 yoldaş) fraksiyonlar halinde toparlanmış durumdalar. İşsizler, yüksek okul öğrencileri, spor hareketi, Esparanto - İşçi Birliği ve Samariter (Hemşireler) Birliği içinde fraksiyonlar var. Kiracılar ve kooperatif hareketinde ilk zayıf etkiler sözkonusu. MK'nın bir Örgütlenme Bürosu ve bir Sendikalar Bölümü var.

ISVİÇRE

İsviçre KP'nin 4 000 üyesi var. İşyeri hücrelerinin örgütlenmesi ilerliyor. Basel kentinde şu ana kadar 350 üyeli 29 hücre kurulmuş durumda. Hemen bütün hücreler çalışıyor, fakat pek azı siyasal sorunlarla uğraşıyor. Bazı hücreler belirli sorunların tartışılmasına sempati duyan ve partisiz durumda bulunan işçileri kazanmayı başardılar. Bir tek işyeri gazetesi çıkıyor, o da düzensiz olarak.

Sendikalardaki fraksiyon çalışması çok dağınık biçimde sürdürülüyor. Bu çalışma merkezileştirilmemiş. Sendikalar Kartelinde (Birliğinde) dörtte üç çoğunluğu komünistlerin oluşturduğu Basel iyi çalışıyor. Kooperatiflerde, spor örgütlerinde ve işsizler arasında fraksiyonlar var, ama bunlar İsviçre çapında merkezileştirilmiş değil. Sendikalar Bölümü yok. Sürmekte olan çalışmaları sekreterya yürütüyor.

HOLLANDA

Partinin, içlerinden 518'i siyasal tartışmalarda sağ grup-

tan (Wijnkoop, van Ravensteijn) yana oy kullanmış olan 1 652 üyesi var. (Kasım 1924 sonunda üye sayısı 1 777 idi.)

İşyeri ve sokak hücrelerine göre yeniden düzenleniş, ancak şimdilerde ele alınıyor. Bu konuda sayısal veriler yok. Tek tek işyeri ve duvar gazeteleri çıkmakta.

Fraksiyonlar yeni yeni tekrar oluşturuluyor. Sadece Amsterdam'da fraksiyonlar, çeşitli kuruluşlarda düzenli bir çalışma yürütüyor. MK'nın Sendikalar Bölümü 10 yoldaştan oluşuyor. Birbirleriyle bağlantı içindeki bu yoldaşlar, NAS, reformist ve tarafsız sendikalar federasyonu (Hirsch-Duncker) içindeki fraksiyonları yönetiyorlar.

Çalışmalar, Prezidyum ve Sekreterya tarafından yürütülüyor.

NORVEÇ

Yaklaşık 7 000 üyeli Norveç KP, reorganizasyonuna 1925 başlarında Oslo kentinden başladı. Bu reorganizasyon ancak, yeni bir tüzük benimseyen ve KE'nin direktiflerine uygun olarak, örgütlenme üzerine bir sonuç bildirisini ve fraksiyonlara ilişkin bir kararı oybirliğiyle kabul eden 2. Parti Kongresinden sonra başladı. Örgütlenme Bürosu, partinin yapısı üzerine genelgeler, hücrelerin örgütlenmesi üzerine, sendikalardaki fraksiyonların yapı ve faaliyetleri üzerine direktifler hazırladı; ayrıca partinin 11 bölgeye (ilçe) bölünmesini kararlaştırdı ve hazırladı. Reorganizasyon için ideolojik ön-çalışmalar, parti basınının yardımıyla dokuz ilçe konferansında ve örgütlenme sorununu konu alan tekil toplantı ve görüşmelerde gerçekleştirildi. Şu anda yaklaşık 100 işyeri hücresine sahibiz. Çalışmaları yeterli değil, henüz temel bir parti örgütlenmesi haline gelemediler. Hücrelerde temelde sendikal ve ekonomik sorunlar ele alınıyor, siyasal sorunlar ise ancak sınırlı ölçülerde konu ediliyor. Hücrelerin etkinlik gösterebildiği her yerde partinin yığınlarla bağları güçlendi. Tirajı yaklaşık 20 000 nüshayı bulan 16 işyeri gazetesi çıkıyor. Gazeteler başlıca, Ajit-prop Bölümünde çalışan işçilerin ürünlerinden oluşuyor. Şimdiye kadar ancak sendikalarda fraksiyonlar oluşturulabildi ve yerel ölçülerde iyi bir çalışma yürütüyorlar. Fraksiyonların merkezi bir bağlantısı yok. MK 2. Parti Kongresinden sonra reorganize edildi, birçok bölümden oluşuyor; bunlardan bazıları iyi çalışı-

yor. Sekreterya iyi örgütlenmiş durumda. İlçe komitelerinin elinde hemen hiçbir aygıt yok. 11 İlçe Sekreterinin sadece 4'ü sabit hizmetli durumunda.

İSVEÇ

1 Ocak 1926'da 10 000 üyesi olan İsveç KP, 1925 başında Stockholm'de reorganizasyonuna başladı. Parti, ne Bolşevik bir tüzüğe ne de partinin yapısı ve fraksiyonlar üzerine bir tüzüğe sahipti. Partinin yaptığı atılımla bağlantılı olarak reorganizasyon da enerjik biçimde sürdürüldü. 302 yerel örgütlenme, 416 işyeri ve köy hücresi ve 100 sokak hücresi var. İdeolojik ön-çalışmalar basından, toplantılardan ve görüşmelerden yararlanılarak gerçekleştirildi, ama ancak sınırlı ölçüde. Hücreler zayıf; temel görev, onların politikleştirilmesi ve birer temel parti örgütlenmesi haline dönüştürülmeleri. Hücrelerin faaliyetlerinin zayıflığına karşılık, aktif oldukları her yerde üye ve gazete abonesi sayılarını yükselttikleri vurgulanmalı. 1925 yılı içinde partinin üye sayısının yaklaşık 2 000 kadar yükselişinin nedenlerinden biri hiç şüphesiz partinin işyeri hücreleri temelinde yeniden inşa edilmesidir. Sadece bir tek işyeri gazetesi çıkıyor. Fraksiyon çalışması sadece sendikalarda yapılıyor, ama her yerde değil. Başka kitle örgütlerinde ancak ilk zayıf adımlar atılıyor.

MK-aygıtı teknik bakımdan mükemmel. Son derece kesin istatistiklere sahip ve olağanüstü titizlikle bir istatistik denetimi sürdürmekte. MK-Bölümünün çalışmaları çok az gelişmiş ve sistemli değil. 24 bölge sekreteri arasından sadece üçü sabit hizmetlidir. İşyeri komitelerinde de herhangi bir aygıt oluşmamıştır.

DANİMARKA

Gerçek bir reorganizasyon henüz başlamadı. Sadece parti üyelerinin yeniden kaydı yapıldı, bu da tam değil. Parti üye sayısı 750-800 arasında. Şu anda —geçici olarak— çalışır durumda tek bir işyeri hücresi yok. İşyeri gazeteleri henüz çıkmıyor. Kopenhag'da fraksiyonların ilk oluşumları görülmekte. Bir dizi sendikada sağlam dayanak noktaları var. Gerçekte bir parti aygıtının varlığından söz edilemez. MK'nın fiilen çalışan bölümleri yok. Haftalık dergi, zaman zaman örgütlenme sorunlarıyla uğraşıyor.

Partinin son rapora göre 1 500 üyesi var, ama bu sayı kesin değil. Parti üyelerinin üçte biri tutuklu ya da mülteci durumunda. Partinin büyümesi doğrultusunda bir eğilim göze çarpıyor. Partinin işyeri hücreleri temelinde reorganizasyonu tamamlanmış değil. Yaklaşık 150 hücre var. Reorganizasyon oldukça yavaş ilerliyor, çünkü tek tek üyeler aşırı ölçüde sendikal çalışmaya boğulmuş durumda. Hiç işyeri gazetesi yok. İşçiler partinin reorganizasyonu konusuna sürekli, büyük ilgi gösteriyorlar ve bunun önemini tümüyle kavramış durumdalar. Partinin sendikal fraksiyonunun faaliyetine ilişkin olarak, partinin bu konuda bazı başarılarından sözedilebilir. Parti aygıtının faaliyeti olağanüstü zayıf, çünkü terör partinin en aktif elemanlarını çekip alıyor.

YUGOSLAVYA

Örgütlenme Sekreteryasının son raporuna göre üye sayısı yaklaşık 2 300. Bir yıl önce bu sayı 800 ile 900 arasındaydı.

Reorganizasyon birçok kentte uygulandı. Daha kesin raporlar elde edilmedi.

Hücrelerin çalışmasına ilişkin raporlar çok eksik. Fakat bazı hücrelerin çok iyi çalıştığı varsayılabilir. Örneğin 18 üyeli bir işyeri hücresi parti organından 250 tane satabiliyor (adam başına 14 tane). Başka bir kentte iki hücre iyi bir sendikal çalışma yürüttü ve birçok örgütsüz işçiyi sendikalara soktu. Hücrelerin çalışmalarının olumsuz yönleri üzerine elde bilgi yok.

Parti içinde aydınların ve küçük-burjuva ögelerin sayısı azaldı, işçilerin sayısı arttı.

Kampanyalar eskiye oranla daha iyi yürütülüyor.

Sadece tek bir işyeri hücresi var.

Kötü çalışan komünist fraksiyonlara, sadece bazı yerlerde rastlanıyor, bunlara daha yukardaki yönetim organlarından direktif verilmiyor, yol gösterilmiyor. Bundan ötürü çalışmaları zayıf kalıyor.

Parti aygıtı zayıf. Üst organların daha aşağıdaki organlarla bağlantısı kötü. Birçok bölgede ,sadece parti için çalışan ücretli sekreterler yok, bu yüzden çalışmalar yavaş yürüyor. Partinin yapısı hareketin ihtiyaçlarına karşılık ver-

miyor ve bundan dolayı bu açıdan bir reorganizasyona gidilmesine ihtiyaç var.

POLONYA

Parti yasadışı. İşyeri hücreleri ilkesi Polonya KP tarafından onaylandı ve pratikte mümkün olduğunca yerine getirilmeye çalışılıyor. Ancak başka tür hücreler de var.

Sanayi bölgelerinde ve büyük işletmelerde işyeri hücreleri örgütlenmenin temelini oluşturuyor. Hücrelerin ikinci bir yaygın biçimi de mesleki hücreler (örneğin ayakkabıcı, terzi, fırıncı, v.b.). Bunlar belirli bir yerel alan, örneğin semt ya da küçük bir kent çerçevesinde kuruluyor. Hücrelerin üçüncü biçimi yerel ya da karışık hücre. Bunlar da küçük arazi parçalarında ve kırsal alanlarda egemen (başlıca: Beyaz Rusya'nın batısındaki ve Batı Ukrayna'daki köylerde, daha az olmak üzere de, tek tek köylü ögeleriyle bağlantının doğrudan doğruya en yakın parti örgütü ve genellikle de küçük kentlerdeki parti örgütleri tarafından kurulduğu asıl Polonya'da). Fakat en çok raslanan hücre tipleri işyeri hücreleri ile mesleki hücrelerdir.

Eski Alman örgütsel geleneklerinin hâlâ canlı olduğu ve şimdi bir dizi işyeri hücresinin kurulmuş ve çalışır halde bulunduğu Oberschleisen'de, geçtiğimiz yıl boyunca, partinin işyeri hücreleri temelinde yeniden inşası sorunu ile ilişkili olarak parti oldukça büyük bir ideolojik çalışma yürüttü.

Sendikalar ve öteki işçi örgütlerinde birkaç yıldır fraksiyonlar var, ama bunların bileşimleri ve görevleri konusunda ancak son zamanlarda tam bir açıklık sağlanabildi. Pratikte bu alanda bazı eksiklikler hâlâ var. Kızıl Fraksiyon tam anlamıyla sendikal muhalefetin biraraya gelmesinden oluşuyor, yani burada sadece komünistler değil, başka partilerin üyeleri ve partisizler de bulunuyor. Böyle durumlarda bazen bunun yanısıra bir de özel komünist fraksiyon oluyor. Tekil sanayi bölgelerindeki veya kentlerdeki komünist fraksiyonların temsilcileri ya da sendikaların aktif üyeleri, MK'nın Sendikalar Bölümünce sözkonusu tekil sendikanın merkezi fraksiyonu olarak toplantılara çağrılıyorlar. Fraksiyonlar konusunda yoğun çalışma yapılıp bunların aydınlatılması ve geliştirilmesine hâlâ ihtiyaç var. Fraksiyonların olmadığı veya değişik nedenler sonucu ortadan kalkmış bulunduğu

bir dizi sendika seksiyonunda, kooperatifte, v.b. fraksiyonların kurulması da gerekiyor. Varolan komünist fraksiyonlar sadece Özgür Sendikalar denen kuruluşlarda, yani Amsterdam Sendikalarında bulunuyor. Ancak son zamanlarda, Oberschleisen'de ulusal sendikalarda da fraksiyon kurma denemelerine girişildi.

FİNLANDİYA

Geçen yarıyıl boyunca Komünist Partisinin en önemli görevlerinden biri, işletmelerde parti hücrelerinin örgütlenmesiydi. Finlandiya Komünist Partisi içinde dört çeşit hücre bulunuyor: 1. İşyeri hücreleri, 2. Mesleki hücreler. 3. Yerel karışık hücreler (kadın hücreleri), 4. Köy hücreleri (tarım işçileri, köy zanaatçıları ve köylüler). En fazla olanlar işyeri hücreleri (büyük bir çoğunluk oluşturuyorlar), sonra köy hücreleri geliyor. Mesleki hücreler aslında, partinin yasal örgütler içinde yasadışı olarak varlığını sürdürdüğü zamandan kalan artıklar. Şimdi bunlar tasfiye ediliyor. Yerel karışık hücreler kısmen eski kadın örgütünün kalıntıları, kısmen de bazı üye kategorilerinin (ev hizmetlileri, ev kadınları, v.b.) işyeri hücrelerine sokulamayışı nedeniyle oluşturulmuş durumdalar. Fakat bunların sayısı az.

Parti yönetimi partinin yeniden inşasının sonuçlarını şöyle değerlendiriyor: a) işyeri hücrelerinin kurulmasıyla yoldaşların büyük bir kısmı aktif çalışma içine çekildiler; b) kitle-işçi örgütlerindeki komünist fraksiyonların sayısı arttı; c) hücreler ve fraksiyonlar sürekli planlı çalışmaya gitgide daha çok alışıyorlar; d) genel işçi toplantılarında partinin etkisi eskiye oranla çok daha güçlü biçimde ifadesini buluyor.

ESTONYA

1924 Aralık Ayaklanmasıyla bağlantılı olarak Komünist Partisinin darbe yiyip parçalanmasından ve işçi hareketinin hemen tümüyle ezilmesinden sonra, şimdi sorun, yeniden-kurucu örgütsel çalışmanın, temel olarak da kentlerde, yürütülmesi. Kırsal alanda partinin faaliyeti olağanüstü zorlaştırıldı, çünkü terör burada kentlerde olduğundan çok daha şiddetli.

Hücreler: Eskiden Rusya Bolşevik İşçi Partisinin bir bölümü olan Estonya KP daha önce işyeri hücreleri temelinde inşa edilmişti. Halen üç çeşit hücre var: a) işyeri hücreleri, b) yerel karışık hücreler (kentlerdeki tek tek zanaatçılar, ev hizmetlileri, v.b.), c) köy hücreleri (tarım işçileri, zanaatçılar, köylüler). Aslında (b) ve (c) yerel hücre çeşitleri. En çok raslananları, işyeri ve köy hücreleri.

Fraksiyonlar: 1924 yılında sendikal hareketin yok edilmesinden önce bütün sendikalarda ve işçi örgütlerinde fraksiyonlar vardı. Büro hizmetlileri sendikası dışında bütün işçi örgütlerinde Komünist Partisinin etkisi belirleyiciydi. Spor örgütleri tümüyle komünistlerin elindeydi. Kooperatiflerde de fraksiyonlar vardı. Şu anda Estonya'da ne sendikalar ne de başka legal işçi örgütleri bulunduğundan, fraksiyonlar da yok.

LETONYA

Hücreler: Parti üyelerinin büyük çoğunluğu işçi (sanayi işçisi, liman işçisi, rençber, tarım ve orman işçisi) olmasına rağmen, Letonya KP, bugünkü durumu, partinin inşasında işyeri hücreleri ilkesinin uygulanması için elverişli görmemektedir. Küçük-burjuvalar parti üyelerinin ancak yüzde 8'ini, alt düzeydeki hizmetliler ise yüzde 2'sini oluşturmaktadır. Ülkede genel olarak küçük işletmeler egemendir; 40 614 işçi çalıştıran 2 032 tane işletmenin olduğu söylenmektedir; bu durumda işletme başına yaklaşık 20 işçi düşmektedir. Tek bir işletmede bağımsız bir hücre kurmaya yetecek kadar parti üyesinin çalışması durumuna, ancak ender olarak raslanmaktadır. Bu görüşten hareketle üç çeşit hücre kurulmaktadır. Birincisi, birkaç işyeri hücresi vardır. İkincisi, yerleri birbirine yakın ve benzer dallarda faaliyet gösteren iki ya da üç işletmenin işçilerinden oluşan hücreler bulunmaktadır. En yaygın hücre biçimi ise mesleki hücrelerdir. Fakat gerek işyeri hücrelerine, gerekse mesleki hücrelere, hücrenin bulunduğu işletme veya ait olduğu meslek dışında, sözkonusu hücrenin üyelerince partiye kazanılan yoldaşlar da katılmaktadır.

Fraksiyonlar: Parti-dışı kitle örgütlerinde sürekli fraksiyonlar bulunmaktadır. Fraksiyonların üstünde bürolar yer almaktadır.

Parti yasadışı.

Hücreler: Hücreler çoğunlukla yerellik ilkesine göre kurulu (semt ya da köy hücreleri). Litvanya'da pek az sanayi işletmesi bulunduğundan, pek az işyeri hücresi var. Bazı yerlerde, aynı zamanda sendika fraksiyonları yerine de geçen mesleki hücreler bulunuyor. Parti, böyle hücreleri mümkün olduğunca işyeri hücrelerine ya da yerel hücrelere dönüştürmeye çalışıyor.

İşyeri hücrelerinin oluşturulması, parti faaliyetinin canlandırılmasına yaradı, partiyi işçi kitlelerine yakınlaştırdı, partinin işletmeler içindeki etkisini güçlendirdi; parti yayınlarının dağıtımı da önemli ölçüde artan bir başarıyla gerçekleştiriliyor.

Fraksiyonlar: Şimdiye kadar hemen sadece sendika yönetimlerinde, çeşitli örgütlerin kongrelerinde fraksiyonlar oluşturuldu. Ancak son zamanlarda, parti sürekli parti organı niteliğindeki fraksiyonları sendikalarda v.b. örgütlemeye başladı.

DOĞU ÜLKELERİ

Devrimci hareket Doğu'da geçtiğimiz yıl büyük ilerlemeler kaydetti. Devrimci hareketin büyümesiyle birlikte ve buna dayanarak, Doğu ülkelerinde devrimci ve komünist örgütlerin sağlamlaştırılması da gerçekleşiyor. 1925 sonunda şu ya da bu ölçüde gelişmiş komünist partilerin ve örgütlerin bulunduğu ülkeler şunlar: Çin, Japonya, Kore, Endonezya, Türkiye, Suriye, Filistin, İran, Cezayir, Tunus, Mısır, Hindistan, Güney Afrika ve başkaları. Bundan başka Bağımsız Moğolistan Cumhuriyeti, İç Moğolistan (Çin) ve Tannu - Tuwa (daha önce Urian-Hai bölgesi) devrimci halk partileri de Komintern ile yakın ilişki içindeler.

Önemli sanayi merkezlerine sahip Doğu ülkeleri arasında Çin'in güçlü işyeri hücreleri varolabilirdi, ancak bu ülkede de parti örgütleri son zamana kadar kural olarak yerellik ilkesine göre kurulmuştu. Şangay'da bile işletmelerde parti hücrelerinin kurulması ancak yavaş yavaş ilerliyor.

İşyeri hücreleri ilkesi Türkiye'de daha akılcı biçimde yürütülüyor. Fakat bu ülkede son zamana kadar ancak pek

az sayıda hücre vardı ve bunların kitlelerle bağları çok zayıftı. Fraksiyon faaliyetleri üzerine elde bilgi yok. Parti aygıtı genellikle her yerde çok zayıf. Görece güçlü bir merkez aygıtı Moğol ve Tannu-Tuwa partilerinde var, ancak bu aygıtların çevreleriyle bağlantıları çok zayıf, üstelik bunlar, ülkelerinde olup bitenlere yaşanan anda hızlı ve enerjik biçimde tepki göstermelerini sağlayacak ölçüde güçlü ve esnek değiller. Doğu'nun komünist örgütlerinin çoğunluğu çok ağır yasadışı koşullar altında. Kanton eyaletinin dışında, Çin Komünist Partisi de aynı biçimde yasadışı, Mançurya'da ise yarı-yasal. Bu nedenle üye sayıları v.b. üzerine belirli ölçülerde de olsa kesin istatistik veriler elde edilemiyor.

GENEL GÖZLEMLER

Genelde, KE'nin seksiyonlarının, EKKİ'nin ilk Örgütlenme Toplantısından sonra örgütsel bakımdan bazı ilerlemeler kaydettikleri saptanabilir.

Komünist partilerin işyeri hücreleri temelinde yeniden inşası, yapılan yanlışlıklara ve işyeri hücrelerinin hâlâ tatmin edici düzeye varmamış bulunan faaliyetlerine rağmen, şu andan bazı olumlu sonuçlar gösteriyor: Parti örgütleri işçi kitlelerine yakınlaştı, parti faaliyeti daha canlılaştı, işçilerin günlük mücadelesi ve sendikalarda komünistlerin etkisi arttı, v.b. Yine de partinin işyeri hücreleri temelinde yeniden inşası, bizzat en önemli seksiyonlarda bütün kapsamıyla gerçekleştirilmiş değil, işyeri hücrelerinin aktifleştirilmesi ve hücre üyelerinin parti çalışmasına çekilmesi bakımından bazı şeyler halen istek düzeyinde kalıyor. Birçok ülkede ortalığı kasıp kavuran işsizlik, işletme faaliyetlerinin kısıtlanması ve durdurulması da, hücreler ve parti yönetimleri sözkonusu çalışma yöntemlerine ilişkin yeterli deneye sahip bulunmadıkları için, reorganizasyon içinde bulunan partilerin önüne, yerine getirilmesi daha da güçleşen ciddi görevler koyuyor. Hücreler uygun yönetimden yoksun, iyi hücre sekreterleri yok. Merkezi parti aygıtı da çok kez kötü işliyor, bütün kapsamıyla hücrelerin ve parti alt-örgütlerinin ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş değil; örgütlerin aygıtları ise daha da zayıf. Partisiz örgütlerdeki komünist fraksiyonlar, pek az istisna dışında, yetersiz çalışıyorlar ya da hiç ortada yoklar. EKKİ Örgütlenme Bölümü şu anda temel olarak bu

eksikliklerin aşılmasına çalışmakta. EKKİ'nin Genişletilmiş Plenum'undan önce yapılacak olan ikinci örgütlenme toplantısı, tümüyle bu sorunlarla uğraşmak zorunda.

İlk ve ikinci örgütlenme toplantıları arasındaki fark şu olacak: İlk örgütlenme toplantısı genel sorunlarla uğraştı, komünist partiler için bir örnek tüzük kabul etti ve parti aygıtının, hücrelerin ve fraksiyonların yapıları konusunda temel ilkeler saptayıp kabul etti.

İkinci örgütlenme toplantısı ise somut olarak işyeri hücrelerinin yapı ve faaliyetleriyle, bundan başka reyon komitelerinin (semt yönetimleri) örgütlenmesi ve faaliyetleriyle uğraşmak zorunda olacak.

Parti çalışmasının yeni gereklerine uygun bir partili işçiler kadrosunun, ilk planda da parti örgütçüleri ve hücre sekreterlerinin yetiştirilmesi için zorunlu önlemleri geliştirmek de aynı biçimde EKKİ Örgütlenme Bölümünün önemli bir görevidir. Örgütlenme Bölümü, bu amaçla kısa süreli bir hücre sekreterleri kursu programı ortaya atmıştır. Rapor dönemi boyunca seksiyonlar birçok uluslararası kampanya (anti-militarist kampanya, Ekim Devrimi kampanyası, kooperatif kampanyası v.b.) ile yerel nitelikte kampanyalar (seçim kampanyaları, reklam ve abone kampanyaları v.b.) yürüttüler. Kampanyaların başarılı geçtiği, bunlar sırasında yoldaşların Sosyal Demokrat Parti üyesi oldukları dönemden edindikleri deneylerden yararlanabildikleri (örneğin seçim ve reklam kampanyalarında) saptanabilir. Buna rağmen, kampanyaların örgütlenmesi yürütülürken kullanılan yöntemlerin eksiksiz olduğu söylenemez. Bunların yürütülmesinde, çok sık olarak, işyeri değil sadece ikâmet yeri esas alınıyor —toplantılar ve ajitasyon kural olarak işyerinde değil ikamet yerlerinde gerçekleştiriliyor.

Fakat aynı zamanda bir dizi deney, eski yöntemlerin kullanılması ve dayanak noktasının işyeri dışında seçilmesi durumuna oranla, kampanyanın işyerine dayandırıldığı durumlarda sonuçların daha iyi olduğunu gösteriyor.

EKKİ Örgütlenme Bölümünün Çalışma ve Faaliyet Yöntemleri

Örgütlenme Bölümünün bugüne kadar kullandığı çalışma yöntemlerinden (KE'nin değişik seksiyonlarından gelen ör-

gütlenmeyle ilişkili malzemenin incelenmesi ve bu malzeme üzerinde çalışılması, seksiyonlardan gelen çeşitli temsilcilere direktifler verme, seksiyonlara mektuplar, direktifler, v.b. gönderme) başka, şimdi, seksiyonlara Örgütlenme Eğitmenleri yollanmasına ve bunların orada yapacağı çalışmaya büyük önem verilmektedir. Eğitmenler yollama yoluyla Örgütlenme Bölümü, tek tek KE seksiyonlarıyla daha sıkı bir ilişki içine girmiş ve bazı ülkelerde çok ciddi çalışmalar yapmıştır. Eğitmenlerin sayısını önemli miktarda artırmak gerekecektir.

Örgütlenme Bölümünce, Örgütlenme Bölümünün bağlantı içinde olduğu KE seksiyonlarına ortalama ayda bir Enformasyon Mektupları gönderilmesi, 1. Örgütlenme Görüşmelerinden sonra, yeni yürürlüğe konmuştur. Bu mektuplar, çeşitli seksiyonlara ilişkin en önemli ve örgütlenme açısından karakteristik olguları kapsadığı gibi, Örgütlenme Bölümünce çeşitli seksiyonlara gönderilen en önemli yazılar ve Örgütlenme Bölümü direktifleri de bu mektuplarda yer almaktadır.

Son Genişletilmiş Plenum'dan sonra «Inprekor»un (Internationame Presse-Korrespondenz: Uluslararası Basın-Muhaberat), sadece örgütlenme sorunlarını ele alan üç sayısı çıkmıştır; 2. Örgütlenme Görüşmelerinden önce de iki benzer sayı yayımlanmıştır. Örgütlenme Bölümü bunun dışında, dışardaki basın merkezimiz aracılığıyla ve «Komünist Enternasyonal»in bazı sayılarında da örgütlenme sorunları üzerine makaleler yayımlamıştır.

Örgütlenme sorunlarına ilişkin yayınevi faaliyeti (broşürler v.b.) biraz sınırlı kaldı; rapor dönemi içersinde basılan yayınlar şunlardır: a) 1. Örgütlenme Bölümü Protokolü (Almanca, Fransızca), b) Pyatnitski yoldaşın örgütlenme sorunlarına ilişkin çalışmaları (Almanca, Rusça), c) Kaganoviç yoldaşın KPR'nin (Rus Komünist Partisi) yapısı üzerine bir broşürü.

Örgütlenme Bölümünce öteki seksiyonlar için, KPR'nin örgütlenme çalışmalarının incelenmesi ve değerlendirilmesi konusunda birtakım adımlar atıldı; ama yeterli ölçüde değil. Örgütlenme Bölümü değişik seksiyonların temsilcilerine KPR'nin alt örgütlenmelerinin pratik çalışmalarından edinilen bilgileri yaymayı da sürdürdü, ama bu da gerekli oranda yapılamadı.

KPR hücrelerinin öteki seksiyonların hücreleriyle, özellikle Alman hücreleriyle karşılıklı mektuplaşması sevindirici bir biçimde gelişti. Alman yoldaşlar mektuplarında gerçekten acil ve önemli sorunlara değiniyorlar. Yine de karşılıklı yazışma hızlı ve düzenli biçimde gerçekleşmiyor.

Örgütlenme Bölümünde toplam onbir sorumlu üye ve beş eğitmen çalışıyordu.

Rapor döneminde (1.4. - 8.12.1925 arası) Örgütlenme Bölümü 20 toplantı yaptı, bunlarda 46 sorun ele alındı.

Sorunların ait olduğu ülkeler şöyle: Almanya 2, Fransa 4, Çekoslovakya 3, İngiltere 3, Avusturya 1, İskandinavya 1, Amerika 1; bunun dışında: 2. Örgütlenme Görüşmeleri 5, Komünist fraksiyonlar 2, parti adayları 1.

Toplam 41 mektup, Örgütlenme Bölümünce gönderildi. Almanya'ya 6, İngiltere'ye 3, Amerika'ya 2, Kanada'ya 2, Fransa'ya 3, Çekoslovakya'ya 6, Avusturya'ya 3, İsviçre'ye 2, Hollanda'ya 4, Belçika'ya 2, İsveç'e 1, Norveç'e 4, Danimarka'ya 1, İtalya'ya 1, Avusturalya'ya 1 tane mektup yollandı.

Çeşitli mektuplardan 176 tanesi kayboldu. Bunlardan 48'i Almanya'ya 13'ü İngiltere'ye, 9'u Amerika'ya, 3'ü Kanada'ya, 14'ü Fransaya, 1'i Polonya'ya, 19'u Çekoslovakya'ya, 10'u Avusturya'ya, 12'si İsviçre'ye, 7'si Hollanda'ya, 4'ü Belçika'ya, 10'u İsveç'e, 8'i Norveç'e, 2'si Danimarka'ya, 10'u İtalya'ya, 2'si Yugoslavya'ya, 1'i Romanya'ya, 1'i Avusturalya'ya, 1'i Arjantin'e ve 1'i Brezilya'ya gönderilmişti.

Şu genelgeler yollandı: 1) Örgütlenme Bölümü Eğitmenlerinin Hak ve Görevleri Üzerine. 2) Yasal Partilerin Aday Üyeleri Üzerine. 3) Basın Kampanyası Üzerine. 4) Enformasyon Mektupları, (Sayı 1-7.) 5) 2. Örgütlenme Görüşmeleri Üzerine (4 mektup). 6) Ekonomik Bunalımla Bağlantılı Olarak Alınması Gereken Örgütsel Önlemlere İlişkin Genelge. Bunlardan başka çeşitli seksiyonlara Rus işyeri ve duvar gazetelerinden örnekler gönderildi.

25] EKKİ'NİN ÇANG KAY-ŞEK'E KARŞI ÇAĞRISI (1927)

1921'de kurulan Çin KP, Kuomintang'la sıkı bir ittifaka girmişti. 1926/27'de Bukharin ve Stalin'in yönetimindeki Komintern, Çang Kay-şek'i destekliyordu. Çang Kay-şek'in birlikleri 12 Nisan 1927'de Şangay'ı fethettiklerinde, komünistlere yönelik büyük bir kıyım yaptılar ve böylelikle işbirliğine son verdiler. O sırada Komintern'de —Stalin'e karşı muhalefet haklı duruma geçtiği için— Çin sorunu çok önemliydi. 15 Nisan 1927'de EKKİ, Çang Kay-şek'in «ihanet»ini mahkum etti.

...Çin'de emperyalistler sadece ülkeyi tümüyle abluka altına almakla kalmadılar: Kuomintang'ı parçalamayı ve Çang Kay-şek'i satın almayı da başardılar. Çin devrimine ve Çin halkına ihanet eden bu kimse, ulusal karşı-devrimin merkezi haline geldi. Yabancılarla anlaşan Çank Kay-şek, Şangay'da bir darbe yaptı, Şangay hükümetini dağıttı. Generalleri, işçi savunmasını silahsızlandırdı ve yabancı zorbaların emriyle yüzlerce proleteri, proleter kadınını ve çocuklarını kurşuna dizdiler.

Bu cellatlara duyduğumuz sonsuz öfke ve kinle, Çang Kay-şek'i devrime ihanet etmiş biri olarak, emperyalist haydutların müttefiki, devrimci Kuomintang'ın düşmanı, işçi hareketinin düşmanı ve Komünist Enternasyonal'in düşmanı olarak görüyoruz!

Bütün ülkelerin işçi sınıfı, bütün ulusların ezilenleri, işçi ve köylü hareketinin dev dalgalarından kortuğu için, Çin burjuvazisinin, Çin'deki anti-emperyalist mücadeleden döndüğünü görmelidirler. Bu hareket (işçi ve köylü hareketi —ç) öyle bir insan denizini, öylesine dev insan yığınlarını kapsadı ki, emperyalizmin hiçbir gücü büyük Çin Devrimi'ni boğamayacak. Emperyalistler ne filolarıyla ne ablukalarıyla ne de yalanlarıyla onu boğabilirler...

Kahrolsun Çang Kay-şek ve düşman tarafına geçen diğer dönekler ve hainler, kurşuna dizme eylemlerinin örgütleyicileri!

Yaşasın Şangay işçileri!

Yaşasın devrimci Kuomintang!
Yaşasın Çin Komünist Partisi!

Moskova, 15 Nisan 1927
Komünist Enternasyonal Yürütmesi

26] KOMİNTERN ROTASINA MUHALEFET (1927)

1920'lerde komünist partiler henüz «yekpare» («monolitik») örgütler haline gelmemişlerdi, hemen bütün partilerde şiddetli fraksiyon mücadeleleri olurdu. Bu parti-içi tartışmalar Komintern'e de sıçradı. En başta 1926/27 yıllarında Komintern yönetimi, sol muhalefetten gelen eleştirilerle yüzyüze buldu kendisini. Bu eleştiri önceleri Troçkistlerden, Alman sol muhalefetinden geliyordu. Daha sonra (1926'da Komintern'in en üst yöneticiliğinden azledilen) Zinovyev de katıldı eleştiricilerin arasına.

a) ALMAN SOL MUHALEFETİNİN ELEŞTİRİSİ

1 Eylül 1925'de EKKİ, o zamanki KPD yönetimine karşı bir «Açık Mektup» yayımladı. O zaman KPD'nin yönetiminde, daha sonra parti-içi mücadeleler sonucunda görevlerinden alınan Ruth Fischer-Maslow bulunuyorlardı. 1926'da sol muhalefet değişik gruplarda örgütlendi. Bunların en güçlüsü, Urbahns, Maslow, Ruth Fischer v.b. yönetimindeki «Lenin Birliği»ydi. Bu —1926'da KPD'den atılan— sol önderler, 1927 başında yayımlanan, «Komünist Partisi İçin Mücadele. KPD Sol Muhalefeti Platformu» adlı yazılarında Komintern politikasını da eleştirdiler.

...1. SBKP içindeki, Rus muhalefetinin geçici olarak mutlak yenilgiye uğramasıyla kapanan tartışma, Komünist Enternasyonal'in, başlangıçtan beri bunalımlarla dolu olan varlığında yaşadığı en ciddi ve en derin bunalımı simgelemektedir. Bukharin gibi sözcülerin asla bir bunalım olmadığını iddia etmeye kalkışırken sunduğu resmi iyimserlik, gerçeklere uygun düşmediği gibi bunun Marksizmle de bir ilgisi yoktur,

çünkü onların, SBKP ve KE'deki bunalımı «eski hoşnutsuz önderler»in karakter özelliklerinden yola çıkarak «açıklamaları» tipik burjuvaca bir davranıştır.

Bukharin türü «önder»lerin ne gibi palavralar atmaya yetenekli olduklarını, onun SBKP 15. Kongresindeki tartışmalar sırasında yaptığı konuşma kanıtlamaktadır. Tekrar tekrar, büyük bir neşe içersinde ileri sürülen, SBKP içinde bunalım olmadığı, bunalımın, kendilerine Sosyal Demokratlık bulaşmış olan «bir zamanki önderler»in uydurması olduğu yollu iddianın aksine, Bukharin'in saptadığına göre, Rus muhalefetinin önderleri, «partimizin, 'Thermidor' yolunu tartışma konusu ettiğini» söylemişler, «Cavaignac'ın» kelimelerini kullanmışlar ve «proletaryayı boğduğumuzu», «partimiz temsilcilerinin devrimin mezar kazıcıları olduğunu», «partimizin proletarya devrimi çizgisinden saptığını», «partimizin politikasının geniş emekçi yığınların çıkarlarıyla farklı doğrultuda bulunduğunu», «devletimizin geniş ölçüde, proletarya devleti olmadığını», «yukarıda (parti üst kademesinde -—ç) kitlelerden kopuk bir kast meydana getiren bürokratik bir dejenerasyonu yaşadığımızı», «Parti aygıtının ve partinin yönetici çevrelerinin, bütün partinin gırtlağına yapışmış olduğunu», söylemişlerdir; yine Bukharin'e göre «muhalefet 'işçi sorunu' adını taşıyan, alışılmadık ölçüde düşük düzeyli bir bildiri dağıtmış», ve bu bildiride, başka şeylerin arasında... partinin şimdi işçi sınıfına karşı bir polis baskısı çizgisi izlediği, savaş öncesi mutlakiyetçilik yöntemlerinin fabrikalarımızda yeniden canlandırıldığını v.b., v.b. söylemişlerdir (alıntılar *Pravda*'dan, Sayı 260/10.11.1926).

Bukharin'in aktardığı bu görüşler, SBKP'nin sorumlu üyeleri tarafından, örneğin MK üyeleri ve büyük çoğunluğuyla eski Bolşevikler, Lenin'in onyıllarca birlikte çalıştığı kimseler tarafından dile getirildiği için, polemik gereği olan aşırılıkları hesaba katmazsak, en azından yarı yarıya doğru olarak kabul edilmelidir. Bu derece derin ayrılıklar varken bunalımı yadsımak, tam bir sorumsuzluk göstergesidir.

2. Rusyadaki tartışmanın mekanik araçlarla zorla «çözülmesi» bunalımın ve ayrılıkların nesnel nedenlerinde hiçbir değişiklik yaratmaz. Rus muhalefeti, Stalin'in yanındaki çoğunluğun yanlış çizgisine yönelttiği eleştiriyi, siyasal bağlantılarını kurarak çeşitli belgelerde ortaya koydu. Bunlar (eleştiriler -—ç) yoğunlaştırılmış biçimde, yönetici şahsiyet-

lerin mekanik bastırma önlemleriyle doğruluklarından hiç bir şey yitirmeyen şu satırlarda sunulmaktadır.

«Proleter sınıf çizgisinden sapma, kendisini şu olgularda dışavurmaktadır:

a) Sanayiin geri kalmasının ulusal ekonomi açısından barındırdığı tehlikelerin anlaşılamamasında;

b) ücretler, tasarruf rejimi, işsizlik, konut inşaatı, v.b. sorunların bürokratik biçimde ele alınışında;

c) köylerdeki ayrışmanın önemsenmemesinde ve Kulakların artan rollerinin gizlenmesinde;

d) tarım, tarımsal kooperatifler ve öteki örgütler ile uğraşan halk komiserliklerinin, çizgilerini ekonomik bakımdan daha güçlü orta-köylülere, yani özünde Kulaklara göre ayarlama çabalarında;

e) kent ve kırdaki küçük-burjuvazinin siyasal etkinliğinin, işçilerin, tarım işçilerinin ve köy yoksullarının etkinliğinden daha hızlı artışından doğacak tehlikelerin anlaşılamaması veya küçümsenmesinde;

f) seçim yasalarının ve seçim pratiğinin küçük-burjuvazinin yararına genişletilmesinde;

g) Sovyet Devletinin varolan durumunun allanıp pullanmasında ve onu işçilere daha çok yakınlaştırma zorunluluğunun yadsınmasında;

h) NEP'in allanıp pullanmasında, onun çelişkilerinin gizlenmesinde ve zayıf gösterilmesinde ve kapitalist eğilimlerin özgül ağırlığının küçültülmesinde;

i) dünya işçi hareketinin sorunlarındaki merkezci sapmada (Anglo-Rus Komitesi, Kuomintang, v.b.);

k) oportünist ve hain önderlerle birlikte oluşturulacak blokların, Sovyetler Birliği'nin askeri güvenliğini güçlendirebileceği yönündeki o son derece kaba, yanlış ve tehlikeli umudun desteklenmesinde;

l) Kızıl Sendikalar Enternasyonali'nden ayrılıp Amsterdam'a katılma çabalarında (Sovyetler Birliği'ndeki sendikaların tüzüklerinde buna göre değişiklikler yapılması);

m) sağ sapmalara karşı değil, tersine bunlara karşı uyarıda bulunanlara yönelik sistemli mücadelede;

n) proleter parti çizgisi doğrultusunda mücadele eden herkesin 'aşırı sol' ilan edilmesinde.»

3. Rus sorunu denen sorundaki derin ayrılıklar, özünde proletarya devriminin bütün sorunları için geçerli olan ay-

rılıklardır. KE'in önünde şu nihai soru bulunmakta : Marksizm - Leninizmin revizyonuna (Stalin'in halen Engels'ten akıntılar yaparak açıkça sürdürdüğü) gözyumup, Komünist Enternasyonal olarak kendi kendisini ortadan mı kaldıracaktır, yoksa revizyonistlere darbe indirecek gücü kendisinde bulacak mıdır?

Revizyonistlerin söylediklerine göre, Engels ve Lenin, sosyalizmin *bir* ülkede inşası için, *birçok* ileri ülkede proletaryanın ortak hareketi ve zaferi gereklidir derken yanılıyorlarmış. Lenin'den (gelişigüzel) koparılarak yapılan alıntılarla bunun «aksi kanıtlanmak» isteniyor...

4. «Ulusal sınırlılık» teorisi, yani sosyalizmin tek başına Rusya'da tam anlamıyla inşa edilmesinin mümkün olduğunu söyleyen teori, ileri sanayi ülkelerindeki proletarya devriminden vazgeçme *pratiğiyle,* yani Tasfiyecilerin teorisi ve pratiğiyle aynı kapıya çıkmaktadır. Bu teori ve pratik, KE'nin genel çizgisini belirlemektedir. Bu teori ve pratik reddedilmeden ve ortadan kaldırılmadan, ideoloji olarak komünizmin tasfiyesi kaçınılmaz olur, komünist örgütlerin tasfiyesine de karşı konamaz...

b) RUS MUHALEFETİNİN ELEŞTİRİSİ

Komintern'i saran tartışmalar, en başta Rus Komünist Partisi içinde alevlenmişti. Troçkistler, Zinovyev'in yandaşları, İşçi Muhalefeti, Demokratik Merkeziyetçiler ve başka muhalefet grupları, Komintern içinde de etki kazanmaya çalıştılar. 1927'de bunlar, eleştirilerini, ilk planda Stalin-Bukharin'in, Komintern açısından felaketli sonuçlar getiren Çin politikasına yönelttiler (bk. 25 no'lu Belge). O zamanki «Demokratik Merkeziyetçiler» tarafından yayımlanan «Thermidor Öncesinde» adlı bir yazıda Sapronow, W. Smirnow, Oborin ve başka Bolşevik önderler, 1927 Haziranında, Komintern çizgisine karşı çıktılar.

... WKP (Tüm Rusya Komünist Partisi), proletaryanın devrimci hareketinde tarihi bir rol oynamaktadır; her şeyden önce. Ekim Devrimi'ni hazırlayan ve gerçekleştiren parti olarak, ikincisi, insiyatifiyle Komintern'in kurulmasını ve örgütlenmesini sağlayan parti olarak ve üçüncüsü, hem 1905

ve 1917'deki açık devrimci mücadele döneminde hem de gericilik döneminin en ağır yasadışı çalışma koşullarında muazzam bir tarihi deney edinmiş parti olarak. Bütün bunlar WKP'nin Komintern'de önder rolü oynamasını sağlıyor.

Fakat, iç politikaya ilişkin sorunlarda proleter tutumların terk edilmesi sonucunda, Komintern önderliğinde oportünist bir yozlaşmanın doğmasının ve bu yozlaşmanın, etkisini en fazla, Komintern'in komünist seksiyonlarının gelişmesinde ve dünya proleter hareketinde göstermesinin önlenemeyişi de bundan dolayıdır.

Lenin'siz Komintern'in politikası, ilk zamanlarında, her şeyden önce, WKP'de yerleşmiş rejimin Komintern'e aşırı müdahaleleriyle karakterize edilebilir. Batı'nın halen genç komünist partilerinde gerçekten devrimci nitelik taşıyan ögeleri güçlendirmek ve onları, Lenin'i örnek alarak, proletarya komünizmi ruhuyla eğitmek yerine, Batı'nın komünistlerinden, her şeyden önce koşulsuz bir itaat istendi. Bütün bir dizi gerçekten devrimci öge böylece zorla komünist hareketin dışına itildi. öte yanda ise tek erdemleri itaat etmek olan kimseler yönetici konumuna yükseldiler.

Komünist partilerin önderlikleri bu zamandan beri, WKP önderlerinin Komintern'in dış seksiyonları üzerinde (oluşturduğu) komutanlıklara dönüşerek bozulurken, partilerin kitleleri de, dünya proleter hareketinin sorunları konusunda çok yetersiz bilgilendirilmekte ve hattâ yapay biçimde bu sorunlardan uzak tutulmaktalar. Dış ülkelerden gelecek delegasyonlar gitgide artan ölçüde, Komintern yönetimi tarafından değiştirilerek atanmakta. WKP Merkez Komitesi böylelikle ülke içi politikasını Komintern'in denetiminden uzak tutuyor; Batının proletarya partileri ise, bu politikaya, NEP'in gelişmesiyle doğal olarak güçlenen küçük-burjuva yalpalamalarıyla mücadele anlamında bir müdahalede bulunacak durumdan gittikçe uzaklaşıyor. Buna karşılık WKP MK, şu ya da bu dış seksiyon içindeki en ufak soruna bile karışma konusunda sınırsız bir hak elde etmiştir. WKP MK'nın politikasındaki küçük-burjuva yanlışlıklar böylece, Komintern'de en ufak bir direnişle karşılaşmaktan kurtulmakla kalmamakta, bunun da ötesinde bu hatalar, boyutları büyüdükçe, günden güne, dış seksiyonların taktikleri üzerinde de çürütücü bir etki yapmaktadır.

Bozularak komutanlık haline gelmiş olan bu tür önderli-

ğin başlangıçtaki olumsuz yanı, sadece, Batı'nın genç komünist partilerinin devrimci eğitimini zayıflatmasındaydı. 1923 yılındaki tartışmalarla yeni bir evre başladı. SSCB içinde muhalefetle mücadele sırasında ortaya çıkan güçlüklerin artması sonucu MK, Komintern'in kendi yanında olduğunu gösterme zorunluğunu hissetti. Muhalefete karşı mücadelesinde WKP MK'ni desteklemeye hazır olunup olunmadığına bakılarak Komünist partilerin yönetim kademelerinde yeni bir düzenleme yapıldı. Komintern seksiyonlarının yönetimlerinin seçimi, uluslararası hareketin çıkarlarına göre değil, WKP içindeki mücadeleye göre yapılmakta. Zamanla daha da keskinleşen bu yöntemler, bir dizi bölünmeye ve parçalanmaya, en önemli seksiyonlarda büyük üye kaybına, komünist seksiyonların geniş işçi kitleleri arasındaki otoritesinin zayıflamasına ve milyonlarca seçmenin kaybedilmesine yol açtı. Bugün, MK'nın proleter çizgiden gittikçe daha çok uzaklaşan politikası ve onun ulusal dar görüşlülüğüyle son serece yakından ilgisi bulunan yeni yanlışlar sonucunda (Sözkonusu yöntemler —ç), daha da karmaşıklaşıyor. Anglo-Rus Komitesine karşı izlenen politikada ve Çin Devriminin yönetilmesinde bu yanlışlar özellikle en keskin biçimleriyle ortaya çıktılar...

Çin Devrimi konusunda, MK'nın politikası, devrimci taktiğin temellerinden, daha da korkunç bir biçimde uzaklaştı. Bu (devrimci —ç) taktiğin temelleri, 75 yıldan daha fazla bir zaman önce, 1850 Martında, Marx'ın Komünistler Birliği için yazdığı, devrim öncesinde ve sonrasında uygulanan devrimci taktiği ele alan bir yazıda ayrıntılı olarak belirlenmiştir: ...«Bizzat onlar (işçiler),» deniyor bu yazıda, «nihai zaferleri için, kendi sınıf çıkarları konusunda kendilerini aydınlatarak, mümkün olan en kısa süre içinde bağımsız partili tavırlarını alarak, demokratik küçük-burjuvaların ikiyüzlü safsatalarına kanmadan ve proletaryanın partisinin bağımsız örgütlenmesi konusunda bir an bile yanlışa düşmeyerek, yapabileceklerinin en fazlasını yapmalıdırlar. Savaş sloganları şöyle olmalıdır: Devrim süreklidir.»

Bu taktik Lenin'in yönetimi altındaki Bolşevik Partisince 1917 yılında yürütüldü ve denendi. Ekim Devriminde Lenin'le birlikte olanlar (kısmen ona karşı olanlar da: Martinov, Rufes), Çin Devriminde tam aksi yönde bir tutum içine girdiler. Komintern Yürütme Komitesi, WKP MK'nın bas-

kısı altında, Çin Komünist Partisini sürekli küçük-burjuva Kuomintang içinde tuttu. Kuomintang'ın zaferinden sonra, işçiler arasında «yeni hükümete güvensizlik» (duyulmasını sağlıyacak bir) örgütleme çabası gösterilmedi; tersine: Bu hükümet içinde iktidar gücü giderek başında General Çang Kay-şek'in bulunduğu sağ kanadın eline geçerken, her türlü yolla, komünistlerin Kuomintang hükümetiyle tam dayanışma içinde olduğu gösterildi. Nihayet, burjuva hükümetinin yanında, geniş işçi ve köylü kitlelerine dayanarak, burjuva-demokratik hükümeti titizlikle denetleyecek, sıkıştıracak ve düşmanlarıyla anlaşmalar yaparak devrime ihanet etmesine imkân bırakmayacak, işçi meclisleri, işçi, köylü ve asker temsilcileri sovyetleri biçiminde gerçek bir devrimci hükümetin çekirdeğini yaratma yolunda da hiçbir çaba gösterilmedi. Çin Komünist Partisinde, Marx ve Lenin'in anladığı anlamda bir ulusal devrim fikrini alevlendirecek yerde, Komintern önderleri, Çin komünistlerini küçük-burjuva Kuomintang Partisinin çizgisine veya filanca generalin «devrimci görüşleri»ne göre rota saptamaya yönelttiler. Bu generallerin ihanetine karşı güvenceyi, kitlelerin devrimci hareketinde, işçilerin silahlandırılmasında değil, Kuomintang ve komünistlerce gönderilen ordu eğitmenlerinde gördüler. «Önce burjuva devriminin tamamlanması ve sonra onun sosyalist raya otyrtulması» —bu Menşevik aşamalar teorisi, MK'nın Çin Komünist Partisine salık verdiği taktiğin temeliydi. Fakat bizzat o Menşevikler, sorunu bu biçimde koyarken bile, kendi programıyla açıkça ortaya çıkan ve kendi özel örgütlenmesine sahip bulunan özgül partilerinin örgütlenmesini reddetmenin mümkün olamayacağını düşünmüşlerdi.

Bizzat Çin Devriminin görevi de, MK tarafından, temelde emperyalistlere karşı bir savaşa indirgendi; sanki bu mücadele, kendi burjuvazilerine karşı verilen mücadeleden ayrılabilirmiş gibi. «Çin Devrimi» —diye belirtiliyor, Moskova Parti Faal Üyelerinin (Partei-Aktivs) bir kararında— «vuracağı hedef olarak emperyalizmi ve yabancı emperyalizmin dayanağı olan Çin feodalizmini ve feodal-kapitalist klikleri alan, burjuva-demokratik, ulusal-özgürlükçü bir devrimdir.»

Böylece, feodal sınıflara karşı verilen mücadele bile, ancak onların emperyalistleri desteklemesinden kalkınarak

haklı gösteriliyor. Çin Devriminin görevleri, yabancı baskıcılara karşı savaşla sınırlanıyor.

MK'nın Çin'de Komintern bayrağı altında güttüğü politika ancak bu bakış açısıyla kavranabilir: Bu politika, yaşanan anda emperyalistlere karşı savaşmak isteyen herkesi desteklemekten ibarettir. «Dört Sınıfın Bloku» taktiği bu nedenle ortaya atılmaktadır; bir işçi hareketini işe karıştırarak savaşı «karmaşıklaştırmama» isteği bu nedenle duyulmaktadır; işçilerin grev yapması bu nedenle önlenmektedir; Şangay'ın düşüşünden önce Şangay işçilerinin silahsızlandırılması, Çang Kay-şek ordusunun silahlandırılması bu nedenledir. Toprak Köylünün! sloganı bu nedenle sabote edilmektedir. Nihayet, meclislerin (işçi, asker, köylü —ç) reddedilmesi bu nedenledir. Bütün bunlar savaşa zarar verir, burjuvaziyi ürkütür, paralı asker ordularıyla generalleri ürkütür.

Bu politikanın sonuçları bugün ortadadır. Kuomintang hükümetine —eski Kanton hükümeti ya da şimdiki Wuhan hükümeti olması hiç fark etmez— umut bağlamak, İngiliz İşçi Partisinin Avrupa'da bir barış aracı olduğu umudunu beslemek kadar yanlıştır. Stalin yoldaşın Moskova'da Partei-aktiv (parti faaliyetçileri) önünde yaptığı ve Çang Kay-şek'in, istese bile karşı-devrimci bir darbe yapamayacağını, çünkü ordusunun komünist eğitmenlerin etkisi altında bulunduğunu söylediği konuşmasından tam da birkaç gün sonra, bu darbe gerçekleşti ve Çang Kay-şek'in emperyalistlerden yana geçişi itirazsız bir olgu haline geldi. MK'nin, Çin burjuvazisini ürkütmeme ve onu emperyalistlerin kollarına itmeme kaygusuyla belirlediği taktik, proletaryanın baskısını hissetmeyen Çin burjuvazinin emperyalistlerle ittifaka girmesi sonucunu doğuruyor. Aşırı-sağcı Sun-Fo'nun maliye bakanı olarak yer aldığı ve sadece sağcı generallerin komutasındaki paralı asker ordularına sahip olan «devrimci» Wuhan hükümetinde de aynı oyunun oynanabileceğini, Çang Kay-şek'in karşı-devrimci darbesi berrak biçimde göstermiştir; bu darbeden çıkartılacak ders buradadır. Şangay'da şimdi gerçekleşmiş bulunan darbe ve «sol» Kuomintang'ın bu darbeye karşı takındığı uzlaşmacı tavır, Wuhan hükümetinin de emperyalistlerle birlikte iş çevirmede Çang Kay-şek'den daha az yetenekli olmadığı konusunda şüpheye yer bırakmıyor.

MK'nın politikası bu biçimde, uluslararası proletaryanın

dünya devrimini hedefleyen sınıf mücadelesi çizgisinden uzaklaşıyor ve küçük-burjuva partilerle işbirliğine yolaçıyor: İngiltere'de barış adına, Çin'de anti-emperyalist savaş adına. Fakat bu hedeflere de ulaşamıyor. Proletarya diktatörlüğünün ilk devleti olarak SSCB'nin Avrupa'da emperyalist saldırılardan korunması ve Doğu'da emperyalist güçlerin dağıtılması, ancak proleter sınıf mücadelesi yoluyla ve kapitalizmin yıkılmasıyla mümkündür. Başka durumlarda olduğu gibi burada da MK, bizzat kendi önüne koyduğu sınırlı sorunları bile çözememektedir.

Komintern'in, dünya devriminin bir mücadele aracı olarak varlığını sürdürebilmesi için, bu oportünist çizgiden geri dönülmesi kaçınılmaz bir koşuldur. Bundan şu sonuçlar çıkmaktadır:

1. Batı Avrupa'daki harekete ilişkin olarak, birlik cephesi taktiğinin saptırılmasına son verilmelidir. Birlik cephesi taktiği, bir aşağıdan birlik taktiğidir, sosyal-hainlerle üst düzeyde anlaşmalar taktiği değil. Anglo-Rus Komitesi dağıtılmalıdır.

2. Komintern'in Çin Devrimiyle ilgili politikası, generallere, küçük-burjuva demokratlara göre değil, işçi ve köylü kitleleri arasında devrimci hareketin alevlendirilmesine göre ayarlanmalıdır. Generallerin ihanetine rağmen devrimin gelişmesi olgusundan hareketle, hiç gecikmeden, meclislerin oluşturulması sloganı ortaya atılmalıdır. Komünist Partisi gecikmeksizin şu sloganları yaymalıdır: Toprağın köylülerce ele geçirilmesi, yani özel mülk sahiplerine kira ödenmesine son verilmesi, sekiz saatlik işgünü, grev hakkı, zorunlu hakem mahkemelerinin kaldırılması, işçilerin silahlandırılması. Komünist Partisi, Kuomintang'dan atılmasına yol açabilir diye bu sloganları atmaktan vazgeçemez.

3. Yabancı ülke partilerinin, ilk planda da en çok deney sahibi olanların (Almanya, Fransa, İtalya) Komintern yönetiminde oynadıkları rol genişletilmelidir. Komintern dünya devriminin sadece biçimsel açıdan mücadele aracı olarak kalmamalı, politikasının içeriği ve yürütme organlarının bileşimi ile de bu nitelikte olmalıdır. Bütün seksiyonlar, bu arada WKP de eşit biçimde komintern yönetimine tâbi olmalıdır; her seksiyonun «iç işleri» şimdiye kadarkinden daha fazla, uluslararası proletaryanın sorunları haline getirilmelidir.

4. Fakat Komintern ancak, arkalarına işçi sınıfını almış geniş tabana dayanan komünist partilerini örgütlemeyi başarırsa dünya devriminin mücadele kurmayı haline gelebilir. Ama bu da, ancak, Komintern'de şimdi varolan rejim tasfiye edilir ve parti-içi demokrasi rejimi bunun yerini alırsa gerçekleştirilebilir.

5. Komintern çizgisinden yapılan oportünistce sapmalara karşı muhalefet ettikleri için örgütden atılmış olan ve Komintern dışında da her zamanki Bolşevik-Leninist bakış açılarını koruyan bütün gruplar, yeniden Komintern üyelerinin sahib oldukları haklara sahip kılınmalıdır...

27] STALİN: DEVRİMCİ, SOVYETLER BİRLİĞİ'Nİ KAYITSIZ ŞARTSIZ SAVUNANDIR (1927)

Stalin 1927'de, Rus muhalefetine karşı yaptığı bir konuşmasında, sadece kim Sovyet Rusya'nın «koşulsuz» olarak desteklenmesini onaylıyorsa ,onun enternasyonalist ve devrimci, yani komünist olduğunu söyledi. Bu konuşma aynı zamanda o dönemdeki her tartışmanın üslubunu ve Stalin'in taktiğini gözler önüne seriyor: Sürekli, «savaş tehlikesi»nin ve parti disiplininin vurgulanması. Burada sözkonusu konuşmanın bazı bölümlerini aktarıyoruz.

...Yoldaşlar! Şu ya da bu grubun, şu ya da bu akımın, şu ya da bu partinin devrimci bir öze sahip olup olmadığı konusunda denek taşı, onların kendi açıklamaları veya deklarasyonları değildir. Devrimci özün sınanacağı denek taşı, şu ya da bu grubun, şu ya da bu akımın, şu ya da bu partinin eylemleri, pratik faaliyeti, pratik planlarıdır. İnsanların açıklamalarına ve deklarasyonlarına, ne kadar etkili olurlarla olsunlar, eylemle güçlendirilmiyor ve eyleme dönüştürülmüyorlarsa inanılamaz. Mümkün bütün grupların, akımların ve partilerin arasına ayrım çizgisini çeken ve onların devrimci bir öze mi karşı-devrimci bir öze mi sahip olduklarının sınanacağı denek taşını oluşturan *bir tek* sorun vardır. Bu sorun şu anda SSCB'nin savunulması soru-

nudur, emperyalizmin saldırılarına karşı SSCB'nin kayıtsız şartsız savunulması sorunu.

Kim birtakım ön kayıtlar koymadan, koşulsuz olarak, açıkça ve dürüstçe, gizli askeri görüşmeler yapmadan SSCB'yi desteklemeye hazırsa, o *devrimci*dir, çünkü SSCB, dünyada sosyalizmi inşa eden ilk devrimci proleter devletidir. Kim kayıtlar koymadan, yalpalamadan, koşullar sıralamadan SSCB'yi korumaya hazırsa, o *enternasyonalist*tir, çünkü SSCB, bütün dünyadaki devrimci hareketin temelidir; bu devrimci hareketi korumak ve ilerletmek, SSCB'yi korumaksızın mümkün değildir. Çünkü kim uluslararası devrimci hareketi desteklemeyi düşünüyor ve bu sırada SSCB'yi korumak istemiyorsa ya da onun karşısına geçiyorsa, devrime karşı duruyor, bir daha geri gelmemek üzere devrim düşmanlarının kampına kayıyor demektir.

Savaş tehlikesi nedeniyle şu anda iki kamp ve dolayısıyla iki tavır oluşmuş durumda: SSCB'yi koşulsuz olarak destekleme tavrı ve SSCB'ye karşı mücadele etme tavrı. Bunlar arasında bir seçim yapma sözkonusudur, çünkü üçüncü bir tavır yoktur ve olamaz. Bu konuda tarafsızlık, tereddüt, ön kayıtlar, üçüncü bir tutum arama; sorumluluktan kaçmak, SSCB'nin korunması için koşulsuz mücadele yolundan ayrılmak, SSCB'nin savunulması açısından son derece hayati bir anda asker kaçağı olmak demektir. Peki, sorumluluktan kaçmanın anlamı nedir? Bunun anlamı, farkında olmadan SSCB düşmanlarının kampına geçmektir.

İşte önümüzdeki sorun bu. Peki muhalefet, SSCB'nin savunulması, korunması konusunda ne diyor? Bir kez bu konuya girmiş olmamız nedeniyle SSCB'ye karşı bir savaş durumunda Troçki'nin önerdiği savunma «teori»sini, savunma sloganını gözlerinizin önüne sermek amacıyla onun MKK'ya (Merkezi Kontrol Komisyonu) gönderdiği ünlü mektuptan tekrar söz etmeme izin verin. Molotov yoldaş konuşmasında bu mektuptan bir pasaj aktardı, ama sözkonusu pasajı tam olarak aktarmadı. Bu pasajı bütünüyle aktarmama izin verin.

Troçki bozgunculuk ve anavatan savunmasından şunu anlıyor:

«Bozgunculuk nedir? Düşman bir sınıfın elinde bulunan 'kendi' devletinin yenilgisine katkıda bulunmaya yönelik bir politikadır. Bozgunculuğun bunun dışındaki her kavranışı ve sunuluşu bir çarpıtma olur. Yani örneğin, bir kimse, cahil

ve vicdansız eser hırsızlarının siyasal çizgisi, bizzat işçi devletinin zaferi uğruna bir çöp yığını gibi süprülüp savrulmalıdır derse, bu yüzden hiç de 'bozguncu' olmaz. Tersine, varolan somut koşullarda o, gerçek devrimci anavatan savunmasının sözcüsüdür: ideolojik süprüntülerle zafere ulaşılmaz!

Başka sınıfların tarihinde, ders çıkartmak bakımından oldukça zengin örnekler bulunabilir. Sadece bir tanesini ele alalım. Emperyalist savaşın başlangıcında Fransız burjuvazisinin başında dümensiz yelkensiz bir hükümet vardı. Clemenceau grubu bu hükümete muhalefet ediyordu. Savaşı ve askeri sansürü dikkate almaksızın, hattâ Almanların Paris'den 80 km uzakta bulunuşlarını dikkate almaksızın (Clemenceau, "Tam da bu yüzden" diyordu), o, küçük-burjuva miskinliğine ve kararsızlığına karşı, emperyalist vahşeti ve acımasızlığı amaçlayan şiddetli bir mücadele sürdürdü. Clemenceau, sınıfına, burjuvaziye, ihanet etmedi, tersine, ona Viviani, Painlevé ve ortaklarından daha sadık, daha sabırlı, daha kararlı ve daha akıllı biçimde hizmet etti. Bu, olayların daha sonraki gelişimini belirledi. Clemenceau grubu iktidara geldi ve daha mantıklı, daha soyguncu emperyalist politikasıyla Fransız burjuvazisinin zafer kazanmasını sağladı. Clemenceau grubunu bozguncu diye niteleyen adi Fransız gazetecileri olmadı mı? Şüphesiz oldu: bütün sınıfların yandaşları arasında aptallar ve müfteriler bulunur. Fakat bunlar her zaman, aynı önemli rolü oynama imkânına sahip olmazlar (Troçki'nin Ordşonikidse yoldaşa 11 Temmuz 1927 tarihli mektubundan).

Troçki'nin önerdiği, hâşâ huzurdan SSCB'nin savunulması «teori»si işte bu.

«Küçük-burjuva miskinliği ve kararsızlığı»: anlaşılan partimizin çoğunluğunda MK'mızın çoğunluğunda, hükümetimizin çoğunluğunda cisimleşen bu. Clemenceau: bu da grubuyla Troçki. *[Gülüşmeler]*

Düşman Kremlin duvarlarına 80 km yaklaştığı zaman, yeni türeyen bu Clemenceau, bu operet Clemenceau'su, anlaşılan tam de düşman Kremlin'e 80 km yaklaşmış bulunduğu için, önce şimdiki çoğunluğu devirecek, ondan sonra da savunma işiyle uğraşacak. Ve eğer operet Clemenceau'muz, bunu gerçekleştirmeyi başarırsa, anlaşıldığına göre, bu, SSCB'nin gerçek ve koşulsuz savunması olacak. Fakat bunu gerçek-

leştirebilmek için, o, Troçki, yani Clemenceau, daha önce bu «süprüntüyü işçi devletinin zaferi uğruna süpürüp bir kenara atacak». Peki ama nasıl bir «süprüntü» bu? Bunun partinin çoğunluğu, MK'nın çoğunluğu, hükümetin çoğunluğu olduğu anlaşılıyor. Yani şu sonuç çıkıyor ki, bu operet Clemenceau'su, düşman Kremlin'den 80 km kadar bir uzaklığa geldiğinde, SSCB'yi savunmakla değil partinin şimdiki çoğunluğunu devirmekle meşgul olacak. Ve o buna savunma diyor!...

Yoldaşlar! Önümüzde iki tehlike var: bir savaş tehdidi haline gelen savaş tehlikesi ve partimizin bazı üyelerinin yozlaşması tehlikesi. Savunmaya hazırlanmak için adım atarken, partimiz içinde demir bir disiplin yaratmalıyız. Bu disiplin olmaksızın savunma mümkün değildir. Parti disiplinini sağlamlaştırmalıyız, partimizi örgütsüzleştirenlerin, Batı'daki ve Doğu'daki kardeş partilerimizi bölenlerin hepsini dizginlemeliyiz. *[Alkışlar]* Batı'daki kardeş partilerimizi bölen ve bu sırada Souvarine, Ruth Fischer, Maslow gibi kurnaz hilekârlarca ve karışık kafalı Treint tarafından desteklenen (unsurların) hepsini dizginlerinden yakalamalıyız. Ancak böyle, bu biçimde, belirli maddi fedakârlıklar yapmayı üstlenerek savaşı geciktirmeye, zaman kazanmaya, fidye ödeyerek kendimizi kapitalizmden kurtarmaya çalışırken, savaş için yeterince silahlanabileceğiz. Bunu yapmak zorundayız ve yapacağız.

İkinci tehlike yozlaşma tehlikesidir.

Nereden geliyor bu tehdit? Oradan *[muhalefeti gösterir]*. Bu tehlike tasfiye edilmelidir. *[Uzun süren alkışlar.]*

28] KOMÜNİST ENTERNASYONAL PROGRAMI (1928)

Komintern'in VI. Dünya Kongresi, 1 Eylül 1928'de, bütün seksiyonları bağlayan bir programı kabul etti. Daha önceki birçok kongrede bir Komintern programı üzerinde konuşulmuştu; ama Komintern, ancak yaklaşık on yıllık varoluşundan sonra kendi programına kavuşuyordu. Programın en önemli anahatları Bukharin tarafından geliştiril-

mişti; VI. Dünya Kongresinde programa ilişkin ana konuşmayı da o yaptı. Program, Sovyet politikasının, dolayısıyla Komintern politikasının önemli bir dönüm noktasında kabul edilmişti. Stalin yönetimi 1929'da Bukharin'in tasfiyesine varan aşırı-sol politikaya yöneldi. Bu tartışmalar VI. Dünya Kongresi sırasında içten içe sürmekte olduğu için, program, sonradan Bukharin'e karşı, aşırı-sol çizginin oluşturulmasında yararlanılan bir dizi «aşırı-sol» görüşü içermektedir. Son üç paragrafı kelimesi kelimesine Marx ve Engels'in Komünist Manifesto'sundan alınmış olan ve Marx'dan birçok uzun alıntıyı içeren program, Komintern'in Marksist bir temel niteliğe sahip bulunduğunu kanıtlayacaktı. Program, 1920'ler sonlarında geçerli olan haliyle Marksist-Leninist teorinin ve hedef saptamanın, strateji ve taktiğin özetlenmesiydi ve Komintern'in sonraki yıllarda geçerli olacak temel ilkelerinin ifadesi olarak nitelenebilirdi. Çok geniş kapsamlı olmasına rağmen, bu programı öneminden ötürü kısaltmadan aktarıyoruz.

GİRİŞ

Emperyalizm çağı, kapitalizmin ölüm çağıdır. Dünya ekonomisinin büyüyen üretici güçleriyle devlete ilişkin sınırlamaların meydana getirdiği derin çelişkinin doğrudan sonucu olarak, 1914-18 Dünya Savaşı ile onun zincirlerinden boşalttığı genel bunalım, sosyalizmin maddi önkoşullarının kapitalist toplumun bağrında şimdiden olgunlaşmış bulunduğunu kanıtlamaktadır; ve yine kanıtlamaktadır ki, kapitalist kabuk, insanlığın gelişiminin devamı için dayanılmaz bir zincir haline gelmiştir ve tarih, kapitalizmin boyunduruğunun devrimle ortadan kaldırılmasını gündeme getirmiştir.

Kapitalist gücün (Macht) merkezlerinden sömürge dünyasının en uzak köşesine kadar her yerde, emperyalizm, bütün ülkelerin proleterlerinden oluşan muazzam yığını finanskapital plütokrasisinin diktatörlüğü altına sokmaktadır. Emperyalizm, kaba kuvvetle, kapitalist toplumun bütün çelişkilerini açığa çıkarmakta ve derinleştirmekte, sömürülen sınıfların ezilmesini en uç noktalarına vardırmakta ve kapitalist devletler arasındaki mücadeleyi had safhaya ulaştırmaktadır. Böylelikle o, egemen rejimi, bütünüyle, en derin noktalarına kadar sarsan, dünyayı saran önüne gecilmez emper-

yalist savaşlara neden olmakta ve kesin bir zorunlukla *proleter dünya devrimine* yol açmaktadır.

Emperyalizm bütün dünyayı finans-kapitalin zincirlerine vurmakta, bütün ülkelerin, ulusların ve ırkların proleterlerini açlık, kan ve demirle boyunduruğu altına sokmakta ve proletaryanın sömürülmesini, ezilmesini ve köleleştirilmesini ölçüsüz biçimde arttırmaktadır. Böylelikle emperyalizm, proletaryanın önüne doğrudan doğruya, iktidarı fethetme görevini koymakta ve işçileri, bütün sınır taşlarını, bütün ulus, kültür, dil, ırk, cinsiyet ve meslek ayrımlarını aşarak bütün ülkelerin proleterlerinin birleşik uluslararası ordusu olarak biraraya gelmeye zorlamaktadır. Sosyalizmin maddi önkoşullarının yaratılması sürecini geliştiren ve sonuna vardıran emperyalizm böylece, proletaryanın önüne *işçilerin uluslararası mücadele örgütünde* örgütlenme zorunluluğunu koyarak, aynı zamanda kendi mezar kazıcılarının ordusunu biraraya getirmektedir.

Öte yandan emperyalizm, işçi sınıfının büyük yığınından, maddi varlığı en güvenli olan bir bölümü çekip kopartmaktadır. İşçi sınıfının, emperyalizm tarafından satın alınan ve rüşvet verilen bu üst tabakasının Sosyal - demokrat partilerin yönetici kadrolarını oluşturan bu tabakanın, sömürgelerdeki emperyalist sömürüden çıkarları vardır, (bu tabaka —ç) kendisini «kendi» burjuvazisine ve «kendi» emperyalist devletine sadakatle teslim etmiştir ve sınıf mücadelelerinin belirleyici anlarında proletaryanın sınıf düşmanları kampında yer alır. Sosyalist hareketin 1914 yılında bu ihanet yüzünden uğradığı bölünme ve burjuva işçi partileri haline gelen sosyal-demokrat partilerin ihanetlerini sürdürmeleri, açıkça gösterdi ki: Uluslararası proletarya, tarihi misyonunu —emperyalist boyunduruğun yok edilmesi ve proletarya diktatörlüğünün kurulması— ancak sosyal-demokrat partilere karşı yorulmadan sürdüreceği mücadele içersinde yerine getirebilir. Dünya devrim güçlerinin örgütlenmesi bu nedenle sadece komünizm platformunda mümkündür. Sosyal-demokrasinin, işçi sınıfı içinde emperyalizmin ajanı haline gelen oportünist İkinci Enternasyonale karşı, *kaçınılmaz olarak Üçüncü Enternasyonal, Komünist Enternasyonal* —işçi sınıfının, bütün dünyadaki devrimci işçilerin gercek birliğini cisimleştiren uluslararası örgütü— oluştu.

1914-18 savaşı, İkinci Enternasyonal'e, Sosyal-şöven En-

ternasyonal'e karşı bir ağırlık olarak, savaşçı emperyalizme karşı bir direniş aracı olarak, yeni devrimci bir Enternasyonal'in oluşturulması yolunda ilk girişimlerin yapılmasına yol açtı (Zimmerwald, Kienthal). Proletarya devriminin Rusya'daki zaferi, kapitalizmin merkezlerinde ve sömürgelerde komünist partilerin kurulması yönünde itilim sağladı. 1919 yılında, tarihte ilk kez Avrupa ve Amerikan proletaryasının öncüleriyle Çin'in ve Hindistan'ın proleterlerini ve Afrika ve Amerika'nın zenci emek kölelerini devrimci mücadele pratiği içersinde birleştiren Komünist Enternasyonal kuruldu.

Komünist Enternasyonal, proletaryanın bu birleşik ve merkezi uluslararası partisi, *Birinci Enternasyonal*'in ilkelerini devrimci proleter kitle hareketinin yeni zemini üzerinde tek başına sürdürmektedir. Birinci emperyalist savaştan ve bunu izleyen, kapitalizmin devrimci bunalım döneminden çıkan dersler —Avrupa ve sömürge ülkelerdeki devrimler zinciri; Sovyetler Birliği'nde proletarya diktatörlüğü ve sosyalizmin kuruluş deneyleri; Komünist Enternasyonal'in bütün seksiyonlarının, Kongrelerinin kararlarıyla saptanan deneyleri; nihayet emperyalist burjuvazi ile proletarya arasındaki mücadelenin gitgide uluslararasılaşması— bütün bunlar, Komünist Enternasyonal'in, bütün seksiyonlarca benimsenmiş tek bir ortak *programa* sahip olmasını zorunlu kılmaktadır. Uluslararası devrimci proletarya hareketinin bütün tarihi deneylerinin en geniş kapsamlı ve eleştirel genellemesi olarak Komünist Enternasyonal programı, *dünya çapında proleter diktatörlüğü uğrundaki mücadelenin programıdır, dünya komünizmi mücadelesinin programıdır.*

Komünist Enternasyonal, burjuvazi ve onun «sosyalist» ajanları karşısında, köleleştirilen ve sömürülen milyonlara önderlik yapan devrimci işçileri bayrağı altında toplamaktadır. Komintern kendisini, Marx'ın bizzat yönettiği örgütlerin, «Komünistler Birliği»nin ve Birinci Enternasyonal'in tarihi vasiyetinin uygulayıcısı ve İkinci Enternasyonal'in savaş-öncesi dönemdeki en iyi geleneklerinin mirasçısı olarak görmektedir. *Birinci* Enternasyonal proletaryanın sosyalizm için vereceği uluslararası mücadelesinin manevi önkoşullarını yarattı. *İkinci* Enternasyonal, en iyi dönemlerinde, işçi hareketinin geniş kitleler arasında geniş çapta gelişmesi için zemin hazırladı. *Üçüncü,* Komünist Enternasyonal, Birinci En-

ternasyonal'in eserini sürdürüyor, İkinci Enternasyonal'in oportünizmini ve sosyal-şovenizmini, sosyalizmin burjuvaca çarpıtılmasını bir kenara atarken onun çalışmalarının meyvalarını toplamakta ve proletarya diktatörlüğünün gerçekleştirilmesi (çabasına) başlamaktadır. Komünist Enternasyonal uluslararası işçi hareketinin bütün şerefli, kahramanca geleneklerini sürdürüyor: İngiliz Çartistlerinin ve Fransız 1831 isyancılarının geleneklerini; 1848'in devrimci Alman ve Fransız işçilerinin geleneklerini; Paris Komünü'nün ölmez savaşçılarının, şehitlerinin geleneklerini; Alman, Macar ve Fin devrimlerinin cesur askerlerinin; Çarlık despotluğu (zamanının —ç) işçilerinin ve proletarya diktatörlüğünün muzaffer taşıyıcılarının; Çin proleterlerinin —Kanton ve Şangay kahramanlarının— geleneklerini sürdürüyor.

Dünyanın her yanındaki, tüm ulusların devrimci işçi hareketlerinin tarihi deneylerine dayanan Komünist Enternasyonal, teorik ve pratik faaliyetinde, koşulsuz olarak devrimci Marksizm temeline ve onun geliştirilmiş haline, emperyalizm ve proleter devrimleri döneminin Marksizminden başka bir şey olmayan Leninizm temeline dayanmaktadır.

Komünist Enternasyonal, *Marx ve Engels'in diyalektik materyalizminin* mücadelesini ve propagandasını yapar ve gerçekliği, devrimci biçimde dönüştürmek üzere kavramada devrimci yöntem olarak onu kullanır; burjuva dünya görüsü ile teorik ve pratik oportünizmin bütün oyunlarına karşı aktif biçimde mücadele eder. Tutarlı proleter sınıf mücadelesi temelinde, proletaryanın geçici, grupsal, ulusal ve kısmi çıkarlarını, onun sürekli, genel, uluslararası çıkarlarına tâbî kılar. Reformistlerin, burjuvaziden apartarak öne sürdüğü «sınıf barışı» öğretisinin, gerçek yüzünü bütün biçimleriyle acımasızca açığa çıkartır. Kapitalist sistemin mezar kazıcılarının, yani devrimci proletaryanın uluslararası örgütüne duyulan tarihi ihtiyacı karşılayan Komünist Enternasyonal, programına proletarya diktatörlüğüyle komünizmi alan ve *uluslararası proletarya devrimi*nin örgütleyicisi olarak açıkça ortaya çıkan biricik uluslararası güçtür.

I.
KAPİTALİST DÜNYA SİSTEMİ, GELİŞİMİ VE ZORUNLU ÇÖKÜŞÜ

1. *Kapitalizmin Genel Hareket Yasaları ve Sanayi Sermayesi Dönemi*

Meta üretiminin gelişimi temelinde ortaya çıkan kapitalist toplum, kapitalistler ve toprak ağaları sınıfının en önemli ve belirleyici üretim araçları üzerindeki tekeliyle, —üretim araçlarından yoksun bırakılmış—, işgücünü satmak zorunda bulunan proleterler sınıfının ücretli emeğinin sömürülmesiyle karakterize edilir; kapitalist toplum, kâr amacı güdülerek yapılan meta üretimiyle ve bir bütün olarak üretim sürecinin bütün bunlarla bağlantılı olan plansızlığı ve anarşisiyle karakterize edilir. Sömürü ilişkisi ve burjuvazinin ekonomik egemenliği, siyasal ifadesini, proletarya üzerindeki baskı aracı olarak sermayenin devlet örgütlenmesinde bulur.

Kapitalizmin tarihi, Marx'ın, kapitalist toplumun gelişim yasalarına ve bütün kapitalist sistemin çöküşüne yol açacak olan çelişkilerine ilişkin öğretisini tümüyle doğrulamıştır.

Kâr peşinde koşması, burjuvaziyi, üretici güçleri gitgide artan ölçülerde geliştirmek ve kapitalist üretim ilişkilerinin egemenliğini sağlamlaştırmak ve genişletmek zorunda bıraktı. Kapitalizmin gelişimi, böylelikle, kapitalist sistemin bütün iç çelişkilerini, her şeyden önce emeğin toplumsal niteliği ile mülk edinmenin özel niteliği arasındaki, üretici güçlerin gelişmesi ile kapitalizmin üretim ilişkileri arasındaki temel çelişkiyi sürekli olarak daha üst düzeyde yeniden-üretti. Özel mülkiyetin üretim araçları üzerindeki egemenliği, bu üretimin anarşik-ilkel gidişi; üretimin sınırsız biçimde genişletilmesi eğilimi ile proleter yığınların kısıtlı tüketimi arasındaki karşıtlıkla (genel aşırı üretim) bağlantılı olarak, değişik üretim dalları arasındaki ekonomik dengenin bozulmasına yol açtı; bu, dönemsel olarak geri gelen, yıkıcı bunalımları ve kitlesel işsizliği beraberinde getirdi. Özel mülkiyetin egemenliği ifadesini başkaca, tek tek kapitalist ülkeler içindeki rekabet gibi, sürekli olarak genişleyen dünya pazarındaki rekabette de bulur. Kapitalistler arasındaki hasımlığın

bu biçimi, kapitalist gelişimin ayrılmaz yan sonuçları olarak bir dizi savaşa yol açtı. Büyük işletmenin teknik ve ekonomik üstünlüğü, rekabet mücadelesinde kapitalizm-öncesi ekonomi biçimlerinin bastırılmasını ve ortadan kalkmasını getirdi ve sermayenin artan *yoğunlaşmasına ve merkezileşmesine* neden oldu. Yoğunlaşma ve merkezileşme yasası, sanayide, her şeyden önce küçük işletmelerin doğrudan doğruya çöküşlerinde ve kısmen onların büyük işletmelerin yardımcı organları konumuna düşürülmesinde ifadesini bulur. Toprak tekelinin ve mutlak rantların varlığı nedeniyle zorunlu olarak genel gelişme temposunun gerisinde kalan tarımda, yoğunlaşma ve merkezileşme yasası, sırf köylülüğün ayrışmasında ve geniş köylü tabakalarının proleterleşmesinde değil, her şeyden önce küçük köylü ekonomilerinin açık ve gizli biçimlerde büyük sermayenin diktatörlüğü altına sokulmasında da ifadesini bulur; bu sırada küçük işletme, bağımsız görüntüsünü ancak iş randımanını en üst noktaya kadar yükselterek ve sistemli biçimde düşük tüketime yönelerek ayakta tutabilir.

Artan makine kullanımı, tekniğin ilerleyen mükemmelleşmesi ve bu temel üzerinde sermayenin organik bileşiminin sürekli olarak yükselişine, işin giderek daha fazla bölünmesi, emeğin üretkenliğinin ve yoğunluğunun artışı eşlik etmiştir. Bu, kadın ve çocuk emeğinin gittikçe daha çok kullanılması sonucunu vermiş ve proleterleşen ve köylerden göçe zorlanan köylüler gibi kentlerin yoksullaşan küçük ve orta-burjuvazisince de sayıca çoğaltılan, dev bir sınai yedekler ordusu yaratmıştır. Toplumun iki kampa bölünmesi: bir kutupta küçük bir büyük sermayeciler kümesinin, öteki kutupta dev proleter yığınların yer alması; işçi sınıfının sömürü oranının kesintisiz biçimde yükselmesi; kapitalizmin temel çelişkilerinin ve bunların sonuçlarının bir üst düzeyde yeniden-üretilmesi; gitgide büyüyen toplumsal eşitsizlik; bizzat kapitalist üretim mekanizmasının biraraya getirdiği ve eğittiği proletaryanın büyüyen isyanı —bütün bunlar kapitalizmin temel direklerini kemirmiş ve onun yıkılış anını yaklaştırmıştır.

Aynı zamanda kapitalist toplumun sosyal ve kültürel hayatında da derin bir dönüşüm gerçekleşmiştir: burjuva rantiye tabakaların parazitler haline gelerek yozlaşmaları; kadının kitlesel biçimde toplumsal üretimin içine çekilmesi ile

büyük ölçüde daha eski ekonomik evrelerden bugüne gelen ev ve aile hayatı biçimleri arasındaki büyüyen çelişkinin sonucu olarak genelde ailelerin bozulması; işin en uç noktalarına kadar uzmanlaştırılması temelinde, manevi ve kültürel hayatın giderek daha fazla bayağılaşması ve dumura uğraması, kent hayatının yozlaşması ve kırsal hayatın darlığı; burjuvazinin, doğal bilimlerdeki muazzam ilerlemelere rağmen bilimsel bir dünya görüşü sentezine ulaşmadaki yeteneksizliği; idealist, mistik ve dini batıl inançların çoğalması —bütün bu görüngüler kapitalist sistemin yaklaşan tarihi sonunu bildirmişlerdir.

2. Finans Kapital Dönemi (Emperyalizm)

Sanayi sermayesinin egemenlik dönemi özünde, bir «serbest rekabet» evresi, hâlâ özgür kalmış sömürgelerin paylaşılması ve onların silah zoruyla istila edilmesi yoluyla, kapitalizmin bütün yerküre üzerinde görece düzenli bir gelişim ve genişleme gösterdiği evreydi. Bu arada kapitalizmin iç çelişkileri kesintisiz biçimde büyümekte ve bunların ağır yükü her şeyden önce sistemli biçimde yağmalanan, yıldırılan ve köleleştirilen sömürgeler periferisine yığılıyordu. Bu dönemi 20. yüzyılın başında *emperyalizm,* yani kapitalizmin sıçramalı, çelişki dolu gelişiminin, serbest rekabetin yerini hızla tekelciliğin aldığı dönem izledi. Daha önceki bütün «özgür» sömürgelerin artık paylaşılmış bulunduğu bu dönemde, sömürgelerin yeniden paylaşılması ve etki alanları için girişilen çatışmalar, giderek, daha çok bir silahlı savaş niteliğine bürünmüştür.

Böylece, kapitalizmin dünyayı saran çelişkileri, en berrak ifadelerini *emperyalizm* (finans-kapital) *döneminde* buldular. Emperyalizm, kapitalizmin tarihi bakımdan yeni bir biçimi, kapitalist dünya ekonomisinin değişik ögeleri arasında yeni bir ilişki ve kapitalist toplumun temel sınıfları arasındaki ilişkilerde bir biçim değişikliğidir.

Bu yeni tarihi dönem, kapitalist toplumun en önemli hareket yasaları temelinde gelişti, sanayi kapitalizminin gelişmesinden, onun tarihi devamı olarak doğdu. Emperyalizm, kapitalizmin bütün temel eğilimlerini ve hareket yasalarını, onun bütün temel çelişkilerini ve antagonizmalarını daha

keskin biçimde öne çıkarttı. Sermayenin yoğunlaşması ve merkezileşmesi yasası, muazzam tekelci birliklerin (kartel-ler, sendikalar, tröstler), kombine, bankalarca biraraya getirilen dev işletmelerin yeni bir biçiminin oluşmasına yol açtı. Sanayi sermayesinin banka sermayesiyle içiçe geçişi, büyük toprak sahipliğinin kapitalist örgütler bütünü sisteminin içine çekilmesi ve kapitalizmin bu biçiminin tekelci niteliği, sanayi sermayesi dönemini finans-kapital dönemine çevirdi. Feodal tekel ve ticaret sermayesi tekelinin yerini almış olan sanayi sermayesi döneminin «serbest rekabet»i, şimdi *finans-kapitalin tekeline* dönüştü. Fakat kapitalist tekeller, içinde doğdukları serbest rekabeti ortadan kaldırmaz, onun üstünde ve yanında yer alırlar ki, bundan dolayı özellikle ağır ve derin köklü bir dizi çelişki, sürtüşme ve anlaşmazlık doğar.

Karmaşık makinelerin, kimyasal süreçlerin ve elektrik gücünün gitgide daha fazla kullanılması, bu temel üzerinde sermayenin organik bileşiminin yükselişi ve, bundan dolayı, en büyük tekelci birliğin yararına daha yüksek kartel fiyatları politikasıyla ancak bir zaman için durdurulabilen kâr oranlarındaki düşüş, sömürgelerden elde edilecek aşırı-kârı kamçılar ve dünyanın yeniden paylaşılması için girişilen mücadeleyi daha da sertleştirir. Standartlaştırılan kitlesel üretim yeni dış pazarları gerektirir. Artan hammade ve yakıt maddeleri talebi, bunların kaynakları uğruna kızgın bir mücadeleye yol açmaktadır. Sermaye ihracı, meta ihracını güçleştiren ve ihraç edilmiş sermayeye aşırı-kâr sağlayan yüksek himaye gümrükleri sistemiyle ayrıca teşvik edilmektedir. Bu yüzden sermaye ihracı, kapitalist dünya ekonomisinin tek tek ögeleri arasındaki ekonomik bağlantının temel, özgül biçimi haline geliyor. Nihayet, sömürge pazarları, hammadde kaynakları ve sermaye yatırımı alanları üzerindeki tekelci egemenlik, kapitalist gelişimin genel eşitsizliğini en uç noktalara vardırır ve finans-kapitalin «büyük güç»lerinin, sömürgelerin ve etki alanlarının yeniden paylaşılması uğruna düştükleri çatışmaları keskinleştirir.

Dünya ekonomisinin üretici güçlerinin büyümesi, böylece, ekonomik hayatın biraz daha uluslararasılaşmasına, ama aynı zamanda en güçlü finans-kapital devletleri arasında bölüşülen dünyanın yeniden paylaşılması için verilen mücadeleye yol açar. Bunlar arasındaki kavganın yöntemleri de-

ğişiyor ve keşkinleşiyor; fiyat düşürmenin yerini yavaş yavaş zora dayalı baskı (boykot, yüksek himaye gümrükleri politikası, gümrük savaşları, kelimenin gerçek anlamıyla savaşlar, v.b.) almakta. Bu nedenle, boyutları ve yıkıcı etkileri bakımından tarihte örneği bulunmayan emperyalist savaşlar, zorunlu olarak kapitalizmin tekelci biçimine eşlik etmektedir.

3. Emperyalizmin Güçleri ve Devrim Güçleri

Kapitalizmin emperyalist biçimi, egemen sınıfın çeşitli fraksiyonlarını biraraya getirme ve geniş proleter yığınını, tekil girişimcinin değil, giderek bütün kapitalistler sınıfının ve onların devlet zorunun karşısına dikme eğilimindedir. Kapitalizmin bu biçimi, çok dar hale gelen ulusal devlet sınırlarını parçalar ve büyük kapitalist devletlerin egemen ulusunun siyasal iktidar alanını genişletir. Bu devletin karşısına , ulusal bakımdan ezilen halkların, küçük uluslar denen ulusların ve sömürge halkların milyonlardan oluşan yığınını çıkartır. Nihayet kapitalizmin bu biçimi, emperyalist devletler arasındaki çelişkileri had safhaya vardırır.

Finans-kapital oligarşisinin diktatörlüğü ve onun yoğunlaşmış iktidar gücünün ifadesi haline gelen *devlet iktidarı*, bu biçimde burjuvazi açısından özel bir önem kazanır. Bu emperyalist çok uluslu devletin işlevleri her yönde genişler. Dış pazardaki mücadele (ekonominin askeri amaçlarla seferber edilmesi) yanında işçi sınıfına karşı mücadeleyi de kolaylaştıran, devlet kapitalizmi biçimini geliştirir; militarizm (kara ordusu, deniz ve hava filosu, kimya ve bakteriyolojinin bu alanda kullanılması) dev boyutlarla büyümekte; emperyalist devletin işçi sınıfı üzerindeki baskısı (sömürünün artması ve bürokrat-reformist yukarı tabakalara sistemli biçimde rüşvet yedirme politikasıyla birlikte doğrudan baskı) artmakta — bütün bunlar, devlet iktidarının özgül ağırlığının aşırı ölçüde artmasının bir ifadesidir. Bu koşullar altında, proletaryanın önemli önemsiz her eylemi, devlet iktidarına karşı (girişilen) bir eylem, yani siyasal bir eylem olmaktadır.

Bu biçimde, kapitalizmin gelişimi öncelikle de onun emperyalist dönemi, kapitalizmin en temel çelişkilerini daha büyük boyutlarda yeniden üretiyor. Küçük kapitalistler arasındaki rekabet, sadece büyük kapitalistler arasındaki rekabete

yer açmak için sona eriyor; büyük kapitalistler arasında rekabetin hafiflediği her yerde ise kapitalist para babalarının dev birlikleri ile devletler arasındaki rekabet alevlenmektedir; bunalımlar, yerel ve ulusal capta olmaktan çıkıp, bir çok ülkeyi saran bunalımlar, sonunda da dünya bunalımları haline gelmektedir; yerel nitelikteki savaşların yerini (devletlerin oluşturduğu —ç) koalisyonların savaşları ve dünya savaşları almakta; sınıf mücadelesi, tekil işçi guruplarının birbirinden kopuk faaliyetleri olmaktan çıkıp ulusal sınıf mücadelesine ve nihayet dünya proletaryasının dünya burjuvazisine karşı verdiği uluslararası mücadeleye dönüşüyor. Finans kapitalin, kudretli bir biçimde biraraya gelen güçlerine karşı, sonuçta iki devrimci temel güç toplanmaktadır: *kapitalist ülkelerin işçileri ve yabancı sermaye tarafından baskı altında tutulan sömürgelerdeki halk yığınları;* bunlar, uluslararası devrimci proletarya hareketinin önderliği ve hegemonyası altında yürümektedirler.

Ancak Avrupa, Amerika ve Japonya proletaryasının belirli bölümlerinin emperyalist burjuvazi tarafından rüşvetle satın alınması ve sömürge, yarı-sömürge ülkelerin, devrimci hareket karşısında korkuya kapılan ulusal burjuvazisinin ihaneti yüzünden, bu temel devrimci eğilim bir zaman için felce uğramıştır. Emperyalist güçlerin burjuvazisi genelde dünya pazarındaki konumu nedeniyle (daha gelişkin teknik, kâr oranının daha yüksek olduğu ülkelere sermaye ihracı v.b.) ve sömürgelerle yarı-sömürgelerin yağmalanması sayesinde ilâve (extra) kârlar sağlamaktadır. O bu kârları, «kendi» işçilerinin bir bölümünün iş ücretini yükseltmede ve böylece onları «kendi» anavatanlarındaki kapitalizmin gelişmesinden, sömürgelerin yağmalanmasından ve emperyalist devlete teslim olmaktan çıkar sağlar hale getirmede kullanmaktadır. Bu sistemli rüşvet verme (taktiği —ç), en güçlü emperyalist ülkelerde, özellikle büyük çapta sürdürülmektedir; bu, işçi aristokrasisinin ve işçi sınıfının bürokrat tabakalarının (yani proletarya içinde burjuva etkilerin doğrudan taşıyıcısı ve kapitalist düzenin en iyi dayanağı olduklarını kanıtlamış bulunan, sosyal demokrasinin ve bürokrasinin yönetici kadrolarının) ideolojisinde ve pratiğinde, göze batan bir biçimde yansımaktadır.

Fakat emperyalizm, işçi sınıfının rüşvet yiyen yukarı tabakasının büyümesine yol açıyorsa da sonuçta bu, yukarı

tabakanın işçi sınıfı üzerindeki etkisini sarsmaktadır. Çünkü emperyalizmin çelişkilerinin keskinleşmesi, geniş işçi yığınlarının durumlarının bozulması ve proletaryanın işsizliği, savaşların getirdiği dev boyutlu fazla-harcamalar, belirli güçlerin dünya pazarındaki tekelci konumlarını yitirmeleri ve sonuç olarak sömürgelerin kaybedilmesi v.b., sosyal emperyalizmin yığınlar arasındaki temellerini zayıflatmaktadır. Aynı şekilde, sömürge ve yarı sömürgelerdeki burjuvazinin çeşitli tabakalarının sistemli biçimde satın alınması, bunların ulusal devrimci harekete ihaneti ve emperyalist büyük güçlere yakınlaşması, devrimci bunalımın gelişimini bir dönem için felce uğratmaktadır. Sonuç olarak bu gelişme, emperyalist baskının artmasına, ulusal burjuvazinin halk yığınları üzerindeki etkisinin azalışına, devrimci bunalımın şiddetlenmesine ,geniş köylü yığınlarının katılımıyla tarım devriminin zincirlerinden boşanmasına yol açıyor ve böylece sömürge halk kitlelerinin bağımsızlık ve tam ulusal kurtuluş uğruna verdiği mücadelelerde hegemonyayı proletaryanın almasının önkoşullarını yaratıyor.

4. Emperyalizm ve Kapitalizmin Yıkılışı

Emperyalizm, dünya kapitalizminin üretici güçlerini büyük ölçüde geliştirdi; toplumun sosyalist örgütlenmesi için gereken maddi önkoşulların yaratılmasını sağladı. Emperyalist savaşlar, dünya ekonomisinin üretici güçlerinin emperyalist devletlerin sınırlarını aşacak ölçüde gelişmiş bulunduğunu ve ekonominin, dünyayı bütünüyle kapsayan uluslararası çapta örgütlenmesini zorunlu kıldığını kanıtlamakta. Emperyalizm bu çelişkiyi bütün dünya ekonomisini örgütleyerek, devlet-kapitalizmini benimseyen tek bir dünya tröstüne giden yolu ateş ve kılıçla açarak çözmeye çalışıyor. Sosyal-demokrat ideologlar, bu kanlı ütopyayı, yeni, «örgütlenmiş» kapitalizmin barışçıl bir yöntemi diye göklere çıkartıyorlar. Gerçekte bu ütopya öylesine büyük aşılmaz nesnel engellere çarpıyor ki, kapitalizm kendi özgün çelişkilerinin yükü altında, kesinkes çökmek zorunda bulunuyor. Emperyalist dönemle birlikte daha da keskinleşen kapitalizmin eşitsiz gelişme yasası, emperyalist güçlerin kalıcı ve sağlam uluslararası birleşmelere gitmelerini imkânsız kılıyor. Ser-

mayenin son sınırına —dünya tröstü— kadar merkezileşmesine giden yolu simgeleyen ve dünya savaşları haline gelen emperyalist savaşlar, öylesine yıkımlara yol açıyor, işçi sınıfının ve sömürgelerdeki milyonlarca proleter ve köylünün sırtına öylesine ağır yükler bindiriyor ki, kapitalizmin, proleterya devriminin darbeleri altında kaçınılmaz olarak çok daha erken yıkılması zorunlu oluyor.

Emperyalizm, kapitalist gelişimin bu en üst evresi, dünya ekonomisinin üretici güçlerini dev boyutlara ulaştırıyor, bütün dünyayı kendisine benzetecek tarzda biçimlendiriyor ve bütün sömürgeleri, bütün ırkları, bütün halkları, finans-kapitalce sömürülmeye götüren akıntının içine çekiyor. Sermayenin tekelci biçimi aynı zamanda, giderek artan ölçüde, kapitalizmin parazitleşerek yozlaşmasının, çürümesinin ve çökmesinin ögelerini geliştiriyor. Tekelci sermaye, hareket ettirici güdü olarak rekabeti belirli bir dereceye kadar dışta bırakmakta, yüksek kartel fiyatları politikası izlemekte ve pazarlar üzerinde sınırsız hakimiyete sahip olmaktadır; bu arada, üretici güçlerin ilerki gelişmesini engellemek eğilimi göstermektedir. Emperyalizm, sömürgelerdeki milyonlarca işçi ve köylüyü ezip suyunu çıkartarak elde ettiği, dev boyutlardaki aşırı-kârlardan oluşan ölçüsüz zenginlikleri istif etmektedir. Böylelikle o, çürüyen, parazit haline gelerek yozlaşan rantiye devlet modeli ile, kupon keserek yaşayan bütün bir asalaklar tabakasını yaratır.

Sosyalizmin maddi önkoşullarının yaratılması (üretim araçlarının yoğunlaşması, emeğin dev boyutlarda toplumsallaştırılması, işçi örgütlerinin güçlenmesi) sürecini tamamlayan emperyalizm dönemi, aynı zamanda «büyük güçler» arasındaki çelişkileri keskinleştirir ve birlik içindeki dünya ekonomisinin parçalanmasına yol açan savaşlara neden olur. Emperyalizm bu yüzden, *çürüyen, ölen kapitalizmdir*. O genelde kapitalizmin gelişiminin son evresi, *sosyalist dünya devriminin şafağıdır*.

Dolayısıyla uluslararası proletarya devrimi, genelde kapitalizmin, özelde onun emperyalist evresinin gelişim koşullarından doğar. Bir bütün olarak kapitalist sistem nihai çöküşüne yaklaşmaktadır. Finans-kapitalin diktatörlüğü yıkılmakta ve yerini *proletaryanın diktatörlüğü* almaktadır.

II
KAPİTALİZMİN GENEL BUNALIMI VE DÜNYA DEVRİMİNİN İLK EVRESİ

1. Dünya Savaşı ve Devrimci Bunalımın Gidişi

En büyük kapitalist devletlerin, dünyanın yeniden paylaşılması uğrunda yürüttükleri emperyalist mücadele, birinci emperyalist dünya savaşına (1914-1918) yol açtı. Bu savaş bütün dünya kapitalist sistemini sarstı ve dolayısıyla onun *genel bunalım* dönemini başlattı. Savaş, savaşan ülkelerin ulusal ekonomilerinin bütününü kendi hizmetine girmeye zorladı, devlet-kapitalizminin demir yumruğunu yarattı, üretken olmayan harcamaları baş döndürücü bir yüksekliğe çıkarttı, muazzam miktarlarda üretim aracını ve canlı işgücünü yok etti, nüfusun geniş tabakalarını perişan etti ve sanayi işçilerinin, köylülerin ve sömürge halklarının sırtına ölçüsüz yükler bindirdi. Açık devrimci kitle eylemlerine ve iç savaşa dönüşen sınıf mücadelesini keskinleştirdi. Emperyalist cephede, en zayıf noktasından —Çarlık Rusya'sında— bir gedik açıldı. 1917 yılındaki *Şubat Devrimi* feodal mutlakiyeti, *Ekim Devrimi* ise burjuvaziyi yıktı. Bu muzaffer proletarya devrimi, mülksüzleştirenleri mülksüzleştirdi, üretim araçlarını burjuvazinin ve büyük toprak sahiplerinin elinden çekti aldı; insanlık tarihinde ilk kez, dev bir ülkede proletarya diktatörlüğünü kurdu ve yerleştirdi, yeni bir devlet tipini, *Şuralar (Sovyetler) Devletini* yarattı ve böylece *uluslararası proletarya devrimini* başlattı.

Bütün dünya kapitalizminin geçirdiği muazzam sarsıntı, sınıf mücadelesinin keskinleşmesi ve proleter Ekim Devrimi'nin doğrudan etkisi, Avrupa'da olduğu gibi sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde bir dizi devrime ve devrimci eyleme yol açtı: Ocak 1918 - Finlandiya'da işçi devrimi; Ağustos 1918 - Japonya'da «Pirinç Ayaklanmaları»; Kasım 1918 - Avusturya ve Almanya'da, yarı-feodal monarşistleri yıkan devrimler; Mart 1919 - Macaristan'da proletarya devrimi, Kore'de ayaklanma; Nisan 1919 - Bavyera'da Şuralar İktidarı; Ocak 1920 - Türkiye'de burjuva-ulusal devrim; Eylül 1920 - İtalya'da fabrikaların işçilerce işgali; Mart 1921 - Almanya'da proleter

öncünün ayaklanması; Eylül 1923 - Bulgaristan'da ayaklanma; 1923 sonbaharı - Almanya'da devrimci bunalım; Aralık 1924 - Estonya'da Ayaklanma; Nisan 1925 - Fas'da ayaklanma; Ağustos 1925 - Suriye'de ayaklanma; Mayıs 1926 - İngiltere'de genel grev; Temmuz 1927 - Viyana'da işçi ayaklanması. Endonezya'daki ayaklanma, Hindistan'daki derin kaynaşma, bütün Asya'yı sarsan büyük Çin Devrimi gibi olaylarla birlikte bütün bunlar, uluslararası devrim zincirinin halkaları, kapitalizmin kendisini derinden kasıp kavuran genel bunalımının ögeleridir. Bu uluslararası devrim süreci, proletarya diktatörlüğü için verilen mücadele yanında, sayıları milyonları bulan köylü yığınlarının tarım devrimi ile birbirine kopmaz biçimde bağlı olan anti emperyalist ulusal kurtuluş savaşlarını ve sömürge ayaklanmalarını da kapsar. Böylece muazzam insan yığınları devrim selinin içine çekildiler. Dünya tarihi, gelişiminin yeni bir evresine geçti: Kapitalist sistemin uzun süreli bir genel bunalım evresine. Dünya ekonomisinin birliği, bu noktada, ifadesini devrimin uluslararası niteliğinde buluyor; dünya ekonomisinin tekil bölümlerinin eşitsiz gelişmesi ise, tek tek ülkelerde devrimin farklı zamanda gerçekleşmesinde yansıyor.

Kapitalizmin had safhadaki bunalımı (1918-1921) içinde yeşeren ilk devrimi yıkma girişimleri, Sovyetler Birliği'nde proletaryanın zaferi ve diktatörlüğünün sağlamlaştırılması ile, başka bir dizi ülkede ise proletaryanın yenilgileriyle sonuçlandı. Bu yenilgiler ilk planda, sosyal-demokrat önderlerin ve sendikal hareketin reformist yöneticilerinin ihanet taktiklerinin, fakat aynı zamanda, işçi sınıfı çoğunluğunun henüz komünistlerin peşinden gitmeyişi ve en önemli devletlerin bir bölümünde komünist partilerin varolmayışı gibi durumların sonucudur. Bu yenilgiler burjuvaziye, proleter yığınları ve sömürge halkları daha fazla sömürerek ve onların hayat düzeylerini hızla daha da düşürerek kapitalizmi kısmen istikrara kavuşturma imkânını verdi.

2. *Devrimci Bunalım ve Karşı-devrimci Sosyal-demokrasi*

Uluslararası devrimin akışı sırasında, sosyal-demokrat partilerin ve reformist sendikaların yönetici kadroları ve faşist türden kapitalist mücadele birlikleri, giriştikleri aktif

mücadelelerle ve kapitalizmin kısmen istikrara kavuşturulması talepleriyle, karşı devrimin en büyük gücü olduklarını kanıtladılar.

1914 ile 1918 arasındaki savaş bunalımına, *sosyal-demokrat İkinci Enternasyonal'in* rezilane *çöküşü* eşlik etti. Marx ve Engels'in «Komünist Manifesto»sunun, kapitalizm koşulları altında proleterlerin anavatanı olmadığı yollu tezinin aksine, Stuttgart ve Basel Kongrelerinin savaşa karşı kararlarının aksine, sosyal-demokrat partilerin önderleri, birkaç istisna dışında, savaş kredilerini en ince ayrıntılarına kadar onayladılar ve kararlı biçimde emperyalist «anavatan»ların (yani emperyalist burjuvazinin devlet örgütleri) savunulmasından yana çıktılar; emperyalist savaşa karşı mücadele etmek yerine onun sadık askerleri, vaizleri ve şakşakçıları haline geldiler (sosyal-yurtseverlik gelişerek sosyal-emperyalizm halini aldı). Bir sonraki aşamada ise, sosyal-demokrasi yağmacı barış antlaşmalarını onayladı (Brest, Versailles); generallerle omuz omuza, proletarya ayaklanmalarının kanla bastırılmasında aktif bir güç oldu (Noske); silah elde, ilk proleter cumhuriyetine karşı savaştı (Sovyet Rusya); iktidarı almış proletaryaya ihanet ve onu düşmana teslim etti (Macaristan); emperyalist Milletler Cemiyeti'ne katıldı (Thomas, Paul Boncour, Vandervelde); sömürge kölelerine karşı açıkça emperyalist köle tacirlerinin safında yer aldı (İngiliz İşçi Partisi); işçi sınıfını hedef alan en gerici cellatları aktif biçimde destekledi (Bulgaristan, Polonya); emperyalist savunma yasalarının çıkarılması yolunda ilk itişi sağladı (Fransa); İngiltere'deki maden işçileri grevinin boğulmasına yardımcı oldu, Çin'in ve Hindistan'ın baskı altında tutulmasına yardımcı oldu ve hâlâ da oluyor (MacDonald Hükümeti); sosyal-demokrasi, emperyalist Milletler Cemiyeti'nin tellalı, sermayenin asker toplayıcısı ve Sovyetler Birliği'ndeki proletarya diktatörlüğüne karşı sürdürülen mücadelenin örgütleyici gücüdür (Kautsy, Hilferding).

Bu karşı-devrimci politikayı sistemli biçimde yürütmek için, sosyal-demokrasi her iki kanadından da yararlandı: açıkça karşı-devrimci olan *sağ* kanat, burjuvaziyle yapılan pazarlıklar ve onunla kurulacak dolaysız bağ açısından vazgeçilmez niteliktedir, «*sol*» ise işçiler üzerinde özellikle incelikli biçimde düzenlenen manevralar yürütmek durumundadır. Pasifist ve, hattâ, bazen de devrimci lafızlarla oyununu sür-

düren «sol» sosyal-demokrasi, özellikle kritik anlarda işçilerin karşısına geçer (1926'daki genel grev sırasında İngiliz «Bağımsız İşçi Partisi» ve İngiliz Sendikaları Genel Konseyinin «sol» önderleri, Viyana Ayaklanmaları sırasında Otto Bauer ve ortakları, v.b.); bu nedenle *sol* kanat, sosyal-demokrat partilerin en tehlikeli fraksiyonudur. Her ne kadar Sosyal-Demokrasi, işçi sınıfı içinde burjuvazinin çıkarlarının hizmetkârı olarak, tümüyle sınıflı toplum ve burjuvaziyle koalisyon temeli üzerinde ayakta duruyorsa da, belirli dönemlerde muhalif bir parti tutumunu benimseme zorunda kalmaktadır; işçi sınıfının bir bölümünün güvenini kazanmak için ve daha sonra işçi sınıfının uzun süreli çıkarlarına, özellikle belirleyici sınıf mücadeleleri sırasında daha da rezilce ihanet etmek için, ekonomik mücadelesinde proletaryanın sınıf çıkarlarını savunuyor rolü oynar.

Bugün sosyal-demokrasinin oynadığı başrol, emperyalizme karşı mücadelede zorunlu olan proletaryanın birliğini zayıflatmaktır. Sermayeye karşı mücadelede proletaryanın birlik cephesini bölmek ve parçalamakla, sosyal-demokrasi, emperyalizmin işçi sınıfı içindeki temel direği haline gelir. Her renkten uluslararası sosyal-demokrasi, İkinci Enternasyonal ve onun sendikal kolu olan Amsterdam Uluslararası Sendikalar Birliği, böylelikle burjuva toplumunun yedek güçleri ve en güvenilir dayanakları haline gelmişlerdir.

3. Kapitalizmin Bunalımı ve Faşizm

İşçi sınıfını ezmede ve proletaryanın uyanıklığını yok etmede burjuvaziye yardım eden sosyal-demokrasinin yanında, *faşizm* de ortaya çıkar.

Emperyalizm döneminde, sınıf mücadelesinin keskinleşmesi ve içsavaş ögelerinin çoğalması —özellikle emperyalist dünya savaşından sonra— parlamentarizmin iflasına yol açtı. Yönetmenin «yeni» yöntem ve biçimlerinin (örneğin «küçük kabine» sistemi, oligarşik grupların kulis ardında faaliyet göstermesi, «halk temsili»nin oynadığı rolün yozlaşması ve saptırılması, «demokratik özgürlükler»in kısıtlanması ve ortadan kaldırılması, vb.) ortaya çıkışı bu yüzdendir. Belirli tarihi koşullarda burjuva-emperyalist gericiliğin bu saldırı-süreci, faşizm biçimini alır. Şu türden koşullar sözkonusu:

kapitalist ilişkilerin istikrarsızlığı; toplumsal bakımdan *deklase* (sınıfından kopmuş —ç) ögelerin hatırı sayılır miktarda bulunması; kentlerdeki geniş küçük-burjuva ve aydın tabakalarının yoksullaşması; kırsal küçük-burjuvazinin hoşnutsuzluğu; ve nihayet, proleter kitle eylemlerinin yarattığı sürekli tehlike. İktidarını daha kalıcı ve sağlam kılmak için, burjuvazi, parlamenter sistemden, partiler arasındaki ilişkilerden ve kombinasyonlardan bağımsız olan faşist yönteme geçmeye giderek daha fazla zorlanmaktadır. Faşizm, dolaysız burjuva diktatörlüğü yöntemidir, ve ideolojik bakımdan «ulusal topluluk» («Volksgemeinschaft») ve «mesleki kol»lara göre temsil (yani aslında egemen sınıfın değişik gruplarının temsil edilmesi) düşüncelerinin ardına gizlenmiştir. Faşizm, kendine özgü bir toplumsal demagoji (anti-Semitizm, arasıra tefeci sermayeye yöneltilen saldırılar, parlamenter «gevezeler meyhanesi»ne beslenen öfke) aracılığıyla, küçük-burjuva, aydın v.b. kitlelerinin hoşnutsuzluğunu sömüren bir yöntemdir. Faşist mücadele birlikleri, faşist parti aygıtı ve faşist bürokrasiden oluşan kapalı, paralı bir hiyerarşi inşa ederek, rüşvet dağıtma yöntemidir. Faşizm, aynı zamanda, işçilerin hoşnutsuzluklarından, sosyal-demokrasinin pasifliğinden v.b. yararlanıp en geri tabakalarını kazanarak işçi sınıfı içinde de varolmaya çalışmaktadır. Faşizmin ana görevi, işçi sınıfının devrimci öncüsünü, yani proletaryanın komünist kesimlerini ve onun önder kadrolarını yok etmektir. Toplumsal demagoji ve parayla satın alma, aktif beyaz terör ve öte yandan dış politikada emperyalist saldırganlığın en üst noktaya dek yükseltilmesi, faşizmin karakteristik çizgileridir. Burjuvazi için özellikle kritik olan zamanlarda faşizm, anti-kapitalist bir terminoloji kullanır; fakat iktidarını güven altında görür görmez, büyük sermayenin terörist diktatörlüğü olduğunu gittikçe daha fazla gösterir ve üzerindeki anti-kapitalist maskeyi fırlatıp atar.

Varolan siyasal konjonktüre göre, burjuvazi, hem faşist yöntemleri hem de sosyal-demokrasiyle koalisyon yöntemlerini kullanır; bu arada sosyal-demokrasi, özellikle kapitalizm açısından kritik zamanlarda, pek ender olmamak üzere bizzat faşist bir rol üstlenir. Sosyal-demokrasi gelişimi içinde faşist eğilimler gösterir, ama bu, onun, herhangi bir değişme halinde muhalif bir parti olarak burjuva hükümetine karşı çıkmasını önlemez. Faşizm ve sosyal-demokrasiyle koalis-

yon, her ikisi de, normal kapitalizm için alışılmadık yöntemlerdir. Bunlar kapitalizmin genel bir bunalımın içinde olduğunun belirtileridir ve devrimin ileri yürüyüşünü engellemek için burjuvazi bunlardan yararlanır.

4. *Kapitalizmi İstikrara Kavuşturma Çabasının Çelişkileri ve Kapitalizmin Devrimci Yoldan Yıkılmasının Zorunluluğu*

Bütün savaş sonrası dönemin deneyleri kanıtlamaktadır ki, kapitalizmin, işçi sınıfının şiddetle ezilmesi ve onun hayat düzeyinin sistemli biçimde düşürülmesi ile sağlanan istikrarı, ancak kısmi, geçici ve çürük bir istikrar olabilir.

Tekniğin bazı ülkelerde yeni bir teknolojik devrimin eşiğine gelen sıçramalı, hummalı gelişmesi, sermayenin gitgide hızlanan yoğunlaşma ve merkezileşme süreci, dev tröstlerin, «ulusal» ve «uluslararası» tekellerin oluşması, tröstlerin devlet gücüyle kaynaşması, kapitalist dünya ekonomisinin büyümesi — bütün bunlar kapitalist sistemin genel bunalımı aşmasını sağlayamaz. Dünya ekonomisinin bir kapitalist ve bir sosyalist bölüme ayrılması, pazarların daralması, sömürgelerdeki anti-emperyalist hareketler, savaştan sonra ortaya çıkan yeni temel üzerinde gelişen kapitalizmin bütün çelişkilerini had derecede keskinleştiriyor. Teknik ilerlemenin ve sanayiin rasyonelleştirilmesinin arka yüzü, bir dizi işletmenin kapanması ve tasfiye edilmesi, üretimin tahdidi, işgücünün son derece acımasızca sömürülmesidir; bütün bunlar şimdiye kadar görülmemiş, dev boyutlarda bir sürekli-işsizliğe yolaçmaktadır. İşçi sınıfının durumunun mutlak olarak kötüleşmesi, bir dizi gelişmiş kapitalist ülkelerde bile bir gerçek haline geliyor. Emperyalist devletler arasındaki rekabetin artması ve sürekli savaş tehlikesi, sınıf çatışmalarının gitgide keskinleşen gerilimi, kapitalizmin genel bunalımının ve proleter dünya devriminin yeni, daha yüksek bir gelişim aşamasının önkoşullarını yaratmakta.

İlk emperyalist savaşlar dizisinin (1914-18 arasındaki dünya savaşı) ve bir zamanların Çarlık imparatorluğunda işçi sınıfının kazandığı Ekim Zaferinin sonucu, dünyanın birbirine temelden düşman iki kampa bölünmesi oldu; *Emperyalist devletler kampı ve Sovyetler Birliği'ndeki proletarya dikta-*

törlüğü kampı. Sınıfsal yapıda ve devlet iktidarının siyasal niteliğindeki farklar, iç ve dış politikanın, ekonomi ve kültür politikasının hedeflerindeki ilkesel ayrılık, temelden farklı gelişme doğrultuları —bütün bunlar, kapitalist dünyayı muzaffer proletaryanın devletiyle şiddetli bir çelişki içine düşürüyor. Bir zamanlar bütün halinde bulunan dünya ekonomisi çerçevesinde, bugün iki antagonist sistem birbiriyle mücadele etmektedir: Kapitalizm ve Sosyalizm. Şimdiye kadar, proletaryanın henüz hiçbir yerde devlet iktidarını ele geçirememiş oluşuyla belirlenen, biçimler alan sınıf mücadelesi, bugün tüm dünya işçi sınıfı kendi devletine, uluslararası proletaryanın biricik anavatanına sahip bulunduğu için, muazzam ve gerçekten bütün dünyayı kapsayan bir çerçevede kendini yeniden üretiyor. Bütün dünyanın emekçi ve ezilen yığınları üzerindeki etkisiyle Sovyetler Birliğinin varlığı, dünya kapitalist sisteminin içine düştüğü derin bunalımın ve sınıf mücadelesinin tarihte daha önce görülmemiş biçimde genişlemesinin ve keskinleşmesinin en önemli ifadesidir.

Kendi iç çelişkilerinin üstesinden gelme yeteneğine sahip olmayışıyla, kapitalist dünya, çıkış yolunu, devrimci bunalımın önüne geçilmez büyümesini durdurmayı ve Proleter Cumhuriyetleri Birliği'ni abluka veya savaş yoluyla boğmayı temel amaç alan uluslararası bir ittifak (Milletler Cemiyeti) kurmakta arıyor.

Bununla birlikte, devrimci proletaryanın ve sömürgelerdeki ezilen yığınların tüm güçleri Sovyetler Birliği'nin çevresinde toplanıyor: sermayenin kalıcı olmayan, içten çürük, fakat tepeden tırnağa silahlanmış dünya çapındaki koalisyonu karşısında, emeğin bütünlük içindeki dünya koalisyonu bulunuyor. Böylece emperyalist savaşların ilk sonucundan, boyutları ve önemi bakımından evrensel nitelik taşıyan yeni bir temel çelişki doğdu —*Sovyetler Birliği ile kapitalist dünya arasındaki çelişki.*

Dünya ekonomisinin kapitalist kesiminin iç çelişkileri de keskinleşti. Dünyanın ekonomik ağırlık noktasının Amerika Birleşik Devletleri'ne kayması ve «Dolar Cumhuriyeti»nin bir dünya sömürücüsüne dönüşmesi, ABD ile Avrupa kapitalizmi, özellikle de İngiliz kapitalizmi arasındaki gerilimi artırdı. Eski, tutucu emperyalist ülkelerin en kudretlisi İngiltere ile genç emperyalizmin dünya hegemonyasını şimdiden eline geçirmiş bulunan en güçlü ülkesi, Birleşik Devletlerin

anlaşmazlığı, finans-kapitalist devletler arasında, bütün dünyayı saran anlaşmazlıkların ekseni durumuna geliyor. Versay Barış Anlaşması ile yağmalandıktan sonra, ekonomik açıdan yeniden güçlenen ve yeni baştan emperyalist politika yolunda adım atan Almanya, dünya pazarında ciddi bir rakip haline geliyor. Pasifik Okyanusunda çelişmeler daha da karmaşıklaşıyor, bunların odak noktasını ise Birleşik Devletler ile Japonya arasındaki çatışma oluşturuyor. Bu temel karşıtlıkların yanısıra, değişen, kalıcı-olmayan devlet guruplaşmalarının çıkarları arasındaki çatışma da gelişiyor; burada ikinci dereceden devletler, emperyalist devlerin ve onların oluşturduğu ittifakların araçları rolünü oynuyorlar.

Avrupa iç pazarının savaş nedeniyle daralması, Sovyetler Birliğinin saf kapitalist dolaşımdan ayrılması, ve en önemli hammadde ve yakıt maddeleri kaynaklarının geniş ölçüde tekelleştirilmesi sonucunda, dünya kapitalizminin sınai aygıtının üretim kapasitesinin yükseltilmesi, kapitalist devletler arasında anlaşmazlıkların doğmasına yolaçıyor. Petrol, kauçuk, pamuk, kömür ve demir uğruna, pazarların ve sermaye yatırım alanlarının yeniden paylaşılması uğruna sürdürülen «barışçıl» mücadele, kaçınılmaz olarak yeni bir dünya savaşını tahrik ediyor; bu savaş, hummalı biçimde gelişen savaş tekniğindeki ilerlemelerin büyüklüğü ölçüsünde yıkıcı olacaktır.

Aynı zamanda *ana ülkelerle sömürge ve yarı-sömürgeler* arasındaki karşıtlıklar da büyüyor. Avrupa emperyalizminin savaş yüzünden belirli oranda zayıflaması, sömürgelerde kapitalizmin gelişmesi, Rus Devriminin etkisi, dünyanın ilk denizaşırı, sömürge imparatorluğu Britanya İmparatorluğu içindeki merkezden kopma eğilimleri (Kanada, Avustralya, Güney Afrika) sömürge ve yarı sömürge ülkelerde ayaklanmaların patlak vermesini kolaylaştırıyor. Çin halkının yüzmilyonlarca insanını silkeleyerek uyandıran büyük Çin Devrimi, emperyalizmin genel yapısında muazzam bir gedik açıyor. Milyonlarca Hintli işçisi ve köylüsü arasında süregelen devrimci mayalanma, dünya emperyalizminin kalesi olan İngiltere'nin egemenliğini yıkmakla tehdit ediyor. Birleşik Devletlerin o kudretli emperyalizmine karşı, Latin Amerika ülkelerinde çeşitli akımların gelişmesi, Kuzey Amerika sermayesinin yayılmasına son verecek bir güçtür. Böylece, dünya nüfusunun, birkaç «büyük güç»ün finans-kapital

oligarşisinin boyunduruğu altında bulunan muazzam çoğunluğunu, emperyalizme karşı verilen mücadeleye çeken, sömürgelerdeki devrimci süreç de, kapitalizmin derin köklü genel bunalımının bir sonucu olarak görünmektedir. Emperyalizmin bir dizi küçük ulusu ezici boyunduruğu altına soktuğu Avrupa'da da, ulusal sorun, kapitalizmin iç çelişkilerini keskinleştiren bir etmendir.

Nihayet, devrimci bunalım iyiden iyiye dayatıcı bir zorunlukla, bizzat *emperyalizmin merkezlerinde* de olgunlaşıyor. Burjuvazinin işçi sınıfına karşı, onun hayat düzeyine, örgütlerine, siyasal haklarına karşı giriştiği saldırı yanında, artan beyaz terör, geniş proleter yığınların büyüyen direnişine neden oluyor ve işçi sınıfı ile tröst sermayesi arasındaki sınıf mücadelesini keskinleştiriyor. Sermaye ile emek arasındaki dev mücadeleler, yığınların ilerleyen radikalleşme süreci, komünist partilerin etkilerinin ve itibarlarının yükselmesi, en geniş işçi yığınları arasında proletarya diktatörlüğü ülkesine beslenen sempatinin dev boyutlarla büyümesi bütün bunlar emperyalist merkezlerde yeni bir devrimci kabarmanın yaklaştığını gösteren belirtilerdir.

Böylece, emperyalist güçler arasındaki karşıtlıklar ve anlaşmazlıklarla, sömürgelerdeki milyonların ayağa kalkmasıyla, ana ülkelerdeki devrimci proletaryanın mücadelesiyle ve nihayet dünya devrimci hareketinin önder gücü —Sovyetler Birliğindeki proletarya diktatörlüğü— tarafından, dünya emperyalizminin yapısı ve onunla birlikte kapitalizmin kısmi istikrarı, değişik yönlerden delik deşik ediliyor. Uluslararası devrim ilerliyor.

Bu devrime karşı emperyalizm bütün güçlerini toparlıyor: sömürgelere yönelik seferler, yeni bir dünya savaşı ve Sovyetler Birliğine karşı sefer düzenlenmesi emperyalizmin gündemine girmiştir. Bu durum, kaçınılmaz olarak *uluslararası devrimin tüm güçlerinin zincirinden boşanmasına ve kesin bir zorunluluk olarak kapitalizmin yıkılmasına götürüyor.*

III
KOMÜNİST ENTERNASYONAL'İN NİHAİ HEDEFİ : DÜNYA KOMÜNİZMİ

Komünist Enternasyonal'in ulaşmaya çabaladığı nihai hedef, kapitalist dünya ekonomisinin yerine komünizmin dünya sisteminin geçirilmesidir. Tarihi gelişimin bütün akışı boyunca hazırlanan komünist toplum düzeni, insanlığın biricik çıkış yoludur. Çünkü ancak bu toplum, insanlığı yozlaşma ve çökmeyle tehdit eden kapitalist sistemin temel çelişkilerini ortadan kaldırabilir.

Komünist düzen, toplumun sınıflara bölünmesine son verir; yani üretim anarşisine son vererek, insanın insan tarafından ezildiği ve sömürüldüğü bütün biçimleri ortadan kaldırır. Mücadele eden sınıfların yerine, emeğin dünya çapındaki yekpare birliği geçer. Tarihte ilk kez insanlık, kendi kaderini kendi eline alır. Sınıfsal ve ulusal savaşlarda sayısız insan hayatını ve tahmini imkânsız zenginlikleri ortadan kaldırmak yerine, insanlık, bütün enerjisini doğal güçlere karşı mücadelede, kendi kollektif gücünü geliştirip yükseltmede kullanır.

Komünist dünya sistemi, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyeti kaldırıp bunları kamu mülkiyetine dönüştürür dönüştürmez, dünya pazarının temel güçlerinin ve rekabetin plansız egemenliğinin, toplumsal üretimin körükörüne gelişmesi yerine, bütünün (toplumun bütününün —ç) hızla büyüyen ihtiyaçlarına uygun olarak üretimin toplumsal-planlı biçimde düzenlenmesi geçer. Üretim anarşisi ve rekabetin ortadan kaldırılması konusunda, yıkıcı bunalımlar ile ondan daha da yıkıcı olan savaşlar kaybolur. Üretici güçlerin muazzam ölçülerde israfı ve toplumun sancılı gelişmesi yerini, bütün maddi zenginliklerin düzenli kullanımına ve üretici güçlerin sınırsız, uyumlu ve hızlı bir biçimde serpilmesi sonucu ekonominin rahatça gelişmesine bırakır.

Özel mülkiyetin kaldırılması, sınıfların yokolması, insanın insan tarafından sömürülmesine son verir. Çalışma, sınıf düşmanına yarayan bir yaratma (işi —ç) olmaktan çıkar. Çalışma, salt bir yaşama aracı iken hayatın en başta gelen ihtiyacı durumuna gelir. Yoksulluk ortadan kaybolur, insan-

lar arasındaki ekonomik eşitsizlik, köleleştirilen sınıfların sefaleti, onların maddi varoluşlarındaki genel zavallılık ortadan kalkar; insanların işbölümü içindeki hiyerarşileri ve bununla birlikte kafa-kol emeği arasındaki karşıtlık da kaybolur; ve nihayet, cinsiyetler arasındaki toplumsal eşitsizliğin bütün izleri ortadan kalkar. Aynı zamanda, sınıf egemenliğinin organları, herşeyden önce devlet zoru kaybolur; sınıf egemenliğinin cisimleşmesi olarak devlet, sınıfların giderek kaybolması ölçüsünde yokolur. Böylelikle her türlü zor normu da yokolup gider.

Sınıfların yokolması, her türden eğitim tekelini ortadan kaldırır. Kültür herkesin ortak malı haline gelir ve geçmişin sınıf ideolojileri yerine bilimsel-materyalist dünya görüşü geçer. Böylece insanın insan üzerindeki her türlü egemenliği imkânsız hale gelir ve toplumsal seçme ve insanlığın içinde sessizce bekleyen tüm yeteneklerin uyum içinde gelişmesi için umulmadık olanaklar doğar.

Üretici güçlerin gelişmesi, toplumsal nitelikte hiçbir kısıtlamayla karşılaşarak engellenmez. Komünist toplum üretim araçları üzerinde özel mülkiyeti, salt kendine yarar sağlamak için kâr uğruna çaba harcanmasını tanımaz; ne kapitalist toplumda teknik gelişmeyi engelleyen, yapay biçimde beslenen cehaleti ve kitlelerin yoksulluğunu tanır, ne de dev ölçülerdeki üretken-olmayan harcamaları. Doğa güçlerinden ve dünyanın çeşitli bölgelerinin herbirindeki doğal üretim koşullarından en bilinçli biçimde yararlanma; tarımın sürekli geri kalışının ve teknik bakımdan düşük bir düzeyde bulunuşunun sonucu olarak ortaya çıkan, kent-kır karşıtlığının ortadan kalkışı; bilimin ve teknik ile, araştırma çalışmalarının en ileri düzeyde birleştirilmesi ve bundan elde edilen sonuçların toplum yararına kapsamlı biçimde kullanılışı bilimsel çalışmanın planlı biçimde örgütlenmesi; istatistiksel kayıtlarla izlenen ekonominin planlı biçimde düzenlenmesinde mükemmel yöntemlerin devreye sokuluşu; ve nihayet bütün sistem içinde en güçlü itici kuvvet olan toplumsal ihtiyaçların hızla büyümesi —bütün bunlar toplumsal emeğin yüksek bir üretkenliğe ulaşmasını güvence altına alır ve sanat ile bilimin görkemli biçimde gelişmesi için ölçülemeyecek büyüklükte insan enerjisini serbest bırakır.

Komünist dünya toplumunun üretici güçlerinin gelişmesi, bütün insanlığın refah düzeyinin yükseltilmesini ve maddi

üretime hasredilen zamanın büyük ölçüde kısaltılmasını mümkün kılar ve böylelikle kültür alanında tarihte görülmemiş bir çiçek açma dönemini başlatır. Bütün devlet sınırlarını parçalayan, ilk kez birleşen insanlığın bu yeni kültürü, —kapitalizmin tersine— insanlar arasında açık ve temiz ilişkilere dayanacaktır. Bu nedenle o, mistisizmi ve dini, önyargıları ve batıl inançları bir daha geri gelmemek üzere ortadan kaldıracak ve böylelikle zafere ulaşan bilimsel bilginin gelişmesine çok güçlü bir itilim sağlayacaktır.

Komünist toplumun artık kendi öz temeli üzerinde geliştiği, insanın çok-yönlü gelişmesiyle birlikte toplumsal üretici güçlerin de muazzam bir atılım gösterdiği ve toplumun, sancakları üzerine «Herkesten yeteneğine göre, herkese ihtiyacına göre» sloganını yazdığı, komünizmin *en üst* basamağı tarihi önkoşul olarak gelişiminin daha aşağı bir evresinden *sosyalizm evresinden geçer.* Komünist toplum kapitalist kabuğunu ilkin burada kırmağa başlar, her tür ilişki bakımından —ekonomik. ahlaki ve entelektüel— o, henüz bağrından çıktığı eski toplumun izlerini taşımaktadır. Sosyalizmin üretici güçleri, emek ürünlerinin tek tek herkesin ihtiyaçlarına göre dağılımını mümkün kılacak ölçüde gelişmemiştir henüz. Dağılım daha çok, çalışmaya göre gerçekleşir. İşbölümü, yani belirli insan gruplarına belirli iş fonksiyonlarının yüklenmesi, burada henüz aşılmamıştır, özgül olarak, kafa ve kol emeği arasındaki karşıtlık temelde sürmektedir. Sınıfların kaldırılmasına rağmen toplumun eskiden sınıflara bölünüşünün kalıntıları, dolaysıyla, proleter devlet iktidarı zor ve hukukun kalıntıları sürmektedir. Böylelikle eşitsizliğin henüz yok olamamış belirli artıkları da varlığını sürdürmektedir. Ortadan kaldırılamamış ve aşılamamış bir karşıtlık da kent ile kır arasındaki karşıtlıktır. Bununla birlikte eski toplumun bütün bu kalıntıları hiçbir toplumsal güç tarafından korunmaz ve savunulmaz. Bunlar üretici güçlerin belirli bir gelişim basamağına bağlı bulunduklarından, kapitalist toplumun zincirlerinden kurtulan insanlığın hızlı bir tempoyla doğa güçlerini boyunduruğu altına aldığı, kendisini komünizm ruhuyla yeniden eğitdiği ve sosyalizmden *tam komünizme* doğru ilerlediği ölçüde ortadan kalkarlar.

IV.
KAPİTALİZMDEN SOSYALİZME GEÇİŞ DÖNEMİ VE PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ

1. Geçiş Dönemi ve İktidarın Proletarya Tarafından Fethi

Kapitalist toplumla komünist toplum arasında, birinden ötekine devrimci dönüşüm dönemi yer alır. Bu döneme tekabül eden siyasal geçiş döneminde devlet, *proletaryanın devrimci diktatörlüğünden* başka bir şey olamaz. Emperyalizmin dünya diktatörlüğünden proletaryanın dünya diktatörlüğüne geçiş, proletaryanın mücadeleleri, yenilgileri ve zaferleriyle dolu uzun bir dönemi; kapitalist sistemin genel bunalımının sürdüğü ve sosyalist devrimlerin, yani proletaryanın burjuvaziye karşı giriştiği içsavaşların olgunlaştığı bir dönemi; devrimci proletaryanın sosyalist hareketleri niteliğinde olmadıkları halde emperyalizmin egemenliğini sarstıkları sürece nesnel olarak dünya proletarya devriminin bir ögesi haline gelen ulusal savaşlar ve sömürge ayaklanmalarıyla dolan bir dönemi; kapitalist ve sosyalist sosyo-ekonomik sistemlerin, dünya ekonomisi içinde, hem silahlı mücadelelere girişerek hem de «barışçıl» ilişkiler kurarak yanyana varoldukları bir dönemi; sosyalist sovyet devletleri birliğinin oluştuğu, emperyalist devletlerin onlara karşı savaşlar açtığı, bu sovyet devletlerinin sömürge halklarla gitgide sıkılaşan bağlar kurduğu bir dönemi v.b. kapsar.

Ekonomik ve siyasal gelişimin eşitsizliği, kapitalizmin mutlak bir yasasıdır. Emperyalizm döneminde bu yasa daha da şiddetlenir. Bu nedenle, uluslararası proletarya devrimi, aynı zamanda her yerde birden gerçekleşecek tek bir eylem olarak görülmemelidir. Bu nedenle sosyalizmin zaferi, ilkin az sayıda hattâ bir tek kapitalist ülkede mümkündür sadece. Fakat proletaryanın bu türden her zaferi, dünya devriminin temelini genişletir ve kapitalizmin genel bunalımını daha da şiddetlendirir. Kapitalist sistem böylece nihaî çöküşüne yaklaşır. Finans-kapitalin diktatörlüğü yıkılır ve proletaryanın diktatörlüğü sahneye gelir.

Burjuva devrimleri, zaten oluşmuş ve ekonomik bakımdan egemen duruma gelmiş bulunan bir üretim ilişkileri sis-

teminin siyasal bakımdan da özgürlüğüne kavuşturulması ve iktidarın bir sömürücü sınıfın elinden bir başkasının eline geçmesi anlamını taşımaktayken, *proletarya* devrimi, proletaryanın burjuva toplumunun mülkiyet ilişkilerine zorla el atması, sömürücü sınıfların mülksüzleştirilmesi ve iktidarın, toplumun ekonomik temelini radikal biçimde yeniden biçimlendirme ve insanın insan tarafından her türlü sömürülmesini ortadan kaldırma görevini hedef alan sınıfın eline geçmesi demektir. Feodal soyluluğun, ancak bir devrimler zinciriyle parçalanabilen siyasal egemenliğine bütün dünya çapında son verebilmek için burjuva devrimlerine yüzyıllar gerekmişten, proletaryanın uluslararası devrimi, tek tek ülkelerin arasındaki daha sıkı bağıntıların sonucu olarak, görevlerini daha kısa vadede yerine getirecektir; kendisi kesinlikle tek bir eylem olmamasına ve bütün bir dönemi kaplamasına rağmen. Ancak proletaryanın bütün dünyada zaferi kazanmasından ve iktidarını sağlamlaştırmasından sonra, sosyalist dünya ekonomisinin kesintisiz inşa dönemi başlayabilecektir.

İktidarın proletarya tarafından fethedilmesi, sosyalist ekonomi biçimlerinin gelişmesinin ve proletaryanın kültürel büyümesinin önkoşuludur. Proletarya kendi öz doğasını değiştirir, olgunlaşarak insani faaliyetin bütün alanlarında toplumun yönlendiricisi haline gelir, bu yeniden eğitim sürecine öteki sınıfları da katar ve böylelikle sınıfların ortadan kaldırılması için gerekli temeli de yaratır.

Proletarya diktatörlüğü için verilen mücadele içinde ve daha sonra proletarya diktatörlüğünün temeli olarak toplumun yeniden biçimlendirilmesi sırasında, toprak sahipleri ile kapitalistlerin blokuna karşı, işçi sınıfının fikri ve siyasal hegemonyası altında *işçi köylü ittifakı* oluşur.

Bir bütün olarak geçiş dönemi, sömürücülerin direncinin acımasızca kırılmasıyla, sosyalizm yapısının örgütlenmesiyle, insanların kitle halinde sosyalizm ruhuyla biçimlendirilmesiyle ve sınıf ayrımının adım adım aşılmasıyla karakterize edilir. Geçiş dönemi toplumu ancak bu büyük tarihi görevleri yerine getirdiği ölçüde komünist topluma doğru dönüşümüne başlamış demektir.

Dünya proletaryasının diktatörlüğü, bu nedenle, kapitalist dünya ekonomisinden sosyalist dünya ekonomisine geçişin en zorunlu ve belirleyici önkoşuludur. Ancak bu dikta-

törlük sadece, sosyalizmin tek tek ülke ya da ülke gruplarındaki zaferiyle gerçekleştirilebilir. O, yeni oluşan proleter cumhuriyetlerin daha önceden varolanlarla birleşmesini, bu federasyonlar ağının —ki bu emperyalist boyunduruğu parçalayan sömürgeleri de içine alır— sürekli büyümesini ve bu federasyonların nihayet insanlığın devlet olarak örgütlenmiş dünya proletaryasının hegemonyası altında biraraya gelmesini gerçekleştirecek olan *Dünya Sosyalist Şura Cumhuriyetleri Birliği* haline gelmelerini gerektirir.

İktidarın proletarya tarafından fethedilmesi, parlamento çoğunluğunu elde ederek mevcut burjuva devlet aygıtını barışçıl biçimde «fethetmek» demek değildir. Soygunla elde ettiği mülkiyetini ve siyasal egemenliğini güvence altına almak ve güçlendirmek için, burjuvazi, bütün zor ve terör araçlarını kullanır. Bir zamanlar feodal soyluluğun yaptığı gibi, burjuvazi de en umutsuz, en acı verici mücadelelere girişmeden tarihteki yerini yeni sınıfa bırakmaz. Bu yüzden burjuvazinin zoru, ancak proletaryanın kararlı biçimde kullanacağı zorla kırılabilir. İktidarın proletarya tarafından ele geçirilmesi, burjuva iktidarının zorla imhası, kapitalist devlet aygıtının (burjuva ordusunun, polisinin, memurlar hiyerarşisinin, mahkemelerinin, parlamentolarının, v.b.) *parçalanması* ve onun *yerine,* her şeyden önce sömürücüleri baskı altında tutma aracı olan, proletarya iktidarının *yeni* organlarının *geçirilmesi* demektir.

2. *Proletaryanın Diktatörlüğü ve Biçimi: Şuralar*

1871 Paris Komünü'nün deneylerini büyük ölçüde genişleten 1917 Ekim Devrimi ve Macar Devrimi, proleter devlet zorunun amaçlara en uygun düşen biçiminin, burjuva devletten sadece sınıfsal içeriği bakımından değil, iç yapısı bakımından da ilkesel olarak ayrılan *yeni bir devlet tipi* olduğunu öğretmiştir: *şuralar (sovyetler) devleti* tipi. İşte, emekçilerin en geniş kitle hareketlerinden dolaysız biçimde doğan bu devlet zoru biçimi, kitlelerin en geniş çapta aktif oluşunu sağlar ve onların nihai zaferinin en büyük güvencesini sunar.

Demokrasinin en yüksek ifadesi ve aynı zamanda *proleter* demokrasisi olarak şuralar devleti, *burjuva* demokrasisiyle, burjuva diktatörlüğünün bu örtülü biçimiyle kesin bir karşıt-

lık içindedir. Şuralar devleti proletaryanın diktatörlüğüdür, onun sınıf olarak tek başına egemenliğidir. Burjuva demokrasisinin tersine, şuralar devleti sınıfsal niteliğini açıkça belirtir ve açıkca, nüfusun çok büyük çoğunluğunun çıkarına olarak sömürücülerin bastırılması görevini hedef alır. Sınıf düşmanlarının elinden siyasal haklarını alır ve belirli tarihi koşullarda proletaryaya, önder rolünü güçlendirmek için, parça parça bölünmüş durumdaki küçük-burjuva köylülük karşısında birtakım geçici ayrıcalıklar tanıyabilir. Proletarya devleti, sınıf düşmanlarını silahsızlandırır ve bastırırken, siyasal hakların kaldırılmasını ve özgürlüğün belirli oranda kısıtlanmasını, sömürücülerin, ayrıcalıklarını savunma ya da yeniden elde etme amacıyla sürdürdükleri girişimlere karşı mücadelede geçici önlemler olarak görür. Proletarya devleti, proletaryanın iktidarı elinde tutarken onu ebedileştirme amacı gütmediğini, dar lonca ve zümre çıkarlarından hareket etmediğini, tersine, geri kalmış ve parçalanmış durumdaki tarım proleterleri, yarı-proleterler ve emekçi köylüler yığınını işçilerin en ileri tabakalarıyla daha sıkı, daha sıkı bağlarla biraraya getirmek, böylelikle yavaş yavaş ve sistemli biçimde sınıf ayrımını aşmak istediğini sancağının üzerine yazar. Kitlelerin proletaryanın önderliği altında biraraya gelmesinin ve örgütlenmesinin en kapsamlı biçimi olarak şuralar, fiilen ,işçilerin, köylülerin ve bütün emekçilerin en geniş yığınını hareketlendirerek mücadele içine sokar, onları sosyalist inşa çalışmasına katar ve pratikte devlet yönetimine katılmalarını sağlar. Şuralar bütün faaliyetlerinde işçi sınıfının kitle örgütlerine dayanır, emekçiler arasında en geniş demokrasiyi gerçekleştirir ve kitlelerle bütün öteki devlet biçimlerine göre çok daha yakın, sınırsız bağlar içindedir. Yeniden seçme ve seçilmiş temsilcileri geri alma hakkı, yürütme ve yasa yapma gücünün birleştirilmesi, bölgesel seçim yerine işyerinde (işletmelerle, atelyelerde, v.b.) seçimin getirilmesi —bütün bunlar işçi sınıfına ve onun hegemonyası altında yürüyen geniş emekçi yığınlara ekonomik, siyasal, askeri ve kültürel nitelikteki bütün genel olaylara sistemli, kesiksiz ve aktif bir katılım imkânı sağlar. Proletaryanın şuralar diktatörlüğü bu noktada burjuva-parlamenter cumhuriyetten en keskin biçimde ayrılır. Yurttaşların yasa karşısındaki biçimsel eşitliğini tanıyan burjuva demokrasisi, sınıfların bas bas bağıran ekonomik eşitsizliği temeli

üzerine kurulmuştur. Burjuva demokrasisi kapitalistler sınıfının ve büyük toprak sahiplerinin belirleyici üretim araçları üzerindeki tekeline dokunmaz, onu korur ve daha da sağlamlaştırır; böylece sömürülen sınıflar ve öncelikle proletarya için, yasalar önündeki biçimsel eşitliği ve demokratik hak ve özgürlükleri —pratikte bunlar ayrıca sistemli biçimde kısıntıya uğrarlar— bir hukuk kurgusuna (fiction) dolayısıyla yığınları kandırıp köleleştirme de kullanılan bir araca dönüştürür. Burjuvazinin siyasal egemenliğinin ifadesi olarak onun demokrasi dediği şey, kapitalist bir demokrasidir. Buna karşılık, egemen sınıf olarak proletaryanın elinde tekelleştireceği üretim araçlarını sömürücü sınıfların elinden alan şuralar devleti, kamu binalarını, basımevlerini, ulaşım araçlarını v.b. işçi sınıfının hizmetine vererek, işçi sınıfı ve emekçilere, *haklarını kullanmalarının maddi temelini* sağlar.

Siyasal haklar alanında, halk düşmanlarının ve sömürücülerin ellerinden bu hakları alan şuralar devleti, sömürünün egemenliği altında cinsiyet, inanç ve milliyet farklarından doğan eşitsizlikleri tarihte ilk kez bütünüyle ortadan kaldırır. Bu bakımdan o, burjuva dünyasının hiçbir ülkesinde bulunmayan ölçülerde bir eşitliği güvence altına alır.

Proletarya diktatörlüğü burada aynı zamanda, bu eşitliğin gerçekten kurulabilmesinin maddi temelini yaratır; kadının kurtuluşuna, bir zamanların sömürgelerinin sanayileştirilmesine, v.b. ilişkin önlemler bu noktayla ilgilidir.

Dolayısıyla şuralar demokrasisi proleter demokrasisidir, emekçi yığınların demokrasisidir, sömürücülere karşı çıkan bir demokrasidir.

Şuralar devleti burjuvaziyi tümüyle silahsızlandırır ve silahları proletaryanın elinde yoğunlaştırır. O, *silahlanmış proletaryanın* devletidir. Burada silahlı güç —proletarya diktatörlüğü sisteminin bütünüyle uygun olarak— sanayi proletaryasının önder rolünü güvence altına alan sınıf ilkesine göre oluşturulmuştur. Devrimci disipline dayanan bu sistem, Kızıl Ordu ve Kızıl Filo savaşçılarının kitlelerle en yakın, sürekli temasını ve ülkenin yönetimine ve sosyalizmin inşasına onların da katılmalarını sağlar.

3. *Proletarya Diktatörlüğü ve Mülksüzleştirenlerin Mülksüzleştirilmesi*

Muzaffer proletarya, fethettiği iktidarı *ekonomik devrimin kaldıracı* olarak, yani kapitalist mülkiyet ilişkilerinin sosyalist üretim tarzı ilişkilerine devrimci tarzda dönüştürülmesi amacıyla kullanır. Bu dev ekonomik devrimin çıkış noktasını büyük toprak sahipleri ile kapitalistlerin mülksüzleştirilmeleri, yani *burjuvazinin tekelci mülkiyetinin proletarya devletinin mülkiyetine dönüştürülmesi* oluşturur.

Komünist Enternasyonal buradan hareketle, proletarya diktatörlüğüne şu temel görevleri atfeder:

A. SANAYİ, ULAŞTIRMA VE HABERLEŞME HİZMETLERİ

a) Özel sermayenin elindeki bütün büyük sınaî işletmelerin (fabrikalar, madenler, enerji istasyonları) zoralımı (tazminatsız mülksüzleştirme) ve proletarya tarafından ulusallaştırılması ve bütün devlet ve belediye işletmelerinin şuralara devredilmesi.

b) Özel-kapitalist demiryolu, karayolu gemi ve havayolu ulaşımına (uçakla yük ve insan taşıması) elkonulması ve proletarya tarafından ulusallaştırılması ve her türden ulaşım araçları üzerindeki devlet mülkiyeti ve komünal mülkiyetin (belediye vb. —ç) şuralara devri.

c) Özel-kapitalist haberleşme girişimlerinin (telgraf, telefon ve radyo hizmetleri) zoralımı ve proletarya tarafından ulusallaştırılması ve haberleşmede devlet ve belediye mülkiyetinin şuralara devri.

d) Sanayiin işçilerce yönetilmesinin örgütlenmesi, sendikaların yönetime en sıkı biçimde katıldığı devlet yönetim organlarının yaratılması. İşyeri meclislerinin buradaki rollerinin güven altına alınması.

e) Sanayiin geniş emekçi yığınların ihtiyaçlarına göre düzenlenmesi, eski egemen sınıfların ihtiyaçlarını karşılamak için çalışan sanayi dallarının (lüks eşya v.b.) yeniden düzenlenmesi, köylü ekonomisiyle bütünleşmeyi sağlamlaştırmak için, devletin ekonomik işletmelerinin gelişmesini güvence altına almak için ve bütün ulusal ekonominin gelişme temposunu hızlandırmak için tarımın gelişmesini teşvik eden sanayi dallarının güçlendirilmesi.

a) Kent ve kırdaki bütün büyük toprak sahipliğinin (özel mülklerin, kilise ve manastır mülklerinin, v.b.) zoralımı ve proletarya tarafından ulusallaştırılması ve ormanlar, yer zenginlikleri, sular v.b. de dahil olmak üzere bütün devlet ve belediye mülkiyetinin şuralara devri ve bütün toprak ve arazilerin ulusallaştırılmasına daha sonra devam edilmesi.

b) Büyük toprak mülkiyetinin, eğer varsa, bütün üretim aygıtının zoralımı: binalar, makineler ve başka demirbaş, büyükbaş hayvanlar, tarımsal ürünleri işleyen işletmeler (büyük değirmenler, peynir üretimi, mandıralar, kurutma tesisleri, v.b.).

c) Büyük çiftliklerin, özellikle örnek çiftlikler ve büyük ekonomik öneme sahip çiftliklerin, yönetilmek ve sovyet çiftlikleri oluşturulmak üzere proletarya diktatörlüğü organlarına devri.

d) Büyük toprak sahipleri ve başka toprak sahiplerinden zoralımla elde edilmiş toprağın bir bölümünün, özellikle daha önce bu toprak parçalarının köylülerce yarıcı usulüyle işlendiği ve onların ekonomik bakımdan köleleştirilmesinin bir aracı olduğu yerlerde, köylülere (yani onların yoksul tabakalarına ve kısmen orta tabakalarına da) devredilmesi. Toprağın hangi bölümünün köylülere devredileceği, ekonomik amaçlara göre yapılacak hesaplar ve köylüleri tarafsızlaştırma ve proletaryanın davasına kazanma zorunluluğu tarafından belirlenecektir; toprak ve arazinin bu bölümü bu nedenle değişik koşullara göre değişik tarzda saptanmalıdır.

e) Toprağı köylülerin elinde tutmak ve onun kapitalistlerin, toprak spekülatörlerinin v.b. eline geçmesini önlemek için, toprak alım ve satımının yasaklanması. Bu yasağın çiğnenmesine karşı enerjik biçimde mücadele.

f) Tefecilikle mücadele, tefecilik niteliğindeki borç sözleşmelerinin iptali, köylülüğün sömürülen tabakalarının borçlarının siilnmesi, yoksul köylülerin vergiden bağışık tutulması v.b.

g) Tarımda üretici güçlerin geliştirilmesi için büyük boyutlu devlet önlemleri; tarımın elektrikleştirilmesi, traktör imalatı, kimyasal gübre maddelerinin üretilmesi, yüksek kaliteli tohumluk ve damızlık büyükbaş hayvanların sovyet

çiftliklerinde yetiştirilmesi, tarım islah kredilerinin geniş çapta örgütlenmesi, v.b.

h) Tarımsal kooperatiflerin ve köydeki her türlü kollektif üretimin (üretim kooperatifleri, komünler, v.b.) teşvik ve finanse edilmesi. Köylü kitlelerinin bağımsızlığı temeli üzerinde köylülüğün kooperatifleşerek birleşmesi (satışın, alımların ve kredinin kooperatif biçiminde örgütlenmesi) doğrultusunda sistemli propaganda; büyük işletmenin teknik ve ekonomik üstünlüğü sayesinde, en büyük ekonomik yararı getiren ve emekçi köylülerin en geniş yığınları açısından sosyalizme geçişin en kolay (yoldan olmasını) mümkün kılan tarımsal büyük üretim biçimlerine geçilmesi için propaganda yapılması.

C. TİCARET VE KREDİ

a) Özel bankaların proletarya tarafından ulusallaştırılması (bütün altın stoklarının, değerli kağıtların, depozitoların v.b. proletarya devletine devri ile birlikte) devlet ve belediye mülkiyetindeki ya da benzeri bankaların proletarya devletine devri.

b) Bütün banka sisteminin merkezileştirilmesi, bütün ulusallaştırılmış büyük bankaların bir merkezi devlet bankasına bağlanması.

c) Toptan ticaretin ve büyük parakende ticaret büyük işletmelerinin (depo binaları, tahıl siloları, mağazalar, mal stokları v.b.) ulusallaştırılması ve şuralar devleti organlarına devri.

d) Dağılım aygıtının en önemli ögesi olarak tüketim kooperatiflerinin en geniş biçimde teşviki; bunların çalışmalarının birleştirilmesi ve bu kooperatiflerin kuruluşuna kitlelerin bağımsız biçimde katılmalarının sağlanması.

e) Dış ticaret tekeli.

f) Yabancı ve ülke içi kapitalistlere ödenecek devlet borçlarının silinmesi.

D. EMEĞİN KORUNMASI, TOPLUMSAL YASA YAPMA v.b.

a) İşgününün yedi saate ve özellikle sağlığa zararlı sanayi dallarında altı saate indirilmesi. İşgününün sürekli kı-

saltılması ve üretici güçleri gelişmiş ülkelerde beş günlük çalışma haftasına geçiş. İşgününün, emek üretkenliğinin yükselişine göre düzenlenmesi.

b) Gece çalışmasının ve özellikle zararlı sanayi dallarında kadınların çalışmasının kural olarak yasaklanması, çocuk emeğinin yasaklanması, fazla mesainin yasaklanması.

c) Gençler için işgününün özel olarak kısaltılması (18 yaşından küçük gençler için en uzun işgününün altı saat olması). Maddi üretimin genel ve siyasal eğitimle birleştirilmesi ile, gençlerin çalışmasının sosyalist reorganizasyonu.

d) Devletin kesesinden (özel girişimler varolduğu sürece girişimcilerin kesesinden) her türden sosyal sigortanın sağlanması (emeklilik, yaşlılık, kaza, işsizlik, v.b.) ve bunun tamamen sigortalıların özyönetiminde olması.

e) Sağlık hizmetlerinin geniş kaplamlı düzenlenmesi, ücretsiz hekimlik hizmetlerinin örgütlenmesi, toplumsal hastalıklara karşı mücadele (alkoliklik, cinsî hastalıklar, tüberküloz).

f) Kadın ve erkeğin yasa karşısında ve hayat içersinde toplumsal eşitliği, evlilik ve aile hukukunun radikal biçimde değiştirilmesi. Analığın toplumsal hizmet olarak kabulü: Ana ve bebek koruması, çocuk ve gençlerin toplum tarafından bakılması ve eğitilmesine başlanması (kreşler, çocuk bahçeleri, çocuk yuvaları, v.b.). Ev ekonomisini yavaş yavaş rahatlatacak olan kuruluşların (kamu mutfak ve çamaşırhaneleri) oluşturulması; kadını köleleştiren ideoloji ve geleneklere karşı planlı kültürel mücadele.

E. KONUT SİSTEMİ

a) Büyük konut sahipliğinin mülksüzleştirilmesi.

b) Mülksüzleştirme ile elde edilen konutların yerel şuraların yönetimine devri.

c) Burjuva semtlerine işçilerin yerleşmesi.

d) Sarayların, büyük kamusal ve özel binaların işçi örgütlerine devri.

e) Büyük boyutlu bir konut inşa programının yürürlüğe konması.

F. ULUSAL SORUN VE SÖMÜRGELER SORUNU

a) Irksal kökenine bakılmaksızın bütün uluslara eksiksiz kendi kaderini tayin hakkının, yani devlet olarak ayrılmaya varana kadar kendi kaderlerini tayin etme haklarının tanınması.

b) Emperyalizme karşı mücadele etme ve sosyalist ekonomiyi kurma amacıyla, kapitalizmden kurtulmuş bütün halkların askerî ve ekonomik güçlerini gönüllü olarak birleştirmeleri ve merkezileştirmeleri.

c) Herhangi bir halk, ulus ya da ırka yönelik her türlü kısıtlama ve sınırlamaya karşı etkili, kararlı mücadele. Bütün ulus ve ırkların tümüyle eşit haklara sahip olması.

d) Kapitalizmden kurtulmuş ulusların ulusal kültürlerinin geliştirilmesinin şuralar devletinin bütün güç ve araçlarıyla güvence altına alınması ve desteklenmesi, bunun yanısıra bu kültürlerin içeriğinin tutarlı ve proleter nitelikte şekillendirilmesi.

e) Gerçek, tam bir ulusal eşitlik için sağlam bir temelin yaratılması amacıyla, vaktiyle baskı altında tutulmuş «bölge», «kenar bölge» ve «sömürge»lerin, ekonomik, siyasal ve kültürel bakımdan yükselmelerinin çok-yönlü olarak teşvik edilmesi.

f) Şövenizmin, ulusal kinin, ırkçı önyargıların ve feodal ve kapitalist barbarlığın ve diğer ideolojik tortuların bütün kalıntılarına karşı mücadele.

G. İDEOLOJİK ETKİLEME ARAÇLARI

a) Basımevlerinin ulusallaştırılması.

b) Gazete ve yayınevleri sisteminin tekelleştirilmesi.

c) Büyük sinema girişimlerinin, tiyatrolarının, v.b. ulusallaştırılması.

d) Ulusallaştırılmış entelektüel üretim araçlarının, emekçilerin geniş boyutlu olarak, siyasal bakımdan ve genelde aydınlatılması ve proleter sınıf temeli üzerinde yeni bir sosyalist kültürün inşası yolunda kullanılması.

4. Proletarya Diktatörlüğünün Ekonomik Politikasının Temel Hatları

Bütün bu önlemlerin yürütülüşü sırasında proletarya diktatörlüğü şu ilkeleri dikkate almak zorundadır:

1. Toprak mülkiyetinin tümüyle ortadan kaldırılması ve bütün toprak ve arazinin ulusallaştırılması en gelişmiş kapitalist devletlerde bir çırpıda gerçekleştirilemez, çünkü buralarda özel mülkiyet ilkesi köylülüğün geniş tabakalarında derin kökler salmıştır. Bu ülkelerde bütün toprak ve arazinin ulusallaştırılması ancak yavaş yavaş, bir dizi geçiş önlemiyle gerçekleştirilebilir.

2. Üretimin ulusallaştırılması kural olarak, küçük ve orta işletmelere (köylü, zanaatçı, bağımsız ve işçileri —parça başına ücretle evlerinde çalışan işçiler —, küçük ve orta tüccarlar, küçük sanayiciler v.b.) kadar uzanmaz; şu nedenlerle:

Birincisi, proletarya, sosyalist inşanın içine yavaş yavaş çekilebilecek olan ve çekilmesi gereken basit meta üreticisinin emeğe dayanan mülkiyeti ile, sosyalizmin inşasının zorunlu bir önkoşulu olarak ortadan kaldırılması gereken, kapitalistin sömürücü mülkiyeti arasında kesin bir ayrım gözetmek durumunda olduğu için. İkincisi iktidara ulaşmış proletarya, özellikle diktatörlüğünün ilk devresinde, sadece kapitalizmi ortadan kaldırmak açısından değil, orta **ve** küçük büyüklükteki tek tek üretim birimlerini, yeni bir sosyalist temel üzerinde derhal örgütlemek açısından da yeteri çapta örgütsel güce sahip bulunmadığı için. Bu küçük tekil ekonomiler (her şeyden önce köylü ekonomileri), üretim ve dağıtımın genel sosyalist örgütlenmesi içine ancak yavaş yavaş ve bunların her yoldan kollektifleştirilmesi için proletarya devletince geniş çaplı, temelden destek sağlanması ile çekilirler. Onların işletme biçimlerinin herhangi bir biçimde zor kullanılarak yok edilmesi ve zorla gerçekleştirilecek her kollektifleştirme, sadece olumsuz sonuçlar doğurabilir.

3. Sadece küçük-burjuva yığının nüfusun büyük çoğunluğunu oluşturduğu sömürge, yarı-sömürge ve ekonomik bakımdan geri ülkelerde değil, kapitalist dünya ekonomisinin ana bölgelerinde de (Birleşik Devletler, Almanya ve belirli bir dereceye kadar İngiltere) hatırı sayılır sayıda küçük üretim biriminin (her şeyden önce köylü ve çiftçi ekonomileri, zanaatçılar, küçük tüccarlar, v.b.) varoluşu, gelişmenin başlangıç evresinde, *ekonominin pazar ilişkilerinin,* para sisteminin, v.b. şu ya da bu ölçüde ayakta tutulmasını gerektirir.

Ekonomi biçimlerinin, kaçınılmaz olarak bu biçimlerin birbirleriyle mücadelesi ile birlikte varolan çeşitliliği (sosyalleştirilmiş büyük sanayiden küçük köylü ve zanaatçı ekonomilerine kadar); değişik itilimlerle ekonomik faaliyete katılan sınıfların ve sınıf gruplaşmalarının buna tekabül eden çeşitliliği; değişik ekonomik çıkarların mücadelesi; nihayet burjuva toplum düzeninin mirası olarak birdenbire aşılamayacak alışkanlık ve geleneklerin ekonomik hayatın bütün alanlarında varolması —bütün bunlar proletaryanın ekonomi yönetiminin, pazar ilişkileri temeli üzerinde sosyalist büyük sanayi ile basit meta üreticilerinin küçük ekonomileri arasında doğru bağıntı kurmasını gerektirir; bu, hem sosyalist sanayiin önder rolünü hem de köylü ekonomilerinin büyük çoğunluğunun en hızlı biçimde ilerlemesini aynı anda güvence altına alan bir bağıntı olmalıdır. Demek ki, parçalanmış küçük köylü emeğinin bir ülkenin bütün ekonomisi içersindeki özgül ağırlığı ne kadar büyükse, pazar ilişkileri o kadar geniş kapsamlı olacak, dolaysız, planlı yönetimin önemi o kadar azalacak, genel ekonomik plan doğal olarak ortaya çıkan ekonomik ilişkiler üzerine yürütülecek tahminlere o kadar fazla dayanacaktır. Ve tersine: Küçük ekonomilerin özgül ağırlığı ne kadar az, toplumsallaştırılmış çalışmanın payı, yoğunlaştırılmış ve sosyalleştirilmiş üretim araçlarının ekonominin bütünü içersinde oranı ne kadar çoksa, pazar ilişkilerinin çapı o kadar küçük, anarşiye karşı düzenli ekonomik planın önemi o kadar büyük, üretim ve dağıtımın planlı yönetimi o kadar önemli ve geniş kapsamlı olacaktır.

Sosyalleştirilmiş büyük sanayiin teknik ve ekonomik üstünlüğü; bütün tayin edici ekonomik «üst komuta kademeleri»nin (sanayi, ulaşım, bankalar, tarımsal büyük işletmeler, v.b.) proletarya devletinin elinde toplanması; planlı ekonomi yönetimi; bir bütün olarak devlet aygıtının gücü (devlet bütçesi, vergiler, yönetim yasaları yapma ve genelde yasa yapma), proletarya diktatörlüğünün doğru bir sınıf politikası uygulaması halinde, yani sınıf ilişkilerinin doğru değerlendirilmesi halinde, hem basit meta üreticilerinin serbest ticaret ve pazar koşullarında şu ya da bu ölçüde yaşadıkları ekonomik yükseliş sonucunda kentte ve kırda (büyük köylüler, «Kulaklar») ortaya çıkan yeni kapitalist filizlerin hem de özel sermayenin kalıntılarının sürekli, sistemli biçimde bastırılmasına yol açarlar. Aynı zamanda köylülüğün koopera-

tifleşerek birleşmesi ve kollektif ekonomi biçimlerinin büyümesi ile, köylü ekonomilerinin (yani küçük ve orta köylü ekonomileri) asıl büyük bölümü, gelişen sosyalizmin bütünsel sistemi içine çekilirler. Ekonomik faaliyetin pazar ilişkileriyle bağlantılı, kapitalist görünüşlü biçimleri ve yöntemleri (fiyat hesapları, paralı ücretler, alım ve satım, kredi ve bankalar, v.b.), gitgide artan ölçüde, tam anlamıyla sosyalist tipte girişimlerin gelişmesini teşvik ettikleri, yani ekonominin sosyalist bölümünün hizmetinde çalıştıkları sürece, sosyalist devrimin kaldıraçları rolünü oynarlar.

Bu biçimde, proletarya diktatörlüğü altında —şuralar devletinin doğru bir politika uyguladığı varsayılırsa— pazar ilişkileri, gelişmeleri içinde kendilerini ortadan kaldıracak olan ögeleri taşırlar. Özel sermayenin bastırılmasına, köylü ekonomisinin dönüştürülmesine, üretim araçlarının gittikçe daha fazla proletarya devletinin ellerinde merkezileşmesine ve yoğunlaşmasına katkıda bulunmakla, *genelde pazar ilişkilerinin aşılması* sürecinin teşvik ederler.

Proletarya diktatörlüğüne karşı kapitalistlerin muhtemel bir silahlı müdahalesi veya karşı-devrimci bir savaşın sürmesi durumunda, ekonomi yönetimi, her şeyden önce, proletarya diktatörlüğünün savunma çıkarlarından hareket etmelidir. Burada savaş-komünisti bir ekonomi politikası *(«savaş komünizmi»)* zorunlu olabilir. Bu, askerî savunmaya hizmet eden rasyonel bir tüketim örgütlenmesinden başka bir şey değildir ve kapitalist gruplar üzerinde baskının artırılmasıyla (zoralımlar, elkoymalar, v.b.) bağlantılıdır. Burada serbest ticaret ve pazar ilişkileri az ya da çok tasfiye edilirler ve küçük üreticilerin bireysel ekonomik güdüleri büyük ölçüde zarar görür ki, bu, ülkenin üretici güçlerinin daha aşağı bir düzeye inmesiyle bağlantılıdır. Bu «savaş komünizmi» politikası, tarihî meşruluğunu, ülke içinde işçi sınıfına düşman olan tabakaların maddî temellerini ortadan kaldırmasında, eldeki stokların rasyonel bir dağıtımını güvence altına almasında ve proletarya diktatörlüğünün silahlı mücadele vermesini kolaylaştırmasında bulur. Fakat onun, proletarya diktatörlüğünün «normal» ekonomi politikası sistemi gibi kabul edilmemesi gerektiği de unutulmamalıdır.

5. *Proletarya Diktatörlüğü ve Sınıflar*

Proletarya diktatörlüğü, *onun sınıf mücadelesinin yeni koşullar altında devamıdır*. Proletarya diktatörlüğü, eski toplumun güçlerine ve kalıntılarına karşı, dıştaki kapitalist düşmanlara, ülke içindeki sömürücü sınıfların kalıntılarına karşı ve henüz aşılmamış bulunan meta üretimi toprağında gelişen yeni bir burjuvazinin filizlerine karşı sert, kanlı ve kansız, zorla ve barışçıl biçimde sürdürülen, askerî ve ekonomik, eğitsel ve yönetsel bir mücadeledir.

İçsavaşın bitiminden sonra bu sert sınıf mücadelesi yeni biçimler, her şeyden önce de sosyalist ekonomi biçimlerinin eski ekonomi tarzlarına ve bunların yeni filizlerine karşı mücadelesi biçimini alır. Bu arada, sosyalist gelişmenin değişik aşamalarında bu mücadelenin biçimleri zorunlu olarak değişir; ilk aşamalarda bu mücadele belirli koşullar altında daha da şiddetlenebilir.

Proletarya diktatörlüğünün başlangıç evresinde proletaryanın öteki sınıf ve toplumsal gruplara karşı politikası aşağıdaki ilkelerce belirlenir:

1. *Büyük burjuvazi ve büyük toprak sahipleri*, onların hizmetindeki subaylar, generaller ve yüksek memurlar, mantıki olarak, işçi sınıfının, kendileriyle acımasızca mücadele edilmesi gereken düşmanlarıdır. Bu ögelerin belirli bir bölümünün örgütsel yeteneklerinden yararlanmak yine de mümkündür, ancak diktatörlüğün sağlam biçimde yerleştirilmesinden ve sömürücülerin bütün ayaklanma ve komploları bastırıldıktan sonra.

2. Burjuva gelenekleri içinde yetişmiş ve üst tabakaları sermayenin komuta aygıtına sıkı sıkıya bağlı bulunan *teknik aydınlara* karşı proletarya, —aydınların, kendisine düşman tabakalarının bütün karşı-devrimci eylemlerini enerjik biçimde bastırırken— bu kalifiye toplumsal gücü sosyalist inşa çalışmaları için yanına çekme zorunluluğunu gözönünde tutmak ve onların arasındaki tarafsız, özellikle de işçi devrimine dost düşünceli gruplara her türlü yardımı yapmak durumundadır. Proletarya, sosyalizmin ekonomik, teknik ve kültürel alanda, inşası tablosunu, bütün toplumsal anlamı ile birlikte sergilerken, teknik aydınları sistemli biçimde yanına çekmeli, onu kendi manevî etkisi altına almalı ve toplumun dönüştürülmesinde onun yoğun yardımlarını garantilemelidir.

3. *Köylülükle* ilişkide, tarım proletaryasına dayanarak

köyün bütün sömürülen ve emekçi tabakalarını yanına çekmek, komünist partilerin görevidir. Muzaffer proletarya, köylülük içindeki değişik gruplaşmaları birbirinden kesin olarak ayırmalı, onların önemlerini titizlikle tartmalıdır; köylülüğün mülksüz, yarı-proleter tabakalarına, toprak ağalarının topraklarının bir bölümünü onlara vererek, tefeci sermayesine karşı verdikleri mücadeleyi kolaylaştırarak, v.b. her yoldan yardım etmelidir. Proletarya ayrıca köylülüğün orta tabakalarını tarafsızlaştırmalı ve büyük toprak sahipleriyle ittifak eden kır burjuvazisinin her türlü direncini acımasızca bastırmalıdır. Diktatörlüğünün güçlenmesi ve sosyalizmin inşasının ilerlemesi ölçüsünde, proletarya, orta köylülüğün tarafsızlaştırılması politikasından onunla sıkı bir ittifak kurma politikasına geçer, ancak bu arada iktidarın paylaşılması konusunda herhangi bir fikrin ortaya çıkmasına kadar vardırmaz işi. Çünkü proletarya diktatörlüğü, sadece sanayi işçilerinin bütün emekçi kitlelerine önderlik edebileceği olgusunun ifadesidir; fakat, proletaryanın tek başına egemenliği olmakla, proletarya diktatörlüğü aynı zamanda emekçilerin öncüsü olan proletarya ile sayıca hayli fazla proleter-olmayan emekçi tabakaları veya emekçilerin çoğunluğu arasındaki sınıf ittifakının özel bir biçimidir; proletarya diktatörlüğü, kapitalizmin nihaî yıkılışı, burjuvazinin direncinin ve restorasyon girişimlerinin tümüyle bastırılması, sosyalizmin nihai olarak kuruluşu ve sağlamlaştırılması amacını güden bir ittifakın özel biçimidir.

4. En aşırı gericilik ile proletaryaya beslediği sempati arasında sürekli yalpalayan *kent küçük-burjuvazisi*, aynı biçimde tarafsızlaştırılmalı ve eğer mümkünse proletaryanın davasına kazanılmalıdır. Bu, onun küçük mülkiyetine dokunmayarak, ekonomik değişimde belirli bir özgürlüğü ayakta tutarak, tefeci kredisini ortadan kaldırarak ve kapitalist baskının tek tek her biçimine karşı mücadelesinde proletaryanın ona her türden yardımda bulunmasıyla sağlanır.

6. *Proletarya Diktatörlüğü Sisteminde Kitle Örgütleri*

Proletarya diktatörlüğünün bütün bu görevleri yerine getirirken, *kitle örgütlerinin*, ilk planda da *işçi örgütlerinin görev ve işlevleri* temelden değişir. İçlerinde proletaryanın

geniş tabakalarının ilk kez biraraya toplandığı ve eğitildiği kitle örgütleri, *sendikalar (sanayi birlikleri)* kapitalizmin egemenliği altında grev mücadelelerinin ve bundan öte, tröst sermayesine ve onun devletine karşı girişilen kitle mücadelelerinin ana silahlarıdır. Proletarya diktatörlüğü altında ise bunlar, proletarya iktidarının en önemli kaldıraçları olurlar, proletaryanın dev yığınlarını üretimin sosyalist yönetimine katan bir komünizm okulu haline gelirler; devlet aygıtının bütün bölümleriyle dolaysız bağlantıda bulunan, onun bütün dallardaki çalışmalarını etkileyen, işçi sınıfının hem sürekli hem de günlük çıkarlarını koruyan ve şuralar devleti organlarında bürokratik yozlaşmaya karşı mücadele eden bir örgüt haline gelirler. Sendikalar böylece, bağırlarından, inşa çalışmaları için yönetici kadrolar çıkartmalarından, geniş proleter yığınları bu çalışmalara doğru çekmelerinden ve yığınların kültürel düzeylerinin düşüklüğü ile proletaryaya yabancı sınıf etkilerinin sonucu olarak gelişen bürokratik aksaklıklarla mücadele görevini özellikle üstlenmelerinden ötürü, proletaryanın ekonomik ve devlete ilişkin örgütlerinin belkemiği haline gelirler.

İşçi sınıfının kooperatif örgütleri, kapitalizmin egemenliği altında, —reformist ütopyalara inat— oldukça alçakgönüllü bir rol oynamaya mahkum edilmişlerdir. Kapitalizmin genel koşullarının ve kendi yöneticilerinin reformist politikasının sonucu olarak bunlar (anılan örgütler —ç), pek ender olmamak üzere yozlaşır ve kapitalist sistemin uzantılarına dönüşürler. Proletaryanın diktatörlüğü altında bunlar dağıtım aygıtının en önemli ögeleri olabilirler ve olmalıdırlar.

Nihayet *köylülüğün tarımsal kooperatif sistemi* (satış, alım, kredi ve üretim kooperatifleri) —uygun bir yönetimin bulunması, kapitalist ögelere karşı sistemli bir mücadelenin verilmesi ve proletaryayı izleyen geniş emekçi yığınların faal biçimde katılmalarının sağlanması koşuluyla— kent ile kır bağlantısının temel örgütlenme biçimlerinden biri olabilir ve olmalıdır. Kapitalizm koşulları altında köylü işletmelerinin kooperatif biçiminde birleşmeleri, herhangi bir yaşayabilme belirtisi gösterseler bile, bunların genellikle kapitalist girişimlere dönüşmesi kaçınılmazdır, çünkü bunlar kapitalist sanayie, kapitalist bankalara ve genelde kapitalist ortama bağımlıdırlar ve reformistlerce, kır burjuvazisince ve hattâ bazen toprak sahiplerince yönetilmektedirler. Proletar-

ya diktatörlüğü altında bunlar başka türden bir ilişkiler sistemi haline gelirler ve proleter sanayie, proleter bankalara, v.b. bağımlı olurlar. Tarımsal kooperatifler böylece —proletaryanın doğru bir politika uygulayacağı, yani kooperatif örgütlerinin içindeki ve dışındaki kapitalist ögelere karşı sistemli bir sınıf mücadelesi yürüteceği varsayılırsa— sosyalist sanayiin yönetiminde, kırın sosyalist dönüşümünün, ve kollektifleştirilmesinin en önemli kaldıraçlarından biri haline gelirler. Fakat bu, bazı ülkelerde, tüketim kooperatiflerinin, ve özellikle tarımsal kooperatiflerin, ilk zamanlarda burjuvazinin ve onun sosyal-demokrat ajanlarının yönetiminde, karşı-devrimci faaliyetin ve işçi devriminin ekonomik inşa çalışmalarına yönelik sabotajların temel dayanakları haline gelmeleri ihtimalini ortadan kaldırmaz.

Mücadelenin ve inşa çalışmasının yüklediği bütün bu görevleri, proletarya, şuralar devletinin gerçek itici güçleri ve bu devletle her tabakadan en geniş emekçi yığınların bağlantısını sağlaması gereken çok çeşitli örgütleri aracılığıyla yerine getirir; proletarya, proletarya diktatörlüğü sisteminde *komünist partisinin önder rolü* aracılığıyla irade ve davranış birliğini sağlar.

Proletarya partisi doğrudan doğruya sendikalara ve, işçi yığınları ile köylüleri kapsayan bir dizi diğer örgüte (şuralar kooperatifler, komünist gençlik birliği ve benzerleri) dayanır ve onlar aracılığıyla bütün şuralar sistemini yönlendirir. Proletaryanın yeni toplumun örgütleyicisi olma görevini yerine getirebilmesi, ancak bütün kitle örgütlerinin şuralar iktidarını fedakârca desteklemeleri, sınıf iradesinin sarsılmaz birliği ve partinin yönetimiyle mümkün olur.

7. *Proletarya Diktatörlüğü ve Kültür Devrimi*

Yeni ve insanî bir toplumun örgütleyicisi olma rolü, ön koşul olarak, proletaryanın kültürel bakımdan olgunlaşmasını, kendi özünü değiştirmesini ve sosyalizmi ve yeni sosyalist kültürü inşa edebilmek için, kendi içinden sürekli olarak, tekniğin, bilimin ve yönetimin bütün kazanımlarını özümleyebilecek yeni proleter kadrolar çıkartmasını gerektirir.

Feodalizme karşı *burjuva* devriminde, feodal toplumun bağrında kültürel olgunluk bakımından varolan egemen sı-

nıftan daha üstün olan ve feodalizm koşulları altında bile ekonomik hayatta hegemonyasını kurmuş bulunan yeni bir sınıfın varlığı önkoşulken, *proletarya* devrimi başka koşullar altında gelişir. İşçi sınıfı kapitalist toplumda ekonomik bakımdan sömürülür. siyasal bakımdan baskı altında tutulur ve *kültürel bakımdan geri bırakılır,* ancak geçiş döneminde, ancak *devlet iktidarını ele geçirdikten sonra* proletarya burjuvazinin eğitim tekelini kırabilir, bütün bilgileri edinebilir ve muazzam inşa çalışmasında elde ettiği deneylerin yardımıyla kendi özünü değiştirebilir. Kitlelerde komünist bilinci geliştirmek ve bizzat sosyalizm davasını gerçekleştirebilmek için, *insanların değişimi,* (ancak pratik hareket içersinde, devrimde gerçekleşebilecek olan) *kitleleri saran bir değişim* zorunludur. Yani devrim, sadece *egemen sınıf* başka türlü devrilemiyor diye değil, aynı zamanda onu *deviren* sınıf ancak devrimle kendini eski toplumun pisliğinden temizleyebileceği ve böylece yeni bir toplum kurma yeteneğini kazanabileceği için de zorunludur.

Üretim araçları üzerindeki kapitalist tekeli parçalarken, işçi sınıfı, *burjuva eğitim tekelini* de ortadan kaldırmalıdır, yani yüksek okullar da dahil bütün okul sistemini kendi malı yapmalıdır. İşçilerin arasından, hem üretim için (mühendisler, teknisyenler, organizatörler, v.b.) hem de savaş, sanat ve bilim için kendi uzmanlarını yetiştirmek proletaryanın özellikle acil bir görevidir. Bundan başka, *geniş proleter yığınların genel kültür düzeyini yükseltmek.* onların siyasal bakımdan aydınlanmalarını teşvik etmek, bilgilerini ve teknik kalifiyeliklerini mükemmelleştirmek, onları kamusal faaliyetin ve yönetim çalışmalarının pratiğine yakınlaştırmak, burjuva ve küçük-burjuva önyargıların kalıntılarına karşı mücadele etmek, v.b. de gereklidir.

Proletarya. ancak bütün toplumsal «komuta konumları» na en ileri unsurlarını getirebildiği ölçüde, ancak bu unsurların (proletaryanın «ileri» ve «geri» tabakaları arasındaki ayrımını sonunda ortadan kaldıracak şekilde), proletarya sınıfının gittikçe daha fazla yeni ögesini kültürel dönüşüm süreci içine çekerek büyüdüğü ölçüde, sadece bu ölçüde, sosyalizmin muzaffer biçimde inşa edilmesini sağlayacak ve bürokratik çürümeye ve sınıfsal yozlaşmaya karşı set çekecektir.

Fakat proletarya, devrimin akışı içinde sadece kendi ö-

zünü yeniden biçimlendirmekle kalmaz, *öteki sınıfların,* öncelikle kentin ve kırın sayıca fazla küçük-burjuva tabakalarının, özellikle köylülüğün emekçi tabakalarının özünü de değiştirir. İşçi sınıfı en geniş yığınların kültür devrimine katılmalarını sağlar, onları sosyalizmin inşası (çabasının —ç) içine çeker, onları biraraya getirir ve elindeki bütün araçları kullanarak onları komünizm ruhuyla eğitir, bütün anti-proleter ve zümreci ideolojilere karşı en kararlı biçimde mücadele eder. Proletarya kırın genel ve kültürel geri kalmışlığına karşı sistemli biçimde mücadele etmeye özel dikkat gösterir. Böylelikle o, —gelişen kollektif ekonomi biçimleri temeli üzerinde— *toplumun sınıflara bölünmesinin aşılması* için gerekli önkoşulları yaratır.

Geniş kitleleri kapsayan kültür devriminin görevleri arasında, «halkın afyonu»na, dine karşı verilecek mücadelenin özel bir yeri vardır. Bu mücadele sert ve sistemli biçimde sürdürülmelidir. Proletarya iktidarı, eski egemen sınıfın ajanı olan kilisenin devlet tarafından ne biçimde olursa olsun desteklenmesine son vermeli, devlet tarafından örgütlenen eğitim ve kültür sistemine kilisenin her türlü karışmasına engel olmalı ve kilise örgütlerinin karşı-devrimci faaliyetlerini acımasızca bastırmalıdır. Proletarya iktidarı inanç özgürlüğünü serbest bırakır, ama aynı zamanda elindeki bütün araçlarla din aleyhtarı bir propaganda yürütür ve bütün eğitim ve kültür sistemini bilimsel-materyalist dünya görüşünü temel alarak biçimlendirir.

8. *Dünya Proletarya Diktatörlüğü İçin Mücadele ve Devrimlerin Ana Tipleri*

Proletaryanın uluslararası devrimi aynı zamanda ve aynı türde olmayan bir dizi süreçten meydana gelir: Saf proleter devrimler; proletarya devrimine dönüşen burjuva-demokratik tipte devrimler; ulusal kurtuluş savaşları; sömürge devrimleri. Bu devrimci süreç ancak *gelişimini tamamlayınca dünya proletarya diktatörlüğüne* varır.

Kapitalizmin emperyalizm döneminde daha da artan eşitsiz gelişimi, birbirinden daha büyük farklılıklar gösteren kapitalizm tiplerinin ortaya çıkmasına, olgunluk derecesinde farklılıkların doğmasına ve devrim sürecinin tek tek ülkelerde çok çeşitli, özel koşullara sahip olmasına yol açmıştır.

Bu koşulların tarihi bakımdan kaçınılmaz ve zorunlu sonuçları ise, bir dizi ülkede proletarya diktatörlüğüne geçiş de bazı ara-evrelerin kaçınılmaz olması yanında, *proletaryanın iktidarı ele geçiriş yollarının çeşitliliği ve temposunun değişik olmasıdır.* Bunların sonucu olarak, *tek tek ülkelerde sosyalizmin inşası* da *değişik biçimler alır.*

Tek tek ülkelerde proletarya diktatörlüğüne geçişin çok çeşitli koşul ve yolları vardır, bunlar şematik olarak aşağıdaki üç tip altında toplanabilir:

Muazzam, gelişkin üretici güçleri, geniş ölçüde merkezileşmiş üretimleri, küçük işletmelerin nisbeten küçük özgül ağırlığı ve uzun zamandır varolan burjuva-demokratik siyasal rejimleriyle *çok gelişmiş kapitalist ülkeler* (Birleşik Devletler, Almanya, İngiltere, v.b.). Bu ülkelerde programın temel siyasal talebi, doğrudan doğruya proletarya diktatörlüğüne geçilmesidir. Ekonomik alandaki temel talepler: Belli başlı büyük işletmelere el konulması, hatırı sayılır sayıda devlete ait sovyet çiftliklerinin oluşturulması, toprağın ancak nisbeten önemsiz bir bölümünün köylülere dağıtılması; temel pazar ilişkilerinin nisbeten küçük çapta olması; genelde hızlı sosyalist gelişme ve özellikle köylü ekonomisinin hızlı kollektifleştirilmesi.

Tarımda yarı-feodal ilişkilerin önemli kalıntıları bulunan, sosyalizmin inşası için gereken maddî önkoşullara belirli minimum bir düzeyde sahip olan *kapitalizmin orta düzeyde gelişmiş bulunduğu ülkeler* (İspanya, Portekiz, Polonya, Macaristan, Balkan ülkeleri, v.b.), burjuva-demokratik devrimin henüz tamamlanmamış olduğu ülkeler. Bu ülkelerin bazılarında burjuva-demokratik devriminin şu ya da bu hızla sosyalist devrime dönüştürülmesi, başka bazılarında ise burjuva-demokratik nitelikte geniş kapsamlı görevler üstlenen proletarya devrimi tipleri mümkündür. Bu nedenle ilk durumda, proletarya diktatörlüğünün doğrudan doğruya değil, proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğünden proletaryanın sosyalist diktatörlüğüne geçiş sırasında kurulması mümkündür, devrimin doğrudan doğruya proleter nitelikte geliştiği öteki durumda ise, proletaryanın önderliğinde geniş bir tarım ve köylü hareketi önkoşuldur; tarım devrimi muazzam, bazan belirleyici bir rol oynar; büyük toprak sahiplerinin mülksüzleştirilmesi sırasında istimlâk edilen toprak ve arazinin önemli bir bölümü köylülüğün eline geçer; pa-

zar ilişkilerinin önemi proletaryanın zaferinden sonra da büyüktür; köylülüğün kooperatifler halinde birleşmesi ve büyük üretim birimlerinde toplanması sosyalist inşanın değişik görevleri çerçevesinde son derece büyük önem kazanır. Sosyalizmin inşasında tempo nisbeten düşüktür.

Birtakım sanayi ögelerine, hattâ bazan hatırı sayılır oranda, fakat bağımsız bir sosyalizm inşası için yetersiz düzeyde gelişmiş bir sanayie sahip bulunan; hem ekonomide hem de siyasal üstyapıda feodal-Ortaçağ ya da «Asya üretim tarzı» ilişkilerinin egemen olduğu; nihayet tayin edici sanayi, ticaret ve banka girişimlerinin, en önemli ulaşım araçlarının, latifundiyaların, sömürge çiftliklerinin v.b. yabancı emperyalist grupların elinde yoğunlaşmış olduğu *sömürge ve yarısömürge ülkeler* (Çin, Hindistan, v.b.) ve *bağımlı ülkeler* (Arjantin, Brezilya, v.b.). Bu ülkelerde, feodalizme karşı, sömürünün kapitalizm-öncesi biçimlerine karşı verilen mücadele ve köylülüğün tutarlı bir tarım devrimini gerçekleştirmesi ve yabancı emperyalizme karşı ve ulusal bağımsızlık için mücadele verilmesi belirleyici bir önem taşımaktadır. Burada kural olarak, proletarya diktatörlüğüne geçiş ancak bir dizi hazırlık basamağından geçmekle, ancak burjuva-demokratik devrimin sosyalist devrime dönüştüğü bütün bir dönemin sonucu olarak mümkün hale gelir. Bu ülkelerin çoğunluğunda, sosyalizmin başarılı biçimde inşası ancak proletarya diktatörlüğünün gerçekleşmiş bulunduğu ülkelerin doğrudan desteğiyle mümkündür.

Ücretli işçinin hemen hemen hiç bulunmadığı, nüfusun çoğunluğunun kabile koşulları içinde yaşadığı ve eski klan düzeni *(Gentilordnung)* kalıntılarının varlığını korumakta olduğu, ulusal burjuvazinin neredeyse hiç bulunmadığı ve yabancı emperyalizmin ilk planda topraklara elkoyan silahlı fatih görünümünde ortaya çıktığı *daha geri ülkeler* (örneğin Afrika'nın bazı bölgelerinde) —bu ülkelerde temel sorun ulusal kurtuluş mücadelesidir. Eğer proletarya diktatörlüğünün varolduğu ülkeler onlara fiili destek sağlarsa, bu ülkelerde (patlak veren) ulusal ayaklanma ve zafere ulaşması, kapitalist aşamayı atlayarak sosyalizme giden yolu açabilir.

En ileri kapitalist ülkelerde iktidarın proletarya tarafından alınmasının gündeme gelmiş bulunduğu ve Sovyetler Birliği'nde proletarya diktatörlüğünün varolduğu ve dünya çapında önemi olan bir etmen oluşturduğu bir dönemde, dünya

kapitalizminin girişi sonucu sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde ortaya çıkan kurtuluş hareketleri, —bu ülkelerdeki toplumsal ilişkilerin olgunlaşmamışlığına rağmen, soyutlanarak ele alınırsa— *proletarya diktatörlüğünün ve genelde uluslararası proletarya hareketinin yardım ve desteğiyle sosyalizme doğru gelişme çizgisine girebilirler.*

9. *Proletaryanın Dünya Diktatörlüğü İçin Mücadele ve Sömürge Devrimleri*

Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerdeki devrimci mücadelenin özgün koşulları, proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü için uzun süreli bir mücadele verilmesinin zorunluluğu ve bu diktatörlüğün proletarya diktatörlüğüne doğru gelişmesi; ve nihayet bu kavgada ulusal güdülerin tayin edici önemi, bu ülkelerin komünist partilerinin önüne bir dizi özel görev koymaktadır ki, bunların yerine getirilmesi proletarya diktatörlüğünün genel görevlerinin başarılması için önkoşuldur. Komünist Enternasyonal, aşağıdakileri bu özel görevlerin en önemlileri sayar:

1. Yabancı emperyalizmin, feodalizmin ve toprak sahipleri bürokrasisinin yıkılması.

2. Şuralar temeli üzerinde proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğünün kurulması.

3. Tam ulusal bağımsızlık ve devlet bütünlüğü.

4. Devlet borçlarının silinmesi.

5. Emperyalistlere ait olan büyük işletmelerin ulusallaştırılması (sanayiin, ulaşımın, bankaların, v.b.)

6. Büyük toprak mülkiyetinin, kilise ve manastır topraklarının istimlâkı. Bütün toprak ve arazinin ulusallaştırılması.

7. Sekiz saatlik işgününün yürürlüğe konması.

8. Bir devrimci işçi-köylü ordusunun oluşturulması.

Mücadelenin devamı sırasında meydana gelen gelişme ve sertleşme (burjuvazinin sabotajları, burjuvazinin sabotajlar yapan bölümüne ait işletmelerin, kaçınılmaz olarak büyük sanayiin ulusallaştırılmasına yönelecek zoralımı) ile, proletaryanın önder ve egemen rol oynadığı sömürge ve yarı-sömürgelerde, burjuva-demokratik ilkelere uygun nitelikteki devrim, proletarya devrimine dönüşecektir. Proletaryanın varolmadığı sömürgelerde, emperyalist iktidarın yıkılışına,

halk (köylü) şuraları iktidarının örgütlenmesi, yabancıların işletme ve topraklarının zoralımı ve bu mülkllerin devlete devri eşlik etmelidir.

Emperyalizme karşı mücadele ve iktidarın işçi sınıfınca ele geçirilmesi açısından, sömürge devrimleri ve ulusal kurtuluş hareketleri çok büyük bir rol oynarlar. Geçiş döneminde sömürge ve yarı-sömürgelerin, dünya ekonomisi içinde *dünyanın kentleri* rolünü üstlenmiş bulunan sanayi ülkelerine karşı *dünyanın kırları*nı oluşturmalarından ötürü de büyük önemleri vardır. Burada sosyalist dünya ekonomisinin örgütlenmesi, sanayi ile tarım arasındaki bağlantının doğru biçimde kurulması sorunu, büyük ölçüde, emperyalizmin bir zamanki sömürgeleriyle ilişkiler sorunu halinde gelmektedir. *Bu nedenle, sömürgelerin emekçi yığınlarıyla kardeşçe bir mücadele ittifakı kurmak, emperyalizme karşı mücadelede önder ve egemen rol oynayan dünya sanayi proletaryasının ana görevlerinden biridir.*

Dünya devriminin akışı emperyalist devletlerin işçilerini proletarya diktatörlüğü için mücadeleye itmekte ve aynı zamanda yüzmilyonlarca sömürge işçi ve köylüsünü yabancı emperyalizme karşı mücadele için sarsıp uyandırmaktadır. Sosyalizmin merkezleri, artan ekonomik güçleriyle sosyalist şura cumhuriyetleri biçiminde varolduklarında, emperyalizmden kurtulmuş sömürgelerin, dünya sosyalizminin sınaî merkezleriyle ekonomik alanda yakınlaşmaları ve adım adım birleşmeleri gerçekleşir. Böylelikle onlar, sosyalizmin inşasına katılırlar, egemen sistem olarak kapitalizmin gelişim basamağını atlarlar ve ekonomik ve kültürel alanda hızla ilerleme imkânını elde ederler. Bir vakitlerin geri sömürgelerindeki köylü şuraları ve daha ileri sömürgelerindeki işçi ve köylü şuraları, siyasal bakımdan proletarya diktatörlüğünün merkezleri çevresinde gruplaşırlar ve böylece şura cumhuriyetleri federasyonunun sürekli büyüyen sistemine ve dolayısıyla proletaryanın dünya diktatörlüğü sistemine katılmış olurlar.

Böylece yeni üretim tarzı olarak sosyalizmin gelişimi dünya ölçeğinde gerçekleşir.

V.
SOVYETLER BİRLİĞİ'NDEKİ PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ VE ULUSLARARASI SOSYALİST DEVRİM

1. *Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin İnşası ve Sınıf Mücadelesi*

Kapitalist sistemin derin bunalımının en berrak ifadesi, dünya ekonomisinin kapitalist ülkeler ve sosyalist inşa ülkeleri biçiminde bölünüşüdür. Sovyetler Birliği'ndeki proletarya diktatörlüğünün içte güçlenmesi, sosyalist inşanın başarıları, Sovyetler Birliği'nin proleter yığınlarda ve ezilen sömürge halklarında uyandırdığı etki ve saygının artması, bu nedenle, *uluslararası sosyalist devrimin* ilerlemesi, güçlenmesi ve gelişmesi anlamına gelmektedir.

Sovyet cumhuriyetlerinin işçileri, ülkelerinde. sadece büyük toprak sahiplerinin ve burjuvazinin yıkılması için değil sosyalizmin tamamen kurulması için de gerekli ve yeterli maddi önkoşullara sahiptir. Onlar, uluslararası proletaryanın yardımıyla iç ve dış karşı-devrimin silahlı güçlerinin saldırısını kahramanca püskürtmüş bulunuyorlar. Köylülüğün asıl büyük yığınıyla ittifaklarını sağlamlaştırdılar ve sosyalist inşa alanında büyük başarılar kazandılar.

Proleter sosyalist sanayi ile küçük köylü ekonomisi arasında, tarıma üretici güçlerini geliştirme, sosyalist sanayie ise önder rolünü sürdürme güvencesi veren bağlantı; bu sanayiin tarımla birleşmesi ve parazit sınıfların üretken-olmayan tüketimlerini kapitalist biçimde tatmin etmek yerine, tarıma uygunluk göstermesi; kapitalist kâr uğruna değil hızla artan kitlesel ihtiyacı karşılamak için yapılan üretim —sonuçta bütün üretim sürecinin büyük ölçüde gelişmesini teşvik eden bir gelişim; nihayet ekonomik iktidar konumlarının proletarya devletinin elinde yoğunlaşması, planlı ekonomi yönetiminin ögelerinin çoğalması ve bununla bağlantılı olan tasarruflar ve üretim araçlarının bilinçli biçimde dağılımı —bütün bunlar proletaryaya sosyalist inşa yolunda hızla ilerlemek imkânını verir.

Bütün ulusal ekonominin üretici güçlerinin daha üst bir

düzeye yükselmesi ile, uluslararası ve iç durumun dikte ettiği hızlı bir tempoyla izlenecek olan, sanayileşmeye yönelik kesin rota ile, Sovyetler Birliği proletaryası, kapitalist güçlerin planlı biçimde yeniden gündeme gelen malî ve ekonomik boykot girişimlerini dikkate almaksızın, hem üretim araçları miktarı hem de bütün ülkenin toplam üretimi ve mal satışındaki payları bakımından ulusal ekonominin toplumsallaştırılmış (sosyalist) bölümlerinin özgül ağırlığını artırmaktadır. Toprağın ulusallaştırılmasının ve ülkenin artan sanayileşmesinin sonucu olarak, sosyalist devlet sanayii, devlet ulaşım ve bankalar sistemi, devlet ticareti ve hızla büyüyen kooperatifler aracılığıyla, küçük ve en küçük köylü ekonomilerini gittikçe daha fazla peşlerine takıyorlar.

Tarımda üretici güçlerin gelişmesi, köylülük içindeki ayrışmayı sınırlayan koşullar altında gerçekleşiyor (toprağın ulusallaştırılması ve bununla birlikte toprak ve arazi alım-satımının yasaklanması, keskin biçimde artan vergilendirme, kooperatiflerin ve yoksul ve orta köylü yığınının üretim ortaklıklarının finanse edilmesi, ücretli emek kullanımının yasal açıdan düzenlenmesi, büyük köylülerin siyasal ve toplumsal haklarının kısıtlanması, kır yoksullarının özel olarak örgütlenmeleri, v.b.). Ancak sosyalist sanayii üretici güçlerinin, tarımın yeni tarım tekniği temeli üzerinde geniş kapsamlı bir reorganizasyonuna ve dolayısıyla köylü ekonomilerinin hemen büyük topluluklar (kollektif ekonomiler) halinde biraraya getirilmesine imkân verecek bir gelişme düzeyine henüz erişmemiş bulunduğu sürece; ekonomik açıdan, fakat yavaş yavaş siyasal açıdan da «yeni burjuvazi» diye adlandırılanlarla birleşen büyük köylülük de belirli bir dereceye kadar gelişir.

Sovyetler Birliği proletaryası bütün belirleyici ekonomik komuta kademelerini elinde bulundurmaktadır; «Yeni Ekonomi Politikası»nın (NEP -ç) son döneminde bütün ekonomi içindeki payı büyük ölçüde azalan kent özel sermayesinin kalıntılarını sistemli biçimde tasfiye etmektedir; meta ve para ekonomisinin gelişimiyle kırlarda ortaya çıkan sömürücü tabakaların büyümesini her yoldan engellemektedir; kırsal alanda var olan Sovyet ekonomilerini desteklemekte ve venilerinin oluşturulmasını teşvik etmektedir; proletarya diktatörlüğü altında sosyalist sanayiin ekonomik önder rolü sayesinde sosyalizmin gelişmesiyle özdeş hale gelen ve hızla

ilerleyen kooperatifler içinde birleşme yoluyla, basit köylü meta üreticilerinin büyük çoğunluğunu kendi bütünsel ekonomik sistemi, dolayısıyla sosyalist inşa çabası içine çekmektedir. Yeniden-inşa sürecinden, ülkedeki üretimin bütün teknik temelinin genişletilmiş yeniden-üretimine geçilmesiyle birlikte, Sovyetler Birliği proletaryası, daha şimdiden yerine getirmeye başlamış bulunduğu yeni görevlerle karşılaşmaktadır: Yeni üretim tesislerinin oluşturulması (yani üretim araçları üretimi, ağır sanayiin kurulması ve özellikle elektrikleştirme) ve satış, alım ve kredi kooperatiflerinin teşvik edilmesinin yanısıra, doğrudan ve sürekli daha geniş yığınları kapsar biçimde, köylülüğün kollektivizm temeli üzerinde üretim kooperatiflerinde örgütlenmesi —bu, proletarya devletinin geniş kapsamlı maddî yardımını gerektiren bir görevdir.

Sovyetler Birliği'nde artık belirleyici ekonomik güç haline gelmiş bulunan ve ekonominin gelişimine damgasını vuran sosyalizm böylece, ülkenin küçük-burjuva niteliğinden doğan ve sınıf karşıtlıklarının geçici olarak keskinleşmesiyle bağlantılı bulunan güçlükleri sistemli biçimde aşarak, tam anlamıyla gerçekleşmeye doğru ilerlemektedir.

Sanayiin teknik bakımdan yeniden-düzenlenmesi ve büyük boyutlu yeni tesislerin gerekliliği, sosyalist gelişmenin yoluna, sonuçta ülkenin teknik ve ekonomik geriliğine, Dünya Savaşı ve içsavaşta meydana gelen yıkıma bağlanabilecek olan bir dizi güçlük çıkmasına neden olmaktadır. Buna rağmen, işçi sınıfının ve geniş emekçi yığınlarının hayat düzeyi sürekli yükselmektedir. Sanayiin sosyalist rasyonelleştirilmesinin ve bilimsel tarzda örgütlenmesinin ilerlemesiyle birlikte, adım adım, proletaryanın çalışma ve hayat koşullarının düzelmesi açısından daha geniş perspektifler yaratan yedi saatlik işgünü uygulanmaktadır.

Sovyetler Birliği'nin ekonomik bakımdan güçlenmesine, ekonominin sosyalist bölümünün, kesintisiz biçimde artan önemine dayanarak, işçi sınıfı devrimci mücadeleler içinde çelikleşmiş Komünist Partisinin önderliği altında, milyonlarca emekçiden oluşan yeni yığınları sürekli sosyalist inşa çalışmasına katmaktadır. İşçi sınıfı bu arada, kırsal alanda kır yoksullarına dayanmakta ve büyük köylülere karşı mücadeleyi bir an bile bırakmadan köylülüğün asıl büyük yığınıyla, orta köylülükle sıkı bir ittifak kurmaktadır. Bunun için

temel araçlar şunlardır: Geniş kitle örgütlerinin geliştirilmesi (yönetici güç olarak parti, bütün proletarya diktatörlüğü sisteminin belkemiği olarak sendikalar, Komünist Gençlik Birliği, her türden kooperatifler, emekçi kadınların, kadın işçi ve köylülerin örgütleri, çeşitli dernekler, işçi ve köylü muhabirler, spor örgütleri, bilimsel topluluklar, kültür ve eğitim örgütleri) ve yığınların inisyatiflerinin en geniş biçimde teşvik edilmesi, ekonomi ve yönetimin bütün alanlarındaki yönetici işlevlere sürekli yeni işgüçlerinin getirilmesi ve seçilmesi. Yığınların sürekli olarak sosyalist inşa çalışması içine katılması; proletarya içinden gelecek yeni yöneticilerle bütün devlet, ekonomi, sendika ve parti aygıtının sürekli olarak yenilenmesi; yüksek okullar, kurslar, v.b. aracılığıyla inşa çalışmasının bütün dalları için işçiler arasından, özellikle işçi gençlik arasından sistemli biçimde yeni sosyalist kadroların yetiştirilmesi —bunlar proletaryanın yönetici kadrolarının bürokratik kemikleşmesine ve toplumsal bakımdan yozlaşmasına karşı en önemli güvencelerdir.

2. *Sovyetler Birliği ve Onun Uluslararası Devrime Karşı Yükümlülükleri*

Sovyetler Birliği'ndeki proletarya diktatörlüğü Rus emperyalizmini yıktı, Çarlık İmparatorluğu'nun sömürgelerini ve ezdiği ulusları kurtardı ve bu alanları sanayileştirerek, kültürel ve siyasal gelişmeleri için sağlam bir temel yarattı, özerk bölgelerin, özerk cumhuriyetlerin ve federal cumhuriyetlerin hukukî konumlarını Sovyetler Birliği Anayasası'nda sağlamlaştırdı ve ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını tam anlamıyla gerçekleştirdi. Böylece, Sovyetler Birliğindeki çeşitli milliyetlere sadece biçimsel değil gerçek eşitliği de sağladı.

Proletarya diktatörlüğü ve sosyalist inşa ülkesi olarak, işçi sınıfının muazzam başarılarının, proletarya ile köylülüğün ittifakının ülkesi olarak, Marksizmin bayrağı altında ilerleyen yeni bir kültürün ülkesi olarak Sovyetler Birliği, zorunlu olarak, bütün ezilen sınıfların uluslararası hareketinin temeli, uluslararası devrimin ana merkezi, dünya tarihinin en önemli etmeni haline gelmektedir. Sovyetler Birliği'nde proletarya, dünya tarihinde ilk kez kendi anavatanı için sa-

vaşmakta. Sömürge halkların kurtuluş mücadeleleri için, Sovyetler Birliği, en güçlü çekim merkezi haline geliyor.

Böylece Sovyetler Birliği, sadece yeni bir sosyalist ekonomi sisteminin temellerini oluşturduğu ve böylelikle dünya kapitalist sisteminin dışına çıktığı için değil, aynı zamanda bir eşi daha bulunmayan devrimci bir rol oynadığı, bütün ülkelerin proleterlerini iktidarı almaya teşvik ederek, Uluslararası proletarya devriminin motor rolünü oynadığı için de, kapitalizmin genel bunalımı içinde önemli bir etmen haline geliyor; Sovyetler Birliği işçi sınıfının, sadece kapitalizmi yıkmaya değil, sosyalizmi kurmaya da yetenekli olduğunu, hattâ buna daha fazla yetenekli olduğunu gösteren canlı bir örnek rolü oynamakta; ve Sovyetler Birliği, dünyanın bütün halklarının, dünya sosyalist şura cumhuriyetleri birliği içinde kardeşçe ilişkiler kurmaları ve dünya proletaryasının, iktidarı aldıktan sonra gerçekleştirmek zorunda olduğu, bütünsel bir sosyalist dünya ekonomisi içinde bütün ülkeler emekçilerinin ekonomik bakımdan birleşmeleri açısından da bir örunek oluşturmaktadır

İki ekonomik sistemin «Sovyetler Birliği'nin sosyalist ve öteki ülkelerin kapitalist sistemleri— yanyana varolması sonucunda, proletarya devleti açısından, kapitalist dünyanın saldırılarına (boykot, abluka, v.b.) karşı savunma görevi doğmaktadır. Fakat aynı zamanda, ekonomik manevralar yapmak ve kapitalist ülkelerle olan ekonomik bağlantılarından (başarılı bir sosyalist inşanın temel önkoşullarından biri olan dış ticaret tekeli yardımıyla, krediler, istikrazlar, imtiyazlar, v.b. biçiminde) yararlanmak da onun görevidir. Burada, dış ülkelerle bağlantıları mümkün olduğunca geniş kapsamlı bir tarzda biçimlendirmek, fakat sadece Sovyetler Birliği'ne yarar sağlıyorsa, yani ağır sanayi, elektrikleşme ve nihayet sosyalist makine imalatı için gerekli temeli yaratarak, Sovyetler Birliği'nin sanayiinin güçlendirilmesine hizmet ediyorsa bunu yapmak; bu, ilk koşul olarak kabul edilmelidir. Sovyetler Birliği, ancak çevresindeki kapitalist dünya karşısında ekonomik bağımsızlığını güven altına alabildiği ölçüde, sosyalist inşa çabasının yok edilmesi ve dünya kapitalist sisteminin bir uzantısına dönüşme tehlikesine karşı sağlam bir teminat sağlamış olur.

Sovyet pazarının kendileri için taşıdığı öneme rağmen, kapitalist devletler sürekli olarak, ticaret çıkarları ile, dün-

ya devriminin daha da büyümesi anlamına gelen, Sovyetler Birliği'nin güçlenmesinden duydukları korku arasında bocalıyorlar. Fakat yine de emperyalist devletlerin politikasında belirleyici olan ana eğilim, Sovyetler Birliği'ni çember içine alma ve, hedefi Sovyetler Birliği'ni ortadan kaldırmak ve bütün dünya üzerinde burjuvazinin terör rejimini kurmak olan karşı-devrimci bir savaşı ilan etme çabasıdır.

Ama ne emperyalizmin Sovyetler Birliği'ni siyasal bakımdan bir çember içine alma yolundaki inatçı girişimleri, ne de bir askeri saldırı tehlikesi, proletarya diktatörlüğünün başında bulunan, Komünist Enternasyonal seksiyonu Sovyetler Birliği Komünist Partisi'ni uluslararası yükümlülüklerini yerine getirmekten ve bütün ezilenlere —kapitalist ülkelerin işçi hareketleri— ile emperyalizme ve ulusal baskının her biçimine karşı mücadelelerinde sömürge halklarına - yandaş çıkmaktan alıkoyamaz.

3. *Uluslararası Proletaryanın Sovyetler Birliği'ne Karşı Yükümlülükleri*

Sovyetler Birliği, proletaryanın gerçek anavatanı, onun kazanımlarının en sağlam dayanağı ve onun uluslararası çapta kurtuluşunun en önemli etmenidir; bu, uluslararası proletaryaya, Sovyetler Birliği'ndeki sosyalist inşanın başarısına yardımcı olma ve proletarya diktatörlüğü ülkesini kapitalist güçlerin bütün saldırılarına karşı her türlü araçla savunma yükümlülüğünü getirir.

«Dünyanın siyasal durumu şimdi proletarya diktatörlüğünü gündeme getirdi ve dünya politikasındaki bütün olaylar kaçınılmaz olarak tek bir merkezî noktanın çevresinde, yani dünya burjuvazisinin, bütün ülkelerdeki ileri işçilerin şura hareketlerini ve sömürgelerin ve ezilen halkların bütün ulusal kurtuluş hareketlerini zorunlu olarak çevresinde toplayacak olan Rus Sovyet Cumhuriyeti'ne karşı verdiği mücadele çevresinde yoğunlaşıyor» (Lenin)

Emperyalist devletlerin Sovyetler Birliği'ne saldırması ve ona karşı bir savaş durumunda, uluslararası proletaryanın cevabı şu olmalıdır: Proletarya diktatörlüğü ve Sovyetler Birliği'yle ittifak sloganı altında, cüretkâr ve kararlı kitle eylemleriyle emperyalist hükümetleri yıkma amacı güden bir mücadele.

Sömürgeler ve öncelikle Sovyetler Birliği'ne saldıran emperyalist bir devletin sömürgeleri, emperyalizmin silahlı kuvvetlerinin başka tarafa yönelmesinden yararlanarak, onlara karşı bütün güçleriyle mücadeleye girişmeli, devrimci eylemler örgütlemeli ve böylelikle emperyalist egemenliği yıkmak ve savaşıp tam bağımsızlığı elde etmek için bundan yararlanmalıdırlar.

Fakat Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin yükselişi ve uluslararası etkisinin büyümesi, sadece emperyalist güçlerin ve onların sosyal-demokrat ajanlarının kinini uyandırmakla kalmıyor, aynı zamanda bütün dünyadaki geniş emekçi yığınlarının en büyük sevgisini uyandırıyor ve bütün ülkelerin ezilenlerini, eğer proletarya diktatörlüğü ülkesi emperyalizmin saldırısına uğrayacak olursa tüm ülkelerdeki ezilenleri, bu ülke uğruna her türlü aracı kullanarak mücadele etmeye hazır duruma getiriyor.

Böylece, günümüz dünya ekonomisindeki çelişkilerin gelişmesi, kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesi ve emperyalistlerin Sovyetler Birliği'ne silahlı saldırısı, kesin bir zorunlulukla, muazzam bir devrimci patlamaya yol açıyor. Bu patlama, uygar diye adlandırılan bir dizi ülkede kapitalizmi kendi yıkıntıları altına gömecek, sömürgelerdeki muzaffer devrimlerin zincirinden boşanmasına yolaçacak, proletarya diktatörlüğünün temelini muazzam ölçülerle genişletecek ve böylece sosyalizmin bütün dünya üzerindeki nihaî zaferine doğru atılmış dev bir adım olacaktır.

VI.
PROLETARYA DİKTATÖRLÜĞÜ İÇİN MÜCADELEDE KOMÜNİST ENTERNASYONAL'İN STRATEJİ VE TAKTİĞİ

1. İşçi Sınıfı İçinde Komünizme Düşman İdeolojiler

Kapitalizme karşı proletarya diktatörlüğü için mücadelesinde devrimci komünizm, işçi sınıfı içinde çok sayıda akımla karşılaşır: Bunların bir bölümü az ya da çok, emperyalist burjuvazinin ideolojik boyunduruğu altına girmek anlamına

gelirken, ötekiler, zaman zaman finans-kapitalin kölelik zincirlerine karşı ayaklanan, fakat mücadele içersinde mantıklı, bilimsel gerekçelere dayanmayan, bir strateji ve taktik izlemeyen ve bu mücadeleyi örgütlü biçimde, proletaryaya özgü sıkı disiplinle sürdüremeyen küçük-burjuvazinin ideolojik baskısını yansıtırlar.

Bütün yardımcı aygıtlarıyla —okul, basın, tiyatro, kilise— emperyalist devletin muazzam toplumsal gücü her şeyden önce, proletaryanın sosyalist devrim yolu üzerinde en büyük engeli oluşturan *mezhepçi ve reformist* akımların işçi sınıfı içersinde varolmasında yansır.

İşçi sınıfı içindeki *mezhepçi,* dinî nitelik taşıyan akımlar, ilk planda, çoğunlukla burjuvazinin aynı doğrultudaki siyasal örgütleriyle doğrudan ilişki içinde bulunan, egemen sınıfın şu ya da bu kilise örgütüne yönelen mezhepçi sendikaların varlığında ifadelerini bulurlar (Katolik sendikalar, Genç Hristiyan Erkekler Birliği, Siyonist örgütler ve benzerleri). Bu akımlar, proletaryanın bazı tabakalarındaki ideolojik tutsaklığın en berrak ifadesidir; bunların büyük bölümü romantik-feodal bir kılıktadır. Bu örgütlerin, dinin kutsal suyuyla kapitalist rejimin bütün rezilliğini kutsayan ve cehennem azabıyla tehdit ederek koyuncukları üzerinde terör estiren yöneticileri, sınıf düşmanının proletarya kampında bulunan *en gerici* kollarıdır.

Burjuvazinin ideolojik etkisi altına girmenin sinik-ticarî ve dünyevî-emperyalist biçimi, modern «*sosyalist*» *reformizm*dir. Bu reformizm, temel öğretilerinin hepsini emperyalist politikanın yasalarından çıkartmaktadır ve bugün de bilinçli şekilde anti-sosyalist ve açıkça karşı-devrimci nitelik taşıyan «Amerikan Emek Federasyonu»nu örnek almaktadır. Amerikan sendika kodamanlarının, burjuvazinin bu çanak yalayıcılarının «ideal» ('fikrî' anlamında —ç) diktatörlüğü, sadece Amerikan dolarının «ideal» diktatörlüğünün yansımasıdır; İngiliz reformizminin ve onun İşçi Partili «Kraliyet» sosyalistlerinin yardımıyla Amerikan reformizmi, bütün uluslararası sosyal-demokrasinin ve Amsterdam Enternasyonali önderlerinin teori ve pratiklerinin temel ögesi haline geldi. Alman ve Avusturya sosyal-demokrasisinin önderleri bu teoriyi Marksist bir terminolojiyle badanalıyor ve böylelikle Marksizme adice ihanet etmiş olduklarını gizliyorlar. Sosyal-demokrat partilerde ve bunlar aracılığıyla reformist

sendikalarda geniş bir örgütsel temele sahip olan «sosyalist» reformizm, devrimci komünizmin işçi hareketi içindeki baş düşmanıdır ve bütün politikası ve teorisiyle, *proletarya devrimine karşı-etkide bulunan* bir güçtür.

Sosyal-demokrat partiler *dış politikada* ise, «anavatan savunması» bayrağı altında emperyalist savaşı aktif biçimde teşvik ettiler. Emperylist devletin yayılması ve «sömürge politikası» onlarca her yönden desteklendi; yönünü emperyalist devletlerin karşı-devrimci «kutsal ittifak»ına («Milletler Cemiyeti») göre tayin etme, «ultra emperyalizm» vaızları verme, kitleleri sözde pasifist (savaş aleyhtarı —ç) sloganlarla harekete geçirme ve aynı zamanda Sovyetler Birliği'ne karşı saldırılarında ve ona karşı giriştiği savaş hazırlıklarında emperyalizmi aktif biçimde destekleme —bunlar reformizmin dış politikasının anahatlarıdır.

Sosyal-demokrasi, *iç politika* alanında ise kapitalist rejimi dolaysız biçimde destekleme ve teşvik etme görevini üstlenmiştir. Kapitalizmin rasyonelleştirilmesinin ve kapitalizmin istikrara kavuşturulmasının sonuna kadar desteklenmesi; sınıfsal barışın, «ekonomik barış»ın güven altına alınması; işçi örgütlerini girişimcilerin ve emperyalist soyguncu devletin örgütleriyle kaynaştırma politikası; «ekonomik demokrasi» diye adlandırılan şeyin pratiği (bu, gerçekte tümüyle tröst sermayesinin boyunduruğu altına girme pratiğiyle eş anlamlıdır; emperyalist devlete ve özellikle onun sözde demokratik tabelasına yaltaklanma; bu devletin organlarının, polisinin, ordusunun, jandarmasının, onun sınıf mahkemesinin oluşturulmasına aktif biçimde katılma; devrimci komünist proletaryanın her türlü saldırısına karşı bu devletin savunulması ve sosyal-demokrasinin devrimci bunalım zamanlarında oynadığı cellat rolü —bu da reformizmin iç politika çizgisidir.

Reformizm, görünürde, burjuvazi karşısında sendikal mücadeleye önderlik eder, öte yandan bu alanda da mücadeleyi, kapitalistler sınıfını her türlü sarsıntıdan koruyacak ve ne olursa olsun kapitalist mülkiyetin temel taşlarına el sürdürtmeyecek bir tarzda yürütmeyi ana görevi sayar.

Teori alanında sosyal-demokrasi Marksizmi tümüyle gözden çıkarmıştır. Revizyonizm aşamasından geçerek, tam anlamıyla burjuva-liberal sosyal-reforma ve açıkça sosyal-emperyalizme varmıştır. Marx'ın kapitalizmin çelişkilerine iliş-

kin öğretisinin yerine, kapitalizmin uyumlu gelişimine ilişkin burjuva öğretisini geçirmiş; bunalımlara ve proletaryanın yoksullaşmasına ilişkin öğretiyi rafa kaldırmış; sınıf mücadelesinin savaşçı, alev alev yanan teorisini o mantıksız sınıf barışı vaazına çevirmiş; sınıf karşıtlıklarının keskinleşmesine ilişkin öğretiyi gözden çıkartarak yerine kapitalizmin «demokratikleştirilmesi»ne ilişkin ahmakça masalları geçirmiş; kapitalizmde savaşların kaçınılmazlığı teorisinin karşısına, burjuvazinin pasifizm dalaverasını ve «ultra-emperyalizm» denen şu düzenbazca sureyi koymuş; kapitalizmin devrimci tarzda yıkılışı teorisini çarpıtarak, barışçıl yoldan sosyalizm haline geliveren «sağlıklı» kapitalizme ilişkin şu beş para etmek görüşü ortaya sürmüş; devrimin yerine evrimi geçirmiş; burjuva devletin parçalanması yerine onun inşasına aktif biçimde katılmayı; proletarya diktatörlüğü öğretisi yerine burjuvaziyle koalisyon teorisini; uluslararası proletarya dayanışması yerine emperyalist anavatanların savunulmasından söz eden İncil'i; Marx'ın diyalektik materyalizmi yerine idealist felsefeyi ve burjuvazinin masasından düşen dinî artıklarla kırıştırılmasını getirmiştir.

Bu sosyal-demokrat reformizm içinde bazı yönelimlerin ayırt edilmesi gerek; bunlar, sosyal-demokrasinin burjuvaca yozlaşmasını özellikle belirgin biçimde karakterize etmektedir.

Proletarya devrimiyle mücadele düşüncesi ve kapitalist düzene aldığı olumlu tavır daha adından belli olan *yapıcı sosyalizmi* (MacDonald and Co.), «Fabian Derneği»nin (S. ve B. Webb, Bernard Shaw, Lord Olivier, v.b.) liberal-yardımsever devrim aleyhtarı burjuva gelenek'lerini devam ettirmektedir. Proletarya diktatörlüğünü ve burjuvaziye karşı mücadelede zor kullanılmasını ilke olarak reddetmesiyle, bu akım, proletaryaya ve sömürge halklarına karşı zor kullanılarak yürütülen mücadeleyi desteklemektedir. Kapitalist devletin savunucusu olarak bu akım, devlet kapitalizmini, sosyalizm maskesi altında göklere çıkarır ve sınıf mücadelesi öğretisini «bilimsellik-öncesi» bir teori diye niteliyerek emperyalizmin her iki yarıküredeki en ilkel ideologlarıyla, birleşir. «Yapıcı sosyalizm», kapitalizmi ortadan kaldırmaya yarayacak araç diye, tazminat karşılığı ulusallaştırmayı öneren ölçülü bir programı, toprak kiralarının vergilendirilmesini, miras ve gelir vergisi konulmasını vaaz eder. Sovyetler Bir-

liği'ndeki proletarya diktatörlüğünün kararlı bir düşmanı olan «yapıcı sosyalizm» burjuvaziyle en sıkı ittifak içersindedir, gerek proletaryanın komünist hareketinin, gerekse sömürge devriminin aktif bir düşmanıdır.

«Yapıcı sosyalizm»in özel bir varyasyonu da, «kooperatizm» veya «kooperatif sosyalizmi»dir (Charles Gide, Totomianz ve Şurekası). O da sınıf mücadelesini kararlı biçimde yadsır ve tüketicilerin kooperatifler içinde örgütlenmesini, (gerçekte sağlamlaştırmak için bütün gücüyle çalıştığı) kapitalizmin ortadan kaldırılmasının barışçıl bir aracı olarak sunar. Tüketim kooperatiflerinin kitle örgütleri içinde geniş yığınları her gün sistemli biçimde etkilemek için kullandığı çok dallı bir propaganda aygıtına sahip olan «kooperatif sosyalizmi», devrimci işçi hareketine karşı amansız biçimde mücadele eder. Onun hedeflerini gerçekleştirmesini önler ve bu gün reformist karşı-devrim kampındaki en aktif etmenlerden biridir.

«*Lonca sosyalizmi*» (*«Gildensozialismus»*) denen akım, «devrimci» sendikalizmle burjuva-liberal Fabriancılığı, anarşist ademi merkeziyetçilik ile («ulusal sanayi loncaları») devlet-kapitalisti merkeziyetçiliği, Ortaçağın lonca-zanaatçı türü sınırlılığıyla modern kapitalizmi biraraya getirmeye çalışan eklektik bir girişimdir. Lonca sosyalizmi sözde, «gayrı-ahlâkî» bir düzen olan «ücret sistemi»nin ortadan kaldırılması talebi ile yola çıkar; bu, işçilerin sanayi üzerindeki denetimleriyle sağlanacaktır; ve böylece en önemli sorunu, iktidar sorununu görmezlikten gelir. İşçileri, aydınları ve teknisyenleri ulusal «sanayi loncaları»nın oluşturacağı bir federasyonda toplamak ve loncaları burjuva devleti çerçevesi içinde barışçıl yoldan («içten denetim») sanayii yönetecek organlara dönüştürmek isteğiyle, lonca sosyalizmi, gerçekte bu devleti savunur ve onun emperyalist anti-proleter niteliğini gizler. Loncalarda örgütlenmiş «üreticiler»e karşı, devlete «tüketiciler»in çıkarlarının «sınıfların üzerinde duran» bir temsilcisi rolünü yükler. «İşlevsel demokrasi» (yani kapitalist toplumun sınıflarının toplumsal üretimdeki belirli işlevlerine göre mesleklere ayrılarak temsil edilmeleri sistemi) vaazıyla lonca sosyalizmi, faşizmin «korporasyon devleti»ne zemin hazırlar. Lonca sosyalistlerinin çoğunluğu hem parlamentarizmi hem de «doğrudan eylem»i yadsır ve böylece işçi sınıfını tam bir eylemsizliğe ve pasif kalarak burjuvazi-

nin boyunduruğu altına girmeye mahkum eder. Yani lonca sosyalizmi, sendikacı ütopist oportünizmin kendine özgü bir türüdür ve devrim aleyhtarı bir rolden başka bir rol oynaması mümkün değildir.

Nihayet, sosyal-demokrat reformizmin özel bir biçimi de *Avusturya-marksizmi*dir. Sosyal-demokrasinin «sol» kanat ideolojisinin bir ögesi olan Avusturya-marksizmi, işçi yığınlarına yönelik özel bir incelikte bir aldatmaca türüdür. O, Marksist terminolojiyi iğfal eder ve aynı zamanda devrimci Marksizmin temellerinden kopar (Avusturya marksistlerinin felsefe alanında Kantiyanizmi, Machizmi, v.b. benimsemeleriyle); dine göz kırpar, İngiliz reformistlerinin «işlevsel demokrasi» teorisini ödünç alır ve «cumhuriyetin inşası»nı, yani burjuva devletin inşasını üstlenir. Avusturya-marksizmi, «sınıf güçlerinin dengesi» denen durumda, yani tam da devrimci bir bunalım olgunlaşmakta olduğu sırada, «sınıfların birlikte çalışması»nı öğütler. Bu teori, gericiliğin saldırılarına karşı «demokrasi»nin savunulması maskesi altında, proletarya devrimini ezme amacıyla burjuvazi ile koalisyon yapmayı meşrulaştırır. Avusturya-marksizminin gericiliğin saldırısı halinde mümkün gördüğü zor kullanımı, nesnel olarak ve pratikte, gericiliğin proletarya devrimine karşı zor kullanmasına dönüşür. Avusturya-marksizmin «işlevsel rolü», komünizme yaklaşmakta olan işçileri kandırmaktır; bu nedenle o, proletaryanın özellikle tehlikeli ve soyguncu sosyal-emperyalizmin açık yandaşlarından daha tehlikeli bir düşmanıdır.

Bütün bu akımlar, «sosyalist» reformizmin ögeleri olarak, emperyalist burjuvazinin işçi sınıfı kampındaki ajanlarıdır; öte yandan komünizm yerleri sağlam olmayan toplum tabakalarının yalpalamalarının ifadesi niteliğindeki bir dizi küçük-burjuva akımla da karşılaşır (çözülmekte olan kent küçük-burjuvazisi, lumpen proletarya, sınıfsızlaşmış aydınlar ve bohemler, yoksullaşmış zanaatçılar, köylülüğün belirli tabakaları, v.b.). Bu akımlar siyasal bakımdan son derece istikrarsız oluşlarıyla kendilerini belli ederler, pek ender olmamak üzere «sol» lafızlar kullanarak sağ politikalarını örterler veya güçlerin nesnel bir değerlendirmesini yapacak yerde farfaracı siyasal jestler yaparak maceracılığa düşerler; bu arada, bitmek tükenmek bilmez devrimci palavraları çok kez en derin kötümserliğe ve düşman karşısında tam bir teslimi-

yetçiliğe dönüştüğü de görülür. Bu akımlar ancak belirli koşullar altında —özellikle siyasal durumun aniden değiştiği ve geçici geri çekilmelerin zorunlu olduğu zamanlarda— proleterya saflarında son derece tehlikeli bir başıbozukluğa yolaçabilir ve böylece proletaryanın devrimci hareketini engelleyebilir.

En önde gelen temsilcileri (Kropotkin, Jean Grave, v.b.) 1914/1918 savaşı sırasında hainee emperyalist burjuvazinin kampına geçen *anarşizm,* proletaryanın kapsamlı, merkezî ve disiplinli örgütlenmesinin zorunluluğunu yadsır ve onu güçlü kapitalist örgütler karşısında savunmasız bırakır. Bireysel terör propagandası yaparak proletaryayı kitle örgütlenmeleri ve kitle mücadelesi yöntemlerinden saptırır. Anarşizm, soyut bir «özgürlük» kavramından hareketle proletarya diktatörlüğünü yadsıyarak, burjuvaziye karşı, onun ordularına ve bütün baskı organlarına karşı proletaryanın elindeki en önemli ve kesin silahı çekip alır. Anarşizm, proletarya mücadelesinin merkezlerinde herhangi bir kitle hareketi oluşturmak bir yana, gitgide bütün taktiği ve bütün eylemleriyle —bunların arasında, Sovyetler Birliği'ndeki işçi sınıfı diktatörlüğüne karşı çıkması da vardır— nesnel olarak devrim aleyhtarı güçlerin birlik cephesinde yerini alan bir mezhep haline gelmektedir.

İdeologlarının azımsanmaması gereken bölümü savaşın kritik döneminde faşist türden «anti-parlamentarist» karşı-devrim kampına geçen veya sosyal-demokrat nitelikte barışçı reformistler haline gelen *«devrimci» sendikalizm,* etkide bulunabildiği her yerde, kitlelerin devrimcileştirilmesini engeller: Anarşizm gibi o da siyasal mücadeleyi (ve özellikle devrimci parlamentarizmi) ve proletaryanın devrimci diktatörlüğünü yadsır. İşçi hareketinin ve özellikle sendikal hareketin loncalar biçiminde merkezsizleştirilmesini vaazeder, proletarya partisini reddeder, ayaklanmanın zorunluluğunu yadsır ve genel greve aşırı değer biçer («kavuşturulmuş kollar taktiği»). Onun, proletarya diktatörlüğünü yadsımasıyla bağlantılı olarak, Sovyetler Birliği'ne yönelttiği saldırılar, bu açıdan onu sosyal-demokrasiyle aynı cepheye sokar.

Bütün bu anlatılan akımlar ve doğrultular, proletarya devriminin işçi hareketi içindeki en büyük düşmanıyla, *sosyal-demokrasiyle,* politikanın temel sorununda, *proletarya diktatörlüğüne* karşı tavır sorununda uyuşurlar. Bu nedenle

hepsi şu ya da bu ölçüde Sovyetler Birliği'ne karşı sosyal-demokrasiyle aynı cephede yer alırlar.

Marksizme toptan ihanet etmiş bulunan sosyal-demokrasi, gittikçe artan ölçüde, Fabianların, yapıcı sosyalistlerin ve lonca sosyalistlerinin ideolojisine dayanmaktadır. Bu akımlar, Ikinci Enternasyonal'in burjuva «sosyalizm»inin liberal-reformist resmî ideolojisi haline gelmektedir.

Ezilen ulus ve ırklar arasında olduğu gibi, *sömürge ülkelerde* de, kömünizm, işçi hareketi içindeki bazı özgün akımların etkileriyle karşılaşır. Gelişimin belli bir basamağına kadar olumlu rol oynamış, ama gelişimin yeni evresinde gerici güçler haline gelen akımlardır bunlar.

Sun-Yat-Senizm Çin'de küçük-burjuva ulusal «sosyalizm»inin ideolojisiydi. «Üç ilke» (milliyetçilik, demokrasi, sosyalizm) öğretisinde halk kavramı sınıf kavramını gölgeliyordu; sosyalizm, özel bir sınıf, yani proletarya tarafından gerçekleştirilecek özel bir üretim tarzı olarak değil, bulanık bir toplumsal refah tasarımı olarak kavranıyordu; emperyalizme karşı mücadele, Çin'de sınıf mücadelesinin gelişmesi perspektiflerine bağlanmıyordu. Bu yüzden, Çin Devrimi'nin ilk aşamasında muazzam olumlu bir rol oynayan Sun-Yat-Senizm, Çin Devrimi'nin ilerki akışı sırasında, ilerleyen sınıfsal ayrışma ile birlikte, devrimci gelişimin ideolojik biçimlerinden biri olma konumundan çıkarak devrimi alakoyan zincir durumuna geldi. Sun-Yat-Senizmin takipçileri, onun ideolojisinin nesnel bakımdan gericileşmiş yanlarının altını aşırı ölçülerde abartarak çizdiler ve böylece onu, Kuomintang'ın, açıkça karşı-devrimci bir güç haline dönüştükten sonra resmî ideolojisi haline getirdiler. Çin'deki proleter ve emekçi köylü yığınlarının ideolojik gelişimi, bu nedenle Kuomintang'ın sürdürdüğü aldatmacaya karşı kararlı bir mücadele ve Sun-Yat-Senizm ideolojisi kalıntılarının aşılması ile birlikte yürümelidir.

Baştan başa dini görüşlerle dolu olan, en geri ve ekonomik bakımdan gerici yaşama biçimlerini idealize eden, çıkış yolunu proletarya sosyalizminde değil, bu geri biçimlere geri dönüşte gören, pasif biçimde sabretmeyi vaazeden ve sınıf mücadelesini olumsuzlayan, Hindistan'daki *Gandicilik* gibi akımlar, devrimin gelişme süreci içerisinde açıkça gerici güçler haline gelirler. Gandicilik yavaş yavaş halk kit-

lelerinin devrimine karşı çıkan bir ideoloji haline gelmektedir. Komünizmin onunla acımasızca mücadele etmesi gerekir.

Amerika'daki zenci küçük-burjuvazisinin ve zenci işçilerinin ideolojisi olan ve bugün hâlâ zenci kitleler üzerinde belirli bir etkiye sahip bulunan *Garveycilik*, bugün aynı biçimde, bu kitlelerin devrimcileşmesini engellemektedir. Başlangıçta zencilerin toplumsal bakımdan tam anlamıyla eşit haklara sahip olmaları hedefiyle ortaya çıkmışken, daha sonra Amerikan emperyalizmine karşı mücadele yerine «Yeniden Afrika'ya» sloganını ileri süren bir tür «zenci siyonizmi» haline gelmiştir. Herhangi bir demokratik ögeden yoksun bulunan ve varolmayan bir «zenci imparatorluğu»nun aristokratik nitelikleriyle oynayıp duran bu tehlikeli ideolojiye karşı en sert biçimde mücadele edilmelidir, çünkü o zenci kitlelerinin Amerikan emperyalizmine karşı verdikleri kurtuluş mücadelesini teşvik etmemekte, engellemektedir.

Bütün bu eğilimlerin karşısında *proletarya komünizmi* yer almaktadır. Bütün dünyanın devrimci işçi sınıfının kudretli ideolojisi olarak komünizm, Marx ve Engels'in öğretisiyle tam bir uyum içinde, *teoride ve pratikte proletarya diktatörlüğü için devrimci mücadele yürütmesiyle ve bu mücadelede proleter kitle eylemlerinin her biçimini kullanmasıyla*, bütün bu akımlardan ve her şeyden önce sosyal-demokrasiden ayrılmaktadır.

2. *Komünist Strateji ve Taktiğin Temel Görevleri*

Komünist Enternasyonal'in proletarya diktatörlüğü için sürdürdüğü muzaffer mücadele, her ülkede yığınlarla en sıkı bağları kurmuş, kaynaşmış, mücadele içinde çelikleşmiş, disiplinli ve merkeziyetçi bir Komünist Partisinin varlığını şart koşar.

Parti, işçi sınıfının öncüsüdür, işçi sınıfının en iyi, en bilinçli en aktif ve en cesur unsurlarından oluşur. Proletaryanın verdiği bütün mücadelelerde elde ettiği deneylerin bir araya toplanması partide cisimleşir. Devrimci teoriye, Marksizme dayanan parti, sınıfın bütününün sürekli, genel çıkarlarını gündelik (pratikte —ç) temsil ederek, proleter ilkelerin, proleter iradenin ve devrimci proleter eylemin birliğini cisimleştirir. O, demir disiplin ve devrimci demokratik merke-

ziyetçilik düzeni ile kenetlenen devrimci bir örgüttür; parti proleter öncünün sınıf bilincine sahip olmakla, kendini devrime adamakla, proleter yığınlarla kesintisiz bir bağlantıyı sürdürmekle ve kitlelerin kendi deneyleriyle sürekli yeniden sınanan ve berraklaşan siyasal önderliğinin doğruluğuyla bu duruma gelir.

Tarihî görevini —proletarya diktatörlüğünü kurmayı başarmak— yerine getirebilmek için, Komünist Partisinin aşağıdaki stratejik hedeflere yönelmesi ve bunlara erişmesi gerekir:

Kadın proleterler ve işçi gençliği dahil, *kendi sınıfının çoğunluğunu* kazanmak. Buna erişmek için, proletaryanın büyük kitle örgütlerinde (şuralar, sendikalar, işyeri meclisleri, kooperatifler, spor ve kültür örgütleri, v.b.) Komünist Partisinin belirleyici etkisinin sağlanması gereklidir. Proletarya çoğunluğunun kazanılması açısından, *sendikaların,* proletaryanın günlük mücadelesiyle sıkı bir bağlantı içinde bulunan bu geniş kapsamlı kitle örgütlerinin kazanılması için yürütülecek sistemli çalışmanın özellikle büyük önemi vardır. Gerici sendikalarda çalışma —onların ustalıkla ele geçirilmesi, sendikalarda örgütlenmiş geniş yığınların güvenini kazanma, reformist önderlerin yönetici konumlarından indirilip defedilmesi—; devrimin hazırlık dönemindeki en önemli görevlerden biri burada yatmaktadır.

Proletarya diktatörlüğünün kurulması için, proletaryanın *geniş emekçi yığınlar* üzerindeki hegemonyasının gerçekleştirilmesi de önkoşuldur. Buna ulaşmak için Komünist Partisi, kent ve kırın yoksul tabakalarını, aydınların alt tabakalarını ve «küçük insanlar» denen unsurları, yani genel olarak küçük-burjuva tabakaları etkisi altına almalıdır. Partinin *köylülük* arasında sahip bulunduğu etkinin korunmasına çalışmak özel bir önem taşır. Komünist Partisi kırsal nüfusun proletaryaya en yakın durumdaki tabakalarının, yani tarım işçilerinin ve kır yoksullarının desteğini garantilemelidir. Bunun için, tarım işçilerinin özel örgütlenmeleri, onların kır burjuvazisine karşı mücadelelerine her yönden destek sağlanması ve küçük ve çok küçük köylüler arasında enerjik biçimde çalışılması gereklidir. Köylülüğün orta tabakalarına gelince; (gelişmiş kapitalist ülkelerde) Komünist Partisi bunların tarafsızlaştırılmasını hedef alan bir politika izlemelidir. Finans-kapital boyunduruğuna karşı mücadelede bü-

tün halkın çıkarlarının temsilcisi ve en geniş halk yığınlarının önderi durumuna gelen proletaryanın bütün bu görevleri başarması, muzaffer bir komünist devrimin tartışmasız önkoşuludur.

Proletaryanın dünya ölçeğindeki mücadelesi açısından Komünist Enternasyonal'in en önemli stratejik görevleri, *sömürge, yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerdeki* devrimci mücadeleye ilişkin görevlerdir. Bu mücadele için, sömürgelerdeki işçi sınıfı ve köylülüğün en geniş yığınlarının devrim bayrağı altında toplanması önkoşuldur ve bu devrim de ancak ezen ulusların proletaryasının ezilen halkların emekçi yığınlarıyla en sıkı biçimde, kardeşçe birlikte çalışmasıyla başarılabilir.

Komünist Enternasyonal, proletarya diktatörlüğü bayrağı altında «uygar devletler» denen ülkelerde emperyalizme karşı devrimi örgütlerken, aynı zamanda sömürge, yarı-sömürge ve bağımlı ülkelerde (örneğin Latin Amerika) emperyalizmin başvurduğu kaba kuvvete karşı gelişecek her türlü hareketi destekler; köleleştirilmiş büyük ve küçük uluslara ve ırklara karşı uygulanan emperyalist zulme ve şovenizmin her türlüsüne (zencilere, «sarı ırk»tan işçilere karşı tavır, anti-seminizm, v.b.) karşı yoğun bir propaganda yürütür ve bu unsurların ezen ulusların burjuvazisine karşı verdiği mücadeleyi destekler. Büyük güçlerin ülkesindeki emperyalist burjuvazi ve (onun sosyal-demokrat acentası) İkinci Enternasyonal tarafından beslenen şovenizme karşı, Komünist Enternasyonal özellikle enerjik biçimde mücadele eder ve emperyalist burjuvazinin pratiği karşısına, kendi bölgelerinde eşit haklara sahip bulunan uluslararasındaki kardeşçe ilişkileri gerçekleştirmiş bulunan Sovyetler Birliği'nin pratiğini diker.

Emperyalist ülkelerde komünist partiler, sömürgelerdeki devrimci kurtuluş hareketlerine ve genelde ezilen ulusların hareketlerine sistemli biçimde yardım etmelidirler. Aktif yardım ilk planda, ezilen ulusun malî, ekonomik veya siyasal bakımdan bağımlı bulunduğu ülkenin işçilerinin yükümlülüğüdür. Komünist partiler sömürgelerin ayrılma hakkını açıkça tanımalı ve bu yönde, yani sömürgelerin emperyalist devletten bağımsızlığı yönünde propaganda yapmalıdırlar. Sömürgelerin emperyalizme karşı silahlı savunma (yani ayaklanma ve devrimci savaş) haklarını tanımalı, bu hakkın propa-

gandasını yapmalı ve elindeki bütün imkânlarla aktif destek sağlamalıdır. Komünist partiler bütün ezilen uluslara karşı aynı politikayı izlemelidirler.

Sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde ise komünist partiler, yabancı emperyalizme karşı sabırlı ve akıllı bir mücadele sürdürmeli ve bu arada emperyalist ülkelerin proletaryasına yakınlaşma ve onunla ittifak etme fikrinin propagandasını ihmal etmeden yürütmelidirler; (bu komünist partiler —ç) tarım devrimi sloganını açıkca ilan etmeli, bunun propagandasını yapmalı ve eyleme dökmelidir (ki, geniş köylü yığınını feodal boyunduruğu kırmağa yöneltebilsin), ruhbanların, misyonerlerin v.b. gerici Ortaçağ etkilerine karşı savaş açmalıdır.

Burada ana görev işçilerin ve köylülerin *bağımsız* örgütlenmesi (proletaryanın komünist sınıf partisi içinde, sendikalarda, köylülerin ise köylü birliklerinde, köylü komitelerinde ve devrim durumunda şuralarda) ve onların ulusal burjuvazinin etkisinden kurtarılmasıdır. Ulusal burjuvaziyle geçici uzlaşmalar, ancak eğer ulusal burjuvazi işçilerin ve köylülerin devrimci birliğini engellemiyor ve emperyalizme karşı gerçekten mücadele ediyorsa mümkündür.

Komünist partisi, *taktik* çizgisini saptarken, mevcut iç ve dış durumu, sınıf güçlerinin karşılıklı oranını, burjuvazinin sağlamlık ve güçlülük derecesini, proletaryanın mücadeleye hazır olma düzeyini, orta tabakaların tutumunu, v.b. hesaba katar. Parti, mümkün en geniş yığınları bu mücadelenin mümkün en yüksek düzeyinde harekete geçirme ve örgütleme zorunluluğundan yola çıkarak, sloganlarını ve mücadele yöntemlerini sözkonusu koşullara uygun biçimde belirler. Devrimci bir durumun olgunlaşması halinde parti, bir dizi geçiş sloganı saptar ve varolan koşullara uygun olarak, devrimci ana hedefine, iktidarın ele geçirilmesi ve burjuva-kapitalist toplum düzeninin yıkılması hedefine tâbî kılacağı kısmî talepler öne sürer. İşçi sınıfının günlük taleplerini ve günlük mücadelelerini ihmal etmek, parti faaliyetini sadece bunlarla sınırlamakla aynı derecede hatalı, yapılmaması gereken bir şeydir. Partinin görevi, günlük ihtiyaçlardan *hareketle, iktidarı hedef alan devrimci mücadelede* işçi sınıfına önderlik etmektir.

Egemen sınıfların örgütsüz, kitlelerin devrimci bir mayalanma içersinde oldukları, orta tabakaların proletaryadan

yana eğilim gösterdikleri ve kitlelerin mücadeleye ve kurbanlar vermeye hazır bulunduğu bir *devrimci yükseliş* durumunda, partinin görevi, kitleleri burjuva devlete karşı cepheden saldırıya yöneltmektir. Bu, basamak basamak yükseltilen geçiş sloganlarının propagandasını yaparak (işçi şuraları, üretimi işçilerin denetlemesi, toprak beylerinin toprağına zorla elkoyma hedefi güden köylü komiteleri, burjuvazinin silahsızlandırılması ve proletaryanın silahlandırılması, v.b.) ve parlamentodaki faaliyet dahil partinin ajitasyon ve propagandasının bütün dallarının tâbî olacağı *kitle eylemlerinin* örgütlenmesi ile gerçekleştirilir. Bu tür kitle eylemleri: Grevler, gösterileri de kapsayan grevler, silahlı gösterileri de kapsayan grevler ve nihayet burjuvazinin devlet zoruna karşı ayaklanmayla birlikte genel grevdir. Mücadelenin bu en yüksek biçimi, savaş sanatına göre gerçekleştirilir; bir harekât planı, mücadele içindeki eylemlerin saldırgan bir nitelikte olması proletaryanın sınırsız fedakârlığı ve kahramanca bir cesaretle davranması bunun önkoşullarıdır. Bu türden eylemlerin mutlak önkoşulu ise emekçi yığınların, en geniş kesimleri kapsayıp harekete geçirebilecek biçimde oluşturulmaları gereken mücadele birliklerinde örgütlenmeleri (işçi ve köylü şuraları, asker şuraları, v.b.) ve ordu ve donanma içersinde devrimci çalışmanın yoğunlaştırılmasıdır.

Yeni ve daha keskin sloganlara geçerken, Leninizmin siyasal taktiğinin aşağıdaki temel kuralı ölçüt alınmalıdır: Parti, yığınları devrimci konumlara çekerken, parti çizgisinin doğruluğuna kendi öz deneyleriyle inanmalarını sağlayacak biçimde, onlara rehberlik etmeyi bilmelidir. Bu kurala uyulmazsa, kaçınılmaz olarak yığınlardan kopulması, darbecilik ve komünizmin ideolojik bakımdan yozlaşarak «sol» bir doktrinerlik, küçük-burjuva «devrimci» maceracılığı haline gelmesi sonucuna ulaşılır. Eğer proletarya partisi devrimci gelişimin en üst noktasını, düşmana sert ve kararlı saldırı anını es geçer, bundan yararlanmazsa, bu da aynı ölçüde zararlıdır. Böyle bir fırsatı, ayaklanmaya yönelmeksizin kaçırmak, inisyatifi düşmana bırakmak ve devrimi yenilgiye sürüklemek demektir.

Eğer *devrimci yükseliş* durumu yoksa, komünist partiler, emekçilerin günlük sıkıntılarından yola çıkarak, *kısmî sloganlar ve kısmî talepler* öne sürmeli ve bunları Komünist Enternasyonal ana hedefleriyle bağlantı içersine sokmalıdırlar.

Fakat bu durumlarda partiler, devrimci bir durumun varlığını önkoşul alan ve başka bir durumda ise kapitalist örgütler sistemi ile kaynaşmanın sloganı haline gelen *geçiş sloganları* (örneğin üretimin denetlenmesine ilişkin slogan ve benzerleri) atmamalıdır. Bir dizi geçiş sloganı, devrimci bir durumun varolmasına kopmaz biçimde bağlıyken, kısmî sloganlar ve kısmî talepler, doğru bir taktiğin mutlak koşullarıdır. Kısmî taleplerin ve geçiş sloganlarının öne sürülmesini «ilkesel» olarak reddetmek, aynı biçimde komünizmin ilkeleriyle de bağdaşmaz, çünkü bu türden bir taktik, pratikte partiyi pasifliğe mahkum eder ve yığınlardan tecrit eder. Sermayeye karşı başarılı bir mücadelenin, yığınların sınıfsal olarak harekete geçirilmesinin ve reformist önderlerin teşhir ve tecridini sağlamanın aracı olarak *Birlik cephesi* taktiği, bu durumda *bütün devrim öncesi dönem boyunca* Komünist Enternasyonal'in uygulayacağı taktiğin temel bir ögesidir.

Birlik cephesi taktiğinin doğru uygulanması ve genelde yığınların kazanılması için, *sendikalarda* ve proletaryanın öteki kitle örgütlerinde kalıcı çalışmalar yapmak önkoşuldur. Salt kitlesel nitelikte olmasından ötürü bir sendikaya, hattâ en gericisine bile üye olmak, her komünistin dolaysız yükümlülüğüdür. Sendikalarda ve fabrikalarda işçi çıkarlarını ısrarlı ve enerjik biçimde savunmak için akıllıca sürdürülecek kesintisiz bir çalışma ile, ancak reformist bürokrasiye karşı acımasızca mücadele etmekle, işçilerin mücadelesinde önderlik ele geçirilebilir ve sendikalarda örgütlenmiş işçiler partiye kazanılabilir.

Reformistlerin bölme girişimlerine karşı komünistler, tek tek ülkelerde ve bütün dünyada sınıf mücadelesi temelinde *sendikaların birliğini* savunurlar ve *Kızıl Sendikalar Enternasyonali*'nin çalışmalarını her yönden desteklerler.

Komünist partiler her yerde işçi yığınlarının ve bütün emekçilerin günlük taleplerini savunur, burjuva parlamentolarının tribünlerini devrimci propaganda ve ajitasyon amacıyla kullanır ve bütün kısmî görevleri hedefe, proletarya diktatörlüğü uğruna verilen mücadeleye tabi kılar; Komünist Enternasyonal'in partileri aşağıdaki şu ana konularda kısmi talepler ve kısmi sloganlar öne sürer:

Dar anlamda *işçilerin çıkarlarını* savunmak için —*Siyasal mücadelenin* sorunları (büyük sanayi anlaşmazlıkları,

sendika ve grev hakkı, v.b.) *haline gelebilecek* olan, *ekonomik mücadele* sorunları (tröst sermayesinin saldırılarına karşı savunma, ücret ve çalışma süresi sorunları, zorla uzlaştırma sistemi, işsizlik); doğrudan siyasal nitelikte sorunlar (vergi, pahalılık, faşizm, devrimci partilerin kovuşturulması, beyaz terör, genelde hükümetin politikası); nihayet *dünya politikasına* ilişkin sorunlar: Sovyetler Birliği'ne ve sömürge devrimlerine karşı tavır, uluslararası sendikal hareketin birliği için mücadele, emperyalizme ve savaş tehlikesine karşı mücadele ve emperyalist savaşa karşı mücadelenin sistemli biçimde hazırlanması.

Köylülük içinde kısmi talepler: bunlar, vergi politikası, köylülüğün ipotek borçları, tefeci sermayesine karşı mücadele, köy yoksullarının toprak ihtiyacı, kira bedeli ve ortakçılık hakları v.b. ile ilgilidir. Bu kısmi taleplerden hareketle, komünist partisi, gittikçe daha üst düzeyde sloganlar atmalı ve sonuçta «büyük toprak mülkiyetinin istimlâkı» sloganı ve 'işçi ve köylü hükümeti' (gelişmiş kapitalist ülkelerde proletarya diktatörlüğü ile geri ülkelerde ve sömürgelerin bir bölümünde ise proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğüyle eş anlamlı olarak) sloganına dek yükselmelidir.

Aynı biçimde, *işçi ve köylü gençlik* arasında (her şeyden önce Komünist Gençlik Enternasyonali ve seksiyonları tarafından) ve *kadınlar*, kadın proleterler ve köylü kadınlar arasında da sistemli bir çalışma yapılmalıdır. Bu çalışma, bu tabakaların özel hayat ve mücadele koşullarından hareket ederek, onların taleplerini proletaryanın genel talep ve mücadele sloganlarıyla birleştirmelidir.

Sömürge halklarının ezilmesine karşı mücadelede komünist partiler, *bizzat* sömürgelerde, oraların özel koşullarına uygun talepler ileri sürmelidirler; şunlar gibi: Bütün ulusların ve ırkların eşit haklara sahip olması, yabancıların bütün ayrıcalıklarının kaldırılması, işçi ve köylüler için örgütlenme özgürlüğü, işgününün kısaltılması, çocuk emeğinin yasaklanması, tefeci borç anlaşmalarının iptali, kira faizinin düşürülmesi ve ortadan kaldırılması, vergi yükünün hafifletilmesi, vergi boykotu, v.b. Bütün bu kısmi talepler Komünist Partisinin aşağıdaki temel taleplerine tâbi kılınmalıdır: Ülkenin tam bağımsızlığı ve emperyalistlerin kovulması, işçi ve köylü hükümeti, toprağın bütün halka verilmesi, sekiz saatlik işgünü, v.b. *Emperyalist* ülkelerde komünist par-

tiler, emperyalist askeri birliklerin sömürgelerden çekilmesi için kampanyalar açmalı, ezilen ulusları kurtuluş mücadelelerinde desteklemek için ordu ve donanma içinde yoğun bir propaganda sürdürmeli, silah ve birlik naklinin engellenmesi için yığınları harekete geçirmeli, grevler ya da diğer kitlesel protesto eylemleri örgütlemelidirler v.b.

Komünist Enternasyonal, *emperyalist savaş* tehlikesine karşı bilinçli mücadele hazırlığını özel bir dikkatle yürütmelidir. Burjuvazinin emperyalist planlarını gizleyen sosyal-şovenizm, sosyal-emperyalizm ve pasifizm gevezeliklerinin acımasızca teşhir edilmesi; Komünist Enternasyonal'in ana sloganları için propaganda yapılması; bu görevlerin gerçekleştirilmesi için, yasal ve yasadışı çalışma yöntemlerinin birleştirilmesini kesinlikle zorunlu kılan, ve hiçbir biçimde ihmal edilmemesi gereken örgütsel çalışma, ordu ve donanma içinde örgütlü çalışma —bunlar, komünist partisinin bu alandaki faaliyetini oluşturmalıdır. Komünist Enternasyonal'in savaş tehdidine karşı mücadeledeki temel sloganları şunlardır: Emperyalist savaşın içsavaşa dönüştürülmesi, «kendi» emperyalist hükümetinin yenilgisi (için çalışma —ç), Sovyetler Birliği'nin ve sömürgelerin, onlara karşı bir emperyalist savaş durumunda eldeki bütün araçlarla desteklenmesi. Bu sloganların propagandasının yapılması, «sosyalist» gevezeliklerin ve Milletler Cemiyeti'ni gizleyen «sosyalist» girişimlerin teşhir edilmesi, 1914 Dünya Savaşından çıkan derslerin sürekli akılda tutulması —bütün bunlar, Komünist Enternasyonal'in bütün üye ve seksiyonlarının zorunlu görevleridir.

Devrimci faaliyet ve devrimci eylemlerin koordine edilmesi ve amaca uygun biçimde yönetilmesi için uluslararası proletaryanın, *uluslararası sınıf disiplinine* ihtiyacı vardır; bunun en önemli önkoşulu komünist partilerin en sıkı uluslararası disipline sahip bulunmalarıdır. Bu uluslararası disiplin, yerel ve özel çıkarların hareketin ortak ve sürekli çıkarlarına tâbi kılınmasında ve Komünist Enternasyonal'in yönetici organlarının bütün kararlarının koşulsuz olarak uygulanmasında ifadesini bulmaktadır.

Üye partileri sadece «kendi» ulusal burjuvazilerinin ve kendi «anavatanlarının» disiplinine boyun eğen sosyal-demokrat İkinci Enternasyonal'in aksine, Komünist Enternasyonal'in seksiyonları sadece bir tek disiplin tanır: dünya pro-

letarya diktatörlüğü için bütün ülkelerin işçilerinin verdiği mücadeleyi zafere ulaştıracak olan, dünya proletaryasının disiplini. Sendikal hareketi bölen, sömürge halklara karşı savaşan ve burjuvaziyle birleşen İkinci Enternasyonal'in aksine Komünist Enternasyonal, bütün ülkelerin işçilerinin, bütün ırklardan ve uluslardan emekçilerin emperyalizmin boyunduruğuna karşı verdikleri mücadeledeki birliğini koruyan örgüttür.

Komünistler bu mücadeleyi uluslararası sınıf cephesinin bütün bölümlerinde, burjuvazinin kanlı terörüne inat, proletaryanın zorunlu, kaçınılmaz zaferinden emin olarak, cesaret ve kararlılıkla sürdürürler.

«Komünistler görüşlerini ve amaçlarını gizli tutmaya tenezzül etmezler. Amaçlarına ancak, şimdiye kadarki bütün toplum düzeninin zorla yıkılmasıyla erişilebileceğini açıkça söylerler.

Varsın egemen sınıflar komünist devrim karşısında titresinler. Proleterlerin zincirlerinden başka kaybedecek şeyleri yoktur. Kazanacakları bir dünya vardır.

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!»

29) *BUKHARİN : KOMİNTERN'İN GÖREVLERİ (1928)*

1926'dan başlayarak fiilen Komintern'in başkanı Zinovyev'in ardılı olan Bukharin, 1928 sonuna kadar III. Enternasyonal'in politikasını önemli çapta belirledi. SBKP Moskova örgütünün (Parteiaktiv) 5 Eylül 1928 tarihindeki bir toplantısında Bukharin, Komintern VI. Dünya Kongresi sonuçlarından söz etti.

Konuşmasından buraya aktarılan bölüm, Bukharin'in «resmi» çizgiyi, yani Stalin'in çizgisini yansıttığını gösteriyor, oysa Bukharin'in kendisi daha ölçülü görüşler savunmaktaydı (örneğin sosyal-demokrasi sorununda.) Bu nedenle buradaki konuşma aynı zamanda Komintern içindeki «grup disiplini»ne örnektir.

... Sosyal-demokrasiye karşı verilen mücadelenin kes-

kinleştirilmesi, yığınları kazanmak için daha yoğun mücadele, aşağıdan birlik cephesi taktiği, sendikalarda ve proletaryanın bütün kitle örgütlerinde daha güçlü çalışma, işçi saflarının birliği yolunda propaganda, partilerdeki sağ sapmalara karşı mücadele, partilerin sağlamlaştırılması ve istikrara kavuşturulması, fraksiyon kavgalarının kararlı biçimde ortadan kaldırılması, savaş tehdidi sorununu bütün mücadelenin merkezine koyarak sermayenin saldırısına karşı cesaretle karşı-saldırıda bulunmak —en önemli kapitalist ülkelerdeki güncel görevlerimiz bunlar olmalıdır. Bütün kısmi sloganların proletarya diktatörlüğü sloganına tâbî kılınmasının zorunluluğu da kendiliğinden anlaşılmaktadır...

Savaş tehdidi sorununa ilişkin olarak, EKKİ'nin VIII. Plenum kararlarında belirtilenlerden daha değişik bir şey söylenmedi. Önceki kararlarımız temeline dayanarak daha ayrıntılı bir sonuç kararı oluşturuldu. Bu kararların bir bölümü yayımlanmayacak, çünkü sınıf düşmanımızca bilinmemeleri gerekiyor. Savaşa karşı yürüteceğimiz çalışma, parti örgütlerimizin bir bölümünün illegaliteye geçmesiyle ve mücadelenin illegal biçim ve yöntemlerinin güçlendirilmesiyle bağlantılı.

VI. Kongre faaliyetlerinde önemli yer kaplayan sömürgeler sorununa, daha program sorunu çözümlenirken değinilmişti. Kongre sömürgeler sorununa ilişkin ilkesel tutumunu programda belirledi. Fakat Kongre bu sorunu özel bir gündem maddesi yapıp özgül olarak ele aldı ve ona zamanının önemli bir kısmını hasretti. Lenin yoldaşın yazdığı II. Kongre kararlarının, VI. Kongre kararları için temel oluşturması gerektiği ortada. Yine de II. Kongreden beri birçok değişiklikler meydana geldi; yalnızca Çin'le sınırlı olmayan bir dizi sömürge ülkeden muazzam bir deney birikimi edindik (Çin devriminin fırtınalı olayları, son derece karmaşık bir dizi taktik sorunu ortaya attı ve çözüme bağladı, ve tecrübemiz, asıl olarak da kitlesel deneylerimiz son derece zenginleşti). Endonezya'daki ayaklanma, Suriye, Mısır ve Fas'daki mücadeleler, Güney Amerika ülkelerinin bağımsızlık mücadelelerinde edinilen deneyler ve nihayet Hindistan'daki hareket —bütün bunlar bize «sömürgeler sorunu»nun (üzerinde daha iyi çalışılmış ve çok daha somut) çözümü için malzeme sağladılar...

Kongre özellikle II. Enternasyonal'in sömürgeler soru-

nuna ilişkin tutumu üzerinde durdu ve emperyalist hükümetlerin ve Milletler Cemiyeti'nin adi bir acentası olan II. Enternasyonal'in oynadığı rolü (II. Enternasyonal sömürgelere karşı takınacağı tavıra ilişkin «düsturlarını» Milletler Cemiyeti nizamnamesinden çıkarmaktadır) Marksist açıdan değerlendirdi...

30] AŞIRI-SOLA DÖNÜŞ (1929)

Komintern'in VI. Kongrede başlayan aşırı-sola dönüşü, 1928 sonları ile 1929'da tamamlandı. Bu, her şeyden önce, artık «sosyal-faşist» diye nitelenerek saldırılan sosyal-demokrasiye [bk. Belge 22] karşı yürütülen mücadelenin daha da sertleştirilmesi ve «sağ komünistler»in tasfiyesi anlamını taşıyordu. 1929 Temmuzdaki EKKİ 10. Plenumunun geniş kapsamlı sonuç bildirisinden yaptığımız alıntılar, Stalin'in Komintern'e egemen olması yolunda son adımların da atılmış bulunduğunu göstermektedir.

...EKKİ Plenumu, uluslararası sosyal-demokrasiye, kapitalizmin bu en önemli dayanağına karşı verilen mücadeleyi şiddetlendirmenin bütün Komünist Enternasyonal seksiyonlarının yükümlülüğü olduğunu bildirir.

Gerçekte sosyal-faşizm politikasını bütün gücüyle desteklerken, yönetici sosyal-demokrat mercilerin politikasına karşı «sol» kanadın muhalif durumda bulunduğu yollu hayaller yaratarak, sosyal-demokrasinin parçalanma sürecini önleyen, sosyal-demokrasinin «sol» kanadına karşı mücadelenin güçlendirilmesine özel dikkat göstermelerini, EKKİ plenumu partilere bildirir...

Devrimci işçi hareketindeki yeni yükselişin olgunlaşması ve Almanya ve İngiltere'de sosyal-demokrasinin hükümete geçmesi, Komintern ve seksiyonlarının önüne, özel bir keskinlikle vurgulanması gereken bir görevi, sosyal-demokrasiye karşı, özellikle onun, işçi hareketi içinde komünizmin en tehlikeli düşmanı ve işçi yığınlarının mücadeledeki aktifliklerinin yükseltilmesi önünde en büyük engeli oluşturan

«sol» kanadına karşı mücadelenin kararlı biçimde güçlendirilmesi görevini koymaktadır. Bununla bağlantılı olarak parti-içi politika alanında Komintern'in merkezi görevi, işçi sınıfı üzerindeki burjuva etkilerinin ve komünist hareket içindeki sosyal-demokrat etkilerin taşıyıcısı olan oportünizme karşı mücadeledir. Komünist partiler, açık ya da gizli oportünist ögelerden temizlenmeden ve bunlar karşısındaki uzlaşmacı tutumlar terk edilmeden, işçi hareketinin yeni evresinde keskinleşen sınıf mücadelesinin ortaya koyduğu yeni görevlerin yerine getirilmesi yolunda başarılı biçimde ilerleyemezler.

Komünist partilere ilişkin olarak bu yeni evrenin önemi, onun, gelişen sınıf mücadeleleri boyunca bir grev kırıcı rolü oynayan kokuşmuş oportünist ögelerin ,bu mücadelelerin akışı içersinde ortaya çıkışına katkıda bulunmasıdır. Böylece, Komintern'in VI. Dünya Kongresi'nin, günümüzde komünist partiler içindeki ana tehlikenin sağ, oportünist sapma olduğu yolundaki tespiti doğrulanmış olmaktadır.

EKKİ Plenumu son zamanlarda Komintern'in etkisinin arttığını, seksiyonların örgütsel ve ideolojik bakımdan sağlamlaştığını ve oportünist ögelerden (Brandler, Hais, Lovestone) temizlendiğini hoşnutlukla saptar. Sağ döneklerin, darkafalı uzlaşmacılarca da paylaşılan Komintern'in parçalandığı yolundaki yaygaraları, sadece, oportünist ögelerin bölücü çalışmalarını önlemek ve komünist partilerin gerçekten Bolşevikleştirilmesini sağlamak açısından komünist hareket içindeki bu temizliğin ne kadar gerekli olduğunu kanıtlamaktadır. Daha şimdiden, bir dizi komünist partisinin; öncelikle Almanya, Fransa ve Polonya partilerinin; Bolşevikleştirilmesinde önemli başarılar elde edilmiş durumda: Oportünistlerin temizlenmesi —ki, bu, komünist partilerin mücadele yeteneğini artırmış ve bunların ekonomik ve siyasal mücadelede tam anlamıyla önderlik edebilme yolunda ilerlemelerini sağlamıştır—; işçi sınıfının aktifliğinin yükseltilmesi ve oportünizme karşı mücadele koşullarında siyasal bakımdan eğitilmiş ve yetişmiş yeni güçlerin ortaya çıkışı; parti-içi demokrasinin tümüyle geliştirilmesi ile Bolşevik disiplininin artması; VI. Kongre'nin siyasal ve taktik çizgisi temeli üzerinde komünist partilerin yönetici kadroları arasına artan sayıda işçinin sokulması. EKKİ Plenumu ayrıca, Komintern'in yönetici organlarının, yani Polit-Sekretarya ve Prezidyu-

mun, VI. Kongre kararları çizgisini doğru tarzda yürüttüklerini, en önemli siyasal olaylar karşısında zamanında tepki gösterdiklerini ve sağ sapma ve uzlaşmacılığa karşı mücadeleyi başarıyla sürdürdüklerini saptar. Komintern kararlarının uygulanması bakımından daha güçlü güvenceler oluşturmak için, Plenum, Prezidyum'u, kendini geliştirebilecek parti faaliyetçilerini seksiyonlardan aktararak EKKİ aygıtını güçlendirmekle ve onu oportünist ögelerden temizlemekle görevlendirir...

31] TROÇKİ: «TEK ÜLKEDE SOSYALİZM»E KARŞI «SÜREKLİ DEVRİM» (1930)

Komintern'in ilk yıllardaki politikasının belirlenmesinde Lenin'in yanında, Troçki de önemli rol oynadı. Lenin'in ölümünden sonra Stalin, sadece Sovyet Partisi içinde değil Komintern'de de Troçki'yi tecrit etmeyi başardı. 1923 yılında bazı partiler Troçki'nin politikasına sempati duyuyorlardı (özellikle Polonya KP), fakat daha sonra Troçki ancak küçük muhalif gruplardan destek gördü. 1929'da Sovyetler Birliği'nden sınırdışı edilmesinden sonra Troçki, Komintern politikasının en sert eleştiricilerinden biri olarak ortaya çıktı. Bu konuya ilişkin tartışmalar, esas olarak, üzerinde yıllarca kavga edilen, «Sürekli Devrim» ya da «Tek Ülkede Sosyalizm» sorunu çevresinde sürdürüldü. Birbirine karşıt durumda bulunan bu kavrayışlarda Komintern'in rolü de farklı değerlendiriliyordu. Troçki 1930' da yayımlanan «Sürekli Devrim» başlıklı yazısında tutumunu tezler biçiminde ortaya koydu.

...1. Sürekli devrim teorisi bugün bütün Marksistlerin (kendisine —ç) en büyük dikkati göstermelerini talep ediyor, çünkü sınıf mücadelesinin ve fikri mücadelenin akışı, bu sorunu, Rus Marksistleri arasındaki eski görüş ayrılıklarına ilişkin bir anı olma konumundan çıkarttı ve genelde uluslararası devrimin niteliğine, iç bağlantılarına ve yöntemlerine ilişkin bir sorun haline getirdi.

2. Geç kalmış bir burjuva gelişime sahip ülkeler, ve özellikle sömürge ve yarı-sömürge ülkeler açısından, sürekli devrim teorisinin anlamı şudur: bu ülkelerde, kendi demokratik görevlerinin ve ulusal kurtuluş sorununun tam ve gerçek bir çözüme ulaşması, ancak ezilen ulusun ve her şeyden önce onun köylü yığınlarının önderi olarak proletaryanın diktatörlüğü aracılığıyla düşünülebilir.

3. Sadece tarım sorunu değil ulusal sorun da, geri kalmış ülkelerde nüfusun ezici çoğunluğunu oluşturan köylülüğe demokratik devrimde olağanüstü bir konum vermektedir. Proletaryanın köylülükle ittifakı sözkonusu olmadan, demokratik devrimin görevleri sadece yerine getirilmemekle kalmaz, ciddi biçimde ortaya bile konamaz. Fakat bu iki sınıfın ittifakı da ancak ulusal-liberal burjuvazinin etkisine karşı uzlaşmaz bir mücadele vermekle gerçekleşebilir.

4. Tek tek ülkelerde devrimin epizotlarla dolu ilk evreleri ne kadar değişik olsalar da, proletarya ile köylülük arasındaki devrimci ittifakın gerçekleştirilmesi ancak Komünist Partisinde örgütlenmiş olan proleter öncünün siyasal önderliği altında düşünülebilir. Bu da yine, demokratik devrimin zaferinin ancak, köylülükle ittifaka dayanan ve ilk planda demokratik devrim görevlerini yerine getiren proletarya diktatörlüğü ile düşünülebilir olması demektir...

7. Tarihin çoktan ve kesin olarak aştığı «proletarya ve köylülüğün demokratik diktatörlüğü» sloganını, Komintern'in bugün Doğu ülkelerine kabul ettirmeye çalışması, ancak gerici bir etki yapabilir. Bu slogan, proletarya diktatörlüğü sloganının karşısına çıkartıldığı ölçüde siyasal bakımdan proletaryanın küçük-burjuva yığınların içinde erimesine katkıda bulunmakta, böylelikle ulusal burjuvazinin hegemonyası ve dolayısıyla demokratik devrimin fiyaskosu için en elverişli koşulları yaratmaktadır. Bu sloganın Komintern Programına alınması, Marksizme ve Bolşevizmin Ekim geleneklerine karşı dolaysız bir ihanettir.

8. Demokratik devrimin önderi olarak iktidara ulaşan proletaryanın diktatörlüğü, kaçınılmaz olarak ve en kısa vadede, burjuva mülkiyet haklarına geniş çaplı müdahalelerle bağlantılı görevleri önünde bulacaktır. Demokratik devrim doğrudan doğruya sosyalist devrime dönüşecek ve sadece bu biçimde bile zaten sürekli devrim halini alacaktır.

9. Proletaryanın iktidarı ele geçirmesi devrimi tamam-

lamaz, tersine onu sadece başlatır. Sosyalist inşa ancak ulusal ve uluslararası ölçekde sınıf mücadelesi temeli üzerinde düşünülebilir. Kapitalist ilişkilerin dünya arenasında kesin ezici ağırlığının sözkonusu olduğu koşullarda bu mücadele kaçınılmaz olarak patlamalara, yani içte içsavaşa ve ulusal sınırların dışında devrimci savaşa yol açacaktır. Daha dün demokratik devrimini yapmış geri kalmış bir ülkenin mi yoksa uzun bir demokrasi ve parlamentarizm dönemini yaşamış eski bir kapitalist ülkenin mi sözkonusu olduğundan tamamen bağımsız olarak sosyalist devrimin süreklilik niteliği, burada yatmaktadır.

10. Sosyalist devrimin sonuçlanması, ulusal çerçeve içinde düşünülemez. Burjuva toplumunun bunalımının temel nedenlerinden biri, bu toplum tarafından yaratılan üretici güçlerin ulusal devlet sınırları ile bağdaşamamasından doğmaktadır. Bir yandan emperyalist savaşlar, öte yandan burjuva Avrupa Birleşik Devletleri ütopyası, buradan kaynaklanmaktadır. Sosyalist devrim ulusal zeminde başlar, uluslararası (bir çerçevede —ç) gelişir ve dünya arenasında tamamlanır. Bunun sonucu olarak sosyalist devrim, kelimenin yeni, daha geniş bir anlamıyla bir sürekli devrim haline gelmektedir: O, yeni toplumun gezegenimizin bütünü üzerinde nihai zaferi elde etmesinden önce tamamlanmayacaktır.

11. Dünya devriminin gelişimi konusunda yukarda sunulan şema, Komintern'in bugünkü Programında görülen cansız bilgiçce sınıflandırma ruhunu yansıtan ve ülkeleri sosyalizm için «olgun» veya «olgun olmayan» diye ayırma sorununu ortadan kaldırmaktadır. Kapitalizm, bir dünya pazarı, dünyayı kapsayan bir işbölümü ve dünya çapında üretici güçler yarattığı ölçüde, bir bütün olarak dünya ekonomisini de sosyalist devrim için hazırlamış olur.

Değişik ülkeler bu süreci değişik tempolarda gerçekleştireceklerdir. Belirli koşullar altında geri kalmış ülkeler, proletarya diktatörlüğüne ileri ülkelerden daha önçe, sosyalizme ise onlardan daha geç varabilirler.

Proletaryası, kendi çevresinde kövlülüğü toplamaya ve iktidarı ele geçirmeye yeterli ölçüde hazır bulunmayan, geri kalmış bir sömürge ülke, salt bundan dolayı demokratik devrimini sonuna kadar götürecek durumda olmayacaktır. Buna karşılık, bir demokratik devrim sonucunda proletaryanın iktidara geldiği bir ülkede, diktatörlüğün ve sosyaliz-

min ilerki kaderi, sadece ve büyük çapta ulusal üretici güçlere bağlı olmayacak, daha çok uluslararası sosyalist devrimin gelişimine bağlı olacaktır.

12. Ekim Devrimine karşı tepkinin mayası üzerinde yükselen 'tek ülkede sosyalizm' teorisi, mantıken ve tümüyle sürekli devrim teorisine karşıt olan biricik teoridir. Eleştiri darbeleri altında, epigonların tek ülkede sosyalizm teorisini, Rusya'nın özel koşullarından dolayı (genişlik, doğal zenginlikler, v.b.) salt bu ülke ile sınırlama girişimleri, meseleyi düzeltmiyor, tersine daha kötü bir duruma sokuyor. Enternasyonalist tavrın terk edilmesi, her zaman ve kaçınılmaz olarak ulusal mesihçiliğe yani kendi ülkesine, başka ülkelerin başaramayacağı bir misyonu yerine getirme imkânı veren özel ayrıcalıklar ve nitelikler atfetmeye götürür.

Dünyayı kucaklayan işbölümü, Sovyet sanayiinin yabancı tekniğe bağımlılığı, ileri Avrupa ülkelerindeki üretici güçlerin Asya'nın hammaddelerine bağımlılığı, v.b. dünyanın hiç bir ülkesinde, bağımsız ulusal bir sosyalist toplumun inşasını mümkün kılmıyor.

13. Stalin ve Bukharin'in teorisi, bütün Rus Devrim deneyinin tersine, demokratik devrimi mekanik biçimde sosyalist devrime karşıt göstermekle kalmıyor, aynı zamanda ulusal devrimi de uluslararası devrimden ayırıyor.

Bu teori, geri kalmış ülkelerdeki devrimlere, kendilerini proletarya diktatörlüğüyle karşıtlığa düşürecek, gerçekleştirilemiyecek bir demokratik diktatörlük rejimi kurma görevi yüklüyor: Böylelikle politikanın içine hayaller ve kurgular sokuyor, Doğu proletaryasının mücadelesini felce uğratıyor ve sömürge devrimlerinin zaferini önlüyor.

İktidarı proletaryanın ele geçirmiş olması, epigonların teorisi açısından, devrimin (Stalin'in formülasyonuna göre «işin onda dokuzunun») tamamlanmış ve ulusal reformlar döneminin başlamış bulunması demektir. Kulakların sosyalizm içinde eriyerek onunla bütünleşmeleri teorisi ve dünya burjuvazisinin «tarafsızlaştırılması» teorisi, bu yüzden, tek ülkede sosyalizm teorisinden ayrılamaz. Bunlar birlikte düşüp kalkarlar.

Komünist Enternasyonal, ulusal sosyalizm teorisiyle, ancak askeri müdahale karşısında yararlanılabilen bir araç durumuna düşmüştür. Komintern'in bugünkü politikası, dü-

zeni ve yönetici personelinin seçimi, Komünist Enternasyonal'in, büyük, bağımsız görevleri yerine getirecek durumda olmayan yardımcı bir kuvvet rolü oynamaya başlamasına bütünüyle uygun düşmektedir.

14. Komünist Enternasyonal'in Bukharin tarafından yaratılan Programı [bk. Belge 28] baştan sona eklektiktir. Bu program, tek ülkede sosyalizm teorisini, (dünya devriminin sürekli niteliğinden koparılamayacak olan) Marksist enternasyonalizmle uzlaştırma yolunda umutsuz bir girişimde bulunmaktadır. Komünist Sol Muhalefetin, Komünist Enternasyonal'in doğru bir politika ve sağlıklı bir düzene kavuşması için verdiği mücadele, Marksist bir program için verilen mücadeleden ayrılamaz. Program sorunu da yine, birbirini dıştalayan iki teoriye ilişkin sorundan ayrılamaz: Sürekli devrim ve tek ülkede sosyalizm. Sürekli devrim sorunu, Lenin'le Troçki arasında tarih tarafından bütünüyle ortadan kaldırılmış olan ayrıntıdaki görüş farklılıklarının çerçevesini çoktan aşmıştır. Mücadele, bir yanda Marx ve Lenin'in temel görüşleri ile öbür yanda Merkezcilerin eklektisizmi arasında sürmektedir.

32] SOSYAL-DEMOKRASİ — «BURJUVAZİNİN TEMEL TOPLUMSAL DAYANAĞI» (1931)

Dünya Ekonomik Bunalımının derinleşmesi Komintern'de, dünya devriminin yeniden harekete geçtiği inancını güçlendirdi. Bu nedenle, işçi sınıfının büyük çoğunluğunu komünizme kazanmak için Komintern «ana darbe»yi sosyal-demokrasiye yöneltti. Artan faşizm tehlikesine karşı bir «birlik cephesi» pratikte engellendi, çünkü ancak «aşağıdan birlik cephesi»nin geçerli olacağı savunuluyordu. Bu, sosyal-demokrat yığınları önderlerinden kopartarak onları KP'ye çekme denemesiydi. Komintern'ın en önemli seksiyonu, KPD (Almanya Komünist Partisi) için bu stratejinin anlamı, onun «ilk önce» Weimar Devletinin sosyal-demokrat ve burjuva-demokrat taşıyıcılarını safdışı edip, daha sonra Hitler'in işini bitirmekti. 1931'deki XI. EKKİ Ple-

numu, uzun bir sonuç bildirisinde (burada bundan bazı alıntılar aktarılacak) bu çizgiyi belirledi. Bunun dışında, «Rus örneği»nin güçlü biçimde vurgulanması ve sendikal çalışmadaki yeni çizgi: Sendikaların bölünmesi (RGO-Politikası —Kızıl Sendikalar kurulması —ç) doğrultusunda propaganda yapılması özellikle dikkate değer.

I. Kapitalist Sistemin Bunalımı. —Sovyetler Birliği'nde Sosyalizmin Hızlanan Yükselişi

Geçen yıl, kapitalizmin genel bunalımı temeli üzerinde gelişen, tarihin şimdiye kadar gördüğü en büyük bunalım, bütün kapitalist ülkeleri ve en önemli ekonomi dallarının hepsini saran Dünya Ekonomik Bunalımı ile Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin inşasının dev gelişmesi, yükselen sosyalist sistem ile çürüyen kapitalizm arasındaki karşıtlıkları daha önce görülmemiş keskinlikte ortaya çıkarttı. Sosyalist sistemle kapitalist sistem arasındaki karşıtlıklar, gelişimleri süresince hiç bu kadar güçlü olmamış ve sosyalist sistemin kapitalist sistemden üstünlüğü hiç bu kadar elle tutulur biçimde ortaya serilmemişti.

EKKİ Genişletilmiş Prezidyumu'nun 1930 Şubatındaki son toplantısından bugüne kadar geçen ve tarihi bir alt üst oluşun yaşandığı bir yıl, bunalımın daha da büyümesine sahne oldu, kapitalist sistemin çöküşünün kaçınılmazlığını ve sosyalist insanın muzaffer yükselişini gözler önüne serdi. Kapitalist istikrarın sonu geldi. Sovyetler Birliği'nde sosyalist ekonomi biliminin esaslarının kurulması tamamlanıyor...

III. Burjuvazinin Temel Toplumsal Dayanağı Olarak Sosyal-Demokrasi

1) Dünya Ekonomik Bunalımı, burjuva diktatörlüğünün temel toplumsal dayanağı olarak uluslararası sosyal-demokrasinin rolünü bütün berraklığıyla gözler önüne serdi. Emperyalist Dünya Savaşından ve proletarya diktatörlüğünün kurulmasından beri sınıf mücadelesinin gelişiminin bütün belirleyici evrelerinde sosyal-demokrasi işçi sınıfına karşı burjuvazinin yanında yer aldı. Milyonlarca proleteri «anavatan savunması» bayrağı altında emperyalist mezbahaya gönderdi. 1918-20 yıllarında Sovyetler Birliği'ne karşı askeri müdahalenin yürütülmesinde «kendi» burjuvazisine yardım etti.

Savaşın hemen ardından kapitalizmi proletarya devriminden kurtardı (Almanya, Avusturya, Macaristan, İtalya, Finlandiya). Kapitalist ekonomiyi sağlamlaştırmada burjuvaziye aktif biçimde yardımcı oldu. İşçi yığınlarını kapitalist rasyonelleştirme boyunduruğu altına soktu. Bugün ise, en ağır bunalım anında, kapitalist sömürü ve kölelik sistemini yaklaşan çöküşünden kurtarmak için elinden gelen bütün çabayı göstermekte.

2) Savaştan beri ve Sovyetler Birliği'nde sovyet iktidarının oluşmasından beri sosyal-demokrasinin bütün gelişimi, faşizme doğru (yönelen) kesintisiz bir evrim sürecidir...

IV. KE Seksiyonlarının Durumu ve En Yakın Görevler

... 3. EKKİ Prezidyumu'nun KE seksiyonlarının çalışmalarında saptadığı zayıflık ve eksikliklerin ortadan kaldırılması amacıyla sürdürdüğü genel çizgi ve çalışmayı bütünüyle onaylayan XI. EKKİ Plenumu, komünist partilerin dikkatlerini, devrimci sınıf mücadelesinin yeni durumundan doğan, en yakın, doğrudan doğruya önümüzde duran ana görevler üzerinde yoğunlaştırmayı zorunlu görür.

Şu anda bütün komünist partilerin önündeki ana görev, burjuvaziye karşı zaferin ihmal edilemeyecek önkoşulu olarak işçi sınıfı çoğunluğunun kazanılması, işçi sınıfının sonucu tayin edici mücadelelere ve proletarya diktatörlüğüne hazırlanmasıdır. Bu ana görevin başarıyla yerine getirilmesi, bağımsız devrimci sendikal hareketin sağlamlaştırılması ile; devrimci sendikal muhalefetin ve bağımsız devrimci sendikaların, proletaryanın kitlesel hareket süreci içersinde proletaryanın ekonomik mücadelelerini gerçekten hazırlayabilecek ve yürütebilecek ve komünist partisiyle en geniş işçi yığınları arasında en temel bağlantı örgütleri durumuna gelebilecek gerçek kitle örgütleri haline dönüşmesi ile sıkı sıkıya bağlıdır.

Bunalımın ve devrimci yükselişin eşitsiz gelişimi, her komünist partisinin, kitle eylemlerinin hazırlanması sırasında, işçilerin ve kadın işçilerin, işsizlerin, işçi gençliğin, hizmetlilerin ve öteki yarı-proleter tabakaların en geniş yığınını kendi yanına çekme imkânını sağlayacak «aşağıdan birlik cephesi» biçimlerini somut olarak kullanmasını gerektirir...

Dolaysız bir müdahale savaşı tehdidinin varlığına karşı yürütülen mücadeleye ilişkin olarak komünist partilerin ça-

lışmalarının yetersizliğini vurgulayan XI. EKKİ Plenumu, Komintern'in bütün seksiyonlarını, Sovyetler Birliği'ni savunmak için, emperyalizme karşı ve barış için en aktif mücadeleyi vermek ve bunu II. Sosyal-Faşist Enternasyonal'in —Sovyetler Birliği'ne yöneltilen karşı-devrimci savaşın aktif kundakçısı ve örgütleyicisinin— alçakça pasifist manevralarını yorulmak bilmeksizin teşhir ederek yapmakla yükümlü kılar.

Devrimci eylemin bütün biçimlerinin hazırlanması ve geliştirilmesi sırasında sosyal-demokrat önderlere karşı kesinlikle en acımasız, doğru ve çok yönlü bir mücadele yürütülmeli ve aynı zamanda sosyal-demokrat işçileri ve reformist sendikaların üyelerini kazanmak için aşağıdan birlik cephesi taktiği temelinde son derece kararlı bir çalışma sürdürülmelidir. Sosyal-demokrasinin manevralarının açığa çıkartılmasında da, onların «sol» lafızlarıyla haince eylemleri arasındaki karşıtlığın gösterilmesinde de KE seksiyonları, somut bir günlük talepler platformunu temel alarak, kitlelerce anlaşılır yöntemler aracılığıyla, sosyal-demokrasinin tek tek her ihanetini teşhir etmeli ve sermayenin saldırısına karşı, emperyalist savaşa ve faşist gericiliğe karşı sosyal-demokrat işçilerle birlikte mücadeleyi örgütlemelidirler...

33] EKKİ'NİN FAŞİZM VE SOSYAL-DEMOKRASİ ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ (1932)

Nasyonal-Sosyalizmin Almanya'da güçlü biçimde yükselişine rağmen Komintern temel tutumunu 1932'de de değiştirmedi. XII. EKKİ Plenumu (27.8. — 12.9.1932) hâlâ sosyal-demokrasiyi baş düşman ilan ediyordu. Sonuç bildirisinden aktaracağımız alıntıların da gösterdiği gibi, Hitler'in iktidara gelişinden dört ay önce, KPD'nin görevi olarak, hâlâ bir «Sovyetler Almanya'sı»nın yaratılması konuyordu. EKKİ'nin 1932 yılında çeşitli partiler için öngördüğü görevler Komintern'in Dünya Ekonomik Bunalımı sırasında izlediği stratejinin ilginç yanlarını ortaya koymaktadır.

... III. Burjuvazinin Diktatörlüğü, Milliyetçilik, Faşizm ve Sosyal-faşizm

1. Burjuvazinin diktatörlüğü, siyasal gericiliğin daha da şiddetlendirilmesi ve devletin faşistleştirilmesi doğrultusunda hiç şaşmadan ilerliyor ve böylece burjuva egemenliğinde bir daralmayı da açığa vuruyor ve ondaki çatlama ve parçalanma belirtilerini gün ışığına çıkartıyor. Burjuva kampındaki anlaşmazlıklar, çok kez birbirine karşı düşmanlık besleyen kamplara bölünme şeklini alıyor (Almanya, Finlandiya, Yugoslavya), ve bazı tekil durumlarda ise burjuva devlet adamlarının öldürülmesine kadar (Japonya) varıyor. Genel olarak, saflarında çıkan anlaşmazlıkların üstesinden gelmek, burjuvazi için gitgide zorlaşıyor.

Birçok kapitalist ülkede büyük burjuvazi faşist içsavaş birlikleri oluşturuyor, siyasal eşkiyalığı, beyaz terörü, siyasal tutuklulara işkence yapılmasını, provokasyonları, hileleri, grevcilerin ve göstericilerin öldürülmesini, işçi örgütlerinin kapatılmasını ve dağıtılmasını sistem haline getiriyor. Ancak bunları yaparken burjuvazi, parlamentodan ve sosyal-demokrat partilerin yığınları aldatmak için giriştiği hizmetlerden yararlanmaktan da asla vazgeçmiyor.

Almanya'da, dış çelişkiler keskinleştiği ve içteki sınıf ilişkileri olağanüstü bir gerilim taşıdığı bir sırada Papen-Schleicher hükümeti aracılığıyla ve Reichswehr'in (imparatorluk ordusu —ç), «Stahlhelm»in (çelik miğfer —ç) ve Nasyonal-Sosyalistlerin yardımıyla faşist diktatörlük biçimlerinden biri kuruldu; Faşizme bu ortamı Sosyal-demokrasi ve Merkez hazırladı. Bu diktatörlüğün ilerki gelişmesi veya yıkılması, (her türlü biçimiyle) faşizme karşı işçi sınıfının vereceği devrimci mücadeleye bağlı...

3. Faşizm de sosyal-faşizm (sosyal-demokratlık) de kapitalizmin, burjuva diktatörlüğünün ayakta tutulması ve sağlamlaştırılması için ortaya atılırlar, ama bu noktadan farklı taktik sonuçlar çıkartırlar. Bu gün her ülkenin egemen burjuvazisinin durumu olağanüstü çelişkili olduğu için ve dış ve iç düşmanlarına karşı kararlı bir mücadeleye başlamak ile daha dikkatli bir rota izlemek arasında burjuvazinin sık sık bocalamasından ötürü, bu çelişkili nitelik, faşizm ile sosyal-faşizmin tavır farklılığında yansır. Sosyal-faşistler burjuva sınıfsal zorunun daha ölçülü ve «yasalara uygun» bir kulla-

nımını yeğlerler, çünkü onlar burjuva diktatörlüğü zemininin daralmasına karşıdırlar; onlar, burjuva diktatörlüğünün «demokratik» tarzda maskelenmesinin ve ayakta tutulmasının, ve tercihan onun parlamenter biçiminin savunuculuğunu yaparlar —bunların yokluğu, kendi özel işlevlerini yani işçi kitlelerini aldatma görevini yerine getirmelerini güçleştirir.

Aynı anda gerek komünist partilere gerekse Sovyetler Birliği'ne yönelik çılgınca bir kışkırtma yürüten «sol» sosyal-demokrat gruplar, bu manevrayı özel bir hırsla sürdürüyor. Komünistler, ancak sosyal-faşistlerin manevra politikasının çok yönlü biçimlerini bütün somutluğu içersinde hesaba katarlarsa, bunları gerçekten teşhir ve tecrit edebilirler. Ama darbe, ancak, sosyal-demokrasiye —burjuvazinin temel toplumsal dayanağına— yöneltilirse, proletaryanın baş sınıf düşmanı burjuvazinin vurulması ve yokedilmesi başarılabilir. Ve komünistler, ancak, sosyal-demokrat önderler ile sosyal-demokrat işçileri kesin olarak birbirinden ayırabilirlerse, kendilerini sosyal-demokrat işçilerden çok kez ayıran duvarı, aşağıdan devrimci birlik cephesi adına, yıkabilirler...

V. KE Seksiyonlarının En Yakın Görevleri

1. Şu anda Komintern'in ve bütün kapitalist ülkelerdeki seksiyonların genel görevi: a. sermayenin saldırısına, b. faşizm ve gericiliğe, c. yaklaşan emperyalist savaşa ve Sovyetler Birliği'ne müdahale edilmesine karşı somut mücadeledir!

Burjuvazinin saldırısına karşı verilen bu mücadelenin başarıyla yürütülmesi, işçi sınıfının çoğunluğunun kazanılmasına, sosyal-demokrasinin kitlesel etkisinin silinmesi ve parçalanmasına sıkısıkıya bağlıdır. Bu görevi yerine getirebilmek için komünist partilerin kavramaları gereken zincir halkası, geniş yığınların günlük ekonomik ve siyasal çıkarları için, artan sefalete karşı, adaletsizliğe, zora ve teröre karşı verilecek mücadeledir. Kapitalist istikrarın sona erdiği, reformizmin maddi temelinin birden daraldığı ve sosyal-demokrasinin işçilerin çıkarlarına riyakârca ihanet ettiği koşullar altında, bu özellikle önemlidir, çünkü yığınların en temel sıkıntılarını gidermek için verilen mücadele, onları kapitalizmin dolaysız varlık temelleriyle karşıkarşıya bırakmakta-

dır. Komünist partiler, ancak yığınların günlük çıkarları için verilen mücadeleye dayanarak, işçi sınıfının tavrını kabul ettirebilecek, sağlamlaştıracak ve bizzat bunu mücadelenin daha yüksek biçimlerine doğru ilerletecek duruma gelebilirler. Bu tür koşulların varolması durumunda, kitle grevinin hazırlanması ve gerçekleştirilmesi, proletaryanın devrimci mücadelesindeki en yakın zincir halkalarının en önemlilerinden biridir. Proletarya diktatörlüğünün sistemli propagandasını yapmak ve proletaryanın sınıfsız sosyalist toplumu başarıyla inşa ettiği Sovyetler Birliği'ni popüler kılmak zorunludur.

2. En önemli komünist partilerinin özel görevleri arasında şunlar bulunmaktadır:

Almanya KP: Tekelci sermayenin sömürüsüne karşı, faşizme karşı, kararnamelere karşı, milliyetçilik ve şövenizme karşı milyonlarca emekçinin kendi hayati çıkarlarını savunmak üzere harekete geçirilmesi, ekonomik ve siyasal grevler düzenleyerek, proletarya enternasyonalizmi uğrunda mücadele verilmesi, gösterilerle yığınların [siyasal] genel greve yöneltilmesi, sosyal-demokrat yığınların önemli bölümünün kazanılması, sendikal çalışmadaki zayıflıkların enerjik biçimde ortadan kaldırılması. Faşist diktatörlüğün sloganına («Üçüncü İmparatorluk») ve Sosyal-Demokrat Partinin sloganına («İkinci Cumhuriyet») karşı KPD'nin atacağı temel slogan, «işçi ve köylü cumhuriyeti» sloganı, yani Avusturya halkının ve öteki Alman bölgelerinin gönüllü birleşmesine de imkân veren «Sosyalist Sovyet Almanyası» sloganıdır.

Fransa KP: İşçi ve köylü yığınlarının günlük çıkarlarını savunmaya dönmek (ücret indirimlerine karşı, sosyal sigorta için, işsizlere derhal destek sağlanması için, vergi yüküne karşı, v.b.), bu savunmayı Versailles'e karşı, Alsas-Loren'in ve sömürgelerin ezilmesine karşı, Fransız emperyalizminin savaş politikasına karşı yürütülen mücadele ile birleştirmek. Parti bu doğrultuda, Sendikalar Birliği'ni ve Komünist Gençlik Birliği'ni yönlendirerek, sabırlı bir kitle çalışması ile genç kadrolarının sekterliğini aşarak, onlara aşağı yığınlar arasında geniş bir istenirlik ve güven sağlayıp eğitmeli, sendikalist ve sosyalist işçilerin reformist, parlamenter ve pasifist hayallerden kurtarılması yolunda sabırla ve yorulmadan çalışmalıdır.

Polonya KP: Ekonomik ve siyasal grev cephesini geniş-

letmek; PPS'in kitleler üzerindeki etkisini ortadan kaldırmak; bütün Polonya'da köylü eylemlerini yönetmek; partinin büyük işletmelerdeki, demiryolcular ve ordu arasındaki güçsüzlüğünü aşmak. Uygun koşulların varolması halinde parti, genel grevi gerçekleştirme inisyatifini ele almalıdır. Kent ve kırdaki geniş yığınları anti-Sovyet bir savaş yönünde yürütülen canice politikaya karşı harekete geçirmek. Polonya işçi, köylü ve küçük-burjuvazisinin milliyetçi önyargılarına karşı şiddetli bir ideolojik mücadele.

Çekoslovakya KP: Aşağıdan birlik cephesi temeli üzerinde ekonomik ve siyasal mücadeleleri geliştirmek ve bu mücadeleyi, Fransız emperyalizminin yardakçılığını yapan Çekoslovak hükümetinin maskesinin indirilmesiyle birleştirmek. Sosyal-demokrasiye karşı mücadeleyi güçlendirmek, pasiflik ve kuyrukçuluk politikası yönündeki her türlü eğilimi sistemli biçimde ortadan kaldırmak. Verilen mücadelelerin yönetimini ele geçirmek ve Komünist Partisi ile Kızıl Sendikaların mücadelenin akışı içersinde kazandıkları etkiyi örgütsel bakımdan da perçinlemek.

İtalya KP, faşist toplantılardan yararlanarak, izinsiz işyeri toplantıları örgütleyerek, faşist sendikalara, eğitim ve kooperatif örgütlerine girerek, grev ve gösteriler hazırlayarak ve yürüterek, emekçilerin günlük çıkarlarının savunulması temeli üzerinde faşist diktatörlüğe karşı kitlesel mücadeleyi başlatıp içinde bulunduğu derin illegaliteden çıkmalı; bütün gücüyle illegal kitle çalışmasını kuvvetlendirmelidir.

İspanya KP, proletarya ve köylülüğün diktatörlüğü çizgisini, Sovyetler biçimiyle izleyerek, emekçilerin kitle hareketinin, işyeri meclisleri, işsiz komiteleri, köylü komiteleri, seçilmiş asker komiteleri biçimindeki örgütsel dayanak noktalarını yaratmalı, bu arada sekterce içine kapanma durumunu ve anarşist çalışma alışkanlıklarını aşmalıdır.

İngiltere KP: İşçi yığınlarını aşağıdan birlik cephesi temeli üzerinde harekete geçirerek reformist sendikalarda ve işyerlerinde çalışmaya dönüşü kararlı biçimde gerçekleştirmek. 1. Burjuvazinin ücretlere ve işsizlere sağlanan desteğe yönelik yeni saldırısına karşı; 2. Japon ve Fransız emperyalizmlerinin Sovyet düşmanı saldırganlıklarını destekleyen ve teşvik eden hükümet politikasına karşı; 3. İngiliz sömürgelerinin ve İrlanda'nın bağımsızlığı için mücadele etmek.

Birleşik Devletler KP, 1. Sosyal sigorta için, ücret indi-

rimlerine karşı ve işsizlere derhal destek sağlanması için; 2. çöküş halindeki çiftçilere yardım; 3. Zencilerin eşit haklara sahip olmaları ve «Kara Bölge»nin (zone) kendi kaderini tayin hakkı için; 4. Çin halkının ve Sovyetler Birliği'nin savunulması için mücadeleyi ön plana çıkartarak kitleleri harekete geçirmek zorundadır. Partinin ve Sendikalar Birliği'nin çalışmasındaki değişikliğe ilişkin kararın fiilen uygulanması gerekmektedir.

Japonya KP, savaşa ve Çin topraklarının istila edilmesine karşı mücadelesini, işçilerin ve köylülerin gerçek bir kitle hareketi durumuna getirmek ve onu yığınların can alıcı günlük talepleri için verilen mücadele ile sıkı sıkıya kaynaştırmakla yükümlüdür. Köylülere zorla ödeme yaptırılmasına ve yarıcıların yurtlarından sürülmelerine karşı, İşçi ve Köylü Kendini-Savunma Komiteleri ile bir dizi köyün katılacağı ortak eylemlerin örgütlenmesi gerekmektedir; toprak sahiplerine ait mülklerin köylüler yararına tazminat ödenmeden müsadere edilmesi için yürütülecek devrimci mücadelenin zorunluluğu konusunda yığınlar aydınlatılmalıdır.

Çin KP : 1. Japon emperyalistleri ve öteki emperyalistlere karşı Çin'in bağımsızlığı ve birleşmesi için ulusal-devrimci mücadele sloganı altında kitlelerin harekete geçirilmesi; 2. Sovyet bölgelerinin geliştirilmesi ve birleştirilmesi, Kızıl Ordunun güçlendirilmesi; 3. Kuomintang iktidarının yıkılması için mücadele; 4. Kızıl Sendikaların kitle örgütlerine dönüştürülmesi ve Kuomintang sendikalarında örgütlenmiş işçilerin kazanılması için kararlı bir çizgi izlenmesi; 5. Partizan hareketinin geliştirilmesi ki, bu amaçla Mançurya'da köylü komitelerinin oluşturulması, vergi boykotu ve hükümet kararlarını boykot, emperyalizmin ajanlarının zenginliklerine el konulması, seçilmiş bir halk iktidarının örgütlenmesine yönelik sloganların atılması; 6. Sovyet bölgelerindeki kazanımların ve Çin işçi ve köylülerinin Sovyetler Birliği'yle kardeşçe ittifakı sloganının halk arasında yaygınlaştırılması.

Hindistan KP: Komünist Partisinin siyasal ve örgütsel bakımdan sağlamlaştırılması, Bolşevik kadroların yetiştirilmesi, reformist sendikalarda sabırlı bir mücadele, geniş bir anti-emperyalist cephenin geliştirilmesi, yığınların Ulusal Kongre'nin etkisinden kurtarılması; vergi, kira ve borç ödemeyi reddeden köylü hareketinin en geniş biçimde desteklen-

mesi; tarım devriminin temel sloganlarının ve görevlerinin popülerleştirilmesi.

3. Örgütsel alanda KE seksiyonlarının en önemli görevleri şunlardır: a) Fedakârca ve cesurca bir kitle çalışmasıyla bağlantılı olarak fabrikalardaki komünist hücrelerin titizlikle, konspirasyon kurallarına uygun biçimde gizlenmesi...; [Belgenin orjinalinde burası atlanmış] c) Her türlü provokasyona karşı kararlı mücadele; d) Zorunlu olduğunda partilerin illegaliteye geçişlerini güven altına alacak önlemlerin zamanında uygulanması; e) Gazetelerin, geniş yığınların ilgisini uyandıran sorunları basit ve işçilerin anlayabileceği bir dille ele alan gerçek kitle organlarına dönüştürülmesi; f) Parti çalışmasının belli başlı dalları yönetilirken, aşırı-merkeziyetçiliği, salt buyuruculuğu, merkez aygıtlarının şişirilmesini, partinin yerel ve aşağı mercilerinin soyutlanmasını ortadan kaldırma yönünde kararlı davranılması.

EKKİ, KJV'nin (Komünist Gençlik Birliği) gerçek bir kitle örgütüne dönüştürülmesi üzerinde durur ve gençler arasında yapılan proleter kitle çalışmasının mükemmelleştirilmesini ve KJV'nin çalışmasında parti önderliğinin güçlendirilmesini bütün komünist partilerin görevi olarak koyar. Komintern aynı biçimde, spor örgütlerinin ve Kızıl Yardım örgütünün gerçek kitle örgütlerine dönüştürülmesi üzerinde durur. Proleter kadın yığınları içindeki çalışmanın küçümsenmesine kesinlikle son verilmelidir; bu çalışma bugün özel önem taşıyan güncel bir görev olarak görülmelidir. Kadın işçi delegeleri toplantıları düzenleyerek ve bunlar temelinde, kadın işçilerin harekete geçirilmesi ve bu çalışmanın genel parti çalışmasının bir parçası olarak görülmesi zorunludur. Yeni kazanılmış parti üyelerinin ve yeni kadroların eğitimi konusunda, parti eğitim kursları yanında, bu yeni üyelerin en geniş yığınlar arasında yürütülen günlük devrimci çalışmaya katılmalarına da ihtiyaç vardır.

Parti-içi demokrasi, Bolşevik özeleştiri, en önemli siyasal sorunların partinin alt organlarında tartışılması, onların çalışmalarının somut biçimde yönlendirilmesi, bütün parti faaliyetinin temelini oluşturmalıdır. Bunlar aynı zamanda parti saflarında Bolşevik demir disiplinin oluşturulması ve sağlamlaştırılması açısından da önkoşuldur.

Marksizm-Leninizmin her türlü çarpıtılmasına karşı uzlaşmaz bir mücadele, parti teorisinin saflığı için (Stalin yol-

daşın mektubunda yer alan direktifler anlamında), komünizmin ilkelerinin, proletarya diktatörlüğünün ve Sovyet iktidarının propagandasının yapılması.

*
**

Bunalım kapitalist sistemi temellerinden sarstı. Sovyetler Birliği'nde sosyalizm dünya tarihine geçecek zaferler kazanıyor. Sosyalist devrim güçleri büyümekte ve bütün dünyada yükseliş halinde, fakat aynı zamanda uluslararası karşıdevrim de gitgide şiddetlenen bir saldırıyı sürdürüyor. Emperyalist hükümetler, ulusları bütün canice soygun savaşlarının en canicesine sokmaya hazır.

Dünya burjuvazisinin bu meydan okuyuşuna KE seksiyonları, Bolşevik çalışmalarını kararlı, en geniş kapsamlı biçimde güçlendirerek cevap vermelidirler. Geniş yığınların devrimcileştirilmesine hız vermeli, emekçilerin sınıf mücadelesini aşağıdan birlik cephesi temeli üzerinde sürdürmeli ve yönetmeli, işçi sınıfını siyasal genel greve yöneltmeli, işçi sınıfının çoğunluğunu kazanmalı ve boyunduruk altındaki ulusları sosyalist dünya devrimi yoluna sokmalıdır.

34] BİRLİK CEPHESİ İÇİN (1933)

Hitler'in zaferinden ve KPD'ye ilk ağır darbelerin yönelmesinden sonra, Komintern genel çizgisini başlangıçta değiştirmedi, önceden olduğu gibi, gerek demokrasi ile faşizm arasında gerekse Sosyal Demokrasi ile Nasyonal-Sosyalizm arasında özde farklılık bulunmadığını iddia etti. 19 Şubat 1933'de sosyal-demokrat «Sosyalist İşçi Enternasyonali» Hitler'e karşı bir birlik cephesi çağrısıyla ortaya çıkınca, EKKİ de Mart 1933'de birlik cephesinden yana olduğunu açıkladı. Fakat EKKİ, yine de Sosyalist İşçi Enternasyonali ile üst düzeyde görüşmeler yapılmasını reddetti.

a) BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİNE!

Bunalım sürüyor. İşsizlik durmadan artıyor. Açlık ve sefalet durmadan yeni yeni işçi tabakalarını sarıyor. Sermaye-

nin saldırısı gitgide daha sert biçimler alıyor. Burjuvazi işçi sınıfının bellibaşlı siyasal ve ekonomik kazanımlarına karşı sefere çıkmaya hazırlanıyor. Faşist gericilik birbiri ardı ülkeleri ele geçiriyor. Almanya'da açık faşist diktatörlüğün kurulması, bütün ülkelerden milyonlarca işçinin önüne, acil olarak, burjuvazinin, öncelikle de işçi sınıfının bütün ekonomik ve siyasal kazanımlarını adım adım çekip alan ve işçi hareketini en vahşi terör yöntemleriyle bastırmaya çalışan Alman burjuvazisinin faşist saldırısına karşı birlik-mücadele cephesinin örgütlenmesinin zorunluluğu sorununu koydu.

Komünist ve sosyal-demokrat işçilerin mücadele-birlik cephesinin oluşması önünde ana engel, —bugün uluslararası proletaryayı sınıf düşmanının darbelerine terk etmiş bulunan— sosyalist partilerce güdülen, burjuvaziyle işbirliği politikasıydı ve şimdi de odur. «Ehveni şer» politikası diye bilinen burjuvaziyle işbirliği politikası, Almanya'da pratikte faşist gericiliğin zaferine yol açtı. Komünist Enternasyonal ve bütün ülkelerin komünist partileri sermayenin saldırısına, siyasal gericiliğe ve savaş tehdidine karşı sosyal-demokrat işçilerle birlikte mücadele etmek istediklerini defalarca ilan ettiler. Komünist partiler, işçi yığınlarının birlik cephesini sistemli biçimde baltalayan sosyal-demokrat parti önderlerine rağmen, komünist, sosyal-demokrat ve partisiz işçilerin ortak mücadelesinin örgütleyicisiydiler...

Şimdi, SAİ (Sosyalist İşçi Enternasyonali) Bürosu bu yılın 19 Şubatında, bu Enternasyonal'e üye sosyal-demokrat partilerin Almanya'daki faşist gericiliğe karşı komünistlerle bir birlik cephesi oluşturmaya hazır olduklarına ilişkin bir açıklama yaptı. Bu açıklama SAİ'nin ve sosyal-demokrat partilerin şimdiye kadarki bütün tavırlarıyla keskin bir çelişki içindedir. SAİ'nin şimdiye kadar izlediği bütün politika ve faaliyet, bir dizi ülkede ve her şeyden önce Almanya'da işçi yığınlarının birlik-mücadele cephesini örgütleme işini komünistlerin bizzat üstlendikleri bir anda SAİ Bürosunun yaptığı bu öneriye KE'nin ve komünist partilerinin inanmamasını haklı göstermektedir.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi, bu durumu gözardı ederek ve; Almanya işçi sınıfına saldıran, dünya gericiliğinin bütün güçlerini kapsayan faşizmi gözönünde tutarak, bütün komünist partilerini, sosyal-demokrat işçi yığınları ile sosyal-demokrat partiler aracılığıyla birlik-müca-

dele cephesini oluşturma yolunda bir denemeye daha girmeye çağırır. Bu denemeyi yaparken, EKKİ, işçi sınıfının sınıf mücadelesi temeli üzerinde yükselecek birlik cephesinin, sermayenin ve faşizmin saldırısını püskürteceğine ve her türlü kapitalist sömürünün kaçınılmaz yok oluşunu olağanüstü hızlandıracağına olan sarsılmaz inancını korur.

Koşulların özgünlüğü ve ayrı ayrı ülkelerde işçi sınıfının önünde duran somut mücadele görevlerinin farklılığı nedeniyle komünist ve sosyal-demokrat partiler arasında burjuvaziye karşı belirli eylemler için yapılacak anlaşmaların tek tek ülkeler çerçevesinde çok daha başarıyla yürütülebileceğini dikkate alarak, EKKİ, tek tek ülkelerin komünist partilerine, SAİ üyesi sosyal-demokrat partilerin merkez yönetimlerine, faşizme karşı ve sermayenin saldırısına karşı ortak eylemlere ilişkin öneriler götürmelerini öğütler. Fakat bu konuda bir anlaşmaya varan partiler arasındaki görüşmelere, ortak mücadelenin en temel önkoşulları esas alınarak girişilmelidir. Burjuvaziye karşı somut eylem programları olmaksızın partiler arasında varılan her anlaşma, işçi sınıfının çıkarlarına aykırıdır...

Komünistler uzun yıllar süren mücadeleleriyle kanıtladılar ki, onlar sözde değil eylemde, burjuvaziye karşı sınıf eylemlerinde, birlik cephesi uğruna mücadelenin en ön saflarında yer almışlardır ve alacaklardır.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nin sosyal-demokrat önderlerin birlik cephesinin yaratılması konusunda nasıl bir tutum takınacaklarına bakmaksızın, sosyal-demokrat ve partisiz işçilerin bütün engelleri aşacaklarına ve komünistlerle birlikte birlik cephesini, sözde değil eylemde oluşturacaklarına inancı tamdır. Tam da Alman faşizminin, Almanya'daki işçi hareketini ezip parçalamak amacıyla duyulmamış bir provokasyonu (Reichstag'ın kundaklanması, ayaklanmaya ilişkin sahte belgeler, v.b.) tezgâhladığı bugün, her işçi, sermayenin saldırısına faşist gericiliğe karşı verilen mücadele içindeki sınıfsal görevini kavramak zorundadır.

Kahrolsun faşist gericilik ve işçi sınıfına karşı uygulanan terör!

Proletaryanın birlik cephesi için!

Bütün ülkelerin işçileri, sermaye saldırısına ve faşizme karşı mücadelede birleşin!

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi

b) SADECE «AŞAĞIDAN» BİRLİK CEPHESİ

Mart 1933'de Sosyalist İşçi Enternasyonali, Komintern'i, II. Enternasyonal'le birlik cephesi oluşturmaya çok geç karar verdiği —ancak Mart başında [bk. Belge 34a]— için ve bundan sonra SAİ'nin yönetimine başvurmadığı için eleştirdi. Bunun üzerine Komintern eski suçlamaları tekrarladı ve sosyal-demokrat önderlerin «dalgalanan bayraklarıyla... açıkça faşist kampa» geçtiklerinden ve «mantıki olarak sosyal-faşizmden faşizme doğru son gelişme aşamalarını» kaydetmekte olduklarından söz etmeye başladı [**Inprekorr** Sayı 8/1933, s. 219]. EKKI'nin 1933 1 Mayıs çağrısında yine yalnızca «aşağıdan birlik cephesi»nin sözü geçiyordu. EKKİ üst düzeyde görüşmelere karşı çıkıyordu.

...Tüm dünya proleterleri!

1 Mayıs'ta, uluslararası proletaryanın bu dayanışma gününde, Alman sosyal-demokrasisinin ve II. Enternasyonal'in yeni muazzam ihaneti dolayısıyla, proletaryanın birliğinin ve uluslararası proletarya dayanışmasının gerçek örgütü olan Komünist Enternasyonal, sizlere seslenmekte ve işçi sınıfının devrimci birliğini bizzat kendinizin sağlamasını istemektedir. Bu birliğe giden yol, hangi partiye üye olduklarına bakılmaksızın bütün işçilerin, sermayenin saldırısına, faşizme ve emperyalist savaşa karşı oluşturacağı devrimci birlik cephesi temeli üstünde ortak mücadelesinden geçmektedir.

Komünist Enternasyonal, siz proleterleri, Almanya'daki faşist teröre karşı, Japon emperyalizminin Uzakdoğu'daki soygun seferine karşı, yeni emperyalist savaşların tezgahlanmasına karşı ve her şeyden önce de İngiliz «Diehard»ları ile onların çırakları, (başlarında MacDonald'ın bulunduğu ulusal-labouristler) tarafından örgütlenen, SSCB'ye yönelik savaş hazırlığına karşı kitle grevleriyle, gösterilerle, mitinglerle ve öteki protesto biçimleriyle, 1 Mayıs'da mücadele içinde birlik cephesini oluşturmaya çağırmaktadır.

Proleterler, 1 Mayıs'da işi bırakın, sokaklara çıkın, sermayenin saldırısına, faşizme ve savaşa karşı gösteriler yapın.

Erkek ve kadın işçiler!

Şu anda Wels ve Renaudel ile üst düzeyde görüşmeler

yapmağa değil, aşağıdan birlik cephesine ihtiyacımız var. II. Enternasyonal önderleri için üst düzeyde görüşmeler sadece, işçi sınıfının birlik cephesini geciktirme, önleme ve parçalama aracıdır. Yalnızca işçi yığınlarının kendi inisyatifi, onların etkin müdahalesi, ve onların gerçek bir işçi demokrasisi temeline dayanan denetimi, yalnızca aşağıdan birlik cephesi, uluslararası işçi hareketinin şu andaki, ana görevinin başarıyla yerine getirilmesini sağlayabilir. Yalnızca yığınların, bizzat yığınların Komünist Partisi önderliğinde verdiği mücadele, sosyal-demokrasinin, sermayenin gerici birlik cephesini sağlamlaştırma amacıyla işçilerden yararlanmasına son verebilir. Yalnızca proletarya mücadelesinin kitlesel cepphesi, tek tek ülkelerin sınırları ötesine taşacak, SSCB'nin kahraman proletaryasıyla, sosyalist insanın yüce davasıyla, ve Çin'deki Sovyetlerle birlik kuracak ve bütün uluslararası işçi sınıfının mücadele cephesi haline gelecektir. Proletaryanın gerçek uluslararası dayanışması, ancak bu yoldan kurulabilecek ve dünyada hiçbir güç, bu uluslararası cepheyi parçalamaya muktedir olamayacaktır...

Komünist Enternasyonal, bugün de bütün dünyanın milyonlarca işçisine açıkça bildirir ki, varolan tüm kapitalist sistemin zorla yıkılması için, proletarya diktatörlüğünün kurulması için mücadele verilmeksizin, işçi sınıfının gerçek birliği mümkün değildir. Alman sosyal-demokrasisinin iflası —bu, II. Enternasyonal'in yaydığı sosyalizme giden demokrasi yolu efsanesinin kanlı çöküşüdür. İşçiler, bilmelisiniz ki, sermayenin boyunduruğundan kurtulmak için proletarya devriminden, sosyalizme varmak için de proletarya diktatörlüğünden başka bir yol yoktur. İşçiler, Alman sosyal-demokrasisi 1918/19 yıllarındaki proletarya devrimini kana boğduğu için ve proletarya diktatörlüğü için verilen mücadeleyi ezdikten sonra, bütün gücünü burjuva diktatörlüğünü sağlamlaştırmağa harcadığı için, faşistlerin Almanya'da iktidara geldiğini unutmayın. İşçiler, siz burjuvazinin sosyal-demokrat ajanlarını aranızdan atmadığınız sürece, her yerde bunun böyle olacağını bilmelisiniz.

Proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü yolunda adım atan SSCB proletaryası, yalnızca o, bugün ne bir bunalım ne de işsizlik ile, ne bir ücret indirimi ne de köylülerin çöküşü ile ne bir ulusun ötekini ezmesi ne de uluslararası köleleştirme ve bağımlılık ile karşı karşıyadır. Sovyetler ül-

kesi, sosyalist fabrikalar ülkesi, kollektif ekonomi alanları ülkesi, muzaffer Beşyıllık Plan ülkesi, fethedilemeyen bir tabya olarak uluslararası faşizmin karşısında durmakta ve sosyalist inşanın başarıları aracılığıyla bütün dünyanın işçi sınıfını kapitalizme karşı harekete geçirmektedir. SSCB proletaryası, kapitalist ögeleri acımasızca bastırarak, sınıf olarak büyük köylülüğü tasfiye ederek, sınıfsız topluma doğru muzaffer biçimde yol almaktadır. Sovyetler Birliği emekçileri, günden güne, milyonlardan oluşan yığınların kavradığı canlı deneyler aracılığıyla sosyalist sistemin çökmekte olan kapitalist sistem karşısındaki üstünlüklerini göstermektedir.

Seçiminizi yapın öyleyse, işçiler!

Ya kapitalist kölelik — ya da proletarya devrimi!

Ya faşizm — ya da proletarya diktatörlüğü!

Ya kapitalizm — ya da sosyalizm!

Ya uluslararası proletarya dayanışması — ya da emperyalist savaş!

Ya sömürgelerin köleliği ve işçi sınıfının köleliği — ya da sömürge ulusların bağımsızlığı ve proletaryanın kurtuluşu!

Ve milyonlarca işçi seçimini çoktan yaptı.

Bu seçim yarın bütün dünyanın emekçilerince yapılacak.

Kahrolsun kapitalizm!!

Yaşasın proletarya devrimi!

Kahrolsun faşist diktatörlük!

Yaşasın proletarya diktatörlüğü!

Yaşasın komünizm!

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi

35] EKKİ PREZİDYUMU'NUN ALMANYA'DAKİ DURUM ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ (1933)

Reichstag yangını ve KPD'nin ezilip parçalanmasından sonra Komintern aşırı-sol çizgisini korudu. Hatta EKKİ Prezidyumu 1933 Nisan'ında KPD'nin, —kendi çöküşüne yolaçan— o ana kadarki çalışmalarını «onayladı». Hitler'in zaferini mümkün kılan etmenleri anlatırken —şüphesiz

birçok noktada doğruları belirterek—, EKKİ Prezidyumu, bunların arasında kendisinin ve KPD'nin izlediği politikaya değinmemektedir. **Prezidyum un bu konudaki görüşleri kısaca:**

Heckert yoldaşın Almanya'daki durum üstüne hazırladığı raporu aldıktan sonra EKKI Prezidyumu, başında Thälmann yoldaş bulunan Almanya Komünist Partisi'nin, Hitler Darbesine kadar ve bu darbe sırasında sürdürdüğü siyasal çizginin ve örgütsel politikanın bütünüyle doğru olduğunu saptamıştır.

Almanya'daki ekonomik ve siyasal durumun —bir yandan Komünist Partisi işçi sınıfı içinde muazzam bir güç haline gelmişti ve devrimci bunalım hızla olgunlaşıyordu, öbür yandan bizzat egemen sınıflar arasında derin karşıtlıklar bulunuyordu ve Papen ve Schleicher hükümeti biçimindeki faşist diktatörlük, komünizmin büyümesini durdurma ve gitgide keskinleşen ekonomik bunalımdan bir çıkış yolu bulma konusundaki yeteneksizliğini kanıtlamıştı— olağanüstü sertleşmesi karşısında, Alman burjuvazisi Faşist Hitler ve onun «Nasyonal-Sosyalist» partisine açık faşist diktatörlüğü yürütme görevini verdi.

Hitler'in zaferi ve «Nasyonal-Sosyalistlerin» iktidarı aşağıdaki koşullar sayesinde mümkün oldu:

1918 Kasım Devrimi sırasında proletarya çoğunluğunu arkasına almış bulunan Alman sosyal-demokrasisi, işçi sınıfını böldü ve (bir proletarya partisinin görev bilerek yapacağı üzere) devrimi, proletarya diktatörlüğü ve sosyalizme doğru ileri götürme yerine, burjuvazi ve Wilhelm generalleri ile ittifak kurarak devrimci kitlelerin ayaklanmasını bastırdı ve Almanya işçi sınıfı içinde derin bir bölünmenin yerleşmesine yolaçtı. Burjuvaziyle işbirliği ve «ehveni şer» taktiğinin alameti olarak burjuvaziyle ittifak halinde, II. Enternasyonal'i bütün olarak onaylayan Alman Sosyal-demokrasisi, devrimci harekete karşı yürüttüğü bu vahşi baskı politikasını ve işçi sınıfını bölme çizgisini son günlere kadar sürdürdü. Kızıl Cephe Savaşçıları Birliği'ni yasakladı, devrimci işçi örgütlerini yasakladı, işçi gösterilerini yasakladı, işçilerin üzerine ateş açtırdı, sermayenin saldırısına ve faşizme karşı yürütülen ekonomik ve siyasal grevleri dağıttı

ve karşı-devrimci burjuvazinin egemenliğini destekledi. Sosyal-demokrasi, işçi-kitle örgütlerinin önderliğini, yiyici bürokratik üst kademelerinin elinde yoğunlaştırdı. Devrimci işçileri bu örgütlerden attı ve işçi yığınlarının inisiyatifini kendi emrindeki merkezileştirilmiş işçi örgütleri ağıyla köreltti, sermayeye ve faşizme karşı direnmede gerekli olan mücadele yeteneğini yıprattı ve böylece saldırıya geçen faşist diktatörlüğe ve terörist faşist çetelere karşı kararlı bir savunma yürütülmesini önledi. Bu politika, yani devrimci yığınlara karşı mücadele, burjuvaziyle işbirliği ve «ehveni şer» taktiği örtüsü altında gericiliği destekleme politikası, bütün İkinci Enternasyonal'in ve Amsterdam Enternasyonali'nin, 1914'de başlayıp bugüne kadar süren politikasıdır.

«Demokratik» burjuva Weimar Cumhuriyeti, emperyalizm koşulları altında (ama özllikle emperyalist savaşta yenilmiş ve kapitalizmi, kapitalist sistemin genel bunalımınca derinden sarsılmış bir ülkede) burjuvazinin gerici bir diktatörlüğünden başka birşey olamazdı. İşçilerin yasa yapması, sosyal sigorta ve devrim yıllarında burjuvazinin işçilere vermek zorunda kaldığı diğer demokratik haklar, iktidara gelen sosyal-demokratlar, Merkez ve «demokratlar»dan oluşan Weimar Koalisyonu tarafından, işçilerin elinden yavaş yavaş alındı. Anayasa maddelerinin ve işçilerin kazanımlarının birbiri ardınca adım adım ortadan kaldırılması, bütün devlet aygıtının adım adım faşistleştirilmesi, Weimar Koalisyonunun ve Weimar Cumhuriyeti'nin değerini, genis yığınların gözünde hiçbir ciddi anlamının kalmamasına yol açacak ölçüde düşürdü.

Versailles sistemi Almanya'yı yağmaladı ve Alman emekçi yığınlarını, sadece Alman sermayesinin değil, onun tazminat ödemek zorunda olduğu yabancı sermayenin de dayanılmaz boyunduruğu altına soktu. Alman burjuvazisinin «yerli» boyunduruğu ile güçlenen Versailles boyunduruğu, proletaryanın geçim düzeyinin görülmemiş biçimde düşmesine ve köylülük ile kent küçük-burjuvazisinin de aynı türden sefaletine yol açtı, öyle ki, kapitalizmin genel bunalımını görmemiş olan ve yığınların şimdikine benzer bir sefaletine sahne olmayan savaş-öncesi Almanya'sını ideal olarak görme eğilimi köylülüğün ve kent küçük-burjuvazisinin bir bölümünde gitgide güçlendi. Bu nedenle, Versailles Anlaşmasıyla dış-politika alanında konan ulusal boyunduruğun ağır-

lığını artıran en büyük ekonomik bunalım anında, yine bununla bağlantılı olarak, sosyal-demokrasinin işlediği suç yüzünden işçi sınıfının bölünmüş bulunduğu ve kent küçük-burjuvaları ile köylü yığınlarını birlikte sürükleyebilecek güçte olmadığı bir anda —bu anda Alman milliyetçiliğinin ve şövenizmin fırtına gibi zincirlerinden boşanmasının zorunlu olduğu ve gerçekte de bunun sözkonusu olması ve burjuvazinin siyasal konumunu önemli ölçüde sağlamlaştırması ve en demagojik milliyetçi partiyi, «Nasyonal-Sosyalistler»in partisini üste çıkarması, kavranır şeylerdir.

Komünist işçiler sermayenin saldırısına ve faşizme karşı verilen mücadeleyi örgütlediler ve ona önderlik ettiler. Sosyal-demokrat işçilerin sermayeye karşı en küçük eylemlerini bile, böyle eylemlerin olduğu her yerde desteklediler. İşçi sınıfının devrimci birliğini yeniden kurma çabasının yol göstericiliğinde, faşizmin zaferinden çok önce, sosyal-demokrat örgütlere, burjuvazi ve uşağı faşistlere karşı mücadelede birlik cephesi kurmayı önerdiler. Fakat arkalarında Almanya işçi sınıfının çoğunluğu bulunan sosyal-demokrat işçiler —devrimci birlik cephesine karşı ve burjuvaziyle kurdukları gerici birlik cephesinden yana olan sosyal-demokrat önderlerince zaptedilerek— her defasında büyük çoğunluklarıyla komünistlerle birlikte cephesi kurmayı reddettiler ve böylece işçi sınıfının mücadelesini parçaladılar. Komünistler, burjuvaziye karşı, faşizme karşı işçi sınıfının devrimci birlik cephesi için çalışırken, sosyal-demokrasi, tersine, işçileri komünistlere karşı, komünist işçilere karşı burjuvaziyle gerici birlik cephesine yöneltti, fırsatını buldukları her zaman ve her yerde komünist örgütleri dağıttılar ve kovuşturmalara uğrattılar...

Bundan dolayı, Almanya'da faşist diktatörlüğün kurulması son tahlilde, sosyal-demokrasinin, Weimar Cumhuriyeti'nin bütün yaşadığı sürece izlediği burjuvaziyle işbirliği yapma politikasının sonucudur. Sosyal-demokrasi, Hitler'in «anayasaya uygun» yollardan iktidara gelmesine hiçbir biçimde karşı olmadığını açıkladı. Hitler'in iktidara gelmesinden sonra bile *Vorwärts*, 2 Şubatta, Hitler gibi bir insanın sosyal-demokrasisiz bir şansölye (başkakan —ç) olmak istemeyeceğini yazdı. Aynı şeyi Wels 23 Martta, Reichstag'daki konuşmasında, «Nasyonal-Sosyalistler»den önce sosyal demokratların büyük hizmetleri olduğunu, çünkü Hit-

ler'in sosyal-demokratların politikası sayesinde iktidara geldiğini söylerken ifade etti. Faşistleri bütünüyle destekleyen Leipart, Löbe ve öteki sosyal-demokrat önderler konusunda ise söylenecek söz yok. Komünistler, sosyal-demokratları sosyal-faşist diye nitelerken haklıydılar...

Faşizmin zaferinden sonraki anlık sükûnet, sadece geçici bir görüngüdür. Almanya'da devrimci yükseliş, faşist teröre rağmen kaçınılmaz olarak gelişecektir. Kitlelerin faşizme karşı yürüttüğü savunma zorunlu olarak yoğunlaşacaktır. Yığınların bütün demokratik hayallerini yok eden ve onları sosyal-demokrasinin etkisinden kurtaran faşist diktatörlüğün Almanya'da kuruluşu, Almanya'nın proletarya devrimine doğru gelişimini hızlandırıyor.

Hitler Hükümetinin ülkeyi bir felakete sürüklediğini yığınlara anlatmak komünistlerin görevi olmalıdır. Emekçi yığınların daha da büyük sefaletten ve daha da büyük yoksulluktan biricik kurtuluşunun, felaketin önlenmesinin biricik aracının proletarya devrimi ve proletarya diktatörlüğü olduğunu yığınlara her zamankinden daha büyük bir enerjiyle göstermek gereklidir bugün. Proletaryanın tüm güçlerinin kaynaşması ve sınıf düşmanlarına karşı sosyal-demokrat ve komünist işçilerin birlik cephesi oluşturması için mücadele edilmelidir. Partiyi sağlamlaştırmak ve proletaryanın bütün kitle örgütlerini güçlendirmek, yığınları tayin edici devrimci mücadelelere, silahlı ayaklanma yoluyla kapitalizmin yıkılmasına, faşist diktatörlüğün yıkılmasına hazırlamak gereklidir.

Yukarıdaki açıklamalardan hareketle, EKKİ Prezidyumu, Almanya Komünist Partisince öngörülen pratik çalışma programını onaylar.

36] HİTLER'İN ZAFERİ — KPD'NİN YENİLGİSİ DEĞİL (1933)

1933 sonlarında Komintern hâlâ, Hitler'in zaferinin işçi hareketinin yenilgisi olmadığını söylüyordu. Onbinlerce Alman komünisti kahramanca ve kararlı, illegal, fakat tecrit

olmuş durumda Hitler'e karşı savaşırken, ve binlercesi tutuklanır ve öldürülürken, yani yenilgi görmezlikten gelinemiyecek bir haldeyken, EKKI, bu gerçeklerin dile getirilmesini «sosyal-faşist şamata» diye adlandırıyordu.

...Partilerimiz için şu anda temel oportünist tehlike, devrimci perspektifin yitirilmesi, devrimci bunalımın olgunlaşmasının küçümsenmesidir. Bu küçümsemenin kökeni, devrimci bunalımın olgunlaşmasındaki ikili nitelikte; bugün sadece devrim güçlerinin büyümeyip, karşı-devrimin de güçlerini ateşli biçimde harekete geçirmesinde yatmaktadır. İşçileri ürkütmek ve onların mücadele isteğini felce uğratmak için, sosyal-demokrasi, tam da bu nokta üzerinde spekülasyon yapmaktadır.

Partimiz, Hitler'in iktidara geçmesinden sonra Almanya'daki durumu değerlendirirken, Alman proletaryasının, sosyal-demokrasinin ihanetinin sonucunda geçici bir geri çekilmeye zorlandığını ve şimdi Almanya'da yeni bir devrimci yükselişin başladığını söylemişti. Bütün sosyal-demokrat partiler ittifak halinde, bu perspektifi bozmağa çalışıyor ve Alman proletaryasının yenildiğini, Almanya'da bir «faşizm ve gericilik dönemi»nin başladığını söylüyorlar.

Sosyal - faşistlerin ve troçkistlerin bu karşı - devrimci manevrası partimizin oportünist öğelerinde derhal yankı buldu başka türlüsü de beklenemezdi. Alman proletaryasının yenilmiş olmadığını, onun partisinin görev başında bulunduğunu, Alman devriminin yaşamağa devam ettiğini kahramarca mücadelesiyle eylem içinde kanıtlayan KPD'de, bu yankı kendini en az ve çok önemsiz bir ölçüde duyuruyor. «Korkunç yenilgi» üzerine kopartılan sosyal-demokrat şamata, parti içinde yalnızca o küçük ve kitlelerden kopuk Remmele-Neumann muhalefet gurupçuğunu yanına çekebildi...

Aralık 1933'te toplanan EKKI'nin XIII. Plenumuna, Otto Kuusinen, «Faşizm, Savaş Tehditi ve Komünist Partilerin Görevleri» üzerine bir rapor sundu. Bu Plenum'un tezlerinde, faşizmin köklü bir değerlendirmesi yapıldı. Bu değerlendirme o günden bu yana klasik faşizm tanımı olarak kabul edilir. Bu tezlerin, faşizmi niteleyen I. Bölümü buraya aktarıldı. Tezlerin II. Bölümünde «Yeni Dünya Savaşı Yolunda Emperyalist Hazırlıklar» ele alınmakta III. Bölümde ise «Komünist Partilerin Görevleri»ne değinilmektedir. Bu bölümün C kesiminin «Sosyal Demokrasiye Karşı Aşağıdan Birlik Cephesi İçin İleri» başlığını taşıması ilginçtir. Sözkonusu Plenumda Komintern önderlerinden Knorin, «Faşizm, Sosyal-Demokrasi ve Komünistler» konulu konuşmasına şu iddiayla başlamaktaydı: «Durum analizimiz doğru, taktiğimiz doğrudur. Komünist Enternasyonal'in VI. Kongresinden (1928) buyana geçen beş yılın olaylarına bir bakış bunu gösterir» (**Komünist Enternasyonal**, 20.1.1934, s. 169). Knorin, bu çizgiye uygun olarak, hâlâ «komünizmin en kötü düşmanı» olan «sol sosyal-demokrasi»den söz ediyordu. Hitler'in iktidarı ele geçirmesinden yaklaşık bir yıl kadar sonra, da Komintern aşırı-sol politikasına sıkı sıkıya bağlı kalmıştı ,oysa bu politikanın yıkıcı etkileri Almanya'da açıkca görülmekteydi.

...I. *Faşizm ve Devrimci Bunalımın Olgunlaşması*

1. Faşizm, finans-kapitalin en gerici, en şövenist ve en emperyalist öğelerinin açık terörist diktatörlüğüdür.

Faşizm, tekelci sermayeye küçük burjuvazi arasında kitle tabanı sağlamağa çalışır ve bu amaçla çalkantı içinde bocalayan köylülere, zanaatçılara, hizmetlilere, memurlara ve özellikle büyük kentlerdeki sınıfsızlaşmış öğelere yönelir. İşçi sınıfı içine sızmağa da çaba gösterir.

Faşizmin büyümesi ve Almanya ile bir dizi kapitalist diğer ülkede iktidarı ele geçirmesi şu anlama gelir:

a) Devrimci bunalım ve yığınların sermayenin egemenliğine karşı isyanları büyümektedir;

b) Kapitalistler artık diktatörlüklerini eski parlamentarizm ve genelde burjuva demokrasisi yöntemleriyle sürdürebilecek durumda değildirler;

c) Dahası, parlamentarizm yöntemleri ve genelde burjuva demokrasisi, kapitalistler için hem iç politikada (proletaryaya karşı mücadele) hem de dış politikada (dünyanın emperyalistçe yeniden-paylaşılması uğruna savaş) bir ayakbağı durumuna gelmiştir;

d) Bunların sonucu olarak sermaye, ülke içinde açık, terörist diktatörlüğe, dış politikada da, emperyalist savaşlar için dolaysız bir hazırlık anlamına gelen sınırsız bir şövenizme geçmek zorunda kalmıştır.

Burjuva demokrasisinin bağrından yetişen faşizmi, kapitalistler, kapitalizmin çökmekten kurtarılmasını sağlayacak bir araç olarak görmektedirler. Salt işçileri kandırmak ve silahsızlandırmak amacıyla sosyal-demokrasi, burjuva demokrasisinin faşistleştirildiğini yadsımakta ve demokrasi ülkelerini faşist diktatörlük ülkelerinin karşısına koymaktadır. Ama öte yandan faşist diktatörlük bütün ülkelerde burjuva diktatörlüğünün kaçınılmaz bir evresini de oluşturmamaktadır. Faşizmin püskürtülmesi imkânı, mücadele eden proletaryanın gücüne bağlıdır ki, bu güçler genellikle sosyal - demokrasinin parçalayıcı etkileri sonucunda felçedilmektedir.

2. Sosyal-demokrasi dahil bütün burjuva partilerinin izlediği ve burjuva diktatörlüğünün faşistleştirilmesine yönelik genel çizgi gerçekleştirilirken, sözkonusu burjuva partileri arasında, faşistleştirmenin biçim ve yöntemleri üzerine görüş ayrılıklarının doğması kaçınılmazdır. Pratikte proletaryaya karşı polis zorunun her türlü biçimini kullanmaktan çekinmeyen sosyal-demokrasi gibi tek tek burjuva grupları, burjuva diktatörlüğünün faşistleştirilmesi sırasında parlamenter biçimlerin korunmasından yanadırlar. Faşistler ise, burjuva demokrasisinin bu eski, sarsılmış biçimlerinin bütünüyle ya da kısmen ortadan kaldırılmasını; faşistleştirmenin, açık faşist diktatörlüğün kurulmasıyla, hem polisin şiddet kullanımıyla hem de faşist çetelerin terörünün yaygınlaştırılmasıyla gerçekleştirilmesini savunurlar. Faşizm iktidarı aldıktan sonra öteki burjuva partilerini bastırır, parçalar, dağıtır (örneğin Polonya) veya tasfiye eder (Almanya, İtalya). Faşizm bu siyasal tekel kurma çabasıyla egemen sınıfların

safları arasında, faşistleşmekte olan burjuvazinin içsel çelişkilerinden doğan anlaşmazlıkları ve çekişmeleri çoğaltır.

3. Almanya'da faşist diktatörlüğün kurulması, Alman sosyal-demokrasisinin yüzünü bütün dünya önünde açığa çıkarttı. 1918'deki proletarya devriminin kanlı biçimde bastırılmasından başlayıp, bütün koalisyon hükümetlerinden, devrimci işçilere karşı polisin güttüğü kan davasından, «ehveni şer» diye Hindenburg'a oy vermekten geçerek faşist Hitler çeteleriyle işbirliğini amaçlayan o alçakça flörte varan kesiksiz bir ihanetler ve grev kırıcılıkları zinciri —işte Alman sosyal-demokrasisinin, II. Enternasyonalin önder partisinin hizmet belgesi.

Alman sosyal-demokrasisi, kendi ayak izlerine basarak yürüyen bütün II. Enternasyonal partilerinin bayraktarıydı. Proletaryanın devrimci birliğine ve Sovyetler Birliği'ne karşı mücadele etmekle ve işçi sınıfını bölerek, kapitalizmin ömrünü uzatmada burjuvaziye yardımcı olmakla, sosyal-demokrasi, faşist diktatörlük ülkelerinde de burjuvazinin temel toplumsal dayanağı olma rolünü oynamayı sürdürüyor. Fakat çoğu ülkede sosyal-demokrasi çözülme sürecinde. Sosyal-demokrat işçilerin radikalleşmeleri, sosyal-faşist üst kademelerdeki çatışmaları güçlendiriyor. Açıkça neo-faşist gruplar oluşuyor, yeni bir 2,5. Enternasyonal oluşturmağa çalışan «sol» parçalar kopup ayrılıyor.

Karşı-devrimci burjuvazinin uşağı Troçki, acınası dümenleriyle bir IV. Enternasyonal yaratmaya ve Sovyet düşmanı iftiralar yayarak sosyal-demokrat işçilerin komünizm safına geçmesini önlemeye çalışıyor.

Emperyalist ülkeler arasındaki çok şiddetli antagonizma nedeniyle sosyal-demokrasinin uluslararası örgütü dağılıyor. II. Enternasyonal'in bunalımı bir gerçek.

4. Finans oligarşisinin bunalımı aşma amacı güden ekonomik politikası (işçi ve köylülerin sömürülmesi, kapitalistlerin ve toprak sahiplerinin desteklenmesi), kapitalizmin istikrarını yeniden sağlayamıyor tersine kapitalist ekonomi mekanizmasının daha fazla dağılmasına yol açıyor (para sisteminin, bütçenin örgütsüzleşmesi, devletlerin iflas etmesi, tarım bunalımının daha da derinleşmesi), kapitalizmin temel çelişkilerinin olağanüstü çapta derinleşmesine neden oluyor.

Bu durumda bütün kapitalist devletler savaş üretimini hiçbir zaman görülmemiş ölçülerde geliştiriyor ve sanayiin

bütün dallarını ve hattâ tarımı bile savaşın ihtiyaçlarına uyduruyorlar. Böylece yok etme ve yıkım araçları için yaratılan «talep», son yıllarda, açık enflasyonla (Birleşik Devletler, İngiltere, Japonya), aşırı-dampingle (Japonya) ve gizli enflasyonla (Almanya) bağlantılı olarak, bir dizi ülkede, bazı sanayi dallarında (özellikle demir ve Gelbmetall sanayiinde, kimya ve tekstil sanayilerinde) bir üretim artışına neden oldu. Fakat üretimin bu gibi üretken-olmayan amaçlara yöneltilmesine ve üretimin enflasyon temeli üzerinde sağladığı bu türden spekülatif sıçramalara bir durgunluk veya başka bir dizi sanayi dalındaki (makine yapımı, inşaat sanayii birçok kitlesel ihtiyaç maddesinin üretimi) üretimin düşüşü eşlik eder ve bunlar (üretken-olmayan amaçlara yönelme ve spekülatif sıçramalar —ç) sürecin ilerki aşamalarında zorunlu olarak devlet maliyesinin daha da örgütsüzleşmesine ve kapitalizmin genel bunalımının daha da sertleşmesine yol açarlar.

Dış pazarlar ve sömürge pazarları için sürdürülen amansız mücadele, şimdiden, adeta bir uluslararası ekonomik savaş biçimini almıştır.

5. Bu yüzden, dünyanın şimdiki durumu konusunda, kapitalizm konumunu sağlamlaştırmayı başardığı ve genel bunalımı aşma yolunda olduğu gibi sosyal-demokratça değerlendirmeler sunmak bütünüyle yanlıştır. Devrimci bunalımdan kısmi istikrara geçilirken ortaya çıkan, kapitalist devletlerin faşistleştirilmesi doğrultusundaki ilk dalgadan farklı olarak, bugün, kapitalist istikrar sona ererken, kapitalist dünya devrimci bunalıma geçiyor; bu da faşizmin ve dünya emekçilerinin devrimci hareketinin önünde yeni bir perspektif açıyor.

Burjuvazi devrimci hareketi ezmek için en vahşi terörü uygulasa bile, kapitalizm sarsıldığı bir sırada emekçilerin en ileri tabakalarını uzun süre ürkütemez ve aktif eylemlere girişmelerini önleyemez; sosyal-demokrasiyi izleyen işçilerin bile çoğunluğunda bu terörün uyandırdığı öfke, onları komünist ajitasyon ve propaganda için daha duyarlı kılmaktadır. Burjuvazi, sıkı sıkıya biraraya toplaşmış bir iktidar gücü *(Macht)* yaratmak için, yerinde pek sağlam duramayan, faşist türden bir diktatörlüğü reorganize ediyorsa, günümüzün ilişkileri içersinde bu, sadece onun sınıf terörünün şiddetlenmesine değil, onun iktidar gücünün örgütsüzleş-

mesine yol açacak ögelerin de güçlenmesine neden olmaktadır: geniş yığınların gözünde burjuva yasallığının otoritesinin kırılması, burjuvazi kampında iç sürtüşmelerin büyümesi ve onun temel toplumsal dayanağının, sosyal-demokrasinin çözülmesi. Burjuvazi, nihayet, saldırgan bir savaş politikasıyla dış-politik durumunu güçlendirmeye çaba harcarken, uluslararası çelişkileri ve kapitalizm için bunlardan doğan tehlikeleri de olağanüstü artırıyor.

6. Bu nedenle eğer biz kapitalist dünyada devrimci bunalımın hızla olgunlaşması yönündeki nesnel eğilimleri görmeseydik, bu, sağ-oportünist bir yanlış olurdu. Fakat bu, hem ekonomik hem de siyasal eğilimlerin varlığı ve etkileri, devrimci gelişimin karşı-etkide bulunan güçlerle karşılaşmadan, kendiliğinden ve engellenmeksizin yükseleceği anlamına gelmez hiç bir zaman. Devrimci gelişim, burjuvazinin faşist gazabı tarafından hem güçleştirilmekte hem de hızlandırılmaktadır. İflas etmiş kapitalizmin ne kadar çabuk yıkılacağı, işçi sınıfı çoğunluğunun mücadeleye ne derece istekli olduğuna, sosyal-demokrasinin kitlesel etkisini ortadan kaldırma yolunda komünist partilerin başarılı bir çalışma yürütüp yürütmediklerine bağlıdır.

Şimdiki durumda, antagonist sınıf güçleri arasındaki muazzam gerilime bakılırsa, devrimci kitle hareketinin büyümesi, ayrı ayrı kapitalist ülkelerde, eskisinden de süreksiz ve farklı bir nitelik taşıyacaktır. Çin'de —savaş, istila ve devrim. Japonya'da —devrim güçlerinin büyümesi ve büyük sınıfsal çatışmalar öncesinde askeri —faşist güçlerin seferber edilmesi. İspanya'da —devrimin karşı-devrimle kavgası. Birleşik Devletler'de —işçilerin kitle grevi dalgası ve burjuvazinin bunalımdan çıkış programına karşı çiftçilerin isyanı. Almanya'da şu anda proletaryanın devrimci kini daha az açık biçimlerde olmakla birlikte artıyor; orada yığınların içinde muazzam bir devrimci enerji birikiyor ve yeni devrimci yükseliş şimdilerde başlamak üzere. Almanya'daki durumun gerginliği komşu ülkelerdeki, Çekoslovakya'daki, Avusturya'daki, Baltık ülkelerindeki, İskandinav ülkelerindeki, Hollanda'daki, Belçika'daki, İsviçre'deki sınıf ilişkilerini olağanüstü sertleştiriyor. Polonya'da —işçilerin kitlesel grevleri, Polonya köyünde bunlara eşlik eden devrimci eylemler. Bulgaristan'da işçi sınıfının çoğunluğu teröre rağmen karar-

lı biçimde Komünist Partisini izliyor. Romanya'da— demiryolcuların büyük grevi, barikat savaşları.

Dünya proletaryasının kalesi, son ekonomik güçlükleri de aşan ve emekçi yığınların refahını yeni ve daha yüksek bir düzeye çıkartan, Sovyetlerin görkemli ülkesi, muzaffer işçi sınıfının ülkesi, sosyalizm yönünde kazandığı muazzam zaferlerle aynı zamanda bütün ülkelerin emekçilerine de mücadeleleri içinde canlılık veriyor.

Kapitalizmin temel direkleri, kendi derin çözümsüz bunalımının sonucu olarak şimdiden yıkılıyor. Dünya ekonomik bunalımı kapitalizmin genel bunalımı ile iyice içiçe geçti ve kapitalist dünyanın bütün temel çelişkilerini öylesine keskinleştirdi ki, heran, ekonomik bunalımın devrimci bunalıma dönüşmesi anlamına gelecek ani bir dönüş meydana gelebilir. Uluslararası proletaryanın önünde kapitalist dünyanın bu bunalımını proletarya devriminin zaferine dönüştürme gibi büyük bir görev durmaktadır...

38] PYATNİTZKİ: KOMİNTERN'İN ONBEŞ YILI (1934)

1934 Mayısında Komintern'in onbeşinci kuruluş yıldönümü kutlandı. Komintern'in önde gelen yöneticilerinden biri olan Pyatnitzki, bu vesileyle bir makale yayınladı; bu makalede Komintern ile II. Enternasyonal arasındaki temel farklılıklar ortaya konuyordu.

...Komünist Enternasyonal iflas etmiş II. Enternasyonal'in yıkıntıları üzerinde yaratıldı. Bazı ülkelerde komünist partileri daha kuruluş halindeydi (KPD - Spartaküs Birliği, Avusturya KP ve diğerleri). Sol radikal partiler, Polonya ve Letonya Sosyal Demokrat Partisi ile Bulgar «Tesnjaki» («Darlar») Partisi Komintern'e bütün halinde katıldılar ve oluşturulmasına katkıda bulundular. İşçi yığınlarının ve kendi üyelerinin baskısıyla, sosyal-demokrat partiler bazı ülkelerde (Fransa, Çekoslovakya, Alman Bağımsız Sosyal Demokrasisi) parti kongrelerinde alınan kararlarla III. Enternasyonal'e bağlandılar; başka bazı ülkelerde ise, devrimci

öğelerin yeni oluşan komünist partilerine geçmesini önlemek amacıyla, Komünist Enternasyonal'e katılma konusunda görüşmeler yürüttüler.

Kapitalizmin nisbi istikrar kazanma döneminde, dünya ülkelerinin çoğunda (63 ülkede) komünist partiler ortaya çıktı ve güçlendi ve temelde Bolşevizmin program, taktik ve örgütsel ilkelerini kendilerine malettiler.

Kapitalizmin kısmi istikrarının sarsıldığı, sona erdiği dönemde ve nihayet, dünyanın yeni bir devrimler ve savaşlar dönemine doğrudan geçtiği bir zamanda, Komünist Enternasyonal, kapitalist ülkelerde yığın partileri haline gelmiş, devrimci deneyler toplamış ve çelişkilerin keskinleştiği şu anda «sınıfa karşı sınıf» politikasını uygulamaya başlamış olan partileri birleştirmektedir.

Lenin'in önderliği altındaki partimizin inisiyatifiyle yaratılmış bulunan ve son on yıldır Stalin yoldaşın önderliği altında çalışan Komintern, onbeş yıllık varoluşu içinde bir dizi kazanım elde etmiştir.

1. İşçi hareketi tarihinde ilk olarak, tek önderliğe, Marksist-Leninist programa, Marksist-Leninist taktik ve örgüte sahip, kapalı, merkezileşmiş bir dünya partisi yaratılmıştır; Komintern'in taktik direktiflerini ve ilkelerini sadece görünürde kabul etmeyip, dünyanın hemen tüm ülkelerinde bunları sözkonusu ülkenin somut koşullarına uygun tarzda hayata geçirmeye çalışan ulusal seksiyonların temelini oluşturduğu bir parti.

2. KE seksiyonları bugün her zamankinden daha fazla birlik ve bütünlük içersinde. İki cephede verilen savaş —«sol» safsatalara ve sağ oportünizme karşı— sırasında bunlar, fraksiyon ve grupları tasfiye etmeyi başardılar ve parti düşmanı ögeleri daha doğmadan boğmayı, yüzlerini açığa çıkarmayı ve bertaraf etmeyi öğrendiler. Bu konuda karakterize edici bir örnek kısa zaman önce KPÇ'de görüldü (Cekoslovakya). KPÇ MK üyesi Guttmann, önemli sorunlarda oportünist bir çizgiyi savunduğu için parti merkez organı *Rude Pravo* redaktörlüğü görevinden alındı. MK'nın bu kararına karşı Guttmann, bir fraksiyon oluşturmayı denedi, parti örgütlerine ve komünist fraksiyonlara bir memorandum, Troçkistlerin KPÇ ve Komintern'e yönelttikleri iftiralarla dolu bir platform önerisi gönderdi. Guttmann'ın memorandumu parti örgütlerinde tartışıldı ve tek bir ağızdan

reddedildi, ve kendisini önder olarak gören Guttmann, hiç tereddütsüz partiden atıldı. Tek bir parti üyesi bile bu döneğe eşlik etmedi.

3. Burjuvazinin, sosyal-demokrat partilerin ve sendika bürokratlarının komünistlere karşı yürüttükleri acımasız mücadeleye (KE'nin kırk seksiyonu yasadışı durumda, sekizi yarı-yasal ve yalnız onaltı veya daha az sayıda KE seksiyonu yasal varlık sahibi; bunlara SBKP ve kısmen —sovyet bölgelerinde— Çin KP dahil değil) rağmen, bütün ülkelerde KE seksiyonlarının işçiler üzerindeki etkileri artıyor. Devrimci işçilerin gittikçe daha geniş tabakaları, yalnız ve yalnız komünist partilerin, emekçilerin günlük çıkarlarını savunduğuna, sadece onların, proletaryanın tarihi görevini yerine getirme —burjuvazinin devrilmesi, sosyalizmin zaferi— mücadelesinde ona önderlik edebilecek yetenekte olduklarına inanıyor.

4. Emperyalist savaş sorununa ilişkin olarak, KE seksiyonlarında, en önemli ve en temel noktada, yani her şeyden önce kendi emperyalizmine karşı mücadele verilmesi zorunluluğunun bilinmesinde, tam bir berraklık ve tek seslilik egemen. Fakat 1914'de II. Enternasyonal'in çöküşüne yol açan, işte yine bu emperyalist savaş sorunuydu; ve bu sorun, bugün de aynı şeye yol açmaktadır, çünkü sosyal-demokrat partiler şu anlarda kendi emperyalistlerinin çıkarlarına göre açıkça gruplaşmaya başlamışlardır. Halen savaşmakta olan ülkelerde (Japonya, Çin, Bolivya, Paraguay, Kolombiya, Peru) komünist partiler emperyalist savaşa karşı mücadele sorununda doğru Leninist tavır aldılar ve aralarından en güçlüleri —Çin ve Japonya KP— bu doğru politikayı aktif biçimde ve özveriyle yürütüyor.

5. Savaş-öncesi dönemdeki sosyal-demokrat partilerden farklı olarak KE seksiyonları, sadece sömürge ve yarı-sömürge ülkelerin (Çin) değil, Avrupa ve Amerika'daki büyük kapitalist ülkelerin köylülüğü arasında da çalışmaya başladılar. Bu çalışma henüz tam anlamıyla geliştirilmiş olmaktan hayli uzak, ama bu alanda ilk adımlar atılmış durumda (Bulgaristan, Polonya, İspanya, ABD, Fransa ve başka birçokları).

6. II. Enternasyonal'den farklı olarak KE seksiyonları sadece kapitalist ve bağımlı ülkelerde değil, hemen tüm sömürgelerde de örgütlenmiş durumda; ve II. Enternasyonal

partilerinin aksine, bu seksiyonlar ulusal sorun ve sömürgeler sorununda burjuvaca değil Marksist-Leninistçe bir politika yürütüyorlar.

7. Komünist partiler, sosyalizmin SSCB'deki zaferlerinin popülerleştirilmesi yolunda sistemli çaba harcıyorlar, bununla birlikte, komünistlerin yığınlarla bağlantılarının yetersizliği sonucunda bu çalışma, Sovyetler Birliği'ni aktif olarak desteklemeleri için kazanılabilecek olan bütün emekçi tabakalarını kapsamaktan bir hayli uzaktır. Komünistler. sosyal-demokrasinin ve bilindiği gibi Sovyet düşmanı iftiraların başlıca imalatçısı olan karşı-devrimci Troçkizmin yalanlarını ve provokasyonlarını her defasında püskürtebilmekten de hayli uzaklar.

8. Dünyanın bütün ülkelerinde KE seksiyonları, emperyalist savaş ve Sovyetler Birliği'ne saldırı hazırlıklarına karşı, Japonya'nın Çin'de sürdürdüğü soygun savaşına ve Kuomintang'ın Sovyet Çin'ine karşı saldırısına emperyalistlerin katılmasına karşı, Almanya ve başka ülkelerdeki faşizme karşı kitlesel kampanyalar yürütüyorlar.

9. Birçok komünist parti, II. Enternasyonal partilerinden farklı olarak, kara ordusu ve donanma içinde siyasal bilinçlendirme çalışmaları yapıyor.

10. Komintern seksiyonları bağımsız olarak sadece grev ve gösteriler yönetmiş ve yönetiyor değillerdir, bunlardan çoğu barikat savaşları da örgütlüyor ve barikat savaşlarına katılıyor.

11. Nihayet, (henüz bütün seksiyonlarda aynı oranda olmasa da) sadece komünist çalışma isteğine sahip olmakla kalmayıp, bu çalışmayı gerçekten yapan, ve bütün güçlüklere ve en amansız teröre rağmen, cinayet ve işkencelere rağmen bunu gerçekten başaran, eğitilmiş, çok sayıda kadro oluşturuldu...

39] BELA KUN: AVUSTURYA'DA ŞUBAT MÜCADELELERİ (1934)

Sosyalistlerle gerici Avusturya hükümeti arasında patlak veren Şubat Mücadeleleri, küçük Avusturya Komünist Partisi'nin pek bir etkiye sahip bulunmamasına rağmen Komintern'i işin içine karıştırdı. Bela Kun bu mücadeleler üzerine bir broşür yazdı. Broşürün 1. bölümü şöyle:

Son Değil — Başlangıç

Avusturya işçileri 12 Şubat 1934'de elde silah ayaklandı. Onbinlerce proleter —erkekler ve kadınlar, yaşlılar ve gençler, evet hattâ çocuklar— o biricik haklı savaşı, köleleştirilmişlerin kendilerini ezenlere karşı, faşizme karşı içsavaşını sınırsız bir kahramanlıkla sürdürdüler. Ayaklanmacıların faşist karşı-devrimin silahlı kuvvetleriyle savaşları beş gün sürdü. Egemen burjuvazi bütün silahlı güçlerini ayaklanmacılara karşı harekete geçirdi: paralı askerler ordusu ve polis sürüsü, jandarma ve faşist çeteler. Savaşta bütün silah türlerini kullandı: tüfekler, makineli tüfekler, zırhlı arabalar ve uçaklar, havan topları, sahra ve obüs topları.

Avusturya proleterleri, ancak geleceğin sahibi olan bir sınıfın üyelerinde bulunabilecek bir kahramanlıkla dövüştüler.

Avusturya'daki burjuvazi, onun faşist çeteleri, ayaklanmanın ezildiği savaş alanında, son yaşama gücünü ancak vahşi faşist terörde bulabilen bir sınıfın yapabileceği gibi, kanlı cümbüşler yapıyorlar.

İşçiler, özverili, kanlı mücadelelere, merkezi siyasal ve askeri önderlikten yoksun biçimde giriştiler. Başlarını sosyal-demokrasinin fikri kölelik bataklığından kaldırıp da faşistlere karşı silaha sarıldıklarında, onlar, bir yolu terk ederek ötekine adım atttlar. Terk ettikleri yol, onlara onyıllardır kendilerini barışçıl araçlarla bu yoldan sosyalizme götürececeğini vaadeden sosyal-demokrasinin yoluydu. Şimdi adım attıkları öteki yol ise, proletaryanın, Bolşevik partisinin önderliğinde, yerkürenin altıda birinde —Sovyetler Birliği'nde— gerçekten sosyalizme eriştiği silahlı ayaklanma yoludur.

Yine de Avusturya'daki Şubat Mücadelelerine ilişkin olarak ayaklanma ve ayaklanmacılardan söz ediyorsak, bu ancak sınırlı bir anlam taşımaktadır. Şubat Mücadelelerini bizim sunuşumuz da göstermektedir ki, burada, devrimci komünist partisinin önderliğindeki proletaryanın, silahlı mücadeleyi, iktidarı almaya yönelik berrak sloganlarla, burjuva devlet iktidarının yıkılmasına ve proletarya diktatörlüğünün kurulmasına yönelik görevlerini açıkça koyarak hazırladığı ve yürüttüğü türden bir ayaklanma sözkonusu değildir. Avusturya proletaryasının kahramanca savaşları —kahramanlık bu noktada hiçbir şeyi değiştirmez— sadece askeri yönden değil, siyasal yönden de burjuvazinin zor kullanımına karşı savunmaya dayalı bir direncin ifadesiydi. İşçiler, bir şeye karşı savunma amacıyla silahlara sarıldılar. Hiçbir önkayıt ileri sürülmeksizin silahlı ayaklanma olarak nitelenecek bir işçi sınıfı başkaldırısı, devrimci bir işçi partisince berrak hedefler konarak kitleler içinde hazırlanmış bulunmalıdır.

Avusturya sosyal-demokrasisi, silahlı ayaklanmanın partisi değildir, o baştan beri silahlı başkaldırıya ihanetin, onu sabote etmenin partisiydi. Bu durumda ayaklanma ve ayaklanmacılar deyimini sınırlı bir anlamda, yani sadece Avusturya işçilerinin eylemlerinin geniş çaplı silahlı mücadeleler biçimini aldığı anlamında kullanıyoruz.

İşçi sınıfının zaferinin en önemli önkoşullarından biri bu mücadeleler içinde yaratıldı ve yaratılıyor. Sosyal-demokrasinin, Avusturya işçilerinin ezici çoğunluğunu bağladığı fikri zincirler, ayaklanmanın ateşiyle kırıldı ve parçalandı. Viyana, Linz, Steyr, Burck/Mur ve onurlu ayaklanmanın başka merkezlerinde meydan savaşları vermiş olan işçi sınıfını, yeni adım attığı devrimci mücadele yolundan artık hiçbir faşist çete saptıramaz.

Yenilen işçi sınıfı değildi. Proletarya sosval-demokrasiye karşı büyük bir siyasal zafer kazandı.

Bu zafer, burjuvaziye karşı nihai zaferin başlangıcıdır, çünkü Avusturya işçileri bu mücadeleler içersinde, elde silah sadece o büyük işlerine, yani koşulların değiştirilmesi işine başlamakla kalmayıp, iktidarı, siyasal egemenliği alabilecek yeteneğe erişmeleri açısından en önemli önkoşul olan, bizzat kendilerini değiştirme işine de girişmiş oldular.

Bu nedenle, bastırılan ayaklanma, bir son değil, bir başlangıçtır.

40] VII. DÜNYA KONGRESİ KOMİNTERN ÇİZGİSİNİ ONAYLIYOR (1935)

VII. Dünya Kongresi (Temmuz-Ağustos 1935) Komintern'in resmî çizgisi olarak bir birlik cephesi ve halk cephesi politikası ilanında bulundu, sonuç bildirisinde daha önceki birkaç «birlik cephesi önerisi»nden söz etti, fakat Komintern seksiyonlarının o zamanki «sekter tutumlarını» da eleştirdi. Seksiyonların Komintern yönetimince yönetilmesi konusunda kapanışta sözü edilen «yeni yöntemler», Komintern'in dağıtılması yolunda bir ilk adım olarak görülebilir.

1. Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi *EKKI'nin siyasal çizgisini ve pratik faaliyetini onaylar.*

2. Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi, EKKİ'nin Mart 1933'de, Ekim 1934'de ve Nisan 1935'de, II. Enternasyonal'in ülke seksiyonlarına ve yönetimine, faşizme, sermayenin saldırısına ve savaşa karşı mücadelede eylem birliği önerileri iletmesini onaylar. Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi, bütün bu önerilerin, işçi sınıfı çıkarlarına aykırı olarak II. Enternasyonal Yürütme'si ve seksiyonlarının çoğunluğunca reddedilmiş olmasından duyduğu üzüntüyü ifade eder, bir dizi sosyal-demokrat örgüt gibi sosyal-demokrat işçilerin de komünistlerle elele faşizme karşı ve emekçi yığınların çıkarları için mücadele vermesi olgusunun tarihi önemine işaret eder ve EKKİ ile KE'ye üye bütün partileri, bundan sonra, her yolu deneyerek, *gerek ülkeler çapında gerekse uluslararası ölçekte birlik cephesinin oluşturulması için çalışmakla yükümlendirir.*

3. Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi, komünist partilerin hem faaliyetlerinin hem de sloganlarının, Sosyal-demokrat Parti üyeleri dahil geniş işçi yığınları üzerindeki devrimci etkisinin arttığını saptar. Kongre, buradan yola çıkarak, KE'nin bütün seksiyonlarını, sosyal-demokrat işçilere yaklaşmak bakımından önleyici olan sekter geleneklerin kalıntılarını en kısa sürede ortadan kaldırmakla, şimdiye kadar, pek de ender olmamak kaydıyla, soyut ve yığınların fazla anlayamayacağı bir nitelik taşımış olan ajitasyon

ve propaganda yöntemlerini değiştirmekle ve bu faaliyetlere, kesinlikle somut, yığınların dolaysız sıkıntıları ve günlük çıkarlarıyla bağlantılı bir doğrultu kazandırmakla görevlendirir.

4. Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi, Komünist Enternasyonal'in bir dizi seksiyonunun çalışmalarında: birlik cephesi taktiğini yürürlüğe koymada geç kalmak, yığınları gerek siyasal gerekse ekonomik nitelikteki kısmi talepler doğrultusunda harekete geçirme konusunda aciz olmak, burjuva demokrasisi kalıntılarını savunmak için verilecek mücadelenin zorunluluğunu anlayamamak, sömürge ve bağımlı ülkelerde anti-emperyalist halk cephesinin oluşturulmasının zorunluluğunu anlayamamak, reformist ve faşist sendikalarda ve burjuva partilerince kurulan, emekçilerin kitle örgütlerinde çalışmayı küçümsemek, emekçi kadınlar arasında yapılacak çalışmayı küçümsemek, köylülük ve kent küçük-burjuvazisi yığınları arasında yapılacak çalışmayı küçümsemek gibi ciddi eksiklikler bulunduğunu ve Yürütme Komitesi'nin bu seksiyonlara yaptığı siyasal yardımın gecikmeli biçimde gerçekleştiğini saptar. Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi, devrimcileşme durumunda bulunan yığınların hareketi içinde önderliği ele almaları gereken komünist partilerin oynayacağı rollerin ve sorumlulukların sürekli artmasını gözönüne alarak, ve harekat yönetiminin bizzat seksiyonların kendilerinde yoğunlaştırılması gerektiğini gözönüne alarak, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi'nden şunları talep eder:

a) Faaliyetinin ağırlık noktasını uluslararası işçi hareketinin temel siyasal ve taktik tavırlarının geliştirilmesine kaydırmasını, bütün sorunların çözümünde her ülkenin somut koşul ve özelliklerinden yola çıkmasını ve kural olarak, komünist partilerin örgütsel içişlerine doğrudan müdahaleden kaçınmasını;

b) partilerin, Komünist Enternasyonal Kongreleri ile EKKİ'nin Genel Kurul toplantılarında alınan kararlar temeli üzerinde, olayların seyrinde meydana gelebilecek ani değişikliklerde komünist hareketin siyasal ve taktik görevlerinin yerine getirilmesi bakımından, doğru olan çözümleri hızla ve bağımsız olarak bulabilecek duruma gelmeleri için komünist partilerde gereken kadrolar ile gerçek Bolşevik ön-

derlerin oluşturulması ve eğitilmesine sistemli biçimde yardımcı olmasını;

c) siyasal hasımlarıyla giriştikleri ideolojik mücadelelerde komünist partilere etkili bir yardım sağlamasını;

d) hem kendi deneylerini hem de uluslararası komünist hareketin deneylerini değerlendirmeleri için komünist partilere yardım etmesini, ama bu arada bir ülkenin deneyinin mekanik biçimde bir başkasına aktarılmasını ve somut Marksist analizin yerine şablonculuğun ve genel formüllerin geçirilmesini önlemesini;

e) Komünist Enternasyonal'in en önemli seksiyonlarından belirleyici temsilcilerin Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesinin günlük çalışmalarına daha aktif katılımını sağlayarak, Komünist Enternasyonal'in yönetici mercileriyle KE seksiyonları arasında daha sıkı bağlantı kurmaya çalışmasını talep eder.

5. Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi, hem komünist gençlik örgütleri hem de komünist partilerce gençlik arasında sürdürülecek kitle çalışmasının öneminin küçümsendiğine ve bu çalışmanın bir dizi ülkede gösterdiği zayıflığa işaret eder; EKKİ'yi ve Komünist Gençlik Enternasyonali Yürütme Komitesi'ni, bir dizi Komünist Gençlik Birliği örgütünün sekter içe kapanıklığını aşma yönünde etkin önlemler almaya; burjuva-demokratik, reformist ve faşist partiler, hattâ dini birliklerce kurulan kitlesel emekçi gençlik örgütlerine katılmaları, bu örgütlerde geniş gençlik yığınları üzerinde etki kazanma mücadelesi vermeleri, gençliği militaristleşmeye, cebri emek kullanan çalışma kamplarına karşı, maddi durumlarının düzeltilmesi için, genç emekçi kuşağın hakları için harekete geçirmeleri ve bu amaçlarla gençliğin faşist-olmayan bütün kitle örgütlerinden oluşacak geniş bir birlik cephesinin oluşturulması için çaba göstermeleri doğrultusunda Komünist Gençlik Birliklerinin üyelerini görevlendirmeye çağırır.

6. Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi, sosyalizmin Sovyetler Birliği'ndeki zaferinin, kapitalist ülkelerdeki bunalımın, Alman faşizminin korkunç eylemlerinin ve yeni bir savaş tehdidinin etkisiyle, son yıllarda bütün dünyada geniş işçi ve emekçi yığınların genelde reformizmden devrimci mücadeleye, bölünme ve parçalanmadan birlik cephesine doğru yöneldiklerini saptar. Sosyal-demokrasinin bazı

önderlerinin direncine rağmen emekçilerin eylem birliği yönündeki çabalarının daha da artacağını gözönüne alan Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi, KE'nin tüm seksiyonlarına, sermayenin saldırısına, faşizme ve yeni bir savaş tehdidine karşı proletaryanın birlik cephesi ve bütün emekçilerin halk cephesi uğruna sürdürülen mücadele sürecinde, *dikkatlerini kendi saflarını daha bir sıkılaştırmak ve işçi sınıfı çoğunluğunu komünizme kazanma noktasında yoğunlaştırmalarını önerir.*

7. Komünist Enternasyonal VII. Dünya Kongresi, *olgunlaşmakta olan siyasal bunalımı proletarya devriminin zaferine dönüştürmenin, sadece komünist partilerin gücüne ve onların geniş proleter yığınlar üzerindeki etkisine, komünistlerin enerji ve feragatlerine bağlı bulunduğuna işaret eder.* Bir dizi kapitalist ülkede siyasal bunalımın olgunlaşmakta olduğu bugün, komünistlerin en önemli ve tayin edici görevi, kazanılmış başarılarla tatmin olmamak, yeni başarılara doğru ilerlemek, işçi sınıfıyla bağları genişletmek, milyonlarca emekçinin güvenini kazanmak, Komünist Enternasyonal seksiyonlarını kitle partilerine dönüştürmek, işçi sınıfı çoğunluğunu komünist partisinin etkisi altına alabilmek ve bu yoldan, proletarya devriminin zaferi için zorunlu olan koşulları yaratmaktır.

41] DİMİTROV: BİRLİK CEPHESİ İÇİN (1935)

Reichstag Yangın Davasında dünyaca tanınan Georgi Dimitrov, VII. Dünya Kongresi'nde ana konuşmayı yaptı (bu Kongre onu Genel Sekreter yapacaktı). Onun faşizm anlayışı ve birlik cephesi ve halk cephesi çağrıları, bundan sonraki yıllarda Komintern'in izleyeceği genel çizginin temelini oluşturacaktı. Dimitrov'un çok geniş çaplı konuşmasından buraya sadece önemli pasajlar alındı.

Faşizm ve İşçi Sınıfı

Yoldaşlar! Komünist Enternasyonal daha VI. Kongresinde, uluslararası proletaryaya, yeni bir faşist saldırının olgun-

laşmakta olduğu işaretini vermiş ve ona karşı mücadeleye çağırmıştı. Kongre, «faşist eğilimlerin ve bir faşist hareketin filizlerinin az ya da çok gelişmiş biçimleriyle hemen her yerde bulunduğuna» işaret etmişti.

Aşırı derin ekonomik bunalım, kapitalizmin genel bunalımının şiddetle keskinleşmesi, emekçi yığınların devrimcileşmesi koşullarında, faşizm geniş çaplı bir saldırıya geçti. Egemen burjuvazi, emekçilere karşı en ağır sömürü önlemlerini yürürlüğe koyabilmek, bir emperyalist soygun savaşına, Sovyetler Birliği'ne karşı saldırıya, Çin'in köleleştirilmesi ve paylaşılmasına ortam hazırlayabilmek ve bütün bu önlemler yoluyla devrimi önlemek amacıyla, kurtuluşu giderek artan ölçülerde faşizmde arıyor.

Emperyalist çevreler bunalımın bütün yükünü emekçilerin sırtına yüklemeye çalışıyorlar. Bunun için faşizme ihtiyaçları var.

Pazar sorununu, zayıf ulusları köleleştirerek, sömürgelerdeki baskıyı artırarak ve dünyayı savaş yoluyla yeniden paylaşarak çözmek istiyorlar. Bunun için faşizme ihtiyaçları var.

Devrim güçlerinin büyümesini, işçi ve köylülerin devrimci hareketini ezip parçalayarak ve Sovyetler Birliğine —dünya proletaryasının tabyasına— askeri bir saldırı düzenleyerek önlemeye çaba gösteriyorlar. Bunun için faşizme ihtiyaçları var.

Bu emperyalist çevreler bir dizi ülkede —özellikle Almanya'da— yığınların belirleyici biçimde devrime yönelişinden önce proletaryayı yenilgiye sürüklemeyi ve faşist diktatörlüğü kurmayı başardılar.

Fakat faşizmin zaferi açısından nitelik belirtici olan, bu zaferin bir yandan, sosyal-demokrat bölme politikasının, burjuvaziyle işbirliği politikasının etkisiyle örgütsüzleşen ve felç olan proletaryanın güçsüzlüğünden kaynaklanması, öbür yandan ise bizzat, işçi sınıfının mücadelede birlik olmasından korkan, devrimden korkan ve yığınlar üzerindeki diktatörlüğünü artık burjuva demokrasisinin ve parlamentarizmin eski yöntemleriyle sürdüremeyecek duruma gelen burjuvazinin zayıflığını ifade etmesidir.

«Faşizmin Almanya'daki zaferini,» demişti Stalin yoldaş, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin (Bolşevik) XVII. Kongresinde, «sadece işçi sınıfının zayıflığının işareti ve fa-

şizmin önündeki yolu düzleyen sosyal-demokrasinin işçi sınıfına ihanetinin sonucu olarak görmemek gerekir. Onu aynı zamanda burjuvazinin zayıflığının bir belirtisi olarak; burjuvazinin artık parlamentarizm ve burjuva demokrasisinin eski yöntemleriyle egemenliğini sürdürecek durumda bulunmamasının belirtisi olarak —ki, o bu nedenle iç politikada terörist hükümet yöntemlerine sarılmak zorunda kalmaktadır—; barışçıl bir dış politika temeli üzerinde şimdiki durumdan çıkış yolu bulma imkânının olmayışının belirtisi olarak —ki, bu yüzden de savaş politikasına sarılmaya zorlanmaktadır— görmek gereklidir.»

Faşizmin Sınıfsal Niteliği

Yoldaşlar, iktidardaki faşizm, EKKİ XIII. Plenumu'nun doğru biçimde nitelendirdiği gibi, finans-kapitalin en gerici, en şövenist, en emperyalist ögelerinin açık, terörist diktatörlüğüdür.

Faşizmin en gerici varyasyonu Alman türü faşizmdir. Sosyalizmle hiçbir ortak yanı bulunmamasına rağmen kendisini Nasyonal-Sosyalizm diye adlandıracak pişkinliğe sahiptir. Hitler faşizmi salt burjuva milliyetçiliği değil, hayvanca bir şövenizmdir. Bu, siyasal eşkiyalığın hükümet sistemidir, işçi sınıfına ve köylülüğün, küçük-burjuvazinin ve aydınların devrimci öğelerine karşı bir provakasyonlar ve işkenceler sistemidir. Bu, bir Ortaçağ barbarlığı ve iğrençliği, başka ulus ve ülkelere karşı dizginsiz bir saldırganlıktır.

Alman faşizmi uluslararası karşı-devrimin hücum kıtası, emperyalist savaşın baş kundakçısı, bütün dünya emekçilerinin büyük anavatanı Sovyetler Birliği'ne karşı bir Haçlı Seferinin baş düzenleyicisi rolünü oynamaktadır.

Faşizm, sermayenin emekçi yığınlara karşı en gözü dönmüş saldırısıdır.

Faşizm, en dizginsiz şövenizm ve soygun savaşıdır.

Faşizm, gözü dönmüş gericilik ve karşı-devrimdir.

Faşizm, işçi sınıfının ve bütün emekçilerin en kötü düşmanıdır...

Birlik Cephesinin Önemi

Her iki Enternasyonal'in —Komünist Enternasyonal ile II. Enternasyonal— parti ve örgütlerinin üyelerince girişile-

cek ortak eylemlerin, faşist saldırıya karşı yığınların daha kolay savunma yapmalarını sağlayacağı ve işçi sınıfının siyasal ağırlığını artıracağı açık değil mi?

Her iki Enternasyonal partilerinin faşizme karşı ortak eylemi sadece onların şu andaki üyelerini, komünistleri ve sosyal-demokratları etkilemeyecek, Hristiyan, anarşist ve örgütsüz işçilerin saflarında, hattâ geçici olarak faşist demagojinin kurbanı olmuşlar arasında da muazzam bir etki yapacaktır...

Henüz işçi sınıfının çoğunluğu kapitalizmin yıkılması ve proletarya devriminin zaferi için mücadelede birleşmeden önce, şu ya da bu parti ve örgüte üye olmalarına bakılmaksızın işçi sınıfının bütün bölümlerinin eylem birliğinin oluşturulması gereklidir.

Proletaryanın bu eylem birliğini tek tek ülkelerde ve bütün dünyada gerçekleştirmek mümkün müdür? Evet, mümkündür; ve bunun derhal yapılması mümkündür. Komünist Enternasyonal, eylem birliği için, bütün işçiler için kabul edilebilir bir tek, temel koşul dışında, yani faşizme, sermayenin saldırısına, savaş tehdidine karşı eylem birliğinin sınıf düşmanına yönelmiş olması koşulu dışında hiçbir koşul öne sürmemektedir. Bizim koşulumuz budur...

Anti-faşist Halk Cephesi Üzerine

Emekçi yığınların faşizme karşı mücadele için harekete geçirilmesinde proleter birlik cephesi temeli üzerinde geniş bir anti-faşist halk cephesinin oluşturulması özel öneme sahip bir görevdir. Proletaryanın bütün mücadelesinin başarısı, proletaryanın emekçi köylülük ve sanayice gelişmiş ülkelerde bile nüfusun çoğunluğunu oluşturan kent küçük-burjuvazisi ile mücadele ittifakının kurulmasına sıkı sıkıya bağlıdır...

Anti-faşist halk cephesinin kurulması bakımından en temel, belirleyici nokta, devrimci proletaryanın bu tabakaların ve özellikle emekçi köylülüğün taleplerini, proletaryanın temel çıkarlarına uygun düşen talepleri savunma doğrultusundaki kararlı eylemidir. Bu noktada, işçi sınıfının taleplerinin mücadelenin akışı içinde bu taleplerle birleştirilmesi gerekir.

Anti-faşist halk cephesinin yaratılması açısından, emekçi köylülüğü ve kent küçük-burjuvazisinin asıl büyük yığınları-

nın önemli bir bölümünü içlerinde barındıran örgüt ve partilere doğru tarzda yaklaşmanın önemi büyüktür...

Belirli koşullar altında, bu partileri ve örgütleri veya bunların bazı kesimlerini, burjuva yönetimlerine rağmen anti-faşist halk cephesi için kazanmaya çabalarımızı yöneltebiliriz ve yöneltmeliyiz. Şu anda örneğin Fransa'da Radikal Parti ile durum böyle, Birleşik Devletler'de — çeşitli çiftçi örgütleriyle, Polonya'da — «Stronictwo Ludowe» ile, Yugoslavya'da — Hırvat Köylü Partisi ile, Bulgaristan'da — Çiftçiler Birliği ile, Yunanistan'da — Tarımcılar ile, v.b. Fakat böyle parti ve örgütlerin halk cephesine kazanılma ihtimalinin varolup olmamasından bağımsız olarak, taktiğimiz her türlü koşul altında bunlara üye küçük köylüleri, zanaatçıları, iş sahiplerini v.b. anti-faşist halk cephesine kazanmaya yönelik olmalıdır.

Görüyorsunuz ki, bu açıdan, pratiğimizde pek de ender karşılaşmadığımız, köylülüğün, zanaatçıların ve kent küçük-burjuva yığınlarının çeşitli örgüt ve partilerinin görmezlikten gelinmesi, küçümsenmesi (gibi davranışları —ç) yolumuzdan temizlememiz gerekmektedir...

42] KOMİNTERN VE İŞÇİ SINIFININ BİRLİĞİ (1935)

VII. Kongrenin sonuç bildirisinde ,başka şeyler arasında, komünistler ile sosyal-demokratların bir «birlik partisi» oluşturmaları sorununa ilişkin olarak da tavır alındı. Komintern de 1935'de buna hazır olduğunu açıkladı, ancak böyle bir birleşme durumunda pratikte sosyal-demokrasinin Komünist Partisi içinde eriyeceğini açıkça bildirdi («Sovyetler biçimiyle proletarya diktatörlüğünün tanınması»). Birkaç yıl sonra ise ortada bu tür bir açıklık kalmayacaktır; 1939'dan ve özellikle 1945'den sonra birlik partisinin «demokratik yol»undan söz edilecekti.

...VI. Komünist Partilerin sağlamlaştırılması ve işçi sınıfının siyasal birliği için mücadele

Kongre, faşizme karşı, kapitalizme karşı en geniş emek-

çi yığınların birlik içinde mücadele yönünde harekete geçirilmesini ancak *komünist partilerin her yönden daha fazla sağlamlaştırılmasının,* onların inisyatiflerinin geliştirilmesinin, izleyecekleri ilkesel Marksist-Leninist politikanın ve somut durumu ve sınıf güçlerinin gruplaşmasını gözönüne alan doğru ve esnek bir taktiğin sağlayacağını, özellikle altını çizerek vurgular.

Birlik cephesinin gerçekten oluşturulması, komünistlerden, saflarında bulunan ve şu anda artık birçok olayda komünist hareketin bir «çocukluk hastalığı» değil yerleşmiş bir iptila olarak görünen, kendini beğenmiş *sekterliği* ortadan kaldırmalarını talep etmektedir. Yığınların devrimcileşme derecelerini olduğundan fazla gören ve faşist hareket yükselişini sürdürürken, faşizmin yolunu tıkamanın başarılmış olduğu hayallerini yaratan bu sekterlik, fiilen faşizme karşı pasiflik üretti. Pratikte yığınların yönetilmesi yöntemleri yerine dar bir partili grubun yönetilmesi yöntemlerini geçiren, kitle politikasının yerine soyut bir propaganda ve bir sol doktrinerizmi oturtan, reformist sendikalarda ve faşist kitle örgütlerinde çalışmayı reddeden, tek tek her ülkenin somut durumunu gözönüne almaksızın taktik ve sloganları bütün ülkeler için şablonlaştıran bu sekterlik —bu sekterlik komünist partilerin büyümesini önemli ölçüde engelledi, gerçek bir kitle politikasının yürütülmesini zorlaştırdı, onların (KP'ler —ç) sınıf düşmanının içine düştüğü güçlüklerden, devrimci hareketi güçlendirme amacıyla yaralanmalarını önledi, proleter yığınların komünist partilere kazanılmasını önledi.

Şu anda komünist partilerin gerçekten Bolşevik bir kitle politikası yürütmelerinin önünde olağanüstü ciddi bir engel olan sekterliğin bütün kalıntılarını ortadan kaldırmak için en büyük kararlılıkla mücadele veren komünistler, *sağ-oportünizm* tehlikesine karşı eskisinden daha fazla uyanık olmalı, onun bütün ortaya çıkış biçimlerine karşı kararlı bir mücadele sürdürmeli ve bu sırada, birlik cephesi taktiğinin geniş bir kullanımı durumunda *sağ tehlikenin artacağını* gözönünde tutmalıdırlar. Birlik cephesinin, işçi sınıfının eylem birliğinin oluşturulması için mücadele, sosyal-demokrat işçilerin komünist politikanın doğruluğuna kendi gözleriyle görerek inandırılmalarını ve reformist politikanın yanlışlığının onlara somut biçimde gösterilmesini gerektirir ve bütün komünist partilere; komünizmle reformizm arasındaki ilke-

sel ayrımı gizleme yönündeki bütün eğilimlere, burjuvaziyle işbirliği ideolojisi ve pratiği olarak sosyal-demokrasiye yönelik eleştirilerde meydana gelebilecek zayıflamalara karşı, sosyalizmin barışçıl, yasal yoldan gerçekleştirilmesinin mümkün olduğu yollu hayallere karşı, gerek faşizmin tasfiyesi sorununda gerekse birlik cephesinin yürütülmesinde her türlü *otomatizm ve kendiliğindenciliğe* karşı, partinin rolünün her türlü küçültülmesine karşı ve *kararlı eylem anındaki* en ufak *yalpalamalara* karşı uzlaşmaz bir mücadele sürdürmekle yükümlü kılar.

Proletaryanın sınıf mücadelesinin çıkarları ve proletarya devriminin başarısı, her ülkede *işçi sınıfının tek siyasal kitle partisinin* varolmasını acilen gerektiriyor inancıyla, Kongre, komünist partilere, sosyal-demokrat parti veya tekil örgütlerle komünist partilerin birleşmesi doğrultusunda işçilerin artan zorlamalarına dayanarak, bu birleşme sorununda inisiyatifi ele alma görevini verir. Ancak böyle bir birleşmenin, bir dizi koşulun varlığı halinde mümkün olduğu işçilere kesinlikle açıklanmalıdır: *burjuvaziden tümüyle bağımsız olma ve sosyal-demokrasi ile burjuvazinin blokunun tümüyle parçalanması* koşuluyla, daha önceden *eylem birliğinin* gerçekleştirilmesi koşuluyla, *burjuvazinin egemenliğinin devrimci biçimde yıkılması ve proletaryanın sovyetler biçimindeki diktatörlüğünün kurulması* zorunluluğunun tanınması koşuluyla, *emperyalist savaşta* kendi burjuvazisini desteklemenin reddedilmesi koşuluyla, partinin, istek ve eylemin birliğini sağlayacak olan ve Rus Bolşeviklerinin deneyleriyle sınanmış bulunan *demokratik merkeziyetçilik* temeli üzerinde inşa edilmesi koşuluyla.

Aynı zamanda, sosyal-demokrat işçiler arasındaki hayal kırıklığından, komünist harekete karşı tavır alacak ve böylece işçi sınıfı içindeki bölünmeyi derinleştirecek yeni sosyalist partiler ve yeni bir «Enternasyonal» yaratmak için yararlanmak isteyen «sol» sosyal-demokrat demagoglara da cephe alınmalıdır.

Komünist Enternasyonal VII. Kongresi eylem birliğini acil bir zorunluluk ve proletaryanın siyasal birliğini sağlama doğrultusunda en güvenilir yol olarak görür ve Komünist Enternasyonal'in bütün seksiyonları adına, *II. Enternasyonal'in sözkonusu partileriyle,* sermayenin saldırısına, faşizme ve emperyalist savaş tehdidine karşı mücadelede işçi sınıfının

eylem birliği konusunda *derhal görüşmelere* oturmaya hazır olduklarını ve *Komünist Enternasyonal'in de bu amaçla II. Enternasyonal ile görüşmeye hazır bulunduğunu* açıklar...

43] İSPANYA İÇSAVAŞI ÜZERİNE EKKİ PREZİDYUMU'NUN GÖRÜŞLERİ (1936)

Franco faşistlerinin İspanya Cumhuriyeti'ne karşı gerçekleştirdikleri darbe, daha önceden İspanya Halk Cephesine katılmış olan komünistleri de savaş alanına çıkmaya zorladı. Halk Cephesi içinde İspanya komünistleri faşizme karşı aktif mücadele verdiler. Cumhuriyet için savaştılar ve geniş çaplı sosyal reformları ve sanayiin ulusallaştırılmasını bile, «Cumhuriyetin çıkarları» adına reddettiler. Fakat o sırada Stalin'in temizlik harekâtı başlamıştı ve İspanya'da da komünistler, EKKİ'nin nitelemesiyle «Troçkist ajanları» ve Stalinizmin öteki hasımlarını safdışı etmeye çalıştılar. Hitler Franco'yu desteklediği ve Batı demokrasileri İspanya Cumhuriyeti'ni yalnız başına bıraktıkları için Cumhuriyet yıkıldı.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Prezidyumu, kanlı faşist barbarlık karşısında İspanya Cumhuriyeti'ni, haklarını ve özgürlüklerini savunmakla, barış davasını ve bütün ilerlemiş ve ilerici insanlığın ortak davasını savunan İspanya halkının muazzam kahramanlığını ve özverisini vurgular. Kahraman İspanya halkını, onun Halk Cephesini ve Cumhuriyetçi ordusunu içten selamlayan EKKİ Prezidyumu, bütün dünyanın anti-faşist güçlerince desteklenen İspanya halkının, İspanyol faşizminin kuvvetlerine karşı ve İspanyol toprağına girmiş bulunan Alman ve İtalyan faşist istilacılarına, dünya savaşı kundakçılarına karşı belirleyici bir zafer kazanacağına duyduğu derin inancı ifade eder.

EKKİ Prezidyumu, İspanya Komünist Partisi Merkez Komitesinin, parti üyelerini ve halk yığınlarını, parlamenter rejimi ortadan kaldırmak ve faşist bir diktatörlük kurmak amacıyla çalışan faşistlere karşı mücadele için seferber et-

me çizgisini; İspanya halkına bütün hak ve özgürlükleri sağlayan demokratik parlamenter cumhuriyeti, faşizmin maddi temelinin ortadan kaldırılmış olduğu, içinde faşizme yer bulunmayan, halkın özgürce kendi iradesini dışa vurabildiği ve kendi kaderini kendi tayin ettiği Halk Cephesi Cumhuriyeti'ni savunma ve sağlamlaştırma çizgisini onaylar.

EKKİ Prezidyumu, Komünist Partisinin, Halk Cephesini her yönden sağlamlaştırmaya, bütün anti-faşist güçlerin birbirleriyle daha fazla içiçe geçmesine, Cumhuriyetçiler, sosyalistler, komünistler ve anarko-sendikalistler arasında mücadele birliğinin ve kardeşçe ilişkilerin daha güçlendirilmesine yönelik politikasını tümüyle onaylar; Halk Cephesi saflarında tam bir birlik, faşizmin ezilmesinin belirleyici önkoşuludur. Özellikle gerekli olan ve Komünist Partisinin doğru bir biçimde yaklaştığı, anarko-sendikalistlerle kardeşçe ilişkilerin sağlamlaştırılması, Ulusal Sendikalar Birliği'nin (CNT) son zamanlarda birçok kez, olaylardan edinilen deneylerden doğru taktik sonuçlar çıkartmayı bildiğini fiilen göstermiş olması; güçlü bir cumhuriyetçi halk ordusu yaratılmasının zorunluluğunu fark etmiş olması; cephelerde ve cephe gerisinde askeri-devrimci disiplinin gerçekleştirilmesinden yana olduğunu söylemiş bulunması; hükümete katılması ve bütün cephelerdeki savaş operasyonlarında tek ve merkezi bir yönetimin yaratılması doğrultusunda çalışmaya hazır olduğunu göstermesi sayesinde kolaylaşmaktadır. İspanya halkının ilk ve temel çıkarları, ajanları, casusları ve provokatörleri aracıyla Halk Cephesi üyesi parti ve örgütlerin saflarında karşılıklı güveni yok ederek ve kardeş kavgasını körükleyerek Halk Cephesi'nin birliğini içten parçalamaya çalışan düşmanın bu girişimlerine kararlı biçimde karşı durmayı gerektirir.

EKKİ Prezidyumu, Hitler ve General Franco'nun çıkarına ajan provokatörlük yapan, Halk Cephesi'ni bölmeye çalışan, SSCB aleyhinde karşı-devrimci bir iftira kampanyası sürdüren ve İspanya'da faşizmin yenilmesini önlemek için her aracı kullanan, mümkün bütün entrikaları ve demagojik hileleri ortaya süren, faşist acentası Troçkistlere karşı Komünist Partisinin yürüttüğü ve Halk Cephesi'nin öteki örgütlerince desteklenen mücadeleyi doğru bulmaktadır. Troçkistlerin, faşizmin çıkarlarına uygun biçimde, Cumhuriyetçi birliklerin arkasında fesatçılık yaptıklarını gözönüne alan Prezidyum, Parti'nin, İspanya'da Troçkizmin bütünüyle ve nihai ola-

rak ezilip yok edilmesi doğrultusundaki çizgisini faşizme karşı zafer açısından zorunlu görmektedir.

EKKİ Prezidyumu, Komünist Partisinin, Largo Caballero başkanlığındaki cumhuriyetçi hükümetin, Halk Cephesine üye bütün parti ve örgütlerin temsilcilerinden oluşan bir hükümetin en aktif biçimde desteklenmesi ve sağlamlaştırılması politikasını bütünüyle doğru bulmaktadır.

EKKİ Prezidyumu, Partinin, sanayiin kısa yoldan toptan ulusallaştırılmasına karşı-tavrını doğru bulmakta, ulusallaştırmanın, cumhuriyetin çıkarlarına göre belirlenmesi, halk düşmanlarının sabotajlar örgütleme ve ekonomiyi yıkma girişimlerine karşı yöneltilmesi ve bunun dışında, ayaklanmaya doğrudan ya da dolaylı yoldan katılanlara ait işletmeleri kapsaması gerektiğini ileri süren Parti çizgisiyle dayanışmaktadır...

44] «TROÇKİSTLERİ» TEMİZLEME ÇAĞRISI (1937)

1936 ile 1938 arasında Sovyetler Birliği'nde Stalin'in büyük temizlik harekâtı gerçekleşti. Sonraları Kruşçef'in «Stalin'in suç sayılacak bir uygulaması» olarak nitelediği temizlik sırasında, kitlesel tutuklamalardan ve göstermelik duruşmalardan sonra, SBKP'nin Lenin döneminden o zamana dek görev yapan önderleri, hattâ Moskova'da mülteci olarak bulunan bazı başka ülkelerin parti önderleri (bunların arasında öncelikle Polonya KP ile Alman KP'nin önderlerini saymak gerek) öldürüldü. Komintern ve aygıtı da temizlikten büyük ölçüde etkilendi. İki eski Komintern Başkanı, Zinovyev ve Bukharin, göstermelik duruşmalardan sonra kurşuna dizildiler, Komintern aygıtının Pyatnitski, Bela Kun, Knorin gibi önemli önderleri «Çistka»da kayboldular: 1937 ortalarında EKKİ Prezidyumu bütün komünist partileri Troçkist «ajanlar»a karşı temizliğe girişmeye çağırdı.

...Troçkistlerin provokatif faaliyetlerine karşı mücadelede SBKP (B) MK Plenumu'nun edinmiş olduğu dersler ve

Komünist Enternasyonal seksiyonlarının kendi deneylerini gözönüne alan EKKİ Prezidyumu şu kararlara varmıştır:

«1. Zinovyevist-Troçkist ve buna paralel Troçkist anti-sovyet-Merkez hakkındaki duruşmaların sonuçlarından yararlanarak faşizmin acentası Troçkizme karşı gerek toplantılarda gerekse basında sistemli bir mücadeleye girişmelerini Komünist Enternasyonal seksiyonlarına önermek; faşist ajanlar olarak Troçkistleri, işçi hareketinin saflarından sürüp atmak için, Troçkistlerin provokatif faaliyetlerine karşı işçi yığınlarının uyanıklığını harekete geçirmek.

2. Parti okullarının programına *faşizme ve onun Troçkist acentasına karşı mücadele konusunda* özel bir *kurs* konulmalıdır. Bu kurslar için, Troçkistlerin, SSCB'deki, İspanya'daki, uluslararası işçi hareketindeki ve özellikle kurs görecek işçilerin ülkelerindeki casusluk ve yıkıcılık faaliyetlerine ilişkin olgusal malzemeden yararlanılmalıdır.

3. Partinin bütün kademelerinde, faşizmin acentası olarak Troçkizmin karşı-devrimci rolünün açıklanması amacıyla sistemli, geniş bir propaganda çalışması yazılı ve sözlü olarak sürdürülmelidir. Bu sırada, gerçekte Troçkistlerin işçi hareketi içindeki faşist yıkıcılık çabalarını gizlemeye yarayan «sol» lafızlarını, kanıtlar sunarak teşhir etmeye özel önem verilmelidir. Sınıf düşmanının ajanları olarak Troçkistlerin casusluk ve provokasyon faaliyetleri, onların parti örgütlerine sızma yöntemleri ve partiyi Troçkist casus ve provokatörlerden korumanın yol ve araçları, olgusal malzemeye dayanılarak aydınlatılmalıdır.

4. Partinin ve Komintern'in politikasıyla temelden uyuşmazlıklarını partinin taktik tavırlarına karşı her türden kayıtlar koyma biçimi altında gizleyen, Troçkistlik yapan ögelerin açığa çıkarılması için parti örgütlerini seferber etmek gereklidir; komünistler ,düşmanı tanımak ve teşhir etmek için yorulmadan eğitilmelidirler, bu teşhir için sözkonusu ögelere, hiçbir ikinci anlama çekilemeyecek açıklıkta cevap vermelerini isteyerek şu soruları sorarlar:

SSCB'ye ve SBKP (B) yönetimine karşı. VII. Dünya Kongresi'nin taktik tavırlarına karşı, birlik cephesine ve işçi hareketinin birliğine karşı, faşizme karşı ve anti - faşist halk cephesi politikasına karşı tutumları nedir?

Bununla birlikte, tesadüfen Troçkizmin etkisinde kal-

mış dürüst işçileri faşizmin Troçkist ajanlarından ayırt etmek de kesinlikle zorunludur.

5. Sınıf düşmanı tarafından Komünist Partisini örgütsüzleştirmek için gönderilmiş bulunan ikiyüzlü Troçkist ögelerin parti örgütlerinden temizlenmesi gerçekleştirilmelidir. Birkaç yıllık çalışmalarıyla, Troçkizmden gerçekten döndüklerini ve partiye ve işçi sınıfının davasına kendilerini verdiklerini kanıtlayamamış olan eski Troçkistler, sorumlu görevlerden alınmalıdır.»

Troçkizme karşı başarılı bir mücadele vermede yararlı olması açısından EKKİ Prezidyumu, Komintern ve seksiyonlarında çalışanların ideolojik-siyasal düzeylerinin yükseltilmesi amacıyla Marksizm-Leninizm teorisinin derinleştirilerek incelenmesinin büyük önemini vurguladı. EKKİ Prezidyumu özel olarak şu kararı aldı:

«Komünist partilerin merkez komitelerine, SBKP (B) tarihini, Bolşeviklerin Marksizm-Leninizmin ilkesel temellerini savunarak, Marksist-Leninist teori ve pratiğin her türlü saptırılmasına karşı, taşıyıcıları yozlaşarak faşist ajanlar haline gelmiş bulunan Troçkistler ile sağcı kapitalizm restorasyoncuları olan sapmalara karşı verilen mantıklı ve uzlaşmaz mücadelelerin tarihini daha yüksek bir düzeyde öğretmeleri konusunda direktif verilmesi...»

45] FRANSA'DA HALK CEPHESİ (1937)

VII. Dünya Kongresinden sonra Komintern, faaliyetinin merkezine «halk cephesi» politikasını koydu. Halk cephesi en başta Fransa'da başarı kazandı. Bu ülkede komünistler, sosyalistler ve radikal-sosyalistler arasında sıkı bir ortak çalışma gerçekleşti ve Blum başkanlığında halk cephesi hükümeti kuruldu. 1937 Eylülünde, halk cephesi politikasının doruk noktası geride kalmış ve Blum hükümeti çekilmişken, Komintern organı **Komünist Enternasyonal** bir başyazıda yeniden halk cephesinin temelden bir değerlendirmesini yaptı.

Makale buraya kısaltılarak aktarıldı. İspanya Halk Cephe-

si, Almanya ve İtalya'da halk cephesinin başarısızlığa uğraması v.b. hakkındaki bölümler derlemenin hacminin fazla büyümemesi için buraya alınmadı.

İki yıl önce Dünya Kongremizin, proleter birlik cephesi ve anti-faşist halk cephesinin gerçekleştirilmesini, Komintern politikasının merkezi görevi olarak nasıl bir coşkuyla kabul ettiği herkesin hatırındadır. Bundan sonra iki yıl boyunca Komintern'in dikkati, işçi sınıfı, köylülük, bütün emekçiler ve bütün demokrasi yanlılarının saflarında gericilik, faşizm ve savaşa karşı geniş bir cephe temeli üzerinde birlik sağlama görevinde yoğunlaştı.

Dünya politikasının bu kadar muazzam bir sorununda belirleyici zaferler beklemek için iki yıl çok kısa bir vadedir. Fakat bu vade, verilmiş bir siyasal sloganın yaşayabilirliğini ve zamanında ortaya atılıp atılmadığını pratikte sınamak için tümüyle yeterli bir süredir. Ama şu anda, işçi sınıfının birlik cephesi ve anti-faşist halk cephesi sloganının doğruluğu sınanmış ve birçok ülkenin pratiğinde onaylanmış bulunuyor. Bugün, açıkça görülen gerçekler üzerinde tartışmaktan utanmayanlar dışında hiç kimse buna itiraz edemez.

İki yıl önce durum başkaydı. O zaman, halk cephesinin gerçekleştirileceğine inanmaktansa büyücülüğe inanmayı yeğleyecek birçok «akıllı kafa»lar vardı. O zaman bir tek ülkede bile halk cephesi yoktu. Yine de daha o zamandan, bir dizi ülkede, işçi sınıfı içinde birlik yönünde kendiliğinden bir zorlama hissediliyordu, fakat sadece bir tek ülkede, Fransa'da, VII. Kongre öncesinde işçi sınıfının gerçek bir birlik cephesi oluşmuştu ki, buna daha o sıralarda başka emekçi tabakaları da akın etmişlerdi. Bu bağlamda özellikle 1935 yılındaki görkemli Temmuz gösterileri hatırlanmalıdır.

Fransa'daki bu hareket «faşizme karşı geniş, genel bir halk cephesi» (Dimitrov) anlamı taşıyordu. Fakat ancak Komintern'in VII. Kongresi'nden, 1936 yılından sonra Fransa'da halk cephesi nihai olarak kuruldu ve Mayıs ayındaki parlamento seçimlerinde demokratik güçlerin zafer kazanmasından sonra halk cephesine dayanan bir hükümet oluşturuldu.

Georgi Dimitrov Komünist Enternasyonal'in VII. Kongresi'ndeki konuşmalarında, büyüyen faşizm ve savaş tehlikesinden yola çıkarak proletaryanın ve geniş halk yığınlarının eylem birliğini oluşturma zorunluluğunun nedenlerini açık-

ladı. Bütün sekter ve tavizci eğilimlere karşı sert tavır aldı, «faşizmin zaferinin kaçınılmazlığı» yollu çürük teoriyi parça parça etti ve faşizmin yenilmesi sorununu, mücadelenin sorunu olarak, emekçilerin birleşik kitlesel mücadelelerinin bir sorunu olarak koydu. Milyonluk emekçi yığınlarına hitaben şunları söyledi Dimitrov yoldaş:

«...Evet, yoldaşlar, faşizmin yolu tıkanabilir. Bu kesinlikle mümkündür. Bu bize bağlı, işçilere, köylülere, bütün emekçilere!

Faşizmin zaferinin önlenmesi her şeyden önce bizzat işçi sınıfının mücadeledeki aktifliğine bağlı, onun güçlerinin, sermayenin saldırısına ve faşizme karşı savaşan tek bir ordu halinde toplanmasına bağlı...

İkincisi, bu, emekçilerin faşizme karşı mücadelesini doğru bir tarzda yöneten güçlü bir devrimci partinin varlığına bağlı.

Üçüncü olarak bu, işçi sınıfının köylülüğe ve kentlerdeki küçük-burjuva yığınlara karşı izleyeceği doğru politikaya bağlı...

Dördüncüsü, devrimci proletaryanın uyanıklığına ve zamanında eylemde bulunabilmesine bağlı.»

Fransa'nın devrimci işçileri, faşizmin büyümesinin ve zaferinin önüne geçmenin temel koşulu olarak halk cephesi politikasının özünü kavradıklarını pratikte gösterdiler. Siyasal alanda oluşan proleter birlik cephesini çabucak ekonomik mücadele alanına genişletmeyi başardılar. Sendikal birliğin gerçekleştirilmesini çabucak başardılar. Ve Dimitrov yoldaşın daha Komintern'in VII. Kongresinde Fransız yoldaşları «Fransız işçi hareketinin, faşist saldırıyı kolaylaştıran örgütsel zayıflığını unutmamaları» yönünde uyardığı düşünülürse, Fransız sendikalarının birleşmeden sonra olağanüstü hızlı bir biçimde büyüdüğü ve kapitalist ülkelerdeki en büyük, beş milyonluk sendikal ordu haline geldigi görülür. Bu (sendikal ordu —ç), Fransa'da Komünist Partisinin inisyatifinde anti-faşist halk cephesinin kendisine dayanarak başarıyla geliştiği sağlam bir proleter temel oluşturuyor.

Halk Cephesi Fransa'yı faşist barbarlıktan kurtardı. Halk Cephesi, milyonlarca işçi ve hizmetliye, sermayenin saldırısına karşı kendilerini savunma ve ücret artışı sağlama imkânı verdi; haftalık çalışma süresinin kısaltılmasını sağladı ve Fransa'da hemen hiç bulunmayan sosyal nitelikli

bir yasa koyma (sistemi —ç) gerçekleştirdi. Halk Cephesi Fransız köylülerine de belirli bir yardım sağladı. Bütün bunlar tabii henüz başlangıç, ama bir nokta tümüyle açık: Halk Cephesi olmasaydı Fransız emekçileri devletten herhangi bir destek ve koruma görmemekle kalmayacaklar, aksine, gerici burjuvazi faşizmin yardımıyla onların bütün haklarını çekip alacak, bütün çıkarlarını acımasızca ayaklar altına alıp ezecek ve onların örgütlerini ve hareketlerini vahşice ortadan kaldıracaktı. Halk Cephesi olmasaydı Fransız halkı hiç şüphesiz Alman halkının korkunç kaderini yaşayacaktı.

Fransa'da Halk Cephesi'nin elde ettiği tartışmasız başarılar hiçbir zaman, orada faşist tehlikenin ortadan kalkmış olduğu anlamına gelmez. Hayır, büyük sermaye kurduğu tezgahları geliştirerek ve faşist tehlikenin püskürtülmesi bakımından Halk Cephesi programında yer alan en önemli önlemlerin, özellikle faşist örgütlerin dağıtılması ve ordunun ve devlet aygıtının, ıslah olmaz gericilerden ve faşistlerden temizlenmesinin henüz gerçekleştirilmemiş oluşundan yararlanarak, umutlarını tam da faşizme bağlıyor. Fransa'nın emekçilerin sırtına ağır yükler bindiren vergi sistemi henüz yenilenmedi. Aksine, Halk Cephesi'nin sağlamlaştırılması davası «zenginleri ödemeye zorlama»yı gerektirdiği halde, emekçilere bir dizi yeni yük bindirildi. Gerici burjuvazinin hükümete ve halka karşı düzenlediği sürekli mali entrikalar, aynı biçimde, Halk Cephesi'nin önünde, gericilik ve faşizme karşı zorlu bir mücadelenin bulunduğunu gösteriyor.

Başka türlü de olamaz zaten —Halk Cephesi'nin bütün özü, bu mücadeleyi muzaffer bir sona ulaştırmada yatıyor. Eğer Fransa'nın gerici burjuvazisi, Halk Cephesi hareketinden doğan ilk hükümetin geri çekilmesini sağlamayı başardıysa, bu sadece, sözkonusu hükümet Halk Cephesi'nin tarihi misyonunu yerine getirmede mantıken gerekeni yapmadığı ve kararlı davranmadığı içindir. Blum hükümetinin gönülsüzlüğü ve kararsızlığı gerek İspanya sorununda izlediği politikada gerekse Halk Cephesi programının gerçekleştirilmesinde kendini göstermiştir. Chautemps başkanlığındaki yeni hükümet de yine Halk Cephesi'ne dayanan bir hükümettir; fakat onun kaderi de, Halk Cephesi programını gerçekleştirme yolunda ne kadar kararlı yürüyeceğine bağlıdır.

Blum hükümetini desteklediği gibi Chautemps hükümetini de sadık biçimde destekleyen, bu arada bir yandan da

Halk Cephesi içinde eski tip koalisyon hükümetine dönüş isteyen eğilimlere (Radikallerin ve Sosyalist Parti'nin sağ ögeleri) karşı yorulmaksızın mücadele eden Fransa Komünist Partisi doğru davranmaktadır. Böyle, kitle tabanından kopmuş ve salt parlamento kombinasyonlarına dayanan bir hükümetin, kaçınılmaz olarak, sağcı, gerici bir hükümete geçiş ve faşizmin zaferinin kolaylaşması anlamına geleceği açıktır.

Faşizm için elverişli olacak böyle bir dönüşe izin vermemek için, Halk Cephesi'nin azami siyasal ve örgütsel kararlığa ulaşması için sürekli mücadele etmek, Halk Cephesi'ni içten çökertmek isteyen ögelere, Halk Cephesi temeline dayanmayan ve Halk Cephesi programıyla bağlantısı bulunmayan bir hükümetin oluşturulması için her yoldan çaba harcayan güçlere karşı son derece uyanık olmak zorunludur.

...Faşizme ve savaşa karşı halk cephesi hareketi, bütün güçlüklere rağmen, ayrı ayrı ülkelerin özel koşullarına ve işçi hareketlerinin durumuna göre, değişik yollardan ve değişik biçimlerde ileri adımlar atıyor. Onu durduracak bir güç yok, çünkü bu hareket milyonlarca insanın hayati çıkarlarına uygun düşüyor ve işçi sınıfının ve bütün ilerici insanlığın faşist barbarlıktan, soygun savaşlarından ve kapitalist kölelikten kurtulma yolunda yürümelerini kolaylaştırıyor.

46] MAO TSE-TUNG'UN STALİN-HİTLER PAKTI ÜSTÜNE GÖRÜŞLERİ (1939)

Hitler Almanya'sı ile Stalin'in Sovyetler Birliği arasındaki saldırmazlık ve dostluk anlaşması, 1935'ten beri Hitler'e karşı birlik cephesi öneren dünya komünistleri arasında ilk başta bir şoka yol açtı. Anlaşmanın imzalanmasından (23.8.1939) sonra Mao Tse-tung ilk kez, uluslararası sorunlar konusunda uzun bir röportajla kamuoyu önüne çıktı. Çin KP önderi bu röportajda Saldırmazlık Paktı'na da değindi ve 2. Dünya Savaşı'nı «emperyalist» savaş olarak niteledi.

Muhabirin sorusu: SSCB ile Almanya arasında Saldırmazlık Paktı imzalanmasının anlamı nedir?

Mao Tse-tung'un cevabı: Sovyet-Alman Saldırmazlık Paktı Sovyetler Birliği'nde sosyalizmin artan gücünün ve SSCB hükümetince mantıklı biçimde izlenen barış politikasının sonucudur. Bu anlaşma, Chamberlain, Daladiers ve ötekilerden oluşan uluslararası gerici burjuvazinin SSCB ile Almanya arasında bir savaş kışkırtmayı amaçlayan entrikalarını boşa çıkardı, SSCB'nin Alman-İtalyan-Japon blokunca içine sokulduğu çemberi parçaladı, SSCB ile Almanya arasında barışçıl ilişkileri güvenceye bağladı ve SSCB'de sosyalizmin inşasının sonraki gelişmesini garantiledi. Doğuda bu anlaşma Japonya'ya bir darbe vurdu, Çin'e bir yardım sağladı, bizzat Çin'de de, Japon istilacılarına karşı savaşın sürdürülmesinden yana olanların konumunu güçlendirdi; bu işbirlikçilere karşı bir darbeydi. Bütün bunlar, dünya halklarına kurtuluş ve özgürlük mücadelelerinde yardım etmenin temelini yaratıyor. Sovyet-Alman Saldırmazlık Paktı'nın siyasal anlamı genelde budur...

Soru : Görüşünüze göre, olaylar bundan sonra nasıl gelişecek?

Cevap: Uluslararası durum henüz yeni biçimlendi. Uzun süredir başlamış bulunan ve «müdahale etmeme» politikası nedeniyle bir taraf saldırırken öbür tarafın ellerini göğsüne kavuşturmuş öylece oturması nedeniyle tek-yanlı bir nitelik taşıyan ikinci emperyalist savaş, şimdi Avrupa'da kaçınılmaz olarak genel bir savaş niteliğini kazanacak.

İkinci emperyalist savaş şimdi yeni bir evresine girdi. Avrupa'da her an Alman-İtalyan emperyalist blokuyla İngiliz - Fransız emperyalist bloku arasında sömürge halklar üzerinde egemenlik için büyük bir savaş patlak verebilir. Bu savaşın akışı sırasında savaşan iki taraf da halkları kandırmak, kamuoyunun görüşünü kendilerinden yana çevirmek için insafsızca yalan söyleyecekler; her biri, kendilerinin haklı, ama karşı tarafın haksız bir savaş sürdürdüğünü iddia edecek. Gerçekte bu tam bir aldatmaca, çünkü iki tarafınkiler de emperyalist amaçlar, iki taraf da sömürgeler, yarı-sömürgeler ve etki alanları üzerinde egemenlik kazanmak için savaşacaklar ve savaş iki taraf açısından da fetih savaşı olacak. Şu anda savaş, bu şekilde. Polonya, Balkan Yarımadası ve Akdeniz kıyısı için sürdürülüyor. Bu tür savaşlar

kesinlikle haklı değildir. Sadece fetih amaçları taşımayan, kurtuluş savaşları, haklı savaşlar olabilirler. Komünistler, fetih savaşları olmayıp kurtuluş savaşları olan bütün haklı savaşları destekleyecekler ve bu savaşlarda savaş hattının en önünde yer alacaklardır. II. Enternasyonal'in sosyal-demokrat partileri içinde, Chamberlain ve Daladiers'in tehditlerinin ve vaatlerinin sonucu olarak bir ayrılma başgösteriyor. Bir bölüm —bu partilerin gerici üst tabakası— ilk Dünya Savaşı zamanındaki gibi ihanet yoluna yöneliyor ve yeni emperyalist savaşı desteklemeye hazırlanıyor. Fakat öteki bölüm başka bir yol izleyecek ve komünistlerle birlikte savaşa ve faşizme karşı halk cephesini yaratacaktır. Chamberlain ve Daladiers Almanya ve İtalya'da olana özeniyorlar ve ve böylelikle gittikçe daha gerici bir yola kayıyorlar ve savaş seferberliğinden, kendi devletlerini faşistleştirmek ve ekonomilerini savaşa göre yeniden düzenlemek için yararlanıyorlar. Genelde her iki büyük emperyalist blok da savaş için çılgınca silahlanıyor ve kanlı bir kıyım tehlikesi milyonlarca insanın başları üzerinde dolaşıyor. Bu şüphesiz geniş halk yığınları arasında bir protesto hareketine yol açacak. Hem Almanya ve İtalya'da hem de İngiltere ve Fransa'da, hem Avrupa'da hem de dünyanın öteki bölgelerinde halklar, eğer emperyalistlerin toplarına hedef olmak istemiyorlarsa, emperyalist savaşa karşı çok çeşitli biçimlerde mücadele etmek için kesinlikle başkaldıracaklar.

Adı geçen iki büyük bloktan başka, kapitalist dünya içinde üçüncü bir blok daha var —bu, ABD'nin başını çektiği ve Orta ve Güney Amerika'nın birçok devletinin dahil olduğu blok. Bu blok, kendi çıkarlarından hareketle, henüz geçici olarak savaşa karışmıyor. Amerikan emperyalizmi, tarafsızlık örtüsü altında, daha sonra sahneye gelip kapitalist dünyanın önderlik konumunu çekip almak için geçici olarak hiçbir tarafın yanında savaşa katılmama amacı güdüyor. Amerikan burjuvazisi geçici olarak ülkesindeki demokratik rejimi ve barış zamanının ekonomik ilişkilerini tasfiye etmeyi amaçlamıyor ve bu, barışı hedef alan uluslararası hareketin çıkarlarına uygun düşüyor.

Sovyet-Alman Anlaşmasının imzalanması Japon emperyalizmine ağır bir darbe indirdi ve gelecekte onu daha büyük güçlükler bekliyor. Dış politika sorunlarına ilişkin olarak şu anda Japonya'da iki grup arasında bir mücadele sürüyor.

Militaristler, Çin üzerinde egemenliği kimseyle paylaşmamak, saldırılarını Güney Denizi ülkelerine kadar uzatmak ve İngiltere, ABD ve Fransa'yı Doğu'dan sürüp atmak için Almanya ve İtalya ile ittifak kurmak istiyorlar. Fakat burjuvazinin bir bölümü, bütün dikkati Çin'in yağmalanmasına yöneltebilmek için İngiltere, ABD ve Fransa'ya tavizler verilmesinde ısrar ediyor. Bugünlerde Japonya'da İngiltere ile uzlaşma yönündeki eğilimler çok güçlü. İngiliz gericiliği, hiç çekingenlik göstermeden, Çin'i birlikte paylaşma koşuluyla ve mali ve ekonomik yardıma karşılık Japonya'nın İngiliz çıkarlarının Doğu'daki bekçi köpeği olmasına, Çin'deki ulusal kurtuluş hareketini bastırmasına ve Sovyetler Birliği'ni zincire vurmasına çaba harcıyacaklardır. Böylelikle Japonya, ana hedefinden, Çin'i boyunduruk altına almaktan mutlak olarak vazgeçmeyecektir...

Kapitalist dünyanın yanında bir başka, ışıklı dünya var; bu, sosyalizmin ülkesi, Sovyetler Birliği. Sovyet-Alman Anlaşması Sovyetler Birliği'ne, uluslararası barış hareketine yardım etme bakımından büyük imkânlar, Japon istilacılarına karşı savaşında Çin'i destekleme bakımından büyük imkânlar verdi...

47] MOLOTOV'UN STALİN-HİTLER PAKTI VE SAVAŞIN PATLAK VERMESİ ÜSTÜNE GÖRÜŞLERİ (1939)

Sovyetler Birliği ve onunla birlikte Komintern, faşizme karşı mücadeleyi 1939'a kadar siyasal çalışmalarının en önüne almışlardı. Alman-Sovyet Saldırmazlık ve Dostluk Anlaşmasının imzalanışıyla bu tutum bütünüyle değişti. Yirmi yıldır Sovyet devlet adamı ve aynı zamanda Komintern önderlerinden olan Molotov, daha 31 Ağustos 1939'da bu Paktı «Avrupa tarihinde bir dönüm noktası» olarak niteliyordu. Molotov'un Moskova Yüksek Sovyeti'nin 31 Ekim 1939'daki V. Toplantısında yaptığı konuşma Sovyetler Birliği'nin yeni stratejisini iyice anlaşılır kılıyordu: Hitler Almanya'sı ile Dostluk Anlaşması'nı geçerli kılmak için o zamana kadar süren anti-faşizm çizgisinden ayrılış. Molo-

tov'un konuşmasının buraya alınan birinci bölümünde (ikinci bölümde Molotov Rusların Finlandiya, Baltık ülkeleri ile ilişkileri v.b. üzerinde duruyor) Sovyetler'in Pakt'a ve Almanya ile Batılı güçler arasındaki savaşa karşı tavrı açıklanıyor: O sırada Sovyetler Birliği, Batılı güçlere çok daha eleştirel davranmaktadır.

Delege yoldaşlar. Son iki ayda uluslararası durumda önemli değişiklikler meydana geldi. Bu her şeyden önce Avrupa'daki durumla, hem de Avrupa sınırlarının çok ötesindeki ülkelerle ilgili. Bu bağlamda, belirleyici öneme sahip üç temel koşula işaret edilmelidir.

Birincisi, Sovyetler Birliği ile Almanya arasındaki ilişkilerde meydana gelen değişikliğin sözü edilmeli. 23 Ağustos'ta Sovyet-Alman Saldırmazlık Paktının imzalanmasından sonra, Sovyetler Birliği ile Almanya arasında yıllardır süren normal-olmayan ilişkilere bir son verildi. Avrupalı güçlerce her yoldan kışkırtılan düşmanlığın yerini, bir yakınlaşma, Sovyetler Birliği ile Almanya arasında dostluk ilişkilerinin kurulması aldı. Bu iyi ilişkilerin daha da düzelişi, Dostluk ve SSCB-Almanya sınırı hakkında 28 Eylülde Moskova'da imzalanan anlaşmayla ifadesini buldu. Sovyetler Birliği ile Almanya, Avrupa'nın en büyük bu iki devleti arasındaki ilişkilerde gerçekleşen toptan değişim, bütün uluslararası durumu zorunlu olarak etkileyecekti. Bu açıdan, Yüksek Sovyetin bir önceki toplantısında Sovyet-Alman yakınlaşmasının siyasal anlamı konusunda yapılan değerlendirmeyi olaylar tümüyle doğrulamaktadır.

İkinci olarak, Polonya'nın askeri bakımdan yıkılmış, Polonya devletinin çökmüş olduğu gerçeğine işaret edilmelidir. Polonya'nın yönetici çevreleri devletlerinin «istikrar»ıyla ve ordularının «gücü»yle az böbürlenmemişlerdi. Fakat, ilk önce Alman ordusunun ve sonra Kızılordu'nun indirdiği küçük bir darbe, Versailles Anlaşmasının, Polonyalı olmayan ulusları boyunduruk altına alarak yaşayan bu başarısız icadının tuzla buz olması için yetti. İlkesiz biçimde Almanya ile Sovyetler Birliği arasında gidip gelerek flört etme ve oynama politikası, «geleneksel politika», dayanıksızlığını gösterdi ve toptan iflas etti.

Üçüncü olarak, Avrupa'da patlak veren savaşın bütün uluslararası durumda temel değişimler yarattığı saptanma-

lıdır. Bu savaş Almanya ile Polonya arasında bir savaş olarak başladı ve bir yanda Almanya'nın öbür yanda İngiltere ile Fransa'nın yer aldıkları bir savaşa dönüştü. Almanya ile Polonya arasındaki savaş Polonya iktidar sahiplerinin toptan iflası sonucunda çabuk sona erdi. Bilindiği gibi, ne İngilizlerin ne de Fransızların verdiği güvenceler Polonya'ya yardımcı oldu. Bunların ne biçim «güvenceler» olduğu da aslında şu ana kadar öğrenilemedi. *[Genel bir gülüşme.]* Almanya ile İngiliz-Fransız bloku arasında başlayan savaş, henüz başlangıç evresinde bulunuyor ve gelişmiş değil. Bu savaşın Avrupa'nın durumunda, (ve sırf Avrupa'nın durumunda da değil) temel değişimler getireceği de kolayca anlaşılır.

Uluslararası durumdaki bu önemli değişimlerle bağlantılı olarak, çok uzun zamandır kullandığımız —ve birçoklarının epeyce alıştığı— bazı eski formüllerin açıkça modası geçti ve bugün artık kullanılamaz oldular. Avrupa'da yeni oluşan siyasal durumu değerlendirirken kaba yanlışlar yapmaktan sakınmak için bu konuda iyi hesap kitap yapılmalıdır.

Örneğin son birkaç ayda «saldırı», «saldırgan» gibi kavramların yeni bir somut içerik, yeni bir anlam kazandıkları biliniyor. Bu kavramları şimdi, diyelim ki üç ya da dört ay öncesinde kullandığımız anlamlarında kullanamayacağımızı anlamak zor değil. Avrupalı büyük güçlerden söz ediyorsak, o halde bugün Almanya savaşın en kısa zamanda sona ermesi ve barış için çabalayan bir devlet durumundadır, fakat İngiltere ve Fransa, daha dün saldırıya karşı çıkan bu devletler, savaşın devamından yana ve barışın sağlanmasına karşıdırlar. Gördüğünüz gibi, roller değişti.

İngiliz ve Fransız hükümetlerinin, bu yeni tutumlarını, Polonya için üstlendikleri yükümlülüklerle meşrulaştırma çabalarının açıkça savunulamaz nitelikte olduğu anlaşılır bir şey. Eski Polonya'nın yeniden kurulması herkesin kavrayabileceği gibi, hiçbir biçimde sözkonusu olamaz. Bu nedenle, şimdiki savaşın, eski Polonya devletinin yeniden kurulması gerekçesiyle sürdürülmesi anlamsızdır. İngiltere ve Fransa hükümetleri bunu kavramalarına rağmen, savaşın sona erdirilmesini ve barışın yeniden kurulmasını istemiyorlar, aksine Almanya'ya karşı savaşı sürdürmelerini meşrulaştırmak için yeni yeni nedenler arıyorlar.

İngiltere ve Fransa'nın yönetici çevreleri son zamanlar-

la, Hitlerizme karşı ulusların demokratik hakları için mücadele eden savaşçılar olarak görünmeye çalışıyorlar; İngiliz hükümeti bu doğrultuda, Almanya'ya karşı savaşın hedefinin «Hitlerizmin ortadan kaldırılması»ndan daha az ya da daha fazla bir şey olmadığını açıkladı. Yani, Ingiliz ve onlarla birlikte Fransız savaş yanlılarının, Almanya'ya karşı, eski din savaşlarını hatırlatan, «ideolojik savaş» gibi bir şey ilan etmiş oldukları sonucu çıkıyor. Gerçekten, zamanında rafızîlere ve başka inançlar taşıyanlara karşı din savaşları modaydı. Bu savaşlar, bilindiği gibi, halk yığınları açısından en ağır sonuçlara, ekonomik çöküntülere ve ulusların kültürel bakımdan vahşileşmesine yol açtılar. Başka bir şeye de yol açamazlardı zaten. Ama bu savaşlar Ortaçağ döneminde olmuştu. İngiltere ve Fransa'nın egemen sınıfları bizi bu Ortaçağ zamanlarına, din savaşları, batıl inançlar ve kültürel vahşileşme dönemlerine geri götürmeye mi çabalıyorlar? Ne olursa olsun, «ideolojik» bayraklar altında şu anda daha büyük çapta ve Avrupa ulusları ve bütün dünya açısından daha tehlikeli bir savaş başlatıldı. Fakat bu tür bir savaş için hiçbir biçimde meşrulaştırma gerekçeleri bulunamaz. Bütün öteki ideolojik sistemler gibi Hitlerizmin ideolojisi de onaylanabilir ya da reddedilebilir, bu, siyasal görüşlere göre değişir. Ama herkes şunu kavrayacaktır ki, bir ideoloji zorla yok edilemez, savaş yoluyla ortadan kaldırılamaz. Bu yüzden, «Hitlerizmi ortadan kaldırmak» için yapılan savaş gibi, «demokrasi» için mücadelenin sahte bayraklarıyla örtülen bir savaş gibi savaşları sürdürmek, sırf anlamsız değil aynı zamanda canicedir de. Gerçekte, Fransa'da Komünist Partisinin yasaklanması, Fransız parlamentosunun komünist üyelerinin tutuklanması veya İngiltere'de siyasal özgürlüklerin kısıtlanması, Hindistan'daki ulusal baskının hiç azaltılmadan sürdürülmesi v.b. gibi tavırları demokrasi için verilen bir mücadele diye adlandırmak, kesinlikle imkânsızdır.

Şu anda Avrupa'da süren savaşın amacının, Fransa ve İngiltere'deki geniş dinleyici kitlesine resmi demeçlerde söylenen şey olmadığı açık değil mi, yani: demokrasi için mücadele değil de, bu bayların açıkça sözünü etmediği başka bir şey?

İngiltere ve Fransa'nın Almanya'ya karşı sürdürdükleri savaşın hakiki nedeni, İngiltere ve Fransa'nın, eski Polon-

ya'yı yeniden kurmaya güya söz vermiş olmaları değildir, onların demokrasi için mücadele etme görevini üstlenmeye karar vermiş olmaları da değildir elbette. İngiltere ve Fransa'nın yönetici çevrelerinin elbette başka, daha gerçek güdüleri vardır, Almanya'ya karşı savaşmak için. Bu güdüler herhangi bir ideoloji alanında değil, kudretli sömürge imparatorlukları olan bu ülkelerin kesinlikle maddi çıkarları alanında bulunmaktadır.

Nüfusu 47 milyona varan Büyük Britanya, üzerinde 480 milyon insanın yaşadığı sömürgelere sahiptir. Kendi nüfusu 42 milyonu geçmeyen Fransa'nın sömürge imparatorluğu, Fransız sömürgelerindeki 70 milyon insanı kapsamaktadır. Yüz milyonlarca insanı sömürmelerine imkân veren bu sömürgelere sahip olmaları, İngiltere ve Fransa'nın dünya egemenliklerinin temelini oluşturmaktadır. Bu sömürge mülkleri üzerinde Almanların hak iddia etmesinden duydukları korku —İngiltere ve Fransa'nın Almanya'ya karşı şu anda sürdürdükleri ve son zamanda Versailles Anlaşmasının bozulması ile önemli ölçüde şiddetlenen savaşın gerçek itici gücü budur. Dünya egemenliklerini kaybedeceklerinden korktukları için, İngiltere ve Fransa'nın yönetici çevreleri Almanya'ya karşı savaşın geliştirilmesi politikası güdüyorlar.

Böylelikle, bu savaşın emperyalist niteliği, olguların hakiki durumunu görmek isteyen, gerçeklere gözlerini kapatmayan herkesin görebileceği kadar açıktır.

Dünya egemenliği için sürdürülen bu savaşa kimin ihtiyacı olduğu da bütün bunlardan belli olmaktadır. Elbette işçi sınıfının değil. Böyle bir savaş işçi sınıfına kanlı kurbanlar ve acıdan başka bir şey getirmez.

Buna göre kendiniz karar verin: «Saldırı», «saldırgan» gibi kavramların içerikleri son dönemde değişti mi yoksa değişmedi mi? Bu kelimelerin eski anlamlarında kullanılmasının —yani Sovyetler Birliği ile Almanya arasındaki siyasal ilişkilerde meydana gelen belirleyici değişimden ve Avrupa'da büyük emperyalist savaşın başlangıcından önce geçerli olan anlamlarında—, ancak kafaları karıştırmaya yarayacağını ve kaçınılmaz olarak yanlış sonuçlar çıkarmaya yol açacağını görmek güç değil. Bunun olmaması için, yeni uluslararası durumda kullanılamaz hale gelmiş eski kavramları

eleştirmeksizin kullanmayalım. Uluslararası durum son dönemde işte böyle biçimlendi.

Bizzat Sovyetler Birliği'nin dıştaki durumunda gerçekleşen değişikliklere gelelim. Bu alanda meydana gelen değişiklikler de pek küçük değil; fakat en temel olandan söz edilecek olursa, insan şunu saptamaktan kendini alamaz: Barışçıl dış politikamızı mantıklı biçimde yürütüşümüz sayesinde, konumumuzu güçlendirmeyi ve Sovyetler Birliği'nin uluslararası ağırlığını önemli ölçüde artırmayı başardık. *[Uzun süren alkışlar]*

Almanya ile ilişkilerimiz, az önce belirttiğim gibi, köklü biçimde düzeldi. Burada olaylar, dostluk ilişkilerinin sağlamlaştırılması, pratik işbirliğinin geliştirilmesi ve Almanya'nın barış için gösterdiği çabalarda desteklenmesi doğrultusunda akacak. Sovyetler Birliği ile Almanya arasında imzalanan Saldırmazlık Paktı bizi Almanya bir savaşa katıldığında tarafsız kalmakla yükümlü kılıyor. Biz bu çizgiyi doğru bir biçimde izledik; birliklerimizin 17 Eylülden başlayarak eski Polonya topraklarına girmeleri bununla kesinlikle çelişmiyor. Sovyet hükümetinin aynı gün, 17 Eylül günü, diplomatik ilişkide bulunduğu bütün devletlere özel bir nota göndererek onlara karşı tarafsızlık politikasını gelecekte de sürdüreceğini açıklamış olduğunu hatırlatmak yeter. Bilindiği gibi birliklerimiz Polonya topraklarına, ancak Polonya devleti yıkıldıktan ve fiilen varlığı son bulduktan sonra girmişlerdir. Böyle gerçekler karşısında elbette tarafsız kalamazdık, çünkü bu olayların sonucu olarak devletimizin güvenliğine ilişkin canalıcı sorunlar gündeme gelmektedir. Bunun ötesinde Sovyet hükümeti, Batı Ukrayna ve Batı Byelorusya'nın kardeş halklarının, yıkılmış Polonya'da kaderlerine terk edilmiş bulunan bir nüfusun içine düştüğü olağanüstü durumu da hesaba katmak zorundaydı.

Aşağıdaki olaylar, yeni Sovyet-Alman ilişkilerinin, sağlam bir karşılıklı çıkarlar tabanına dayanmakta olduğunu bütünüyle kanıtlamaktadır. Kızılordu birliklerinin eski Polonya devletinin topraklarına girmesinden sonra, Sovyetler Birliği ile Almanya'nın devlet çıkarlarının sınırlandırılmasına ilişkin önemli sorunlar ortaya çıktı. Bu sorunlar karşılıklı anlayış içersinde düzenlendi. Dostluk ve SSCB - Almanya sınırıyla ilgili Eylül sonunda imzalanan Alman-Sovyet Anlaşması, Alman İmparatorluğu ile ilişkilerimizi sağlamlaştırdı.

Almanya'nın Batı Avrupa'nın öteki burjuva devletleriyle ilişkileri son yirmi yılda, Almanya'nın, İngiltere ve Fransa tarafından Amerika Birleşik Devletleri'nin de aktif katılımıyla yaratılan Versailles Anlaşması'nın zincirlerini parçalama yönündeki çabalarınca belirlendi. Bu, şimdiki Avrupa Savaşına yol açan nedenlerden de birisiydi.

Sovyetler Birliği ile Almanya'nın ilişkileri, Versailles'in savaş sonrası sisteminin ebedileştirilmesiyle hiçbir ortak yanı bulunmayan, başka bir temel üzerinde gelişiyor. Biz her zaman, güçlü bir Almanya'nın Avrupa'da sürekli bir barış için zorunlu koşul olduğu görüşündeydik. Almanya'nın «basitçe kavga dışı bırakılabileceğine» ve hesaptan silinebileceğine inanmak gülünç olurdu. Bu aptalca ve tehlikeli kuruntuya kapılan güçler, Versailles'ın acı deneyini gözönüne almıyor, Almanya'nın büyümüş gücünü hesaba katmıyor ve 1914 yılındaki durumdan köklü biçimde farklı olan şimdiki uluslararası durumda Versailles'ı yinelemeye kalkışmanın kendilerinin çöküşüyle son bulabileceğini kavramıyorlar.

Biz kararlılıkla, Almanya ile ilişkilerin düzelmesi için çaba harcadık ve Almanya'da da bu yönde gösterilen çabaları her biçimde selamladık. Şimdi Alman İmparatorluğu ile ilişkilerimiz dostça ilişkiler temelinde, Almanya'nın barış yönündeki çabalarını desteklemeye hazır olmamız temelinde, ve aynı zamanda Sovyet-Alman ekonomik ilişkilerinin iki devletin karşılıklı çıkarlarına uygun olarak geliştirilmesi isteğine dayanılarak kuruldu. Sovyet-Alman ilişkilerinde siyasal düzeyde meydana gelen değişikliklerin, Sovyet-Alman ekonomik ilişkilerinin geliştirilmesi için elverişli önkoşullar yarattığına özellikle dikkat çekilmelidir. Alman delegasyonuyla kısa bir süre önce Moskova'da yapılan ekonomik görüşmeler ve Sovyet ekonomik delegasyonunun şu anda Almanya'da sürdürdüğü görüşmeler Sovyetler Birliği ile Almanya arasında mal satışının geliştirilmesi için geniş bir temel hazırlıyor...

48] ALMANYA DEĞİL, İNGİLTERE BAŞ DÜŞMANDIR (1940)

Komintern resmi olarak, Almanya ile İngiltere-Fransa arasındaki savaşın bir «emperyalist savaş» olduğunu, dolayısıyla komünistlerin iki tarafa karşı da mücadele ettiklerini söylüyordu. 1940 Ocak ayında **Komünist Enternasyonal** dergisinde, yazı kurulu imzasıyla yayınlanan bir makalede, «İngiltere yeni bir dünya savaşı çıkarmaya çalışıyor,» deniliyordu.

«Britannia! Deniz sana ait. Ama denizde seni yıkayıp günahlarından temizleyecek kadar su yok...!» Büyük şair Heinrich Heine'nin İngiltere'yi bu sözlerle damgalamasından bu yana yüz yıldan fazla zaman geçti; Avrupa'nın bütün gerici güçlerini Fransız Devrimi'ne karşı seferber eden ve çoktan devrimin düşmanı haline gelmiş olan fatih Napoleon'un şahsında devrimin mirasından korkan o İngiltere'yi. İngiltere, karnı tok, ahlâk düşkünü İngiliz burjuvazisi daha o zamandan Avrupa'daki gericiliğin yuvasıydı, her yerde, devrimci ve ilerici hareketlerin, olayların arka planında yer alan hasmıydı. Ve daha o zamandan, işgünlerinde hile ve zorla soygunculuk yaparak bir dünya imparatorluğu toparlayan, pazar günleriyse ilâhiler söyleyen ve ahlâki dünya düzeninin örnek çocukları pozu taslayan korsanlar, ateşteki kestaneleri İngiltere'nin eli yanmadan alıp getirsinler diye başka ulusları savaşa sokmayı siyasal ilke olarak benimsemişlerdi. Hep Avrupa kıtasının belirli bir andaki en güçlü devletine karşı savaş örgütleyerek, hep devrim güçlerine karşı gerici güçleri destekleyerek, hep Avrupa barışını boğarak ve hep kendi malik olma tutkusunu ve kendi çıkarlarını erdemlilik ve âlicenaplık kavramları ardında saklayarak —İngiltere belirleyici bir kapitalist büyük güç haline, emperyalizmin en mükemmel cisimleşmesi haline işte böyle geldi. Dünyanın çeşitli yörelerinde yüz milyonlarca insanı ezen ve sömüren İngiliz burjuvazisi, «Avrupa dengesi» denen şeyin ve dünyanın birçok bölgesinde ulusların özgürce ilerlemelerini önleyen zincirlerin başında, gözünü kırpmadan nöbet tutuyor. Yüzyılların akışı içinde İspanya, Hollanda ve Fransanın dünya egemenliğini

altettikten sonra, İngiltere, 19. yüzyıl sonundan beri Almanya'yı en tehlikeli rakibi olarak görüyor. «Avrupa dengesi» denen şey için duyduğu kaygının yanısıra, dünyanın her yanındaki emperyalist zincirlerin sağlamlığı konusunda İngiltere'nin kapıldığı kaygı Asya ve Afrika'daki muazzam insan yığınlarının tarihi uyanışından duyduğu korku sürekli artıyor. Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin zaferinden bu yana Asya ve Afrika halkları gitgide daha çok, güçlerinin bilincine varıyorlar. Gitgide daha çok hareketleniyor ve emperyalistleri gitgide daha çok can düşmanları olarak, sosyalist Sovyetler Birliği'ni ise umutları ve güvenleri olarak görüyorlar...

Eski kombinasyon, Sovyet devletine karşı kurulmuş olan eski blok dağıldı: Asıl darbeyi vurmak zorunda olan Almanya son anda düşüncesini daha iyi bir yönde değiştirdi. Polonya artık yok. Estonya, Letonya ve Litvanya Sovyetler Birliği ile bir dostluk ve yardım anlaşması imzaladılar. Gerici Fin rejiminin yerine, Sovyetler Birliği ile bir dostluk ve yardım anlaşması imzalayan bir halk hükümeti geçti. Japonya Çin'in dörtyüz milyonluk halkına karşı sonuçsuz bir savaşın içine kendisini attı. İngiltere'nin, Sovyet devletine karşı yürütmeyi düşündüğü bütün devletler böylece artık İngiliz emperyalistleri için şu ya da bu ölçüde kullanılamaz hale geldiler. Yine de İngiliz, Fransız ve Amerikan milyonerleri o eski, boyuna başarısızlığa uğrayan planlarından, Sovyetler Birliği'ne karşı bir emperyalist birlik cephesi planlarından vazgeçmiyor ve yeni kartlarla eski oyunu sürdürme peşinde yorulmadan koşuyorlar. Onların sofu istekleri, milyonerlerin çıkarlarının acilen Sovyetler Birliği'ne karşı Mannerheim ve Co.'nun mali ve askeri yönden desteklenmesini gerektirdiğinden söz eden deklarasyon ve çağrılarda en berrak biçimde ifade ediliyor. Mannerheim ve Co.'yu desteklemek için kurulan İsveç kuvvetinin komutanı Binbaşı Winge 12 Aralıkta, «şimdi bütün araçların kullanılması gerektiğini, kuzeyin milyoneri anlamalı» diyordu, çünkü aksi halde «hiçbir milyonerin varolmayacağı an yaklaşacak»tı. Hiçbir milyoner kalmayacak! İngiliz püritenleri ve sosyal-demokrat «işçi önderleri» için ne dayanılmaz açıklıkta bir anlatım!

İngiliz emperyalistleri, bütün bir propagandistler, gazeteciler, sendika sekreterleri, parlamenterler, v.b. korosunu yönetiyorlar; bunlar da ekmeklerini veren efendilerinin daha önceden usulca hazırladığı şeyleri bağıra bağıra söylüyor-

lar. Britanya emperyalizminin bu dilenci müzisyenleri, en üstlerinde de Fransız sosyalistlerinin düşük önderleri, bütün «tarafsız» devletlere «kutsal görev»lerini hatırlatmak, onları İngiliz ve Fransız sömürgeci efendilerinden yana savaşa katılmaya çağırmak için gırtlaklarını yırtıyorlar. Sosyalist «pasifistler» ve faşist «kukuletalılar», Katolik piskoposlar ve sosyal-demokrat parti memurları, kurnaz avukatlar ve kaba sokak hatipleri, Sovyetler Birliği'ne karşı açılan kışkırtma bayrağının arması altında toplanıyor ve sosyalizmin ülkesine karşı «kutsal savaş» vaazları veriyorlar. Bu kapitalist «birlik cephesi»nin bir kanadında II. Enternasyonal önderleri, Sovyetler Birliği'nin sosyalizmin çıkarlarına ihanet ettiğini haykırıyor, öbür kanatta Nazi Partisi'nin bir zamanki sırt sıvazlayıcıları, Hitler'in kapitalizmin çıkarlarına ihanet ettiğini cıyaklıyorlar. Bazan bu ikisi kendilerine düşen rolleri değiştiriyorlar; o zaman günahtan yüzleri görünmeyen finans sırtlanları Sovyetler Birliği'nin bütün kapitalistler için ne yazık ki çok pahalı olan sosyalizm davasını feda etmesine ağlıyorlar, ve «sosyalist» denenler ise Almanya'da «sefalet çeken milyonerler»in sıkıntılarından yakınıyorlar. Fakat efendilerinin kalplerinde yatan özlem, onların ağızlarını sulandırıyor, bunların hepsi, sosyalizm ülkesine karşı kinle köpürüyorlar, sadece Almanya'ya vurulmamalı, sosyalizm de ortadan kaldırılmalı fikrinde hepsi birleşiyor. Bu kapitalist akbabalar, ne var ki, ne bağırış çağırışlarıyla ne de pençeleriyle sosyalizmi ortadan kaldırabilecek ve onun dünya tarihi düzeyindeki zaferini önleyebilecek durumda değiller, ama bu savaş içinde bir kez daha, tarihin tekerini geriye döndürmek ve sosyalizm dünyasına karşı saldırıya geçmeyi denemek için çaba gösteriyorlar. Ve dünya gericiliği İngiltere'nin şahsında koruyucu efendisini ve sosyalizm ülkesine, sosyalizm düşüncesine karşı savaşın öncüsünü görüyor.

Fakat İngiltere sadece kendi gözünde dünya gericiliğinin en güçlü direği değil, gerçekte de emperyalist dünya sisteminin en sağlam direğidir. İnsanlığın dörtte biri İngiliz emperyalistleri tarafından ezilmekte ve sömürülmektedir. İngiliz sömürgeci efendileri Avrupa'da «demokrasi»cilik oynar ve kanlı ellerini beyaz eldivenler içine, katı vahşiliklerini görgü kurallarının ardına gizlerken, yüz milyonlarca sömürge kölesinin önünde, acımasız kıyıcılar ve rezil zin-

dancılar olarak duruyorlar. Emperyalizm bütün ülkelerde iğrenç, insan - dışı bir güçtür. Ve bu emperyalizm, «karnı tok, her zaman ödemeye hazır bir ahlâka sahip» örtüler altında ortaya çıkmakla, her suçunu ahlâki deyişler ve İncil'den sözlerle kaplamakla, alçaklıklarına devam ederken bir hastabakıcı gibi davranmakla, hiçbir biçimde yumuşamış olmaz. Birinci sınıf kravat taksa da haydut hayduttur.

İşçi sınıfı, emperyalistleri iyi ya da kötü davranışlarına göre yargılamaz. Görgülü görgüsüz bütün emperyalistlere karşı mücadele eder. Emperyalist dünya sistemine karşı, bütün ülkelerdeki ve kıtalardaki kapitalist sömürü ve baskıya karşı mücadele eder.

İşçi sınıfının emperyalist dünya sistemine karşı uluslararası mücadelesi, uluslararası politika arenasında belirli bir anda baş düşman kimse, güçlerin ona karşı yoğunlaştırılmasını gerektirir. Gerçi İngiliz emperyalizmi geçtiğimiz yıllarda daha az gerici ve soyguncu değildi, ama geri planda tutuyordu kendisini ve doğrudan doğruya savaş kundakçılığı yapmıyordu. Onun müttefiki Fransız emperyalizmi geçici olarak barışın korunmasını çıkarları için yararlı görüyordu ve bu nedenle dış politikada Sovyetler Birliği'ne yakınlaşmıştı. Saldırgan bir tavırla kendisini dünya gericiliğinin başına geçiren, o yıllarda Alman emperyalizmiydi. Ulusların barışını doğrudan doğruya tehdit eden, saldırıdan saldırıya geçen, uluslararası planda kapitalist dünyanın sosyalist dünyaya karşı öncü savaşçısı durumunda bulunan, Alman emperyalizmiydi. Bu yıllarda, barışı savunmak, saldırganlığa son vermek ve ulusları yeni bir dünya savaşı felaketinden korumak için baş düşman Alman emperyalizmine karşı güçlerini toparlamak, Uluslararası işçi sınıfının göreviydi. Devrimci işçiler, dünyanın Versailles'da saptanan biçimde paylaşılmasını hiçbir zaman haklı bulmadılar, bu durumu hiçbir zaman onaylamadılar veya savunmadılar, ama bu durumda değişiklik yapma zorunluluğunun bir dünya savaşını meşrulaştıracağını da hiçbir zaman düşünmediler.

İngiltere'nin, ne pahasına olursa olsun, kıtanın en büyük iki devleti arasında bir savaş, sosyalizm ülkesine karşı bir savaş çıkarmaya kararlı olduğu açığa çıkınca ve her şeyden önce Almanya, dış politikasında belirleyici bir değişim yaparak, sadece sosyalizm ülkesine karşı savaş planlarından vazgeçmekle kalmayıp, bunun ötesine geçerek, Sovyetler Birliği

ile barışçıl, dostça ilişkiler içersine girince durum değişti. Bu andan başlayarak, Avrupa'da savaşı zincirlerinden boşandıran İngiltere'ydi artık ve savaş alanını genişletmek ve yeni bir dünya savaşına yol açmak için elinden geleni yapan, o andan beri İngiltere'dir. Bugün bütün barış önerilerini geri çeviren, isteklerini silah zoruyla gerçekleştirmeye ve bütün ulusları savaşın içine çekmeye kararlı olduğunu gösteren, İngiltere'dir.

«Demokratik» denen devletlerdeki işçi sınıfı, savaşın sadece Almanya'ya karşı yapılmadığını, bu savaşın aynı zamanda işçilerin devrimci özgürlük mücadelelerini, ezilen uluslaın ulusal özgürlük çabalarını boğmak ve kapitalizmin iğrenç egemenliğini bütün araçları kullanarak ayakta tutmak için sürdürülen bir savaş olduğunu kendi benliklerinde hissediyorlar. Emekçiler, «antifaşist» diye adlandırılan bu savaşın sadece emperyalist bir savaş olmakla kalmayıp, sosyalizm ülkesine karşı bir savaşa dönüşme eğilimini de içinde taşıdığını giderek daha iyi anlıyorlar. Bu kanı, bizzat emperyalist dünya savaşı planlarının merkezi olan İngiltere'de de yaygınlaşıyor. İngiltere Komünist Partisinin savaş yanlılarına karşı yorulmak bilmeden verdiği mücadele yığınlarda günden güne daha güçlü yankılar buluyor. Labour Party'nin (İşçi Partisi —ç) sendika ve kooperatif örgütleri, parti grupları ve gençlik grupları resmi Labour önderliğinin savaş kışkırtıcılığına açıkça karşı çıkıyor ve barış için mücadele ediyorlar. Ve bütün yalan ve iftiralar, İngiliz emekçilerinin gitgide daha geniş tabakalarının, Sovyetler Birliği'nin kişiliğinde ilk ve temel çıkarlarının, umutlarının ve güvenlerinin öncü savaşçısını görmelerini önleyemiyor.

1917 Ekiminden beri, dünyanın en büyük ülkesinde sosyalist devrimin zafere ulaşmasından beri, İngiliz emperyalizmi, dünyanın altıda birinde zafer kazanmış sosyalizme karşı açık ve örtük, kanlı ve kansız, ekonomik, siyasal ve askeri biçimlerde savaş örgütledi. Sosyalizm ülkesine karşı bütün girişimler başarısızlığa uğradı, Sovyetler Birliği hep daha güçlü, hep daha kudretli, hep daha fazla emekçileri çeken bir mıknatıs dağı oldu. Fakat Sovyetler Birliği ne kadar güçlendiyse, İngiliz emperyalizmi de kapitalist yeraltını (suçlular dünyası) ona karşı harekete geçirmeyi o kadar acil saydı. Henüz yakın zamanda, ana düşüncesinin sosyalizm ülkesini ve aynı zamanda en güçlü kapitalist rakibini uzun bir

savaşa sokarak güçten düşürme yollu iğreti düşüncesinin gerçekleşeceğine inandı —ama bu sırada sanatkârane plan bir darbede parça parça oldu. İşte bu anda İngiltere «barış kurtarıcısı» maskesini indirdi ve yeni dünya savaşının kundakçısı ve örgütleyicisi olarak, dünya gericiliğinin gizlenmeyen öncü savaşçısı olarak ortaya çıktı. Ama böylelikle İngiliz emperyalizmi tehlikeli bir savaş kundakçısı ve bütün dünyada açıkça görüldüğü üzere, uluslararası işçi sınıfının baş düşmanı haline geldi.

Bu yüzden uluslararası işçi sınıfının önünde, gerçekten tarihi bir görev, bütün gücünü toplayarak İngiliz emperyalizminin planlarını boşa çıkarma, İngiltere tarafından ezilen sömürge halklarıyla ittifak halinde Britanyalı savaş kundakçılarına karşı mücadeleye girişme ve bu mücadelede emperyalist dünya sisteminin temel direklerini sarsma görevi bulunuyor.

49] EKKİ'NİN MAYIS ÇAĞRISI (1940)

EKKİ'nin 1940 Mayısında yaptığı çağrı, Sovyet-Alman Paktı'na zarar vermemek için, Alman emperyalizminden doğrudan doğruya söz etmekten titizce kaçınılırken İngiltere ve Fransa hükümetlerine (ve ayrıca Japonya'ya) saldırıldığını göstermektedir.

Bütün Dünyanın İşçi ve Emekçileri!

Emekçiler 1 Mayıs'ı, uluslararası proletaryanın dayanışma gününü, yeni emperyalist savaşın korkunç koşulları altında geçiriyor. Uluslararası proletarya dayanışması fikri bütün ülkelerin işçileri için, şimdiye kadar hiçbir zaman, Avrupa ve Asya'yı saran savaşın patlak verdiği şu günlerdeki kadar hayati bir önem taşımamıştı.

Avrupa'da savaş sekiz aydır sürüyor, fakat sona ereceği gün bir hayli uzakta. Savaş alanı gitgide genişliyor. Emperyalist iktidar sahipleri, haraca bağladıkları sömürge halkları zorla savaşa sokuyorlar. Savaş ne kadar uzun sürerse, küçük tarafsız ülkelerin emperyalistlerin elinde değişto-

kuş aracı oldukları o kadar açık ortaya çıkacak. Iskandinav ülkelerinin tarafsızlığının İngiltere ve Fransa tarafından kaba biçimde zedelenmesine cevap olarak Almanya birliklerini Danimarka'ya yürüttü ve Norveç'de stratejik yönden önem taşıyan yerleri işgal etti. Öte yandan İngiltere ile Fransa da birliklerini getirdiler. Norveç savaş alanı oldu. Belçika ve Hollanda doğrudan doğruya tehdit altındalar. Ortadoğu'da yeni savaş alanı hazırlanıyor. Emperyalist devletlerin Balkanlar için, Akdeniz üzerindeki egemenlik için giriştikleri savaşın yeni yeni kapitalist ülkeleri savaşa çekme tehlikesi var. İspanya ve Balkanlardaki mevzilerini güçlendiren İtalya, savaşa karışmak üzere silahlanıyor. Uzakdoğu'da Japonya, yaklaşık üç yıldır Çin'e karşı bir soygun savaşını yürütüyor. Dörtyüz milyon nüfuslu büyük ülkeyi sömürgesi haline getirmek istiyor. Savaştan harap ve bitkin düşmüş halde, Çin'i çarçabuk haydutça bir «barış»a zorlamak istiyor; amacı, dünyanın yeniden paylaşılmasına katılabilmek için serbest kalabilmek. Emperyalistlerin Pasifik Okyanusu'ndaki egemenlik çıkarları için giriştikleri pazarlıklar yeni bir savaş tehdidini gündeme getiriyor. Japonya, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri arasında Hollanda Hindistanı üzerine tartışmalar başladı bile. Amerika Birleşik Devletleri burjuvazisi başlangıç için ellerini İzlanda, Grönland ve Karaip Denizindeki İngiliz ve Fransız egemenlik alanlarına uzatıyor.

Kapitalist caniler halkları yeni bir emperyalist dünya kıyımına itiyorlar.

Savaş ateşiyle yanan kapitalist dünyanın karşısında sosyalizmin büyük ülkesi yer alıyor. İngiliz ve Fransız savaş kundakçıları ve onların sosyal-demokrat çanak yalayıcıları, kendi emperyalist savaşlarına karşı Sovyetler Birliği'nin tarafsızlığını koruması karşısında çılgına dönüyorlar. Onlar emperyalist çelişkilerin ve savaşın demir cenderesi arasında kıvranırken Sovyetler Birliği durmadan büyüdüğü ve güçlendiği için öfkeyle doluyorlar. Sovyetler Birliği onların halklarına barışın nimetlerini garanti etti diye. Sovyetler Birliği Almanya ile, haklarına dokunmayan öteki devletlerle de yaşamak istediği gibi barış içinde yaşıyor diye, kıyameti koparıyorlar. Sovyetler Birliği doğru tarafsızlık politikasıyla savaşın başka ülkelere yayılmasına karşı-etkide bulunuyor diye öfkelerinden kendilerinden geçiyorlar. Sovyetler

Birliği'nin barış politikası kendi halklarındaki barış güdüsünü güçlendiriyor diye korkuya kapılıyorlar. Finlandiya'daki provokasyonları boşa çıktığı için, şerefli Kızılordu onların uzun zamandır Sovyetler Birliği'ne karşı savaş için hazırladıkları ilerleme alanını zararsız hale getirdiği için, savaş kundakçıları kıyameti koparıyorlar. Finlandiya ile Sovyetler Birliği arasında yapılan barış anlaşması, İngiliz Fransız savaş provokatörlerini yollarından saptırdığı, onları, kartlarını açmaya zorladığı ve gerçek planlarını halkların önünde teşhir ettiği için öfkeden köpürüyorlar.

Kapitalistler, Sovyetler Birliği'nin kendileri açısından yararlı bir politika izlemesini istiyorlar. Fakat Sovyetler Birliği, sosyalizmin çıkarlarınca belirlenen kendi politikasını yürütüyor. Sovyetler Birliği, sınıfsız sosyalist toplumun inşasını tamamlamakta olan büyük halkının çıkarlarını savunuyor. Kapitalistlerin ihtiyacı, emperyalist ilhak ve soygundur. Sovyetler Birliği'nin ihtiyacı ise yaratıcı çalışma, sosyalist gelişme, emekçilerin mutlu ve neşe dolu bir hayat sürmesidir. Bütün dünyanın proleterleri öncülerinden, sosyalizmin büyük ülkesinden haklı olarak gurur duyuyorlar.

Kapitalist ülkelerin emekçileri!

Savaş size şimdiden ölçüsüz acılar ve yoksunluklar getirdi. Büyük meydan savaşları henüz verilmedi, ama dünya şimdiden ölenlerin kanlarından kıpkırmızı oldu. Deniz ve Okyanuslarda binlerce ve binlerce denizci hayata veda ediyor. Salt Avrupa'da üretici çalışmalarından, aile ocaklarından kopartılmış yirmi milyon erkek silah altında. Burjuvazinin kendilerine yiyecek getiren insanları savaşa yolladığı ailelerin kapısını açlık ve sefalet çalıyor. Silah altına alınanların karıları, anaları ve çocukları kaderleriyle başbaşa bırakılmış durumdalar.

Açlık çekenleri ve yoksulları, burjuvazi, temel ihtiyaç maddelerinin fiyatlarını yükselterek soyuyor. Halk, erzak karneleriyle verilen yiyeceklerle açlığa mahkum edilirken, zenginler har vurup harman savuruyor ve tıka basa yiyorlar. Burjuvazi işçileri kürek mahkumları gibi işyerlerine zincirliyor, onları işletmelerde köleleştiriyor. İşgünü'nü durmadan uzatarak, ücretleri muazzam ölçüde düşürerek, sömürüyü korkunç biçimde şiddetlendirerek, işçilerin hayat suyunu son damlasına kadar sıkıp çıkarıyor. Köylü çocuklarını savaşa gönderiyor, köyler kıtlığa düşüyor. Atla-

ra, sığırlara, gıda ve yem maddelerine savaş hali nedeniyle elkoyarak milyonlarca köylü ekonomisini yıkıyor. Burjuvazi, alnının teriyle tarlasını işleyenin emeğinin ürünlerini çalıyor. Genç kuşağı, para kesesinin çıkarları için çöküşe ve ölmeye mahkum ediyor. Siperlerde askerler, yarının kendilerine neler getireceği, ailelerine ne olduğu düşünceleriyle ızdırap çekiyorlar. Cephe gerisinde de, halkın sefaletinden zengin olan ceset soyucuların ve savaş zenginlerinin iğrenç cümbüşü yapılıyor. Onlar için savaş gerçek bir altın yağmuru. Onlar kan ve gözyaşını hisselere, paylara ve masalsı kârlara dönüştürüyorlar. Blum, Jouhaux, Attlee ve Citrine'in çanak yalayıcılık hizmetlerinden yararlanan burjuvazi, sadece emekçilerin hayat düzeylerine gözü dönmüş biçimde saldırmakla kalmıyor. Bütün kapitalist ülkelerde emekçilerin herşeyden yoksun bırakıldığı bir zorbalık ve terör rejimi, gerici bir şaibeliler rejimi kuruyor. Savaştan, kent ve kırdaki işçi ve yaratıcıların ellerinde kalan son hakları da çekip almak için yararlanıyor. Yığınların barış isteğine savaş mahkemeleri, hapis cezaları ve kurşuna dizmelerle cevap veriyor. Halkın özgürlüğü ve mutluluğunun öncü savaşçılarını, kömünistleri, «yasa» dışına atıyor. Yüzbinleri, komünistleri, İspanyol ve diğer siyasal mültecileri ,hapishanelere atıyor, toplama kamplarına kapatıyor.

İşte savaşla belirlenen bugün böyle bir şey, bu günümüz burjuva rejiminin çehresidir.

Fakat, emekçiler eğer siz, savaşa bir son vermezseniz, kapitalistler hâlâ üzerinizde egemen olmaya devam ederse, yarın size burjuvazi tarafından nasıl bir kader hazırlanacaktır?

Avrupa ve Asya, belki başka kıtalar da, insanlık tarihinin şimdiye kadar hiç görmediği türden kanlı meydan savaşlarının alanları haline gelecek; savaş milyonlarca ölü ve sakat, milyonlarca dul ve öksüz bırakacak ardında; yeni ilhakların ve istilacı birliklere ödenecek yeni para ve erzakın yaratacağı dayanılmaz yüklere yolaçacak, maddi zenginliklerin israfında, ulusların uğradığı yıkıntılarda 1914/18 Dünya Savaşı'nı bile geride bırakacak ölçüde ileri gidilecek —işte burjuvazinin size yarın için hazırladığı kader.

Emekçiler, burjuvazi o dev savaş giderlerini sizin sırtınızdan çıkaracak. Daha şimdiden sizin için katlanılmaz hale gelen vergi cenderesini daha da sıkacak. Tröst zenginleri,

bankerler, borsa tilkileri, sizi daha fazla köleleştirecekler, kadınlarınızı, çocuklarınızı haraca bağlayacaklar. Sizi şimdiye kadar ancak sömürgelerde görülen türden korkunç bir sömürü rejimi altına sokacaklar.

Emperyalistler, bir «Avrupa Federasyonu» ve «Yeni Dünya Düzeni» bayrağı altında büyük devletleri parçalamak, küçük devletleri ilhak etmek için silahlanıyorlar, sömürgelerdeki baskının ve Avrupa halklarının köleleştirilmesinin daha da şiddetlendirilmesi için hazırlık yapıyorlar. Ulusal baskıyı, işitilmemiş bir ölçüye, boyunduruk altındaki halkların kan ve kemikleri üzerinde kurulan geçmişin büyük imparatorluklarında bile işitilmemiş bir ölçüye çıkaracaklar.

Proleterler ve emekçiler!

Sizin ve çocuklarınızın elindeki bir parça ekmeği alması, ve sizleri burjuva diktatörlüğünün terörü ile boğması için burjuvaziye kim yardım etti ve hala da ediyor? Burjuvaziyle birlikte bu kanlı günahı kim hazırladı?

Sosyal-demokrasinin ve reformist sendikaların önderleri.

Eğer onlar, 1914/18 Dünya Savaşı'nı izleyen, emekçilerin kapitalizme karşı hareketini bastırmada burjuvaziye yardım etmeselerdi, dünyanın bugünkü görünümü böyle mi olurdu? Kapitalist rejimi bekçi köpekleri gibi korudular ve koruyorlar. Noske'leri işçileri vurdurdu. Bauer'leri «burjuva demokrasisi» zırvalarıyla emekçilerin gözlerine kum attı. MacDonald'ları genel grevleri boğazladı. Blum'ları dünya gericiliğiyle birlikte açıkça Sovyetler Birliği'ne karşı Haçlı Seferi çağrısı yaptı ve yapmada devam ediyor. Burjuvaziyle sınıf işbirliği politikası izleyerek, burjuvazinin bugünkü zorbaca iktidarını onlar hazırladılar. Burjuvaziye tavizler verdiler ve onun için, işçi sınıfının mücadeleyle kazandığı konumları feda ettiler; böylelikle gericiliğin bugünkü önüne geçilmez fırtınasına elverişli bir ortam yarattılar. Emperyalist ilhakları destekleyerek şimdiki savaşın patlamasına katkıda bulundular. «Müdahalesizlik» politikası ile, savaş selinin boşanarak Avrupa'yı kaplayacağı kapakları açtılar. Cumhuriyetçi İspanya'ya ihanet ederek Fransa'daki Halk Cephesi'nin dağılmasına yol açtılar, bütün kapitalist dünyada gericiliğin önündeki yolu düzlediler. Bugünkü emperyalist savaşı utanmasızca destekleyerek, halkları daha da kötü bir kö-

leliğin zincirlerine vurmak isteyen burjuvaziye yardım ediyorlar.

Fakat burjuvazi ile onun sosyal-demokrat ajanlarının amaçları hiçbir zaman gerçek olmayacak. Egemen sınıflar istedikleri kadar kudursunlar, halkların önünde bugünkü savaşın sorumluluğundan kaçamayacaklar. Öfkeden kuduruyorlar, çünkü emekçiler kölelik değil özgürlük, savaş değil barış, kapitalizm değil sosyalizm istiyorlar. Emekçiler, burjuvazinin kendilerini mahkum ettiği azaplardan kurtulmanın, emperyalist savaşlara, gericiliğe ve kapitalizme karşı özverili, kararlı bir mücadeleden başka yolu olmadığını gitgide daha iyi anlıyorlar. Biliyorlar ki, bu mücadele kurbanlar gerektirmektedir. Fakat burjuvazinin kendi egemenliğini ayakta tutmak için emekçilerden istediği kurbanlar yüz kat daha fazladır.

Cephede ve cephe gerisinde milyonlarca insan, şimdilik usul usul, komünistlerin yüksek sesle ve anlaşılır biçimde söylediklerini konuşuyor. Ve komünistler emperyalist savaşa karşı duran biricik kahramanlar değiller, dünyanın bütün köşe bucağında proletarya enternasyonalizminin şerefli bayrağını yükselten onbinlerce ilerici proleter de bu kahramanlar arasında yeralıyor. Savaş mahkemesi salonunda Fransa'nın komünist milletvekilleri bu bayrağı cesaretle yükselttiler. Bu bayrak altında yüzbinlerce isimsiz Fransız işçisi savaştı. Cumhuriyetçi İspanya'nın kahraman savaşçıları bu bayrağı sıkı sıkıya kavradılar. İngiltere'nin ilerici işçileri bu bayrak altında barış talebini yükseltiyorlar. Emperyalist savaşa karşı, barış için, Amerika Birleşik Devletleri'nin beş milyonluk gençlik ordusu harekete geçti; Alman işçileri ve köylüleri barış istiyor; Japon askerleri savaşın bitimini özlüyor.

Sömürge ve bağımlı ülkelerde emperyalist baskıya karşı hareket büyüyor ve yayılıyor. Hindistan'ın en ileri işçi ve köylüleri ülkelerinin bağımsızlığı için ısrarla mücadele ediyorlar. Büyük Çin halkı ulusal kurtuluşu için Japon fatihlere karşı kahramanca ortaya atılıyor.

Bütün kapitalist ülkelerde emekçiler emperyalist savaşa, burjuva gericiliğinin zorbalığına ve zor eylemlerine son vermek istiyorlar. Siyasal haklarına yeniden kavuşmayı, bu hakların genişletilmesini, insanca yaşama koşullarını, işgününün kısaltılmasını, ücretlerin yükselmesini, askerlerin üc-

retlerinin artırılmasını ve ailelerinin korunmasını istiyorlar. Barış, ekmek ve özgürlük — milyonluk emek ordusunun savaş sloganıdır bu.

Fakat yığınların hareketi hâlâ parçalanmış durumda; burjuvazi onu asker ve polis terörüyle baskı altında tutmaya çabalıyor. Burjuva gericiliğinin koyduğu sınırları parçayabilmek için işçilerin ve emekçilerin eylem birliğine ihtiyaçları var. Şu anda birlik içinde bulunmayan, parçalanmış durumdaki hareketleri bir tek büyük ırmak haline getirmek için ihtiyaçları var buna. Bütün ülkelerde, aşağıdan, yığınlar tarafından oluşturulacak işçi birlik cephesine, emekçilerin halk cephesine ihtiyaçları var. Emperyalist savaşa karşı proletaryanın, uluslararası planda eylem birliğine ihtiyacı var.

Proleterler, emekçiler, sömürge halkları!

Mücadelenizde başarıya ulaşmanızın güvencesi güçlerinizi birleştirmenizdedir. Sermayenin saldırısına karşı emeğin birlik cephesini oluşturun, gericiliğe karşı özgürlük cephesini, emperyalist savaşa karşı barış cephesini, sizleri ezen ve sömürenlere karşı ezilen ve sömürülenlerin cephesini oluşturun. Sosyal-demokrasinin başını çekenlere, II. Enternasyonal'in hain önderlerine karşı acımasızca mücadele içinde sadece emekçiler böyle bir savaş cephesini yaratabilirler.

Sosyalizmin büyük ülkesinin çevresinde saflaşın. Onun bütün ülkelerin halklarının en çok özlem duydukları isteklerini ifade eden politikasını savunun.

1 Mayısta barış için, savaş provokatörlerine ve savaş kundakçılarına karşı gösteri yapın.

Analar, karılar, bacılar! Çok geç olmadan, yüksek sesle ve anlaşılır biçimde, oğullarınızın, kocalarınızın ve kardeşlerinizin evlerine dönmelerini isteyin!

Emekçiler, savaşın mali yüklerinin zenginlerin sırtına bindirilmesi için mücadele edin! Savaş kazançlarına elkonmasını isteyin!

Basınınız için, örgütleriniz, toplantılarınız için özgürlük isteyin!

Fransa'nın cesur komünist milletvekillerinin ve emperyalist savaşa ve gericiliğe karşı savaşan herkesin kurtulması için ortaya atılın. Ceset soyucular ve savaş zenginleri hapishaneye! Sermayenin tutsaklarına özgürlük!

Komünist Enternasyonal sizi, işçileri, proletarya enternasyonalizminin şerefli bayrağı altına, Marx, Engels, Lenin ve Stalin'in onurlu bayrağı altına çağırıyor, çünkü ancak bu bayrak altında zafer kazanabilirsiniz.

Kahrolsun kapitalist savaş!

Kahrolsun kapitalist gericilik!

Halklara barış!

Yaşasın barış, özgürlük ve sosyalizmin kalesi Sovyetler Birliği!

Yaşasın bütün ülkelerin işçilerinin kardeşçe birliği!

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi

50] «ANAVATAN SAVUNMASI» ÜZERİNE (1942)

Almanya'nın 1941 Haziranında Sovyetler Birliği'ne saldırmasından sonra Komintern yeniden çizgi değiştirdi. Bundan sonra «emperyalist savaş»tan söz etmeyi bırakıp, bir «kurtuluş savaşı»ndan, «özgürlüksever ülkelerin Mihver güçlerine karşı mücadelesi»nden söz etmeye başladı. İngiltere artık «başı düşman» sayılmayacak ve bütün anti-Hitler güçler dost kabul edilip selamlanacaktı. Sovyetlerin Batılı Müttefiklere karşı izlediği politikayı bozmamak için Komintern gitgide daha geri plana itildi. Komintern'in dağıtılmasına kadar korunan bu taktiğin bir örneği, **Komünist Enternasyonal** dergisinin 1942 başlarında yayınlanan bir sayısındaki (12/1941) başyazıdır [biraz kısaltılarak aşağıda aktarılmakta].

1941 yılı, bütün uluslararası durumun değişim yılıydı. Sovyet halkının anavatanını savunmak için giriştiği savaş, bu değişimin en önemli ve belirleyici etmeniydi. Bir bütün olarak Dünya Savaşı'nın niteliği, içeriği ve perspektifleri temelden değişti.

Saldırgan devletlerin suçu olarak savaş, geçen yıllarda bütün yerküreye, beş kıtaya yayıldı. Faşist Almanya Sovyetler Birliği'ne karşı sırf kendi ordusunu değil, vasallerinin

ordularını Romanya, Macaristan, Finlandiya ve İtalya ordularını da harekete geçirdi.

Japonya'nın Uzakdoğu'daki askeri saldırısı yüzünden Birleşik Devletler de savaş içine çekilmiş oldu. Savaş, tarihte hiçbir savaşın olmadığı ölçüde kelimenin gerçek anlamında bir Dünya Savaşı halini aldı. Fakat bugünkü savaşa niteliğini veren, sadece anormal büyüklüğü, sadece askeri eylemlerin çapı ve sadece bütün dünya kaynaklarının onun hizmetine verilmiş olması değil. Bu savaşta sadece tek tek ülkelerin kaderleri değil, bütün dünyanın, bütün insanlığın geleceği ve kaderi belirlenecek. Ulusların bağımsız bir hayat mı sürecekleri yoksa insanlığın şimdiye kadar görmediği korkunç bir köleliğe mi mahkum olacakları bu savaşın gidişatına bağlı.

1941 yılında Hitler Almanya'sı diplomasi ve dış politikada savaşı kaybetti. Bu, faşist Almanya'nın uluslararası ilişkilerinde tecrit olduğu bir yıldı.

Hitlerciler, 1940 yılında ve 1941'in ilk yarıyılında Sovyetler Birliği'ne saldırana kadar elde ettikleri askeri başarıların sonucu olarak, diplomatik ve dış-politik alanda, çok göreli de olsa belirli başarılar kazanmışlardı. 1940 Eylülünde Almanya, İtalya ve Japonya arasında Üçlü Pakt imzalandı; Alman askeri gücünden duydukları korku ve kolay avlar elde etme fikri ile bazı küçük Avrupa devletlerinin iktidar sahipleri de buna katıldılar. Sovyetler Birliği'ne saldırmasından kısa bir süre önce Almanya Türkiye ile bir Dostluk Anlaşması imzaladı.

Fakat Sovyetler Birliği'ne karşı savaşa girişmeleri, Alman faşist emperyalistlerinin geçici başarılarına son verdi. Onlar, Sovyetler Birliği'ne karşı, Büyük Britanya ve Birleşik Devletler'in de katılacağı, Almanya önderliğinde bir dünya koalisyonu meydana getirmeyi ummuşlardı. Sovyetler Birliği'ni tam tecrit etmek istiyorlardı. Sovyetler Birliği, İngiltere ve Birleşik Devletler'e karşı o çok sevdikleri taktiklerini kullanma amacındaydılar: Hasımları teker teker yenme taktiği. Fakat büyük bir yanlış hesap yaptılar.

Stalin'in dediği gibi, «Sovyetler Birliği sadece tecrit olmadığını göstermekle kalmadı, aksine, Büyük Britanya, Birleşik Devletler ve Almanların işgal ettikleri ülkelerin şahsında yeni müttefikler kazandı. Alman spekülasyon politikasının, çelişkiler ve hayaletlerle kor-

kutma temeline dayanılarak oluşturulduğu, bununsa yeni durum için elverişli olmadığı ortaya çıktı. Ve sadece elverişli olmadığı da değil, Alman fatihleri için daha büyük tehlikeler barındırdığı da ortaya çıktı; çünkü bu politika savaşın yeni koşulları altında doğrudan doğruya aksi sonuçlara yol açmakta.»

Sovyetler Birliği, İngiltere ve Birleşik Devletler'in anti-Hitler koalisyonu, bu ülkelerden herhangi biriyle savaş halinde olan Mihver güçleriyle ne özel bir ateşkes ne de özel bir barış yapmayı taahhüt eden 26 devletin Washington Deklarasyonu ile taçlandırıldı.

Dış politikasındaki bu belirleyici fiyaskodan başka faşist Almanya 1941 yılında başka bir dizi ciddi başarısızlığa da uğradı. İran'ı yeni saldırgan planlar için sıçrama tahtası olarak kullanma girişimi fena halde bozuldu. İktidar sahipleri savaşın ağır sonuçlarından ve Hitler'in yenilmesinden korkan İspanya'yı savaşın içine çekmeyi de başaramadı Almanlar... Fransız halkının, şerefli Kızılordu'nun zorlu mücadelesiyle yüreklendirilen direnişi karşısında, Hitler'in, yenilmiş Fransa'yı Pétain, Laval ve Darlan ile «tatmin etme», Fransız filosunu komutası altına alma ve Fransa'nın Afrika'daki sömürgelerine sahip olma çabaları da sonuçsuz kaldı. Roosevelt, Ödünç Verme ve Kiralama Yasası'nın geçerlilik alanını Türkiye'ye kadar genişletti ve böylelikle, Türkiye'nin, saldırı tehdidi altında bulunan ülkeler arasında yer aldığını ve Türkiye'ye bağımsızlığını savunma imkânı verildiğini vurgulamış oldu.

Alman dış politikası, nihayet, en ağır yenilgisini birleşik Devletler'le ilişkiler konusunda aldı. Kendi «manevra»sı için kurduğu ağlara kendisi takılıp çıkmaz sokağa saptıktan sonra, Japonya'yı Birleşik Devletler'e karşı savaşa girmeye itti ve böylece güçlü Kuzey Amerikan devletinin, özgürlüksever ülkelerin Mihver güçlerine karşı verdiği savaşa girmesini çabuklaştırdı. Almanya'nın dış-politik yenilgiler çemberi böylece kapandı.

1941 yılı ayrıca Hitler Almanya'sının askeri yenilgisinin başladığı yıldı. Hitler Sovyetler Birliği'ne karşı bir yıldırım savaşı *[Blitzkrieg]* yapmak istedi, oysa uzun süreli bir savaşa girmek zorunda kaldı.

Hitler, Sovyet ülkesinin belirleyici siyasal ve sınai merkezlerini, Moskova ve Leningrad'ı fethetmek istiyordu. Fa-

kat Hitler ordusunun Ekim ve Kasımda giriştiği genel saldırı Moskova önlerinde Alman askerlerinin kanlarında boğuldu. Üç yönden kuşatılmış bulunan Moskova, faşist saldırı tümenlerinin akınından kurtuldu. Leningrad, kendisini savunanların güvenilir ellerinde. Ve, Almanlara Sovyetler Birliği'ne karşı savaşı o sert Rus kışının başlangıcından önce bitirmeyi vaadeden Hitler, «kötü hava» gerekçesiyle «daha elverişli mevzilere» çekilmek zorunda kaldı.

Hitler, Bakü, Grosny ve zengin petrol yataklarını alabilmek için Kafkaslara girmeyi denedi. Fakat Kızılordu'nun öldürücü darbeleriyle General Von Kleist'ın birlikleri durduruldu, Don kıyısındaki Rostov'dan atıldı ve Batıya sürüldü. Kafkas cephesi ve Karadeniz filosu kuvvetlerince Kerç'in kurtarılması Alman faşist ordularına Kafkas petrolüne giden ikinci yolu da kapadı.

Hitler Kızılordu'yu bozguna uğratmak, onu çember içine almak, sarmak, onun birliklerinin kökünü kurutmak, malzemesini yok etmek istiyordu. Fakat Goebbels tarafından şimdiye kadar en az dört kez bütünüyle «yok edilen» Kızılordu Hitler ordusuna karşı başarıyla, onun kendi kanatlardan saldırı, çembere alma ve sarma taktiklerini kullanıyor. Bugün düşman malzemesini ve neredeyse hiçbir engelle karşılaşmadan Avrupa'nın çoğu ülkesinde «gezinti yapan» ünlü Alman tank birliklerini yok eden, Kızılordu'dur.

Faşist Almanya'nın o muazzam savaş makinesinin ve onun tüm vasallarının ordularının şiddetli darbelerini karşılamak zorunda kalan Kızılordu, kendi gücüne dayanarak kudretli düşmanın hakkından geliyor. Kızılordu onu savunma savaşlarında parça parça etti. Faşist seçme tümenlerin düzinelercesini yok etti. Hitler ordusunun saldırısını durdurdu ve cephenin birçok yerinde karşı-saldırıya geçti; bu arada düzinelerce Sovyet kentini ve önemli meskûn yerleri müstevlilerden kurtardı ve muazzam miktarlarda savaş malzemesi ele geçirdi.

Sovyet halkı, anavatanını savunmak için giriştiği savaştaki ilk önemli askeri başarılarını, Stalin'in, 3 Temmuzdaki radyo konuşmasında ve Moskova Sovyetinin 6 Kasım 1941'deki olağan toplantısında geliştirdiği büyük eylem programının mantıklı, özverili ve mükemmel biçimde gerçekleştirilmesine borçludur.

Olaylar, Stalin'in dâhice stratejisinin Alman faşist stra-

tejisinden kıyaslanmaz biçimde üstün olduğunu şimdiden gösterdi. Halkın sevilen önderi ve Kızılordunun Başkomutanı Stalin'in koyduğu görevlerin bundan sonra yanlışsız biçimde yerine getirilmesi, Sovyetler Birliği'ne nihai zaferi ve yok olmaya mahkum fakat daha hâlâ tehlikeli durumdaki düşmanın tümüyle ezilmesini sağlayacaktır.

Alman askeri gücü ilk kez yenilgiye uğradı, faşist iktidar sahiplerinin bunu cephe gerisindeki Almanlardan gizlemeleri mümkün değil. Savaş başından beri ilk kez, güçlükler ve ciddi askeri başarısızlıklar Alman ordu yönetiminde bunalıma yol açtı; bu, 4 yıl boyunca Alman askeri gücünün başında bulunan Brauchitsch'in görevinden alınmasında ifadesini buldu. Bunlar, (daha yaşanacak olan olağanüstü zorlu savaşları, faşist Almanya'ya karşı savaşın getireceği büyük güçlükleri ve isteyeceği kurbanları gözardı etmeksizin) askeri durumda anti-Hitler güçlerin yararına bir dönüş olduğu tespitini haklı kılıyor.

Ezilen ve acılar içindeki ulusların kurtuluş mücadeleleri yeni bir aşamaya geçti. Sovyet halkı ve onun Kızılordu'sunun dev mücadelesi sayesinde, demokratik güçlerin dünya koalisyonunun oluşması sayesinde, özgürlükleri ve bağımsızlıkları için savaşan uluslar gerçek bir perspektife ve daha önce sahip olmadıkları güçlü bir desteğe kavuştular. Sovyet halkının anavatanını savunmak için giriştiği savaşın başlamasından sonra, ezilen ulusların mücadelesinde biçim ve nitelik yönünden belirleyici değişiklikler meydana geldi. Bir dizi ülkede, o zamana kadar pasif ve dağınık bir biçimde varolan direnç, yerini bütün halkın aktif mücadelesine bıraktı. Henüz bir yıl önce, istila edilmiş ülkelerde gerçekten bütün ulusu kapsayan bir özgürlük ve bağımsızlık için mücadele cephesi yoktu. Bugün bu cephe bu ülkelerin çoğunda güçlü biçimde oluşuyor ve günden güne çelikleşiyor. Köleleştirilmiş ulusların bu durmaksızın güçlenen ulusal cephesinde, kendisini ancak şimdi ortaya koymaya başlayan devasa bir potansiyel güç saklı.

Faşist Almanya savaş makinesini beslemek için istila ettiği ülkelerin sanayilerinden, ulaşım sistemlerinden ve kaynaklarından hâlâ önemli ölçüde yararlanabiliyor. Fakat ulusların sabrı taşıyor. Kızılordu'nun başarıları Alman savaş makinesini zayıflattı ve daha da zayıflatacak. Dayanılmaz baskı, terör ve ulusların çektikleri azap, halk yığınları-

nı daha çok biraraya getirecek ve mücadelelerini yükseltecek. Kutsal ulusal kurtuluş savaşı, ulusların intikam savaşı bugün Avrupa'nın birçok ülkesinde olgunlaşıyor.

Alman halkında da derin bir değişim meydana geldi:

«2 yıldan uzun bir süre, sonu hâlâ görünmeyen kanlı bir savaş; milyonlarca insanın kurban edilmesi, açlık, sefalet, salgın hastalıklar; her tarafta Almanlara düşman bir atmosfer: işte, Sovyet halklarını bugünkü Almanya'nın yeminli düşmanları yapan Hitler politikasının sonuçları —bütün bunlar kaçınılmaz olarak Alman halkının bu gereksiz, yıkıcı savaşa karşı öfkelenmesine neden olacaktır,» demişti Stalin.

Alman ordusunun Doğu cephesindeki son saldırısının başarısızlığa uğramasından ve Birleşik Devletler'in savaşa katılmasından sonra Alman halkı, nasıl bir çıkmaza sokulduğu konusunda yavaş yavaş hesap yapmaya başladı. Alman halkında barış özlemi gitgide büyüyor. Cephede sayısız kurbanlara ve cephe gerisinde korkunç acılara yol açan bu savaşın bitirilmesi yönünde talepler gitgide daha fazla vurgulanıyor.

Çin halkının 5 yıldır süren ulusal kurtuluş savaşı da yeni bir evreye girdi. Çin bugün artık tecrit edilmiş durumda değil. Birleşik Devletler, İngiltere ve Hollanda Hindistanı ile güçlü bir askeri koalisyonun üyesi. Çin'in ulusal hükümeti Washington'da 26 devletin açıklamasına imza attı. İngiltere ve Birleşik Devletler'in güttükleri «müdahalesizlik politikası» geçmişte kaldı. Büyük Britanya ve Birleşik Devletler Çin'in Japonya'ya karşı zaferine büyük bir ilgi duyuyorlar, çünkü bu zafer aynı zamanda onların da zaferi olacak. Çin'in önünde, Müttefiklerin yardımıyla silahlı kuvvetlerini geliştirme imkânı açılıyor. Savaşın güçlüklerinden korkarak yalpalayan ögeler yeniden cesaretleniyor. Çin halkının, istilacılara karşı sürekli bir mücadelenin zorunluluğunu savunan tabakalarının temsilcileri, haklı çıktılar ve şimdi kurtuluş savaşının etkinleştirilmesi için eskisinden daha büyük imkânlara sahipler. Kapitülasyon tehlikesi gözle görülür biçimde geri plana itildi. Wang Tsin-weis kukla hükümetinin tabanı daha da daraldı. Çang Kay-şek başkanlığındaki Çin hükümetinin otoritesi güçlendi.

Çin halkının onsuz zaferinin düşünülemeyeceği ulusal

cephenin nihai olarak istikrara kavuşturulması için ülkede şimdi daha elverişli koşullar yaratılmış oldu.

Stalin'in, Hitler Almanya'sı ve müttefiklerine karşı mücadelede dünyanın bütün özgürlüksever uluslarının birleşeceğine ilişkin öngörüsü gerçekleşti.

> «Anavatanımızın özgürlüğü için sürdürdüğümüz savaşımız,» demişti Stalin, 3 Temmuz 1941'deki radyo konuşmasında, «Avrupa ve Amerika uluslarının bağımsızlıkları, demokratik özgürlükleri için sürdürdükleri mücadeleyle içiçe geçecek. Bu, özgürlük için, köleleştirilmeye karşı ve köleleştirilme tehlikesine karşı ... savaşan ulusların birlik cephesi olacak.»

Ulusların birlik cephesi gitgide daha etkili bir güç haline geliyor. Demokratik büyük güçlerin koalisyonu çevresinde hem istila edilmiş ülkeler hem de özgürlükleri ve bağımsızlıkları tehdit altında bulunan uluslar gruplaşıyor. Alman faşist ordusunun «yenilmezlik» efsanesine ilk kez son veren, Hitler Almanya'sının askeri yenilgisini başlatan Sovyetler Birliği, ulusların önünde, bu büyük birlik cephesinin önder gücü olarak duruyor. Sovyetler Birliği'nin düşmanlarının 20 yıl boyunca Sovyet ülkesine karşı ortaya attıkları aptalca ve düşük düzeyde iftiraları gerçeklik silip süpürdü. Uluslar, Sovyet rejiminin dünyanın en sağlam toplum düzeni olduğuna inanıyorlar. Sovyet halkının anavatanını kurtarmak için her türlü kurbanı vermeye hazır olduğuna inanıyorlar. Ancak yüksek ideallerle dolu ve ülkesinin sınırsız biçimde efendisi olan bir halkın, Sovyet halkının özgürlüğü ve bağımsızlığı için verdiği mücadelede gösterdiği türden muazzam çabaları ve eşsiz kahramanlıkları gösterebileceğinin bilincine varıyorlar. Uluslar, Sovyet devletinin ve Sovyet halkının haklı savaşının başında bulunan büyük Stalin'in, Sovyet halkını her türlü güçlükten kurtardığını ve onu zafere götüreceğini görüyorlar...

22 Mayıs 1943'de, EKKİ Prezidyumu'nun, Komintern'i dağıtmaya karar verdiği açıklandı. Karar 15 Mayıs 1943 tarihini taşıyordu. 24 yıldan sonra Komintern varlığına son veriyordu. Dağıtma kararı, resmî olarak, tek tek partilerin sağlamlaştırılması gerekçesine dayandırıldı, komünizmin «ulusal» nitelik kazandığı izlenimi uyandırılmaya çalışıldı. Komintern'in dağıtılmasından 10 yıl sonra Stalin öldü. O günden beri komünizm çok-merkezlilik yönünde gelişiyor. Komünist Enternasyonal'in eski biçimiyle yeniden canlandırılması imkânsız hale geldi. 1943'deki karar bu anlamda Komintern'in sonu demektir.

1919 yılında, savaş öncesi dönemin eski işçi partilerinin ezici çoğunluğunun siyasal çöküşleri sonucunda oluşan Komünist Enternasyonal'in oynadığı tarihi rol, Marksist öğretinin işçi hareketinin oportünist ögelerince törpülenme ve çarpıtılmasına karşı savunulması; bir dizi ülkede ileri işçilerin öncülerinin gerçek işçi partileri içinde toplanmasının teşvik olunması; ekonomik ve siyasal çıkarlarını savunmaları, faşizme ve onun hazırladığı savaşa karşı mücadele etmeleri ve faşizme karşı temel dayanak olan Sovyetler Birliği'ni desteklemeleri için yığınları harekete geçirmede bu partilere yardım edilmesiydi. Komünist Enternasyonal, Hitlercilerin savaş hazırlama aracı olarak kullandıkları «anti-Komintern Paktı»nın gerçek anlamını zamanında açığa çıkardı. Savaştan önce, yorulmak bilmeden, Hitlercilerin başka devletler içinde sürdürdükleri ve sözde Komünist Enternasyonal'in bu devletlerin içişlerine karışması üzerine yaygara çıkararak maskelemeye çalıştıkları fesatçılıklarını teşhir etti.

Savaştan uzun zaman önce, tek tek ülkelerin gerek iç gerekse uluslararası durumlarının karmaşıklaşması sonucunda, her ülkenin işçi hareketinin görevlerinin herhangi bir uluslararası merkez tarafından yerine getirilme çabasının aşılmaz güçlüklerle karşılaşacağı gitgide daha açıkça ortaya çıkıyordu.

Dünyadaki ayrı ayrı ülkelerin tarihi gelişim yollarının

bu farklılığı, toplumsal yapılarının farklı, evet hattâ karşıt niteliklerde olması, toplumsal ve siyasal gelişimlerinin düzey temposundaki farklılık, nihayet işçilerin bilinçlilik ve örgütlülük derecesindeki farklılık, aynı zamanda, her ülkenin işçi sınıfının önünde değişik görevlerin bulunmasına yol açıyor. Geçen çeyrek yüzyıl içinde olayların bütün akışı ve Komünist Enternasyonal'in yaşadığı deney gösterdi ki, Komünist Enternasyonal'in Birinci Kongresince işçileri biraraya getirmek için seçilen ve işçi hareketinin yeniden doğuşunun başlangıç döneminin gereklerine uygun düşen örgütlenme biçimi, işçi hareketinin tek tek ülkelerdeki büyümesi ve onların görevlerinin karmaşıklaşması ile birlikte gitgide eskidi, evet hattâ ulusal işçi partilerinin daha fazla güçlenmesinin önünde bir engel haline geldi.

Hitlercilerin yol açtığı Dünya Savaşı ayrı ayrı ülkelerin durumlarındaki farklılıkları daha da keskinleştirdi, Hitler tiranlığının taşıyıcısı olmuş ülkelerle, kudretli anti-Hitler koalisyonu içinde içiçe geçen özgürlüksever ülkeler arasında derin bir uçurum yarattı. Hitler bloku ülkelerinde işçilerin, emekçilerin ve bütün dürüst insanların ana görevi, Hitler'in savaş makinesini içten kemirerek bu blokun yenilmesi için her yönden çaba harcamak, savaş suçlusu hükümetlerin devrilmesine çalışmak iken, anti-Hitler koalisyonu ülkelerinde geniş halk yığınlarının ve her şeyden önce ileri işçilerin kutsal görevi, Hitler blokunu en hızlı bir biçimde ezmek ve ulusların eşit haklar temeli üzerinde ortak çalışmasını güven altına almak için bu hükümetlerin savaş çabalarını her yönden desteklemektir. Bu arada, anti-Hitler koalisyonuna dahil olan tek tek ülkelerin özel görevleri bulunduğunu da gözden kaçırmamak gerekir. Örneğin Hitlercilerce istila edilmiş ve devlet olarak bağımsızlıkları ellerinden alınmış ülkelerde ileri işçilerin ve geniş halk yığınlarının ana görevi, Hitler Almanya'sına karşı ulusal kurtuluş savaşına doğru gelişecek olan silahlı mücadelenin ilerletilmesidir. Özgürlüksever ülkelerin Hitler tiranlığına karşı kurtuluş savaşları, aynı zamanda parti ve din aidiyetlerine bakmaksızın güçlü anti-Hitler koalisyonunun saflarında toplanan en geniş halk yığınlarını da seferber etti ve açıkça gösterdi ki, düşmana karşı en kısa zamanda zafer kazanmak için her tekil ülkenin işçi hareketinin öncüsü tarafından, yığınların bütün ulusu kapsar biçimde başkaldırıya ve harekete geçirilmesi, kendi dev-

letleri çerçevesinde çok daha iyi ve çok daha verimli olmaktadır.

Gerek uluslararası durumda gerekse işçi hareketi içinde meydana gelen değişiklikleri gözönüne alan ve Komünist Enternasyonal'in seksiyonlarından büyük bir hareketlilik ve bağımsızlık isteyen, Komünist Enternasyonal'in 1935 yılındaki Yedinci Kongresi, daha o zaman, Komünist Enternasyonal Yürütmesi'nin, işçi hareketinin bütün sorunları üzerine karar alırken, «her ülkenin somut koşul ve özelliklerinden yola çıkması ve, kural olarak, komünist partilerin örgütsel içişlerine doğrudan müdahale etmekten kaçınması gerektiğini» vurgulamıştı.

Komünist Enternasyonal, Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi'nin Kasım 1940'da aldığı Komünist Enternasyonal saflarından ayrılma kararını dikkate alır ve onaylarken, bu görüşlerden yola çıkmıştı. Marksizm - Leninizmin kurucularının öğretilerine göre davranan komünistler, hiçbir zaman gününü doldurmuş örgütsel biçimlerin ayakta tutulmasından yana olmadılar; işçi hareketinin örgüt biçimlerini ve bu örgütlerin çalışma yöntemlerini her zaman, bütün işçi hareketinin temel siyasal çıkarlarına, somutta varolan tarihi durumun özelliklerine ve doğrudan doğruya bu durumun doğurduğu görevlere tâbi kıldılar. İleri işçileri Uluslararası Emekçiler Birliği saflarında toplayan ve Birinci Enternasyonal'in bu tarihi görevinin —Avrupa ve Amerika ülkelerinde işçi partilerinin gelişmesi için gerekli temeli yaratmak— yerine getirilmesinden sonra, ulusal, kitlesel işçi partilerinin yaratılması zorunluluğunun dayatışı sonucunda, bu örgütlenme biçimi zorunluluklara karşılık düşmediği için Birinci Enternasyonal'i dağıtmaya yönelen büyük Marx'ın ortaya koyduğu örnek komünistlerce hatırlanmaktadır.

Belirtilen görüşlerden hareketle, tek tek ülkelerdeki komünist partilerin büyümesini ve onların ve yönetici kadrolarının siyasal olgunluğunu dikkate alarak, aynı zamanda şimdiki savaşın akışı boyunca bir dizi seksiyonun, uluslararası işçi hareketinin yönetici merkezi niteliğindeki Komünist Enternasyonal'in dağıtılması sorununu gündeme getirmesi olgusunu gözönünde tutarak, Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Prezidyumu —Dünya Savaşı koşullarında Komünist Enternasyonal Kongresi'ni toplama imkânı bulunma-

dığından— Komünist Enternasyonal seksiyonlarının aşağıdaki önerisini onaya sunma hakkını kendinde bulmaktadır:

Uluslararası işçi hareketinin yönetici merkezi olarak Komünist Enternasyonal'in dağıtılması ve Komünist Enternasyonal seksiyonlarının Komünist Enternasyonal tüzüğü ve Kongre kararlarından doğan yükümlülüklere bağlanması.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Prezidyumu, Komünist Enternasyonal'in bütün taraftarlarını, emekçilerin can düşmanının —Alman faşizmi, müttefikleri ve vasalleri— en kısa sürede ezilmesi için, bütün güçlerini anti-Hitler koalisyonuna dahil ulus ve devletlerin kurtuluş savaşını her yönden desteklemek ve bu savaşa aktif olarak katılmakta yoğunlaştırmaya çağırır.

Komünist Enternasyonal Yürütme Komitesi Prezidyumu üyeleri:

Dimitrov, Ercoli (Togliatti), Florin, Gottwald, Kolarov, Koplenig, Kuusinen, Manuilski, Marty, Pieck, Jdanow, Thorez.

Bu karara aşağıdaki komünist partilerin temsilcileri uyacaklarını bildirmişlerdir: *Bianco* (İtalya), *Dolores İbarruri* (İspanya), *Lehtinen* (Finlandiya), *Pauker* (Romanya) *Rakosi* (Macaristan).

15 Mayıs 1943.

4.8.1914 SPD'nin (Almanya Sosyal-demokrat Partisi) Reichstag'daki fraksiyonu, dünyadaki tüm öteki sosyalist partiler gibi, savaş kredilerini onayladı. Böylelikle «anayurt savunması» lehinde oy kullanmış oldu. II. Enternasyonal parçalanmakta, III. Enternasyonal'in temelleri atılmış olmaktadır.

5-8.9.1915 Savaşa karşı olan sosyalistlerin Zimmerwald'deki Konferansı.

14-30.4.1916 Kienthal'da «Zimmerwald'cılar»ın ikinci konferansı yapıldı.

13.5.1917 Daha sonra İsveç Komünist Partisi haline gelecek olan İsveç Sol Sosyalist Partisi'nin kuruluşu.

5-12.9.1917 «Zimmerwald'cılar»ın üçüncü konferansı Stockholm'da toplandı.

7.11.1917 Rusya'da Bolşevik «Ekim» Devrimi.

Ocak 1918 Arjantin'de «Partido Internacional Socialista» kuruldu. Bu parti adını 1920 yılında Komünist Partisi olarak değiştirdi.

6-8.3.1918 Rus Sosyal-Demokrat İşçi Partisi (Bolşevikler), 7. Kongresinde adını Rusya Komünist Partisi (Bolşevikler) olarak değiştirdi.

Ağustos 1918 Finlandiya Komünist Partisi"nin kuruluşu.

3.11.1918 Avusturya Komünist Partisi'nin (KPÖ) kuruluşu.

5.11.1918 Yunanistan Sosyalist İşçi Partisi'nin kuruluşu. Bu parti Eylül 1923'de Yunanistan Komünist Partisi adını aldı.

Kasım 1918 sonu Macaristan Komünist Partisi'nin kuruluşu.

16.12.1918 Polonya Komünist İşçi Partisi'nin (1925'den sonra: Polonya Komünist Partisi) kuruluşu.

30.12.1918 - 1.1.1919 Almanya Komünist Partisi KPD'nin (Spartakus Birliği) kuruluşu.

15.1.1919 Spartaküs Ayaklanmasının bastırılmasının ardından KPD önderlerinden Rosa Luxemburg ve Karl Liebknecht'in katledilmesi.

2-6.3.1919 Komünist Enternasyonal'in Moskova'da yapılan Kuruluş Kongresi. 29 ülkeden, 17'si istişari oya sahip 51 delege III. Enternasyonal'i kurdu. KPD adına, (takma adı «Albert» olan) Hugo Eberlein, Enternasyonal'in hemen kurulmasına karşı çıkar. Eberlein'in 5 oy hakkı vardır; geriye kalan oyların dağılımı ise şöyledir: Rusya KP 5, Avusturya KP 3, Macaristan KP 3, İsveç Sol Sosyalistleri 3, Norveç İşçi Partisi 3, İsviçre Sosyalistleri 3,

Amerikan Sosyalist İşçi Partisi 5, Balkan Federasyonu (Bulgaristan ve Romanya) 3, Polonya KP 3, Finlandiya 3, Fransız - Zimmerwald'cı Solcular 5, ayrıca Letonya, Litvanya, Ukrayna, Ermenistan, Estonya v.b. toplam 9 oy.

İlkin delegeler partilerinin durumu hakkında raporlar verdiler. Bunun ardından, raporları yazanların yaptığı konuşmalardan sonra, çeşitli çağrılar ve belgeler kabul edildi. Bunların arasında, Bukharin'in hazırladığı «Uluslararası Komünist Kongresinin İlkeleri» taslağı, Lenin'ce hazırlanan «Burjuva Demokrasisi ve Proletarya Diktatörlüğüne İlişkin İlkeler» ve Troçki'nin yazdığı «Komünist Enternasyonal'in Bütün Dünya Proletaryasına Çağrısı» da yer almaktaydı. Eberlein, Zinovyev ve başkaları da konuşmalar yaptılar.

21.3.1919 Macaristan Sovyet Cumhuriyeti'nin ilanı.

7.4 - 1.5.1919 Münih'de Sovyet Cumhuriyeti

10.4.1919 Hollanda Komünist Partisi'nin kuruluşu.

Nisan 1919 Belgrad'da Yugoslavya Sosyalist İşçi Partisi'nin Kuruluş Kongresi yapıldı (1920'den başlayarak bu partinin adı «Yugoslavya Komünist Partisi» olacaktır).

Mayıs 1919 Mart 1919'dan beri Komintern'e üye olan «Dar» («Engherzigen») diye adlandırılan Bulgaristan Sosyal-demokrat İşçi Partisi, XXII. Kongresinde adını Bulgaristan Komünist Partisi olarak değiştirdi.

31.8.1919 ABD Komünist İşçi Partisi kuruldu; bundan bir gün sonra ABD Komünist Partisi kuruldu, ikisi 15.5.1921'de ABD KP olarak birleşeceklerdir.

1919 Meksika Komünist Partisi'nini ve Danimarka Sol Sosyalist Partisi'nin (daha sonraki Danimarka Komünist Partisi) kuruluşu.

15.4.1920 İspanya Komünist Partisi'nin kuruluşu.

23.5.1920 Endonezya Komünist Partisi'nin kuruluşu.

19.7-7.8.1920 Komünist Enternasyonal'in Petrograd ve Moskova'daki II. Dünya Kongresi. 37 ülkeden, karar oyu sahibi 167 delege, Komintern'in programa ilişkin ve taktiksel temellerini oluşturdular ve tüzüğünü kabul ettiler. Kongre Prezidyumu'na Paul Levi (Almanya KP), Rosmer (Fransa KP), Serrati (İtalya KP), Lenin ve Zinovyev (Rusya KP) seçildiler. Zinovyev EKKI raporunu sundu. Dünyanın durumu ve Komintern'in temel görevleri ile ulusal sorun ve sömürgeler sorunu üstüne Lenin konuştu. Bukharin, parlamentarizm konusunda bir konuşma yap-

tı; Radek sendikalar sorunu, Kabakçiyef tüzük ve Zinovyev örgütlenme sorunları hakkında konuştular.

31.7. - 11.8.1920 Büyük Britanya Komünist Partisi'nin Kuruluş Kongresi.

10.9.1920 Türkiye Komünist Partisi'nin kuruluşu.

13.10.1920 İran Komünist Partisi'nin kuruluşu.

30.10.1920 Avustralya Komünist Partisi'nin kuruluşu.

4-7.12.1920 Almanya Bağımsız Sosyal-Demokrat Partisi'nin, Ekim 1920'de Komintern'e katılmak istediğini bildiren sol kanadı ile Almanya KP'nin birleşme kongresi.

25-30.12.1920 Tours'daki kongresinde Fransa Sosyalist Partisi parçalandı. Delegelerin çoğunluğu Komintern'e katılmaktan yana tavır aldı ve Fransa KP'yi kurdular.

1920 Uruguay Komünist Partisi'nin kuruluşu.

21.1.1921 İtalya Sosyalist Partisi'nin Livorno'daki kongresinde parçalanma oldu, sol kanat İtalya KP'yi kurdu.

5-6.3.1921 İsviçre Komünist Partisi'nin kuruluşu.

19.3.1921 «Mart Eylemi»nin, yani Orta Almanya'daki komünist ayaklanmanın başlaması. Bu olay Almanya KP içinde ağır bunalıma yol açacaktır.

8.5.1921 Romanya Komünist Partisi'nin kuruluşu.

14.16.5.1921 Çekoslovakya Komünist Partisi'nin Kuruluş Kongresi.

Mayıs 1921 Portekiz Komünist Partisi'nin kuruluşu.

22.6. - 12.7.1921 Komünist Enternasyonal'in Moskova'daki III. Kongresi. 52 ülkeden 600 delege, özellikle «birlik cephesi» ve sendikalarda yürütülecek politika konusunda tartıştılar. Prezidyuma seçilenler arasında Zinovyev, Kolarov, Loriot ve Koenen vardı; «şeref başkanlıkları»na ise Lenin, Troçki ve Brandler getirildiler.

Troçki ekonomik bunalım ve Komintern'in yeni görevleri üzerine bir konuşma yaptı. Zinovyev EKKI'nin raporunu sundu. Radek, Komintern'in taktiği, Zinovyev ve Heckert sendikalar sorunu, Lenin Rusya KP'nin taktiği, Münzberg gençlik, Clara Zetkin kadın sorunu konularında konuştular.

1.7.1921 Aralarında Mao Tse-tung'un da bulunduğu 12 delege, Şanghay'da Çin Komünist Partisi'ni kurdular.

Eylül 1921 Belçika Komünist Partisi'nin kuruluşu.

1921 Mısır, Kanada, Lüksemburg, Yeni Zelanda, Güney Afrika Komünist Partilerinin kuruluşu.

24.2. - 4..1922 EKKI'nin Moskova'daki 1. Plenumu.

Mart 1922 Brezilya Komünist Partisi'nin kuruluşu.

Nisan 1922 başları Üç Enternasyonal'in (II Enternasyonal, Viyana Sol Sosyalist Enternasyonali, Komünist III. Enternasyonal temsilcilerinin Berlin'deki Konferansı.

7-11.6.1922 EKKI'nin 2. Plenumu.

15.7.1922 Japonya Komünist Partisi'nin kuruluşu.

5.11 - 5.12.1922 Komünist Enternasyonal'in Moskova'daki IV. Dünya Kongresi. Karar oyuna sahip 340 ve istişari oya sahip 48 delege, 57 ülkenin komünist partilerini temsil etti. EKKI raporunu Zinovyev sundu. Lenin, «Rus Devrimi'nin Beş Yılı ve Dünya Devriminin Perspektifleri» üzerine, Radek «Sermayenin Saldırısı» üzerine konuştular. Komintern'in partilerin programları hakkında Bukharin ve Thalheimer, komünistlerin sendikalardaki görevleri üstüne Losovski konuşma yaptılar. Ravesteyn, Kolarov, von Overstaaten ve Roy, Doğu Sorunu konusunda kısa birer konuşma yaptılar. Tarım sorunları üzerine ise Varga konuştu. Toplam 32 oturumda, bunların yanısıra başka sorunlar da (gençlik hareketi, kadın sorunu, kooperatif hareketi, v.b.) tartışıldı.

1922 Şili Komünist Partisi'nin kuruluşu.

12.23.6.1923 Genişletilmiş EKKI'nin Moskova'daki 3. Toplantısı.

Eylül 1923 Bulgar komünistlerinin bir silahlı ayaklanması ezildi.

23.10.1923 Hamburg'de girişilen bir komünist ayaklanma başarısızlığa uğradı, böylece iktidarı zorla ele geçirme yolunda KPD'nin son girişimi de başarısızlığa uğradı.

1923 Filistin Komünist Partisi'nin kuruluşu.

17.6 - 18.7.1924 Komünist Enternasyonal'in Moskova'daki V. Dünya Kongresi. (Rus delegelerin dışındaki) 287 delege 52 komünist partisini temsil ediyordu. Prezidyuma seçilenler arasında Zinovyev, Clara Zetkin, Bukharin, Stalin, Troçki, Thälmann, Geschke, Bordiga, Smeral, Kolarov, Katayama ve Roy bulunuyordu. EKKI raporunu Zinovyev sundu, ekonomik durum üstüne Varga konuştu, program sorunu üzerine Bukharin ve Thalheimer, sendikalardaki taktik üzerine Heckert ve Losovski, ulusal, sorun üzerine başkalarının yanısıra Manuilski, Uzakdoğu'daki hareket üstüne başkalarının yanısıra Roy ve Katayama konuşmalar yaptılar.

12-13.7.1924 Moskova'daki 4. EKKI Plenumu.

1.12.1924 Estonya'da komünistlere karşı açılan bir kitlesel

dava üstüne Reval'de komünist ayaklanma patlak verir; ancak bastırılır.

16-21.31.1925 EKKI'nin örgütsel görüşmeleri.

21.3 - 6.4.1925 Moskova'da 5. EKKI Plenumu. Zinovyev konuşmasında «aşırı solculara» saldırdı.

5-6.4.1925 Kadınlar arasında sürdürülecek çalışma konusunda EKKI'nin örgütsel görüşmeleri.

17.4.1925 Kore Komünist Partisi'nin kuruluşu (1928'd'e yeniden parçalanacaktır).

16.8.1925 Küba Komünist Partisi'nin kuruluşu (adı sonradan «Sosyalist Halk Partisi»ne dönüşecektir).

1.9.1925 EKKI"nin Almanya KP önderliğindeki Ruth Fischer - Maslov'a «Açık Mektup»u yayımlandı, ardından da yönetim azledildi.

17.2 - 15.3.1926 EKKI"nin 6. Genişletilmiş Plenumu Moskova'da toplandı. EKKI raporunu Zinovyev sundu. Losovski sendikalar sorunu konusunda konuştu. Bir «Alman Komisyonu»nca Alman «aşırı solları»nın (Fischer, Maslov, Scholem) ihracı karara bağlandı.

4-12.5.1926 İngiltere'de genel grev. Sendikalardaki «İngiliz - Rus Birlik Komiteleri»nin sonu. Bu komiteler Komintern'deki tartışmalarda büyük yer tutmuştur.

22.11 - 16.12.1926 EKKI'nin Moskova'daki 7. Genişletilmiş Plenumu. Dünyanın durumu üstüne Bukharin ve Kuusinen, SBKP üstüne Stalin, sendikalar üstüne Losovski konuştular. Ayrıca İngiltere ve Çen sorunları ele alındı. Zinovyev Komintern yönetiminden resmen uzaklaştırıldı.

1926 sonları Endonezya'daki komünist ayaklanma bastırıldı.

14.4.1927 Çang Kay Şek komünistlerden ayrıldı ve Şanghay'da komünist militanlara karşı kanlı bir kıyım düzenledi.

13.5 - 30.5.1927 EKKI'nin Moskova'daki 8. Toplantısı. Ele alınan konular, savaş tehlikesi ve Çin'deki olaylardı. Baş konuşmacılar, Kuusinen (savaş konusunda) ve Bukharin (Çin konusunda) idi.

15.7.1927 Viyana'da komünistlerden kaynaklanan huzursuzlukların başlaması.

9.2 - 25.2.1928 Moskova'da EKKI'nin 9. Plenumu. Ana konuşmayı Bukharin yaptı: «SBKP ve Komintern İçindeki Muhalefet» hakkında rapor verdi. VI. Dünya Kongresinin hazırlıkları başladı.

29.2.1928 SBKP ve Almanya KP delegeleri arasında gizli anlaşma; Komintern yeni aşırı-sol bir politikayı benimsedi.

13.3.1928 Japonya'da bini aşkın komünist tutuklandı.

17.7 - 1.9.1928 Komünist Enternasyonal'in VI. Dünya Kongresi Moskova'da toplandı. 576 delege 59 Komünist Partisini temsil etmekteydi. Prezidyuma seçilenler arasında Bukharin, Humbert-Drotz, Katayama, Kilbom, Kuusinen, Lenski, Losovski, Lovestone, Manuilski, Molotov, Pyatnitski, Remmele, Stalin, Thälmann ve Clara Zetkin bulunuyordu.

Baş konuşmacılar: Bukharin EKKI faaliyet raporunu sundu ve program üstüne konuştu. «Emperyalist Savaş Tehlikesine Karşı Mücadelenin Yöntemleri» üstüne Bell (İngiltere), Schneller (Almanya), Lovestone (ABD) ve başkaları konuştular. Sömürgelerdeki devrimci hareketler hakkında Kuusinen ve Togliatti, Sovyetler Birliği'nin ekonomik durumu hakkında Varga ve SBKP'nin durumu hakkında da Manuilski konuşmalar yaptılar.

Kongre, Komintern Programını (bk. Belge 28) ve yeni bir tüzüğü karara bağladı ve bir dizi başka karar aldı.

1928 Tayland Komünist Partisi'nin kuruluşu. Ekvador Komünist Partisi'nin Komintern'e alınışı.

3.7 - 19.7.1929 10. EKKI Plenumu Moskova'da toplandı. Konuşmacılar şunlardı; Kuusinen, Manuilski, Losovski, Thälmann ve Barbe. «Oportünizme ve Sağ Oportünistlere Karşı Mücadele», Plenum'un merkezi konusuydu.

1929 Peru Komünist Partisi'nin kuruluşu.

6.1.1930 Malaya Komünist Partisi'nin kuruluşu.

1930 İzlanda Komünist Partisi'nin (1938'de Sosyal-demokratların sol kanadıyla birleşecek ve «Sosyalist Birlik Partisi» adını alacaktır), Kolombiya Komünist Partisi'nin (Komintern'de bir kez, 1922'de yer almıştı) ve El Salvador, Suriye, Panama ve Kıbrıs Komünist Partilerinin kuruluşu.

Nisan 1931 başları Moskova'da 11. EKKI Plenumu toplandı. Konuşmacılar arasında Manuilski ve Cachin vardı. Ekonomik bunalım ve bir savaşın patlak vermesi halinde komünistlerin Sovyetler Birliği'ni korumasına ilişkin görevleri üstüne görüşmeler yapıldı.

1931 Venezuela Komünist Partisi'nin kuruluşu.

Eylül 1932 başları 12. EKKI Plenumu Moskova'da toplandı. Kuusinen, Thälmann, Manuilski ve Akano (Japonya) uluslararası durum, savaş tehlikesi ve Sovyetler Birliği'ndeki «sosyalist inşa» üzerine konuştular.

27.2.1933 Berlin'de Reichstag yangını. Rus KP'den sonra Komünist Enternasyonal'in en güçlü partisi olan Almanya KP'nin (KPD) yasadışı duruma düşüşü.

Haziran 1933 Kuzey İrlanda Komünist Partisi'nin (1934'de de Güney İrlanda İrlandalı İşçi Birliği adlı komünist kuruluş ortaya çıkacaktır) kuruluşu.

Kasım 1933 İrlanda Komünist Partisi'nin kuruluşu.

Aralık 1933 Moskova'da EKKI 13. Plenumu'nun toplanması. Kuusinen faşizm hakkında, Pieck KPD'nin faaliyetleri üzerine, Pollitt İngiltere'deki birleşik cephe konusunda konuşmalar yaptılar. Plenum KPD'nin çalışmasını «onaylar».

1933 Paraguay ve Filipinler Komünist Partilerinin kuruluşu.

1934 Irak, Porto Riko ve Tunus Komünist Partilerinin kuruluşu.

1934 Irak, Porto Riko ve Tunus Komünist Partilerinin kuruluşu (Tunus KP' 1920 bu tarihe kadar Fransa KP'nın seksiyonu durumundaydı).

1934/35 Çinli komünistlerin «Uzun Yürüyüş'ü.

25.7 - 20.8.1935 Komünist Enternasyonal'in Moskova'daki VII. Dünya Kongresi. 65 Komünist Partisinden gelen delegeler, Wilhelm Pieck'in sunduğu EKKI Faaliyet Raporu üzerinde tartıştı ve Ercoli'nin (Togliatti) «Emperyalist Savaş Hazırlıkları ve Komünist Enternasyonal» üzerine konuşmasını dinledi. Dimitrov faşizm ve birleşik cephe hakkındaki ana konuşmayı yaptı. Birleşik cephe ve halk cephesine ilişkin yeni çizgi kabul edilir.

21.8.1935 EKKI'nin 14. Plenumu.

Kasım 1935 Brezilya KP'nin silahlı ayaklanması bastırıldı.

6.11.1936 Fransa'da, sosyalistler, komünistler ve radikal - sosyalistler, Halk Cephesi programını imzaladılar (5.6.1936 tarihinde Blum başkanlığında, ilk Halk Cephesi kabinesi kuruldu).

Şubat 1936 İspanya'da Halk Cephesi'nin seçim zaferi.

18.7.1936 Franco'nun önderliğindeki İspanyol faşistlerinin yasal İspanyol Cumhuriyeti'ne karşı giriştikleri darbe ve İspanya İçsavaşı'nın başlangıcı.

1936 Cezayir Komünist Partisi'nin kuruluşu (1920'den bu tarihe kadar Fransa KP'nin bir seksiyonu durumundaydı).

1936-1938 Sovyetler Birliği'nde Stalin'in temizlik harekâtı. Bu harekâtatn Komintern aygıtı ve SSCB'de bulunan çok sayıda yabancı komünist de nasibini almıştır.

1938 yazı Sözde «ajanlarla» dolu olduğu için Polonya KP'nin

Stalin tarafından dağıtılması. (1956 yılında bu suçlamalar, kanıtlanmadıkları gerekçesiyle geri alınacaktır.)

23.8.1939 Stalin-Hitler Paktı'nın imzalanması.

1939 Burma Komünist Partisi'nin kuruluşu.

16/17.11.1940 ABD KP'nin olağanüstü bir kongresinde resmen Komintern'den ayrılma kararı alındı.

22.6.1941 Almanya'nın Sovyetler Birliği'ne saldırması.

8.11.1941 Arnavutluk Komünist Partisi'nin kuruluşu.

Ocak 1942 Polonya İşçi Partisi'nin (PPR) kuruluşu.

15.5.1943 Komünist Enternasyonal'in dağıtılması.

1920-21 yılındaki EKKI (Komintern Yürütme Kurulu) üyeleri Zinovyev (Başkan, Lenin, Troçki, Bukharin, Radek (Rusya), Ernst Meyer (Almanya), Alfred Rosmer (Fransa), Giacinto Serrati (İtalya), Quelch (İngiltere), John Reed (ABD), Karl Steinhardt (Avusturya), Friis (Norveç), Şablin, Georgi Dimitrof (Bulgaristan), Milkiç (Yugoslavya), Rudnyanski, Bela Kun (Macaristan). Pak (Uzak Doğu), Sultanzade (Yakın Doğu), Walecki (Polonya), Jansen (Hollanda), Peter Stuçka (Letonya), Schakaja (Gürcistan), Kulervo Manner, Otto Kuusinen (Finlandiya), Maring, Henryk Sneevliet (Java), Joseph Hula (Çekoslovakya), Lazar Şartzkin (Komünist Gençlik Enternasyonali).

III. Dünya Kongresi Tutanakları, s. 661, III. Dünya Kongresi Tutanakları, s. 11].

IV. Dünya Kongresinde (Aralık 1922) seçilen EKKI üyeleri: Zinovyev (Başkan), Frossard, Souvarine (Fransa); Zetkin, Hoernle (Almanya); Bukharin, Radek (Rusya); Smeral, Neurath (Çekoslovakya); Gemsari, Gramsci (İtalya); Schüller, Şatzkin (Komünist Gençlik Enternasyonali); Mac Manus (İngiltere); Carr (ABD); Scheflo, Höglund (İskandinavya); Pruchnjak (Polonya); Kuusinen (Finlandiya), Kolarov (Balkanlar); Garden (Avustralya); Stirner (Güney Amerika); Andrews (Güney Afrika); Katayama, Zafarow (Doğu).

[IV. Dünya Kongresi Tutanakları, s. 967].

V. Dünya Kongresinde (Haziran 1924) seçilen EKKI üyeleri: Zinovyev (Başkan); Fiala (Avusturya); Foster, Ruthenberg (ABD); Pollitt, Mac Manus (İngiltere); Jaquemotte (Belçika); Kolarow (Bulgaristan); Geschke, Schlecht, Rosenberg (Almanya); Wynkoop (Hollanda); Boşkoviç, Marinoviç (Yugoslavya); Roy (Hindistan); Bordiga, Ercoli (İtalya); Çin Du-liu (Çin); Scheflo (Norveç); Grschegorschewski (Polonya); Bukharin, Stalin, Kamenev, Rykow (Rusya); Chistescu (Romanya); Manuilski, Frunze (Ukrayna); Kuusinen (Finlandiya); Semard, Treint, Sellier (Fransa); Neurath, Smeral, Muna (Çekoslovakya); Höglund, Kilbom (İsveç); Samoan (Java); Katayama (Japonya); Penelon (Güney Amerika); Solis (İspanya); Clara Zetkin (kişi olarak).

[V. Dünya Kongresi Tutanakları, s. 1021/22].

Aralık 1926'da Genişletilmiş EKKI - Plenumunda seçilenler
EKKI - Prezidyumu: Bukharin, Gallacher, Haken, Duncan, Katayama, Cremet, Kolarov, Kuusinen, Losowki, Manuilski, Murphy, Pruchniak, Remmele, Roy, Ruthenberg, Semard, Semaven, Sillen, Stalin, Tang Ping-şan, Thälmann, Clara Zetkin, Şatzkin, Smeral, Ercoli.
Siyasal Sekreterlik: Bukharin, Cremet, Kuusinen, Manuilski, Pyatnitski, Remmele, Roy, Smeral, Ercoli.
[Internationale Presse-Korrespondenz Sayı 157, 23.12.1928, s. 284]

VI. Dünya Kongresinde (Eylül 1928) Seçilenler:
EKKI - Prezidyumu: Barbé, Semard, Bell, Bukharin, Losowski, Manuilski, Molotov, Pyatnitski, Stalin, Jilek, Smeral, Remmele, Thälmann, Kato, Kolarov, Bela Kun, Pruchniak, Tsiu Vito, Gitlow, Musso, Serra, Ercoli, Chitarow, Kuusinen, Zetkin, Humbert-Droz. Siyasal Sekreterlik: Barbé, Bell, Bukharin, Kuusinen, Molotov, Pyatniski, Remmele, Serra, Tsiu Vito, Smeral, Humbert-Droz.
[Degras, Jane: The Communist International, Cilt II, s. 574/75]

Nisan 1931'de XI. EKKI - Plenumunda Seçilenler:
EKKI - Prezidyumu: Arnot, Barbé, Cachin, Chuan Pin, Ercoli, Foster, Garlandi, Gottwald, Guttmann, Katayama, Kolarov, Bela Kun, Kuusinen, Lenski, Losowski, Manuilski, Pyatnitski, Pieck, Pollitt, Pruchniak, Randolph, Remmele, Sillen, Smeral, Stalin, Su, Thälmann, Thorez, Çemodanov, Clara Zetkin. Siyasal Sekreterlik: Chuan Pin, Ercoli, Guttmann, Knorin, Kuusinen, Lenski, Manuilski, Pyatnitski, Pieck, Pollitt, Randolph, Thälmann, Thorez.
[Internationale Presse-Korrepondenz Sayı 38, 24.4.1931, s. 956]

VII. Dünya Kongresinde (Ağustos 1935) Seçilenler:
EKKI - Prezidyumu: Cachin, Dimitrof, Ercoli, Florin, Foster, Gottwald, Kolarov, Kuusinen, Lenski, Manuilski, Marty, Moskwin, Okano, Pieck, Pollitt, Stalin, Thorez, Wan Min. Sekreterlik: Dimitrof (Genel sekreter), Ercoli, Manuilski, Pieck, Kuusinen, Marty, Gottwald.
[Die Kommunistische Internationale, Heft 17/18, 20.9.1935, s. 1662/63].

BUKHARİN, Nikolay İvanoviç.

Doğumu 1889. Lise mezunu. Yasadışı sosyal-demokrat çevrelerde faaliyet gösterdi. 1906'da Bolşeviklerin Moskova Komitesi üyesi oldu. 1909'da tutuklanarak sürgüne gönderildi. Archangelsk'den kaçtı. 1911'de yeniden tutuklandı. Krakov ve Viyana'da mülteci olarak yaşadı. Lenin'le birlikte çalıştı.

Dünya Savaşı sırasında Stockholm'de çıkan **Komünist** gazetesinin redaktörü oldu. İsveç'den sınırdışı edildi. 1917 Şubat Devrimi'nin ardından o sırada bulunduğu ABD'den Rusya'ya geri döndü. Bolşeviklerin iktidarı ele geçirmeleri sırasında Moskova'da da önderler arasındaydı. 1917'den başlayarak (1934'e kadar) Bolşevik Partisi MK'de ve 1918'den başlayarak (1929'a kadar) Politbürosunda üyeydi. Bolşevizmin önder teorisyenlerinden (Eserleri arasında «Komünizmin Alfabesi», «Dünya Ekonomisi ve Emperyalizm», «Tarihi Materyalizm Teorisi», «Transformasyon Dönemi Ekonomisi» yer almaktadır). 1926'dan sonra, Zinovyev'in ardından Komintern önderi oldu.

1928'de SBKP'nin sağ kanat önderi oldu. Stalin tarafından Politbüro ve EKKI Prezidyumu'ndan atıldı. Merkez organı Pravda'nın baş redaktörlüğünden alındığında Ulusal Ekonomi Yüksek Meclisi Bilimsel-Teknik Bölüm Başkanlığını yapıyordu. 1937 temizlikleri sırasında tutuklanıp, 1938'de yapılan sözde-duruşmaların baş suçlusu olarak yargılandı.

Lenin'in vasiyetnamesinde «partinin sevgilisi» diye nitelenen Bukharin, Savcı Vişinski tarafından şöyle suçlandı: «Bukharin işte budur, bu iki-yüzlü, yalancı, hilebaz karakterdir, bu yalandan softa-haydut ve saygıdeğer-hain insan, bu... tilkiyle domuzun lanetli karışımı...»

Mart 1938'de ölüme mahkum edildi ve kurşuna dizildi.

DİMİTROV, Georgi.

18 Haziran 1882'de Bulgaristan'da, Kovaçevzi'de doğdu. 1902 de Bulgar Sosyal-demokrat Partisi'ne üye oldu. 1909'da MK üyesi ve 1914'de milletvekili seçildi. «Dar Sosyalistlerin» («Engherzige») taraftarıydı (Sol kanat). 1919'dan sonra Bulgaristan Komünist Partisi'nin yöneticilerinden. 1923'deki Eylül Ayaklanmasına önderlik etti, daha sonra kaçtı ve mülteci olarak yaşadı. Komintern'de çalıştı. Çeşitli zamanlarda, Berlin'deki Batı Avrupa Bü-

rosu'nun Başkanlığını yaptı. Almanya'daki Reichstag yangınından sonra tutuklandı ve Hamburg'da çıktığı duruşmalarla ün kazandı. Serbest bırakılmasından sonra Moskova'daki Komintern aygıtında yöneticilik yapmaya başladı. 1935'den 1943'e kadar Komintern Genel Sekreterliği'nde bulundu. 1946'dan ölümüne (2 Temmuz 1949) kadar Bulgaristan Başbakanı ve Bulgaristan Komünist Partisi Genel Sekreteri'ydi.

HUMBERT-DROZ, Jules.

Doğum 1891, La Chaux-de-Fonds. Protestan teolojisi öğrenimi gördü. 1914'de «Hristiyanlık ve Sosyalizm» üstüne doktorasını verdi. Londra'da rahiplik yaptı. 1911'de sosyal-demokrat parti üyesi oldu. Savaşa karşı konuşmalar yaptı ve 1916'da İsviçre'ye geri çağrıldı. Askerlik görevini reddettiği için 6 ay hapse mahkum edildi ve üç yıl yurttaşlık haklarından yoksun bırakıldı. Bunun ardından rahip olarak çalıştı. Bolşeviklerin Ekim Devrimi'ni selamladı ve 1920'de İsviçreli Sol Sosyalist Partisi'nin temsilcisi olarak Komintern'in II. Dünya Kongresi'ne katıldı. 1920'de İsviçre KP'nin kurucuları arasında yer aldı. Komintern'in Latin Ülkeleri (Fransa, İspanya, Güney Amerika) Partileri Sekreterliğinde bulundu. 1924'de EKKI'nin Sekreterliğine, 1928'de Başkanlığına ve Siyasal Sekreteryasına seçildi. Bukharin yandaşıydı. 1929'da Komintern'den uzaklaştırıldı. İsviçre'ye döndü. 1935'de VII. Kongre'nin ardından itibarı geri verildi ve İsviçre KP önderliğine getirildi. II. Dünya Savaşı başlayınca parti önderliğinden, 1943'de ise KP'den ayrıldı.

Yeniden İsviçre Sosyal Demokrat Partisi'ne döndü. 1945'de Fransız İsviçresi Sekreterliğine ve 1946"da SPS Merkez Sekreterliğine seçildi. 1959'da 68 yaşındayken bu görevden çekildi, bugün (1971 —ç) Neuenburg Kanton Partisi Sekreteri ve İsviçre Barış Kurulu'nun Başkanıdır.

KATAYAMA, Sen.

5 Aralık 1859 Okayama doğumlu. Bir köylü ailesinin çocuğu. Matbaacılık öğrenmiş ve ABD'de sosyalizmle teması olmuştur. 1901'de Japonya Sosyal Demokrat Partisi'nin, 1906'da Japonya Sosyalist Partisi'nin kurucuları arasında yer almıştır. 1919'da ABD'deki ilk komünist Japon grubunun önderliğini yapmıştır. 1922'de Japonya KP'yi kuranlardan biridir. Lenin'in **Devlet** ve **İhtilal**'ini Japoncaya çevirmiştir. 1921-1933 yılları arasında EKKI

Prezidyumu üyesi. Bu sırada Moskova'da yaşadı ve 5 Kasım 1933'de burada öldü.

KOLAROV, Vasil.

16 Temmuz 1877'de Bulgaristan'da, Şumen'de doğdu. 1897'de Sosyal Demokrat Parti'ye üye oldu. 1919'dan başlayarak Bulgaristan KP'nin MK'sinde önderlik yaptı. 1913'den 1923'e kadar Bulgaristan Parlamentosunda milletvekiliydi. 1923 Eylül Ayaklanmasından sonra Moskova'ya kaçtı. 1945'e kadar burada yaşadı. Komintern aygıtında önder. EKKI'de üyeydi.

1945'de Bulgristan'a döndü. 1946/47'de vekaleten Başbakanlık ve Dışişleri Bakanlığı görevlerinde bulundu. 1949/50'de Başbakan oldu. 23 Ocak 1950'de öldü.

KUN, Bela.

20 Şubat 1886'da Szilagyeseh'de (Macaristan) doğdu. 1902'de Sosyal Demokrat Parti üyesi oldu. Dünya Savaşı sırasında askerdeydi. 1916'da Rusların eline tutsak düştü. Tomsk'da Bolşevikler'e üye oldu. 1918 yılı sonlarında Macaristan'a döndü. Macaristan KP'nin kuruluşuna katıldı. 1919 başlarında tutuklandı. 21.3.1919'da serbest bırakıldı. Ve hemen Macaristan Sovyet Cumhuriyeti hükümetine alındı. Macaristan Cumhuriyeti'nde yöneticiler arasındaydı. Ağustos 1919'da Sovyet Cumhuriyeti'nin yıkılmasından sonra Moskova"da mülteci olarak yaşadı. Önce SBKP'de sonra Komintern aygıtında yönetici işlevlerde bulundu. EKKI Prezidyumu üyesiydi.

1937'de Stalin'in temizlik harekâtı sırasında Moskova'da tutuklandı ve kayboldu. Daha sonra yapılan açıklamalarda, 30 Kasım 1939'da hapisteyken öldüğü bildirildi.

KUUSİNEN, Otto.

4 Ekim 1881'de Finlandiya'da doğdu. Bir terzinin oğluydu. Helsinki'de üniversite öğrenimini yaptı. 1905'de Sosyal Demokrat Parti'ye kaydoldu. 1907'den 1917'ye kadar Fin Sosyal demokratlarının organında redaktörlük ve parlamentoda milletvekilliği yaptı. İlkin «Merkezci» kanadın, 1918'den başlayarak da radikal yönelişin taraftarı oldu. Finlandiya KP'nin ve Komintern'in kurucularından.

1921"den 1940'a kadar EKKI'de Sekreterlik ve Prezidyum üyeliği yaptı.

1941'den sonra SBKP üyeliğinde bulundu. Stalin'in ölümünün ardından ön plana çıktı. Haziran 1957'de SBKP Sekreteri ve Prezidyum üyesi oldu. **Marksizm-Leninizmin Temelleri** (Türkiye'de «... İlkeleri» diye çıktı --ç) adlı eğitim kitabının hazırlanmasından sorumluydu. Çin'le olan anlaşmazlıkta Kruşçef'in parti ideologluğunu yaptı. Kuusinen 17 Mayıs 1964'de öldü.

LENSKİ (LESZCZYNSKİ), Julian.

Doğumu 1889. Polonya Sosyal Demokrat Partisinin üyesi. 1918'de Polonya KP'nin kurucularından. 1917'den 1920'ye kadar Moskova'daki Sovyet Hükümetinin Polonya İşleri Komiserliğinde yöneticiydi. 1925'den Polonya KP MK üyesi oldu. Partinin sol kanat temsilcisiydi. 1929'da Polonya KP Sekreterliğine atandı. 1932'de EKKI Prezidyum üyesi ve EKKI Politsekreteri oldu. 1937'ye kadar EKKI aygıtında faaliyet gösterdi. Stalin'in temizlik harekâtında tutuklandı ve kurşuna dizildi.

LOSOVSKİ, Solomon Abramoviç (Dridzo).

1878'de doğdu. 1903'de Bolşeviklere katıldı. Devrimci eylemleri nedeniyle yaklaşık dört yıl hapis yattı. 1909'da yurtdışına kaçtı. 1917'ye kadar Fransada yaşadı.

1918'den 1920'ye kadar Enternasyonalist Menşeviklerin önderlerindendi. 1920'de RKP'ye geçti. 1918'den başlayarak Rus Sendikalarında yöneticilik yaptı. 1922'de Kızıl Sendikalar Enternasyonali (1937'ye kadar) genel sekreteri oldu ve Komintern Prezidyumunda görev aldı. 1937'den sonra diplomatik hizmetlerde çalıştı. II. Dünya Savaşında Sovyet Enformasyon Bürosu'nun ikinci müdür vekilliğinde bulundu. 1949 yılında, temizlikler sırasında tutuklandı. 1952'de öldü.

MANUİLSKİ, Dimitriy Z.

4 Ekim 1883, Tarnopol doğumlu. Petersburg'da üniversiteye gitti. 1903'de Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'ne üye oldu. Menşeviklerdendi. 1905'de devrimde önderlik yaptı. 1906'da tutuklandı ve Yakutistan'a sürüldü. 1907'de yurtdışına kaçtı. Paris'de mülteci olarak yaşadı. Savaş sırasında Troçki'nin grubundandı. 1917'de Troçki ile birlikte Bolşevikler'e geçti.

1920'den 1922'ye kadar Halk Komserliği ve Ukrayna MK üyeliği, 1923'den 1939'a kadar SBK MK üyeliği yaptı. 1924'den başlayarak (Stalin'in güvenilir adamı olarak) Komintern aygıtın-

da faaliyet gösterdi. 1943'e kadar EKKİ Prezidyumu'nda Sekreterdi. Bukharin'in 1929'da düşürülmesinden sonra fiilen Komintern'in yöneticisi, daha sonra, 1935'den başlayarak ise Dimitrov'un vekili oldu. 1942'den 1944'e kadar, Kızılordu'nun ana siyasal yönetiminde çalıştı. 1944'den 1953'e kadar Bakanlar Kurulu Başkan vekilliği ve Ukrayna SSCS Dışişleri Bakanlığında bulundu. 1945'de Birleşmiş Milletler'in kuruluşu sırasında, San Fransisci'da Ukrayna Delegasyonuna başkanlık etti. 1953'den sonra ortada görünmedi. 22 Şubat 1959'da öldü.

PİECK, Wilhelm.

3 Ocak 1876'da Guben'de doğdu. Marangozdu. 1894'de sendikaya, 1895'de SPD'ye (Almanya Sosyal-demokrat Partisi —ç) üye oldu. 1895'de Bremen Kent Meclisine seçildi. 1906'dan başlayarak yönetsel mevkilerde çalışan bir parti üyesiydi (başka görevlerinin yanısıra, SPD eğitim komitesi sekreteriydi).

Dünya Savaşı sırasında «Enternasyonal» grubunun (daha sonranın Spartaküs Birliği) üyesiydi. Kasım Devrimi'nde Karl Liebknecht'le birlikte çalıştı. KPD'nin Kuruluş Kongresi tarafından merkeze seçildi. 1921'den 1928'e kadar Prusya Eyalet Meclisi'nde, 1928'den 1933'e kadar Reichstag'da milletvekilliği yaptı.

1924'de «Kızıl Yardım Örgütü»nün Almanya'daki yönetimini üstlendi. 1926'da Berlin parti örgütünün siyasal yöneticisi oldu. Komintern'in VI. Dünya Kongresi, 1928'de Pieck'i EKKİ üyeliğine seçti. 1931'de EKKİ Prezidyumu'na ve EKKİ Siyasal Sekreteryasına atandı. Uzun süre EKKİ'nin Balkan ülkeleriyle ilgili sekreteri oldu. 1932'de KPD'nin Politbüro Sekreterliğine geldi.

1933'e Paris'e göçtü. Komintern'in 1935'de yapılan VIII. Dünya Kongresi'nin, siyasal bir dönüşe karar vermesinden sonra, Pieck, KPD'nin «Brüksel» Konferansı'nda (1935), parti başkanlığına yükseldi. 1938'de Moskova'ya geçti, burada Komintern aygıtında, daha sonra da «Özgür Almanya» Ulusal Komitesinde çalıştı.

1945'de KPD Başkanı olarak Almanya'ya döndü, 1946'da Almanya Sosyalist Birlik Partisi (SED) Başkanı oldu ve Demokratik Alman Cumhuriyeti'nin (DDR) kurulduğu 1949'dan 7 Eylül 1960'da ölümüne kadar DDR Devlet Başkanı olarak kaldı.

PYATNİTSKİ, Ossip A.

1882'de Wilkomir'de (Kowno) doğdu. Terzilik öğrendi. 1898'de

yasadışı sendikaya üye oldu. Yüzyılın başlarında Sosyal-demokrat Partiye katıldı. 1903'deki bölünmede Bolşeviklerin safında yer aldı, 1917 Devrimi'ne kadar Bolşevik profesyonel devrimci, yasadışı çevrelerin yöneticisi ve kurye olarak çalıştı. Şubat 1917 Devrimi'nin ardından Moskova Parti Komitesi Sekreteri oldu. 1920'den başlayarak Komintern aygıtında çalıştı. Komintern'in örgütlenme yöneticisi ve Stalin'in temizliklerine kadar en önemli elemanlarından biriydi. 1938'de tutuklandı, 1939'da hapisteyken öldü.

RADEK, Karl (Sobelsohn).

1883 Galiçya doğumlu. Gençliğinin ilk yıllarından başlayarak Polonya Sosyal-demokrat Partisinde çalıştı. 1905 Devrimi'ne aktif olarak katıldı. 1907'ye kadar Polonya sosyalistlerinin **Czerwony Sztandar** (Kızıl Bayrak) gazetesinin redaktörü olarak çalıştı. 1907'de Almanya'ya göç etti. SPD'ye üye oldu. **Leipziger Volkszeitung** (Leipzig Halk Gazetesi) ve **Bremer Bürgerzeitung**'un (Bremen Yurttaş Gazetesi) çıkartılmasına katıldı. Savaşta İsviçre'de «Zimmerwald'cılar»la tavır aldı. **Vorbote**'nin (Haberci; Zimmerwald'cıların organı —ç) redaktörüydü. 1917 Şubat Devrimi'nden sonra Rusya'ya girmesi Geçici Hükümet tarafından engellendi, Rus Bolşevik Partisi'nin Stockholm'deki Yurtdışı Bürosunda çalıştı. Ekim 1917'de Petrograd'a döndü. RKP MK üyesiydi. 1918 yılının sonlarında Almanya'ya gönderildi. KPD'nin Kuruluş Kongresi'nde RKP'yi temsil etti. Şubat 1919'da Berlin'de tutuklandı. 1919 kışında Rusya'ya döndü.

1924'e kadar RKP MK ve EKKİ Prezidyumu üyeliği yaptı. Komintern'in önemli elemanlarından biriydi. Özellikle KPD'nin yönlendirilmesinden sorumluydu.

Bir Troçki yandaşı olduğundan 1924'de konumundan uzaklaştırıldı. Moskova'daki Sun Yat-sen Üniversitesi Müdürü oldu. 1927'de SBKP'den atıldı. 1929'da Stalin'e boyun eğmesinden sonra yeniden partiye alındı. Gazetecilik alanında faaliyet gösterdi. 1936'da tutuklandı ve 1937'deki sözde-duruşmalarda 10 yıl hapse mahkum oldu. 1939'da hapisteyken öldü.

REMMELE, Hermann.

5 Kasım 1880'de Heidelberg'de doğdu. Tornacıydı. 1897'de Metal İşçileri Sendikası'na ve SPD'ye üye oldu. USDP'nin (Almanya Bağımsız Sosyal-demokrat Partisi) 1917'deki Kuruluş

Kongresi'nde delegeydi. 1920'de Bağımsız Sosyal-demokrat Parti'den Reichstag'a seçildi. USP'nin İmparatorluk Komisyonu'nda, Denetim Komisyonu'nda ve daha sonra da MK'sinde üyeydi. 1920'de KPD'ye geçti, 1933'e kadar partinin üst kademesinde yer aldı. 1924'den 1933'e kadar Politbüro üyesiydi.

Zinovyev. 1924'de Remmele ve Thälmann için «Alman partisinin sahip olduğu en iyi ve en değerli şeyler,... işçi sınıfının altını» diyordu. Remmele, 1925 güzünden başlayarak, EKKİ Prezidyumu'nda ve EKKİ'nin Siyasal Sekreterliğinde üyeydi. Komintern'in 1928'deki VI. Dünya Kongresi ona tekrar bu görevi verdi. Remmele uzun süre KPD'nin temsilcisi olarak Moskova'da kaldı. 1928'de Berlin'e döndü. Thälmann ve Neumann'ın yanısıra Alman partisinde en belirleyici rolü oynadı. Siyasal Sekreterlik üyesi oldu. 1920'den 1933'e kadar kesintisiz Reichstag'da milletvekilliği yaptı.

1930'da «Faşizme Karşı Mücadele Birliği»nin yöneticisi oldu. «Neumann Grubu»na verilen disiplin cezasına bağlı olarak 1932'de uyarıldı.

1933'de Moskova'ya göçtü. 1934 Ocak ayında özeleştiri yapmak ve faşizm üzerine teorilerini geri almak zorunda kaldı. Remmele, 1937'ye dek, boykot edilmiş biçimde Moskova'da yaşadı, daha sonra karısıyla birlikte tutuklandı ve Stalin'in temizlikleri sırasında hayatından oldu.

ROY, Manabendra Nath.

1893'de Hindistan'da doğdu. Dünya Savaşı sırasında Meksika'da kaldı. Meksika KP'nin kurucularındandı. 1920'den başlayarak Komintern aygıtında çalıştı. EKKİ Prezidyumu üyesiydi. Uzun süre Çin KP'nin yönlendirilmesinden sorumluydu.

«Sağ» komünistlerdendi. 1929'da Komintern'den atıldı. Bir süre Almanya'da KP muhalefetinde (KPO) faaliyet gösterdi. 1930'da Hindistan'a döndü. Daha sonra Hindıstan Radikal Demokrat Partisi'ni kurdu. II. Dünya Savaşından sonra Bağımsız Hindistan ve Marksist Yol dergilerini çıkardı. 1950'lerde öldü.

RUTHENBERG Charles Emil.

9 Temmuz 1882'de Cleveland'da doğdu. Bir liman işçisinin oğluydu. Yüksek öğreniminin ardından müstahdem olarak çalışmaya başladı. 1909'da Sosyalist Parti'ye üye oldu. Cleveland'da çıkartılan bir sosyalist gazetenin redaktörlüğünü üstlendi. 1915'

de Sosyalist Parti'nin Yürütme Komitesi üyesi oldu. Sol kanat önderiydi. 1916'de bir yıl tutuklu kaldı. 1 Mayıs 1919'daki gösterilerin ardından iki yıl hapis yattı. ABD KP'nin kurucularındandı. 1923'den sonra bu partinin Genel Sekreteri ve önderi oldu. 1924'de EKKI üyeliğine seçildi. 1925'de EKKI Prezidyumu'na atandı. Komintern aygıtında çalıştı. 2 Mart 1927'de Moskova'da öldü ve Kremlin duvarı dibine gömüldü.

SMERAL, Bohumir.

25 Ekim 1880'de Trebic'de doğdu. Hukuk öğreniminden sonra avukat oldu. 1911'den 1918'e kadar Avusturya İmparatorluk Meclisinde milletvekilliği yaptı. Çek sosyalistlerinin sol kanadının önderi ve 1921'de Çekoslovakya Komünist Partisi'nin kurucularından. 1938'e kadar Ulusal Meclis'de milletvekilliği ve KP MK üyeliği yaptı. 1929'a kadar parti politikasının biçimlendirilmesinde büyük ölçüde belirleyici oldu. 1922'de EKKI Prezidyumu'na ve 1926'da EKKI Siyasal Sekretaryası'na seçildi. 1929'da «uzlaşmacı» diye arka plana atıldı. 1938'de Sovyetler Birliği'ne göç etti. Çek işçi hareketinin tarihi üstüne çalışmalar yaptı. Smeral 8 Mayıs 1941de Moskova'da öldü.

TOGLİATTİ, Palmiro (takma adı: Ercoli).

26 Mart 1893'de Cenova'da bir devlet memurunun oğlu olarak dünyaya geldiö. Torino'da hukuk öğrenimi gördü ve hukuk doktoru oldu. Dünya Savaşında subaydı. 1914'de İtalya Sosyalist Partisi'ne, kuruluşundan başlayarak da İKP'ye üye oldu. **İl Communista** gazetesinin redaktörüydü. İKP'nin yasaklanmasından sonra Ercoli adı altında yasadışı faaliyet yürüttü. Partinin Genel Sekreteri oldu. 1935'den dağılmasına kadar Komintern Sekreterliğinin ve EKKI Prezidyumu'nun üyesiydi.

1944'den 1946'ya kadar İtalya Başbakan yardımcılığında ve Adalet Bakanlığında bulundu. 21 Ağustos 1964'de ölünceye kadar İtalyan KP Genel Sekreteriydi. Son yıllarında dünya komünist hareketinde bir «çok-merkezlilik»ten yanaydı.

ZETKİN, Clara.

5 Temmuz 1857'de Niederau'da (Saksonya) doğdu. Babası bir köy öğretmeniydi. 1873'den 1878'e kadar bir kadın öğretmen semineri izledi. Rus devrimcisi Ossip Zetkin'le evlendi, onun etkisiyle sosyalist oldu. Sosyalistlere Karşı Yasa sırasında SPD üye-

siydi. II. Enternasyonal'in 1889'daki Kuruluş Kongresi'ne katılanlar arasındaydı. 1891'den 1917'ye kadar SPD'nin kadın dergisi olan **Gleichheit'**ı (Eşitlik) çıkardı. Avrupa'nın önde gelen kadın sosyal-demokrat önderlerinden. 1907'de II. Enternasyonal'in Kadınlar Sekreteryasına seçildi.

Dünya Savaşı sırasında bir savaş düşmanı olarak Liebknecht ve Rosa Luxemburg'la Spartaküs grubunda yakın işbirliğinde bulundu. 1917'de USP'ye girdi. 1919'da KPD'ye katıldı. Uzun süre KPD merkezinde üyeydi. Eski SPD'nin KPD'de de önemini koruyan tek elemanı. Partinin sağ kanadındandı. 1921de Levi yandaşıydı. Kendisini çok önemseyen Lenin, onu partide kalmaya razı edebildi. 1920'den 1933'e kadar Reichstag'da milletvekiliydi. 1921'den ölümüne kadar EKKI Prezidyumu'nda üyelik yaptı. Ömrünün büyük bölümünü Moskova'da geçirdi. 20 Haziran 1933'de burada öldü. (Öldüğü sırada Stalin'in yeni aşırı-sol rotasına karşıydı.)

ZİNOVYEV, Grigori Yevseyeviç (Radomysljski).

1883'de doğdu. 1901'de Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'ne girdi. Bölünmeden sonra Bolşevikler'le aynı safta kaldı. 1905'e kadar İsviçre'de yüksek öğrenim gördü. 1905'deki ilk Rus Devrimi'ne katıldı. 1907'de Bolşeviklerin MK'sine seçildi. Mülteci hayatı boyunca (özellikle savaş sırasında) Lenin'le çok sıkı işbirliği yaptı. Şubat Devrimi'nden sonra Lenin'le birlikte (kurşun mühürlü diye bilinen) tren vagonunda Rusya'ya döndü. Bolşevizmin önderlerindendir. Ekim Devrimi'ne karşı çıktı. Tüm sosyalist partilerin bir koalisyon hükümeti kurması için mücadele etti. Lenin'le görüş ayrılıkları olduğu için MK üyeliğinden ayrıldı. 1918'den başlayarak büyük önem taşıyan Petrograd Sovyetinin ve bu kentteki KP (örgütünün —ç) başkanı oldu. 1919'dan 1926'ya dek Komünist Enternasyonal'in Başkanlığını yaptı. 1923'den 1926'ya kadar aynı zamanda SBKP Politbüro üyesiydi. 1925'de Stalin'e karşı bir muhalefet grubunun önderiydi. Bu nedenle SBKP'den atıldı. Stalin'e boyun eğdi ve yeniden partiye alındı. 1932'de yeniden atıldı. Tekrar boyun eğici tavır göstermesi üstüne yeniden parti üyesi oldu. 1934'de tutuklandı ve sözde Kirov'un öldürülmesinde «ahlâki sorumluluğu» olduğu gerekçesiyle 10 yıl hapse mahkum oldu. 1936'da hapisten alındı ve sözde duruşmalarla 1936 Ağustoscunda ölüme mahkum edilip kurşuna dizildi.

BELGELERİN KAYNAKLARI

BELGE 1 : Lenin, «Rede bei der Eröffnung des Kongresses», 2 Mart 1919; **Der I. Kongress der Kommunistischen Internationale. Protokoll**, Petrograd 1920 ve Lenin, **Ausgewählte Schriften**, Herman Weber (ed.) Münih 1963 içinde, s. 932/33.

BELGE 2 : **Manifest, Richtlinien, Beschlüsse des Ersten Kongresses. Aufrufe und offene Schreiben des Exekutivkomitees bis zum Zweiten Kongress**, Verlag der Kommunistischen Internationale, Hamburg 1919, s. 70/71.

BELGE 3 : «Manifest der Kommunistischen Internationale an das Proletariat der ganzen Welt», **Der I. Kongress de Kommunistischen Internationale. Protokoll der Verhandlungen in Moskau vom 2. bis 19. März 1919**, Hamburg 1921, s. 171-182.

BELGE 4 : «Intervention de Mustafa Suphi»; **Premier Congres de l'International Communiste** , EDI, Paris 1974, s. 266-68.

BELGE 5 : «Aufruf des Exekutivkomitees der Kommunistischen Internationale: Nieder mit dem Versailler Frieden!», **Die Kommunistische Internationale**, EKKI Batı Avrupa Sekreteryası (ed.), Sayı 2 (1919).

BELGE 6 : «Statuten der Kommunistischen Internationale», **Der II. Kongress der Kommunistischen Internationale. Protokoll der Verhandlungen vom 19. Juli in Petrograd und vom 23. Juli bis 7. August 1920 in Moskau**, Hamburg 1921, s. 599-606.

BELGE 7 : «Leitsätze über die Bedingungen der Aufnahme in die Kommunistische Internationale», **Der II. Kongress... a.g.e.**, s. 387-395.

BELGE 8 : «Leitsätze über die Bedingungen, unter welchen Arbeitersowjets geschaffen werden dürfen», **Der II. Kongress... a.g.e.**, s. 742-745.

BELGE 9 : «Leitsätze über die Agrarfrage», **Der II. Kongress... a.g.e.**, s. 767-779.

BELGE 10 : «Leitsätze über die Nationalitäten — und Kolonialfrage», **Der II. Kongress... a.g.e.**, s. 224-232.

BELGE 11 : «Leitsätze über die Kommunistischen Parteien und den Parlamentarismus», **Der II. Kongress... a.g.e.**, s. 466-478.

BELGE 12 : G. Zinovyev, **Die Kämpfe der Kommunistischen Internationale (Bericht über die Tätigkeit des EKKI, gegeben aud dem III. Weltkongress der Kommunistischen Internationale)**, Bibliothek der Kommunistischen Internationale XIX, Hamburg 1921, s. 89-92.

BELGE 13 : Referat L. Trotzki: Die wirtschaftliche Krise und die neuen Aufgaben der Kommunistischen Internationale, **Protokoll des III. Kongresses der Kommunistischen Internationale (Moskau 22. Juni bis 12. Juli 1921)**, Hamburg 1921 s. 48/49 ve 89/90.

BELGE 14 : Karl Radek, «Referat über die Taktik der Kommunistischen Internationale», **Protokoll des III. Kongresses... a.g.e.**, s. 434/35 ve 483/84.

BELGE 15 : **Rundschreiben Nr. 830 des Sekretariats des EKKI**, Privatarchiv Weber (Weber Özel Arşivi).

BELGE 16 : «Manifest des I. Kongresses der kommunistischen und revolutionären Organisationen des Fernen Ostens an die Völker des Fernen Ostens», **Der I. Kongress der kommunistischen und revolutionären Organisationen des Fernen Ostens, Moskau, Ocak 1922**, Hamburg 1922, s. 135-140.

BELGE 17 : Lenin, «Fünf Jahre russische Revolution und die Perspektiven der Weltrevolution», **Protokoll des Vierten Kongresses der Kommunistischen Internationale, Petrograd-Moskau vom 5. November bis 5. Dezember 1922**, Hamburg 1923, s. 229-231 ve Lenin, **Ausgewählte Schriften, a.g.e.**, içinde, s. 1154-1156.

BELGE 18 : a) «Über die Taktik der Komintern», **Protokoll des Vierten Kongresses, a.g.e.** içinde, Ek VII, s. 1014-1018.

b) «Leitsätze (der KPD) zur Taktik der Einheitsfront und der Arbeiterregierung», **Protokoll über die Verhandlungen des III. (8.) Parteitages der Kommunistischen Partei Deutschlands (Sektion der Kommunistischen Internationale), Abgehalten in Leipzig vom 28. Januar bis 1. Februar 1923**, Berlin 1923, s. 417 ve 420-422.

BELGE 19 : **Schreiben des Präsidiums der Komintern vom 13. März 1923**, Privatarchiv Weber.

BELGE 20 : **Rundschreiben Nr. 5 des Internationalen Propagandakomitees der revolutionären Metallarbeiter vom 7. April 1924**, orjinali Arbetarrörelsens Arkiv Stockholm'de.

BELGE 21 : «Resolution zur Gewerkschaftsfrage», **Thesen und Resolutionen des V. Weltkongresses der Kommunistischen Internationale, Moskau 17. Juni bis 8. Juli 1924, s.** 112-114.

BELGE 22 : J.V. Stalin, «Zur internationalen Lage, 20.9.1924»; Stalin, **Werke**, Cilt 6, Berlin (Doğu) 1952 içinde, s. 252/53.

BELGE 23 : G. Zinovyev, «Die Bolschewisierung der Parteien der Kommunistischen Internationale», **Die Kommunistische Internationale**, Sayı 1, Ocak 1925, s. 1-7.

BELGE 24: «Bericht der Org-Abteilung des EKKI (März - Dezember 1925)»; **Ein Jahr Arbeit und Kampf. Tätigkeitsbericht der Exekutive der Kommunistischen Internationale 1925/26,** Hamburg 1926, s. 15-37.

BELGE 25: «Der Verrat Tschiang Kai-scheks. Aufruf des Exekutivkomitees der Kommunistischen Internationale an die Proletarier der ganzen Welt und an alle unterdrückten Länder», **Internationale Presse- Korrespondenz,** Sayı 41, 16.4.1927, s. 860.

BELGE 26: a) **Der Kampf um die Kommunistische Partei. Plattform der Opposition der KPD,** yılı yok (1927), s. 49-52.

b) **Vor dem Thermidor. Revolution und Konterrevolution in Russland. Die Plattform der linken Opposition in der bolschewistischen Partei,** Hamburg, yılı yok (1927), s. 53-55, 58-62.

BELGE 27: J.V. Stalin, «Die internationale Lage und die Verteidigung der UdSSR, Rede vom 1.8.1927»; Stalin, **Werke,** Cilt 10, Berlin (Doğu) 1953 içinde, s. 44-47 ve 52.

BELGE 28: **Programm der Kommunistischen Internationale. Angenommen vom VI. Weltkongress am 1. September 1928,** Hamburg 1928, s. 1-90; ve **Internationale Presse Korrespondenz,** Sayı 133, 30.11.1928, s. 2629-2649.

BELGE 29: N. Bukharin, **Die historische Leistung des Sechsten Weltkongresses der Komintern. Rede vor dem Parteiaktiv der Moskauer Organisation der KPdSU am 5.9.1928,** Hamburg - Berlin 1928, s. 29-31.

BELGE 30: «Die internationale Lage und die nächsten Aufgaben der Kommunistischen Internationale. Thesen des X. Plenums des EKKI, Juli 1929», **Internationale Presse-Korrespondenz,** Sayı 65, 26.7.1929, s. 1534-1536.

BELGE 31: L. Trotzki, **Die permanente Revolution,** Berlin 1930, s. 158/59, 160-163.

BELGE 32: «Über die Aufgaben der Sektionen der Kommunistischen Internationale im Zusammenhang mit der Vertiefung der Wirtschhaftskrise und der Steigerung der Voraussetzung der revolutionären Krise in einer Reihe von Ländern. Thesen des X. EKKI-Plenums zum Referat des Genossen Manuilski», **Internationale Presse-Korrespondenz,** Sayı 38, 24.4.1931, s. 946, 950-952.

BELGE 33: «Über die internationale Lage und die Aufgaben der Sektionen der Kommunistischen Internationale. Thesen zum Bericht des Genossen Kuusinen. (Angenommen vom XII. Plenum des Exekutivkomitees der Kommunistischen Internationale)»,

Internationale Presse-Korrespondenz, Sayı 82, 4.10.1932, s. 2630-2633.

BELGE 34: a) «Für die Einheitsfront des Proletariats. Aufruf des Exekutivkomitees der Kommunistischen Internationale», **Rundschau über Politik, Wirtschaft und Arbeiterbewegung**, Yıl 2, Sayı 4, Basel, 11.3.1933, b. 91/92.

b) «Aufruf des Exekutivkomitees der Kommunistischen Internationale zum 1. Mai», **a.g.e.**, Yıl 2, Sayı 11, Basel, 28.4.1933, s. 302/303.

BELGE 35: «Die Lage in Deutschland. Resolution des Präsidiums des Exekutivkomitees der Kommunistischen Internationale vom 1.4.1933», **a.g.e.**, Sayı 9, 14.4.1933.

BELGE 36: «Verstärktes Feuer gegen den Oportunismus», **Die Kommunistische Internationale**, Sayı 6, 20.3.1934, s. 482-485.

BELGE 37: «Der Faschismus, die Kriegsgefahr und die Aufgaben der Kommunistischen Parteien. (Thesen, angenommen vom XIII. Plenum des EKKI zum Bericht des Genossen Kuusinen)», **Rundschau über Politik, Wirtschaft und Arbeiterbewegung**, Sondernummer (özel sayı), Yıl 3, Sayı 1, Basel, 2.1.1934, s. 2 ve 3.

BELGE 38: O, Pyatnitski, «Fünfzehn Jahre Komintern», **Die Kommunistische Internationale**, Sayı 6, 20.3.1934, s. 482-485.

BELGE 39: Bela Kun, **Die Februarkämpfe in Österreich und ihre Lehre**, Moskova-Leningrad 1934, s. 5-7.

BELGE 40: «Über die Tätigkeit des Exekutivkomitees der Kommunistischen Internationale. (Resolutionen zum Rechenschaftsbericht des Genossen Pieck. Angenommen am 1.8.1935)», **Die Kommunistische Internationale**, Sayı 17/18, 20.9.1935, s. 1625-1628.

BELGE 41: G. Dimitrov, «Arbeiterklasse gegen Faschismus. Bericht, erstattet am 2.8.1935 zum Punkt 2 der Tagesordning des (VII. Welt—) Kongresses: Die Offensive des Faschismus und die Aufgaben der Kommunistischen Internationale»; **Im Kampf für die Einheit der Arbeiterklasse gegen den Faschismus**, Strassburg, yılı yok (1935) içinde, s. 3-8.

BELGE 42: «Die Offensive des Faschismus und die Aufgaben der Kommunistischen Internationale im Kampf für die Einheit der Arbeiterklasse gegen den Faschismus. (Resolution zum Bericht des Genossen Dimitroff, angenommen am 20.8.1935)», **Die Kommunistische Internationale**, Sayı 17/18, 20.9.1935, s. 1642-1644.

BELGE 43: «Der heroische Kampf des spanischen Volkes.

Das Präsidium des EKKI über die Tätigkeit der Kommunistischen Partei Spaniens Entschliessung auf der Beratung vom 26.12.1936», **Die Kommunistische Internationale**, Sayı 2. 28.2.1937, s. 154/55.

BELGE 44: «Der Kampf gegen die trotzkistische Agentur des Faschismus. Verjagt die trotzkistischen Schädlinge aus der Arbeiterbewegung ! Beschluss des EKKI-Präsidiums», **Die Kommunistische Internationale**, Sayı 7, 1.8.1937, s. 676/77.

BELGE 45: «Zwei Jahre Kampf für die antifaschistische Volksfront», **Die Kommunistische Internationale**, Sayı 9, 30.9.1937, s. 801-803 ve 812.

BELGE 46: Mao Tse-tung, «Unterredung mit einem Korrespondenten der Zeitung **Ssinhwash'bau** über die gegenwärtige internationale Lage»: Mao Tse-tung, **Ausgewählte Schriften**, Cilt 3, Berlin (Doğu) 1956 içinde, s. 33-38.

BELGE 47: W.M. Molotof, «Über die Aussenpolitik der Sowjetunion. Bericht des Vorsitzenden des Rats der Volkskommissare der UdSSR und Volkskommissariats für Auswärtige Angelegenheiten auf der ausserordentlichen fünften Tagung des Obersten Sowjets am 31.10.1939», **Internationale Literatur — Deutsche Blätter**, Moskova, Yıl 9, 1939, Sayı 12, s. 128-132.

BELGE 48: «England treibt zu einem neuen Weltkrieg», **Die Kommunistische Internationale**, Sayı 1, 1940, s. 9 ve 15-17.

BELGE 49: «Maiaufruf der Kommunistischen Internationale», **Die Kommunistische Internationale**, Sayı 5, 1940, s. 289-294.

BELGE 50: «Zur internationalen Lage», **Die Kommunistische Internationale**, Sayı 12, 1941; **Die Welt. Zeitschrift für Politik, Wirtschaft, Arbeiterbewegung**, Stockholm, Sayı 8, 20.2.1942, s. 228/29'dan alındı.

BELGE 51: «Mitteilungen des Präsidiums der Kommunistischen Internationale», **Die Welt**, Sayı 21, 28.5.1943, s. 627/28.

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ V
ÖNSÖZ XV
1 — Lenin: Kuruluş Kongresi Açış Konuşması (1919) 1
2 — Komintern'in Kuruluş Kararı (1919) 2
3 — Komintern'in Manifestosu (1919) 16
4 — Mustafa Suphi'nin Müdahalesi (1919) 16
5 — EKKİ'nin Versay Barışına İlişkin Bildirisi (1919) 19
6 — Komintern Tüzüğü (1920) 22
7 — Komintern'e Katılmanın «21 KOŞUL»U (1920) ... 28
8 — İşçi Sovyetlerine İlişkin Ana İlkeler (1920) ... 35
9 — Tarım Sorununa İlişkin İlkeler (1920) 38
10 — Milliyetler ve Sömürge Sorununa İlişkin İlkeler (1920) 42
11 — Komünist Partiler ve Parlamentarizm Konusundaki İlkeler (1920) 49
12 — Zinovyev: Komintern'in Mücadeleleri (1921) 52
13 — Troçki: Komintern'in Yeni Görevleri (1921) ... 55
14 — Radek: Komintern'in Taktiği (1921) ... 57
15 — EKKİ'nin 830 Nolu Genelgesi (1921) 59
16 — Uzakdoğu Komünist ve Devrimci Örgütleri I. Kongresi Manifestosu (1922) 60
17 — Lenin: Dünya Devriminin Perspektifleri (1922) ... 65
18 — Birlik Cephesi Taktiği ve İşçi Hükümeti
a) IV. Dünya Kongresinin Görüşleri 67
b) KPD'nin İşçi Hükümetine İlişkin Tutumu 72
19 — EKKİ Toplantısına Çağrı (1923) 74
20 — Kitle Örgütlerinin Çalışması (1924) ... 75
21 — Sendikalar Sorunu (1924) 78
22 — Stalin: Sosyal-Faşizm Tezi (1924) 83
23 — Zinovyev: KP'lerin Bolşevikleştirilmesi (1925) 84
24 — Partilerin Durumu Üzerine EKKİ'nin Örgütlenme Raporu (1926) 88
25 — EKKİ'nin Çang Kay-Şek'e Karşı Çağrısı (1927) ... 112
26 — Komintern Rotasına Muhalefet (1927)
a) Alman Sol Muhalefetinin Eleştirisi 113
b) Rus Muhalefetinin Eleştirisi 116
27 — Stalin: Devrimci, Sovyetler Birliğini Kayıtsız Şartsız Savunandır (1927) 122
28 — Komintern Programı (1928) 125
29 — Bukharin: Komintern'in Görevleri (1928) 195

30 — Aşırı - Sola Dönüş (1929) 197
31 — Troçki: «Tek Ülkede Sosyalizm»e Karşı «Sürekli Devrim» (1930) 199
32 — Sosyal Demokrasi - Burjuvazinin Temel Toplumsal Dayanağı (1931) 203
33 — EKKİ'nin Faşizm ve Sosyal - Demokrasi Üzerine Görüşleri (1932) 206
34 — Birlik Cephesi İçin (1933)
a) Bütün Ülkelerin İşçilerine 213
b) Sadece «Aşağıdan» Birlik Cephesi 216
35 — EKKİ Prezidyumu'nun Almanya'daki Durum Üzerine Görüşleri (1933) 218
36 — Hitler'in Zaferi - KPD'nin Yenilgisi Değil (1933) ... 222
37 — Komintern'in Faşizm Teorisi (1933) 224
38 — Pyatnitski: Komintern'in Onbeş Yılı (1934) 229
39 — Bela Kun: Avusturya'da Şubat Mücadeleleri (1934) 233
40 — VII. Dünya Kongresi Komintern Çizgisini Onaylıyor (1935) 235
41 — Dimitrov: Birlik Cephesi İçin (1935) 238
42 — Komintern ve İşçi Sınıfının Birliği (1935) 242
43 — İspanya İçsavaşı Üzerine EKKİ Prezidyumunun Görüşleri (1936) 245
44 — «Troçkistleri» Temizleme Çağrısı (1937) ... 247
45 — Fransa'da Halk Cephesi (1937) 249
46 — Mao'nun Stalin-Hitler Paktı Üstüne Görüşleri (1939) 253
47 — Molotov'un Stalin-Hitler Paktı ve Savaşın Patlak Vermesi Üstüne Görüşleri (1939) ... 256
48 — Almanya Değil, İngiltere Baş Düşmandır (1940) ... 263
49 — EKKİ'nin Mayıs Çağrısı (1940) 268
50 — «Anavatan Savunması» Üzerine (1942) 275
51 — Komintern'in Dağıtılması (1943) ... 282
KRONOLOJİ 286
KOMİNTERN YÖNETİCİLERİ 294
20 KOMİNTERN ÖNDERİNİN BİYOGRAFİSİ ... 296
BELGELERİN KAYNAKLARI 305

III. enternasyonal

1919-1943

Komintern Manifestosu □ Tüzük □ Komintern'e katılmanın «21 Koşul» u □ Bakû Kongresinin Uzak Doğu Halklarına Bildirisi □ Komintern Programı □ Örgütlenme Raporu □ Lenin, Mustafa Suphi, Zinovyev, Troçki, Radek, Stalin, Bukharin, Pyatnitski, Bela Kun, Dimitrov, Mao Tse-tung, Molotov gibi Komintern Önderlerinin Konuşma ve Yazıları □ Komintern'in ilke ve kararları: Kuruluş Kararı — Versay Barışı — İşçi Sovyetleri — Tarım Sorunu — Milliyetler ve Sömürgeler Sorunu — Parlamentarizm — Birlik Cephesi Taktiği — İşçi Hükümeti — Kitle Örgütleri Sorunu — Sendikalar Sorunu — Sosyal Demokrasi Karşısında Tavır — Sosyal Faşizm ve Faşizm Teorisi — Anti-Faşist Birlik Cephesi — İspanya İç Savaşı — Troçkistlerin Tasfiyesi — Fransa'da Halk Cephesi — Sovyet-Nazi Paktı — «Anavatan Savunması» — Komintern'in Dağılma Kararı □

BELGELER

belge yayınları